Conv. Soppr.
A
4
42

[illegible] pronoiam studiis bononie [illegible] z convegit me [illegible] cu mag
[illegible] rogat ut quicuq ipm habebit recomendatu hat aiam sua in suis oracionibus [illegible] cu. —

N° 42 . A . 4 .

Opus guarre sup 4or libros sniaz ? ds fris Andree thome . cu B.

Pprietates psonales / Notiones:

- Innascibilitas
- paternitas
- filiacio
- spiracio passiva
- spiracio activa

— pa / notiones

Pprietates psonales:

- Innascibilitas
- paternitas
- filiacio
- spiracio passio
- spiracio actio

— pra / sed / Notiones

Omes em pprietates sut notiones sed no qu'o. —

Et no quod multis modis ostendi? cur distinctio psonarum in scriptura sacra. —
Significacione ut pat et filius et spus sanctus
Suppositione ut deus genuit deum.
Consignificacione ut eloym qui est plurale in hebreo [illegible] dicitur eloym .i. tres psone celu et terram.
Modo loquendi ut illo [illegible] facia sunt in [illegible]
Assumendo verbum ut psalterio [illegible] . [illegible] . sed [illegible].
Quotacione [illegible] in [illegible] [illegible] dare [illegible] [illegible] cum nemo pacietur [illegible]
Ordine verborum ut [illegible] nos deus deus [illegible] [illegible].
Et a subiecto [illegible] sicut illi tres angeli qui apparuerunt abrahe [illegible] 18.

[illegible] sicut [illegible] modis [illegible] p aliqua [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] et alia p3 corpora. ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sine [illegible] sine [illegible] [illegible] aly sic [illegible] [illegible] quaco p [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] pso [illegible] [illegible]

Iste liber est Conventus sancte Crucis
de flor. ordinis minorum

Opus guarre sup. iiii.or libr. sententiarum

N° 369

A 4 42

[illegible]

Biblioteca Nazionale Centrale Firenze Mss

finis dicitur duobus modis scilicet de quo et actione cuius. sed actio cuius
est finis cuius et cuius finis gratia cuius 9° ethicorum c. xi. sed
finis potest esse operatio ... oportet nobis considerare utrum sit
ut operatio ... quia et eadem ratione ... planius
in primo ethicorum c. x. ... [illegible]
intellectus ... speculativi et practici ... finis.
... eadem ratione ... finis ... dilectio. [illegible]
... finis autem ... activum ut esse ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

duce[m] na[tu]r[al]e[m] n[on] i[n] co[n]g[re]g[ati]o[n]e[m] eo[rum] q[uod] aliq[uo] mo[do] cad[un]t s[u]b s[ens]u [con]st[i]
[tu]tiua . n[on] . lum[en] n[atur]ale e[st] limitatu[m] . [et] io n[on] p[otes]t n[isi] sup[er] [illegible]
s[e]d [illegible] forte o[mn]i[bu]s [con]cl[usi]o[n]es [con]tinea[n]t[ur] i[n] illis p[ri]n[cipiis] [illegible]
[illegible]

[illegible]

isto lume immanet q sit scia. q euidentia n intrat fidei. s p
de eviden. Ad auctes confirmantes op. magri henrici. a
liq dicit ad parte q aut. n distinguit p hs n ite fide distinctam
maiori 7 distinctam minori. p quam ad moret q a p sua.
Ecio plus dnt hre de fide p tale adhesioe. n q plus
hēant de hitu fidei. Ad vl ur dr q auctas adducta n p
bat pl n q ē de scia 7 ppe ille. s n q ad nos. q occdit. ar
p d ad ar q suppoita fide ho inuestigato p roes nales
ad una sola fide pt p fra ore cogitoz hre de pn q cog
nito n ē fis scie. q ppe loco n ē n q dam co ulls mai
poit s sn ol ao lume iuso. s q dit aug. q eps fidel
7 ego catholica fide ofiteor 7 p illa me ad cera scia p
uenire psumo. alia auctas lo de dono sapie qua q
lib hre. q forte n de ipz hre pt n exit i ea inte. un
ē sic de hitu theo. n io forte sapiaz d tale ee io q ē
nobi in aia p mo solilo qor. Ad 4 ar accipit sapiaz p cog
tne acqsita p fide. n mete ao lume. n no cogitoz ipz
lumi. q ois maifesta o lum d pt. un sic cogito exprimit
deducta s sipl pt d scia. sic cogito ex altissimis pnis pot
d sap. 7 aut sic q duo luia. Ad ar pet de alia cor.

[illegible]

ad affectum delectationis rationi ad finem ... ad quem ...
se ordinat. Ad oppositum ... scientia ... caritate sicut dicit
Augustinus ... lex no
va ... caritas est ...

[illegible]

[illegible]

potest per se apprehendi a potentia, et cum dicitur sit id quod per se apprehenditur hac scientia et quod primo se offert consideranti. Secundo quod ipsum sit obiectum. Sed ad hoc dicendum quod intendit hic per deum. Dicit enim Anselmus prologo c. 1 deum esse id quo nihil maius cogitari possit, et Monologion c. 3 est quod summum omnium. Et Augustinus de trinitate libro 1 c. 12: omnes deum esse dicunt quod omnibus rebus anteponitur. Et Commentator 6 metaphysicae c. 3 et philosophus libro de pomo dicit quod est ens nobilissimum. Ex his auctoritatibus patet quod deus sit primum et nobilissimum ens, et de potiori nobili subiecto et per consequens scientia. Sed haec est talis ut dato quod non, cum aliqua alia scientia possit esse de eo, praeterea alia scientia esse nobilior ista, quae est in genere in via. Item philosophus 1 de anima: nobilitas scientiae attenditur penes duo, scilicet penes modum procedendi et penes nobilitatem subiecti. Sed haec scientia non habet certissimum modum procedendi et nobilissimum, immo forte geometria certiorem modum procedendi. Cum haec sit nobilissima, non ipso modo procedendi, erit nobilissima et ipsa nobilitate subiecti. Habebit ergo nobilissimum subiectum. Tale est deus, ergo etc. Item theologia est subiectum primo et totius scientiae, quia tota scientia virtualiter in primo est. Sed omnes articuli fidei, qui sunt principia huius scientiae, sunt per se de deo vel reductive ad ipsum; ergo ipse est principale et formale subiectum.

Item sancti [illegible] tota est cognitio de deo, scilicet per nostrae investigationis [illegible] contemplationem et per aenigmaticam visionem. Ideo ergo quod est obiectum fidei est obiectum huius scientiae, quae est cum aenigmate ut in via est; sed illud est deus, ergo etc.

Item Augustinus 8 de civitate dei c. 1: [illegible] in hoc opere omnes philosophorum varias opiniones tentare suscepi, sed eas tamen quae ad theologiam pertinent, quo verbo graeco significari intelligimus de divinitate rationem sive sermonem. Dico ergo quod deus est hic subiectum, sed tamen quaeritur sub qua ratione est hic subiectum, an sub ratione communissima et absolutissima, an sub ratione aliqua speciali. Dicunt aliqui quod sub ratione absolutissima et non sub ratione contracta sive speciali, quia ratio est quia id est subiectum in scientia cuius cognitio ipsa perfecta est et investigatur. Sed cognitio ipsa de deo non perficitur nisi sub ratione esse absolutissima, quia si eius cognitio praesupponeret sub ratione speciali, tunc ulterius non foret satis inquisitum. Item si sic accipitur, dicitur tunc quod possint haec attributa ad ipsum [illegible] sub aliqua speciali. Item alibi alii arguunt sic: si deus sub aliqua ratione speciali esset subiectum huius scientiae, ergo non sub alia, ut si sit subiectum sub ratione glorificatoris, non est subiectum sub ratione boni ultimi; et tunc si in scientia consideretur de eo in quantum [illegible], sequitur quod non consideretur in quantum est capiens ut potens, et sic de aliis, quod est inconveniens. Item non est alia ratio in deo quam sit ratio per se. Ergo sub ratione ista [illegible] per se est subiectum huius scientiae, et haec est sub ratione absolutissima. Item scientia una est quae est propriissime scientia dicta, sed scientia divina est de seipso sub esse absolutissimo, ergo etc. Item scientia una per se habet subiectum unum et sub una ratione, et prior quia unum in quantum unum habet subiectum. Sed haec est una scientia, ergo eius subiectum est ad unum in esse. Item sic melius arguitur: sicut generalis scientia ad generale subiectum et sub ratione generali, ita specialis scientia ad speciale subiectum et sub ratione speciali. Cum ergo scientia generalis ut generalis est habeat subiectum generale sub ratione communi, sicut metaphysica, ita et scientia specialis ut specialis est habebit subiectum speciale et sub ratione speciali. Sed ista scientia est specialis, ergo subiectum et speciale et sub ratione speciali.

Ideo dico quod deus est subiectum huius scientiae sub ratione speciali, et haec ratio est boni ultimi finis. Cuius ratio est quia scientia nobilissima est de subiecto nobilissimo et sub ratione nobilissima, quia si non, esset oppositum potius ponendum: quia si scientia nobilissima sit de subiecto nobilissimo, non tamen sub ratione nobilissima, posset alia scientia esse de eodem subiecto sub ratione nobiliori, et per consequens esset illa scientia nobilior nobilissima. Et sic [illegible] esset nobilissima scientia, quod est oppositum positi. Cum ergo haec scientia sit nobilissima, oportet quod sit de subiecto nobilissimo sub ratione nobilissima, quae quidem est ratio boni et finis. Item Avicenna 6 metaphysicae c. ultimo: quod si aliqua scientia est potior alia, illa est potior quae est de causa finali; ratio est quia finis est ratio boni, tamen ut patet. Item omnis scientia est proportionata ad felicitatem futuram secundum Avicennam 2 metaphysicae c. 3. Sed haec scientia plus proportionatur quam omnes aliae scientiae, ergo est de subiecto ut est plus proportionatum. Sed hoc est ratio finis, ergo etc. Item haec scientia non dicitur a practica, sicut dictum est, nec quia obiectum huius scientiae est certum; obiectum vero practicae est contingens et operabile secundum philosophum 3 de anima. Item practica terminatur per bonum et per operabile. Cum ergo ratio sub qua scientia practica sit ratio boni, subiectum huius scientiae erit ratio boni [illegible] cum omnibus operibus de fine. Quia si haec scientia sit speculativa, est nobilissima et de fine nobilissimo; si affectiva, et de bono sub ratione boni quod est affectivum; si practica, tunc ad hoc videtur sequi quod practica habeat bonum pro fine; si contemplativa, sicut dictum fuit ad hoc, est de causa quae nobilissima contemplatio et de causa finali.

Ad primam rationem contra positionem Gandavensis dicitur quod ipsa cognitio divinae bonitatis perfecte et perfecto amore sui inquiritur in hac scientia, quia sic ipse deus diligitur a nobis primo, et quanto perfectius cognoscitur, tanto perfectius diligitur, et sub ista ratione omnis attributio fit praeterea. Ad secundum dicitur quod de deo sub ratione boni considerantur principaliter et de deo sub ratione sapientiae et potentiae, et haec habent attributionem ad rationem finalem. Unde non expedit quod aequivoce terminatur de omnibus rationibus istis. Ad tertium dicendum quod omnes aliae rationes includuntur sub ratione boni, quae est nobilissima, ideo de omnibus et quibus alia ratio in deo nobilitatem proportionem ad hanc, quia unumquodque ordinatur ad alterum perfectius [illegible] ut in se stans. Ad ultimum dicendum quod concluditur oppositum, quia si scientia nostra est quaedam participatio scientiae divinae, cum participatio deficit ex parte capientis, et scientia sua sit de ipso sub esse absolutissimo, non tamen est hic de eo sub ratione esse, sed sub esse particulari et speciali. Item aliter ad argumentum: quod scientia dei est de deo sub una ratione boni, ad quam omnes aliae rationes in ipso refunduntur sive ordinantur quodammodo, sicut dictum.

Contra hanc opinionem quod deus sub ratione una boni sit obiectum habitus theologiae probatur: quia habitus et obiectum per se proportionantur, ita quod si alia ratio respicit ad per se [illegible] formale subiectum obiectum ipsius, [illegible] habitus per se pertinet [illegible] obiectum per se et per quam formale omnium. Sed bonum non est obiectum potentiae intellectivae sub ratione boni et finis, sed sub ratione entis vel veri. Ergo [illegible] quod habitus theologiae per se perficiens hanc potentiam respiciat sub ratione boni tamquam formale obiectum ipsius per se, sed eius sub ratione entis vel veri, et ita deus sub ratione entis vel veri est subiectum. Item habitus distinguuntur per formales rationes obiectorum. [illegible] formales rationes obiectorum differunt specie. Sed caritas differt specie ab habitu theologiae, qui est habitus scientificus, et caritas tendit in deum sub ratione boni et finis, ergo sub ratione alia specialiter est deus obiectum istius scientiae. Item scientia [illegible] quod est nobilissima [illegible], ergo non solum de subiecto nobilissimo sed etiam sub ratione. Sed deus est nobilissimum subiectum, et prior est ratio entis vel veri in deo quam ratio boni; ergo haec scientia, cum sit nobilissima, et prius erit de deo sub prima sua ratione. Item omnis scientia determinata est de subiecto sub ratione determinata, sed ratio boni non est ratio determinata, quia convertitur cum ente, ergo etc.

Ad primum istorum dicitur quod [illegible] ratio intellectus potentiae et ad esse primam rationem considerationis, quia illa quae est prima et formalis ratio [illegible] potest esse in illis rationibus consideratoris et esse alia, ut verbi gratia si [illegible] color esset primum obiectum intellectus, et sub ratione coloris [illegible] color esset primum [illegible] ratio considerationis [illegible] color est ipsum qualitas et ad [illegible] hic intellectus, quod ratio coloris respectu considerationis esset [illegible] est formalis. Sed in proposito, licet ens sive verum sub tali ratione sit primo obiectum et formale potentiae intellectivae, ut intuitiva est, tamen [illegible] non sic erit [illegible] per habitum scientiae, cum non in ipso ratione ut ens, sed ipsum bonum in quo ratio boni sit primo ratio considerationis. Ad secundum dicitur quod concludit de formali, cum verum est, quod de fine ut finis est non possit esse aliqua scientia. Ideo dico quod si duo habitus sint circa eadem ordinis rationis, licet quod utrumque intellectus, si differunt specie, necesse est formales illorum habituum differentes specie. Sed si non sint circa eadem rationis, immo unus est in intellectu et alius in affectu, tunc non, sed tunc sufficit diversus modus tendendi in idem subiectum vel obiectum. [illegible] non [illegible] ut alius, quod ideo [illegible] intellectus [illegible] differt formaliter et specie a potentia [illegible] formaliter [illegible] licet uterque cum caritate. In obiectis formaliter consimilibus penes formalia obiecta [illegible] magis distinguuntur potentiae quam penes alia. Ad tertium dicendum quod concludit formaliter quod ista scientia esset de deo sub ratione entis [illegible], quod non est verum. Ideo dicitur quod haec scientia dicitur prima quantum ad dignitatem, non quantum ad generalitatem. Unde haec est de deo sub ratione digniori, non sub ratione priori. Ad quartum dicendum quod scientia est de deo sub ratione determinata, sub ratione finis, [illegible] quod de deo in patria habetur notitia per fidem et revelationem [illegible] finis ultimi non est ratio communis deo et creaturae. Ad primum principale dicitur quod maior non tenet [illegible] extranea ei. Sic est in proposito, quod ratio dicitur, ut hic consideratur, est extranea rationi entis ut ens. Et ideo scientia de deo non est sub scientia de ente. Contra: et sic specialiter considerat lineam visualem, quae extranea est lineae ut linea est, de qua considerat geometria; tamen perspectiva est sub geometria. Item perspectiva lineam cum ratione addita, scilicet visuali, est in subiecto. Sic de causa finali ratione extranea entis est subiectum. [illegible] utrobique et sic. Ideo dicitur quod [illegible] in metaphysica non est subiectum ut continetur sub subiecto metaphysicae [illegible] linea visibilis non est. Sed deus est subiectum theologiae ut [illegible] et linea [illegible] cognoscitur est. Et ideo deus ut sic in ista scientia est subiectum, non cadit sub ente ut ens est subiectum in metaphysica. Ad alterum dicitur quod si haec scientia consideret de deo et creatura [illegible] per se, sic est in exemplo posito de albedine et nigredine respectu visus, tunc necessario esset formale subiectum scientiae. Si tamen consideret de uno per se et per aliud, scilicet de deo et creatura, non nisi ordinatur ad deum, ideo primum subiectum [illegible] per se, ut si ponatur quod arithmetica haberet subiectum [illegible] numerum, quod de ceteris [illegible] non determinet nisi per [illegible] attributorum habent ad subiectum, sicut quidam ponunt, et credo quod sit verum. Sed in proposito deus est subiectum principale et formale huius scientiae, et alia non considerantur hic nisi per attributionem ad deum. Ad 3 dicitur quod non est de ratione subiecti quod contineat omnia praedicata, sed sufficit quod omnia quae considerantur in scientia habeant attributionem ad subiectum et quod ipsum subiectum [illegible] sit consideratio, ut scilicet ordinantur ad ipsum. Ad alterum dicendum quod maior est falsa, immo verissime haec omnia considerata ordinantur ad deum et verius quam ad rem divinam, immo res divina magis praedicatur de omnibus hic consideratis per communitatem suam, sed haec ratio praedicationis non est de ratione subiecti. Ad alterum de Christo dicitur quod auctoritas non plus concludit nisi ad [illegible] quod Christus sit principalior pars huius subiecti et quod omnia haec determinata pertinent ad Christum tamquam ad principaliorem partem subiecti; tamen de Christo hic determinantur prout est de deo, quod est formale et principale subiectum sub ratione bonitatis suae.

Quaeritur utrum deus sub ratione infiniti possit esse subiectum vel obiectum alicuius scientiae creatae. Videtur quod non, quia sub una et eadem ratione non potest esse subiectum scientiae creatae et increatae. Sed ratione infiniti est subiectum scientiae increatae quam deus habet de se, ergo non est scientiae creatae. Maior patet ex hoc quod sicut scientia divina excedit scientiam creatam in infinitum intensive, [illegible] obiectum scientiae suae excedit obiectum scientiae nostrae in infinitum. Sed quod excedit in infinitum est finitum, ergo obiectum scientiae nostrae est sub ratione finita. Item quod deus speculatur se obiective sub ratione infinita, videndo se videt [illegible] finita quae possibilia [illegible]. Sed si aliquis intellectus creatus videret deum sub infinita ratione a parte obiecti, videndo deum videret omnia quae deus videt, quod non conceditur etiam de anima Christi. [illegible] homo intelligendo deum per habitum theologiae non sic intelligit omnia. Patet per Augustinum 14 de trinitate c. 1: non utique quidquid sciri potest ab homine in rebus humanis, ubi plurimum supervacuae vanitatis et noxiae curiositatis est, huic scientiae attribuo, sed tantum id quo fides saluberrima, quae ad vitam beatam ducit, gignitur, nutritur, defenditur, roboratur. Item scientia nostra est quaedam participatio scientiae divinae, ergo [illegible] potest ab alio intellectu creato sub ratione infiniti. Contra: obiectum dilectionis viatoris et comprehensoris potest esse deus sub ratione infiniti, ergo et obiectum intellectionis. Item Avicenna 6 metaphysicae in fine dicit quod si anima separata esset, inveniret infinitum.

Circa istam quaestionem sunt opiniones. Egidius enim dicit quod impossibile est quod aliqua scientia creata sit de deo sub ratione infiniti obiective, quod patet quia, cum omnis scientia speciem capiat ab obiecto formali, si haec scientia esset de deo sub ratione infiniti, sequitur quod scientia esset infinita. Item si aliqua creatura videret deum sub ratione infiniti intensive, videret deum sic comprehenderet, quia tunc videret omnes rationes ydeales attributales quomodo perfectus, et ita deum comprehenderet sicut ipse comprehendit seipsum. Item libro de causis [illegible] motor infinitum [illegible] potest. Cum ergo obiectum [illegible] agat in potentiam, si infinitum sub ratione infiniti esset obiectum finitae potentiae, ageret actionem infinitam in potentiam, et potentia finita sustineret et acciperet actionem infinitam [illegible] motum infinitum. Item inter actum et potentiam et obiectum est proportio, ergo cum actus elicitus ab obiecto sit finitus et potentia eliciens, consequens [illegible] quod obiectum a quo elicitur actus finitus sit. Contra istam opinionem arguit Gandavensis quodlibet 12 q. 1 sic: sub prima ratione est deus obiectum scientiae nostrae sub qua est scientiae beatorum, quia beatorum scientia certa est. Sed ipse est obiectum beatorum sub ratione infinita, quod patet, quia si sub ratione finita esset obiectum scientiae eorum, non quietaret motus eorum in dilectione dei secundum modum quo ipsum cognoscerent, quia ulterius quolibet finito posset appetere [illegible] et eorum appetitus; sed quod deum cognoscat et diligat sub ratione infinita, quia ratio finita non potest quietare eorum appetitum. Dicit enim Gandavensis quod deus sub ratione infiniti ex parte sui dicitur potest esse obiectum scientiae vel subiectum uno modo ut utrumque, scilicet res ipsa quae deus est et ratio ipsa infiniti, sit obiectum scientiae, et quod ab utroque et secundum utrumque scientia formetur et ad utrumque determinetur sub ratione utriusque. Alio modo ut solum res ipsa subiecta illi rationi sit subiectum scientiae et ab illa solum formetur et illa et ad illam determinetur, sic tamen non est sub ratione infinitatis, ut ipsa infinitas seu ratio infiniti sit quoddam annexum obiecto sive subiecto ipsi [illegible] ut sub ratione divina non sit subiectum vel obiectum, in tantum quod ratio non sit obiecta illius scientiae. Et primo modo deus sub ratione infinita est obiectum solum scientiae divinae, propter quod scientia divina de deo differt secundum speciem a scientia angelorum et hominum. Secundo modo est obiectum scientiae creatae de ipso, ex hoc subalternans scientiam angelorum et hominum de deo tam beatorum quam viatorum, et iste modus subalternationis quo scientia considerans obiectum determinatum infinite comprehensive subalternat scientiam considerantem ipsum [illegible], contrario modo subalternationis quo scientia considerans obiectum superius subalternat scientiam considerantem ipsum determinatum, quemadmodum scientia de linea subalternat scientiam de linea visuali. Unde [illegible] quod ponit philosophus in 1 Posteriorum. Unde dicitur quod quaelibet scientia respicit duo, scilicet obiectum scitum a quo scientia for-

fruitio includat maximam delectationem non potest esse sine habitu. Iste habitus est caritas. Secundo quia ita quod habitus est medius inter potentiam et perfectam operationem, talis est fruitio. Item 6 ethicorum c. 3 [illegible]. Quarto si sine habitu daretur voluntati actus et actus fruitionis sit perfectissimus, haberet habitum a quo eliciatur. Contra quando duo sunt obiecta aliquo modo et unus istorum magis participat de perfectione obiecti quam aliud, si potentia sine habitu medio potest in obiectum quod minus est de ratione obiecti, multo fortius potest sine habitu medio in obiectum id quod plus participat de ratione obiecti. Sed voluntas creata potest frui sine habitu medio, quod patet quia fruendo amittit habitum si prius habeat, quia potest frui deo sine habitu cum plus habeat de ratione fruibilis. Item angelus in actu potest diligere deum super omnia propter se ex puris naturalibus, saltem hoc verum est de angelo in statu naturae. Ergo potest frui deo ex puris naturalibus. Consequentia patet quia si diligat deum super omnia propter se non utitur eo sed fruitur, quia dato opposito quod non diligat propter se tunc non sequitur quod diligat eum super omnia sed in ordine ad aliud quod magis diligitur. Ergo sine habitu potest frui deo. Ideo dico quod cum frui non sit aliud quam actus qui habet finem ultimum, [illegible] realiter vel intentionaliter. Hoc est quod sic dicitur magis in re vel in spe. Ad hoc vero quod realiter vel perfecte habeat requiritur habitus ut in patria. Sed si sit fruitio in spe scilicet imperfecta, illa imperfectio potest esse vel ratione perfectionis in patria vel in via. Primo modo videtur si sit imperfecta fruitio in via, imperfecta tamen ratione fruitionis in patria. Ad hoc dico quod imperfecta fruitio in via non potest esse sine habitu, sed secundo modo intelligendo videtur quod ista imperfectio fruitionis antecedit, sicut est perfecta fruitio in via, sicut quod potest esse perfecta in via. Secundo dico quod aliquis potest frui in via sine habitu et potest diligere deum super omnia, non tamen perfecte fruitur sine habitu, ergo non fruitur sine habitu. Ad primum in oppositum dico quod fruitio illa non concluditur esse perfecta et ideo non requiritur habitus ideo potest et actu. Unde illa opinio procedit de fruitione perfecta et verum est quod talis non est sine habitu. Ad primum principale dicendum quod quando ad bene esse et perfecte frui fruitionem perfectam [illegible], non est necesse ad fruitionem imperfectam vel fruitionis perfecte in via. Ad aliud dicendum quod consummatio bonorum est ultra nos duplex, scilicet bonitatis et beatitudinis obiecti. Primo modo ad ipsum non potest elevari potentia per habitum [illegible]. Secundo modo summum bonorum potest esse obiectum potentiae, scilicet sine naturae et naturalis. Ad obiectum primo modo non potest potentia attingere sine habitu elevante; ad obiectum vero secundo modo potest per [illegible] naturalem, sicut ad hoc potest diligere deum super omnia propter se ex puris naturalibus.

Utrum voluntas eodem actu numero quo fruitur deo utatur illo actu, et eodem quo intellectus intelligit obiectum intelligat intellectionem. Et quod eodem numero probatur: Aug. 9 de trinitate c. 13 sermo dicitur fratrem non novi quod diligam, diligit fratrem et diligit eandem dilectionem. Sed si non eodem actu fratrem et ipsam dilectionem diligeret, non quod dilectio proximum diligeret dilectionem. Item anselmus de libero arbitrio c. 4 dicit quod qui vult ad velle actum suum, quia dato opposito quod non vellet actum suum, non sequitur quod non vellet. Ergo si vult ad vult actum suum. Contra actus differunt specie ex formali differentia obiectorum. Ergo differunt numero ex differentia numerali obiectorum. Sed aliud est obiectum secundum quod tendit actus directus scilicet deus, et aliud secundum quod tendit actus reflexus quia actus ipse. Ergo ille et iste differunt numero sicut et obiecta. De hoc Aug. 14 de trinitate c. 10. Item nihil est volitum nisi cognitum. Sed actus voluntatis dum est non potest esse cognitus ab intellectu, quia nec per essentiam quia est in alia potentia, nec per speciem genitam quia voluntas est spiritualis, non potest gignere speciem. Ergo actus voluntatis non est cognitus dum est, et per consequens nec volitus. Ergo non eodem actu vult obiectum et actum tendentem in obiectum. Dicunt alii quod est idem actus realiter quo voluntas vult obiectum et actum tendentem in obiectum, dicentes a se ipso per diversos respectus ad unum obiectum et ad aliud. Contra ipsum quia impossibile est quod idem ac-

tus numero cadat super aliquod obiectum mediate et immediate. Sed actus fruitionis immediate cadit super finem ultimum obiectum. Sed actus quo vult actum suum, qui est reflexus, immediate cadit super actum, mediate cadit super obiectum fruibile. Ergo non est idem actus numero, et hoc etc. Item in corporalibus impossibile est actum eundem esse rectum et reflexum, sicut patet de motu lapidis sursum et deorsum qui non est motus numero. Ergo similiter nec in spiritualibus. Item impossibile est quod idem actus sit necessarius et contingens. Sed actus quo aliquis vult finem est necessarius; actus vero quo vult ea quae sunt ad finem est contingens, quia potest ea non velle. Actus vero quo aliquis vult actum quo vult finem est tamquam id quod est ad finem et non finis ipse, et sic ipse tamquam actus reflexus qui est contingens, et hoc vult philosophus 3 ethicorum c. 4 unde [illegible] electio quae est eorum quae sunt ad finem. Ad voluntatem quae est ipsius [illegible]. Item quando unus actus cadit super aliquod obiectum non potest [illegible] sicut ut si [illegible] se intelligit. Sed cum beatus est volens deum, volitio ista [illegible] cadit super deum obiectum, ergo non super istum actum. Hoc est contra Aug. 4 de trinitate c. 3 possum intelligere [illegible] etc. Ideo dicunt alii quod non est idem actus rectus et reflexus, sed stant simul et sic sunt eadem [illegible] potentia. Alii dicunt quod non [illegible] habere [illegible]. Aug. libro 2 de trinitate c. 3 scio me scire et intelligo me intelligere, non dicitur intelligo me intellexisse. Ergo actus rectus et reflexus sunt simul. Item per philosophum libro 2 de anima, video me videre colorem. Ergo video colorem, quando secundum non staret primus actus cum secundo, quia secundum a parte voluntatis. Item per Aug. 9 de trinitate c. ultimo amor imperfectus sit amor fruentis, quod [illegible] residuum quod est absens potest amor quando est praesens; cum ergo actus dilectionis in patria habeat deum praesentem, certum quod [illegible] residuum dum est in via. Item [illegible] dum intelligit potest velle se intelligere. Ergo potest intelligere se intelligere, cum nihil possit esse volitum non cognitum. Ergo [illegible] potest voluntas velle actum suum dum [illegible] obiectum. Item si actus volendi dum est non potest cognosci ab intellectu, [illegible] non possit cognosci ab angelo intellectu dum est, non possit actus simpliciter intelligi, quod est inconveniens. Item per hoc [illegible] 3 dicit magister sic dum me intelligere per quod [illegible] quod intellectus capit se in parte memoriae. Sed si intellectus non possit intelligere se intelligere dum intelligit, [illegible] sed solum intellexisse, cum sic [illegible] in memoria non [illegible] magister [illegible] quod intellectus capere se, quod non sequitur ex assumpto quod capere se sed memoria. Alii dicunt quod rectus actus et reflexus non stant simul. Arguunt sic quia illi duo actus sunt eiusdem speciei, et tunc duo actus eiusdem speciei essent in eodem subiecto, quod est contra philosophum 5 metaphysicae c. de diviso. Non sic dicitur quia si in eodem subiecto etiam duae formae sint diversae speciei. Si diversae, sequitur quod [illegible] actus etc., quia ratione possum me intelligere plures intellectus [illegible]. Sed illud contra Aug. 3 de trinitate c. 3 quod in intellectu est processio in infinitum. Item idem non potest esse plura, sed si manent duo actus intelligere plura. Sed [illegible] obiectum et actum [illegible]. Item si manet actus reflexus cum actu, potest eadem ratione aliud quod potest reflectere se super primum actum reflexum et sic procedere in infinitum. Sed non est intelligibile quod tot actus possint esse simul in eadem potentia, et una cum hoc ipsa sit [illegible]. Sed [illegible] actu manente cum omnibus aliis, quia si primum desinat esse, cum sic ipsum [illegible] desineret esse et per consequens tota concatenatio actuum ut iste actus sit manente. Cum ergo per Aug. 9 de trinitate res cognoscatur per speciem et per praesentiam speciei et per notitiam sui affectionis, tunc dicitur quod actus quo vult deum in patria non diligitur ut ens actu quis

cognitum per praesentiam speciei actualiter informantis intellectum, sed ut ens in abdito intellectus. Sed quia species solum repraesentat rem, non rem esse vel fuisse, ideo non dicitur Aug. in 1 parte articulo [illegible] opinionem quod intelligit se intellexisse, sed dixit intelligo me intelligere, et hoc est idem ac si dixisset intelligo me intellexisse. Tamen hoc non dixit propter causam dictam, et per hoc patet ad primum. Ad aliud dicendum quod non est ad propositum, quia non plus innuit philosophus nisi [illegible] non quod visio sit colorata, quia visus videt colorem, non quia visus videat visionem, quia visus non potest reflecti super actum suum cum sit potentia organica. Ad aliud quod potest obici Aug. 9 de trinitate c. ultimo quod amor imperfectus sit amor fruentis et quod residuum absens diligitur praesens, dicit quod intelligit tamen de obiecto, non de actu tendente in obiectum. Ad aliud dicitur quod dilectio in patria diligitur per experimentum, non reflectendo super actum alium. Hoc est eo ipso quod homo exit in talem actum probatur quod diligat et velit actum illum. Ad aliud dicendum quod ipsa notitia est tamen notitia experimentalis, non aliquis actus qui diu stat. Ad aliud de magistro dicitur quod licet actus intellectionis vigeat in memoria quod [illegible] cogitatur, quia tamen cogitatur per speciem per quam cogitatur quod fuit actus intellectus, intellectio capit se ipsam, et ideo tamen [illegible] intelligo me intelligere sic intelligo me intellexisse, sed istos in proposito. Contra istam opinionem est experientia, quia de ratione beatitudinis sit permanentia et beatus habeat actum unum quo intelligit deum et alium quo vult deum, quidem actus semper manet quia sunt beatificativi, et de ratione talium est permanentia semper, scilicet actualiter intelligit deum et diligit. Ita quod numquam interrumpitur, illi actus non interrumpuntur beatitudo. Vel ergo numquam poterit intelligere vel [illegible] cum plura intelligere et velle sit. Item tunc est [illegible] perfectio cum quis sciret se scire. Sed perfectio in beatis. Ergo beati videntur se videre et diligere dilectionem, non eodem actu sicut probatum est. Ergo primum semper manet ut nunc probatum est. Ergo sunt duo actus simul, quod concedo ad rationes aliorum [illegible]. Ad primum dicendum quod non concluditur, quia idem articulus potest facere eos de specie quod actum primum dicunt cogitari [illegible] actum reflexum per species istorum. Sed quando autem istae species sunt eiusdem rationis, et tunc duo accidentia eiusdem rationis in eodem subiecto, et sic ulterius deducendo veniatur ad idem inconveniens de illis intelligere. Ideo dicendum quod philosophus non negat in hiis intentionibus species posse in infinitum, sed de speciebus [illegible] quarum una non dependet ab alia. Unde Aug. 12 de trinitate capitulo 8 species numero sunt infinitae. Ad aliud dicendum quod non est inconveniens beatum in patria intelligere plura ut plura, cum videat verbum et rem in verbo et in genere proprio. Ad aliud dicendum quod eo ipso quod potentia est limitata est dare unum actum ultimum, quia non potest potentia limitata [illegible] actibus, non [illegible] repugnantia actuum, sed ipsa potentia finita. Et si arguitur quod ad hoc potest reflectere se, dico quod verum est, sed tunc dimittit totam concatenationem actuum priorum et reflectit se super habitum vel speciem. Ad primum principale dicendum quod Aug. intelligit de dilectione in habitu, non in actu, vel intelligit de dilectione sicut dilectio per experimentum non reflexive, vel magis [illegible] quod potest habere duos actus simul. Ad aliud Anselmi dicitur quod qui vult ad non vult suum actum negative, et quando ergo vult si non vult non eliciat actum non velle privative per nolle. Ad aliud in contrarium dicendum quod probatio [illegible]. Ad aliud dicendum quod voluntas in comparatione ad actum suum habet rationem spiritualis, sed in comparatione ad speciem habet rationem gignentis et modum intellectus [illegible] per speciem. Vel aliter sic una potentia in diversis est in aliis per concomitantiam, sic una potentia [illegible] existit aliqua [illegible] in voluntate et actus eius per quam cognoscitur per praesentiam et habitum quia in potentia est. Contra rationes possunt intelligere se habere caritatem

Utrum fruitio sit idem quod beatitudo. Et quod non videtur: Aug. super genesim libro 11 c. 10: virtus est amare quod habeas, felicitas est habere quod amas. Ex hoc sic: felicitas cum sit beatitudo secundum Aug. procedit amorem, quia sicut ipse felicitas est habere quod amas; habere autem quod amatur per actum intellectus. Ergo beatitudo est in actu intellectus. Fruitio autem est actus voluntatis ut dictum est. Ergo beatitudo a fruitione non sit idem. Item Aug. 83 q. q. 35: habere deum nihil est aliud quam nosse. Sed nosse est actus intellectus, fruitio autem est actus voluntatis. Ergo non sunt idem. Contra 1 ethicorum c. 5: optimum delectabilissimum est felicitas. Sed hoc est fruitio. Aliqui dicunt quod cum delectatio non sit operatio sed quod perficiat operationem per philosophum 10 ethicorum, et est adveniens operationi sicut pulchritudo iuveni adveniens, et tale sit fruitio, non est actus beatificus, sed delectatio consequens actum quae consummatur ultimo fini delectabili, et sic fruitio non est beatitudo. Contra hoc arguitur sic quod fruitio sit beatitudo probatur per Aug. libro de doctrina christiana c. 8: haec est merces summa ut deo fruamur. Sed summa merces est in actu beatifico. Ergo fruitio est essentialiter ipsa beatitudo. Item fruitio est amore inhaerere alicui propter se. Cum ergo amore inhaerere sit actus voluntatis et talis est fruitio, sequitur quod fruitio sit actus voluntatis, et per consequens fruitio est actus beatificus et non delectatio consequens actum beatificum ut voluerunt alii. Item hoc probatur ratione: actus fruitionis non est [illegible] referendus nisi in obiectum fruibile, quod est actus ultimus et perfectissimus. Unde Aug. 10 de civitate dei c. 16 dat differentiam inter frui et uti, quod frui non habet ad quod referatur ulterius, uti habet ad quod referatur. Sed delectatio consequens actum non solum est referibilis in obiectum ultimum sed etiam ad actum cuius est perfectio. Ergo delectatio non est fruitio. Item contra 10 ethicorum c. 4: delectatio est propter operationem, non econverso. Frui autem non est propter aliud. Ergo frui non est talis delectatio, sed operatio ultima et perfectissima quae fertur in obiectum ultimum propter se. Item fruitio est actus, ergo est actus ultimus, et ex hoc sequitur quod non est actus intellectus, cum actus intellectus ordinetur ad actum voluntatis, vel dato quod non sit actus ultimus sequitur quod non sit fruitio cum non immediate tendat in deum. Ideo dico quod fruitio est actus beatificus. Unde Hugo de laude caritatis: [illegible] est dilectio ipsa, ipse cursus quia promovet, quia via et beatitudo, et beatitudini attribuit fruitionem dicens quod beatitudo est fruitio. Ad primum cum dicitur de Aug.: virtus est amare ut habeas, dico quod intelligit de amare in via. Secundum in alia parte auctoritatis cum dicitur quod felicitas est habere quod amas, intelligit de amare in via et ratio amoris in via est habere in patria quod fruitio, tamen amor in patria ratione amoris in via habere in patria est fruitio. Vel dicendum quod habere stat in 2 actu utriusque potentiae, scilicet intellectivae et affectivae. Ad aliud dicendum quod Aug. hoc retractat in libro retractationum c. 26 sub his verbis: quod dixi non aliud est nosse quam amare vel habere, non satis approbo.

Utrum beati fruantur tribus personis una fruitione numero. Et quod non, quia non obstante una unitate tamen [illegible] in divinis sunt de eis 3 articuli ut tres credunt. Ergo non obstante unitate [illegible] sunt de eis tres fruitiones. Item actus numerantur et specificantur ab obiectis. Sed obiecta distinguuntur quia sunt tres distincti. Ergo actus sunt distincti et plures. Item actus talis est ea ratione aliquid in eis et non ratione propria cuius est actus ipse fruitionis, sicut quando sciret homines [illegible] non habet perfectam cognitionem de eo. Ergo fruitio non posset esse tunc propter unam rationem bonitatis unius communis in eis et actus ille ipse fruitionis, quod est inconveniens. Item quando aliqua inter se sunt distincta, ab eo non potest attingi unico actu ut distincta sunt. Sed tres personae in se distinctae sunt et distinctorum habent in comparatione ad fruentem, quia fruens fruitur istis in quantum sunt 3. Ergo non attingit istas ut distincta sunt uno actu. Contra si sic [illegible] sequitur similiter non si sic plura actuum essent speciei sunt in eodem subiecto numero si

[illegible]

[illegible]

1 Q[ue]ritur de sit . u[trum] ... an sit . mo . c . 3 . de e q mag[nitudine]
cogit n p . g si de eet h[abe]ret eet i[n]finita . ... e F[initum] . g
2 ... Item ... p[otenti]a ... p[otest] ... e fi[nit]a . g sili[ter]

[illegible]

[illegible]

[illegible] singularitas non multiplicatur [illegible] ratione [illegible] una [illegible] singularitas [illegible] multiplicatur [illegible]

Ad [illegible] negatione [illegible] duo [illegible] albedine [illegible] negatione. Ratione [illegible] principia [illegible]

[illegible]

Analogia unitatis [illegible]

[illegible]

[illegible]

Quarumdam attributa [illegible]

[illegible]

tiatur esse hoc simplex apprehensum per actum intellectus et per suum actum attributorum dis-
tinctorum attributorum. quia de potentia ad actum reducitur secundum modum apprehendendi
in sua simplicitate reali sunt omnia relata ad creaturam et tamen apprehendit pluralitatem
et concipit esse et distinctionem attributorum in ipsa. Est ergo in deo omnimoda
unitas sine omni ratione pluralitatis in esse divina absolute considerata et simili-
ter eadem in actu simplicitatis intellectus secundum modum quo habet esse in se. Secundum tamen in eo est mul-
titudo attributorum intellectum intellectus circa ipsam, cum negociatur distinctionem ratio-
nes secundum quas in esse adunata. Hoc non est de perfectione essentie quia in simplicibus
se plura inveniantur distinguibilia per intellectum sunt omnia relata ad ea non per in-
tellectum simplicitas eius intelligentie sed quod per intellectum componentem et dividentem. Sic
de divinis hoc facit unus [illegible]. Iste ergo rationes attributales secundum
[illegible]

sciendo omnium operum in creaturis et ideo attributa distinguuntur in deo
per eo quod ex parte sua natura est [illegible] immutare intellectum et voluntatem diversimode
[illegible] ... non facit obiectum suum sed supponit et sic ponit intellectum
[illegible] dicitur. Unde verum et bonum procedunt distincte actum intellectus et voluntatis
quod ipso licet quod solum per intellectum differunt quia non sunt idem secundum eandem rationem
et supponit actum intellectus differunt verum quod quia huiusmodi intellectum et ex hoc
secundum actum intellectus et non movet per se motum. Secundum philosophum .x. methaphysice.
Et ideo [illegible] nec ratio quia non concludit actum
[illegible] ut esse contra. 12. methaphysice c. 3. [illegible]
mittitur [illegible] in intellectu divino non [illegible]. Item rabbi moyses
[illegible] non [illegible] multa [illegible]
[illegible] in intellectu vel ex intellectu. Item
[illegible]
[illegible] attributa distinguuntur [illegible]
ita est distinctio realis [illegible] realis non [illegible]
reale nec relativa realis quia [illegible] solum est ratione [illegible]. Ad secundum
dicendum quod non loquitur de attributis scilicet de sapientia et bonitate sed de ab
[illegible] et collecto suo de dispositione et [illegible] puta de universo
[illegible] et ideo quia attributa habent unum esse simpliciter
[illegible] ut ipse dicit non tamen distinctio eorum est in intellectu quod sit origi
nata solum ab intellectu immo est ex parte eorum [illegible] ex hoc scilicet quod
natura est movere aliter intellectum aut voluntatem. Et pro tanto potest dici quod distinctio
eorum est in intellectu vel ab intellectu quia distinctio eorum non est realis extra. Ad
quartum de rabbi [illegible] quod in esse divino nec in intellectu nec extra inveniuntur diversi
tas [illegible] diversitas [illegible] sic est in esse hominis vel si plus vult
dicere non est [illegible] sibi eo quod sit [illegible] in [illegible]. Ad
quintum dicendum quod diversitas attributorum non est realis nec rationis [illegible] in quo solum operatur
ab intellectu sed differunt sicut bonum et verum in [illegible] ratione modi autem
et autem absque omni intellectu suo ex hoc quod est in sua habent quod possunt aliter
movere intellectum et aliter voluntatem. Ad primum in principali in quo dicitur quod intellectus
boecii est quod in divinis omnia sunt unum realiter et predicantur de se invicem [illegible]
obviat relationis opposite non est autem intellectus eorum quod sit ad distinctio
nem distinctorum [illegible]. Ad primum de anselmo quod uno modo una con
sideratione est quidquid in deo est dico quod intellectus anselmi non est quod deus dicatur uno
modo secundum unam considerationem sed quod secundum quemcumque modum dicatur puta sapi
ens vel sapiens et quidquid est esse est sapientia dicitur totum esse divinum eius
est in ex quod adducitur [illegible] considerationem est homo [illegible]
[illegible] non est quidquid totum est homo quia non dicitur totum esse hominis. hec patet
ex processu suo manifeste. Ad secundum cum dicitur quod tunc in deo non esset
simplicitas sed compositio dicendum quod quando [illegible] non destruit sed
conservat. quia tunc destrueret se ipsam. [illegible] sicut ex
[illegible] non destruitur ipsam. quia sic destrueret se ipsam. Cum
ergo ista pluralitas attributorum consurgat ex simplicitate divine essentie
et summa eius perfectione non tollit illam simplicitatem quod dicitur ultimo quod ma
gis est unum quod est in re et ratione unum quam quod unum re tantum. dico quod dif
ferre ratione est duobus modis. uno modo sic differunt due species
et ista differunt eiusdem rationis et hoc modo unum est quod assumitur. Alio modo sic sapientia
et bonitas et hec est alterius rationis et hoc modo non est unum quia non est eiusdem
rationis. Quanto enim aliquid est magis simpliciter unum tanto plures rationes
habet alterius rationis. Ad aliud quod essent nomina synonima. dicendum quod illa sunt
synonima nomina que habent eandem conceptionem non autem [illegible] perfec
tionem [illegible] sic lapis petra. quando vero nomina [illegible] diversa
[illegible] sic est in proposito. quia alius est conceptus de deo [illegible]
[illegible] rationalis [illegible]. Ad aliud autem [illegible]

diligendi per actum et actum per obiectum dicendum quod duplex est obiectum unum quod potentiam
actuum ad subsequens producitur per actum sicut patet in divinis quia bonum
est obiectum actus voluntatis. [illegible] producitur per actum voluntatis [illegible]
[illegible] quod antecedit in [illegible] per actum
potest [illegible] obiectum quod [illegible] non habet [illegible]
unumquodque enim distinguitur [illegible] sua esse [illegible]
[illegible] contra [illegible] .2. de anima. commento 31. lo
[illegible] de potentia nutritiva [illegible] et intellectiva [illegible]
[illegible] per nos [illegible]
[illegible] precedit potentias [illegible]
[illegible] quod sit [illegible]
[illegible] sicut [illegible] hic patet quod omne precedit
[illegible] potentias [illegible]

Utrum in divinis sit pluralitas personarum in unitate essentie. quod non quia
[illegible] multiplicato uno multiplicatur
reliquum. quia cum persona sit relatio sit idem cum esse si persona multiplicabitur
sui relatio esse [illegible] multiplicabitur. Item relationes habent suam rea
litatem a fundamento suo. cum ergo fundamentum divinarum relationum idest esse divinum
quod est unum non erunt plures relationes reales. Item bonum nulla est in ex
diversitate pluralitas. Contra in symbolo dicitur: alia persona patris alia filii
etc. Et patet hoc per ... 12. methaphysice commento 39. deridens christianos
qui ponunt trinitatem personarum dicit autem sic. Putaverunt autem aliqui trinitatem
esse in deo in substantia et voluerunt evadere et dicere quod tres sint unus
tres et unum [illegible] evadere [illegible] quia tunc sequitur quod ipsos
quod deus esset compositum et ipse ad [illegible]. Sed contra tales qui
[illegible] quod non possunt [illegible] pulcherrime loquitur augustinus
de agone christiano. quia hac opinione relicta [illegible]
[illegible] quod fide tenemus. Sic supponimus autem scientia sua [illegible] hanc autem
[illegible] investigare pluralitatem personarum
realium sive personarum. Supponimus [illegible] quod persona in divinis sit res relativa
[illegible] plures [illegible] pluralitas sup
positorum distincta realiter quod sic patet. eo enim ipso quod persona est res relativa
[illegible] non potest constitui per quam esse sit
absolutum [illegible] constituta per [illegible] non potest
ergo quod constituitur sit ad [illegible] ipsa relatio. relatio autem ista
non potest esse relatio rationis. quia tunc non constitueret rem relativam realem. sed
rem rationis solum. quare oportet quod sit relatio realis. Cum ergo omnis relatio realis
in divinis accipiatur per comparationem ad terminum [illegible]
rationis [illegible] habeat relationem sibi oppositam realem et per consequens
correlativum [illegible] reale. Et sic erunt plura supposita relativa ne
cessario. [illegible] per rationes scilicet ricardus de trinitate
libro 3. capitulo 2. arguit sic [illegible] nobilissimum et perfectissimum.
[illegible] caritas deesse non potest. Nichil enim caritate
melius nichil caritate iocundius. Nullus autem pro [illegible] amo
re sue [illegible] caritatem habere. Oportet utique esse amorem
[illegible] ut caritas esse queat. Ergo [illegible] pluralitas deesse
[illegible] esse non potest. Sed dicas fortasse quod sibi una persona solum in
vera divinitate esset [illegible] erga creaturam suam caritatem haberet
et habere posset. Sed certe summam caritatem habere non posset quia certe
[illegible] caritas si summe diligeret eum quem summe diligere
[illegible] in summo et in illa summa [illegible] bonitate caritatem in
[illegible] esse [illegible] quod caritatis plenitudo
non potest esse [illegible] pluralitate. Item hoc probatur [illegible] capitulo ex plenitudine
summe felicitatis [illegible] nichil caritate melius sic nichil caritate

[illegible]

iocundius. hoc nos docet ipsa natura. unde ipsa multiplex experientia. Sicut ergo in
plenitudine vere bonitatis non potest deesse quo nichil est melius. sic in pleni
tudine summe felicitatis deesse non potest quo nichil est iocundius. necesse est itaque
quod in summa felicitate caritas non desit. ut autem caritas in summo bono
sit impossibile est deesse qui exhibeatur vel cui exhiberi possit. proprium
autem amoris est et sine quo omnino non potest esse ab eo quem diligis multum di
ligi multum velle. non ergo potest esse iocundus si non sit mutuus. In a
more autem mutuo oportet ut sit omnino et qui amorem impendit et qui
amorem rependit. vide ergo unum et alterum constituere vera pluralitas perso
narum. alter utique est amorem impendens. alter vero amorem repen
dens. Item capitulo 4. dicit sic. Ecce si diximus in illa vera divinitate esse so
lam personam unam quemadmodum solam substantiam unam hoc procul dubio non haberet
cui communicare posset infinitam illam sue plenitudinis habundantiam. Sed
queso utrum hoc autem quia communicantem habere non posset. aut quia habere nollet
cum posset. Sed quod absque dubio omnipotentie est per impossibilitatem ex
cusari non potest. Sed quod constat non esse ex defectu potentie numquid non erit
ex solo defectu benivolentie. Si communicantem habere nollet cum habere
ter habere posset si vellet. Istam in divina persona benivolentie defectus
attendite quomodo [illegible] esset vel quantus. certe ut certum est nichil caritate
dulcius nichil caritate iocundius. caritatis delicias rationalis vita nichil dul
cius experitur. illa namque delectatione delectabilis fruitur. hiis in eternum
carebit si consortio carens in maiestatis solio solitaria permanea
sit. Et sequitur parum post. Quid autem gloriosius. quid vero magnificen
tius quam nichil habere quod communicare nollet. Constat autem quod in illo indeficiente
bono summe que sapientie consilio caret non potest esse avarie reservatio
quod non potest esse inordinata effusio. hec Ricardus. Ista ratio est ex gratie
plenitudine. Et libro 3. capitulo 12. probat esse trinitatem sic. Et si persona sola una
socia haberet et utique non deesset cui magnitudinis sue delicias
communicaret. Sed cum sue caritatis delicias ipsa omnino non haberet [illegible]
cum delectationis dulcedine quia nichil iocundius invenitur nichil in quo iuvenitur
amplius delectatur hii dulcedinis delicias solus possideret quia in exhi
bita sibi dulcedine socium et condilectum non haberet. Item ergo caritas amo
ris non potest esse omnino minus quam in tribus personis. Nichil autem gloriosus
nichil magis felicius ut dicitur est quod quidquid utile et dulce in commune de
ducere. Item 11. capitulo oportet caritatem summam esse perfectam ut autem
summe perfecta sit sic oportet esse caritas qua non potest esse maior et
ratio est talem fore que non possit esse melior. precipuum autem in
caritate vera est alterum diligi velle ut se in mutuo siquidem
amore multoque fervente nichil carius nichil preclarius quam ut ab eo
quem summe diligis et a quo summe diligeris alium eque diligi
velis. Probatur itaque consummate caritatis est mutua communio exhibite
sibi dilectionis. hec Ricardus. Huic est quod philosophus. 8. ethicorum capitulo x. ponit pro fe
licitate requirere amicitia non propter indigentiam sed propter nobilitatem propterea
quod res quanto possunt esse amica. dicitur quod non possunt esse multi propter superhabundantiam
habundantia amoris. Et philosophus exemplificat ponit ut duo [illegible]
philosophus autem 9. ethicorum capitulo x. Inconveniens est beatum solitarium esse.
Difficultatem autem acutiorem ex hoc quod ponitur trinitas personarum in u
na substantia monstrat. Ricardus libro 3. capitulo 9. dicens Quoniam forte qui
audis vel legis quomodo possit esse plus quam una persona ubi non est
nisi una et sola substantia. et solvit. quod ipsum mirum si [illegible] in semet
ipso mirabile est. miraris quomodo in divinis non sit plus quam una persona
ubi non est plus quam una substantia. nonne miraris quomodo in humanitate sit plus
quam una substantia et ubi non est plus quam una persona. Constat enim homo exa
nima et corpore et hec duo sunt non nisi una persona. habet utique homo [illegible]

gratia [illegible] discat in semetipso quid per contrarium extimare debeat de deo
suo. hec Ricardus. Unde non est difficile intelligere tres personas relativas non
absolutas in eadem esse essentia absoluta. Sed in hac materia facit dubitationem quomodo
in una essentia simplici possint fundari diverse relationes et opposite.
ad quod potest dici quod in uno fundamento non possunt fundari diverse rela
tiones hoc est propter limitationem fundamenti. Unde autem est fundamentum illimitatum sic est esse
divinum possunt. Sicut enim albedo que est quedam qualitas habet in se per
fectionem quantitatis sic habet perfectionem qualitatis possit in albedine fundari
relatio similitudinis et equalitatis. possumus in divinis quod in ipsa essentia sicut in eodem
fundamento fundantur diverse relationes reales. Quod hoc possit esse in
divinis. videtur quod in eadem anima esse et sub eadem potentia activa et passiva sicut
patet. intellectus intelligit se et idem est potentia activa in quantum intelligit et potentia passi
va in quantum actus iste manens intus recipitur. quare per consequens in eodem subiecto
suum sic idem fundamentum fundatur relationis actoris et relationis passio
nis. Ergo communiter dicitur quod actio et passio sunt unus motus et tamen alium mo
respectum importat actio que est predicamentum et aliud passio. Si ergo hoc
est in creaturis potiori multo fortius esse in deo. Ad primum in contrarium dicendum
Ad minorem dicendum quod quamvis relatio comparata ad substantiam maneat sic quod idem realiter
sit cum ea vel potest dici hoc relatio comparata ad esse sit idem quod esse tamen quod
comparata ad oppositum manent realiter distincte. ideo dicitur ab esse substantiali realiter.
et ut sit relatio potest multiplicari non multiplicata esse. vel potest dici et melius
quod sic relatio multiplicatur et esse una. sicut in esse. relatio enim hoc quod esse
est una tantum. sed quod respectus multiplicatur. et sic esse hoc quod in divinis modus
relationis multiplicari. hoc autem quod esse est absolute sic est una. unde
unius forte sicut hec habet [illegible]. Ad hoc dicit quidam quod relatio non potest fun
dari in esse divina. quia tunc ipsam esse distingueret et referret. Sed contra hoc
est quod cum oporteat variari personas divinas contraponitur scilicet ex forma
scilicet ex relatione seu proprietate et que ex multiplici ipsa scilicet esse divina sicut homo
componitur ex anima et corpore et anima recipitur in corpore. sic oportet quod ipsa relatio
immediate recipiatur in esse divina. Item quando quod fundatur in aliquo [illegible] in quo
fundatur oportet preexistere. cum ergo autem ipsam personam proprietas constituente scilicet
prius non sit intelligere non esse divinam. Oportet dicere quod ipsa relatio recipiatur
in esse divina. cum enim relatio sit constituens suppositum non potest recipi
in ipso supposito constituto tamquam in fundamento. quia tunc unum esset causa recep
tivum sui ipsius. sicut albedo non dicitur recipi in corpore albo. propter quod
dico quod relationes fundantur in esse divina. non tamen ipsam distinguunt
seu referunt. Sed relatio refert suppositum relatum quod fundatum
[illegible] enim non refert albedinem sed similem. Ad argumentum autem in se
cundo quod non obstat quod relationes [illegible] realiter a fundamento suo.
ad hoc in contraria in eadem re possunt esse diverse relationes reales.
sicut in eadem albedine fundatur similitudo respectu albi et dissimilitudo respectu ni
gri. maxime cum relationes [illegible] et distinguantur in comparatione ad
obiecta. Si autem sic est in creaturis multo fortius potest esse in esse divina sicut
supra tamen est. Ad boecium dicendum quod non vult plus nisi quod non sit
in divinis diversitas essentialis realis absoluta.

Utrum in divinis sint tantum tres persone. ita quod unus innascibilis unus
filius et unus spiritus sanctus scilicet quod sint duo innascibiles probatur sic. in trinitate
dignitatis in divinis est non esse ab alio. sed due persone sunt ab alio. ergo erunt
alie due que non sunt ab alio. Item quod sit tantum unus ab alio probatur sic per
proportionem. 8. phisicorum capitulo 6. in una non est nisi unus modo concedimus. Item
quia etc. Item tamen differunt in numero et intellectu quam in voluntate. quia
sicut est in una emanatio per modum voluntatis distincta a emanatione
per modum nature. sic erit in una emanatione per modum intellectus distincta
ab emanatione per modum nature. quia etc. Item [illegible] seu virtus po

cognoscitur ex obiecto. quod ideo fit quia potest habere multos filios quorum
quilibet est finitus per se. quare potentia quae est infinitus potest in divinis potest habere multos
filios quorum quilibet est infinitus. Item Cor. in canone cap. 10. 3. sunt
qui testimonium dant in celo pater et filius et spiritus sanctus et hi tres unum sunt. Item Cir
contra istam opinionem facere quod dicit Aug. 4. super gen. ubi dicit sic. Remo
ta a sensibus et ab usu cogitationis huius per ea quae dicta sunt attende ac
cedat ad divinum quod non sit utique ostendenda quinto quoque ma
gis minus ne potest per suae capacitatis modum divinum aduert
ut possit. Ideo cum trinitas personarum sit remota a sensibus et ab
usibus cogitationis huius extendenda est potius ex dicta attende et praeterea
ut potest est per rationes ostendenda. Math. ult. Ite baptizantes eos in
nomine patris et filii et spiritus sancti. Preterea contra quod non possunt esse duo
in quo non sunt ab alio. quia per pelagium. Propone. 22. in omni ordine oportet ve
nire ad unum primum et non ad duo principia. quia in ordine personarum oportet
dare unam personam et per consequens una sola non ab alio. Item quamvis
ens actu aeternitas perfectissima in aliquo non in quo non potest esse perfecti
or ipsa posita non potest poni alia esse tota. exemplum si aliquid
album haberet albedinem in perfectione in se quod non possit esse perfectior
ipsa posita non posset alia albedo poni in eodem subiecto. Cum igitur in deo
preter ipsam aeternitatem quae est paternitas sit perfectissima non potest
ibi alia esse quia erit tamen una persona innascibilis non alia. Item sicut
sunt duo principia sunt duo innascibiles. tamen ex quo dicuntur alia differ
rent per absolutum aut per relationem. non per absolutum quia tunc essent duo
dii differentes essentia. nec per relationem quia tunc haberent per relationem
opposita vel disparata. non per opposita. quia tamen unus istorum non
esset ab alio. nec etiam per consequens non referuntur ad invicem. nec per dis
parata. quia tunc ista relatio vel accipitur per comparationem ad aliquid sine se vel
ad aliquid quod infra se. non primo modo. quia eo ipso quod non sunt ab alio non habent
ad aliquid sup. nec potest relatio disparata accipi ad aliquid infra
se. puta ad filium. quia possit dicere quod comparatur ad aliquid infra se
comparantur sub eodem modo convenire eis. Et habent eundem modum producendi
et unam relationem communem. sicut pater et filius respectu spiritus sancti. quare per istam unam re
lationem non possunt distingui. immo in illo conveniunt. nec in alio. quare
nullo modo. Item Hilarius in libro de synodo. qui confitentur duos
innascibiles confitentur duos deos. patet igitur quod una est persona non ab alia.
Solutio. Dicendum quod tamen sunt due persone ab alio. quia secundum Algazelem. 1. me.
c. x. duo sunt principia activa et duo modi producendi. scilicet per modum
intellectus et per modum voluntatis. igitur in divinis non sunt nisi isti duo modi producendi
et per consequens due emanationes solum. et tamen secundum quamlibet emana
tionum illarum et modum predictum non possunt esse nisi duo producta
et per consequens duo solum ab alio. Assumptum patet sic. quamvis dicatur ac
tus adequat totam potentiam agentis et non est actus transiens sed per
manens non potest alius actus elici ab ista potentia et per
consequens unum solum est productum per illum actum sed actus generationis
qui est per modum intellectus adequat totam potentiam generativam et non est actus
transiens sed semper permanens et per consequens unus et sicut est non unum
productum per modum generationis. Similiter autem de actu voluntatis quod autem
in trinitate salvatur. sicut est apud geometriam arismeticam armo
nicam quae sit unaquaeque istarum propositionum requiratur in tractatu Richardi. Jo.
de pezamo de numeris. Ad primum argumentum dicendum quod non est ex dignitate
quod duo sint ab alio. sed est ex conditione dignitatis. esse enim ab
alio est habere totam perfectionem non esse ab alio est habere totam primitatem. in est
quod non est tanta unitas in primitatis quanta in productis. ideo est in solo unus
non ab alio. duo vero ab alio. Ad secundum dicendum quod deum suum habere

vitae in creaturis. quia in est unus modus communicandi non. et haec propter limitationem
et imperfectionem nec communicatur. Sed in divinis non est unum propter suam perfectionem et il
limitationem. quia in persona est voluntas sicut non. Item Aug. in epistola ad Dogo
ra. Abbo. de incarnatione ubi dicit opposita sed talium consequentia et non magis
credere eis. Ad aliud dicendum quod sicut in creaturis non in communi non est primum productum
sed ut in tali supposito. Et non dicitur non in communi. Sed ut in supposito est primum productum
ordine generationis voluntatis ut in supposito. unde intellectus est equivoce non. igitur primo accipitur
non ut est commune cum dicitur tamen dicitur in deo non intellectus quam non voluntas. et in
intellectus accipitur non prout est primum productum vel opposito sed est equivoce
de voluntate. vel dicendum quod non tamen dicitur non et voluntas sed quod hic quam non intellectus
quia voluntas libere agit. et non potest cogi. intellectus potest cogi determinate
et ideo cum non non operatur libere sed per imperium et voluntatis libere ideo magis
dicitur non intellectus quam non voluntas. dicendum secundum quod in aliis sed secundum quod ex similitudine
loquendo de voluntate et intellectu in deo. Ad aliud dicendum quod non est de perfectione agentis
quod possit plures filios producere in creaturis. sed hoc est quia nullum sic
plus perfectum sed producere. ut quod multiplicatur in uno salvetur in aliis
bus. sed actus unus potest sic non adequat totam potentiam. nec actus semper
manens sed transiens. Ideo est alius et alius actus et per consequens potest esse alius et
alius productus. Contrarium est in deo. sic tamen est in pede quaestionis. :~
Utrum per ea quae ad cognitionem quamvis modo videatur. videtur
autem in luce a deo quod sit lumen intellectus agentis. quod sic. Aug.
xii. confessionum. si ambo videmus verum esse quod dicis et ambo videmus
verum esse quod dico ubi quaeso id videmus non ego utique in te nec tu in
me. sed ambo in ipsa quae super mentes nostras est incommutabili veritate. Item
Aug. de trinitate c. 4. intuemur inviolabilem veritatem ex qua quantum possumus
perfecte diffinimus non qualis sit uniuscuiusque mens sed qualis sempiter
nis rationibus esse debeat. Item Aug. de libero arbitrio 3. c. 13. presentem nobis
ad ea cuncta pertinere in corde vel cordis vel cum mutabiliter et immobi
liter sentiuntur in quibus quaecumque non exprimuntur in cognitione quibus certe
non plurimum. Contra si omne quod videtur in luce increata tunc autem videtur in lu
mine increato tamquam in obiecto et sicut non. quia tunc quaelibet videntes intellectualiter
essent beati. Aut tamquam in ratione videndi. sed hoc non potest esse quia ratio videndi alicui
oportet quod sit ad videntis. sed hoc non potest esse nisi inhaereat sed formaliter sed lu
men increatum hoc non potest esse. igitur etc. Item quanto visus nobis est tanto
potest pauciorubus mediis in operationibus sed competere. ylii. sed intellectus est su
perior potentia visiva. sed igitur potentia visiva potest videre ad solo lumine non
sed quia potest multo fortius ut videtur potentia intellectiva. Dicunt aliqui quod omne
quod videtur in luce increata et hanc dicunt esse opinionem Aug. qui ubique
loquitur debet intelligi. dicunt quod mens videt in rationibus eternis et in rationibus incommuta
bilibus. unde 12. de trinitate c. 4. dividentes rationem superiorem et pe
riorem inferiorem. dicit quod mens est virgo dicitur ex ea parte qua eternis rationibus
conspiciendis vel consulendis adhaeret ex hac autem sic arguitur. aut
dicitur hoc de ipsis rationibus eternis in se. vel de ea luce derivata ab eis.
Si de regulis vel luce in se habetur propositum. si de luce derivata cum
contingat recipere lucem derivatam in inferiori parte rationis sed quod mens
ad temporalia gubernanda deflectitur in illa parte sed illa ratione esset
virgo. quod tamen negat Aug. ibi. et sic inferiori portio videret
regulis eternis conspiciendis. Item Aug. 14. de trinitate c. 14. quaerit
ut videt iniustus videt iustitia quod ipse non habet. et respondet quod non in
libro lucis illius quae veritas dicitur. unde omnis lex iusta describitur in
cor hominis qui operatur iustitiam non migrando sed tamquam imprimendo transfer
tur. sicut virgo ex anulo transit imaginem et anulus non relinquit.
Solutio. Hic arguitur sic. anima est nobilissima inter omnes creaturas. Sic igitur quaelibet
anima creata habet intra propria per quae possit elicere actionem suam nisi

sic et anima multo fortius sit nobilior ideo habere intra propria per quae possit
sit elicere actionem suam nisi quae est intellectus. Dicendum non nisi dicitur in ne
cessarios. sed Arist. libro 2. de ce. et mundo et 3. de anima. sic non dicit
dicitur non. quod. 2. de celo et mundo. quod si non dedisset celo animam movente
quod dedisset sibi instrumenta apta ad motum. Propter hoc alii dicunt aliter dis
tinguentes de cognitione. quod duplex est cognitio. una perfecta qua cognoscitur res
in quantum est ens sive verum in se. non tamen sub ratione veri. sicut cognoscitur ve
rum colorem. Alia est cognitio perfecta qua cognoscitur verum non solum in se. sed
verum et sub ratione veri quam sensus non cognoscit verum. prima cognitio possit
habere sine luce increato. sed autem non. quia potest plus contingat cognoscere esse
ut unum sed secundum quod verum sub ratione veri. Probatur ex parte potentiae. ex parte
intellectus ad sensum intellectum quod composita. veritas autem in compositione con
sistit sed per Ph. 6. metaph. Quia etc. ex parte obiecti probatur. quia ratio
entis prius est quam ratio veri. quia primo concipitur. hoc dicit Avic. 1. metaph. quod
ens est illud quod primo occurrit intellectui. Contra sincera veritas non potest
videri nisi in luce increata probatur. dicunt ipsi quod species exterius elaborata a re
transmutabili est transmutabilis in se et non fixum et per consequens non est sincerum
verum. sicut res a qua elaboratur. ex hac scilicet quod deficit a perfecta
representatione rei verum. quare non potest per ipsam sincera veritas cogno
sci. et ideo ad hoc quod anima cognoscat sinceram veritatem revertatur ad lu
men increatum. unde Aug. 83. quaestionum q. 9. non est expetenda sincera ve
ritas a sensibus corporis. et ideo in fine quaestionis dicit quod obnixe saluberrime
admonemur avertere ab hoc mundo qui perfecto corporeus est et sensibilis. et con
verti ad deum. id est ad veritatem quae est in intellectu et in interiori mente capitur
semper manens. Item intellectus cum sit passibilis et passibilis erroris per se er
rare. igitur ad hoc quod ab errore purgetur oportet quod sibi primo assistat
ad aliquid divinum quod errare non potest. quod non potest esse aliud a lumine increato
rationis cum omne tale sit mutabile per se. hoc est igitur lumen increatum. hoc est
ratio Aug. de vera religione. Item tertio per quod scit aliquid esse verum oportet quod sit
tale quod per id possit discerni verum a falso. Sed omnes species de se
indifferenter representant falsum sicut verum. sicut patet in freneticis et
somniantibus quibus species representant falsum sicut verum. non tamen est ex
hoc quod lumen increatum det nobis videatur in se a mente irradiata per
ipsum. Sed mens videtur autem per id sicut in visione corporali quando lumen incedit
recto aspectu super oculum et obviat. tunc immutat visum ad videndum
se et videtur. Quando vero oblique incedit puta quando prius terminatur ad co
lorem. postea ad visum. non videtur lumen obviare. sed color sic irra
diatus a luce videtur per se. Ita lumen divinum quando directo aspectu in
cedit vel tangit mentem et immutat ad videndum se quod non fit contra
in viatoribus. quando autem in directo aspectu et obliquo incedit. et irra
diatus ad videatur a mente. et non videtur in se vel non dicitur videri et pl
acet sic esset verum. quod sic ad hoc ut oculus videat requiritur lux ad orga
num mutandum quia hic videtur in tenebris. color enim est mutativus visus
secundum actum lucidi. sic de anima. sic requiritur species cum directo aspectu in
mutatur ad videndum. et hoc videtur ad argumentum lumen multiplicatur in direc
tum ad visum. et ideo si non esset directe obviam visui non videretur a
visu. Requiritur 3 configuratio ad recte discernendum. Color enim non videtur per se
sed per configurationem. quod autem pertineat quod sit talis color vel talis multitu
do. sic ista configuratio colorum. sic est loco istorum propositorum in visi
one intellectuali dicunt poni ipsum lumen increatum quod est illustrans ad in
tuendum. sic dicitur Jo. 1. Erat lux vera etc. Dicunt etiam in ipsum species immu
tari ad intuendum. sic dicunt de spiritu et anima inter mentem humanam et deum.
Tertio requiritur caractere configurans mentem ad bene discernendum. unde Aug. 6.
de trinitate c. ult. ubi est ars quaedam omnipotentis atque sapientis dei ple

na rationum omnium viventium incommutabilium cum isto lumine ponunt speciem
elaboratam a re. Contra istam opinionem arguitur sic. sicut lumen gloriae sufficit
ad cognoscendum ea quae spectant ad cognitionem gloriae et lumen fidei ad
cognoscendum ea quae sunt fidei. ita lumen naturale ad cognoscendum ea quae sunt con
cernentia. supposita divina generali influentia divina. Item sicut lumen naturale
requiritur in omni cognitione intellectuali cum omnis operatio accipiat denominationem
et qualificationem ex materia et ratione operandi. sequitur quod omnis talis operatio esset su
pernaturalis. Item Damasc. libro 3. c. 21. pervertere nostra propria operatione nihil est
destruere naturam. Item Aug. 12. de trinitate c. ult. credendum est in conditionem esse
naturam mentis intellectualis ut rebus intelligibilibus naturali ordine disponente sub
iuncta sic ista videat in quadam luce sui generis incorporea. quoddam
autem carnis videt quod incorporea luce cum adiacet. et luce ea
pax eius congruens est creata. Item Lincol. super Dyonisium de divinis no
minibus c. 2. dicit quod sicut omnia non in sole sed in quadam superfusione
luminis. id est non videntur in deo sed in superfusione divini luminis. Item
contra istos est ratio prius facta quod cum anima sit nobilissima debet habere intra propria.
Unde conceditur quod anima potest videre aliquid immo quod non est cognoscit mente
luce naturali aliquo tali lumine naturali supposita divina influentia
generali. Ad rationes positionis quae sunt contra hoc. Ad primam quae fuit fundata
super verbum Aug. dicendum quod creata ratio potest ad contrarium parte per nobis scilicet eo
enim ipso quod ratio inferior dividitur contra rationem superiorem vacantem regulis eter
nis conspiciendis patet quod valeat temporibus disponendis habet manifeste
quod anima potest habere rationem intellectualem per hoc quod videat in regulis
eternis. Ad rationem in se dicendum quod intendit Aug. non est quod intueatur
in ipsis rationibus vel quod ipse ratione sit quasi ratio formalis videndi. Sed per tanto
dicit quod homo contemplans quando operatur in opposito conformat se rationibus eternis.
Ad aliud ubi Aug. dicit attribuit alius rationibus quod iniustus videt iustitia
ma propter assistentiam et presentiam illarum non quod sic sit formaliter principium
videndi. Ad primam rationem de specie elaborata dicendum quod non eodem modo in omni
bus conveniens est veritas. non enim oportet quod sit tanta veritas in anima nostra sicut
in deo. Sed arguunt contra eos quod ipsi ponunt speciem mutabilem elaboratam
a re transmutabili in hac cognitione cum lumine increato. et ideo oportet eos ponere
cognitionem increatam habere per istam speciem non obstante tali luce. quia quando concur
runt ad actionem una quarum una est necessaria et reliquum contingens. ta
men effectus dicitur contingens. sicut si maior sit de necessario et minor de contingenti.
Ad aliud dicendum quod lumen intellectus agentis non est passivum erroris per se. sed er
ror contingit in anima ex hoc quod male utitur illo lumine naturali. Ad aliud dicendum quod tam
species quam est de se semper representat verum et falsum sed variatio cognitionis unde quod
accidat error in cognitione. hoc est aliunde puta ex passione. vel
ex accidenti aliquo in dispositione corporis. Ad dissolutionem argumentorum in quaestione
sed dicendum quod per tanto dicit Aug. quod videmus in aliquo lumine increato quando videmus
in aliquo lumine determinato quod derivatur in mente a primo lumine. et non ma
nus non ad presentiam sive assistentiam luminis increati. et in quo est signa
culum eius. Sed in dicunt aliqui quod quia Aug. fuit nutritus in philosophia Platonis
qui posuit ydeas valere ad generationem et cognitionem et per consequens posu
it Plato quod addiscere non aliud sit nisi omnia videri in lumine increato.
et per consequens huiusmodi ponere necesse quod. quando dicit quod addiscere non erat aliud
quam reminiscentia. quod Aug. retractavit hoc quod addiscere sit remi
niscentia de quantitate. id est dicit quod ex quantitate retractavit hoc quod omnia
videntur in lumine increato. unde dicit quod mens videt in illo lumine per as
sistentiam vel refulgentiam ipsius. :~
Utrum per creaturas possit homo ad sciendum de deo. quod non. quia secundum ph
philosophum c. de vacuo. In hiis quae sunt ignota nichil oportet prius
scire quid sit antequam sciatur an sit. et exemplificat de vacuo quod po

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

L

Itē pō recip̄ q̄lificatiōz ab actu· ſʒ m̄ ita ē q̄ p̄ n̄ıle rōez
ꝯſtitui pᵗ deū hr̄e pōz iſtīᵘᵃ· ḡ z actu iſtīū ſi eſſe· ut ī
telligē z diligē· ſʒ act⁹ iſtitus ſ̄b rōne iſtitatis ſue n̄
p̄t tīniari ad ad ex̄· ḡ tīniabit̄ ad p̄ſ int̄· Itē ſic ē
repire mı⁹ bonū z mag̃ bonū z maxīᵐ· ī z mı⁹ ſile z
mag̃ z max ē· ſʒ nᵐ eāt p̄t dō maxīe aſſilari· ḡ h
eᵗ ītinᵉ ꝓducta a cā p̄· Et ī ī uıtıōz actu oz p̄ʒ max
ſilez ꝓduc· Itē agᵈ· q̄ dē ē eiꝰ ı vn⁹ pt̄ defendi
z ad ipʒ n̄ ſe ipoleᵗ· q̄z q̄ n̄ ſit ipoᵇⁱᵃ ſit poᵇⁱᵃ· ſʒ q̄ eſt
pole ī dō ē neccīū· q̄z ī ꝑpetuiſ n̄ diffᵗ eē z poſſe maxᵉ
qᵐ ad pᵗᵃ ꝑſtōz ſic ē hᵗ· q̄ꝛ p̄ rōz n̄ıle pt̄ ꝯcludi de
ū eē tnū z uniū· Itē ḡ· amb· de tnī· c· 6· m̄ ē ipoˡᵉ
ſcire ḡnoiſ ſectū mē defic̄ uox· ſ· m̄ea n̄ tm̄ ſʒ ī
anˡᵒᵖ· ē ſı potestates· z ſı āgelos z ſı cherubyn·
z ſup̄ om̄ſ ſēſū· In hac q̄one ſic ē ꝓcedᵈ q̄ pō ſit
pode rōeſ p̄ q̄s uı̄ ondī p̄ꝑ plalitas· ꝑtmodᵒ narra
da ē opt⁹ q̄ dʒ teni· p̄a rō ē h· nˡ ad itlli̇ ī dīs p̄ v
bū z filiū n̄ eē ſ̄b rōe dū uł itllā· ſʒ p̄ n̄ıle rōz pōt
ondī q̄ deus ſit dicēſ uł itlligēſ· ḡ tm̄ uł itllām
pt̄ ondī eē p̄ n̄ıle rōz· ḡ pʒ z filı⁹· z eodᵒ mō de ſpū
ſcō· Itē p̄ rōz n̄ıle pt̄ ondī deū eē itlligēte z no
lēte· tē q̄r aut ille act⁹ itlli̇e ē ꝑſeſtāt z ſ̄bſıſteſ·
aᵗ alıā ihēns· ſı ꝑ ſe ſ̄bſıſteſ z ıt· ḡ p̄ ſı alıā ihe
rēs· ḡ ē accn̄ſ· z ſic ī ꝯ p̄ō eēt· Eodᵒ mō argui de uo
nı̄c actu z ſic hēm⁹ p̄ꝛez z filiū z ſpʒ· ſ· Itē p̄ rōz n̄
le hēt̄ q̄ ē pod ī dō q̄ q̄d ſimp̄ ꝑſtōis ē· z ſʒ ḡtute
dᵗ ꝑſtōz ſimpᵗ vnūq̄q̄· n· tē ꝑſtāū ē q̄n pᵗ ſace
q̄le ipʒ ē· ḡ ḡnō pod ē ī dō· z ſic hēt̄ p̄ rōz n̄ıle plalıtaſ p̄ꝑ·
Itē aī oīſ act⁹ eliciat̄ a ſuppōᵗᵒ ſ̄b p̄ſm
·1· me· ē· uł oz dīe q̄ p̄hī erraūīt· tē cāuōz mūdi
ſı poſuīt ſuppōnī abſoᵗᵘ cāre mūdᵒ· cū n̄ ſit alıq̄
tale ī dīs· uł oz dīe q̄ p̄hī erraūīt· tē cāuōz mūdi
ſı poſſedīt ſupᵗū abſoᵗū cāre mūdū· uł oz dīe ſı
n̄ erraūīt q̄ ſuppoſuerūt ſuppoᵐ rlatm̄ cāre m̄
dū· ſʒ n̄ poſuerūt ipʒ ſn̄ ſuo coreᵘᵒ· ḡ poſuerūt plā.
ſuppō ī dīs· Itē pō ī ꝓduᵗᵒ q̄ tō m⁹ ſuppōet z m⁹
īdiget opitulāte z actū recipiᵗᵉ· tāto ē melioꝛ et
nobiᵒʳ· ſı p̄ʒ q̄ n̄ ē melioꝛ q̄ ars· q̄z pautōꝛa p̄ſup
pōıt· ḡ illa pō ē melioꝛ q̄ ī ꝓduᵗᵒ n̄ īdiget cāᵗᵃ ut
co· aduuiāte z m̄iante actōz ſuā· z ſic actō ſua tīm
nabit̄ nccīō ad īt̄· Itē auᵍ· a· ꝯſᵏ ī libꝛıſ plato n̄ ꝯᵗᵃ
ex ḡca lıgua ī latınā ūſıo legı nō q̄de hys ūbıs
ſʒ h ıdē oīo mltıſ z mltıplıᵇʒ rōıbʒ ſuadı· q̄z ī p̄nᵒ
erat ūbū· z ūbū erat ap̄ deū· z de⁹ erat ūbū· uſʒ ad
ūbū caro fc̄m ē· Itē ꝯ· ꝯ· c· 33· de h· ſʒ p̄lō nıl ſcıᵘⁱᵗ
de deo n̄ p̄ rōz n̄ıle· Itē ſıc· de tnī· lıᵇ·1· c· ꝯ· eᵗ īqm̄
ītētōıſ nr̄e ī h o p̄e ad ea q̄ credım⁹ īqᵐ dn̄ſ dedıt n̄
mᵒ ꝓbaˡᵉˢ ūm z rōeſ nccīaſ adduc̄e· Itē anſ· de
īcar· ꝯᵉ· ūbı· c· 4· ſıc ī dō vna n̄ ē plēſ p̄ꝯ· m̄ plēſ
p̄ꝯ ſıt una n̄· ſʒ n̄ıle poſſum⁹ cogᵉ ſcē deū hīe una n̄ꝛ·
ḡ z c· Sʒ ꝯ h ſıt dū ſcı̄e· na ſıt ī ꝯ cōꝛ· z· ſapıāʒ loᵍ
glō· nō hū ſapᵃ ꝯ p̄hēnt· ſʒ ſpē effıcatıa ē dıᵏ· Itē
Jo⁹ ī om̄· ſı ıᵒ· ꝯᵗ· lıb ḡuōnıſ· z c· n̄ ḡ p̄ıte⁹ ē
ua ḡlıſtā ꝓp̄he eē ꝯ ıuū· ut q̄d ıᶜ ıpole dıſſıt a ſta
tu· ſʒ narrare iapiat· Itē ſıc· ḡ· de tnī· c· 23· ſı q̄d
p̄ itllāz cape n̄ potes p̄ ſıdē tene ꝯ· d̄ ēē potes· na
tıb· ſſıᵇʒ dz· ſı n̄ c̄redıdītıſ n̄ itllıgītıſ· Itē p̄ rōz
argūıᵗ ſıc eē y ꝓſteruū ē ꝑſtāıū z relō ıt ꝯ ēcıa ex
p̄te ſua hīt debılıſſıᵐ eē ſ̄ ꝯᵗᵉ· xı· me ꝯ· q̄ꝛ p̄ ꝯcedı q̄
relō nllʒ ſupᵗᵘ p̄ ꝯſtıtuıᵗ· z ſıc p̄ rōz n̄ıle mag̃ p̄ ꝯce
dı oppoᵐ q̄ ꝑᵗᵘ· Dico ḡ q̄ tıtas p̄ꝑ p̄ cāua n̄ p̄t
ꝑſtē cogᵃ ſ̄b rōıbʒ ꝓpıſ· q̄z nˡ de dō cogſcım⁹ n̄ p̄ effec
t⁹· ad q̄ſ ſe hīt ī rōe cāe effıcıēs· ſı oıſ actō h ıᵃ cāᵗᵉ
ēq̄lıt ꝯt tou tnıᵗᵃ· q̄z ıdīſa ſıt opa tnıtaıſ· ıꝑſte tıı p̄ hū
cogıtō de ıntē ſ̄b rōıbʒ attꝛıbutaᵇʒ ſuı q̄ſpatıs ut p̄ū
q̄ p̄ū ꝓpıᵗ pō· ſıᵒ ſapᵈ· ſpūı ſcō bōıtas· z p cāᵃ p̄ hō
ꝯꝯᵗᵉ q̄ ıᵗᵃ ſıt ī dō· ſ· pō· ſapᵃ z bōıtas· ıō aᵗᵒ m̄ ſıc ī
ḡnalı pᵗ tıtas ꝯꝯᵗᵘ· Ad p̄ᵐ cū dz q̄ p̄ rōz n̄ıle poſ
ſum⁹ itllıḡe eēz dıcāʒ ſ̄b rōe dıı ł itllā· dᵒ q̄ ūm ē de
rōe rłoıſ· ſʒ n̄ ıqᵐ ıtē ı ıteᵐ dıffert· ſ̄ reʒ· ſʒ p̄ rōem
ſolū· nᶜ hēt̄ n̄ relō rōıſ z nō realıs· z p̄ ꝯn̄ſ n̄ hēt̄ a
lıq̄ plalıtas realıſ p̄ꝑ· Ad ſ̄ ſılı· q̄ itllıgēs z itl
łctō ſua dıfferūt ſ̄ rōz· z n̄ ſ̄ re· z h pōt hrı dıuıtıo
nıſ n̄hıs· Ad aᵈ ḡnō ī cāuᵒ n̄ ē ſupᵗ ꝑſtōᵉ q̄z nō ē ī
cāuſ n̄ ıp̄ defcū ſuı ıꝑſtōz n̄ē ut pōebāt phı· q̄· n·
n̄ pt̄ mane ad ī ſe ſp̄ ḡnat ſ̄ ſılē ut maneat ī eo· z
ut ſaluet̄ ſuı ꝯſnē eē dıuıū· ſıc dᵗ phꝯ· z· de aıa· ūn ī
hyſ q̄ ꝑpetua ſıt n̄ ē ḡnō· Ad aᵈ dᵒ q̄ p̄hı n̄ erraūīt
q̄z ſʒ p̄hı itllıxıīt q̄ oıſ actō ē a ſuppōᵗᵒ alıqᵒ tū q̄z ī
tellıxerūt h ī q̄da cōıtate nō determınantes ūᵐ actō eēt
a ſuppōᵗᵒ abſoᵗᵒ uł relatō· ıō cāuō n̄ erraūīt· ſıc exᵐ
pō q̄n dıc⁹ de cāt· n̄ dıſtıguıt⁹ utᵐ ſıt abſoᵘᵗ ſupᵗᵘ
uł relatm̄ ī ıpā itllıcāe· Ad aᵈ q̄ ꝑbʒ pō dı ſıt nobıᵐᵃ
n̄tū oz q̄ ſıt nob itllıᵇ ꝑſtē q̄z mlte ſıt ꝑſtōes ī dō q̄ n̄
poſſūt a nob īueſtıgarı n̄ıle· Ad aᵈ dz q̄ p̄lō itllıge
bat p̄ ūbū ad q̄ꝑatū rōıbʒ ꝓdealıbʒ z n̄ dēnſ n̄ p̄ rōz
ab itllıgēte· Sʒ ꝯ h ē q̄ ī p̄dıt aūcte dz q̄ ī eıſde ū
bıs īuēıt̄ ſcp̄tū ī lıᵒ p̄loıſ· ſıc nos hēm⁹· Itē aug⁹·
·ꝯ· de cı· dı· c· 22· Qz aū dıcat porphırı⁹ p̄n̄ eē tıtq̄ p̄lo
nıc⁹ nouıᵗ· dᵗ· n· deū p̄ꝛez z dm̄ ſıᵐ q̄ ḡca appllāt p̄nū
itllcm̄ ł p̄maıa mıtē de ſpū ſcō· aut nıl aut nō· a p̄te ſa
uıt ad q̄uıſ q̄ alıū dıcat hōꝝ medıū n̄ itllıgō· ıō dz
ſıc recıtat auᵍ· ꝯ· de cı· c· xı· p̄lō ꝑrexıt ī egyptū z nō
nllı putauīt eū audıſſe Jemıā ꝓp̄hāʒ· ł ſcp̄ᵗᵃˢ ꝓp̄hı
cas ī eadē ꝑegrınatōe legıſſe· z ıō n̄ ſuıt ſı ab eo
ꝑſcrutata· ſʒ īuēta ī lıbꝛıs aᵒᵉ z ꝑtmodᵒ ſcpſıt ī lıbꝛıſ
ſuıſ· Sʒ ıſtud auᵍ· ıdē repbıt· na ut ıde dᵗ a tp̄e q̄ ꝓp̄hı
uıt Jemıas· cētū fere āuoſ p̄tea p̄lōnē natū fuıſſe·
quı cū· 8o· z unū āuū vıxıſſʒ ab āno mortıs eı⁹ uſʒ ad
ıd tp̄ quo tholome⁹ rex egyptı ſcp̄tāſ ꝓp̄hēᵃˢ p̄ ḡteſ
hebreoꝝ de ıudea ꝓpoſtar· z p· ſ· o· uıros hebreos q̄ ī
ḡca lıgua nouıāt ītp̄tādaſ hndaſq̄ʒ curauıt· ānı re
p̄ıuıt̄ ſeme· 6o· q̄ꝑ ī ꝯ ꝑegrınatōe Jemıā uıde n̄ po
tuıt tāto tp̄e ān defcū nᶜ eaſdē ſcp̄taſ legē q̄ n̄dū
fuıt ī ḡcā lıguā tuſlate· Jō dz aᵗ· q̄ q̄z p̄lō ſuıt ūgo
ḡ ſuıt reuelanī de p̄ꝑ plalıᵗᵉ· ūgıᵗᵘ· n· dʒ reuelatō
ſı· ſıc ıoh apꝛē· reuelata ſuıt· ſʒ auᵍ· ıde ſʒudʒ alıt ē
mag̃ cāuᵈ ē· q̄ ſorte q̄z p̄lō ſuıt acutı ıgenıȷ z ſtudȷ
ſıc egyptıas lr̄as ī z ıſtas p̄ ıntp̄tē dıdıc̄· Ad ſıcᵈ dᵉ
q̄ expoᵗᵒ ſe ſ̄bdıt cū dıx aᵗᵘᵃ nccīa nō deeē· h ſ· ımm
cōtıgıt nrıʒ īduſtāı lare· ſʒ ıpe dᵗ· lıᵒ· 4· c· 22· q̄ ıſteſ
rōeſ ſıt q̄daī ꝓbabılıᵗᵉˢ· aᵗ tū dᵗ q̄ n̄ deerıt aᵗᵘᵃ nccīa·
ūm ē ꝑſupᵗᵃ ſıde· Et eodᵒ mᵒ ad anſ· lō· n· p̄ſupᵗᵃ ſıde·
Ad p̄ᵐ p̄nˡᵉ dᵒ q̄ ad ē n̄ıle ſıc ūgo ī aīa dᵗ· uł p̄ rᵗᵃ adt̄
mınū· uł p̄ rᵗᵃ ad ſıdᵉᵗᵘ· hō· n· ē ī pō n̄ılı ad ḡᵐ ſ̄ q̄
pō ꝯſıdat̄ z ſıdᵉ ī eē aīe n̄ılı· pō tū p̄ ꝯꝑōz ad ḡıaʒ q̄
ē tıu⁹ poᵉ ē ſıt n̄lıs· ſıc ī ꝓpoᵗᵒ ūgo ī aīa ꝯꝑata ad aī
mā ī q̄ ſıdᵉᵗ ē nıł ꝓut ꝯꝑat̄ ad ūgıatᵐ ē ſıt n̄ıł ſʒ
ḡ poſſıt ūgo cogᵃ ıpᵐ n̄ıł ꝯꝑata ad ſıdᵉᵗᵘ n̄ tū ꝯꝑı
ta ad ūgıᵗᵘ pᵗ cogᵃ ſa n̄ıł· q̄z ex ıſta p̄te ſupn̄lıs ē ſıc
dıctū ē· Ad aᵈ dᵒ q̄ alıuū pt̄ ꝯcedı pō ıſıᵗᵃ q̄ ex ꝓ
ducto ıſıᵗᵒ ıt· ſ· ex d nacōne ıſıtū z exh q̄ hīt cre
atōz ſıt tōz cāuᵐ· z q̄z ē ī pō actu q̄q̄d ē ī pō cāuᵘʳ· Ad
aᵈ q̄ dᵒ q̄ ſıt ſımp̄ ꝑſtōıs ī cāˡᵘˢ pſıt ondī eē ī deo per
n̄ıle rōez· Qz aᵗ dn̄t modᵒ ꝑſtōıs ī n̄ ꝑſtōz ſupᵗ· ſıc re
latōeſ n̄ poſſūt ondī eē ī deo n̄ılı ē rō ē· q̄z ſı eēt una
p̄ abᵗᵃ adhᶜ hıet om̄ſ ꝑſtōeſ ſımpᵗ· ſıc poſuerūt
phı z ıudı· n̄ tū ī ea eēt oıſ mod⁹ ꝑſtōıſ· Ad· ꝯ· dᵒ
ſʒ ıſte aᵗᵒ poſſʒ defēdı n̄ tū pt̄ ondī· q̄z ſıc dıc̄ phꝯ p̄
bleᵗᵃ neuᵗ poſſūt defēdı n̄ tū ondı ut utᵐ mūdᵒ

Utrū ueſtıgıū dıcat ad abſoᵗū ꝗ ſıt ereuus· ~
ī eē cāuᵘʳ· q̄ ſıc auᵍ· 9· de tnı· c· ult· ī ſı· q̄dᵗ ē
plı· dı dn̄ſ· q̄ aū dn̄ſ n̄ dıcebat̄ mᵉ ē de rłone· n̄ tū
ſ̄ accn̄ſ dı· q̄z eı n̄ accıt ād· ſʒ plane ſ̄ accn̄ſ eı ad q̄dᵒ
dz de⁹ ī tp̄ rłatıe dᵗ· cū ḡ de⁹ ſıt actoꝛ cāᵗᵉ q̄ hīt ueſtıgı
ū oz q̄ ıſta rłō ſıt accn̄ſ cāᵉ z ſıc ē rō ueſtıgȷ q̄ p̄ eū re
ferat̄ cāᵗᵃ ī dm̄· ḡ ueſtıᵐ ē accn̄ſ· Itē· v· de tnı· c·
·4· oᵈ accıt eıs q̄ augı z mınuı poſſūt· magıtudıneſ
ł q̄lıtates· uł q̄ dz ad ad· Ꝯ ſı ueſtıgıū ē ī cāᵗᵃ p̄ ad
abſoᵗū ſıt addıtū ꝑıt auᵍ aᵗ ī ıllo ſıc addıto ē ueſtıgı
ū p̄ eēʒ uł p̄ ad aᵈ· z ſı p̄ adᵈ tū q̄z de ıllo z ıbıt̄ ī ıſtıı·
ꝯ ıat̄ ē ueſtıgıū p̄ eēʒ ſuā· ḡ mltō foꝛ⁹ ıdᵉ ſıt tallıs
addıtō ē ueſtıgıū p̄ eēʒ ſuā· mag̃ aᵗ cāt ıp̄ cāᵗᵃ tōta
ſ̄ ſe q̄ aᶜᵃ ꝑſ eı· z ſıc p̄ ꝯn̄ſ mag̃ eᵗ rō ueſtıgȷ ī pō q̄
ī ıllo q̄ pōıt̄ addı· q̄z z c· Op· q̄dᵃ ē q̄ addᵗ ad ab
ſolutū ſıt eēʒ cāᵗᵉ q̄ ondᵗ p̄ b̄m auᵍ· 6· de tnı· c· ult·
ūbı dᵗ ſıc· Oīa q̄ dīa arte ſca ſıt z vnıᵗᵉ q̄dā ī ſe ondūt·
z ſpēʒ z ordıēʒ· q̄q̄d· n· hoꝝ ē z ad vnū ē· ſıc ſıt nīē
corꝑū ī ḡcıa q̄z aīaꝝ· z alıq̄ ſpē ſoꝛt̄· ſıc ſıt ſıḡe uł q̄
lıtateſ corꝑū aᵗ doctıne ł artes aīaꝝ· z ordıēʒ alıq̄ aᵗ
p̄tıt aᵗ teuʒ· ſıc ſıt podᵃ uł colłōnes corᵐ z amoꝛeſ
z delectatıōes aīaꝝ· rō aᵗ ueſtıgȷ ꝯſıſtıt ī accn̄ᵇʒ· z ul
tıᵐ dn̄t q̄ ſʒ ētıtas nᵇ addat ſıt rē vıtaſ tū addıt ad e
q̄tōeʒ reı ad itllctū· z ſıc bōıtaſ īclınatōʒ reı ad affcᵗ·
Sʒ ꝯ h aᵗ ſıc· q̄ñıaʒ ad q̄ ē ex̄ eēm alıc⁹ ꝯſeq̄ ad ī ex̄ᵗ
au⁹ eēᵘ ē nccīō· z ſı ıpoˡᵉ ſıt ıᵈ eē ſıt aᵒ q̄ ē ex̄ eēʒ· n̄ tū
eo q̄ ſıt ūnū ſıt aᵈ q̄ ē ex̄ eı⁹ eēʒ· ū· ḡ· Callıdıtaſ
ſeᵗ ad ıgnē nccīo z ſoꝛte ıgıſ n̄ pt̄ eē ſı callıdıᵗᵉ· nō
tū eo q̄ ſıt ıgıſ ıpā callıdıtaſ ſıt· ſʒ ī ꝓpoᵗᵒ· z ſı ıd addı
tū nccīō ſeq̄t̄ eēʒ cāᵗᵉ z n̄ pſıt cāᵗᵃ eē ſı ıſtō n̄ tū eo
q̄ ſıt eēm cāᵗᵉ· ıd addıtū ſıt· z ſı n̄ ſıt ıᵈ addıtū eo q̄
ſıt cāᵗᵃ ıſta au ſı addıt̄· ſe q̄ eē cāᵗᵉ ſı ıllo addıto

hēbıt rōz cāᵗᵉ z ueſtıgȷ p̄ ꝯn̄ſ· Itē eē cāᵗᵉ ſı ıllo ad
dıto aᵗ itllı p̄ modᵒ cāuſaıs aᵗ p̄ modᵒ cāᵗᵉ· aᵗ p̄ modᵒ
act⁹ cōıs cāuſaı z cāᵗᵉ· n̄ p̄ dᵒ q̄ p̄ modᵒ cāuſaıs· nᶜ ī p̄ mo
dᵒ cōeʒ cāuſaı z cāᵗᵉ· ꝓbō q̄z ſ̄ auıc· enſ p̄ıa dıuıōne dı
dıt̄ ī enſ cāuū z īcāuū· z eſ cāuū ī ſ̄baz accn̄ſ· q̄ duo
mag̃ ꝯuıt q̄ enſ cāuū z īcāuū· z tū n̄ hīt alıq̄ ꝯceptū
cōeʒ· ḡ mltō m⁹ cāuſaı z cāᵗᵃ· ḡ oz dīe q̄ ꝯſıdᵒ pᵗ
tellctū ıllo ſı addıto q̄ itllı p̄ modᵒ cāᵗᵉ· uerū n̄ eᵗ ueſ
tıgıū· Itē ꝯᵒʳ· 12· meᵗᵉ de ſe hīt rᵒ cāᶜ m̄ ſapıa ḡne
cāe effıcıᵗᵘˢ ſoꝛalıſ z ſıalˢ· z ſıt tū de eē cāᵗᵉ coꝛıūᵈ hyſ ē
tıtas reı ſʒudʒ deo ſ̄ q̄ effıcıēs· ūıtas dō ıqᵐ cā ſoꝛlıs
ſuı exᵉıſ· bōıtas cāe ſıalı· z h cā ſıt de eē cāᵗᵉ· ḡ cāᵗᵃ
ē ueſtıgıū p̄ eēʒ· Itē q̄lıbʒ cāᵗᵃ p̄ eēʒ ſuā lımıtata ē
z p̄ h hīt modᵒ ſılı ūıtat̄ ſuā ꝓpıā ydeā· z p̄ hec hīt r
ſpēʒ z ḡ deuʒ cāuū ḡ dū ī eādʒ· z p̄ h hīt oꝛdıᵉˢ q̄ꝛ cāᵗᵃ
ſ̄ ſuā eēʒ ē ueſtıgıū· Itē aug⁹· xı· de cı· c· uȷ· n̄ ē ul
la n̄ ī extınıſ z ıſıımıs q̄z beſtıolıſ q̄ n̄ ılle ꝯſtıtuat ex
q̄ ē oıſ modᵒ oıſ ſpēs· oıſ oꝛdo ſı q̄bʒ nˡ rᵒ īuēırı uł
cogıᵗᵃ pt̄· poſſʒ tū ueſtıgıū cogıᵗᵃ z itllıḡ ſı ıllıſ ſı dı
cēt ad ſıt eēʒ cāᵗᵉ· Itē deınā oē accn̄ſ ab eēū adhᶜ
hīt eē ex ſe q̄ adeq̄t īteᵐ z ıctuʒ affcū· ḡ ūıtaſ z bo
nıtas ſıt de eē reı q̄ ıpı negāt· Ꝯtrō ḡ q̄ ueſtı
gıū nᵇ addat ſıt eēʒ reı abſoᵗū dᵒ ad aug⁹· q̄ utıt̄ ī
exēplıs· nō ıt ıta ſıt· ſʒ ut euıdēſ ſıt· nᶜ vʒ ꝯſtıa· ī
exēplıcāt· ḡ ī ē· Ad aᵈ auctēſ aug⁹ dᵒ q̄ ıᵈ q̄ addᵗ
ueſtıgıū ſıt eēʒ cāᵗᵉ n̄ ē ad abſoᵗū· ſʒ relatōz ad cāuᵒ

Utrū ī oī cāᵗᵃ ſıt ueſtıᵍᵘ ł rē ſup addıt· :~
gıū· q̄ n̄· q̄z mō quı ē p̄ ueſtıgȷ n̄ hīt ueſtıᵍᵘ·
na ſı ſıc mō q̄ ē p̄ ıllı⁹ hīet ueſtıᵐ· z ſıc ī ıſıtū· ḡ
ſtadᵒ ē ıp̄ q̄ n̄ ſıt ueſtıgıū modī· z ſıc n̄ ī oī cāᵗᵃ īue
nıt̄ ueſtıᵍᵘ· Itē q̄ de ſe n̄ hīt aᶜᵃ ſoꝛm n̄ p̄ hīe de ſe
aᶜᵃ ſpēʒ· tū ſ̄ ſe n̄ hīt ſoꝛm q̄ꝛ nᶜ ſpēʒ· z p̄ ꝯn̄ſ ī m̄ nō
repıt̄ rō ueſtıgȷ cū una p̄ ueſtıgȷ ſıt ſpēs ꝯſıſtıt
·n· ī mō ſpē z oꝛdıe· Ꝯ ſap· xı· ō ī nuō ponde z mēſa
fecıſtı· Opᵒ tho ē ī ſcpᵗᵒ q̄ ueſtıgıū ē ī cāᵗᵃ ſ̄ q̄ ꝯſeq̄
eē ꝑſtāū ī dō· un̄ ī ıllıſ ſolū ē ueſtıgıū ſımp̄ q̄ ꝑſtā
ſuıt ī ſe· h ſıt ıdıuıa ī ḡe ſ̄be tın· accn̄ſ· n· hīt eē de
ꝑhēdēs· z ıō ī eıs nō ē ueſtıᵐ ūᵈ oꝛdıe ad ſ̄baʒ· ī q̄ accnᵗ
ſıt mag̃ ſpēs modī z oꝛdıeſ ſ̄baꝝ q̄ ıpā hēant ſpēʒ et
modᵒ z oꝛdıēʒ n̄ eſſıtuıe· Ꝯ ıᵈ ē ıꝓbatᵐ ī p̄cedētı
q̄one· ſ· q̄ ueſtıgıū n̄ addıt ſıt eēʒ reı accn̄ſ ad abſo
lutū· ımo ex eo q̄ q̄lıbʒ reſ ē lımıtᵗᵃ z ꝓpā ydeā ūnı
tatı z teuʒ cāuū ḡ dū ī eādʒ repıt̄ ī ea rō ueſtıgȷ· z aī
h ꝯat aulʒ cāᵗᵉ ī q̄lıbʒ cāᵗᵃ repıt̄ ueſtıᵍᵘ· Itē ſı ī accıᵗᵉ
n̄ eēt ueſtıᵍᵘ n̄ ıqᵐ alıı ıhēr· ſ· ſ̄be ıpoˡᵉ eēt q̄ de⁹ ſı
cēt accn̄ſ ſepatū a ſ̄bā· q̄z ſı ſıc nccīō eēt ī eo ueſtıᵍᵘ·
Itē ſı ſ̄ba n̄ hīet modᵒ oꝛdıne z ſpēʒ n̄ poſſʒ p̄ ſe p̄exıſte·
ḡ ſʒ ſı accn̄ſ n̄ hıet ıſta n̄ poſſʒ exıſte ī aᵒ· q̄ꝛ ſeᵗ q̄ ī
accn̄ſ ſıt ueſtıgıū q̄ ıpı negāt· Itē ad h ē auᵍ· z· de
lıᵒ· aᵗᵒ· c· ult· om̄eʒ q̄ꝑere nuʒ z oꝛdıēʒ hīe aī ūdıs
dō artıfıa n̄ attrıbuē n̄ cureuſ ūn ſı ıſta pēıt⁹ detrax
eıs nˡ oıo remanebıt· Itē auᵍ· 6· de tnı· c· ult· z ſ
allegat̄· Itē de ūa relıḡ· c· ſıt· q̄ nllaʒ ſpēʒ hīt nllaʒ q̄
ſoꝛm nˡ ē adᵒ q̄ nł· ūn ſ̄ ıpʒ· oē enſ alıq̄lıt hīt ſpēʒ· mo

dui ordi… ¶ Item aut(em) … leg… … mo…
ordi… … mag… … magnu(m) bonu(m) … …
bonu(m) … ¶ … ali… … ad …
… vestig… …
… mag… … vestig… … aug.
83. q. q. … mag… deo … alia …
… mag… … vestig… …
… modo … vestigiu(m) … ¶ Ad p(rimu)m … mod…
i vestigio … … ord… … sp(eci)es …
… de ordi… ¶ Ad 2. … ha(be)t form… … suffic… ad
… vestigiu(m) … ha(be)t sua(m) form… … suffic… ad
vestigiu(m) … … sua …
… i equiuo(c)o de for…
¶ … sp(eci)es … ha(be)t sp(eci)e(m) …
… sp(eci)es … … alia … …
ha(be)t form… … de for… …

[illegible]

[illegible]

ēaī m̄ sit ī pō ad actus. seq̄ q̄ m̄ erit ī gn̄e actuū 7 effect
ex actus. q̄ est absurdū dc̄e si itellit de actu ī q̊ fundat̄ ai
ista pō p̄ qm̄ aīa ē ī pō ad tales pōs q̄ st̄ actuª ħ eos
fundet̄ st̄ ipaz eēz aīe 7 ī ħ eos pō aīe ime͞te fundent̄
ī eē eent oms pō aīe ħ ista opīne ī g͞e. Responsio ne
(ad) gāt. ¶ Ad argum̄ ī se q̄ ista pō h̄t v͞i͞te de pō q̄ sit ac
tus. puta q̄ ī eod gn̄e hō ī pō 7 hō ī actu 7 tn̄ h̄t v͞i͞te de
(Ad. 2) pō eliciēt actū 7 de actu elicito. ¶ Ad aᵈ q̄ si aīa p̄ eēz
suā itelliget. sp̄ itelliget. Dico q̄ iᵈ arᵐ p̄t fi ħ eos pōdo
q̄ pō sit actus. Sic. n. ħ eos hō p̄ p̄lenā eēn͞e aīe sue
sp̄ itellīz si eē aīe eēt sua pō. sic p̄lēre pō ī eē fundata
n̄ obstante q̄ sit actus sp̄ itellīz aīa. 7 pō ad h̄ exᵐ. hō
albus p̄nte albedīneā cū bn̄ sp̄ disgregaret nō ob͞te q̄ albe
do sit actus hoīs. sic si albedo eēt de rōne hoīs/ū n̄ re
(ad h̄) at q̄ sp̄ itelligat q̄ pō sit sba ul' actus. ¶ Itē ad arᵐ dᵒ
q̄ aīa eē sufficiē ex se 7 n̄ īdigēz aᵒ antecedente ōīte ad
h̄ q̄ agat 7 tal' eē sp̄ agit ī actu/ cuᵒ ē cū eē dīa. ħ ēs
sen͞aīe īdiget p̄sent obi mouent͞is. q̄ n̄ ē sp̄ p̄nis. ¶ Itē
pō itellectīa īdiffēns ē ad itelliᵈⁱ h̄ ul' iᵈ. 7 iō oz ī q̄ p̄
ad determināt̄ actū ōtinet̄ sb īpō vo͞l͞s 7 agit ad ipiū
ipl͞s 7 q̄ multa req̄rūt̄ ad actū itelliᵈⁱ p̄t pōz. iō n̄ sp̄
(Ad. 3) itellit. ¶ Ad aᵈ cū accip̄ q̄ effcūs imediat͞e 7 sua ca sp̄
sit eiusde gn̄is. dᵒ q̄ nō ē gn̄al'r v͞m ī gn̄ōne eq̄ᵘᶜᵃ. oz
h̄t v͞i͞te ī gn̄ōne sbaz. n̄ actuū ħ ɔ̄re. 2. de ce. 7 m̄. 9ᵗᵒ
p̄z. v̄ dr̄ sic q̄ nō oē q̄ fit. fit ex suo simi gn̄e ul' spē. v.
gr̄a. nigredo alī a calore. alī a frigi͞te cātr̄. color a calidi
tate alī gn̄at̄ alī a motu. Et dr̄ q̄ p̄pō h̄t v͞i͞te ī sb
stācijs. 7 h̄ ī gn̄ōne vniūcā. n̄ at̄ ī acte actuū͞bz. nō eī
oē actus fit a suo simi ī gn̄e ul' spē. sic p̄bat p̄ exᵃ ia
posita. oz etiā ē q̄ aīa actus elicit̄ a pō n̄ ē gnō ī vnīcā.
q̄ tē actus elicit̄ ab actu n̄ p̄ducit̄ a sba alia. q̄ actᵘ
(Ad. 4) elicituˢ ē actus. ¶ Ad aᵈ de comuni p̄pōne dr̄ q̄ si pō
sumit̄ ī ista p̄pōne p̄ pō ī cata. tc̄ tenz tō ista p̄pō q̄
a dm̄ ī eo eē ē ide cū eē sua. sic opari suū ē ide cū sua
pō. Si uō accip̄ p̄pō cātā tc̄ ad maīe dᵒ q̄ nō se h̄t
opari ita ad pōz sic eē ad eēz. ħ differentī m̄ se h̄nt/7
(vel eē addat ad sr̄ eēm) ponunt̄ due d͞rie/q̄ una ē q̄ ħ aᶜᵒˢ eē nullaz rē ad
dit sr̄ eēz. imo st̄ ide eē 7 eē. Opari uō ħ oīs dr̄
(ap̄o) d͞iaz realē a pō. q̄ itellire ē ad eē itellectū/ sd̄a d͞ia
ē q̄ eē n̄ dr̄ rōꝫ ad ad ex. imo solū respic̄ ipaz eem.
opari uō nō solū respic̄ pōz. ħ ad ex. ī q̄ᵐ pō p̄ opōz
suā attingit obm suū q̄ ē ex. 7 iō n̄ ē sile. ¶ Ad 5ᵐ
n̄ seq̄ eē ide cū eē. g̊ opari cū pō. q̄ eē 7 eē st̄ taq̄
p̄a. pō uō 7 opari st̄ taq̄ sbaria. nc̄ at̄ ita ē sp̄ q̄
nō ē tāta d͞ia ī p̄s. sic ī alys q̄ st̄ p̄t p̄ma. 7 iō nō
(Ad. 4) oz si eē 7 eē sit ide q̄ pō 7 opari sit ide. ¶ Ad aᵈ cū
dr̄ q̄ actᵘ differentes ī gn̄e req̄rūt pōs gn̄e d͞ierēs.
dᵒ q̄ si h̄ sep̄ eēt v͞m tc̄ cū ħ eos poᶜ iste n̄ ponūt̄ ac
tiᵃ differunt gn̄e. req̄rūt aūt ħ se pōs differentes gn̄e
p̄ q̄s recipēt̄ iste poᶜ q̄ st̄ poᶜ actiᵉ tales ī aīa. q̄ tn̄
ipi nō ponūt imo ponūt sp̄ lucē eēz aīe recipe sup̄ se
7 ī se istas pōs. ¶ Itē ipi alibi dn̄t q̄ ūm vegetatīa sn̄
tiua 7 itellectīua st̄ una simplx eē. 7 si h̄ ħ eos multo ma
gis pōt poni q̄ ite 7 vo͞l͞s sunt vna simplx eē. vn̄ dico

breuit̄ ad arᵗᵃ q̄ nō oz actus diuisos spē. h̄re pōs distīc
tas spē fundamētal'r. ita q̄ una pō dicat vnā eēz. 7 aᵈ
aᵃ. oz suffic̄ q̄ distiguat̄ v͞tualr̄. ī q̄ ipi ħ unā rōz p̄t (aīa)
v͞tualr̄ elicere actū itelliᵈⁱ 7 ipa eadē ħ eēz p̄t ħ aᵃ rōz eli
cē actū uoᵈⁱ. 7 sic de aīs ħ am 7 amᶦ. ꝫ ad ad 7 aᵈ obm.
¶ Ad aᵈ de ente actiue fluxibili dico q̄ dr̄ ē actus fluxibile. s. flux (Ad. 6)
ibile 7 diuisibile. sic mot͞ꝰ fluxibilea 7 diuisible. sic gn̄o sbāl'. (Actus fluxibilis duplex)
pᵐ actus istoz n̄ recip̄ ī sbo aᵒ n̄ meᵗᵉ aᶜᵒ actiue per
manete. ħ pōt. vn̄ ipi mꝫ dn̄t q̄ m̄ īme͞te sbicit̄ ge
nacōi. oz itellire 7 uelle st̄ actiuᵃ īdiuisibiliᵃ 7 iō aīa ime͞te
p̄ eēz p̄t tales actᵘ recip̄e. ¶ Ad aᵈ dᵒ q̄ iᵈ arᵐ p̄t fi (Ad. 7)
ħ eos pōdo q̄ poᶜ sit actiuᵃ. cū. n. aīa itellit se ipaz ide
ē ī ite 7 itellīn 7 obm. g̊ cū mediū plus ɔ̄t cū exᵐo (ꝫ pō aīe nᵉ it̄ mediū)
q̄ extrema ītē se. seq̄ ad h̄ p̄ iᵈ arᵐ q̄ pō sit ide q̄ eē aīe.
¶ Ad ad arᵐ ħ aᶜᵒˢ q̄ cū aīa itellit se ipaz. tc̄ actᵘ ē ide
realr̄ cū eē aīe/al'r tn̄ 7 melꝰ qd ē mediū dr̄ q̄dā q̄ (Mediū dr̄)
ɔ̄ pō ex extrēmis. sic color rubeᵘˢ ex albo 7 nigro. 7 de tali
mō v͞m ē q̄ plus ɔ̄t cū exᵐo q̄ exᵐa ītē se 7 ē meᵐ
ɔiūctōis solū. 7 de tali meᵒ n̄ ē ūm. Sic ē ī p̄pōto. 7 pō
exᵐ. filo. n. ɔiūgūt̄ duo pāni silr̄ q̄ᵐ ad texturā 7
q̄ᵐ ad colorē qui tn̄ duo pāni magis ɔiūt q̄ filū ɔ̄at
cū pāno. nc̄ ē ita q̄ actus ē meᵐ q̄ᵒ ɔiūgit̄ obm
poᶜ ħ hiꝰ. 7 iō n̄ valꝫ arᵐ q̄ p̄t ī alr̄ dᵒ q̄ obꝫ sb rōe obi (q̄)
ī q̄ᵐ obꝫ magis cadᵗ ī alietēꝫ ab ipa pō q̄ sit actᵘ. Or
uō obꝫ cadat ī ydēpnit͞e cū itelligēte. n̄ h̄ ē sb rōe obi ī
q̄ᵐ obꝫ. q̄ tūc q̄lꝫ obꝫ eēt ide. ħ h̄ accīt ex h̄ q̄ ē itellit
se ipꝫ. ¶ Ad aᵈ dᵒ q̄ arᵐ p̄t fi ħ eos pōdo q̄ pō sit actus (idm̄)
q̄ cū aīa itelligat p̄ talē pōz ī q̄ᵐ pō elic̄ actū pō ē ī (Ad. 8)
actu. 7 ī q̄ᵐ actus recip̄ ī tali pō recipiēs eᵗ ī pō. 7 ī uᵒ
ī pō 7 ī actu. Iō dico q̄ ut ad sit ī actu p̄t eē dᵗ ul' ī ac (Actus duplex)
tu v͞tuali ul' ī actu formali. mō ē ī q̄ iᵒ q̄ ē ī actu v͞tuli 7
bn̄ p̄t eē ī pō ad actū formalē. 7 pō exᵐ. celū ē v͞tualr̄
calidū 7 si posꝫ se st̄ se reflectē 7 m̄ ī celo eēt eīdē
rōis cū m̄ istoz īferioz posꝫ se formalr̄ face calidū/mō ī
p̄pōto. aīa ē ī actu v͞tualr̄ ut eliciat actū suū ī se q̄ est
actᵘ q̄. formal' q̄ᵒ formalr̄ ē ī actu. 7 h̄ n̄ ē ī ɔ̄ēs. Or aūt ide
posꝫ ī pō 7 ī actu diūsa rōe patꝫ p̄ ɔ̄re. ɔ. meᵗᵉ. c. 2. (ce) (9ᵒ)
v̄ dr̄ sic. ī quibꝫdā. n. reb' pō actīa eᵗ ī ipo passio ī q̄bꝰ
dā ī aᵒ. silr̄ ī oī actōe nāli agēs ī agēdo patit̄ 7 pas
suū reagit. sic p̄z de calido 7 frigido/ ad aᵈ dᵒ q̄ ad p̄ (Ad. 9)
mā spēz q̄lituᵗⁱˢ p̄tinz facilitas q̄ quis p̄ facilr̄ opari ī
morālr̄ bn̄ ul' male. p̄fcē ul' ip̄fcē/ad sdāz spēz q̄lituᵗⁱˢ
p̄tinz facultas q̄ sīus p̄t expedite opari n̄lr̄ n̄ morā (q̄)
li. ad tc̄iā p̄tinz passio ul' passibil' q̄litas q̄ passiōez p̄t
sequi ī f̄re. vn̄ tc̄ia spēs ītudᵗ oēz pōz actiuaz accn̄lez ut
ē rubedo color 7 h̄iꝰ. 7 iō licꝫ pō aīe eēt actiua. n̄ tn̄ eēt
ī sba spē q̄litatis ħ mag̊ ī 3ᵃ. vn̄ arᵐ ɔcludᵗ tm̄ de pō n̄
h̄ 7 accn̄li q̄ ē facultas opeᵈⁱ n̄lr̄. oz pō aīe ē ī pō eēli.
¶ Ad aᵈ dᵒ q̄ ɔcludᵗ de actiue vari 7 diuisibil' cū nō ī ē alterā (Ad. 10)
tio/ n̄ de actiue īdiuisibili cuᵒ ē ite. ut sup̄ dc̄m ē. ¶ Ad aᵈ dᵒ q̄ (Ad. 11)
aīa h̄t actᵘ d͞ierentes gn̄e puta itellire 7 uelle. 7 ad istos
determiat̄ a pō actiue. Quātū uō ad actᵘ nūo d͞ierentes ut
h̄ itellire 7 īd uelle h̄ et īd determiat̄ ab obo p̄ spēz q̄ᵐ ad
itellcōn 7 p̄ īclinatōz q̄ᵐ ad vo͞te. Et cū aīa p̄ ult̄ ɔ̄pūō ē

d͞ia ī respectiō n̄ p̄ d͞iaz ī albedo simi ē. q̄ ī eadē albedīne
nūo fundat̄ silitᵘᵈᵒ p̄ rᵒꝫ ad aᵈ albū. 7 dissilitᵘᵈᵒ p̄ rᵒꝫ ad nigrᵐ
(Ad. 12) ¶ Ad aᵈ q̄ bn̄ diuisitas m̄l' ē p̄ diuisitē formalē. q̄ q̄lꝫ m̄bꝫ
h̄t aᵃ ɔplexionē seu form ɔplexionalē/ali dr̄ 7 bn̄ q̄ diui
sitas m̄l' ē p̄ diuisitē formalē ul' realē ul' v͞tualē. m̄ ī p̄pōto
m̄lis diuisitas ē p̄ formalē n̄ realē ħ v͞tualē. Itē. n. faciat
mᶜ h̄re vnā form h̄ntē. x. v͞tutes vnitiē q̄ facerēt xᶜ v͞tu
(Ad. 13) tes ɔ̄ si eent ītē se distincte eēt. ¶ Ad ad de actōe elāti dᵒ
q̄ dr̄ ē actō elemētis. vna p̄ductiā. 7 aᵃ corruptiā. actio
p̄ductiā sic q̄ ignis gn̄at ignē ē a form sbāli elemētū puᵗᵘ
(ꝯ) ab ignei͞te. ¶ Actō corruptiā ē sic q̄n ignis corrupit ex acci
(auic̄.) puta a calidi͞te. de h̄ auic̄. 6. meᵗᵉ. c. 3. vn̄ si solū eēt
sba ignis cū suis q̄litatibꝫ suis n̄ posꝫ corrūpe frigidi͞te
aq̄. si tn̄ eēt m̄ n̄ h̄ns aᵃ form. posꝫ solu igr̄ p̄ sua sbaz
(Ad. 12) sn̄ aliq̄ q̄li͞te īducē ī tali m̄ form ignis. ¶ Ad aᵈ q̄ pō ī
se n̄ recip̄ itēsoz nᶜ remissionē n̄ ītēsio 7 remissio refert̄
ad facili͞te poᵉ 7 difficultatē q̄ accīt poᶜ. Or at̄ un aᵒ
melꝰ itellit h̄ ē p̄ dispōz a p̄te me. vn̄ phꝰ. 2. de aīa. 7
molles carne aptī mēte. ¶ Sᵗ dam. l. 3ᵒ. c. 12. sadꝰ q̄
(q̄pā) nō ē ide uelle 7 aliq̄lr̄ uelle q̄ dē nᶜ q̄adm 7 uidē oībꝫ
adē hoībꝫ. uelle aliq̄lr̄ n̄ ue q̄adm 7 aliq̄lr̄ uidē bn̄
ul' male. Nō. n. oēs hoīes silr̄ uolūt nᶜ silr̄ vidēt ħ
(Ad. 14) dam. ¶ Ad aᵈ p̄z p̄ ɔ̄re. ɔ. meᵗᵉ. q̄ ī eod posūt fundari
(Ad. 16) pō actiā 7 passiua. ¶ Ad aᵈ cū dr̄ q̄ form nō elic̄ actū ħ
n̄ p̄ ad additū. dico q̄ equiuocaᵒ ē de pōr ħ. 7 iō oz dis
tīguē. Est. n. actᵘ ut hitus p̄m. sic eē aīe rᵒ corꝰ sic
7 actᵘ ut h̄iᵗᵘˢ ħ ut sciā/ Est 7 actᵘ ut actᵘ p̄m. ut eēt
ab eē. 2ᵒ. ut scire a sciā. nc̄ at̄ ita ē q̄ sp̄ id p̄ q̄ ɔstitui
ad ī actu pō ī gn̄e tali puta scientis. ħ n̄ ī actu pō sīp̄ʳ
(p̄scipām) ē cā actᵘ ħi p̄ se ut sciā ipiꝰ scire/ sᵗ g̊ eᵗ a p̄te illa. q̄
id p̄ qd ɔstitui ad ī gn̄e potētis eᵗ cā actᵘ ħi p̄ se. 7 n̄
p̄ aᵈ ad additū. alias eēt abire ī infinitū. ul' ē dare si
dz uitari talꝰ p̄cessus ī infinitū q̄ p̄ se sit cā 7 n̄ p̄ ad ad
ditū. p̄b aīa assūpti q̄ eᵗ abire ī infinitū. q̄ si potēs ɔstitu
(addicū) tū ī eē potᵗⁱˢ p̄ form suā agēt p̄ ad aᵈ. cū p̄ iᵈ additū
(p̄) ɔstituēt̄ ad ī actu ī tali gn̄e. 7 p̄ p̄pōz assūptā. form n̄
p̄t eē cā actᵘ n̄ p̄ ad ad additū. oz eē ad aᵈ additū p̄ qd
id ageret. Et sic ult̄ arᵗᵒ de iᵒ eēt p̄cede ī infinitū ul' erit
dare q̄ form ime͞te p̄ suā eēz eliciat actū ħ/ Or aūt dr̄
ī exᵒ q̄ albedo nō disgregat n̄ p̄ spēz/p̄z q̄ n̄ vꝫ. ū ē ad p̄pōm
Species. n. n̄ se tenz a p̄te rōis formalis disgregādi actiē. ħ
mag̊ ē ad p̄ductū de albedīne. ¶ Aᵃ ē op̄. q̄ poᶜ aīe st̄
(opīo D.) q̄. q̄dā p̄tes v͞tual' aīe ex quibꝫ aīa ipa ɔpō sic ex p̄tibꝫ.
¶ Pistā op̄. st̄ aūctes aug̊ de ɔ̄cor. c. 11. ī p̄n. Sic hēm ī
corᵉ m̄bra 7. v. sēsus. 7 c. ¶ Itē aug̊. v. de t̄.
c. 11. de tacito corᵉ si sola aīa cogitet̄ ad eē ē mēs tāq̄ ca
p̄d. vocib' eī' ul' faciēs. n̄ g̊ aīa ħ q̄ excellit ī aīa mēs
(9ᵒ) vocāᵗ. h̄ aug̊. ¶ Itē q̄ 6. ethicoꝝ. ī fine. st̄ iᵈ. dicatᵃᵗ. hoꝝ
dr̄. Diuidi͞t at̄ aīa ī duas p̄ticlas speculatiuā 7 p̄cticā. ut
ad eni' ī speculari v̄lian sup̄ sēsū. Et aᵈ ī speculari sigłatᵃ
7 q̄ sbui subiacēt. p̄ qd 7 p̄ticle dicūt hee ut p̄tes. s. itel
(ꝯ cyn̄) lectie aīe. 7 n̄ ē silr̄ dc̄e vnū ħ sbaz ħ eēz, duo eē. ut h̄ꝰ
tolitᵗᵘˢ p̄ticle. ut sigłaruꝫ eūtē n̄lē nōiat 7 mediā h̄e
(ꝯ dm̄) cᵗ cāq̄ ī n̄ st̄ negotē ulla h̄nt at̄ ut cᵗ singlaria hᵒ

2· singla ad suos actus sine usus apta quibꝫ q. instrum
ad utitur ut sunt manus apte ad capiendū. pedes
ad ambulandū. lingua ad loquendum. usus ad uidē
diuersa aīa hēt inse quasdā uires quibꝫ utitur instrum
tis ad usus cognitiuos. Cetū mala sol ā utitur ad uo
lendū no oīa ē id ut uolūtas tota aīa ħ ō imaḡ
ad ī aīa

stituēte cōi vniēꝫ ipoꝝ p̄ticulas sanitē. vn̄. n. ens 7 ide
nūo eē differēt sba negociā. h̄ ɔ̄ꝰ. ¶ Itē ad h̄ ē una rō. phꝰ.
.5. phiꝰ. fac̄ talē ɔn̄aꝫ. Si duo cōi possit eē ī eod loco
īfinitᵃ. g̊ aīsitū 7 ī p̄pōto. si due p̄sōnes possit eē ī vna si
plici eē. 7 īfinite. ɔ̄ns ē silr̄. g̊ nᶜ due p̄sōes possūt eē ī
vna simpl' eē. ī q̄ dicat̄ vnā eēz. ħ poᵉ st̄ q̄dā p̄sōes. erūt
g̊ ī aīa sic q̄dā p̄tes eī ī v͞tuales. ¶ Sᵗ aug̊. 9. de tri. c. (2 op.)
.v. dᵗ ɔclu͞do. vnꝰ g̊ eīdē eēnᶜ nāmi ē h̄ tria eē. ¶ Itē aug̊.
ī sermōe de v̄gīe. h̄ sit vnꝰ v̄go ne. tres tn̄ dignitates h̄t.
meōᵃ itellcū 7 vo͞te. Iō dᵗ auctor de spū 7 aīa. c. x. ¶ Ad
aūctes p̄ista opīone q̄ poᵉ st̄ p̄tes aīe breuit̄ solo. q̄
sic d͞ia n̄ obstāte q̄ dicat̄ totā eēz illꝰ cᵘᵒ ē d͞ia. tn̄ q̄ dᵗ
eā p̄ mod̄ p̄tis dr̄ eē aᵃ p̄s distīcta. sic pō dr̄ eē p̄ aīe
q̄ dᵗ ipaz p̄ q̄dā mod̄ p̄tis. un̄ poᵉ ut ɔ̄pint̄ ad actᵘ
7 ad iuicē differūt. ɔ̄p̄ate tn̄ ad eēz aīe st̄ ide re q̄ ipa
solū rōe differētes. ¶ Ad rōz de. 5. phiꝰ. dr̄ q̄ ista ɔ̄nᵃ
n̄ tenꝫ n̄ q̄n n̄ reqr̄ maior v͞tus ad īfinitᵃ q̄ ad duo. sicᵗ
exᵒ de loco. n̄ at̄ valꝫ q̄n maior v͞tus req̄ ad p̄la q̄ ad
pauciora. p̄ q̄ n̄ valet. iste pōt portare duas libras
pōdens. g̊ x. ul' īfinitas. ¶ In p̄pōto at̄ p̄z q̄ maioris v͞
tutis ē ī se ɔtinē īfinitas p̄sōes q̄ duas. un̄ n̄ vꝫ si pōt h̄
h̄re duas p̄sōes ī se vnitate. g̊ p̄t h̄re īfinitas. ¶ Ad aᵃ (g̊) (Op. 9ᵃ)
ad q̄oꝫ q̄ sic ex p̄te obi ē q̄ ipꝫ ī se ɔsiderātū dr̄ ens tn̄.
p̄ut uero p̄fic̄ 7 mouz ite͞m p̄ spēz suā h̄t rōz ul' ut na
tū ē adeq̄re sᶦ itellcūm/ p̄ut uō h̄t rōz p̄fci potētis in
clinare vo͞te dr̄ bonū/ Et ista tn̄ p̄ ordīnē ens v͞m 7 bo
nū st̄ ide q̄ ipꝫ obm. sic ex p̄te aīe. p̄ut ī se ɔsidat̄ dr̄
eē/p̄ut ē iᵈ qd ē natū moueri a uō sb rōne ui dr̄ ite
p̄ut uō ɔsidat̄ ut iᵈ q̄ natū ē īclinari ī bonū sb rōne
boni dr̄ vo͞l͞s. Et sic pono q̄ poᵉ st̄ v͞tes ipiꝰ eēᵉ p̄ q̄s e
lic̄ diuersas opōes q̄ tn̄ v͞tutes st̄ ipa eē. 7 distigunt̄
ītē se sic attributa d͞ia. un̄ sic albedo p̄ vnā v͞tutē ē p̄nᵐ
disgregandi. 7 calor p̄ vnā v͞tutē ē p̄nᵐ calefandi. 7 si v
na form h̄ret ī se v͞tutes albedīs 7 caloris ipa vna exñs
eēt p̄nᵐ v͞tuis q̄ actōis n̄ diuisificata ī ħ rōz. Et q̄r
st̄ diuisi actᵘ gn̄e ul' spē elicita ab aliq̄ form tot oz eē vir
tutes ī illa form. Ita h̄ si aīa h̄ret tm̄ v͞tutē itelliᵈⁱ tm̄
posꝫ elicē actū itelliᵈⁱ p̄ istā v͞tutē. 7 si tm̄ h̄ret v͞tutē
eliciᵈⁱ actū vo͞l͞s n̄ posꝫ actū itelliᵈⁱ elicē. Nūc at̄ q̄
aīa ē p̄nᵐ itelliᵈⁱ diuisos actus oz ipaz h̄re multas vir
tutes q̄ tn̄ st̄ id ide q̄ ipa realr̄ 7 differūt ħ rōz/un̄ ħ
diuisas rōes 7 ɔsidatōes diuisa sortit̄ nōia. vn̄ auic̄.
.6. n̄lū. p. 1. c. 2. Dicem̄ g̊ nc̄ q̄ aīa p̄t dᵗ vis ex o
p̄ōne formū sbilū 7 itellilū q̄ recepit/ 7 p̄t dᵗ form per
ɔp̄ōz ad m̄z ī q̄ existit/ Et p̄t dᵗ p̄fcō ex h̄ q̄ m̄z p̄fic̄.
7 p̄t dᵗ sigtō h̄ꝰ nōis pō nō ɔp̄hēdit absolu͞te eēz aīe
ex h̄ q̄ ē aīa n̄ ex ima p̄te tn̄. 7 n̄ ex aᵃ/ Nec dᵒ q̄ aīa ī
dūᶜ rōz poᶜ formalr̄ p̄ rōꝫ q̄ sbaddūtū eēn͞e/ q̄ relatio st̄
designatō poᵉ 7 formē. q̄ ista relō n̄ pōt eē rōis. q̄ n̄ llm
tale q̄ ē solū qd rōis p̄t eē p̄nᵐ actᵘ real'. nᶜ relō real'
tm̄ q̄ n̄ p̄t īme͞te fundari ī sba ħ auic̄. 6. n̄lū. p. v. c.
2. sba at̄ ex se ipa nō refert̄ ad ad ullo mō/ dato tn̄ q̄
posꝫ nō p̄t eē p̄nᵐ agēdi ħ p̄bām. 9ᵒ. phiꝰ. c. 2. 7 auic̄.
.6. meᵗᵉ. c. 6. a p̄tiᵒ. n. n̄ ē cā eēndi. relō g̊ n̄ p̄t eē cā

eendi actu reale ē ē intellectiue. Dico ergo quod ipsa anima non in quantum
anima sed in quantum habet virtutem intellectiuam, est in actu intelligendi. In quantum uero
habet virtutem uolitiuam, est in actu uolendi. Sicut si una forma accipiatur pu-
ta calor habens virtutem disgregandi et calefaciendi, ipsa immediate sine a-
lio quod esset ... habens vnam virtutem calefaceret ...
[illegible]

ad primum principale

ad 2.

ad 3.

Amen. ad 4.

[illegible]

[illegible]

art. 3.

op. auic.

auic.

male

Impugnatio op.

[illegible]

Sz q̄. ꝙ memō hēat aliq̄ actū. ur̄ ēē q̄ aug̅. 12. de t̄. c. 1x.
Cogitatō tnsiēs ꝑ disciplinas q̄bꝫ aīs erudi memoe
ꝯmdat̄. ut sic q̄ redire n̄ possit, q° cogitat̄ ī in tnsit̄. q̄m
uis si ad meōa cogitatō n̄ rediꝫ accepi ꝙ ꝯmdauat iuēi
ret uelut rudis adh̄ sic ducta fuat ducēt ꝙ iueniꝫ n̄ ipꝫ
iueniat ī ipā cor eā ꝟte. vn̄ rursus q̄ desēpui ī meō fige
ret. ꝛ h̄ p̄ memō sui oī actu. Itē au. 14. de tni. c. 22. gig
nit̄ ꝟbū sic sciā de sciā. visio de visiōe ꝛ itlliā q̄ appet ī
cogitatiōe de itlliā q̄ fuat iā ī memō s; latebat. ex h̄ se ꝙ
ī meō ē sciā hitual̄ n̄ alī ipfalr act. Itē sic ꝑfca specu
lō ē ipl̄ itllie. ī ipfca. g° itlli n̄ pt̄ ō memō. ꝓut ē ſb
speculōne ipfca. vn̄ ꝟ aug. 14. de tni. c. 1. memo ē me
mille itllie speculo. q̄ nc speculō ꝑfca n̄ ipfca ꝑtinꝫ
ad meōꝫ. Itē nos ī istis n̄ libꝫ uidem ꝙ rō ꝑfca agē
di ꝑ qm̄ agēs agit ē ī q̄d ꝓduat̄ ipꝫ ꝓductū ī n̄ ꝑ
fcm̄. g° sil̄ dꝫ ēē ex ꝑte aīe. n̄ g° p̄ itllcā ꝑ noꝫ ipfcꝫ

[illegible]

1.2.

Ad aᵈ dico ꝙ intelli ꝛ uolūtas ut sūt ſb actu p̄mo repn̄tat
p̄ma ꝑtem ymagīs. s. patrem. voco aūt ēē ſb actu p̄mo qn̄
intllēs ē ꝑfcē ꝑ spēm ꝛ habitū auctuatus ꝛ h̄ obm̄ p̄sens
ita ꝙ pt̄ exire in actū ſm̄ cū uult. 2° aūt p̄m ē qn̄ cū
incipit sit id ꝑfcū parētis v; ad gn̄andū filiū ꝛ ꝓducēdū
spm̄ scm̄ o; ꝙ ponatur p̄ma ps ymagīs nō solū intellc
tus s; ꝛ uolūtas ut ſb p̄mo actu s̄t ut aūt intllctus ē ſb
2° actu repn̄tat 2am ptē ymagīs ī tcāte. s. filiū. Et
uolūtas ut ē sil̄r ſb 2° actu spm̄ scm̄ ꝛ ī ponitur eodm̄
m° ex pte uolūtatis sicut ex pte intellectus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sub ra voluntas. Item de agens est nobilius passo. Sed secundum philosophum 3 de anima intellectus movetur a voluntate quoniam movet c. 10. in potentiis quoniam cum ratione. ideo est primum motor in eis. Ad hoc quod hic recedit philosophus. Item actus potentie est nobilior quam intellectus attingit obiectum suum quod ad quod intellectus actio. Sed intellectus intelligit. voluntas intellectus intelligit quia obiectum suum est bonum cognitum. Item 10 ethicorum c. 12. sic rex in regno tenet principatum sic homo qui est in nobis intellectus. Item c. 18 dicit idem. Item dam. lib. 3. c. 8. principale autem anime et carnis intellectus. intellectus autem quod anime potissimum. hic 1o. Contra hoc opinionem sunt auctores sanctorum. ut de lib. arb. per totum. Item Ric. in uno libello quod sic incipit. De causis lacrimarum dicit c. 3. quod voluntas est dignissima. 7. c. 10. quod voluntas est rex in anima. Item quando dicitur nobile ex aliqua proprietate cum per se est illa proprietas id est per se nobilius. Sed maxima nobilitas in homine est quod sit liberi arbitrii et hoc quia ad voluntatem. quia voluntas per se et principaliter est libertas. Secundum aug. quia q. q. 3. quod dicit per se moveri animam sentit quando sentit in se esse voluntatem. Nam si volumus non alius nobis de nobis vult et iste motus spontaneus est. hoc non est tributum a deo. Sed quod voluntas sit id per quod libertas est in homine ut dicatur dominus suorum actuum et propter hoc propter hoc dicitur laudabilis vel vituperabilis. Sequitur quod voluntas sit id quod nobilissimum est in homine. Item anselmus de lib. arb. c. 8. et 9. probat quod nihil est liberius voluntate recta. unde in primo c. 8. alloquitur cum suus discipulus querens utrum quod vel deus posset ei auferre rectitudinem. Magister vide quomodo non possit totam substantiam quam de nihilo fecit potest redigere in nichilum. a voluntate vero habente rectitudinem non valet illam separare. et in primo. 9. c. cuius nichil liberius voluntate recta cum nulla vis aliena potest auferre rectitudinem. Ideo dicit aug. lib. 3. de lib. arb. c. 8. et 9. Item ans. de concep. virg. de nos in potestate quod in nobis est subiecit voluntati ut ad ipsum eius non possit nos movere nos et facere quod vult. immo ipsa movet nos velut instrumenta sua. et facit opera que videmus facere. nec possumus nos illi per nos resistere. nec opera quod facit possit nostra dici que nobis dedit. nec debemus nec possumus non obedire. hanc hoc habetur quod voluntas est domina et imperans omnibus que sunt in anima et hinc sequitur quod sit potentia nobilissima quia non possumus ei non obedire. Item actus intellectus est propter actum voluntatis secundum ans. ut dicit hoc in primo. Ad hoc accepit creatura rationalis potestatem discernendi ut odiret et vitaret malum. atque amaret et diligeret bonum. atque magis bonum magis diligeret et amaret. alioquin namque deduxit eis frustra potestatem istam discernendi. quia in vanum discerneret si secundum discretionem non amaret. ex quo actus intellectus ordinatur ad actum voluntatis et potentia ad potentiam necessario ordinatur. Item ans. de concordia. c. 8. non iudicat illum sapiens rectum habere cor qui recte credit vel intelligit et non recte vult. quia non recte utitur rectitudine fidei et intellectus ad recte volendum. propter quod datum est voluntati causa recte credendi et intelligendi. hoc ans. Item aug. de cognitione vere vite. ad hoc facta est creatura rationalis ut creatorem intelligat et intelligendo diligat et diligendo inhereat. Item in potentiis essentialiter ordinatis finis est superior vel nobilior. 1. pol. c. 14. Et ideo phil. 8. phis. dicit quod motus localis est nobilissimus quia sequitur alios. et idem 1. ethicorum c. 3. finis principaliter finis est. sed intellectus precedit voluntatem et ordinatur ad eam sicut patet per multas auctoritates supra allegatas. Item 12. confess. c. 29. dicit quod ad est principalis ... eternitate ... electione et origine ... ut ... sicut flos fructum electione sic fructus florem origine sic sonus cantum. ... voluntatis ... intellectus ... nobilior ... Item ... quod per se perficit nobiliori

perfectione est nobilius. sed potentia habet autem ... 6. ethicorum. ubi dicit quod quorum perfectiones se habent et ipsa se habent. sed voluntas habet perfectionem nobilissimo habitu qui est caritas. Et preterea quod intellectus esset nobilior voluntate sequitur quod aliquis habitus posset esse nobilior caritate cum de possibili sit habitum correspondentem potentie. Item sicut se habet obiectum unius potentie ad obiectum alterius potentie sic una potentia ad aliam. sed obiectum voluntatis scilicet ratio boni est nobilius obiecto intellectus quia bonum et finis idem quia secundum philosophum 1 ethicorum. multis existentibus artibus que considerant de fine ultimo architectonica. Et secundum aug. 6. musice c. ult. in fine. si de unaquaque istarum artium esset scientia per se utique nobilior esset scientia de causa finali et ita esset sapientia. hic iste. Contra cum voluntas respiciat bonum sub ratione boni et per consequens finem sub ratione finis est inter omnes potentias nobilissima. cum hoc nulla alia potentia consideratur. Sed cum ratio veri habeat referri ad bonum sicut ad finem. actus consistens sub ratione veri sub bm. refertur habitu ad actum consequentem sub bonum sub ratione boni. quia intellectus actus institutus est ad actum voluntatis. Dico ergo ad questionem distinguendo de intellectu et voluntate quod sicut intellectus est speculativus et practicus ita et voluntas practica et speculativa. tunc dico quod intellectus speculativus est nobilior voluntate practica. quia sapientia que est in intellectu speculativo est nobilior habitus quam sit que est in voluntate practica. si tamen de habitibus similiter. sed voluntas practica est nobilior intellectu practico quia virtutes morales practice que sunt in voluntate practica sunt aliquando in suis nobiliores prudentia practica que est in intellectu practico. hoc etiam patet quia melius est diligere temporalia in ordine ad finem quam intelligere et sic ceterorum que sunt ad finem. voluntas est nobilior nobilior et sic voluntas speculativa nobilior est intellectu speculativo. quia habitus caritatis est nobilior sapientia. Ex hiis patet quomodo voluntas speculativa est nobilior intellectu practico. Si ergo invenitur dictum alicubi a philosophis quod intellectus est nobilior voluntate. intelligitur de intellectu pure speculativo et de voluntate pure practica per comparationem ad agibilia a nobis. Et sic concedimus quod intellectus nobilior est. Ad primum principalem dicendum quod si appetitus nullus sit proprie non tamen distinctivus proprie superius non tamen appetitus intellectualis est proprie intellectum et ideo dissimilitudo est quia sicut per diversam cognitionem distinguitur homo a bruto ita per diversum appetitum quia bruta appetitu suo magis aguntur quam agant. homo vero per appetitum suum qui est rationalis libere agit. unde dam. lib. 2. c. 26. irrationalium nullum est arbitrio liberum. ducuntur magis quam ducunt. propter quod non contradicunt nulli appetitui. sed simul cum appetitur ad movendum ad actum. homo autem existens rationalis ducit magis quam ducatur propter quod appetens si quidem velit habet potestatem refrenare appetitum vel sequi ipsum. hoc idem de lib. ar. dicit quod voluntas nos discernit ab arboribus et animalibus. Contra si appetitus sensitivus qui sic ducitur magis quam ducit sit ignobilior sensu vel proprie ipsum non ob hoc de voluntate similiter appetitu rationali qui magis ducit quam ducatur ut iam patet. Ad 2m quod esse voluntatem potest intelligi vel quantum ad actum et potentiam. Et sic non est verum quod assumitur. sed libertas potentie procedat et multa alia ut sequitur argumentum. vel potest intelligi quantum ad rationale per se. et sic verum est quod id quod est rationale per se est nobilius eo quod non est tale per se. sed tamen tunc nihil contra nos quia voluntas est rationalis per essentiam. sic intellectus cum fundetur in eadem essentia in qua fundatur intellectus. unde dam. in elao. c. 2. voluntas est rationalis ... libera unde littera supponit idem quod voluntas rationalis est per non esse. hic per participationem. Auctores vero de philosopho vel concedendo procedunt de potentia que natura est obedire rationi non de voluntate cui obedit ratio. Ad auctoritatem aug. dicendum quod per rationem et mentem intelligitur totam animam intellectivam et non intellectivam secundum quod distinguitur contra voluntatem. sic patet c. 16. Ad 3 cum arguitur quod esse est nobilissimum in uno modo sic quod ratio boni cum sit prior ente

includit eius et addit. Et ideo sic considerando melius est bonum. sic tamen considerare precisa ratione bonitatis ut distinguitur contra rationem entis. et non ut ipsum includit. tunc ratio entis nobilior est quam ratio bonitatis. et sic patet intellectum auctoritatis. Sed ratio bonitatis precisa non est ratio entis quia tunc ratio est ratio finalis. ergo ... Ideo dicitur aliter quod precisa ratio bonitatis est nobilissima. Ad auctores dicendum quod perfectio entis est nobilissima quia universalissima. quia sic dicitur quod aliquid est nobilior perfectio quam vivum. quia magis est necessaria. quia sine aliquo non potest esse vita hominis. cum tamen esse possit sine vivo. sic esse dicitur nobilissimum quia ab omnibus presupponitur et magis necessarium. vel secundum quod participant rationem entis pro toto ente prout esse includit rationem boni. Et sic immo est quod ens ut sic est nobilius bono sub ratione boni. quia se habet ut potentia respectu entis ut dicit totum. tamen cum hoc stat quod aliqua potentia entis nobilior principaliter eius quam ab. Ad ... dicendum quod ad intellectum non pertinet per se iudicare de voluntate ut voluntas dicitur contra intellectum quia ad perfectum iudicium requiritur scientia et ipsum ... ergo in intellectu ut distinguitur contra voluntatem sit scientia non tamen ipsum et ideo tunc autem tenetur respectu interiorum quia de illis perfecte in ... dicitur et de ratione et ... respectu mentis nostre bene tenet. Ad ... de sensu communi dicit ut ... quia ad iudicandum requiritur et cognitionis ... veritas et regiminis ... modo est in quod ... duo habet sensus communis respectu sensuum interiorum et exteriorum. et ideo potest iudicare de eis. et per consequens est nobilior. Intellectus vero licet habeat cognitionem veritatis tamen non habet presidentiam respectu voluntatis. et ideo non est nobilior. vel sic dicendum quod nobilitas potentie non debet attendi penes comparationem actuum sed penes optimum actum potentie. optimus autem actus voluntatis respectu mali est nolle. Et hic actus est prior quam scire malum. vel et cum dicitur quod pessimus actus etc. dicendum quod bene teneret si esset in peioritate nec non culpe. sed quod sit actus peior voluntatis quam declinat ad malum. hoc attestatur nobilitati sue. quia generaliter videmus quia quanto ad nobilius tanto eius deordinatio peior est. Ad 4m de privitate actus dicendum quod privatio actus non debet accipi secundum quod potentia est deordinata. sed ut est ordinata supra ... ergo. eadem actus intellectus respectu mali qui non est malus. scilicet scire sic est idem actus voluntatis circa malum qui non est malus. sed bonus sic velle bonum. Ad ad cum dicitur pessimum in hoc genere etc. dicendum quod ideo concludit oppositum. quia eo ipso quod actus voluntatis est pessimus sicut odire deum. sequitur quod actus eius oppositus sicut diligere deum sit nobilissimus. dicit 11. phil. 8. thop. c. 10. pessimum contrariatur optimo. potest dici aliter ad rationem in se quod est pessimum peioritate culpe vel nec modo arguitur et non tenet non arguatur uniformiter de peioritate scilicet nec. sed in proposito quod pessimus actus voluntatis sit peior pessimo intellectus. hoc est peioritate culpe non nec. ideo non est ad propositum. sed si esset de peioritate nec si peioritate esset propositum. sed quia solum est vera de peioritate culpe. sequitur non quod voluntas sit nobilior potentia quam intellectus. quia quanto magis actio non est nobilior tanto culpa gravior. unde eo ipso quod actus voluntatis peior est peioritate culpe. non concludit ratio quod voluntas est nobilior quam intellectus ... sua. Ad 4m cum dicitur quod omne motivum est nobilius. dicendum quod ideo concludit oppositum quia si per hoc quod ad motum ab alio sic ignobilius ... moveatur ab intellectu ... intellectus ... a voluntate ... sequitur quod intellectus sit ignobilior voluntate. quia si moveri ab alio sic ignobilitas ... motum a pluribus et maioris ignobilitatis ... dicitur quod intellectus non movetur voluntatem ... ad. sed dicitur omnis sic quia non potest habere actum suum nisi ... actu intellectus ... moveri ... methaphorice. et similiter de intellectu. quia intellectus non presentat suum ... actus ... moveri intellectus ... ex hoc non sequitur quod aliqua potentia sit nobilior intellectiva ...

... ipso. Ad ad quod non concludunt oppositum quia cum intellectus feratur in obiectum suum per speciem et per actum suum mediantem voluntatem solum mediante actu non per speciem. sequitur quod voluntas immediate attingat obiectum suum. contra per obiectum ipsum cognitum sub ratione cogniti formaliter non est obiectum voluntatis in quo ratio cognitionis sit formaliter ratio obiectiva voluntatis. sed est solum ratio annexa. que ratio sine qua ... ideo ... formaliter ratio ... intellectus ... Ad auctores ... quod ipse accipit intellectum pro tota parte intellectiva. ... ethicorum 12. idem quod philosophus nominat intellectum rationalem anime partem. Ad dam. dicendum quod ipse accipit intellectum rationalem anime partem pro tota ... anime ut patet per ipsum idem. dicit n. quod verbum dicitur ... per medium intellectum. Constat quod accipit intellectum pro tota anima que sunt media ... intellectuali ... unione. Ad primum principale dicendum quod sicut brutum communicat cum homine in cognitione non tamen in tali pura intellectuali. sic communicat cum homine in appetitu. non tamen in tali appetitu scilicet rationali. unde sicut homo per cognitionem intellectualem distinguitur a bruto. ita per appetitum rationalem. et hoc dicit dam. lib. 2. c. 27. et fuit supra allegatum in responsione primi articuli proxime questionis 6. de lib. arb. voluntas nos discernit ab arboribus et pecoribus. Ad ad dicendum quod appetitum accipit non pro ratione sed ... articulus dicitur quod ... in hoc quod talis nobilior est non sciente. sed non simpliciter. quia in non sciente potest esse aliqua conditio nobilior simpliciter ut libertas. Alioquin quod intellectus habet scientiam non est propter se solum sed finaliter est propter actum voluntatis ut sciat et ... dic. B. Queritur utrum generatio sit ponenda in divinis. primo.

Circa. e. di. ... ideo generatio est perpetua ut salvetur non generatio secundum esse proprie ipsorum aliquorum ut quia hoc non potest proprie salvari etiam ipsa per generationem salvetur in alia. cum ergo non sit ipsorum in divinis in non est generatio. Item generatio dicitur mutatio. sed nulla mutatio est in divinis. ergo etc. Item ... 66. si ego qui generationem aliis tribuo sterilis ero dicit deus. dicit quod generatio est in divinis. hoc tamen probari non potest per rationem. sed suppositis quibusdam articulis fidei vel annexis ostendi potest. ipsa vero generatio per se ostendi non potest. quod patet quia rationes aliquorum generationem ostendentes non concludunt. prima est quia deus est intellectus. sed intelligendo format verbum. sed non format verbum non generando. ergo etc. Item deus est in se ipso per essentiam suam et est in se ipso ut intellectum intelligere. sed intellecto intellectum nihil aliud est quam verbum. quod potest est verbum et non nisi per generationem. quia etc. Ista ratio non valet quia et si possit quod in sit intellectus et quod producatur verbum non tamen ostendi potest quia id verbum sit realiter distinctum ab intellectu cum actio intellectus non sit distincta ab eo. quia sic omnis producens verbum realiter distinctum cum omnis intelligat. et sic ... per istam ... solam habitum potest in esse verbum differens ratione ab intelligente. ut ... ad propositum. Ad similiter non valet quia ex hoc quod est aliquid intellectio intellecta non sequitur verbum. sed ex hoc quod est ad operatum in operante sive intelligente. Illud autem operatum non debet esse operatum ab obiecto. quia tunc diceretur verbum rei extra et non mentis. ergo oportet quod per se fiat aliquid ipsum ab intellectu et mens reducta in actum formet verbum. Ideo dicitur ad questionem quod supposito quod in divinis sint supposita distincta vel ... distincte realiter relatione. oportet generationem esse ... quia cum non sint nisi relationes habitudines temporales fundamentum. vel est relatio modo mensure vel modo numeri vel modo potentie active et passive. 5. metaphysice. In divinis autem non possunt plures relationes esse realiter differentes per modum mensure. quia in talibus relationibus alterum extremum est relatum ... non per ... sed in divinis extrema realiter referuntur ad invicem. nec potest esse modo numeri ... in divinis non sit ... omnes relationes ... sit ... relationes ... ergo oportet quod ... actionem et passionem ... originatum et originans ... generationem.

Item quia productio est in creaturis actu bene est ita. Sed quod adsit productum per fectionis simpliciter productum est perfectionis et sine comunicabilitas. Ergo hec maxime ponenda est in deo. Item non est ponere aliquam potentiam ultra quam non potest virginis nostri ... ponere productum ultra quod non est virginis perfectius. ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Item id quod pater potest generare est in potentia generandi, sed id quo pater potest pater generare est esse sine natura divina cum non respiciat esse ab alio esse aut dicere quod modo respicit cum non ab alio dicat ad id potentia generandi dicat quod ad modum relationis est fortior insignito.

... mobile quod est nugo. homo animal sic homo rationalis. Item philosophus ... metaphysicae ... quod non potest esse in potentia ad actum ... calefaciens non acquirit hanc dispositionem ... quod calefacit. Item dicit aliter quod potentia significat relationem fortius et eorum ... mobile. Sed potentes in divinis significat totum ... formaliter significat ... ad actum non distinctum ... quod est in ... omnibus ... fortius est relatio ... Media via est quae ad est loquendo de nominibus in differentibus ad ... nominibus ...

[illegible]

procedens potest dare actum primum multo magis intellectus ... hoc potest. Ergo
cum in patre sit esse quod forte producit relatio quod fort supponentes ultima
sit potentia, potest habere aliquem actum relatum cui est generare ... quia cum alii
que oppositiones differunt specie requirunt principia formalia differentia specie
sicut calefacere et infrigidare, calor et frigus, sed generare et spirare
sunt actus differentes specie, quare eorum principia differunt specie. Ergo
in esse non possunt differre specie cum sit in eodem numero in omnibus, non potest
esse principium formale eliciendum utriusque actus. Ergo isti actus formaliter elicia
entur per proprietates divisas, et confirmatur hoc per magistrum d. 29. c.
...
— ...

hr mod' nlē q̄ debitū qd n̄ p̄t ēē i dīs .n̄. n. dia i q̄lib;
p̄ hr mod' ē debitū nlē. Ad p̄m arm p̄nle dr q̄ oīs per
fcio q̄ ē i uīa p̄ [illegible]. Et cū dr q̄ [illegible] ē ad p̄fcōis .d.
q̄ [illegible] n̄ d̄r p̄fcōz simp̄. [illegible] q̄dā mod' p̄fcōis qd
q̄mittit p̄ dam. li. 1. c. 8. [illegible] sic. In solis aūt [illegible] p̄
nitatis i filiatōis z p̄cessiōis .i. p̄ exn̄e mod' d̄iam in
telligim' h̄ i'. Ad p̄tōz mi' dr q̄ tēs hr tōz p̄fcōis
sui p̄fcōz simp̄ rōne absoluti qd ē i tēo. Et s̄r ad p̄ nō
relōnis rōne z i' absolutū ē i q̄lib; p̄ n̄ li relativa. Ad
[illegible]

[illegible]

I sciāl ē p̄ ieq. cū g̊ fili' gnet obuie [illegible] p̄ passiua
gn̄ari dr obiue. [illegible] ad p̄ gn̄ari
[illegible] p̄ passiua gn̄andi obiue [illegible]
gn̄andi sbiue z p̄ passiua gn̄andi obiue [illegible] pas
siua gn̄andi sbiue dr̄ [illegible] remota [illegible]
[illegible]

[illegible]

q. 99.

[illegible]

ul' q ee sube sep h'ret ee actu'le 2 i no h'ret nouu ee . ul'
q eet mutatio a pte di . s'ia si ee eet ide q ee 2 solus r'
fundat i ee fac ee actu'le 2 sep sit i ee i q fundat tal' res
pect' sep eet ee actuali . ul' si no eet sp tuc eet aliq i
mu a pte di . q2 uiruz e i9ens . 9r ex e hitudie p3
ide . qr si sit . tuc ee ditue eet fixu 2 stabilissimu 2 no idi
get tuc de pnia di ad fundad' se . sz cou e q idiget . qr 2
c. [¶] [S]z qn ad simp'r 2 reali e ide cu aliq lz unu forte
posz itelligi n itellecto ad cu ipo'le e un' itelligi sb oppoi
to alius . sz ee pt itelligi sb oppo ipi ee . qr sb n ee .
qr 2c. [¶] [S]z ee p se cu sit i po ad ee 2 n ee . qr n determiat
s' ee . aut e i po . sic gen' e i po ad dras ...
ul' sic m e i po ad form 2 puoz . no po mo . qr ...
qz d' dic qd po tam . n ee ...
cat i po ad ee 2 no ee . sic m ad form 2 puoz . sz fore
...

[illegible]

mutatioꝝ. Ad .6. dicendum quod patet quod cum vno patet omnia cum igne
et d. n. h. o. t. q. sic generat et dicit dicatur esse et sic esse et esse. aut
in forma et privatione in h. g. t. q. sic in pluribus habet non esse. sic esse
per privationem ipsius esse habet non esse. h. in h. e. d. quod in habet non esse per
tuale et potentiali. ex privatione forme quod tollit non corruptio in sepa
ta forma. h. q. ad esse quod habuit per formam. esse non habet non esse totaliter
suum totaliter separato esse actuali existentie. Ad .11. dicendum quod p. h. ... pas
siones non pertinent ad predicta actualia. cum p. inst. q. b. quod i di
uis. vnde dicendum quod id dicitur intelligi de actionibus specialibus cum et alterando
et talia. vel potest dici quod esse si non sit actus. habet tamen modum actiuus
i q. e. ex i. c. essentie. Ad .8. dicendum quod mors in homine post q. n.
sit in vna forma vel formam compositionis non dicitur corruptio alicuius
positi h. solum separationem vnitorum ad inuicem. vnde dyo. 2. c. me.
e. par. mors in nobis non est s. corruptio h. vnitorum dis...
tio. Quod vero vlterius dicitur de xpo patet quod non valet. x. n. huit esse
actuale existentie humanum. q. huit n. h. s. tamen vnitum. Ad .9.

[illegible]

quod vivere est se ipsum movere, 8 physicorum. In primo dicitur quod motus est vita. Sed motus non est ipsum principium movens. Sed ad aliud dicendum. Contra autem de cogitatione vel vite dicitur, nec anima est ad quod vita. Item quod est in potentia tale non sit actu tale nisi per aliud quod est formaliter tale, ex 2 de superficie et albedine. Quia cum corpus vivat actu per animam, et anima in se vita.

Dicendum quod viventia sunt quae habent principium motus ex se, et per hoc aliqua plus vel minus participant de vita, quod plantae per philosophum de vegetabilibus, quia plus habent de motu, quia ad plures distantias se possunt movere. Sed motus non est vita, sed signum vitae et effectus eius. Vita enim est esse animati...

[illegible]

[illegible]

educta de potentia individuali et individualis anima sensitiva [illegible]

[illegible] educatur de potentia individuali.

Item si sit eadem in maiori parte corporis est plus de sensitiva quam in minori parte, et sic plus in pede quam in corde [illegible]. [illegible] anima intellectiva est ad ymaginem dei, quia sicut deus est totus in toto mundo et totus in qualibet eius parte, sic anima tota in toto corpore et tota in qualibet eius parte. Si igitur sensitiva esset in qualibet parte tota esset ad ymaginem dei, et ita brutum esset ad ymaginem dei. [illegible] est opinio Thome in prima parte summe in questione qua queritur utrum anima sit in toto corpore et in qualibet eius parte, articulo 3 [illegible] distinguit de triplici toto in questione [illegible]

[illegible]

…ſpectus diſtinctio… [illegible]

[illegible — dense abbreviated Gothic minuscule, four columns of Latin commentary with marginal glosses, citing "Aug." and "Jn ſumma"]

sint idem si fit actus in diuinis quantum ad separabilitatem quia actus primum sed actus primi autem non esse ingenitum et esse patrem diuidi possunt secundum au. q. de trin. c. 6. de magistro. quia si filium non genuisset nihilominus pater esset ingenitus. sic eadem ratione de actibus his qui est generare et spirare. unum posset abesse licet quod generaret. ¶ Item actus eandem primum esse sui emanationem verbi. quo emanatio spiritus sancti. Dicunt quod est intellectus qui non requiritur ad productionem spiritus sancti actus intelligendi notionalis praesuppositus sed sufficit quod praecedit actus intelligendi essentialis. ¶ Contra sicut se habet actus voluntatis essentialis ad actum intelligendi essentialem sic actus voluntatis notionalis ad actum intelligendi notionalem. sed actus voluntatis essentialis praesupponit actum intellectus essentialem. ergo et actus voluntatis notionalis praesupponit actum intellectus notionalem. sed actu intellectus notionalis producitur filius. ¶ Item quod agens naturale habet duplicem operationem naturale impossibile est quod habeat secundam sine prima. sicut si sol haberet immo quia habet illuminare et calefacere naturaliter. impossibile est quod calefaciat si non illuminat. sed pater naturaliter habet duplicem operationem patrem et filium. ergo impossibile est spirare nisi prius esset in motu primo quo est generare. ¶ Item spiritus sanctus est nobilissima persona. ergo debet produci actu nobilissimo amoris nobilissimo. quia diuina operatio quanto actu nobiliori potest nobiliori persona produci et sic non esset persona nobilissima. sed actus amoris nobilissimus est amor mutuus et concors duorum ut probatur in ri. de tri. c. 6. ubi dicit delicias caritatis et sapientie sibi soli maxime inter esse. ¶ Quia sapientie delicie velle et solent haurire de corde proprio. Intime autem caritatis delicie haurire de corde alieno. nam qui intime diligit et intime diligi concupiscit. nec tam delectatur quam anxiatur si de dilecti sui corde non haurit dilectionis dulcedinem quam sitit. ¶ Item ri. 3. de trin. c. 2. Quamdiu quis nullum alium quam seipsum diligit. ille privata se habet priuatus amor ostendit. quod summe caritatis gradum non dum apprehendit. Ex his habetur quod summus gradus dilectionis est de corde et sic patet minor. sed constat quod spiritus sanctus natiuo productus amore mutuo. Dicunt quod isti quod addunt quod sit actus voluntatis nihilominus quo producitur spiritus sanctus oportet quod praecedat non tantum simpliciter intellectus sed oportet quod praecedat actus nobilis intellectus quo producitur verbum. ¶ Item sententia ad articulum aliud opinionis. ¶ Ad primum autem dicunt quod pater est primum generans. dicunt per exemplum quod sicut si aliquis non potest trahere nauem per aduentum alterius trahit eam. non tamen recipit aliquam virtutem a tertio ab alio. sed virtus duorum concurrit huic actui. ita in proposito videtur primo quod est in persona et per se trahere sicut in proposito pater adaptatur primo per exemplum ad voluntatem paternam quae non est sub debito in spirandi actione requisita ad talem actum productione filii. nec tamen accipit aliquam virtutem a filio. nec est fecunditas in eo propter hoc. sed in patre et filio una est concors voluntas spirandi qua spirat. ¶ Ad aliud de similitudine virginis castae ad castam secundum aug. q. de trin. c. 1. dicitur quod in pluribus est dissimilitudo quam similitudo. unde hoc est ex ipsa ratione virginis castae quod producitur amor sine verbo. Et ideo non debet hoc poni in diuinis. ¶ Ad aliud si accipit virtuositer bene tenet. sic enim innascibilitas quae praecedit potest esse sine penitus ita generare quod praecedit spirare potest esse sine spirare. non tamen econverso. vel non est simile quia de ratione penitus non est innascibilitas. Est enim reperire patrem sine innascibilitate ut in creaturis sed de ratione spirationis est amor mutuus quod natiuo praesupponit generationem verbi. ¶ Ad 4. quod magister dicit forte realitate et quod de hoc in persona sentiam quantum ad propositum dicit quod non est simile quia creatio est actus essentialis. Et ideo praesupponit natiuo actum notionalem. sed spiratio est actus notionalis et ideo praesupponit actum notionalem. nec videtur consequentia actus essentialis non

praesupponit actum notionalem. quod actus notionalis non praesupponit actum notionalem. ¶ Ad 2 quod ad quod quod spiritus sanctus potest comparari ad producentes vel ad producentes sicut non producentes sed ut ad producentes secundum quod omne esse plura. potest modo non potest produci sine verbo. secundo modo potest. quia in patre est fecunditas actiua producendi spiritum sanctum sine hoc quod producatur filium suum verbum. sicut patet in exemplo posito quod in toto uniuerso non esset nisi una caliditas. et ista caliditas una numero esset in duobus suppositis. tunc non posset calefieri nisi a caliditate quae est in duobus suppositis. sed si poneretur ista caliditas in uno tantum supposito quae prius fuit in duobus posset utique calefieri ab ipsa caliditate existente in uno supposito. sicut a caliditate eadem existente in duobus suppositis. sic vis spiratiua actiua modo in patre et filio de facto spirat spiritum sanctum. sed si filius non esset posito tamen quod pater duplicem haberet potentiam actiuam scilicet spirandi et passiuam scilicet essendi de qua spiritus sanctus spiratur. ad hoc non oportet quod actus notionalis productionis filii praecedat spirationem. tamen de facto spiritus sanctus est ad esse patrem filii secundum
2: aug. 8. de trin. c. 4. ¶ Istam tamen opinionem dicunt intelligi. sed supposito quod spiritus sanctus de ratione sua non habeat quod sit nexus duorum et quod actus voluntatis notionalis non praesupponit actum intellectus notionalem quo producitur verbum. si ista duo essent posita ratio quod spiritus sanctus non posset produci a patre non producto filio ymago sed hoc contra tenet ad articulum. ¶ Ad primum quod non tenet illa comparatio quia actus voluntatis perfectius potest esse cum actu intellectus existente ipsius. unde aliquando quod minus intelligit plus amatur. unde sufficit quod istos quod actus intellectus essentialis praecedat. ¶ Ad 2m dicitur quod actus primus ad actum voluntatis notionalem non est actus notionalis intellectus. dico notionalis. sed actus essentialis solum. Et ideo bene concludit quod non potest esse sine primo. ¶ Ad aliud quod voluntatis actus ut per comparationem ad terminum ad quod non esset actus spirandi nobilior si esset in patre et filio quam si esset in solo patre. quia spiritus sanctus esset idem terminus eque perfectus scilicet spiritus sanctus similiter per comparationem ad terminum a quo non esset actus perfectior si esset a duobus quam si esset ab uno solo. sicut non esset nobilior actus calefaciendi per comparationem ad eundem calorem si fieret ab una caliditate in duobus quam si fieret ab eadem caliditate existente in uno. ¶ Ad probationem minoris de ric. dicitur quod nexus non est de ratione spiritus sancti quod est ex parte sua. sed de ratione quod sic procedit de filio. unde spiritus sanctus. de filio. non de hoc quod possit esse. ¶ Ad primum principale quod non est simile quia cum filius ducit spiritum sanctum iam praesupponit virtus productiua filii in patre. non autem sic esset eo non producto filio. ¶ Ad ans. et aug. dicitur quod in uno eorum est comparatio est sic in virginitate casta et incasta. quia in virgine casta memoria meminit sibi et alii per diuisam potentiam et diuisum actum et intelligentia intelligit sibi et alii et amor amat sibi et alii per diuisam potentiam et diuisum actum. sed in patre est intelligentia per quam intelligit. Et ergo memoria et voluntas quia in potentia intelligendi memorandi et volendi est una in tribus personis. Ideo est unus actus volendi et intelligendi in patre et filio. et non potest pater sine filio nolendo producere spiritum sanctum cum actus volendi sit unus. ¶ Ad primum in contrarium quia tunc esset frustra si esset aliqua potentia spirandi in filio et in patre et econverso. sed quia virtus est eadem in utroque ideo non frustra spirat filius. ¶ Ad aliud quod talis propositio non debet intelligi de actu primo. deus enim potest multa producere quae tamen non producit. sed debet intelligi de actu primo scilicet quod non prius fuit in potentia quam in actu. sic non prius est pater sine deo in potentia et postea in actu.

Utrum spiritus sanctus distingueretur a filio si non procederet ab eo. quod non. aug. de trin. 6. c. 4. Unaquaeque persona est eadem cum alia excepto eo quod relatiue dicitur ad illam. sed si non esset a filio.

2:
Ex hoc arguitur ad propositum quod sicut impossibile est vis generandi actiua et vis spirandi actiua sic impossibile est potentia generandi passiua scilicet esse ex quo producatur et potentia spirandi passiua ex qua spiratur scilicet sicut potest producere filium per potentiam actiuam et passiuam quod sic requiritur ad generationem filii ita posito per impossibile quod filius non produceretur adhuc videtur quod potentia completa spirandi actiua et passiua nec oportet quod actus notionalis productionis filii praecedat spirationem

non refertur ad eum. ergo non distingueretur ab eo. ¶ Item ans. de processione spiritus sancti. c. 2. unitas est in omnibus ubi non obuiat aliqua relationis oppositio. ¶ Contra si spiritus sanctus a solo filio procederet distingueretur a patre. ergo similiter si procederet a solo patre distingueretur a filio. maior patet quia si non distingueretur esset idem cum patre et per consequens pater procederet a filio. sic spiritus sanctus quod falsum est. ¶ Respondeo quidam dicunt quod ista positio implicat contradictionem et ideo non est possibilis. hoc probatur sic de ratione spiritus sancti est quod sit nexus amborum et per consequens quod habeat comparationem ad duo de intellectu suo. sed si ponatur quod procedat a patre solum tunc haberet relationem ad unum solum et non esset nexus. quare ergo sequitur quod sit spiritus sanctus et non spiritus sanctus. ¶ Item spiritum sanctum procedere a filio est summe necessarium. summe enim necessarium oppositum summe impossibile. et si est summe impossibile includit summe incompossibile. alias si non includeret non esset summe impossibile. quia tunc magis esset impossibile scilicet id quod sic esset impossibile quod includit incompossibile. ergo spiritum sanctum esse a solo patre includit incompossibilia. et tale non est possibile. quare si est impossibile ponere eum a solo patre non debet hoc poni vel supponi. ¶ Item aug. 14. de tri. c. ultimo. sicut verbum a patre sic spiritus sanctus ab utroque. sed ponere quod verbum non procedat a patre et tamen quod sit verbum est ponere quod sit verbum et non verbum. quia non est verbum nisi procedat a patre. ergo similiter et de spiritu sancto si ponatur quod non procedat a filio quod erit spiritus sanctus et non spiritus sanctus. ¶ Sed contra istud videtur aduersari doctrine sanctorum. dicit enim aug. 14. de trini. c. ultimo. si spiritus sanctus diceretur filius utique amborum diceretur filius. tamen certum est quod est impossibile includens incompossibile scilicet quod spiritus sanctus sit filius. ¶ Item aug. q. de tri. c. 6. Si pater non genuisset nihil prohiberet dicere eum ingenitum et tamen patrem non genuisse est summe impossibile. ¶ Item ans. de processione spiritus sancti c. 6. si pater haberet patrem alium tamen esset a filio et tamen impossibile est patrem habere patrem. sic spiritum sanctum non procedere a filio. ¶ Item ric. de trin. c. 16. si sola una persona in diuinitate esset nihilominus plenitudinem potentie et sapientie habere potuisset. et certum est quod summe impossibile est unam personam solam esse in diuinitate. bene ergo potest poni quod spiritus sanctus non procedit a filio licet ad hoc sequitur contradictio sicut faciunt sancti. ¶ Ideo dicunt alii quod aliqua sunt impossibilia quae habent euidentiam impossibilitatis per se et talia impossibilia non sunt ponenda ut hominem esse asinum. alia sunt impossibilia quae prima facie non includunt contradictionem sed sub dubio. Et talia possunt poni licet sequatur contradictio ad positionem. Sed istud est fuga ut euadatur difficultatem an relatio disparata distinguere possit in diuinis.

¶ Et ideo est opinio quod facta ypothesi spiritus sanctus non distingueretur a filio. quia sola relatio opposita distinguit et quia hoc posito spiritus sanctus non haberet relationem oppositam filio ideo non distingueretur ab eo. ¶ Item in diuinis non manent nisi duo praedicamenta substantia et relatio. et relatio per comparationem ad esse transit. sed solum manet per comparationem ad obiectum scilicet secundum quod dicitur quae est in comparatione ad ad conuersum oppositum. ergo si spiritus sanctus non procederet a filio non haberet relationem oppositam ad filium. sed induceret modum substantie respectu filii. quare non distingueretur a filio per substantiam enim non est distinctio in diuinis. ¶ Item relatio disparata solum non potest distinguere personas personaliter. quia si sic tunc in patre sint due relationes disparate scilicet paternitas et spiratio natiuo sequitur quod pater esset due persone quod falsum. ergo autem. ¶ Item quando aliqua conueniunt in aliquo et debent distingui oportet quod distinguantur per differentias proprias additas sic idem commune in quo conueniunt. verbi gratia de homine et asino qui conueniunt in animali et distinguuntur per rationale et irrationale que sunt differentie proprie. et non per album et nigrum que sunt differentie accidentales. ergo filius cum spiritus sanctus conueniunt in hoc quod est esse ab alio si differunt oportet quod differant per origines que sunt proprie differentie

nec eorum quod est ab alio. non potest dici quod distinguuntur per hoc sed non per originem. ita quod unus est ab alio per unum modum originis et alius ab eodem per alium modum. quia origines diuerse non distinguuntur nisi tripliciter. aut per respectum ad terminum ad quem ut origo hominis ab origine leonis aut per respectum ad terminum a quo ut mus generatur per putrefactionem generatio per propagationem. aut per respectum ad terminum circa quem sicut distinguuntur aliqua multiplicia ut distinguuntur generata ex diuersa materia. primo modo non distinguuntur origines filii et spiritus sancti quia origines eorum terminantur ad eandem naturam quia eandem rem habet spiritus sanctus per spirationem quam habet filius per generationem. nec per terminum a quo quia eadem persona ut pater generat et spirat. nec per terminum circa quem quia non habent materiam ergo nullo modo. ¶ Item vis generatiua in patre et vis spiratiua dicunt eandem rationem realem alias si essent due rationes reales tunc essent. vel quinque res ideo quod falsum est. ergo similiter vis generatiua passiua et spiratiua passiua dicunt eandem rationem realem. ergo per istas non possunt distingui filius et spiritus sanctus. ergo alium distinguuntur tamen non quia spiritus sanctus est a filio. ergo etc. ¶ Item pater constituitur in esse personali in generatiua sua proprius loco per paternitatem et vis spiratiua actiua est quasi aduenticia persone quia praesupponit personam. ergo eodem modo spiratio passiua praesupponit generationem passiuam. aut ergo sunt in eadem persona aut se habent sicut modus originis. non primo modo certum est ergo secundo sed origo non est inter ista nisi unum esset ab alio. ergo etc. ¶ Item si spiritus sanctus non esset a filio idem esset generare et spirare. probatio quia de ratione spiritus sancti est quod procedit per modum amoris et ita per modum nature. sed ratio amoris mutui praesupponit verbum ut est probatum. si ergo non originetur a verbo non procedit per modum amoris et ita per modum nature et ita non differret a filio ergo per consequens non generare differret a spirare. ¶ Item filius habet a patre quicquid non repugnat sibi. Si ergo spirare non est in filio tunc repugnaret filio inquantum quod conuenit patri inquantum pater ergo primo in eo quod pater conueniet patri in eo quod patri conuenit spirare. sed patri inquantum pater conuenit generare. quare sequitur quod generare et spirare sunt idem. Et per consequens generatio et spiratio. ¶ Item quando aliqua opponuntur et distinguuntur oportet quod distinguant vel opponantur vel inter se vel per comparationem ad ad quod includit oppositum alterius eorum. Sed vis generatiua et spiratiua in patre non possunt inter se opponi. quia sic non opponuntur nisi relationes opposite. ergo oportet quod vis spiratiua distinguatur et opponatur ingenerationi que est in patre et per hoc quod vis spiratiua est in filio qui habet in se generationem passiuam generationi actiue in patre oppositam. si ergo spiritus sanctus non procederet a filio tunc vis spiratiua non distingueretur realiter a vi generatiua in patre et per consequens nec spiratio et generatio differrent realiter nec termini emanationum spiritus sanctus et filius. ¶ Item ans. de processione spiritus sancti c. 22. probat quod spiritus sanctus est a patre quia unus est de quo alius quia de alio. sed ergo spiritus sanctus non esset de filio non distingueretur ab eo. ¶ Ideo dicunt isti quod filius et spiritus sanctus non distinguerentur suppositaliter si spiritus sanctus non esset a filio sed esset una persona habens duas proprietates non differentes re. hoc confirmatur per auctoritatem boetii de trin. sola enim relatio multiplicat trinitatem. ¶ Item ans. de processione c. 2. in omnibus est unitas ubi non obuiat relationis oppositio. dicit patet ergo sicut dictum est premissi. patet hoc primo quod filius existit nascendo et spiritus sanctus procedendo. hac quorum quia spiritus sanctus est de filio. eos ad inuicem non posse dici. Et propter hoc solum filium non posse esse de spiritu sancto. ¶ Contra si due persone per impossibile essent idem cum una persona inter se. ergo si due sunt persone per respectum ad tertiam erunt due inter se. filius et spiritus sanctus sunt due persone per respectum ad patrem licet una non procedat ab alia. ergo sunt due inter se. Sed respondent ad hoc

Margin notes (left page): c. 13. de prima; q f.; propositio; per actum; ad propositum; contra ad; per; qo. lo.

Margin notes (right page): quod est oppositum est summe impossibile; personas; actio; filius et; amare; mutuum; quod filius sit repugnat filio mediante quod filius; esse in filio in spiratiua; et alius; ita quod per magis generans non differt a se magis spirans suppositaliter sic ista per hoc duas proprietates non differt; per se non est una persona intra se

negādo rñaōē. qr si spc. s. n̄ eēt a filio n̄ eēnt duo p
r̄us ad p̄rez. unū sic unū suppom̄ p unā pōr actiā gn̄at
7 p aā spirat. ita unū supēū p unā pōr passiā gn̄at
7 p aā spirat. ¶ C̄ miorē p̄balo p ric. de tri. c. 13. v̄
dic̄ q̄ exīna rei pt̄ variari t̄ s. aut sola rei q̄litē. at
sola origīē at utrūs̄ ocursiōe p q̄litē qūi plibz p̄sōis
ē una 7 eadē origo p oīa sigtis singlario cū ppa sb̄a
p solā originē qūi plibz p̄is ē unū idē q̄ eē idiffēns
p originē uō differūt. si una originē ht̄ altā origi
ne caret. ul si originē hn̄tu origo unī differt
ab origine alrius. oz cētū ē q̄ pōr ypolia eēt origo
fily qr gn̄ato aa origo spc sci. qr p̄cessio. 7 ofirmat
p h. q̄ro q̄ origo passiue dcā ostituet filiū aut ābe.
7 tc̄ eēnt due p̄e. aut neutr. 7 tc̄ nlla eēt p̄ ñ altā. qr
n̄ eēt rō qr ostituet mag̃ q̄ aa. g° ambe. s; ābe nō co
stituūt eandē p̄z. ¶ Jt ans. de p̄cess. c. 2. fili n̄ ē spc
s. nc ecō. qr fili nascēdo ht̄ eē de p̄re. spc. s. u'o n̄ nas
cēdo ht̄ eē de p̄re s; p̄cedēdo. ¶ Jt si spc. s. n̄ distigue
t̄ a filio nc gn̄o nc spirao p oñs distiguet̄ ab inui
cē. nc vis gn̄atia nc spiratia ipe distiguent̄ i p̄ā
tre. sc q̄ fili 7 spc scs p opo; ad p̄rez n̄ distiguent.
oñs ē falm. ¶ Jt si uis spiratia n̄ differt p ut ē i patre
a vi gn̄atia ul' spiratia t p ut ē i fio n̄ differt a vi ge
n̄atia i p̄re. qr p eūdē mod' r' spc sā ē i filio 7 i p̄re. i
h. n. p̄r 7 fili st unū. ē ei una vis spiratia. s; tc̄ arguo
si vis gn̄atia 7 spiratia n̄ dr̄nt p oñs nc gn̄o nc spi
rato passiue accipīdo differūt. nc t̄mi p̄ductois
dr̄nt. s; cētū ē q̄ nc t̄mi differūt qr oz q̄ gn̄o 7 spiro
7 vis gn̄atia p ut st i p̄re differūt. 7 si h̄ seq̄ necio q̄
si spc. s. solū p̄cedet a p̄re cū vis gn̄atia p qūi p̄duci
fili distiguat̄ reali a vi spiratia p qūi p̄dui spc. s.
a filio q̄ quo. n. iste due unes dr̄nt oz q̄ emana
tōes differāt. 7 tc̄ emanatonū p oñs differēt. ¶ Jt
qūi aliq̄ una dr̄nt p se 7 p̄pe p̄li. oz q̄ q̄libz illoz hē
at ad p̄pu p qd distiguat̄ ab alys 7 p̄li. s; i dis sūt
tres p̄e p̄li distidte. g° q̄libz ht̄ p̄petez q̄ ab aa dr̄at.
oz vi spiratia n̄ dr̄at p̄pe fili 7 p̄li a spū sco qr nō ē s'
p̄pa nc p̄lis. q̄ ē cōis s' i p̄rū. 7 n̄ ē ād aa p qd possit dif
ferre n̄ filiatō. g° p eā circuīscripto oī alio p se 7 p̄pe et
p̄li distiguit̄ a spū sco. lic; spc. s. n̄ sit ab eo. 7 tn̄
filiatō n̄ oppō directe spirati passiue s; disp̄te solū
g° circuīscripta oī rōne oppoī fili distiguit̄ a spū sco
p̄li 7 suppoue. ¶ Jt p id idē p qd aliqd ē fōrlr eus. ē fōr
lr unū 7 i se idiuī 7 ab alys diuisū. s; p̄r ē pi p̄li er
fōrlr p̄rui q̄ ē unū p̄li 7 i se idiuisus 7 ab alys diuisus
g° 7 fili eod' m̄ filiatōe. 7 spc scs spiratōe passiua ē i
se unū 7 idiuīs ab alys diuisū. g° circuīscripto oī alio fili
sola filiatōe differt a spū sco p̄li. ¶ Jt si sit duo ext
ma quoz unū differat ab alio duabz differentys. 7
ab alio differat solū una dr̄a dēpta a p̄mo una dr̄a
stabit adh sba dr̄a p qūi differt. p̄cipue si illa dr̄a
q̄ manz sit s' eēlior 7 qūi ostitutia ipi' cō. g° i t'is. acc
dēs differt a sba 7 duabz dr̄ys. qr est tal' eē. 7 qr i ē sbe
sba differt ab accnte una dr̄a. s. qr p se sbsistit. 7 tam

dēpta ab accnte ista dr̄a. s. i eē sbe / adh accns differt a
sba. sic p̄z i sacro altaris. cū g° fili differat a spū sco du
abz dr̄ys. s. spiratōe actiā 7 filiatōe 7 s. s. differat ab eo
una dr̄a. s. spirōe passiua. dēpta a filio spine actia q̄ ē
s' p̄petas q̄i aduētacia. dūmō maneat filiā q̄ ē ostitu
tiā ipi' adh sola filiatōe differt a spū sco. unū n̄ req̄re
lato oppoītā ad distidtōz dispata suffic̄ 7 q̄cūq̄ oppo di
recte ul' idirecte oppō ul' dispata. unū fili n̄ m̄ sp̄tū ē
ex differi p̄li differt a spū sco si s. s. n̄ ab eo p̄cedet.
h q̄m ad acclē q. dr̄az plus plus m̄ dr̄at. s. p ipaz spira
tōz. q̄i aduētaciā ad ipaz filiatōz. 7 h p̄z sic. qr p hoc q̄
spc s. p̄cedit ab eo nl' cl'at ad p̄lte fily. n̄ dīnuit̄ ad
ex p̄soīalite spc sā. stat g° dr̄a p̄lis 7 p̄pa tā a p̄re si
ly qūi a p̄re spc sā. l; spc. s. n̄ p̄cedet a filio. 7 iō h̄ec
tinēdo sentē ad ar̄ta alius opp̄ius q̄ st ō̄ ista. ¶ ad
p̄m q̄ rlo manz distiguēs. s. relō dispata. 7 h distidtō
suffic. ¶ ad s̄m n̄ sendit. ¶ ad. 3. dr̄ q̄ argm̄ ē mag̃ or
cos. qr p idē arm̄ posit̄ p̄bat̄ q̄ eēnt. iiij. p̄e i dis. ex q̄
st. i. e. rl'ones. s. gn̄o actō 7 gn̄atō pa°. 7 spirō actō.
7 spirō passio. 7 h p eos q̄ ponūt q̄ distiguat̄ p rl'oes
oppoītas qr. e. rl'ones hn̄t. iiij. t̄mios. ¶ Jt. e. rl'ones
st. e. res i se. iō sentē q̄ nō ē tāta diuisitas i p̄ni q̄
ta ē i p̄ncatis cū p̄ncta vadāt ad i̤tel̄te. p̄ri ad unitē
h dr̄ phs. de motu l'. alui. c. 6. v̄ dr̄ q̄ modic' i pulsi
themois fac̄ magnā diuisitē i aq̄. h i dr̄ p̄. de ce. 7
. m̄. q̄ error modic' i p̄ri fit magn' i fine. Et iō n̄ oz
q̄ si iste p̄p̄etes ex p̄te pāis n̄ distiguūt p̄rez p̄li. ita
q̄ sit due p̄e q̄ sit ex p̄te fily 7 spc sā q̄ st q̄dā p̄n̄ta. sic
r' p̄ūs p̄ncipitas. ¶ ad. e. dr̄ q̄ differūt p diuisū mo
dū origis. ¶ ad ar̄m̄ i s̄rui dr̄ q̄ origies dr̄nt oībus illis t̄b
mois. p oppoz ei ad t̄minū ad q̄. qr t̄min' ad q̄ p se a
q̄ oz accipi distidtō emanatōnū ē aa 7 aa suppoms. gn̄o
nis. n. ē t̄in' fili. 7 spirōis spc. s. Et cū dr̄ q̄ origines
eoz t̄minat̄ ad eandē nāz. dr̄ q̄ nā n̄ ē t̄min' p se. s;
t̄in' accnlr ē p accn̄s a q̄ nō oz accipi distidtō p̄ducto
nis. imo suppoita ad q̄ iste p̄ductōes p se t̄minat̄ diffe
rūt spē fōrlr lo p̄l sic p̄petates eas ostituētes st fōrlr
diuise spē. 7 iō p̄ductōes differūt spē. sic gn̄o bouis dif
fert spē a gn̄one leonis. sic ipi t̄mi dr̄nt. So p oppoz
ad t̄minū a q̄ s. p̄rez i q̄m p̄r ht̄ aā 7 aā vim p qūi elicit
actū gn̄onis 7 spirōis. h. n. idē sit p̄r. s. s; p̄sitiue. tū ht̄
aā 7 aliā rōz fōrlē. mō ar̄ ē ita q̄ diuisitas actōnū nō at
tēdit̄ p oppoz ad suppom̄. s; p oppoz ad fōrlē rōz agēdi di
uisa i eod' suppoto. differūt i p oppoz ad sbm. sic. n. i eē
p̄ris ē aa fecūditas actiua r' p̄ductōis spc sā. sic ē i fe
cūditas passiua ad filiū puta eē dr̄a sb rōe rl'ats
passiue. 7 aa fecūditas passiua. s. s. puta eē dr̄a sb rō
ne ro̤is passiue. ¶ ad aa q̄ idē arm̄ pt̄ st ex p̄te fily
nā vis spiratia i fio 7 gn̄o pa'ua differūt realr. g° p
sūt i dis. e. r̄ns. iō dr̄ q̄ res i dis p̄t osidarī t̄. uno m° sūt
sup' 7 absōte. 7 sic ē tm̄ una res i dis. a° m° rl'ariue 7
sic st. e.° res i dis p nūz. e. rl'onū. 3° medio m° qr
int̄ absolūt 7 r̄us ul' rl'atiū ut accipit̄ res yposta te
7 sic st tr̄ res p nūz cū p̄z. ¶ ad ad dr̄ q̄ i ē filla osequm.

nā q̄ origo spc sā p̄suppōīt emanatōz v̄bi p̄ eē dr̄. ul'
qr ē ab ipo filio sūt v̄bo. ul' qr si vi n̄ pt̄ p̄ducē sp̄z. s.
n̄ p' p̄duxit v̄bū 7 p oñs n̄ p' sit ipa gn̄o. 7 q̄ ht̄ du
as cās vital p̄cedo a duobz ad unū sit oñs. ¶ ad aa dr̄ q̄
n̄ sē si n̄ p̄cedet̄ p mod' amoris mutui. g° p mod' nc q̄
poita ypo dicet q̄ p mod' vol' ul' ē q̄uis unī sup' s.
p̄ris. ¶ ad aa q̄ n̄ seq̄ q̄ si amor p̄suppōīt v̄bū qd p̄ce
dat ab eo ita q̄ v̄bū sit p̄nm̄. s. s. esst̄ sic p̄z i nobis
unū qd assiuit̄ dubiū ē. s. qd de rōne spc. s. ē q̄ p̄cedat
p mod' amoris mutui imo p tl' oppoīne dz negari.
¶ ad aa q̄ pōīto p casū q̄ spc. s. p̄cedet a solo p̄re. tc̄ p̄r
nō differrz a fio solū p vi gn̄atiāz. s; i p vi spirati
uā. i q̄ repugnarz filio spirare. nc tn̄ sē q̄ spirare
ē genare. Et qd dr̄ ult' q̄ nl' repugt̄ filio n̄ qd ōt
p̄ri i q̄m p̄r. dico q̄ h pōt accipi dr̄. ul' accipīdo p̄rez sup
poiue p ut idudit totū q̄ ē i suppoto. 7 sic uīmē fac
cipīdo p̄rez nō suppoue. s; ipaz fōrlē rōz p̄ris. puta
vim gn̄atiāz. 7 sic n̄ ē v̄m. sic. n. an dām ē n̄ solū fi
differt a p̄re pōīto casū p vim gn̄atiāz. s; p vim spira
tiuā. ¶ ad aa q̄ vis gn̄atia i p̄re p̄pe i uis spiratiā dif
ferūt int' se reali differēt̄ dispatōis sic relatōes dispa
te differūt. ¶ ad ult'm qd ē opando spm̄ sām ad p̄rez. a
oparando ipz ad filiū opādo eū ad p̄rez. qr p̄r ē p̄nm̄ to
cl' diuini. si n̄ p̄cedet a p̄re n̄ p̄cedet a fio. 7 p oñs n̄ es
set n̄ distiguet̄ ab aa. s; oparado eū ad filiū. 7 si n̄ p
cedet a fio adh posit̄ p̄cede a p̄re 7 distiguet̄ lic; ab eo
nō p̄cedet. ¶ ad oīs aūctes tales si eēnt mille dr̄ q̄
loquūt̄ de rl'onib' nō tn̄ directe oppoītis s; idirecte
7 dispatis. ¶ ad aūct. ans. de p̄cess. s. s. c. 18. p h solū dis
tiguūt̄ 7 c. dr̄ q̄ trūcatā accipiūt aūcte istā. istā. n.
dēonē solū q̄ debēt accipe cū lra oñte accipiūt cū
aūte. uult. n. i dr̄e q̄ fio n̄ pt̄ eē a spū sco. qr spc. s.
ē de eo. unū dr̄ q̄ spc. s. ē de fio eos ad iuicē n̄ posse di
ci. 7 p̄p h solū filiū eē n̄ posse de spū sco ita q̄ h solū
ouigat̄ cū fio. ¶ s; p ista oppōne q̄ tenem' ad p̄ns ē
aūctas ans. de p̄cess. c. 3. expllū. 7 p mētē ei' v̄ dr̄
sic hn̄t a p̄re utiq; ē fio 7 spc s. s; diuisitē qr alt nas
cēdo alt p̄cedo ut aly sit ab iuicē. qr p hec ē ali' ab
ao qui n̄ silr p̄cedit. s; nascīt̄. nā si p ad nō eēnt i
p̄les fio 7 spc. s. p h solū eēnt diuisi. h i. tū ista aūc
¶ Circa d. 12. q̄r utrū p̄r 7 fi' q̄ tē uō allegat̄ ·q̄ duo
sit un' sp̄rto. s. s. ul' duo spiratores. ylla
de t. 2. spc. s. ostitēo ē a p̄re 7 fio auctob;. g° eadē rōe
a spirab;. ¶ Jt act' st suppoītoz p phm. 1. met. g°
ad mlti ne suppoītoz sē mltn actuū. s; st p̄les spi
rates. g° duo spiratores cū spirator sigfic; actū sic
omē n' v̄bale. ¶ Jt sē. si ē spirās. g° ē spirator. g°
st duo spirātes duo spiratores. s; p̄r 7 fili st duo
spirātes. g° 7c. ¶ Con° p̄p unitē eēne q̄ ē rō cādi
dr̄r tres p̄e. un' cator. g° eadē rōne p̄p unitē v̄tutis
spiratiue i p̄re 7 fio dz dici un' spirator. ¶ Jt spirator
refert̄ ad spiratū. oz mltiplicto uno correlatioz 7
mltiplicet̄ reliquū. si eēnt g° p̄les spiratores eēnt
p̄la spirata. g° a destructōe oñtis ē unū spiratū tm̄.

g° un' spirator tm̄. ¶ Jt ans. mo. c. 63. n̄ st tres dicētes
tes s; un' ē dn̄s. g° sili. h p̄r 7 fi' st un' spirās. g° un'
spirator. ¶ Oppoīo ē q̄ spirator pōt teni sbantiue ul' adie
tiue. p̄mo m° pt̄ dr̄i q̄ p̄r 7 fi' st un' spirator. s° m° q̄ st duo
spiratores. ¶ Jt qd dr̄r q̄ hoc nom̄ cator i cedis nōib' ta
libz q̄ ad frē sūmdo h n' cator possūt tres p̄e dr̄i tres
catores. ¶ Con° cū h n' cator 7 spirator sūt noīa sbantiua
s̄m se n̄ ut̄ q̄ a° m° possūt teni adiectie. ¶ Jt ans. mo.
. c. 38. l; n. sigillatī 7 i p̄fcē sit sūma unitas 7 cator 7 v̄
bū ei' sit sūma v̄itas 7 cator n̄ tn̄ alo sil' st 7 due v̄itas
7 duo catores. ¶ Jō dr̄ a l'r q̄ qr. 3. p̄e queniūt i una cādi
tōne absol'ta q̄ ē ipa eē. ita q̄ ipa eē pt̄ dr̄i cāre 7 cōicati sic · cū dare
act' eēlis ita debēt dr̄i tres p̄e un' cator tm̄. s; ex p̄te ista
lic; p̄r 7 fi' n̄ debēt dr̄i un' spirator s; duo spiratores. ¶ Cōt · ouenīat i una ui spirata qr tn̄ ista uis nō pt̄ dici spirato iō pr̄ cfiliās nō ppē
h n̄ ē p̄pe eē creat qr. 2° ethic. c. n. phs dr̄ q̄ oīs act' sūnt
suppoītoz. ¶ Jt p̄mo met. actus 7 gn̄ones oīs st si
gulari. s; eē dr̄a ut eē n̄ hēbit rōz supti alias i dis es
sēt. 4° suppoīta. qr n̄ pt̄ dr̄i q̄ eē cāt. ¶ Jt nō obstāte h
q̄ aīa itll'ctia sit sepl'a core 7 possit eē separata a core
p se sbsistēs. tn̄ dū est i core sūi i supto n̄ attribuit̄ ei o
pato p phm. 1. de aīa. v̄ dr̄ q̄ hō itllit 7 nō aīa. g° mlt'
to fort' cū eē dr̄a n̄ possit separi a suppoīto. n̄ p se sbsis
tē n̄ i supp'to dr̄o n̄ potit s' attbui ad act' p̄pe ut dicat̄
eē cāt. ¶ Jt qūi aliq̄ p oppoz ad. 3m̄ n̄ hn̄t dr̄am p oppoz
ad idē n̄ hn̄t dualitēz. s; p̄r 7 fili p oppoz ad sp̄z. s. p̄ce
dētē n̄ hn̄t dr̄iaz. g° n̄ dualitē. n̄ g° possūt dr̄i duo spi
ratores. ¶ Maior p̄bat̄ p ans. mo. c. 49. v̄ dr̄ spc. s. ex p̄a
tre 7 fio n̄ eo q̄ p̄les st. s; i eo q̄ unū st. ad h q̄ i nuit i
rōne q̄ qr cāre ē act' eē hs iō dz attbui eēne ut dicat̄
eē cāt n̄ cogit. sic. n. dr̄ act' notōalis i dis n̄ q̄ ipa vis
gn̄atia ul' spiratia q̄ dicūt notōalr elicāt actū no
tōalē suppoue. s; fōrlr solū. sic cāre dr̄ act' eēlis. n̄
q̄ eē suppoue elicāt actū cādi. s; p ipaz fōrlr elicat̄
sui p̄ncipatiue. ¶ ali dr̄ q̄ h ē dr̄a int' v̄bū 7 n' v̄bale
qr v̄bū sigt actū p mod' act' ut actus. n' v̄bale sigt
actū p mod' hitus. 7 qr actus ut act' respic̄ suppoītū
iō si st p̄la suppoīta v̄bū dr̄ p̄lalr. qr n̄ hīt' respic̄ ipaz
vi. iō si ista vis mltiplicē 7 n' v̄bale mltiplicat̄. si
n̄o vis ē una tc̄ oz distigue ulrius. ar. n. ista vis co
notat diuisitē sui distidtōz i supptis a r n̄. si nō conotat
sic fac̄ eē dr̄a q̄ iō nō conotat. qr dato q̄ eēt i uno sup
poto posit̄ cāre tc̄ n' v̄bale n̄ p̄lificat̄. dn̄r. n. p̄r 7 fi'
7 spc. s. un' cator. si uō conotat diuisitē i suppoītis sic
fac̄ vis spiratia q̄ iō conotat. qr cū spirare sit p mu
tuū amorē n̄ posit̄ eē spirō n̄ eēnt duo q̄ mutuo se
amādo spirarēt. hn̄do oclm̄ ad vim q̄ ē una possūt
dr̄i un' spirator. hn̄do ar̄ oclm̄ ad suppoīta possūt dici
duo spiratores. ¶ Sz ō h ē q̄ p̄cenz ponit q̄ n̄ posset
eē emanatio cāe n̄ p̄suppoīta emanatōe p̄re. h uō
dr̄ q̄ eē cātio n̄ oueit distidtōz i suptis. qr dato q̄ eēt
unū suptū tm̄ i q̄ eēt dr̄a eē. adh posit̄ cāre. ¶ Jt hug.
de tri. dr̄ q̄ v̄ba 7 p̄noia qr dr̄nt distidtōz ad p̄s mltipli
cāt̄ i dis. nō tn̄ nōia eēlia q̄ sigt̄ p mod' sbe cui' ē
cator. ¶ Jō q̄ qr spirās ē adiectiū. spirator sbantiū. dicē · dr̄ · Oppio Thome p̄ma p̄te summe ar. c. 09. ad ultimum ar.

[illegible]

[illegible]

li autem cum procedit per modum intellectus procedit per modum naturae. Primo modo
quia intellectus intelligit et assimilatur intelligibili per formam receptam
intus in intellectu, quia in ipso intellectu recipitur forma ipsius. Secundo procedit per
modum coactum quia intellectus potest cogi ad cogitandum. Secundo procedit per
modum similis quia intellectum assimilatur intellectui vel ut proprius lo-
quar productum per actum intellectus assimilatur intellectui. Contraria omnium
istorum sunt a parte spiritus sancti, quia spiritus sanctus non accipit [illegible]
procedit a patre ut sibi perfecte consentiente, immo ut est sibi perfecte
spiritualis, quae est quaedam adunatio. Secundo cum procedat per modum voluntatis
[illegible]

[illegible]

[illegible]

hn ē n aliqd absolutū fiat i ipā qd cīnet ista mutatō
nc pōt d q f mutatō cad solū ca actū elicitū. q ar
actus eliat dulē n sit i hap plus n i cōtrū ipi n
cedit i caritē qpflm ē. g nāo cadit mutatō ca hītū
q fit a deo i aīa. Itē qn plā ocurrūt ad aliqm actōz. ul oz
q ocurrāt ut unū agēs ul duo. Cū g volū z hī. s. co
currāt ad eliar actū dilōis. ca q aut ocurrūt ut v
nū agēs. aut ut duo. n p d q ut unū q p om. 2. de aīa.
.c. 2. 3. oīs actō atbuta alic ēn p aliq duo natē ē ital
terū eoz sit m. aliz fōr. z actō atbuī ēn pnl p fōz
h. 1. oz hī. s. n pōt se hre ut fōr n ut m. n pt d q ocur
rāt ut duo agētia. q tūc oportet q vnū hret rōez pncl
agētis ad rōem istral agētis. n. n. possūt ocurrē duo
pnl agētia ad vnā actōz. s oz q vnū hēat rōem
pnl agētis. z ad rōz istral. s hī. s. n pt ee n ut istz
i ista actōne q agēs pm n pt ee istm agētis

[illegible]

quod non est [illegible] ... sicut in [illegible] est potentia naturalis et potentia obedientialis. potentia naturalis per respectum ad agens naturale et reducitur ad actum [illegible] ab aliquo contrario et potentia obedientialis dicitur per respectum ad agens supernaturale. sic etiam per respectum ad actum est ita duplex potentia scilicet naturalis et obedientialis ita quod per comparationem ad agens naturale dicitur potentia naturalis et per comparationem ad agens supernaturale dicitur potentia obedientialis. et sicut per potentiam naturalem elicit actum naturalem, ita per potentiam obedientialem cum adiutorio superioris agentis elicit actum supernaturalem et istud adiutorium est collatio habitus supernaturalis. et ideo actus iste non actus [illegible]. Sed tamen secundum plus mihi placet. Ad primum in quo ne [illegible] concedo maiorem. ad minorem [illegible] per [illegible]. ad probationem cum dicitur quod caritas est bona per essentiam et deus formaliter per caritatem dicitur quod esse bonum per essentiam est duplex. vel formaliter et effective. et tale non potest intelligi non bonum. sicut non potest intelligi non esse. et tale est solus deus. vel formaliter tantum et tale est caritas et tale cum possit deficere et non esse per se potest intelligi non bonum. sicut potest intelligi non esse. vel aliter quod ad esse bonum per essentiam potest intelligi dupliciter. uno modo secundum quod bonum per essentiam opponitur ei quod est bonum per participationem et tale bonum per essentiam non potest intelligi non bonum. alio modo secundum quod bonum per essentiam opponitur ei quod est per accidens et sic caritas est bona per essentiam quia non per accidens. sed ipsa formaliter est tamen bona per participationem et ideo potest intelligi non bonum. Ad secundum quod melius est esse causam actus perfecti simpliciter cum actus dei solius quod deus est formalis et efficiens quod efficiens tamen non est tamen respectu actus imperfecti [illegible] actus causatur cuius ratio est quia quod consistit cum efficientis respectu actus imperfecti stat cum perfectione agentis immo potest in ipso imperfectum. et haec ratio est quia perfectio sui imperfectio cuiuslibet actus magis attenditur per comparationem ad rationem formalem elicientem actum quam per comparationem ad causam efficientem illius ordinis formalis. Ad tertium cum dicitur quod deus potest per se facere omne quod potest per aliud dicitur quod hoc est verum in genere causae efficientis non in genere causae formalis. habitus autem respectu actus est causa formalis. sed certe hoc dictum numquam tenet id est quod potest facere per se quod potest mediante quarto in ordine causae efficientis. ideo quia formalis sicut caritas non est causa formalis actus eliciti sed causa formalis solum agentis per quam agens formaliter agit. si igitur deus non potest facere per se quod sic fit mediante causa formali secundum quod numquam posset per se facere quod facit mediante causa sua prima non possit calefacere sine calore quia calidum calefacit per calorem tamquam per formam suam. quod certe falsum est. ideo dicendum aliter quod deus potest facere actum perfectum per se sine obiecto et potentia et habitu et quantum ad id quod est absolutum in actu non [illegible] quod includit relationem actualem ad potentiam et habitum et obiectum. sed loquendo de hoc quod absolutum est in actu posset fieri a deo immediate. sed hoc dictum non valet ad oppositionem magistri quia licet actus sit elicitus a deo immediate non esset actus potentiae voluntatis nec esset actus meritorius. sed esset actus solius dei non [illegible] loquimur de actu qui attribuitur ipsi voluntati. quia autem non posset dici actus voluntatis declaratur exemplo sic si deus calefaceret per se non posset dici quod ille actus esset actus elicitus ab aliquo calido. Ad quartum quod ad omnes auctoritates dicitur quod duplex est caritas creata et increata. de qua est caritas increata. Ad quintum dicitur quod augustinus [illegible] in hoc quod [illegible] scilicet est donum excellentissimum in quo omnia dona donantur. et caritas increata omnia dona data est donum excellentissimum in quo omnia dona donantur et ideo caritas est donum quod immediate a spiritu sancto sumitur. [illegible] sed hoc donum in propositione [illegible] pro dono increato in [illegible] cum dicitur nullum donum est excellentius isto sed sumitur donum pro dono increato.

Utrum caritas sit nobilissima virtus in anima vel quae esse possit quod non [illegible] optimo oppositum pessimum. sed infidelitas inter omnia peccata est pessimum et oppositum fidei. quare fides nobilissima est virtus. Item quod ad operatur per alium [illegible] quod opus est nobilius eo quod operatur. sed secundum apostolum ad gal. v. fides per dilectionem operatur. Item caritas respicit bonum simpliciter pro obiecto. spes respicit bonum sub ratione ardui. sed bonum arduum cum se habeat per additionem ad bonum simpliciter videtur esse nobilius. quare et habitus spei. Contra i. cor. xiii. nunc autem manent fides spes caritas tria haec. maior autem horum est caritas. Item aug. xv. de trinitate c. xviii. nullum est illo dei dono excellentius solum est quod dividit inter filios dei et filios perditionis. ceteris donantur per spiritum sanctum quae munera sed sine caritate nihil prosunt. Respondeo quod de caritate possumus loqui dupliciter. uno modo comparando caritatem ad alios habitus in statu viae et in statu patriae. alio modo comparando ipsam ad alios habitus in statu viae. si loquamur de caritate in via per comparationem ad alios in via et in via sic caritas ipsa est id per quod est acquisitio meriti et via quae redditur ad patriam est habitus nobilissimus. si loquamur de caritate in patria in comparatione ad habitus alios in patria sic est dare aliquem habitum intellectivum nobiliorem caritate qualis sit sive in [illegible] sapientia vel aliter quod probatur sic. virtus est nobilissima potentiae et habitudo consistit in ipsa [illegible] sed constat quod beatitudo consistit in nobilissimo actu quare virtus actualis est nobilissimus. cum igitur potentia intellectiva sit nobilissima et actus eius in quo est beatitudo sit nobilissimus se habet [illegible] non est in actu ipsius potentiae [illegible] [illegible] fiat optimo habitu secundum philosophum [illegible] [illegible] declaratur exemplo sic. Si quaeratur an logica sit nobilior scientia quam mathematica distinguendum esset quod una scientia potest esse nobilior alia dupliciter. uno modo in acquirendo scientiam. alio modo in ipsa esse scientia. primo modo logica est nobilior. plus enim proficit unus homo sciens logicam quam sciret mathematicam ignorans logicam. secundo modo mathematica est nobilior logica quia certior. est enim certissima scientia quia ad sensum demonstrativa. sic proportionaliter est de caritate prout est in statu merendi et acquirendi quod est nobilior aliis habitibus prout vero est in perfecto esse et quieto est dare aliquem habitum nobiliorem a parte intellectus. Item probatur sic. sicut se habent habitus acquisiti inter se. sic videntur se habere habitus infusi inter se. sed inter habitus acquisitos sapientia est nobilissimus habitus. igitur et inter habitus infusos sapientia spiritualis infusa est habitus nobilissimus. quod autem sapientia acquisita sit nobilissimus habitus inter habitus acquisitos dicit philosophus vi. ethicorum. Item sicut se habet amicitia naturalis ad alias virtutes sicut videtur se habere amicitia spiritualis ad virtutes infusas. sed amicitia naturalis secundum philosophum sic se habet quod non est virtus sicut aliae virtutes ita quod aliae virtutes acquisitae amicitia virtutes sunt nobiliores amicitia. ergo igitur aliae virtutes supernaturales infusae erunt nobiliores amicitia spirituali. sed amicitia spiritualis est caritas quare etc. Iam dicitur ad omnes auctoritates in contrarium sic uno verbo quod quaedam sancti praeferunt caritatem aliis habitibus infusis loquuntur de caritate viae non patriae. Item haec est hugo. vi. c. caelestis hierarchiae dicit quod seraphyn est primus inter ordines angelorum quia seraphyn denominantur a caritate sicut a dono nobilissimo consequenter est cherubyn qui denominatur a scientia. sed modo certum est quod angeli non sunt viatores immo sunt comprehensores. igitur in patria caritas a qua denominatur supremus ordo nobilior est omnibus aliis habitibus. Item aug. de trin. c. 2. nihil caritate melius. nihil caritate perfectius. et g. c. est liber. etc. ut dominum est nihil caritate dulcius. nihil caritate iucundius. caritas delicias vitae dulcius experitur. hoc idem loquitur ad litteram de caritate patriae. Item caritas viae non destruetur sed perficietur. sed secundum eos caritas viae est nobilissimus habitus igitur etc. Item sicut id idem supponitur quod meretur in via debet praemiari in patria. sed illud quod est ratio merendi in via debet esse ratio praemiandi in patria et quod est nobilissimum in merito debet esse nobilissimum in praemio. aliquando non esset recta correspondentia meriti ad praemium sed caritas secundum eos est nobilissimum in merendo. igitur etc. Item quia tamen est quod voluntas est nobilissima potentia oportet dicere quod habitus caritatis sit nobilissimus sed non possit deus habitum meliorem dare. Ad hoc dicitur quod unum quod probatur ex parte obiecti actus sive modi finis ex parte obiecti sicut est probatum deducitur obiectum caritatis est bonum simpliciter sub ratione boni. sed deus non potest facere aliquod obiectum nobiliorem ratione boni. licet enim possit facere aliquod bonum melius alio alio bono non possit facere melius bono sub ratione simpliciter. quare etc. Ex parte actus scilicet habitus caritatis potest in voluntate aliquem modificare actum liberum voluntatis ultra quod actum cum sit liber non potest deus nobiliorem facere. Ex parte subiecti sic habitus caritatis perficit ipsam voluntatem non spiritualem tamquam id in quo habet esse subiective. unde respicit in comparatione ipsam naturam spiritualem rationalem quod patet quia caritas perficit ipsam naturam angelicam et humanam quantum ad voluntatem. sed deus non potest facere aliquam creaturam nobiliorem creatura spirituali quae sit spiritualis. quare etc. Ex parte modi sic caritas sic reddit in deum quod tamen [illegible] transformatio est modus nobilissimus. quia ultra transformationem amantis in amatum non est totalis [illegible] quod nullus habitus caritatis potest facere. quare etc. cum in amatum non est non totalis [illegible] quod nullus habitus caritatis potest facere. quare etc. Ex parte finis caritatis est coniungere ultimo fini. sed deus non potest facere quod sit aliquis finis nobilior illo licet possit facere quod unus habitus magis coniungat quam alius et per consequens possit facere habitum caritatis intensiorem et eundem intensiorem se ipso. quare quod non possit facere aliquem habitum alterius speciei qui sit nobilior caritate. Item deus non assumpte a verbo dedit omnia dona nobilissima quae creatura potest recipere. sed inter omnia dona caritatis fuit excellentius. Item deus non potest facere aliquam virtutem nobiliorem in virtutibus naturalibus quam sit affectio naturalis nec aliquam virtutem in virtutibus supernaturalibus nobiliorem quam sit affectio supernaturalis. cum sic se habeat ut videtur affectio supernaturalis ad virtutes supernaturales sicut affectio naturalis ad virtutes naturales. aliquis videtur dicere contrarium quod deus possit facere habitum nobiliorem. et ideo eorum est quia non videtur quod in implicet hoc contradictionem sed deus potest facere omne id quod non implicat contradictionem. Dicitur enim quod sicut deus potest facere aliquam creaturam supremam creatura quam sit nobiliorem quam continet omnes perfectiones supremae creaturae et aliquid in implicatione contradictionis. Et propter hoc quod in creatura continente perfectionem supremae creaturae natio est cum ea. et propter hoc quod continet aliquid differt ab ea. Sic dicunt isti quod deus possit facere unum habitum nobiliorem habitu caritatis continentem quod perfectionis esset in habitu caritatis et aliquid et propter hoc quod contineret perfectionem caritatis conveniret cum caritate et propter hoc quod contineret aliquid differret ab caritate sine omni implicatione contradictionis. certum est enim quod si possit facere creaturam nobiliorem et specie differentem a nobilissima creatura quae facta est possit facere habitum nobiliorem et specie differentem. sed quidquid sit de hoc dicitur ad quaestionem secundum statum patriae quod voluntas potest accipi dupliciter. vel ut contemplativa vel ut activa. sed intellectus potest accipi dupliciter ut contemplativus vel ut activus. modo ex parte voluntatis est habitus voluntatis contemplativae correspondens voluntati contemplativae sed est in habitu practico correspondens non practice. Ex parte similiter intellectus est habitus contemplativus scilicet et habitus practicus. Combinando igitur respective ad invicem dico quod intellectus contemplativus scilicet et habitus correspondens sunt nobiliores voluntate practica et habitu practico sibi correspondente. contra tamen nobiles quam voluntas contemplativa et habitus correspondentes qui est caritas sicut voluntas practica et habitus practicus sunt nobiliores quam intellectus practicus et habitus practicus. Ad primum in propositione quod deductio neganda est quia ad primum quod supponitur scilicet quod intellectus sit nobilissima potentia et cum dicitur sapientia acquisita etc. dicitur quod quia philosophus posuit aliquem habitum intellectualem in intellectu respectu altissimarum causarum sed solum respectu inferiorum. hic est quod posuit habitum sapientiae nobilissimum esse. sed theologi ex quo ponunt habitum respectu altissimae causae scilicet caritatem in voluntate quae per se est nobilior potentia quam intellectus debent ponere quod iste sit habitus simpliciter nobilissimus. Ad secundum dicitur per instantiam quod non est talis propositio sicut allegatur in argumento. nam amicitia naturalis non est virtus. amicitia vero spiritualis est virtus et ideo non tenet propositio. ad hoc dicitur quod duplex est amicitia quaedam quae est per iustitiae generalis et quaedam quae est per iustitiae singularis et sic alii habitus sunt nobiliores. et sic non ad propositum. ad aliud magistri ad inter philosophi philosophus non posuit amicitiam respectu superiorum. sed solum respectu aequalium et inferiorum et aliquem habitum posuit in intellectu respectu superiorum. nos autem ponimus amicitiam spiritualem respectu dei. Ad primum quod implicatur si amicitia est virtus praeter alias dicitur quod non dicitur efficienter intelligi. sed suppositive quia supponit ante se alias virtutes. Ad primum in quaestione cum dicitur quod optimo oppositum pessimum. hoc tenet quando una pars unius partis oppositionis non includit aliam partem alterius partis. sed in opposito infidelitatis includitur odium dei. unde infidelitas peccat si consideretur odium dei est peior ea et propter hoc non sequitur quod fides sit nobilior caritate sed econverso. Ad secundum quod fides dicitur operari per dilectionem sic per suam formam perfectivam non sicut dominus per servum vel instrumentum. Ad aliud quod id est bonum quod additio non est vergens in destructibilitatem sicut est additio arduitatis. arduitas enim causatur ex absentia boni et est additio vergens in destructibilitatem et propter hoc spes quae respicit obiectum suum ut absens est ignobilior habitu caritatis quae est respectu obiecti praesentis et non absentis.

Utrum caritas sit dilectio ex caritate et primo arguitur sic sicut se habet spes ad sperandum et fides ad credendum de fide. sic se habet caritas ut videtur ad diligendum caritatem. sed nullus potest sperare spem suam nec credere fidem suam. quare nec diligere caritatem suam. Item omne diligibile ex caritate includitur in illis duobus praeceptis de dilectione dei et proximi. sed caritas in neutro includitur. Item si sic caritate in se sicut caritas diligenda est ex caritate et sic in infinitum. Contra aug. viii. de trin. c. xii. nemo dicat non novi quod diligam. diligat fratrem et diligat dilectionem. Respondeo cum caritas sit amor et habet quasdam perfectiones potest diligi ex caritate et hoc patet tam ex parte potentiae quam perficit quam ex parte habitus secundum se. ad quod declarandum sciendum quod quaedam potentiae habent actus in se manentes et quaedam transeuntes in exteriorem materiam. potentiae autem quarum actiones transeunt in exteriorem materiam sunt potentiae organicae in quibus non est idem finis et operatio et ideo tales potentiae non reflectuntur supra se per actum suum. calor enim non calefacit se. potentiae autem quarum actiones manent in agente aut sunt organicae aut non. si sic non possunt reflecti super se quia sunt materiales et omne consummatum sic se est immaterialem secundum auctorem propositione xv. quare potentia organica non potest habere rationem obiecti respectu sui ipsius. nec actus suus potest habere rationem obiecti respectu sui ipsius. sicut potentia visiva non potest habere rationem obiecti nec actus suus respectu eiusdem potentiae quia potentia visiva non est colorata nec actus eius est coloratus. Si sint potentiae non organicae quae sunt intellectiva aut volitiva. intellectiva potest reflecti super se et super actum suum quae est potentia immaterialis. sicut dicit auic. vi. naturalium p. v. c. 2. ubi dicit sic. virtus intellectiva sic intelligeret instrumento corporali tunc non intelligeret se ipsam. non intelligeret instrumentum suum. non intelligeret se intelligere. inter ipsam enim et essentiam suam non est instrumentum. sed intelligit se ipsam et per instrumentum quod ascribitur ei et intelligit se intelligere. igitur intelligit per se ipsam non per instrumentum. hic

Ex ista autem habemus duo. scilicet quod anima intelligit se ipsam et sic reflectitur super se. Et quod intelligit potentiam suam non per aliam potentiam ... a se intelligit et se et actum suum. quia in ipsa potentia et actu suo invenitur ratio obiectiva ... ratio obiectiva ... ratio entis sui ... ipsa potentia est quoddam ens et verum ... actus ... si sit potentia non organica et voluntas est reflexiva super se et super actum suum et in super habitum qui in ipsa est ... ipsa potentia et in habitu suo et actu suo invenitur ratio obiectiva ... quod est ratio boni ... potentia voluntiva quoddam bonum. Et similiter habitus et actus. Cum igitur caritas sit in voluntate quae est potentia reflexiva supra se ipsam patet quod ... est ex parte potentiae caritas potest diligi ex caritate. Similiter hoc patet idem ex parte habitus ... sicut potentia est reflexiva super se ipsam sic potentia habituata per caritatem potest super se ipsam reflectere ...

[illegible]

[illegible]

ee mag' cari. q[ui]a frustra poneret[ur] talis mod[us] agendi. ¶ Sed 9
h' ar' sic p[er] ph[ilosoph]m 2 ethic. c. 2. eisdem n[ost]ris 2 o[mn]ibus aug
mentat[ur] h[abitu]s 2 g[e]n[er]at[ur] actio ut d[icit] ph[ilosoph]us i[n] de g[e]n[er]atione q[uod] i[n] h[oc] dif
fert g[e]n[er]atio a nutritione q[uia] p[er] g[e]n[er]atione[m] acq[ui]rit[ur] tota for[ma] per
augmentatione[m] 2 nutritione[m] p[ar]s for[me] 2 si p[ar]s for[me] seorsu[m] ge
neraret[ur] sic g[e]n[er]at[ur] i[n] a[ct]u eet g[e]n[er]atio. Cu[m] g[o] p[ri]m[us] g[ra]d[us] cari[tatis] si
ue p[ri]ma caritas sit p[er] c[re]ationem 2 ab ex[tra] n[ecess]e e[st] q[uod] quilib[et] grad[us] sit
p[er] c[re]ationem 2 n[on] p[er] tale[m] exitione[m] de po[tentia] ad actu[m] 2 h[oc] maxi[m]e cu[m]
e[st] q[ue]d[am] for[ma] q[ue] pot[est] augmentari n[on] pot[est] ee n[isi] p[er] c[re]ationem. ¶ Ite[m]
h[oc] p[ro]bo q[ui]a caritas n[on] p[ot]est c[re]are q[ui]a c[re]atio e[st] de n[ichil]o. s[ed] i[n]t[er] n[ichi]l 2 ad
e[st] distantia i[n]finita 2 nulla p[ro]portio. q[ui]a cu[m] n[on] sit i[n]finita distantia i[n]t[er]
gradu[m] i[n] po[tenti]a 2 eu[n]de[m] g[ra]du[m] ut i[n] actu e[st]. si p[ro] i[n] po[tenti]a ee ut
ipsi ponu[n]t fo[r]tit p[er] c[re]ationem fit augm[en]t[um] caritatis. ¶ It[em] 9[tra] ex[pressi]m
ar[guitur] sic. caliditas maior n[on] e[st] p[er] se i[n] po[tenti]a ad caliditate[m] maiore[m]. s[ed]
ista po[tenti]a ad maiore[m] caliditate[m] e[st] i[n] s[ubiect]o. ita q[uod] si s[ubiectu]m no[n] eet in
po[tenti]a i[n]finita n[on] poss[et] recip[er]e caliditate[m] maiore[m]. ut sic ma
ior caliditas educit[ur] de po[tenti]a s[ubiect]i n[on] de po[tenti]a mi[n]oris caliditatis. S[ed] ex
p[ar]te ista ip[s]a caritas maior n[on] e[st] i[n] po[tenti]a p[er] se ad maiore[m] il
lo mo[do] q[uo] isti posuerunt. q[ui]a extrahat[ur] g[ra]d[us] maior de mi[n]ori. Sed
ip[s]a a[n]i[m]a d[icitu]r ee i[n] po[tenti]a. sic p[ro] caritas ee i[n] po[tenti]a. Cu[m] g[o] ip[s]a a[n]i[m]a
no[n] sit i[n] po[tenti]a tali o[portet] q[uod] augm[en]t[u]m fiat p[er] c[re]ationem. q[ui]a a[n]i[m]a solu[m] e[st]
i[n] po[tenti]a receptiva caritatis n[on] i[n] po[tenti]a i[n]finitiva. n[ec] valet q[uod] d[icitu]r de te
pido addito. h[oc] n[on] e[st] ca[usa] q[ui]a tepiditas addita p[ar]te tepidi
tati n[on] fac[it] caliditate[m] i[n]te[n]siore[m]. q[ui]a cu[m] h[oc] q[uod] sic add[itu]r una tepi
ditas alii addit[ur] s[ecundu]m uni[us] tepiditatis s[ubiect]o alt[er]i[us] p[er]ita aq[ua]
aq[ua]. q[ue] q[ui]d[em] s[ubiect]a i[m]pediu[n]t i[n]tellige[re] caloris. un[de] si de tepido
uno acciperet[ur] i[n] q[uo] caliditas e[st] p[ar]s 2 s[ecundu]m q[uod] caliditas e[st] i[n] a[ct]u 2 po
nerent[ur] a[mb]o i[n] uno s[ubiect]o. dico q[uod] facerent maiore[m] caliditate[m]. sic
de duabus albedinibus i[n] duob[us] s[ubiect]is p[ro] s[ecundu]m ex[pressi]m q[uod] facerent
mag[is] albu[m] si ponerent[ur] i[n] eod[em] s[ubiect]o n[on] u[er]o. i[de]o e[st] a[li]a oppi[ni]o q[ue]
d[icit] q[uod] for[ma] acci[dentali]s p[ro]pt[er] d[icitu]r 9[sisten]s ut i[n] se absoluta loq[ue]ndo ut i[n] relati
one ad q[uan]titate[m] ut i[n] relatione ad s[ubiectu]m. p[ri]mo mo[do] 9[si]d[er]ata n[on] re
cip[it] mag[is] 2 mi[nus]. q[ui]a o[mn]e q[uod] s[ecundu]m se i[n]diuidu[m] p[ro]p[ter] s[ecundu]m se e[st] ip[s]a f[or]ma.
Et o[mn]e ip[s]a f[or]ma h[abe]t r[ati]o[n]e[m] p[er]f[ectionis] 2 sic n[on] h[abe]ret r[ati]o[n]e[m] sp[ec]iei q[ue] e[st]
r[ati]o tot[ius] 2 p[er]f[ectio]. h[ec] aut[em] f[or]m[a] e[st]. Caritas n[on] h[abe]t r[ati]o[n]e[m] sp[ec]iei 2 p[er]fecti
i[n] g[e]n[er]e 2 s[ecundu]m de q[ui]b[us] a[liqu]a for[ma]. q[ui]a cu[m] caritas i[n] po[tenti]a g[ra]du i[n]fusa
h[abe]at r[ati]o[n]e[m] sp[ec]iei 2 sit i[n] sp[eci]e q[ua]litatis n[on] pot[est] mag[is] 2 mi[nus] i[n]fusa
p[ar]te p[er] se. Si u[er]o 9[si]d[er]et[ur] for[ma] i[n] relatione ad q[uan]titate[m]. sic for[ma] q[ue] e[st] i[n]
s[ubiect]o q[uan]to d[icitu]r maior u[e]l minor p[er] q[uod] s[ubiectu]m e[st] ma[ius] u[e]l min[us] s[ecundu]m
exte[n]sione[m] q[uan]titati[s]. sic albedo d[icitu]r maior u[e]l minor p[er] q[uod] sup
ficies d[icitu]r maior u[e]l minor. Caritas aut[em] sic n[on] pot[est] d[ici] maior
u[e]l minor q[ui]a n[on] e[st] i[n] s[ubiect]o q[uan]to. n[ec] 9parat[ur] h[abe]t aliq[ui]d ad q[uan]titate[m].
Si u[er]o 9[si]d[er]et[ur] for[ma] i[n] relatione ad s[ubiectu]m absolute n[on] ut q[uan]tu[m]
u[e]l n[on] q[uan]tu[m]. sic d[icitu]r q[uod] p[ro]pt[er] maiore[m] disp[ositi]o[n]e[m] s[ubiect]i 2 maiore[m] i[n]ti
mat[ione]m forme ad s[ubiectu]m. d[icitu]r for[ma] recip[er]e ma[ius] 2 mi[nus] 2 ponu[n]t
ex[em]p[lu]m de luce i[n] aere q[ui]a p[ro]pt[er] disp[ositi]o[n]e[m] maiore[m] ex p[ar]te aeris. et
maiore[m] i[n]timatione[m] ex p[ar]te lucis. aer d[icitu]r mag[is] lucid[us]. sic
uolu[n]t d[ice]re de caritate q[uod] augm[en]tat[ur] p[er] disp[ositi]o[n]e[m] s[ubiect]i 2 p[er] maiore[m]
e[ius] i[n]timatione[m] i[n] s[ubiect]o ut sic dicat[ur] caritas augeri p[er] s[ubst]a[n]tia[m]. q[ui]a p[er] aug.
.6. de tri[nitate] c. a. i[n] h[is] q[ue] n[on] mole mag[n]a s[un]t ide[m] e[st] ma[ius] 2 me
li[us] e[st]. un[de] caritas h[ec] sic aucta e[st] melior p[er] s[ubst]a[n]tia[m] g[o] e[st] maior
p[er] s[ubst]a[n]tiam. ¶ It[em] 9[tra] [re]spondeu[n]t isti q[uod] ex g[ra]du p[re]cede[n]te caritatis 2 ex gra
du s[ub]seque[n]ti n[on] poss[et] fi[eri] una caritas. q[ui]a si ex duob[us] fiat
unu[m] unu[m] e[st] p[ote]ntia 2 a[liu]d actus. ex 4. me[taphysice]. s[ed] n[on] e[st] maior r[ati]o

q[uod] p[re]cedens caritas h[abe]at r[ati]o[n]e[m] po[tenti]e q[uam] seque[n]s. q[ui]a s[un]t eiusde[m] r[ati]o[n]is
2 utraq[ue] p[ar]s h[abe]t r[ati]o[n]e[m] forme. 2 sic for[ma] h[abe]ret for[ma]m. ¶ It[em] n[ec]
augm[en]tat[ur] se ip[s]a sic n[ec] g[e]n[er]at[ur]. s[ed] g[o] caritas augeat[ur] p[er] a
l[iqu]a[m] p[ar]te[m] adueniente[m] o[portet] q[uod] caritas p[re]exis[tens] 2 adueniens differa[n]t
ad i[n]uice[m]. s[ed] n[on] possu[n]t differre sp[eci]e cu[m] de[n]t i[n] ide[m] o[biectu]m
2 s[ecundu]m eade[m] r[ati]o[n]e[m]. n[ec] d[iffe]ra[n]t n[umer]o. q[ui]a d[ici]a for[ma]ru[m] p[er] n[umeru]m e[st] p[ro]pt[er]
diu[er]sitate[m] s[ubiecto]r[um] p[er] n[umeru]m. q[ui]a for[ma] i[n]diuidua[n]t[ur] n[isi] p[er] m[ateria]m. 7 me[taphysice]. n[umer]o
s[ed] h[ec] e[st] ide[m] s[ecundu]m n[umer]o. s[ed] eade[m] a[n]i[m]a 2 i[n] eod[em] s[ubiect]o n[on] possu[n]t ee
plures for[me] eiusde[m] sp[eci]ei. ¶ It[em] 8 me[taphysice] d[icit] ph[ilosoph]us q[uod] for[me] se h[abe]nt
sic nu[mer]i. ut si unitas addat[ur] u[e]l s[u]btrahat[ur] sp[eci]es variat[ur].
g[o] sil[ite]r i[n] formis addito uno g[ra]du for[me] u[e]l s[u]btracto vari
at[ur] sp[eci]e[s]. g[o] cu[m] caritas se[m]p[er] sit eiusde[m] sp[eci]ei n[on] p[otes]t ee tal[is] grad[us]
caritatis extra n[isi] cu[m] aduenire[t]. ¶ It[em] nulla for[ma] h[abe]ns q[ui]cq[ui]d p[er]tinet
ad n[atura]m 2 ee[ntia]m sua[m]. h[abe]t ad ex[tra] ee[ntia]m sua[m] ad ee[ntia]m sua[m] p[er]tinens.
h[oc] p[ate]t p[er] se. s[ed] o[mn]is for[ma] eo ip[s]o q[uod] h[abe]t r[ati]o[n]e[m] tal[is] for[me] h[abe]t q[ui]cq[ui]d p[er]
tinet ad n[atura]m 2 ee[ntia]m sua[m]. q[uo]d g[ra]tia 2 d[iv]i[n]as o[mn]es. n[ec] plus req[ui]rit. ho
ad p[er]fecte disp[ositi]o[n]e[m] rei q[uam] gen[us] 2 d[iffere]ntia. g[o] n[ull]a adueniens ex p[ar]
te ad ee[ntia]m for[me]. caritas aut[em] p[ri]mo i[n]fusa tal[is] e[st] for[ma]. ¶ It[em] q[uan]to
aliq[ua] for[ma] e[st] si[m]plicior ta[n]to actualior 2 p[er]fectior. q[uod] p[ate]t. q[ui]a o[mn]e
si[m]plex e[st] su[m]me actuale. 2 si caritas augeret[ur] sic p[er] additi
onem p[ar]tiu[m] eet 9[com]positior 2 p[er] 9[sequen]s i[m]p[er]fectior. 2 sic p[er] augm[en]
tatione[m] q[uo]d p[ro] p[ar]te p[er]fectior caritas fieret i[m]p[er]fectior. ¶ It[em] si de r[ati]o[n]e tal[is]
for[me] e[st] latitudo tr[ahit] q[ui]a. a[u]t actual[is] a[u]t po[tenti]alis. actual[is] n[on]. q[ui]a tu[n]c
for[ma] n[on] saluaret[ur] i[n] i[n]fimo g[ra]du. n[ec] po[tenti]alis. q[ui]a t[un]c no[n] salua
ret[ur] i[n] supremo 2 ultimo g[ra]du. ¶ It[em] mutationes sp[eci]ficant[ur]
2 disti[n]guu[n]t[ur] ex t[er]minis. q[uinto] ph[ysicorum]. s[ed] c[re]atio caritatis 2 augm[en]t[um]
s[un]t due mutationes distincte. q[ui]a cu[m] c[re]atio t[er]mi[n]et[ur] ad ee[ntia]m
caritatis augm[en]t[u]m n[on] p[ot]est ad caritatis ee[ntia]m t[er]minari. ¶ It[em] boe[tius] sic p[ro]
mitt[it]. c. de q[ua]litate edicio[n]e p[ri]ma po[n]it o[mn]es q[ua]litates i[n]di[visi]biles
¶ It[em] 9[tra]. x. ethic. d[icit] q[uod] sanitas n[on] e[st] i[n]tensibil[is] ut r[e]missibil[is]. ¶ Contra
ista[m] oppi[ni]o[n]em ar[guitur] sic. caritas 9sistit i[n] i[n]di[visi]bili q[uan]tu[m] ad ee[ntia]m sua[m]
uar[iet]as e[st] tota e[st]. 2 n[on] e[st] maior i[n] uno q[uam] i[n] alio q[uan]tu[m] ad ee[ntia]m caritatis
i[n]tensiue. 2 sic se[quitu]r q[uod] ... h[abe]at ta[n]tu[m] de ee[ntia] caritatis i[n] se sic x[ristu]s. q[uo]d
ui[detu]r absurdu[m]. ¶ It[em] p[er] eos p[ri]mu[m] n[on] e[st] a[l]ter actu[m] s[ed] h[ab]ituu[m]. cu[m] g[o] ut
p[ro]batu[m] e[st] h[ab]itus sit eq[ua]lis p[er] se i[n] o[mn]ibus. se[quitu]r q[uod] o[mn]is p[ri]uat[io]
eq[ua]lis. ¶ It[em] ip[s]imet ponu[n]t q[uod] caritas p[ot]est augeri ee[ntia]l[ite]r i[n] i[n]finitu[m]. q[uo]d
re o[portet] q[uod] caritas i[n] ee sua di[visi]bil[is] sit p[er] eos. q[ui]a d[ici]a oppi[ni]o[ne] q[uod] ca
ritas i[n] ee sua n[on] h[abe]at g[ra]d[us] se[quitu]r q[uod] n[on] pot[est] augeri i[n] i[n]finitu[m]. nec
aliq[ua]m augeri ee[ntia]l[ite]r. ¶ It[em] sic s[un]t diu[er]si ordines angelor[um] sic i[n]
eis n[on] p[er]fectior 2 min[us] p[er]fecta. 2 p[er] 9[sequen]s capacitas s[imi]l[ite]r e[st] ma
ior 2 minor. s[ed] p[er]fectiones p[ro]portionant[ur] p[er]fectibilib[us]. q[ui]a o[portet] q[uod]
sic capacitas e[st] maior 2 minor sic h[abe]t caritas p[er]ficiens
maiore[m] capacitate[m] sit maior caritate p[er]ficiente minore[m] capa
citate[m]. a[liter] eet a[liqu]a capacitas n[on] h[ab]i[tu]s n[on] 9pleta p[er] g[ra]tia[m]. 2 tu[n]c tal[is] no[n]
eet p[er]fecte b[ea]t[u]s cu[m] possit ul[teriu]s plus app[er]ere q[uam] h[abe]t. 2 ita an
geli nobiliores i[n] n[atura]libus ee[n]t minus b[ea]ti q[uam] an[geli] minus nobi
les cu[m] istor[um] capacitas i[m]pleat[ur] aliorum n[on]. s[ed] plus u[ir]tut[is]
app[er]ere q[uod] ui[detu]r i[n]co[n]ue[niens]. ¶ It[em] si caritas augeat[ur] p[er] disp[ositi]o[n]e[m] s[ubiect]i
t[un]c cu[m] ista disp[ositi]o n[on] sit n[ichi]l. q[ui]a si eet n[ichi]l n[on] poss[et] p[er] tale[m] disp[ositi]o[n]e[m]
augeri. o[portet] q[uod] sit ad po[ten]tiam s[ed] q[ua]litas q[ue]da[m]. 2 t[un]c q[ue]r[itu]r de ista dis
po[siti]one. a[u]t i[n]tendit[ur] i[n] ee sua a[u]t aug[etu]r p[er] disp[ositi]o[n]e[m] aliq[ua]m p[re]cede[n]
te[m] i[n] ip[s]a[m]. si p[ri]mo m[od]o eade[m] r[ati]o[n]e 2 for[ma] q[ue] pot[est] augeri p[er] disp[ositi]o[n]e[m]
tale[m]. Si s[ecund]o mo[do] e[st] p[ro]cedere i[n] i[n]finitu[m]. ¶ It[em] aug. i[n] ep[isto]la ad Ieronim[um]
de s[ent]e[nt]ia Iac[obi]. c. 8. i[m]p[ro]bat oppi[ni]o[n]e[m] stoycor[um] q[ui] ponebant

q[uod] o[mn]es u[ir]tutes h[abe]bant i[n]di[visi]biles. ut q[ui] u[nu]m d[e]us h[abe]t de una vir
tute ta[n]tu[m] h[abe]at de a[lia]. s[ed] si u[ir]tutes 9sisterent i[n] i[n]di[visi]bili h[abe]
rent 9nexione[m] i[n]di[visi]bile[m] ut ponu[n]t stoyci. q[ui]a cu[m] h[oc] sit f[als]um
p[er] aug[ustinum]. se[quitu]r q[uod] u[ir]tus sit di[visi]bil[is] p[er] diuersos g[ra]d[us]. ¶ It[em] aug[ustinus] . di
de 9[tra] c. 19. c. 13. p[er] lib[eru]m q[uod] uid[etu]r uult p[ro]bare i[n] q[uod] b[ea]ti[tu]do
an[gelo]r[um] e[st] maior q[uam] fuiss[et] b[ea]ti[tu]do ade si stetiss[et] i[n] p[ar]adyso. 2
ta[men] fuiss[et] s[ine] o[mn]i miseria. 2 ad h[oc] p[ro]band[um] po[n]it tale ex[emplu]m de
calore dice[n]s. n[on] e[st] solu[m] ex[emplu]m .s[ed] ar[gumentu]m a si[mi]li. Sic. n. calor
mag[is] e[st] s[ine] o[mn]i frigiditate 2 ta[men] pot[est] ee a[li]us maior calor i[n] q[ua]d
mod[um] 2 frig[us] s[ine] o[mn]i calore e[st] cu[m] ta[men] valeat ma[ius] ee frigus.
Ita n[ec] p[ro]hib[et]ur ada[m] b[ea]t[u]m fuisse i[n] p[ar]adyso s[ine] o[mn]i i[n]dige[n]tia.
l[ice]t maior eet an[gelo]r[um] b[ea]ti[tu]do. h[ic] plane h[abe]t[ur] q[uod] calor pot[est] ee
maior 2 minor n[on] p[er] recessu[m] a 9[tra]rio. s[ed] p[er] accessu[m] ad i[n]tensio[re]m
caloris p[er] se. Et eade[m] r[ati]o[n]e caritas. ¶ It[em] s[ed] caritas no[n] au
geret[ur] n[isi] p[er] maiore[m] disp[ositi]o[n]e[m] s[ubiect]i 2 maiore[m] i[n]timatione[m] sui se[quitu]r q[uod] p[o]s
set minui p[er] i[n]disp[ositi]o[n]e[m] s[ubiect]i. 2 q[ui]a no[n] i[n]timat se sic p[ri]us.
¶ It[em] t[un]c h[abe]ns caritate[m] i[n] tali g[ra]du poss[et] se ip[s]u[m] ea[m] auge[re] p[ro]p[ter] sup
po[si]ta sola i[n]fluen[tia] g[e]n[er]ali. cu[m] h[om]o possit se mag[is] dispone[re].
¶ It[em] i[d] n[on] e[st] s[ecundu]m u[e]r[ita]te[m] q[uod] p[ro]pt[er] maiore[m] disp[ositi]o[n]e[m] s[ubiect]i for[ma] dicat[ur] augeri.
l[ice]t a[n]i[m]a po[n]it q[uod] aer i[n] o[mn]i p[ar]te sua sit eq[ua]l[ite]r disp[ositu]s ad suscep
tione[m] lu[min]is 2 sol illu[m]inaret aere[m] p[er] una[m] p[ar]te[m] ta[n]tu[m] 2 luna s[ecundu]m
alia[m]. aer eet mag[is] lucid[us] p[er] p[ar]te[m] illuminata[m] sole q[uam] p[er] p[ar]
te[m] illu[m]inata[m] a luna. g[o] ista i[n]tensio e[st] i[n] ip[s]a for[ma] p[er] se cu[m] n[on] pos
sit ee ex disp[ositi]o[n]e s[ubiect]i q[ue] uniformis e[st] i[n] o[mn]ib[us] p[ar]tib[us] p[er] p[ro]po
ne[n]s. ¶ D[icitu]r ad istud q[uod] lum[en] solis 2 lune no[n] s[un]t eiusde[m] r[ati]o[n]is.
i[de]o pot[est] mag[is] illu[m]i[n]ari a sole. n[on] ta[men] ex h[oc] se[quitu]r q[uod] eade[m] for[ma] i[n]te[n]
dat[ur]. ¶ Contra lune accipia[m] ca[n]dela[m] 2 o[mn]io ide[m] se[quitu]r. 2 ta[men] h[oc] e[st] f[als]um
q[uod] d[icitu]r q[uod] lum[en] solis 2 lune n[on] s[un]t eiusde[m] r[ati]o[n]is. q[ui]a luna n[on] h[abe]t lum[en]
n[isi] a sole. p[er] q[uod] co[n]t[ra] d[icitu]r. ¶ It[em] de nocte i[n] domo cu[m] e[st] q[uod] mediu[m]
illu[m]inatu[m] p[ri]mo p[er] una[m] ca[n]dela[m] illu[m]inat[ur] min[us] i[n]te[n]se q[uam] pos
tea p[er] aduentu[m] alt[er]i[us] ca[n]dele. u[e]l mult[arum] ad p[ar]te[m]. 2 n[on] p[ro]pt[er] maio
re[m] disp[ositi]o[n]e[m] medii. q[ui]a i[d] e[st] eq[ua]l[is] disp[ositi]o. ¶ It[em] i[n] augm[en]tatione
q[uan]titatis auget[ur] q[uan]tu[m] p[er] g[ra]d[us] i[n] ee q[uan]titatis. minor. n. e[st] q[uan]titas
q[uam] p[ri]us fuit an[te] g[e]n[er]ation[em] augm[en]ti 2 q[uan]titas for[ma] acci[dentali]s e[st] 2 ...
cor[pus] h[abe]t t[r]ina[m] dimensione[m]. dico de g[e]n[er]e q[uan]titatis. un[de] si d[eu]s aufe
rret aliq[ua]m istar[um] dimensio[num] tolleret[ur] cu[m] de r[ati]o[n]e cor[poris] sit h[abe]re t[r]es
dimensiones. n[on] t[ame]n auferret n[atur]am cor[poris] pot[est] ta[men] manere cor[pus] p[er] q[uo]d
dica[n]t[ur] cor[poris] l[ice]t auferat[ur] ab eo a[liqui]d p[er] o[mn]em dimi[n]utione[m] p[er] lo[n]
gu[m] latu[m] 2 p[ro]fundu[m]. q[ui]a i[n] b[re]ui stat r[ati]o cor[poris] i[n] p[ar]uo cor[pore] sic i[n]
magno. g[o] dimensio pot[est] ee maior 2 minor 2 dimensio e[st] for[ma].
q[uo]d e[st] c[oncessu]m. ¶ It[em] 9[tra] 2[o] s[ente]n[tiarum] ... c. 6. loq[ui]t[ur] de formis elor[um]
obic[it] 9[tra] se ip[s]u[m] 2 soluit sic. Si a[liqui]s dixerit q[uod] ex h[oc] se[quitu]r q[uod] for[me] s[ubstantia]
les recipiu[n]t mag[is] 2 mi[nus]. ¶ Dicem[us] q[uod] for[me] istor[um] elor[um] s[ubstantia]les
diminute s[un]t a formis s[ubstantia]lib[us] p[er]fecti[s] 2 q[uasi] s[un]t ee mediu[m]
e[st] i[n]t[er] for[ma]s s[ubstantia]les p[er]fectas 2 acci[dentale]s. 2 i[de]o fuit po[ssibi]le ut forme
eor[um] s[ubstantia]les admiscere[n]t[ur] 2 p[ro]ueniret ex collatione ear[um] alia
for[ma] cu[m] sit albedo 2 nig[re]do admisce[n]t[ur] fit ex eis mult[i] co
lores h[oc] 9[tra]. h[oc] ex[press]e d[icitu]r q[uod] n[on] solu[m] forme accide[n]tales i[n]tendu[n]t[ur]
2 remittu[n]t[ur]. s[ed] i[n] for[me] elor[um]. ¶ It[em] for[ma] accide[n]tal[is] acq[ui]rit[ur] p[er] motu[m]
9ti[nuu]m. q[ui]a o[portet] q[uod] sic p[er] p[ri]ma[m] p[ar]te[m] mot[us] acq[ui]rit[ur] ad po[rti]o[n]em. sic
p[er] q[ua]mlib[et] p[ar]te[m] mot[us] acq[ui]rat[ur] ad po[rti]o[n]em. alias si t[ota] for[ma] es
set acq[ui]sita p[er] p[ri]ma[m] p[ar]te[m] mot[us] cessaret mot[us]. ¶ It[em] 3 ph[ysicorum]
c. x. mot[us] q[ui]a no[n] differt a p[er]fectione ad q[ua]m tendit n[isi] s[ecundu]m
mag[is] 2 mi[nus] n[ecess]e e[st] ut sit de g[e]n[er]e ill[ius] p[er]fectio[nis] ad q[ua]m ten

dit mot[us] do[ne]c p[er]ficiat[ur] 2 sit i[n] actu 2 ex[pli]cat q[uod] mot[us] i[n] q[ua]litate
e[st] i[n] g[e]n[er]e q[ua]litatis. 2 sic de aliis g[e]n[er]ib[us] i[n] quib[us] e[st] mot[us] 2 s[ubiectu]m
q[uo]d facit ad p[ro]positu[m] mot[us] n[on] a[liu]d e[st] q[uam] g[e]n[er]atio p[ar]tis p[ost] p[ar]te[m]. et
ill[ius] p[er]fectionis ad q[ua]m te[n]dit. h[oc] i[bi]d[em]. hic plane h[abe]t[ur] q[uod] for[ma] acq[ui]sita
p[er] motu[m] acq[ui]rit[ur] p[er] p[ar]tes. 2 i[n] o[mn]is tal[is] for[ma] recip[it] i[n]te[n]sione[m]
2 p[er]fectione[m] c[om]pleta[m] p[er] p[ar]te[m] addita[m] p[ar]ti. 2 p[er] 9[sequen]s recip[it] ma
gis 2 mi[nus] i[n] ee. ¶ It[em] d[icitu]r 9[tra]. 6. ph[ysicorum]. q[uod] cu[m] ad muta[tur] ab al
bo i[n] nigru[m] p[ar]s h[abe]t de eo a[liqui]d. 2 p[ar]s de eo ad q[uod]. ut. s. sic a
mittit albedine[m] p[er] p[ar]te[m] p[ost] p[ar]te[m]. sic acq[ui]rit nig[re]dine[m] p[er]
p[ar]te[m]. 2 ita ide[m] q[uod] p[ri]us. ¶ It[em] aut[em] 6. ph[ysicorum]. c. 2. 7. 3. negat q[uod]
mot[us] i[n] s[ubst]a[ntia]. q[ui]a for[ma] s[ubstantia]lis n[on] suscip[it] mag[is] 2 mi[nus]. s[ed] 9sistit i[n]
i[n]di[visi]bili. for[ma] aut[em] accide[n]tal[is] suscip[it] mag[is] 2 mi[nus] 2 acq[ui]rit[ur] p[er] p[ar]te[m]
2 p[ar]te[m] p[er] motu[m]. ¶ It[em] d[icit] porphiri[us]. c. d[e] d[iffere]ntia. ¶ It[em] dam[ascenus]. i[n] lo[gica] sua.
c. de q[ua]litate. calid[um] e[st] 9[tra]riu[m] frigido. 2 albu[m] nigro p[er] mag[is] 2
mi[nus] u[e]l. n. 9[tra]rietas i[n] e[st] mag[is] 2 mi[nus] i[n]uenit[ur]. mag[is]. n. ee i[n]ten
sio 2 mi[nus] remissio. h[oc] i[bi]d[em]. ¶ It[em] si[m]plici[us] sup[er] p[re]dica[men]ta. c. de q[ua]litate. d[icit]
q[uod] q[ua]litas p[er] sua[m] r[ati]o[n]e[m] ma[ius] 2 mi[nus] h[abe]bit 2 n[on] a p[ar]ticipa[n]tib[us]
i[d] s[ubst]a[n]tiis. h[oc] i[bi]d[em]. ¶ It[em] 1. ph[ysicorum]. 9[tra]. c. 42. n[on] cessat p[ar]tes sp[er]
matis recede[re] 2 p[ar]tes h[abe]re i[n]dua. u[bi] Comm[en]tator aui[cenna]. 2. ph[ysicorum]
c. 3. mot[us] i[n] s[ubst]a[nti]a u[e]l po[n]it 9[tra]ria s[ente]n[ti]a s[ente]n[ti]e 9[tra] ... q[ue]rit q[uod] sp[er]
ma sit al[iu]d a paulati[m] 2 g[e]n[er]atu[m] sit a[n]i[m]a[l] puta[n]t q[uod] i[bi] sit motus
q[uod] ad h[oc] scire debes h[oc] e[st]. s. q[uod] sp[er]ma q[ua]n[do] g[e]n[er]et[ur] al[iu]d accide[n]t
ei alie g[e]n[er]ationes q[ue] 9tinuat[ur] p[er] q[ua]litate[m] 2 q[uan]titate[m]. 2 sp[er]ma n[on]
cessit p[er]mutari paulati[m] cu[m] sit adh[uc] sp[er]ma q[uo]us[que] p[ro]ueni
at ad t[er]minu[m] q[uo] d[e]nudat[ur] a for[ma] sp[er]mali. 2 u[er]tat[ur] i[n] coagulu[m]
2 e[st] disp[ositi]o sic q[uo]us[que] i[n]duca[n]t[ur] i[n]t[er]du[m] i[n] ossa 2 n[er]uos 2 alia q[ue] no[n]
n[on] p[er]cedim[us]. 2 s[ecundu]m 2 quous[que] recipiat for[ma]m vitale[m]. s[ed] i[m]p[er]mai[n]e
po[n]is fac[it] putari q[uod] h[ec] sit una p[ro]gressio de for[ma] s[ubstantia]li ad ali
a[m] for[ma]m s[ubstantia]le[m]. i[de]o p[ro]pt[er] h[oc] q[uod] i[n] s[ubst]a[nti]a sit mot[us]. s[ed] no[n] e[st] ita i[m]mo sit
i[n] mult[is] mot[us] 2 p[ar]tes mult[e]. s[ed] iste. istud e[st] s[ed] ... no[n]
fac[it] directe ad q[uesti]o[n]e[m]. ¶ Dicendu[m] g[o] ad q[uesti]o[n]e[m] ista[m] q[uod] de augm[en]tatio[n]e
for[me] possu[m]us loq[ui] u[e]l p[er] 9p[ar]atio[n]e[m] ad ee[ntia]m. u[e]l p[er] 9p[ar]atio[n]e[m] ad s[ubiectu]m q[uo]d i[n]for
mat. u[e]l p[er] 9p[ar]atio[n]e[m] ad actu[m]. u[e]l p[er] 9p[ar]atio[n]e[m] ad o[biectu]m. Si p[er] 9p[ar]atio[n]e[m]
ad ee[ntia]m h[ec] p[otes]t ee d[upliciter]. u[e]l p[er] p[ar]tes ee[ntia]les 2 for[ma]les. u[e]l p[er] p[ar]tes ac
cide[n]tales. p[ri]mo mo[do] p[er] p[ar]tes ee[ntia]les e[st] i[m]po[ssibi]le. s[ecund]o mo[do] e[st] po[ssibi]le. et
appello h[ic] p[ar]tes ee[ntia]les for[ma]les illas p[ar]tes s[ine] q[ui]b[us] n[on] pot[est] sal
uari illa for[ma] q[uan]tu[m] ad r[ati]o[n]e[m] sp[ec]ifica[m] for[me] 2 q[ui]b[us] s[em]p[er] mane[n]t[ibus]
ma[net] for[ma]. un[de] p[ar]s for[ma]lis e[st] d[iffere]ntia sp[ec]ifica 2 i[de]o t[em]p[er]a illa no[n]
manet sp[ec]ies. p[ar]tes u[er]o n[on] ... 2 accide[n]tales s[un]t i[n]di[vidu]ales for[me] sp[ec]ifi
ce s[ed] i[n]di[visi]biles. i[d] e[st] s[ine] quib[us] p[otes]t t[ame]n for[ma] sp[ec]ifica mane[re] q[ue] ad
ueniu[n]t 2 recedu[n]t ma[ne]nte for[ma] sic ee caloris alu[m] e[st] i[n]tensior
alu[m] remissior mane[n]te ta[men] ee coloris sp[ec]ifica ad mod[um] q[uo]
dicim[us] q[uod] caro p[er] sp[eci]e[m] e[st] t[ame]n q[uod] manet se[m]p[er]. Caro u[er]o p[er] m[ateria]m e[st]
t[ame]n q[uod] fluit 2 refluit. ¶ Adh[uc] meli[us] intelli[gi]t[ur] p[er] ex[empl]um tale. Si de
r[ati]o[n]e 2 q[uan]titate alic[uius] eet q[uan]tu[m] albu[m] de p[ar]tes for[ma]les 2 ee[ntia]les
s[un]t quib[us] n[on] poss[et] ee tal[is] q[uan]titas ee[ntia]l[ite]r q[uan]tu[m] 2 albu[m]. p[ar]tes
u[er]o m[ate]riales ee[n]t q[uan]tu[m] h[uius] q[uan]titate[m] bipedale[m] 2 albu[m] i[n] tali g[ra]
du puta 2[o] u[e]l 3[o]. Da[n]do q[uod] n[on] eet q[uan]tu[m] h[uius] q[uan]titate[m] peda
le n[ec] albu[m] i[n] tali g[ra]du i[n]te[n]sionis. n[on] u[er]o adh[uc] saluaret[ur] r[ati]o q[uod] addi
tatia q[uan]ti albi. 2 eet q[uan]tu[m] albu[m]. 2 ita accid[it] q[uan]to albo. q[uod]
sit i[n] tali g[ra]du 2 tali. na[m] s[ine] tali g[ra]du determinato p[ot]est salua
ri. sic i[n] ta[n]tu[m] e[st]. p[er] 9p[ar]atio[n]e[m] u[er]o ad s[ubiectu]m q[uo]d i[n]format augetur
dupl[iciter]. p[ri]mo p[er] h[oc] q[ui]a q[ua]nto plures h[abe]t p[ar]tes u[ir]tuales nobilio
res ta[n]to nobilior 2 p[er]fectius p[er]fic[it] s[ubiectu]m suu[m]. s[ecund]o p[er] disp[ositi]o[n]e[m]

subiecti maiorem. quanto enim subiectum est magis dispositum tanto forma magis perficit ipsum secundum ipsam intensive et extensive. Sed vero per compositionem ad actum augetur dupliciter. primo per maiorem dispositionem ex parte subiecti. et per hoc quod in se habet partes plures virtuales nam quanto forma in se habet partes plures virtuales et est in subiecto magis disposito tanto elicit actum vigorosiorem. per compositionem vero ad obiectum augetur dupliciter aliqua forma. uno modo extensive. vero caritas augeri non potest per respectum ad obiectum. nam minima caritas extendit se ad omnia diligenda ex caritate. et sic obiectum maioris caritatis est omne diligibile. sicut et minime caritatis intensive vero potest augeri dupliciter. sicut dictum est per compositionem ad subiectum et ad actum nam ex hoc quod caritas in se maior est et est in subiecto magis disposito tanto perfectius et intensius tendit in obiectum. Ad primum alterius oppinionis cum dicitur quod forma non est forma. dicitur quod non est inconveniens apud omnes. anglice sed r. vel dicitur quod una forma est minus realiter alterius. ut quod in corpore gradus non est omnino minus realiter hinc. sed sunt due partes quantitates ad unum faciendum non sunt due forme. sed faciunt unam formam. sicut due partes quantitatis coniuncte et tamen una pars non est forma alterius. sed faciunt unam formam. Ad id vero ulterius additur quod oportet unum esse in potentia ad aliud dicitur quod pars in potentia esse respectu alterius est dupliciter sive ... Caritas non est in potentia ad aliam partem caritatis sicut materia ad formam sed solum coniunctive ut possint simul coniungi ad faciendum unam formam. Ad id vero ulterius dicitur quod cum sit eiusdem rationis. et tamen ultima unitas per quam terminata distat tantum a prima unitate habet rationem forme et dat speciem numero. Sed patet quod ex parte alia quod ultima caritas per compositionem ad antecedentem habet rationem forme. Ad secundum non tenendum dicitur sic concedo maiorem. ad minorem dico quod pars adveniens sic terminatur et unitur et fiunt una forma pars precedens et adveniens. et ista tamen sunt in eodem instanti ... tamen non est pars adveniens quam illa unio. Et cum dicitur quod actus non differunt numero nisi per diversa subiecta. dico quod differunt per se formaliter per esse suas. unde pars adveniens per esse suum in isto posito est alia a caritate preexistente. non potest differre per subiectum. quia in isto posito non habet subiectum proprie loquendo. et est accipere quod duo actus eiusdem speciei essent in eodem subiecto. sed prout sub lectione sunt una forma et unus actus. Ad tertium dico quod philosophus hic dicit de non specie absolute loquendo ut abstrahit a materia quod solum habet in se genus et differentiam que non recipit magis et minus secundum se potest recipere magis et minus in materia. sicut in individuo in quod non unum individuum ut individuum est prius esse per formam in genere ... quod non individuum in eadem specie ut ipse est. unde ... philosophi huic concordat cum dicit magis aut minus. non quod sit speciem sed ... cum materia. unde si hoc concedit de subiecto quod recipit magis et minus in materia multo magis concedit de accidente. vel dicitur quod comparat numeros secundum suas unitates ad subiectum per genus et differentias. ita quod sicut quelibet unitas mutat speciem sic ... addita vel subtracta mutat speciem. et hinc ... intentio ... sicut VIII. metaphysice ... quando vero alicui numero additur unum aut ab eo diminuitur unum transfertur ad alium numerum ... sed diffinitiones componuntur ex primo genere et pluribus differentiis quando ab eis demitur aliqua differentia. transfertur diffinitio ad diffinitionem alterius ... quando additur eis aliqua differentia. verbi gratia. quando cum dicitur in diffinitione animalis quod est corpus nutribile sensibile. si dematur ultima differentia remanebit diffinitio vegetabilium. Et si additur alia differentia scilicet rationale fiet hominis diffinitio. et sic ergo quando eis additur unum fiet quatuor. et cum ab eis demitur unum fiet tres ... Sed licet forma non possit sic augeri quod recipiat aliquam differentiam que mutet speciem forme tamen potest augeri per hoc quod recipiat portionem alteram sui generis vel sue differentie sicut generatem quod unitas que constitu

ut numerus denarius haberet latitudinem et proportiones et gradus posset recipere alias portiones in se ut sufficit manente specie denarii. sed quia unitas omnis indivisibilis est non est possibile. et numerus. sed in aliis formis ... subiectis et accidentibus magis et minus participantibus bene est possibile. Ad aliud quod maior vera est de partibus subiecti speciem et formam cum sit generis et differentie simpliciter loquendo. sed non est vera de partibus subiecti materie et accidentibus que possunt advenire et recedere manente caritatis esse. sicut linea trium cubitorum potest manere linea sive adveniat ei pedalis quantitas sive auferatur. Ad quartum dicitur ab aliquibus distinguendo de partibus quod quanto aliquid habet plures partes formales tanto simplicius est. exemplum de mixtis. sed hoc non videtur verum. sicut enim quantitas quanto plures habet partes tanto plus habet de compositione quantitativa sicut videtur de qualitate quod quanto plures habet partes qualitativas tanto est compositior compositione qualitativa. Et hoc ideo patet quod in deo sicut habet plures partes est divisibilis et magis divisibile quam fuit prius. possit enim deus dividere inter partes istas manente non utriusque quod prius non potuit facere. Ad quintum cum caritas aucta sit per partem additam sit excellentior quam cum omnis est divisibilis posse in id quod excedit et in id quod excellit. dicitur enim secundum philosophum 3. physicorum excellens in id quod excedit et in id quod excellitur. Ideo dicitur aliter quod sunt partes materiales proprie et potentiales. sed et partes formales modo vero est quod in id quod est simplicius per privationem partium materialium et potentialium est actualius. et quod compositum est potentialius. divisio enim in tales partes. scilicet in partes vere materiales et potentiales secundum 3 physicorum vadit ad minus et non vadit in infinitum. Quod autem est simplicius per privationem partium formalium non est actualius imo compositius. compositione talium partium est magis actualis secundum eundem ... idem quod dicat quod augmentum in forma vadit ad actum. Ad aliud quod latitudo est quantum ad partes formales. sed quantum ad partes materiales sicut dictum est. vel aliter quod in ... quia latitudo non est in forma ut est in ultimo. non ut in primo. sed ratione gradus diversi medius inter primum et ultimum quia de ratione forme non est latitudo actualis. non possibilis. sed latitudo in corpore ... procedit ex insufficientia. Ad aliud quod mutationes opposite non possunt terminari ad eundem terminum. non est dispositione. mutationes vero ad invicem ordinate sunt sicut augmentatio et creatio bene possunt. sicut patet per philosophum 2. de generatione quod generatio et nutritio ad eundem terminum terminantur. sicut enim per generationem acquiritur totalis forma sic per nutritionem pars forme acquiritur. et si ista pars forme non fieret in alio sed secundum ... tunc nutritio esset generatio sive inde. Ad aliud quod ad omnes auctores qui dicunt formas actuales esse indivisibiles loquuntur de indivisibilitate partium formalium non materialium. Ad primum principale quod loquendo de caritate per se existente. sic est dare minimam. quia deus possit facere separatam a subiecto caritatem ita in parva quod non possit facere minorem. loquendo vero de caritate prout est in subiecto sic non potest dari caritas minima cum ... per se accepta. tamen prout est in toto non est dare non minimam ... tamen cum quod ... in illa est inconveniens ponere quod deus infundit maiorem vel equalem ex quo potest eam augere et non potest aliter fieri. Ad secundum dico quod sicut due albedines que inter se differunt solo numero non possunt plus facere differre quam secundum numerum. sic ex parte ista quod due caritates non plus differant quam secundum numerum et non plus possunt facere differre. sed ad invicem ponantur quam secundum numerum. Sed cum per se ad invicem comprehendunt ad unum et faciunt unam formam. ideo non differunt et numeraliter non faciunt differre subiectum numeraliter. unde tales gradus duos advenientes non debent formales dicere. sed gradus in eadem formalitate. et ideo non faciunt dicere speciem. quia non numerale quam maiorem est. Ad aliud quod dicitur quod album est nigro permixtum. ergo forma est intentior per hoc quod minus ad

miscetur cum suo contrario dicitur quod non est ulterius verum. hoc enim miscetur contrario non habere non est tota causa intentionis et remissionis in forma. unde primo metheororum quodlibet elementum habet duas qualitates primas. ignis caliditatem et siccitatem. aer caliditatem et humiditatem. et tamen caliditatis est remissio in aere quam in igne non quia caliditas in aere habet ... de frigiditate. sed quia minus habet de puritate forme calidi ... cum ergo intensionis potest esse maior accessus ad terminum. id est ad puritatem forme et recessus ab ea. hoc dicit Augustinus de concordia et supra allegatur ... c. 14. non sequitur ut mixtio semper sit in contrariis. Ad aliud de terminis in corporibus dicitur sicut in generatione manet ... ratio per esse. aliter tamen est quod ad esse per aliam formam in hoc prius caritas manens eadem convenit ... ad finem et ex illa perfectior habet de ratione enim augmentationis est quod maneat id quod prius fuit augmentatum. enim est preexistentia quantitatis additamentum. unde licet ad formam ... cum dicitur quod termini motionis sunt incompossibiles dicitur quod est de termino a quo vel accipitur sub eo quod est esse. et sic de ratione ipsius est quod maneat in augmentatione vel accipitur terminus preexistens ut sub privatione perfectionis et partis habende et sic sub ista ratione privationis non manent adveniente termino ad quem quia tunc cessat privatio que fuit annexa termino a quo. Ad aliud de sua oppositione quod forma secundum se non intenditur quia tunc esset quod ipsam et haberet rationem partis. et non haberet rationem speciei. dicitur quod esse perfectam est dupliciter. vel quantum ad quidditatem que est ex genere et differentia. et sic omnis forma est perfecta. alio modo dicitur perfecta quando forma habet quotlibet gradum possibile haberi individuale. et sic omnis forma est imperfecta quousque sit in ultimo gradu sibi possibili.

Utrum caritas augeatur in quolibet actu. quod sic. Augustinus 6. de trinitate c. 9. in hiis que non mole magna sunt hoc maius quod melius. sed caritas non est iuxta magna et per quolibet actum est melior ergo et maior. preterea non minoris philosophus ... xi. metaphysice c. 39 ... eadem dicit quod intellectus divinus semper est in actu et non in potentia. intellectus in nobis aliquando est in actu. aliquando est in potentia. et certum est quod iste divinus per hoc quod est semper in actu est melior intellectu nostro. ergo caritas sub actu melior est se ipsam existente sub actu. Item eisdem actibus oppositis generatur habitus augetur et corrumpitur secundum philosophum 2. ethicorum. Sed caritas corrumpitur per quolibet actum mortalem peccati. ergo per quolibet actum caritatis meritorium augetur. Item videtur quod uno actu non pluribus actibus nostris. cuius ratio probatur. quia eodem actu generatur habitus et augetur. Sed habitus caritatis producitur per creationem. ergo solum augetur per creationem. unde sciendum est quod circa substantiam habituum spiritualium actus nostri nullam possunt habere causalitatem directe nisi meritorie. non quantum ad augmentationem. non quantum ad generationem. Sed per nostros actus non corrumpi directe habitus caritatis sed solum meritorie. Ex hoc enim quod per talem actum avertitur a deo et non convertitur ad deum et deficit et corrumpitur caritas que non manet in anima nisi quamdiu mens convertitur ad ipsum ex continuatione divini influxus sicut ipsam esse anime et sicut habitum in existentem. Et ad hoc ponitur exemplum. Sicut illuminatio in oculo modo est ex conversione oculi ad solem. stante tali conversione ad solem. stabit illuminatio oculi. et statim cum oculus avertitur et non convertitur ad solem deficit illuminatio. non quod aversio corrumpat attingendo radium emissum a sole ad oculum. sed indirecte solum. ex hoc quod oculus avertitur sol non influit ad conservationem radii vel speciei in oculo. Unde patet licet actus nostri non augeant habitum caritatis nisi meritorie et de congruo tamen aliquam impressionem faciunt in ipsa potentia. Sicut enim ipsa potentia nuda elicitio actus imperfectius advertit et imprimit in se. ipsa multo fortius ipsa potentia habituata singulariter et imprimit adhuc ipsa acquisita elicitio perfectius. Quod autem ita sit patet per Augustinum 12. de trinitate c. 3. ubi dicitur quod aliquod vestigium fieri

manebit exclusa fide. Item patet hoc quod unus homo qui habuit caritatem diu maiorem inclinationem habet ad faciendum opera caritatis quam alius qui habuit caritatem solum per unum diem. posito quod ambo habeant equalem habitum caritatis. illa tamen habilitatio sive impressio facta in anima vel in ipsa potentia per actus caritatis frequenter elicitos potest dici et est habitus sensibilis. et in potentia dici caritas. Quod autem huiusmodi sit patet quia facilitas ad actum. Quod vero sit sensibilis ex hoc quod generatur ex actibus sensibilibus. quia de actibus per caritatem elicitis. Quod possit dici caritas patet tale ex compositione ipsius ad actus ex quibus est effective quam ex compositione ad actus ad quos est elicitive. habitus enim denominatur ab utrisque actibus. sicut patet quia ille habitus dicitur fortitudo qui inclinat ad faciendum opera fortitudinis et acquiritur per opera fortitudinis. cum ergo habilitatio acquiratur per actum caritatis et inclinet ergo ad actum caritatis. quia habitus ex hiis actibus generatur ad consimiles inclinat. quare patet quod dicitur denominari caritas. unde Hugo de sacramentis libro 2. parte 13. c. 6. post talem habitum generatum ex actibus non tamen vocatur cum caritate. sed hic ergo est quadruplex caritas in anima. caritas increata. caritas creata que est habitus et caritas actus. Et demum caritas ex actibus acquisita. que caritas acquisita manet post corruptionem habitus ipsius caritatis infuse in homine. Contra istam oppositionem arguitur sic. quandocumque aliquid inest alicui per aliud corrupto illo per quod inest corrumpitur id quod inest. Exemplum de colore qui inest corpori mediante superficie cum ergo caritas acquisita insit homini per caritatem infusam corrupta caritate infusa non manebit caritas acquisita. Item omnis habitus acquisitus ex actibus potest esse principium elicitivum consimilium actuum specie. Cum ergo iste habitus caritatis acquisite acquiratur ex actibus meritoriis vite eterne. sequitur quod caritas acquisita poterit esse principium actus meritorii corrupta caritate infusa. et per consequens homo non existens in caritate infusa poterit salvari quod videtur absurdum. Item omnis actus elicitus ab habitu est perfectior actu generante habitum. Si ergo caritas acquisita generatur ex actibus caritatis infuse actus elicitus a tali caritate est nobilior actu caritatis infuse quod videtur absurdum. cum actus caritatis infuse sit nobilissimus actus. Item tunc eadem ratione esset dare fidem speciem acquisitam ex actibus eorum generatis. Item boni tunc acquirerent novum habitum sed ex frequentia agere quia frequenter eliciunt actum caritatis. Item caritas ex nomine suo denominat gratiam et includit divinam acceptionem et ... ad meritorium. cum ergo talis nullus horum includit. non potest dici caritas. Item si ex frequentia agere generetur habitus tunc fornicator ex multis actibus luxuriosis acquireret habitum luxurie. sed postea possit habere habitum caritatis infuse et tamen haberet maiorem inclinationem ad actum luxurie quam alius qui numquam fuit luxuriosus. et ita habitus caritatis infuse staret simul cum habitu luxurie. et tunc esset salvandus per unum habitum et damnandus per alium. Ad primum istorum quod ad esse necessarium aliud dicitur dupliciter. vel quantum ad fieri vel quantum ad perfectum esse. et quantum ad perfectum esse dupliciter. vel quantum ad fieri esse perfectum vel ipsam ... maior assumptum verum est de illo quod est necessarium quantum ad fieri. sic patet. habitus generatur per actus. et tamen habitus manet actibus cessantibus. modo habitus caritatis infuse quod est necessarium solum quantum ad fieri istius caritatis acquisite. et non quantum ad eius perfectum esse. ideo non sequitur quando deficiente habitu caritatis infuse possit manere tales habituationes caritatis habilitate quantum ad esse perfectum. Ad secundum dicitur quod licet per habituatam habitu caritatis infuse est causa necessaria effectiva istius habitus ad generandum quantum ad actum primum sic est causa necessaria ad hoc quod eliciat actum sed sicut patet per exemplum. quod si potentia intellectiva cum specie sit causa habitus scientie quantum ad actum primum et ... quantum ad secundum actum et quia habitus caritatis infuse secundum se corrumpitur. ideo licet maneat talis habitu

ad elicie[n]d[um] actu[m] co[n]similem i[n]clinatione q[uae] ex p[ar]te sua n[on] ta[men] pot[est] elicere ac-
tu[m] caritatis sic p[a]t[et] p[er] ex[emplum]. si e[nim] habitus musice manet i[n] po[tentia] intelle-
ctiva & po[tentia] intellectiva ex p[ar]te sui p[er] aliquod i[m]pedime[n]tu[m] n[on] possit
elicere tale[m] actu[m] tu[n]c q[uam]tu[m]cu[m]q[ue] maneat habitus musice n[on] pot[est] p[er] se
h[abe]re actu[m] s[e]c[un]d[u]m debitu[m] m[od]um e[st] cu[m] tales habitus acq[ui]siti n[on] dica[n]t
vel dicant actu[m] simp[liciter] s[ed] finaliter e[st] actu[m] sic dictu[m] e[st]. Ad .3. d[icendu]m
q[uod] actus elicit[us] ab habitu caritatis i[n]fuse cu[m] tali habilitatione acq[ui]si-
ta ex actibus caritatis cu[m] sit ferve[n]tior & ex maiori i[m]petu est
nobi[lio]r actu caritatis p[ro]p[ter] p[ar]te[m] q[ua]m acq[ui]rit habilitatio ip[s]a i[n]clinans
ad actu[m] co[n]similem caritatis. Ad .4. q[uod] n[on] e[st] i[n]co[n]veniens dare una[m] h[abitum]
de acq[ui]sita[m] ex actibus credendi & una[m] sp[eci]em co[n]t[ra] & alia[m] i[n]fusam
sic d[icit] aug[ustinus] q[uod] vestigium fidei manebit i[n] patria .xv. de tri[nitate] c.
.3. co[n]simil[iter] de o[mn]ibus habitibus s[imi]l[ite]r i[n]fusis. de habitibus acq[ui]siti[s]

[illegible]

ei' tē ꝓportōis attiget quātitē linee bipedalis. Si aūt loquimur
de caritē ꝑ ꝯpōz ad hoīez ꝓmerentē. qr hō meret̄ ꝑ actū la
bii arbitrii augmentū ⁊ actus qualꝫ hūs sit limitati intēsi
onem ꝯ remissiōe in qͦ ē dare tm̄ magnū qd n̄ pōt eē ma
ior. Et s'r ē dare aliqͦ actū tm̄ puū q̄ n̄ pōt eē minor. qr
ꝑ ꝯn̄s ⁊ caritas correspondēs tali actui [illegible] ꝑ q̄
hō meret̄ ē tm̄ pua q̄ n̄ pōt eē minor correspondens tali
actui minori. ⁊ sic ꝑ ꝯpōz ad actū ē dare caritē minimā. qr
caritas ꝑ actū minorē ⁊ quilibꝫ actꝰ hoīs ē finitus ⁊ ter
minat̄ i puitē ⁊ magnitudīe ⁊ i debilitē ⁊ i fortitudīe. nō pōt
caritas ꝑ ꝯpōz ad talē actū minorari [illegible] i infinitū. Et
sit dare actū sic terminatū ꝯ'a d'm. g. ph'. [illegible] actio
[illegible] cuiꝰ ē i quātitate [illegible] [illegible] de ce.
⁊ mū. co. 28. vn̄ d' q̄ oīs motꝰ cōmunis ē i uelocitē ⁊ tar
ditē [illegible] sꝫ motꝰ hēt motorē terminatū. ⁊ sic ē posle i
uenire uelocitatē nō terminatā. nec motor nō hēt pōt tm̄
[illegible] g' n̄ nāꝫ. h i's. ex h ad ꝓpōm. Si actꝰ caritatis posset
i infinitū [illegible] intensionē i vigorē necessario actꝰ iste eēt a pō infra. ⁊ p
ꝯn̄s a n̄ infinita. sꝫ ꝯn̄s ē falsum. g' ⁊ aīs. ⁊ cū ꝑ opionē thoe
oꝫ ꝯcedē ut uidetur q̄ actus possit augi i infinitū. sic pōt hitum
augi i infinitū cū actꝰ ꝓportionaliter se hēat ad hitum ut q̄ntus ē
hitus tantꝰ sit ꝓportionaliter actꝰ. ⁊ tūc sē ex h ꝯ'a iam allegata
q̄ pō aīe eliciet talē actū eēt infinita ⁊ ꝑ ꝯn̄s n̄ i q̄ [illegible]
cat pō. Cū g' h sit sup' i posle seq' q̄ n̄ oꝫ ꝯcedi q̄ au
get' i infinitū n̄ m̄ q̄ dixi. Ad p'm aliud potuit dici q̄ ꝑ eā
de rōez q̄libꝫ fortē actū v'l ⁊ sibilis pōt augi i infinitū. Cūꝫ
q̄libꝫ forē sit pticipatō q̄dā diē boītis. io dr q̄ ad h q̄ a
liqd sic possit sic i infinitū [illegible] sui terminatiē. ⁊ q̄ i se sit
i infinitū mō caritas ſ se finita ē. Oꝫ aūt ult' dz de capacitē
augē. dico q̄ falsum ē. qr maior ē capacitas i n̄ hnte cari
tatē a co mō q̄ i illo q̄ hēt aliq̄ mō. i nō hnte n. ē capaci
tas ⁊ pō sup' ad caritē i hnte ē capacitas n̄ sup'. sꝫ solū
ad caritē n̄ hitā. ⁊ n̄ ad id q̄d hēt n̄ accipiendo pōt aūt
actu. sꝫ sic nō loquimur. sic pꝫ ꝑ exm. maior. n. possibilitas
ē i illo r' albedīs q̄ nullo mō ē albꝰ q̄ i pō ad albedinē
sꝫ intēsiorē g'du. qr i n̄ albo ē pō sup' ad albediēz i illo g'
du q̄ hēt ab illo ul'a°. Et s'r ad albedinē intēsiorē g'du
sic i ꝓposito. Oꝫ aūt dz cont' q̄ i hnte caritē ē maior capa
citas sꝫ si bitē hēt dz itelligi de actu caritatis. qr hns maio
rē caritē plus pōt mereri ceteris pibꝫ ⁊ elicē actū minorē
intētiꝰ q̄ prius. ubi capacitas repleī ꝑ qualitatē ⁊ n̄ augē.
Et io de posꝫ caritē i hnte q̄ maiorē aīa n̄ posꝫ recipe.
⁊ io capacitas [illegible] ⁊ bonꝫ finit ꝑ glaz. Oꝫ ult' dz gīt de ca
efficatē pꝫ q̄d n̄ valꝫ. nō. n. suffic ad h q̄ possit augi i i
finitū q̄ efficiēs sit infinitē virtutis. sꝫ oꝫ q̄ ipsa caritas eē
possit infinita. ⁊ cū tali augmentō vadat ad form. Ad aᵈ q̄ dz
q̄ ē via ⁊ nunq̄ dz deficē sꝫ sp pficē. dz q̄ nō dz eē via q̄
sp dz eē i q̄dā tendentia ⁊ ꝯtinue augmentatiē. qr caritas i uno g'
du suffic ad optinēdū uitā n̄ ē via q̄si ꝑficiat qr aᵈ
plus hēt de caritē a pn̄ q̄ i fine. sꝫ dz via. qr exūs i pto
mōtali n̄ pōt uenire ad priaz. n̄ mereri p'ꝰ q̄ caritē hēat.
Ad p'm i rōne q̄ caritē n̄ ē plenissima q̄ eē dup' de fō r
expressiuā. mō s' caritas eēt plenissima expressiue ꝓcederet
ar'm. sꝫ de rōne sua ē plenissima ita q̄ nō posset eē maior sal

ua spē caritatis. sꝫ de fō caritas n̄ ē plenissima forte ul' ē nō
ꝑfā i via sꝫ solū i pria. Ad sm q̄ ē infinitū pōt eē dup' ꝯ eē
intēsiue ul' extēsiue. sꝫ votaliter inte sol' sꝫ pōt infinite extēsi
ue. qr possit elicē actū ꝓ actū i infinitū. Ad aᵈ q̄ amor m
aīmetio i diuinis dz nō hēē tīnū ad modꝰ q̄ d' bīt. B. q̄ cari
tas n̄ hēt modꝰ q̄ n̄ ē itelligendū q̄ caritas n̄ hēt i se modꝰ ul'
t'nū. sꝫ itelligit obiue qr obm i q̄d tēdit ē obm illimitat
⁊ indeterminatū ⁊ n̄ modificatū. Ad exm de igne dz q̄ ig
nis solū cēat i infinitū oppositis ꝯbustibilibꝫ extēsiue n̄
intēsiue. sic caritas qr n̄ ē i tot hoībꝰ q̄n possit eē i pli
bꝰ sic ignis nō sic ē i i'm q̄n possit se facē i a'' tm̄ ta
ignis q̄ caritas intēsiue ē q̄d finitū. n̄ ē illa ꝓpō ifitas
sꝫ pō cōminabilitas. uult g' phꝰ dic fō de aīa q̄ calor
ignis n̄ pōt eē ꝯ'nie agēs i nutrōne qr tūc nutritū n̄
hēret cōminatā quātitē cū tn̄ h sit de rōne cuiuslibꝫ rei
naturalis. ignis. n. pōt agē infinite ⁊ i'd n̄ valꝫ dic q̄ ignis
hēat infinite tale. Ad aᵈ q̄ ite arm posꝫ fō de illo q̄ hēret
aliq̄ hitū morale i sumo. ⁊ de illo q̄ hēret i aliq̄ gradu
inferiori. ꝓpō h dz ad arm q̄ nō ē peior ꝯditō. qr i'e q̄ habꝫ
hitū i summo plus meret̄ de vita eterna ⁊ pmio eēli q̄ i'e
q̄ nō hēt hitū i summo. ⁊ meret̄ sil' hitus ⁊ augmentū de vi
ta eterna. nec aūt magis ē mereri plus de pō eēli ⁊ sil' cū h
stabilitē ⁊ firmitē sui hitus q̄ sic i'e q̄ hēt hitū i summo q̄
mereri augmentū hitꝰ ⁊ minꝰ de pmio eēli. [illegible] se oppom
g'nis. qr. n. i'e hēt caritē ꝑfectaꝫ n̄ pōt plꝰ mereri. ⁊ h ē ꝑfec
tōis. Oꝫ aūt ali pōt h ē imꝑfcōis. Sꝫ h ē q̄dā difficultas
pōito q̄ deꝰ posꝫ facē omi c'a'ra itellectuali data nobiliorē
c'a'ra itellectualē. Oꝫ pbat̄ ex h deūꝰ c'a'ra q̄ excellentissima
q̄ ꝯtineat i se. x. g'dꝰ i ꝑfcōne. h pōito ad h possū in
telligē sꝫ rōne finiti ⁊ certi vnā alia. xij. g'duū. sꝫ finitū
ut finitū n̄ repugnat sup' crati. qr ex q̄ n̄ repugnat sup'
ioi c'a'rē deꝰ pōt h facē. Si aūt h uum ē q̄ sic ꝑ ascēdi i
infinitū accipiendo c'a'ra itellectualē sp nobiliorē cū ꝑfcōes
debeāt ꝓportōari ꝑfabilibꝫ ⁊ caritas sic ꝑfcō ipiꝰ nē itelle
tualis sē. h suppō q̄ caritas posset augi i infinitū. sic n̄ pos
sit sic augi tūc si caritas m̄ i summo repleret capacitē supp
mi anli q̄ mō sit sil' mō fiet unꝰ āgelus nobilior n̄ posset
capacitas eiꝰ repleri ꝑ hitū caritatis cū iste hēt ut i summo ac
apitē solū repleat capacitē suppmi anli q̄ mō ē ⁊ n̄ plus.
Dē valꝫ q̄ dz q̄ deus faciendo c'a'turā itellectualē nobiliorez sic faceret can-
tate altiūs ⁊
altius speu
faceret eā alteriꝰ ⁊ altiꝰ spēi. Dā nos uidemꝰ de fō q̄ eadē
caritas ſ spēz ē i anlꝰ ⁊ hoībꝫ nō obstātē q̄ anli ⁊ hoīes
differāt spē. ⁊ tn̄ n̄ angelica ē nobilior q̄ nā hūa ex diuer
sitate spēi i ꝑfectibilibꝰ n̄ āgit diuersitas spēi i hitibꝫ ꝑficie
tibꝫ sꝫ in anli sꝫ q̄ hnt ꝑfabilitē maiorē sic magis hnt de ca
ritē. ⁊ io q̄ ꝯcedit q̄ pōie ē deū rōnabilē c'a'ra nobiliorē et
facē infinitū nō ē hīt dicē ut ut' q̄ caritas i eadē spē possit
elicē i infinitū intēsiue. de h q'r li°. l. :–

Utrū caritas vie possit adeq̄ri caritati pr'ie. q̄ n̄. qr si
hitꝰ caritatis posset adeq̄ri ⁊ actꝰ sil' posset cū tota
lis actus sit ex hitu. sꝫ ꝯn̄s ē falsū. falsitas ꝯn̄tis pꝫ. qr si g' ⁊ aīs.
actus vie posset adeq̄ri actui i pria. tūc i via posꝫ hō
eē beatus. Itē sic sehꝫ cogitio vie ad cognitōz prie. sic di
lectio a dilectōz. sꝫ cogitio vie n̄ ꝯ'tū ad actū. n̄ ꝯ'tū ad hitū

pōt adeq̄ri cognitōi prie. q̄re ⁊c. Itē aug. de ꝑfcōe iustitie
ꝯ plena ē iustitia qn̄ plena sanitas. ⁊ plena sanitas qn̄ ple
na caritas. ⁊ plena caritas qn̄ videbimꝰ eū sicuti ē. sꝫ h n̄
ē plena g' n̄ an̄ aīe via. ⁊ ꝑ ꝯn̄s n̄ adeq̄bit. Itē. aug. de re
ceptu v'giali. c. 18. dicebat ut v'go ea priꝰ ipse [illegible]
maior sꝫ deo neq̄t itelligi. g' hūit tātā puritē q̄ [illegible]
q̄s tātā caritē q̄ maior n̄ pōt itelligi sꝫ deo. Dic dz ꝑ
alios q̄ caritas vie nunq̄ pōt adeq̄ri caritati patrie q̄ntūc
augeat̄. q̄ sꝫ aliꝰ rōis ⁊ ponūt exm de anlo [illegible] angu
loꝝ aphisio q̄ ꝯstituit̄ ex semicirculo dyametro ar
culi. q̄ q̄ntūcūꝫ augeat̄ ille angulꝰ faciendo maiorē circu
lū n̄ pōt adeq̄ri anlo recto. ⁊ ꝑ ꝯn̄s n̄ angulo obtuso
q̄ ē maior recto. nō obstāte q̄ anlꝰ rectꝰ sit finitus. Adᵈ
exm ponūt de linea q̄ q̄ntūcūꝫ addat̄ s' nunq̄ pōt adequari
supficiei n̄ facē supficiē nec sficies corpꝰ. vn̄ dicūt q̄ i'd
ē euāgelij q̄ maior ē i regno celoꝝ maior ē illo itellī
de ista ꝓportōnalitē [illegible] h ꝯfirmāt ꝑ aug. ꝑmo rectitu. c
. si. ⁊ i q̄ōne p'cedēti allegauit. Itē glō. sꝫ eplam ad phil.
. c. 3. nemo g' fidelium si ꝑfecerit [illegible] dicat suffi
cit m̄ minū ꝑfcā sumꝰ. ut illuc ꝑueniam q̄ ꝑfcī eritꝰ
ad h tēdimꝰ. Caritas uō n̄ auferē sꝫ augebit̄ ⁊ iplebit̄ h
glō. Contra opp. ⁊ pmo q̄ exm q̄d adducat n̄ sit ad ꝓpōm. qr ꝯ
pato caritatis vie ad caritē prie cū sit eidē spēi. imo ⁊ i
vno hoīe ē eadē caritas num̄o i via ⁊ i pria n̄ ē. sic cō
patō linee ad supficiē. sꝫ ꝯpō linee minoris ad lineā ma
iorē. oꝫ q̄ dicit̄ linea una pōat̄ maior. ⁊ alia li'a pōat̄ mi
nor ꝑ additōz pōt s' adeq̄ri. ⁊ io exm n̄ ē ad ꝓpōm qr linea
⁊ sficies nō sꝫ eidē rōis. sic caritas vie ⁊ prie. Itē
pono q̄ minimꝰ cōphēsor hēat. x. g'dus caritatis ⁊ vnꝰ via
tor hēat unū g'du caritatis uolo ⁊ q̄ viator i caritē ma
nēs ꝑficiat ꝑ bōa opa ⁊ mereat̄ de ꝯgruo augmentū sui ha
bitꝰ. certū ē cū deꝰ sit iustus augmentabit s' hitū ſ ꝯ'ntitē
meriti. ⁊ cū ille possit ult' mereri deus augmentabit s' hitū
ult' ⁊ sic augendo erit deuēire ad h q̄ hēbit sꝫ. x. g'du
ꝰ sic ꝯphēsor. Iō dz q̄ [illegible] caritē ē loqui dup'. ul' q̄ntū ad
hitū ul' ꝯ'tū ad actū. Si q̄ntū ad hitū sic n̄ ut' eē aliq̄ rō
q̄re caritas uie n̄ possit adeq̄ri caritati prie. ex q̄ caritas
prie ē finita ⁊ sꝫ eidē rōis. sꝫ loquimur q̄ntū ad actū. sic dz q̄
caritas vie n̄ pōt adeq̄ri caritati prie. ⁊ rō ē. qr q̄ntitas
⁊ ꝑfcō actus n̄ tm̄ attēdit̄ ꝑ r'ōnez ad hitū. sꝫ ꝑ r'ōnez ad dis
pōnē pōe ⁊ ꝑsimatē obi. mō i pria votꝰ ē alr' disposita
q̄ nūc ē ⁊ hēbit actū suū r' obi pn̄tis i via. cāte habꝫ
actū suū r' obi absētis. qr r' obi ꝯn̄ti ꝑ cognitōz enigma
ticā fidei. q̄ actꝰ caritatis cū seq̄t̄ cognitionē enigmaticam
i via ⁊ clarā i pria cognitōz sic cognitōe enig[illegible]
eq̄ri cognitōi clare i pria. sic n̄ actꝰ caritatis i [illegible]
caritatis i pria v'r actū [illegible] q̄ si ꝯtrapat̄ hitus [illegible]
tous ac hitū alicꝰ ꝯphēsor. sic pōt hēe [illegible]
sāta caritē. sic aūt ꝯphēsor. n̄ [illegible]
cruꝫ hō cū [illegible] sic [illegible]
de caritē [illegible]
ē caritas [illegible] viatorie [illegible]
hensor [illegible] distīguō. [illegible]
[illegible] q̄ nāē [illegible] de lege [illegible] sic eēt n̄ hēbit [illegible]

de hitū i pria q̄n hūit i via. si n̄ hūit i via. tūc de i plen
cia [illegible] augebit s' hitū ſ aliq̄ gradū. ⁊ sic hitus eadē
i via ⁊ adeq̄bit̄ ſ hitū n̄ ſ actū. qr tn̄ actꝰ erit intēsior
ex [illegible] r' obi pn̄tis ⁊ ex fortiori hitu. vn̄ lic caritas
possit adeq̄ri caritati ꝯphēsoris ad sꝫam hitus i eo
[illegible] i actus dilectōis g'tuite maꝰ nunq̄ pōt
eq̄ri actui dilectōis ꝯphēsoris. qr actus q̄ ad intēsōez n̄ tm̄
dependet ex hitu ⁊ ex pria obi q̄d hitū dispōne sꝫ
pō [illegible] n̄ sic pns i rōne obi dilimatꝰ ut ꝯphē
[illegible] qr viri i rōne obi [illegible] ⁊ alr' nō. Itē votꝰ i natu
[illegible] nō hēt sꝫm ita aptū ad actū suū sic ꝯphēsoris a
lit' cor'e ⁊ a'ie oīs dispō aufert̄. Oꝫ aūt dispō sꝫ [illegible]
at actū. pꝫ de duobꝫ hitibꝫ eq̄libꝫ hitū eidē spēi. q̄rꝫ
unꝰ ē ebrꝰ ⁊ alter sobrꝰ. cēt ē q̄ ebrꝰ nunq̄ hēbit i ꝑfcō
actū ꝯsidi dū ebrꝰ ē. sic sobriꝰ alli. q. viator q̄m ad dis
pōz corꝰ r' ꝯphēsoris ebrꝰ ē. qr corꝰ q̄d corrūpit̄ agg
rauat aīaz. Itē votꝰ ꝯphēsoris eleuata ꝑ lumē glīe. nō
aūt votꝰ viatoris. g' q̄ q̄m cūꝫ sit eq̄litas q̄m ad sꝫaz hi
tū. nō tn̄ ē i actu. Ad pm arm q̄ possit adeq̄ri q̄ntū
ad hitū n̄ q̄m ad actū. qr actus n̄ solū hēt intēsōez ex hi
tu. sꝫ ex pō disposita ⁊ ex pn̄ia obi. qr actus caritatis i via
seq̄ pōz dispositā ꝑ fidei enigma. ⁊ n̄ hēt obm pns
io n̄ ē ita intēsus actus caritatis i via sic i pria. sꝫ hitus
possit eē eq̄lis. Ad aᵈ q̄ loquendo de dilecōne ſ hitū nō ē
sil' de cognitōne. qr cogō uie ⁊ prie n̄ sꝫ eidē rōis. Et ideo
q̄m cūꝫ augeat̄ i pn̄ti n̄ pōt adeq̄ri cognitōi prie. cū h in
cludat enigma. i nō. sꝫ dilecō vie ⁊ prie ꝓprie q̄ntū
ad hitū sꝫ eidē rōis. Ad aᵈ de augō. pꝫ q̄ lō de actu
caritatis ul' alr' q̄ lō de fō forte i illo ē plenissima. ꝑ hoc
tm̄ tn̄ nō negat q̄n possit eē plenissima i via. :–

Utrū caritas possit minui ſ sꝫam. q̄ sic. Omē p'
catū ueiale i q̄m pctm̄ ē malū. oē malū aūt addi
mit de bono. sꝫ nō pōt d' q̄ adimat finitē cū finitor sit
finitꝰ ⁊ pctā ueialia possūt multiplicari i infinitū. qr oꝫ dic
q̄ diminuat caritē. Itē ē dare actū votꝰ q̄ diligit̄ a
liq̄d sup deū ⁊ actū q̄ diligit̄ ad circa deū. g' ē dare medi
ū. s. actū q̄ diligit̄ ad eq̄lit' cū deo. sꝫ ꝑ h q̄ ad diligit̄ su
p' deū totalit' corrūp' hitus caritatis. ꝑ h q̄ i'q̄ deū de dimi
nuit̄ fuor caritatis. g' ꝑ h q̄ diligit̄ ad eq̄lit' cū dō me
diando. oꝫ dic q̄ caritas n̄ corrūpit̄ totalit'. sꝫ ad manē
⁊ h ē ipaꝫ diminui ꝑ sꝫaz. Itē si caritas augeat̄ ſ sꝫaz
ſ aliq̄s ꝓp meliorē sui dispōz. g' ꝓp idispōz sꝫaꝫ pōt d'
minui ſ sꝫaz. Itē sꝫ [illegible] c. 4. de [illegible] scilicet nos ꝑ glō
[illegible] grām spē sēi q̄ dāta ē nob' i bapto fuerit ireg
[illegible] ne [illegible] corrūpat' ⁊ minu
[illegible] q̄ grā pōt minui ꝑ uiciū viꝫ. Itē
[illegible] caritas [illegible] pctē mortle aūt per
[illegible] pmortle q. totā caritē aufert. nec ꝑ ueiale
[illegible] mortē. sꝫ pena tp̄ali solū q̄libꝫ ꝑ se cari
[illegible] solū pena tp̄ali nō pōt
[illegible] q̄ ē dignū uita eterna. cū ipē te
pnale ⁊ etnū [illegible] Itē [illegible] aliq̄s q̄ qn̄ ad hi
tus hēt q̄ pōt g'nari ab aliq̄ agēte. sꝫ ab eōd agēte pōt
sic augi ⁊ diminui. sic i' ill' agētis dz sim' g'nabil'.

sic et eiusdē pōt augm̄ri ⁊ dimi simpl'r. q2 s̄m phm 2. ethi.
ex eisdē actibꝫ cū oppositis eorꝫ generantur hitꝰ ⁊ augmentant'
⁊ corrūpunt' ⁊ diminuunt'. Cū g° habitꝰ caritatis solū sit cā
a deo p ↄparatōe ad dm̄ pōt d' augm̄ri ⁊ dimi simpl'r. Et pꝫ q2 si
cut deꝰ pōt infunde vnā ptē caritatis n̄ infundēdo aliā. sic pōt co
seruare vnā ptē n̄ ↄseruādo aliā eiusdē caritatis. ⁊ h' ē diminu
ere caritatē essentialr. Et ita caritas pōt ad dm̄ pōt d' si
pr diminui s̄m se. sic pōt d' augm̄ri. Inuēpcū ī h' ē dr̄a ex pte
diminutōis ⁊ augmentatōis. q2 hō p nullū actū pōt merēri di
minutōz. q2 n̄ p actū pcī mortale. q2 p hūc actū hō me
t' tollē corruptōz caritatis. n̄ p actū pcī uenialis. sic aūt
dictū ē. iō n̄ pōt eā deus diminue de pō ordiata. s3 de pō
absolta pōt. augmētatō uō caritatis p augmētatōez uē ca
ritatis pōt hō merēri p actus suos de ↄgruo. ⁊ iō deus n̄ so
lū pōt auge caritatē de pō absolta s3 de pō ordiata. ¶ Ĝ d'
ar. sic. aug. 83. q. q. 21. illeāo q n̄ ee n̄ primꝫ nō ē cā de
ficiēdi. i. tendēdi ad nō ee. ¶ It' an. de li°. ar. c. 8. phat
q deꝰ n̄ pōt auferre uolūtati rectitudinē. g° n̄ diminue ca
ritatē. s3 ista nō cogūt. iō ad pmū dr̄ q aug. uult q deꝰ nō ē
cā nō ee positiue p̄ modo ad circa te. sic vnū ↄtrariū cā ad
positiue ī aliō. rōne cuiꝰ corrūpit' ad positū ī suo ↄtrio. qn̄
tū possit ee cā n̄ ee p̄uatiue nō infundēdo ī cā ā n̄ dr̄. ¶ Ad
aliud. dr̄ q deꝰ de pō ordiata n̄ pōt auferre uolūtati rec
titudinē. nec ī minue caritatē tn̄ de pō absolta pōt utrūq
p̄uatiue loquēdo n̄ influēdo. s3 q2 ista pō n̄ uadit ad diffi
cultatē qōis. ¶ Cū n. qr̄ utrū de possit diminue caritatē
s3 utrū p actus nr̄os possit diminui. iō dr̄ q caritas di
minuit' ī sua ee p pctā uenialia. q2 hō multiplicādo ue
nialia acquirit q'dā hitū p̄ue cupiditatis īclinātis ad pcā
tū ⁊ mag' multiplicant' isti actꝰ tanto mag' multipli
cat' uł incēdit' hitꝰ cupiditatis īclinātis ad malū. sed
ad maiorē īclinatōz ad malū seq' minor īclinatō ī bo
no. caritas aūt ē īclinatō ī bonū. seq' g° q p multipli
catōz uenialiū diminuat' īclinatō uł habitatō caritatis ad bo
nū. s3 eo ipō q hitus cupiditatis diminuit habilitatōz caritatis
īclinātis ī bonū diminuit ee3 caritatis cū caritas n̄ sit
ad qm̄ sit habilitatō ipa. nō eīm ē distingue a pte caritatis
ipaz habilitatōz a caritate. sic tn̄ s3 eos diminuit caritatē q mī
q tollit corrūpit. Et iō eorꝫ ē q2 iste hitꝰ generatꝰ ex ue
nialibꝫ hꝫ statū ītē. q si eliciat' aliq actꝰ q2 alias eēt
uenialis ex tūc ē mortale ⁊ corrūpet' caritas n̄ p uenia
s3 p mortale. Et rōes adducte ↄtra pāe oīs p̄uatō ē eidē spēi oī
p̄uatōni. q2 hn̄t eandē radicē ut fomitē. si g° oīs p̄
uatōes sīt eidē gnīs hēbūt oīs ↄsiles effcūs. s3 tn̄
analogiā. s3 p̄uatō pcī mortalis tollit corrūpit ipaz ca
ritatē. g° p̄uatō pcī uenialis diminuet ipaz. h ↄfirmat' s3 aug.
li°. x. ↄfess. mī te diligit q te ad diligit q' ꝑ te di n̄
ligit. It' pono duos hoīes hn̄tes eqlē caritatē ⁊ vnū
pcāte uenialr aliū n̄. tr̄ qīo aī pcīm diminuit caritatē
aī nō. si sic. tūc hēo ꝑpōm. si n̄ tūc ad hūc pcās ⁊ n̄ pcāns
hēbūt eqlē caritatē. ⁊ p ↄns eqlr diligꝫ deū pcāte ⁊ nō
pcāte qd' ē incōueniens. It' feruor ī actu ꝑporcionat' hitui. sic
calefacē ī actu caliditati. si g° pcīm ueniale diminuit fer
uorē ī actu diminuet hitū. sic qd' diminuet calefacē di

minuit caliditatē. s3 p pcīm ueniale diminuit feruorē ī actu
q2 diminuit hitū caritatis. ¶ Cōn ista op. q duo dr̄. s. q ca
ritas diminuit' p ueniale. ⁊ q nō tollit'. tollit' p ueniale arg'
sic. pono p possibile q deꝰ infundat caritatē minimā ī ipa aīa q
nō possit minorē infūde. ⁊ q hō hn̄s caritatē minimā pcēt
uenialr. arg' sic. aūt pcīm ueniale n̄ diminuit de caritate ex
q ē minima. aut si diminuet tollit corrūpiꝫ. nō. n. pōt ee
diminui n̄ tollit corrūp. g° ⁊c. ¶ It' qn̄ duo agētia sīt eī
de uirtutis ī toto ⁊ ī pte. g° si ps agēns pōt sup pte effcūs
corrūpēdo ipaz ⁊ totū agēs pōt corrūpe totū effcūm.
Ex° si h ps caliditatis pōt corrūpe hāc ptē frigiditatis ⁊ s3
aā. seqr̄ q tota caliditas pōt corrūpe totā frigiditatē s3 pte oīs
p̄uatō ē eiusdē uirtutis oīni p̄uatōi. si g° una p̄uatō uenialis pōt cor
rūpe vnā ptē caritatis. g° oīs simul multe possūt corrūpe
totā. Cōfirmat' tō p phm p° phī. q uult q oē finitū
p ablatōz aliꝰ ab eo mlt'otiēs s3 eandē qntitatē. n̄ s3 ea
dē ꝑporcōez ad ultimū tollit destruit'. It' tu dicis q hi
tus generatꝰ ex uenialibꝫ hꝫ statū ultr' q tūc si eliciat'
aliꝰ actꝰ p̄uatꝰ ē actꝰ mortale. Cōtra tūc de illo hitu ī su
mo aī eliciēs actū ex illo hitu eliciet nō s3 totā īclina
tōz ipiꝰ hitꝰ. aī pōt elicē actū n̄ s3 totā īclinatōem
s3 tēpate. qd' uidet' ꝑbabile. sic eīm pōt n̄ elice actū aliqn̄
ꝑpt sic uidet' q possit elicē actū tēpatū. tūc talis actꝰ sic
tēpate accept' uł eliciet n̄ ē mortale. n̄ p ↄns tollit'
corrūpiꝫ caritatē. si aūt orꝫ eū elice s3 totā īclinatōez.
aī g° p tūc n̄ pōt elicē ⁊ sic de necitate pcāt mortalr. si pr
nō elicē. g° pōt stare s3 ītō hitu q n̄ pcāt mortalr n̄
uenialr. dr̄ g° ad qōz q caritas p pcīm ueniale nō dimi
nuit' s3 se. ⁊ tn̄ pcīm ueniale ad diminuit. pmū declarat'
ex ↄplici dr̄ia qm̄ caritas hꝫ ad alios hitus acqsitos.
Quaꝝ pa ē q caritas ⁊ oīs hitus infusus nō generat'
ex actibꝫ nr̄is. sic generat' hitus acqsit'. ē q caritas ⁊
oīs hitus infusus dispōit ⁊ tendit ī finē ultimū hitꝰ
acqsiti disponūt ⁊ dirigūt circa ea q sīt ad finē. 3a. dr̄ia ē
q caritas ē ī supiori portōe uolūtatis hitus acqsiti sīt ī i
feriori portōne uolūtatis uł ī appetitu sensitiuo s3 alios. Ex
pa dr̄ia sic ↄcludit' ꝑpōm ex q° caritas n̄ generat' ex ac
tibꝫ nr̄is n̄ ad actōes nr̄as de corruptōe uł diminutō
ne caritatis ex eisdē. n. actibꝫ cū oppositis hn̄t hitꝰ genera
ri ⁊ corrūpi. augmētari ⁊ diminui. sic dictū ē sup p phm
2. ethi. c. 2. q2 mortale n̄ diminuit. s3 corrūpit tollit. nec
ueniale nec diminuit q2 n̄ mortale īteritꝰ a fine ultio. nō eīm hō
sic pcādo statuit s' aliū finē q finē ultim̄. s3 cū caritas
sit circa finē ultim̄ uenialis actꝰ circa ea q sīt ad finē. ⁊ de
ordiatō circa ea q sīt ad finē. nō faciat deordiatōz circa fi
nē. pꝫ q caritas n̄ diminuit' p ueniale. Ex° ad h si ocls
aliꝰ aspiceret ad solē sic finē directe. si tūc int' solē et
ocls īterponeret' vna sola tenuis nubecula. ita q uisus
n̄ subsisteret ī nubecula. s3 ult' ferret aspectū suū ī so
lē ꝑ talē nubeculā int'positā int' oclm ⁊ solē n̄ cessarꝫ
p̄ter influxꝰ solis n̄ diminuet'. q2 nullo ocls penetrarꝫ
usq ad solē. ⁊ sol nullo influet ad oclm. s3 forte uisus nō
ī fortis uł lipide uidet solē ut prius. Ex pa dr̄ia ad
pꝫ de ipedita. n. circa ea q sīt ad finē. ⁊ si aūt adeptōez

finis posset ipedire ↄsecutōe finis ⁊ īdispōīcō ad
talē finē. tn̄ p' finē adeptū n̄ possūt ipedire. licꝫ n.
ponet' q caritas careat' ex actibꝫ nr̄is. nō tn̄ oportet
ponere q cessātibꝫ actibꝫ caritatis exn̄bꝫ cū actibꝫ uenial
bꝫ cessarꝫ habitus caritatis uł ad eū. Ex° de oī q acqsierit
sciāz p sēsus puta p spēciaz uł aā q2 si eēt cecꝰ uł sur
dꝰ an acqsitōz scie tn̄ ipediret' ab illo fine. s. q n̄ pos
set puenire ad sciāz de colorbꝫ uł sonis. si uō post ac
qsitā fieret cecꝰ uł surdꝰ. tn̄ n̄ pderet scie hitū acqsitū
ut ex h hēet minorē. q2 qm̄ pctā uenialia sīt qdā ipe
dimēta circa ea q sīt ad finē circa finē. ⁊ si an ↄiūctōz
cū fine ultio q ē p caritatē possꝫ ipedire ne deus infū
det grāz uł caritatē. tn̄ n̄ possēt pt talē ↄiūctōnez
caritatē tolle uł minue. ¶ It' pctā uenialia n̄ possūt fa
ce q n actꝰ poret p q sit augmētū hitꝰ caritatis sic ac
cepti ī mēte dr̄a. q2 n̄ possūt caritatē diminue. ¶ Ex tra uō
dr̄ia pꝫ ꝑpōm sic. ex quo hitꝰ caritatis ē ī supiori portōne
uolūtatis ⁊ oē pcīm ueniale ī īferiori portōne uolūtatis. tn̄ q° ē ex
pte sbi ipaz caritatē n̄ attigit uł diminuit. ¶ De sco h' scd
q pcīm ueniale ē ta mala fac. fac. n. caritatis ad sbꝫ mi
norē adhesionē q2 pcīm ueniale dispōit ⁊ īclinat ad mor
tale. qd' hꝫ ↄrietatē ⁊ repugnātiā cū caritate. Ad hūc aūt uide
mꝰ q quāto maior ē dispō ad formā ↄtriā forē ī sbo tāto
illa forā mīs adhēret sbo suo. Scdo diminuit hilitatē q uo
co caritatē generātā ex actibꝫ caritatis īfuse. q2 sic ex actu
bꝫ caritatis īfuse generat' aliq habilitatō. ita ex actibꝫ oppoi
tis diminuit'. Tercio diminuit feruorē ī actu. aīt ī actu
n̄ solū hꝫ diminui a pte hitꝰ. s3 ī hꝫ diminui stāte
hitu eqli p aliqn̄ īdispōz a pte poꝫ. Ex° de igne q ī
mā īptā hꝫ maiorē feruorē ī actu suo q ignis exn̄s ī
aā mā. suppōito tn̄ q ābo sīt eqles. ¶ Ad pmū eorꝫ dr̄ q p̄ua
tiō eorꝫ dr̄ uenialr ⁊ mortalr ī gn̄e mortale nō sīt eiꝰ q2 mortale
tollit aūtrit a deo. ⁊ statuit s' finē circa deū. ueniale n̄ mō. si
aut hitus recipiūt mortalitatē ⁊ distīctōz a finibꝫ suis. ⁊
sic suo mō p̄uationes. ⁊ iō nō seq' q si p̄uatō mortalis pōt
corrūpe caritatē q ueniale pōt diminue. ¶ Ad aā q culpa uenialis
nō ē cā auisiōis aliꝰ uł aliqualr. s3 ē s3 actualē affcōnē mi
nor ↄuisio n̄ s3 hitualē. ¶ Ad aā mī te diligit ⁊c. dr̄ q p
minꝰ diligē ē dup. uł p tollē auisionē. uł p miorez
ↄuisionē. pmo mō ē mortale diligē ad cū do. sco n̄ m' ueni
ale. ¶ Ad aā q sic ē pmū ee ⁊ actuale. sic ē dilcō actualis
⁊ eē. dilcōe eē. diligit deꝰ pcāte uenialr ⁊ n̄ pcāte
posito q hēat eqlē hitū caritatis. q2 eqle pmiū ee le
dabit eis. nō tn̄ dilcōne actualr. q2 pcāte nūlr puīm
aliq pena. ¶ Ad aā pꝫ ex dcīs. q2 feruor n̄ pōt diminui p
rōe ad hitū ī se. s3 p dispōz circa hitū ⁊ circa pōm. unū ex eo
de hitu s3 eēꝫ pōt eliciactꝰ feruētior ⁊ minꝰ feruidꝰ s3
dispōnē hitus ⁊ poꝫ. ¶ Ad pn̄le q p idē arm̄ pōt ꝑba
ri q tandē uenialr diminuet de eē caritatis ad cū hitus caritatis
sit finꝰ sic feruor. Iō dr̄ q n̄ omē malū admittit ad poꝫ
positiue. tn̄ multiplicatō uenialiū affert ipedimētū multipli
catōz ne caritas possit ī actū suū. ex° de igne sb tes
ta. si apponat' teste plures ipedimēto feruorē ignis ne se
extēderet ⁊ diffūderꝫ tn̄ iste teste n̄ diminuūt de eē

ignis. s3 tn̄ ponūt ipedimēta ne ignis ī actū suū exeat.
¶ Ad aā dr̄ aliq q n̄ pōt diligi eqlr cū deo. s3 orꝫ q uł
diligat' citra deū. uł sup. s3 istud n̄ uidet' uīm. ꝑpt. n. pō n̄
ē ↄfirmata ī bono n̄ obstinata ī malo. s3 libe electōis. sic pōt
diligē ad sup deū. ⁊ ad circa. ī uidet' q possit ad diligē cū
deo modificādo ⁊ cōtēpando dilcōz creature aliꝰ cū dilcōe dei
eqlr. Iō dr̄ alr q sic dilcō creature sup deū ē pcīm mortale
ita dilcō creature eqlr cū deo ē pcīm mortale. ⁊ ē ī pcīm mor
tale diligē creaturā citra deū. s3 determinatū gradū dilcōis. puta
si diligat deū p mille tn̄ grad' ult' aā creaturā uł qlācūq g°
dūmō ꝑstituat' citra nūm. ⁊ iō hꝫ ē. q2 hō dꝫ diligere
deū ī ꝑporcōnali. mag' q aliqn̄ creatura. si g° s3 aliq ꝑporcōez
finitā diligat deū ⁊ creaturā puta q diligat deū p mille
grad' ⁊ creaturā s3 ē gradꝰ pcāt mortalr. q2 n̄ diligit deū ī ꝑpor
naliter plusq creaturā qd' tn̄ debet. n̄ tn̄ pcāt ī gn̄ie sīr
ille q diligit aliqd eqlr cū deo. ¶ Ad 3m q ratio ↄcludit s3
ista opēz. ¶ Ad. e. q caritas pt gm̄ p aliq actualē grē. ut p
feruorē uł accipit' s3 s3 disiūctōne ne corrūpat' uł mi
nuat'. ⁊ p hac pte ē uā ne corrūpat'. n seq' ne corrūpat'
uł minuat'. g° ne minuat'. s3 ē ↄns. :~

Circa .d'. 18. qr̄ utrū spc. s. sit donū ab etno. q ꝑ
donū dr̄ p ↄpōz ad dantē ⁊ recipiētē. s3 nō fuīt
recipiēs ab etno. g° n̄ donū. ¶ It' aug. 14. de trin. c. 19.
donū ē ī qntū dat' eīs eis quibꝫ dat'. s3 n̄ dabat' ab etno
s3 ex tpre. g° nō fuit donū ab etno. s3 ī tpre. ¶ Ĝ sic
filiꝰ ad vbū. ita spc. s. ad donū. s3 filiꝰ fuit vbū ab e
tno. g° ⁊c. ¶ Dr̄ q cū donū dicat' ī rr ad dantē ⁊ recipi
ētē pōt accipi uł s3 m hitualē. uł s3 actū. si p° dr̄ sic
donū q2 donabile. si sco mō sic dr̄ donū qd' donat' aliqui.
si 3° mō sic dr̄ donū q datr̄. si pmo mō ↄpat' ad rea
piētē s3 hitualē aptitudinē. sic spc. s. pōt d' donū ab etno.
q2 ex mō sue manatōis ē aptꝰ natꝰ donari. ⁊ si nūquā
daret'. sic dicit q hō ē a natiuitate ē aptꝰ natꝰ uidē ⁊
si nūq uideret. si sco mō ↄsideret'. sic ī pt d' donū ab et
no. q2 ab etno donatꝰ ī tpre. sic dicit q catulus an. ix.
dies n̄ ē aptꝰ natꝰ uidē. s3 ē ī pō ut uideat pt. ix. die.
De hys duobꝰ mōis lō au. exp'sse. 4. de tri. c. 18. spc. pce
dit spc. s. s3 n̄ ī tpre. s3 ab etnītate. s3 q2 sic pcedebat ut ī
eēt donabile iā donū erat anq eēt ē daret' h' ī. si aūt
accipiat' 3° mō. sic dr̄ donū q dat' ī tpre. h mō nō dr̄ do
nū ab etno. ⁊ de h mag' exqsite uideas in bo. d'. 18. li.
pmo. qōne sa. ī pede. q' adducit aliq q sic uerbū ↄpat'
ad creaturā s3 tpre hitualē. ita spc. s. pōt. n. ↄsidari ut exis
tat ī eē dīa anq s3 nr̄z modꝰ intelligēdi reluceat creature
ī eo. ⁊ sic vbū hꝫ rōz ad creaturā s3 rōz ī utute. ¶ Aā m p'
ubū ↄsidari put existit ī eē dīa ⁊ ↄr relucet ī eo creature
eē fiendarꝫ. ⁊ sic vbū hꝫ relōnē ad creaturā s3 rōz ī pō
hitualē. pōt. 3° mō ↄsidari vbū ut pcedit s3 nr̄ā exn̄
tiā ī tr ī ꝑpo gn̄e. ⁊ sic hꝫ vbū rōz actualē s3 rōz ad
creaturas. sic ars ī mēte artificis anq ī ea reluceat for
ma domꝰ fiende. ⁊ sic refert' ipa ars ad artificiatū ī uirtute.
¶ Aā m s3 ista ars existit ī mēte disponēte de domo fie
da ⁊ sic hꝫ rōz hitualē ⁊ ī pō ad artificiatū. 3° m ut do
mꝰ actualr fca ē p artē ipaz. ⁊ tūc hꝫ rōatōz actualez

ad artificiatum sic spiritus sanctus potest considerari prout preexistit in mente divina ... sic in bonpla... actu die voluntatis ... ad creaturam ...

[illegible]

Circa d. 19 queritur utrum una persona sit in alia ... per circumincessionem ...

[illegible]

[illegible]

Circa d. 20 queritur utrum filius possit generare ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sic non potest facere homines ita quod maneant sicut quod est solum de esse
non relationis est quod sit accidens. ... ad accidens secundum
aug. 4. de trinitate c. 4. ... mutabile
autem amittere ...
per ... relatio est accidens. ... 3. metaphysicae ...
ad est res accidentalis alicui ...
... dispositiones accidentes aliquibus
...

[illegible]

realis — Quaeritur utrum in deo possit esse aliqua relatio realis ... ex quo est ad aliud se habere includit reale dependens
quod non est in deo. ... Et si sic cum in sit verum quoddam absolutum reale
... esse in alia et alia quidditas realis scilicet absoluta et relativa ...
... in ... Contra unitas ponitur ... relationis realis
... in necessario erunt relationes reales ... in divinis ... relationis re-
ales ... Respondeo quod relatio consistit in ordine quodam
extremorum relatorum ad invicem ... ad ... relationis ... per comparationem
ad obiectum suum extremum. Extrema autem pluribus habent ... uno
modo quando utrumque extremum habet ex natura rei sibi correspondentiam ... alio
modo quando neutrum habet ex natura rei ... sed solum per comparationem ad intellectum ... tertio
modo quando unum extremum habet ex natura rei et aliud per comparationem intellectus ... primo
modo in utroque extremo est relatio realis sicut patet in exemplo si ponitur albedo
in uno homine et in alio ...

[illegible]

Verum ut in deo.

supponit. sed si alia relatio constitueret maxime paternitas ipsa constitueret. sed ipsa non constituit cum sequatur actum generandi. sic filiatio. quare etc.
Item si relatio constitueret hoc esset vel per comparationem ad terminum, vel per comparationem ad obiectum; sed primo modo non, quia sic omnis res inesset in se. habebit enim quod suum constituat per terminum quod est appositum. Sed secundo modo hoc non potest esse quia relatio ut sic non habet modum inexistentis, proprietas autem constitutiva debet esse intrinseca et inexistens rei constitutae. Ricardus 6. de trinitate c. xi. unde dicit intrinsecum est quod est aptum secundum se ipsum, quo vero extrinsecum est habitudo quam habet ad aliud. Sed ibi contra id quod est constitutivum suppositi. primo facit id quod constituit in se indivisum et ab aliis divisum. Cum ergo relatio per comparationem ad obiectum sit ad aliud et quia respiciat ad extra et non ad intra non potest prius facere ipsum suppositum in se indivisum et sic ab aliis divisum. quare relatio non potest constituere. Sed idem confirmatur per hoc quod relationis ad aliquid secundum se habere non aliud quam referre. sed referens praesupponit id quod refert, quare relatio sub tali comparatione ad aliquid non constituit suppositum sed praesupponit ipsum constitutum. Boetius de trinitate potius differentiam per absolutum et per relationem dicit: non autem ita de trinitate 6. c. 23. per se illa vel ne incommunicabilis existentia. sed similiter dat differentiam per alia. Item si ostendit quod per se constituantur relationibus, aut hoc esset quia esse non aliter possit omnino, aut quia non possit esse multiplicatio relationum nisi sic fieret. Sed utrumque falsum potest similiter quod per se constituantur relationibus, quia esse cum sit absolutum et actualissima est magis sui communicativa quam sit aliqua relatio. possit in esse in multiplicatione relationum quamvis distinctio personarum a potiori capitur per hoc quod unam divisionem potest in esse modo supposito non tamen per hoc quod excludit primum et primi. et hoc non multiplicatione relationum excludit talem possibilitatem. Augustinus 7. de trinitate c. 8. omnis res ad se ipsam subsistit.
Item Augustinus 7. de trinitate c. 9. persona ad se dicitur cum ergo persona dicta sit quaedam res subsistens ad se ipsam et non per relationem. Item Anselmus de processione spiritus sancti c. primo est unumquodque ad id quod se quod sit alterius quod filius prius est in se ad quam sit alterius per relationem. quare etc.
Contra. ista opinio est contra mentem sanctorum. dicit enim Boetius de trinitate c. ultimo quod esse quantum videtur unitatem. relatio multiplicat trinitatem. Item damascenus libro 1. c. 4. ypostases solum proprietatibus cognoscimus. Item damascenus libro 1. c. 8. omnia in divinis sunt unum praeter ingenitum processionem et generationem ypostases solum proprietatibus distinguuntur. Item Ricardus 4. de trinitate c. 23. secundum solam originem est ista varietas existentiae quia in pluribus personis unumquodque indifferens esse invenitur tamen secundum originem mutuam ad invicem differentiam habere. Sed item Ricardus c. 12. eiusdem libri quoniam ypostatica substantia omnes qualitatis differentias penitus excludit differentes personas proprietates esse solam originem quod recte opportebit in divina natura variatur existentia. Non pluralitas secundum solum originem. Sed item Ricardus libro 2. c. 18. oportebit plures proprietates esse quia sicut personalis proprietas per certo est incommunicabilis plures est ex quo unusquisque habet esse hiis qui est ipse proprietate personali dicimus per quam quilibet vir est ab omnibus aliis discretum. quod non potest dici non aliquid solum a ceteris omnibus singulari proprietate discretum. Sed item non solum habetur quod personae proprietate relativa sit persona quia ipse est et sic de aliis personis. quod dictum est contra quartam opinionem. Item Augustinus 4. de trinitate c. 23. super librum quod vidi exponens id genesis "faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram" dicit sic "et faciamus et nostram" pluraliter dictum est et non ex relativis accipi non oportet. ergo pluralitas in divinis secundum ipsum est solum ex relativis. Item in quod distinguitur una persona ab altera in quo est in una quod non in alia. sed quicquid absolutum est et ad se dicitur est in omnibus personis. quare per absolutum et ad se dictum non potest in esse distinctio. quare tertium alia absolutum et per consequens oppositio absolutorum et esse dicitur universe et cum eis per distinguuntur formaliter et constituuntur in esse supposito sed quod non constituuntur per ad absolutum. Item Augustinus xi. de trinitate c. x. id

simpliciter est pater quod est quicquid habet excepto eo quod relative dicitur. Complementum illi alterius opinionis. solvunt omnes auctoritates unico verbo de deo. quod vero est quod relationes multiplicant et distinguunt personas consimiliter quia ostendunt personas distinctas et ipsam trinitatem multiplicatam. quia tamen haec opinio non tenet communiter quia ut credo est contra mentem sanctorum secundum ad partem rationes secundum quod ostendit divinarum personarum et actualiter etc. dicunt aliqui quod tamen in creaturis quod non quod in divinis sit divisio per eam cum relatione suum individuum sit per generationem in creaturis suum per causationem quia in esse causata non est individuationis ratio ad agentem et non sic est in divinis quia non est per habitudinem sui ipsius relationem. Sed non solvit quia ad individuationem sequitur relatio ad agentem ut tu dicis non tamen relatio est principium formale constitutionis personarum in humanis et distinctionis. In divinis autem est relatio constitutiva.
Ideo dicunt alii quod hoc est ex perfectione et autem divine essentie quod non potest stare in se sed esse absolutum solum. sed fluit in ipsa supposita relativa. ex hoc quod causalitas sit status in esse absoluto solum secundum se inadit in quamdam pluralitatem ex actu et potentia. unde esse dicitur cum relatione constitutivae suppositum est simplicior quod sit esse causale per se accepta sine relatione. quia esse divina cum relatione non dicitur non esse modificatum non distincta per actum et potentiam. sed esse causale per se dicitur ad includens actum et potentiam cum non sit actus purus. Et ideo non est in eo. Contra. ex hoc quod relatio adveniens essentie constituit primum.
Ad 2. dicunt quod prius sic quod relatio ut paternitas est procedit actum generandi licet ut relatio subsequatur non sequitur quod suppositum ut sic constitutum sit absolutum. quia paternitas constitutiva vero relativa est. prius secundum modum intelligendi quam generet suppositum hoc non tamen sonat nisi primitus non per actum generandi. alii dicunt quod quaedam sunt relationes passive et quaedam quae cum hoc sunt relationes importantes causationem. exemplum de primis relationibus est similitudo. Exemplum de secundis est paternitas relationes passive sunt similiter cum actu. sed relationes causative possunt procedere actum et quia paternitas vel filii est relatio causativa. ideo sub hac ratione potest procedere actum generandi vel similiter sit cum eo et sic constituit et relatio est realiter. Contra dicunt quod pater constituitur in esse per relationem habitualem per relationem ad filium possibilem. unde relatio habitualis in patre procedit actum generandi et relationem actualem in filio licet relatio actualis in patre sequitur actum generandi. et similiter sit cum relatione actuali in filio.
Ad 3. dicunt quod si constituitur in esse suppositum in divinis esset quod absolutum argumentum non concluderet. sed quia suppositum constitutum est relatum id quod constituit dicitur esse intra. sicut patet exemplum de albedine et similitudine. albedo est intra ad intra. similitudo est intra quod tamen ad extra et sic suppositum absolutum est primo in se divisum quod ab aliis divisum sic persona relativa primo refertur suum ad aliud quod distinguatur ab alio et per hoc solutum id quod ulterius arguitur.
Ad alia confirmationem patet ex illo quod dictum est ad primum. sed non dicit quod licet relatio constitutiva. Ad boetium et Ricardum dicit quod auctoritas diffiniunt personam ut communis est personis creatis et personis increatis et sic persona potest in diffinitione sunt communes personis absolutis et personis relativis. autem diffiniunt personam causatam tantum et tunc persona potest in diffinitione sunt absolute. aut diffiniunt personam increatam et tunc persona potest in diffinitione sunt relative et sic indivisa substantia vel incommunicabilis existentia includit relationem formaliter.
Ad aliud de communicatione essentie et multiplicatione relationum dicit quod impedire communicationem essentie si esset distinctio per absolutum quia esset in una persona non esset in alia et cum autem cum essentia est magis communicativa dicit quod hoc habet vitare per comparationem ad causalitatem exemplum non ad intra propter eius trinitatem. Et ad id de multiplicatione relationum dicit quod multiplicatio relationum ad extra bene potest esse sed non ad intra.
Ad aliud augustini cum dicit omnis res ad se ipsam subsistit. dicit quod ipse loquitur de subsistentia absoluta in qua persona non relativa.
Ad aliud quod per rationem dicit persona est ad se quamvis non dicatur aliquid

determinatam relationem causatam. Item ad anselmum quod ipse vult quod si aliquid ut spiritus sanctus non sit a filio non tamen dicatur ad ipsum prius esset. si secundum ad ipsum quod alter esset. Unde loquitur de re quae non est constituta formaliter per relationem sed per absolutum et potest relative dici sicut patet de denario quod per se est ad id in se quod precium alicuius appreciabilis non refertur ad aliquid sicut patet in exemplis suis item. sed patet quod spiritus sanctus procedit a filio et quod per se constituuntur per relationes.
Ideo dicunt alii quod cum persona non possit distingui per absolutum quia in ipso convenit oportet quod distinguantur per relationes formaliter. sed relationes possunt dupliciter significari vel per modum originum vel per modum proprietatum. relationes primo modo distinguunt et distinguunt per se formaliter et constituunt. scilicet relationes originis. sed relationes per modum proprietatum non distinguunt formaliter sed consimiliter solum de hoc quod in bonaventura d. 2. 6. ad hoc est auctoritas augustini de fide ad petrum quod aliud est genuisse aliud est natum esse. ideo alius est pater alius est filius. Item Ricardus 4. de trinitate c. 14. in divina non variatur existentia pluralitas secundum originem solam. Item anselmus de processione spiritus sancti c. 2. filius per hoc alius est a patre per quod est filius quod non est alius quam ex ipso existit nascendo. Item ratio est quod licet aliquae relationes vel proprietates sint in aliquo uno secundum quemdam ordinem si aliqua constituat suppositum illa quae precedit constituit. exemplum de patre paternitate sive ingenerantia vel spiratione. Cum ergo filius habeat duplicem proprietatem scilicet generari et ipsam filiationem. et generari precedat scilicet quod generari constituit filium formaliter. Item ex quo relatio constituit suppositum id quod magis significat per modum relationis magis debet constituere. sed generare et generari magis significat generationem quam actualem significat relationem quam paternitas et filiatio quae significat relationem habitualem ut sic relationes originis constituunt. Item id per quod aliquid habet esse et sine quo non potest intelligi esse per id debet constitui in esse. sed filius habet per generari et non potest intelligi quare etc.
Contra. id per quod est ratio formalis constituendi aliquid debet esse ad ipsum constitutum intrinsecum. sed generare se habet ut actio egrediens a patre et generari se habet ut via in suppositum filii quare non. Item actio elicita ab agente non constituit ipsum agentem sed praesupponit ipsum constitutum quia primo aliquid tale est quam tale operetur. Cum ergo generare significet per modum actus eliciti a supposito patris sequitur quod generare ut sic suppositum non constituit. Item distinctio generationis et spirationis cum hic reducatur ad vim generativam et spirativam in patre. sic tamen est secundum ita quod distinctio vis generative et spirative non habet reduci in aliquid aliud causativum. quia sicut quod persona est per hoc habet duas proprietates per quarum unam persona constituitur cum ipsam originem filii et hoc est generatio. Dicit ergo sic ad quorum quaestionem sic videtur in causatis quod est aliqua forma constitutiva suppositi scilicet forma substantialis quae manente manet et suppositum et ipsa ablata destruitur suppositum et est alia forma quae non constituit suppositum sed praesupponit ipsum constitutum sicut forma accidentalis. ita quod ab ipsa non dependet esse suppositi quantum ad existentiam. sic in divinis sunt quaedam relationes quasi substantiales quae faciunt seu constituunt suppositum et sunt quaedam relationes quasi accidentales advenientes quae non constituunt sed adveniunt supposito constituto secundum modum nostrum intelligendi. non enim est in potentia divinitatis. de hoc damascenus libro 1. c. 8.
Ad omnes auctoritates quae videntur dicere quod personae distinguuntur per origines dicunt quod quia eadem relatio est in patre quae significatur per paternitatem et generare et in filio per filiationem et generari. Ideo sancti non curaverunt ponere unam pro alia immo dicunt indifferenter quod distinguuntur sic vel sic vel hoc dicunt quod per origines distinguntur effective non formaliter. non dico de patre sed de aliis.
Ad rationem patet quod quamvis paternitas proprietas sint simul et eodem modo quo nata est constituere suppositum constituit sed non sic se habent generari et filiatio in filio sic paternitas

tas et spiratio in patre quia paternitas et vis spirativa sunt diverse relationes sed generari et filiatio sunt eadem relatio licet alia significata per filiationem quia per modum forme inexistentis quodammodo per generationem vero via. ideo filiatio formaliter constituit. sed hoc patebit magis infra.
Ad aliud dicit quod est oppositum quia ei relationes originis significantur per modum actus ideo minus habent rationem constituendi quam si significarentur per modum habitus. sic patet in exemplo. Ad rationem quia significatur per modum habitus constituit non tamen quod est actus.
Ad aliud quod maior est vera si per id habeat esse formaliter sed filius per generari non habet esse formaliter sed quasi effective et quod accipitur quod sine non potest intelligi esse sine generari dicit quod hoc non est quia constituit filium formaliter sed quia est via ad ipsum vel aliter quod assumptum tamen sine est verum quia in esse genito suum ut habet rationem geniti potest intelligi sine generari.
Ad primum in quo dicit quod origines distinguunt personas quia effective non formaliter quia persona distinguitur a filio formaliter paternitate et vera quia pater sive et filius a patre per filiationem et spiritus sanctus ab utroque spiratione passiva et iste relationes distinguunt se ipsis formaliter. sic persona pro quie.
Aliud quod sic omnis persona origine a persona ita omnis relatio persona oritur a persona relatione passiva et sic omnis relatio in divinis potest aliquo modo dici originari ab alia persona ipsius persona a qua aliquo originatur.
Ad finem quod ex quo relatio in divinis potest constituere suppositum personam in actu prius potest ea esse primo actus similiter et per potest per nos terminare ipsorum actorum. hoc non oportet dicere dicendo quod unde philosophus vel locutus est de relationibus in causatis vel si vult dicere formam quia sic ipse negavit relationem terminare actum per se et esse principium per se actus. ita negaret relationem posse constituere suppositum in esse primo. quod tamen nos concedimus in divinis. ideo habemus concedere illa quae ipse negavit.

Quaeritur utrum circumscriptis per intellectum proprietatibus vel relationibus maneant ypostases distincte. quod sic. quoniam ad diffinitionem personalitatis plura possunt manere circumscripto priori. Exemplum in homine quod circumscripto rationali potest manere animal. sed persona diffinitur sic. persona est ypostasis proprietate distincta ad dignitatem pertinente. quia constitutivam ergo circumscripta proprietate potest manere ypostasis. Item augustinus 7. de trinitate c. 2. et 3. omnis essentia quae relative dicitur est aliquid excepto relativo. sic homo dominus et homo servus. ergo pater est aliquid excepto eo quod relative habet filius. quia et spiritus sanctus. Si ergo tamen ad patrem et filium et spiritum sanctum circumscriptis relationibus sed similiter tamen supposita sunt tres ypostases. quare etc. Item nulla persona constituitur in esse suppositi per relationem. ergo circumscripta relatione omni per intellectum possunt permanere sub ratione personae. consequentia patet de se. antecedens patet quia si sic cum paternitas filiatio et spiratio passiva sint proprietates differentes specie tres personae distinguntur specie et per consequens generatio filii a patre assimilabitur generationi equivoce ut generans et genitum distinguuntur specie ex hoc quod non conveniunt in eadem forma specifica quod falsum est. tamen quia generatio univoca est unde similitudo generantis communicatur genito. sed supposito eadem non fieret univoca quam habet pater tamen quia univoca sunt quorum nomen commune et ratio substantie est eadem. sed patri et filio est unum nomen commune quia utrique deus et ratio substantie est eadem substantiam unam tamen quia in generatione univoca omnino dicitur ratio potentie generantis non in equivoca sed in generatione filii omnino dicitur ratio potentiae quare ergo hoc generatio maxime univoca. Contra. boetius de trinitate c. ultimo esse continet unitatem relatio multiplicat trinitatem. Si ergo tres essent ypostases circumscriptis relationibus cum sola relatio multiplicat trinitatem erunt tres et non tres. quia consequens falsum. ergo etc. Opinio. quod hoc potest dupliciter intelligi vel quod circumscriptis relationibus ut conceptus realiter postea possunt manere distincte ypostases sed intellectu vel quod relationibus circumscriptis secundum intellectum possunt ypostases manere distincte secundum intellectum. isto secundo modo intellecta quaestione dicunt quod sic. quod secundum boetium et porphyrium hoc est non intellectum quod ea quae sunt coniuncta in re possunt se

magis dignificatur per hoc quod subsistit in pluribus ubi quod si subsisteret in uno supposito. sic ex magis convenientia dignitatis essentie est quod non subsistit in esse absoluto suppositive. sed effluit in supposita relativa. unde ipsa relatio nihil dignitatis aufert. immo sicut visum est ponit maximam dignitatem in essentia divina.

Q[uaeritur] utrum in eodem fundamento reali possint fundari diverse relationes reales in creaturis. quod non. quia quod convenit deo ratione infinitatis sue non potest convenire creature. quia creature repugnat infinitas talis. sed esse fundamentum oppositarum relationum realium convenit esse divine ratione infinitatis sue. quare etc. Item Boethius de trinitate dicit quod relatio filii ad patrem et filii relatio eiusdem ad se. vel dicitur contra quod hoc non invenitur in creaturis aliis rebus. Contra. philosophus quinto metaphysice dicit quod activum realiter refertur ad passivum et econverso. cum ergo idem moveat se realiter sicut voluntas et idem intelligit se. idem erit simul activum et passivum. et sic in eodem erunt opposite relationes. Dicendum quod in eodem fundamento et ratione non possunt fundari diverse relationes opposite. nec in deo nec in creatura. nisi differentes. item voluntas et actus voluntatis et actus intellectus. et actus voluntatis non differunt utrumque generare et spirare in eodem tamen fundamento diviso ratione potest etc. secundum quod divisitas relationis vel est absoluta vel respectiva. si absoluta sic sola essentia divina est fundamentum diversarum relationum oppositarum. vero autem hoc differentie secundum rationem absolutam quando idem fundamentum non refertur ad aliquod absolutum quod idem est quod relationes opposite sunt eandem essentiam absolutam in deo fundatur. absque hoc quod cadat in aliquod medium absolutum realiter differens. sic est in voluntate quod ipse actus voluntatis absolutus quando volens se cadit medius inter voluntatem et volitam. et absque hoc quod insit ipsi voluntati relationes opposite simpliciter penes activum et passivum sicut iam patebit. si autem divisitas secundum rationem sit respectiva aut ergo hoc respectu ad unum aut ad duo. si ad duo sic bene potest in creaturis idem esse fundamentum oppositarum relationum sui contrariarum. ut albedo est fundamentum similitudinis per respectum ad aliam albedinem et dissimilitudinis per respectum ad nigredinem. si per comparationem ad unum sic bene potest esse in creaturis. sicut patet in voluntate eadem enim voluntas per comparationem ad ipsam est activa et passiva. sed non sine absoluto medio quia non potest velle se nisi per actum suum absolutum qui est realiter ad se. et dicitur ulterius quod ubicumque in genere entis reperitur dicitur activum et passivum quoddam creatum et quoddam increatum. et hoc dupliciter. est enim reperire activum et passivum creatum in actu manente in agente et in actu transeunte extra. inter activum et passivum increatum non cadit medium absolutum. sed ipse relationes opposite passive et active fundantur immediate in essentia et constituunt personas. nec habent medium absolutum inter activum et passivum creatum. vel actus manens in agente cadit medium absolutum. scilicet actus actionis. et non quod in actu fundetur relatio activi ad passivum vel econverso. sed iste relationes fundantur immediate in esse ipsa. quia eadem voluntas est activa et passiva. fundamentum differens solum secundum rationem. tamen non sine actu medio absoluto. et in hoc differunt iste relationes a divinis quia iste non relationes sunt opposite constituunt personas et quia habent actum absolutum medium. sed in hoc conveniunt quod habent idem fundamentum. si loquimur de actione et passione vel actus transeuntis extra. tunc relationes opposite habent diversum fundamentum et actum medium. nec constituunt personas relationes non reales in divinis sunt constitutive personarum. Ad primum. simpliciter sunt predicta. omnis relatio sic habet quod sit ad aliquid. tunc sic. sicut se habet relatio secundum rationem ad fundamentum sic realis relatio ad fundamentum reale. sed diverse relationes secundum rationem non necessario requirunt diversum fundamentum secundum rationem. sicut patet de relatione eiusdem ad se. quia non est talis relatio nisi quia idem accipitur ut duo. ergo diverse rationes reales opposite necessario requirunt diversa fundamenta realia. Item ultimum in creatura activum dicitur ad passivum non vadit ad actum sine motu

vel mutatione. ergo passivum prius est in potentia ad actum. cum ergo actus et potentia dividant totum ens non potest ad seipsum reducere de potentia ad actum. quia tunc idem seipsum formaliter foret et esset ad simul in potentia et in actu. quare idem non potest simul esse activum et passivum in creaturis. dicendum tamen in deo quia nihil exit de potentia ad actum per motum vel per mutationem. ideo in potest esse idem fundamentum oppositarum relationum. Item sciens per scientiam non refertur ad scientem sed ad scibile aliquando idem bis dicetur quod est contra philosophum quinto metaphysice c. de relatione. ergo similiter voluntas per volitionem non refertur realiter ad voluntatem sed ad ipsum volibile quod est mensura sue voluntatis. Item maior est differentia inter voluntatem et volitionem suam quam inter voluntatem activam et passivam. sed inter voluntatem et volitionem non est relatio realis. aliquando inter omne activum et suum subiectum esset relatio realis. et tunc omne activum diceretur relative ad suum subiectum quod est falsum. ergo inter voluntatem activam et passivam non est relatio realis. Ad primum istorum quod relationes divine sunt quodammodo similes quia insunt ipsi essentie immediate nullo absoluto interceptio. sed relationes activi et passivi in anima sunt quodammodo accidentales quia licet insint essentie immediate formaliter tamen insunt ei per aliquid quod per actum absolutum medium inter extrema ita quod actus interceptus est causa quare tales relationes insunt ipsi essentie. tamen essentia non est extremum. sed hoc totum activum est unum extremum et hoc totum anima passiva ad sic ergo in divinis potest esse diverse relationes opposite in eodem fundamento dummodo extrema sit diversa a subiecto relationis. ut voluntas activa et passiva sed intercadat actus absolutus medius quod est causa istarum relationum. sed non tamen est fundatum ultimum tunc ad propositionem quod sic

unitas relationis secundum rationem cum diversitate fundamenti. exemplum de ratione scientie ad scientiam. sic ex opposito potest stare diversitas relationum realium cum unitate fundamenti realis. sed assumptum est in dubium. ideo aliter potest dici ad formam argumenti quod argumentum tenet de relationibus realibus vel fundamentum diversum est ratio causa quare relationes insunt. sicut patet de duobus similibus. vel ubi fundamentum non est causa ratio sed ad absolutum ad interceptum inter extrema. sic est in proposito quod actus voluntatis est causa quare non est relatio activi ad passivum. tunc non oportet esse diversum fundamentum reale. sed potest idem reale diversum tamen secundum rationem. Ad secundum quod deviatio est a philosopho ipsius rationis ipse enim ponit quod nulla potentia intellectiva creata possit se elicere actum aliquem per se nisi moveatur ab alio a principio. tamen dicendum quod esse in potentia ad aliquod est duplex vel formaliter vel virtualiter. quod autem idem ad idem sit in potentia formaliter ut informetur ab aliquo et idem sit in actu virtualiter non est inconveniens. sed quod idem sit in potentia formaliter et idem sit in actu formaliter hoc est contradictio. nunc autem voluntas antequam actu velit se est in potentia formali ad volitionem suam quam formaliter informatur et perficitur. sic potentia per actum manente in seipsa eadem voluntas est in actu virtualiter ad elicitum actum suum quo perficitur formaliter. et eodem modo est de intellectu et de omnibus consimilibus. Ad tertium quod non est simile de scientia et volitione quia relatio fundatur in scientia immediate et habitualiter ad scibile quod est mensura scientie. et ideo sciens per scientiam refertur. sed ideo voluntas activa vel ad passivam non fundatur in ipsam volitionem. licet talis relatio non possit inesse ipsi voluntati nisi volitione media inter extrema relationis. sicut patet de relatione moventis ad motum quod relatio non fundatur in ipso motu. licet talis relatio non possit inesse ipsi moventi nisi per motum. et quod ulterius dicit quod volibile est mensura volitionis dicendum quod non est verum quia propter libertatem voluntatis ipsa est mensura volitionis sue. Ad quartum. extrema maior et minor differentia non facit hoc quod inter duo sit relatio realis vel generis. extrema plus differt subiectum ab accidente et econverso quam faciat activum a passivo. et tamen realiter activum refertur ad passivum. activus vero refertur ad subiectum. tunc autem voluntas non dicitur activa ad volitionem sed voluntas passiva. quia volitio sua actio est transiens ab agente et recepta

in passivo. ita quod volitio est ille per quod voluntas dicitur formaliter passiva in quantum in ea recipitur. et relatio ista realis est inter voluntatem activam et passivam non inter voluntatem et volitionem. Ad tertium in questione dicitur quod hoc est proprium deo ratione infinitatis sue quod habeat relationes oppositas reales constituentes personas et habentes idem fundamentum reale non interveniente aliquo absoluto medio. et ideo non possunt relationes opposite reales fundari in aliqua creatura una quia deficiunt due conditiones. scilicet quod non constituunt nec insunt sine medio absoluto intercepto ut dictum est. tamen in tertia conditione possunt convenire. scilicet quod habeant idem fundamentum reale. Ad secundum quod per tanto dicitur relatio patris ad filium in divinis similis relationi eiusdem ad se quia utrobique est fundamentum idem reale. non autem quantum ad aliud. quia in non intercidit in aliquod medium absolutum differens realiter ab extremis. Et cum dicitur contra quod hoc non invenitur in aliis relationibus in creaturis dicendum quod verum est excepta relatione eiusdem ad se. quia relatio ipse prima habet idem fundamentum nec cadit in aliud medium absolutum. et hoc reperitur in divinis et in illis aliis relationibus. quia semper cadit medium absolutum. et hoc reperitur in divinis in illis aliis relationibus quia semper cadit medium absolutum sed ubi idem sit fundamentum ut in proposito de voluntate activa et

Circa distinctionem 28. quaeritur utrum pater generet [ea] paternitate. Quod non. quia pater aut quia generat ideo pater. aut quod non. quia pater philosophus quinto metaphysice. paternitas et filiatio sequuntur actiones. ergo non generat quia pater. sed quia generat ideo pater. Item sicut generari ad filium sic generare ad patrem. sed filius quia generatur ideo est filius. ergo pater quia generat est pater. Contra operari presupponit esse. ergo proprium operari presupponit proprium esse et personam esse prius in quantum pater. Oppositum. quod generat ideo pater est. quia proprium rationem generationis dicitur emanationem sui originem. paternitas vero dicitur habitudinem. Constat autem quod origo est ratio sui causa habitudinis non habitudo originis. et ideo generatio est ratio paternitatis non econverso. et quia actus notionalis non est nisi a persona distincta ideo dicunt quod distinctio persone inchoatur in innascibilitate et completur in paternitate. unde a patre prius in quantum innascibilis sunt omnia in divinis. tamen ea que sunt intra quam ea que sunt extra. et ideo dicunt simpliciter quod quia generat ideo pater non econverso. Contra primo contradicentes. Deinde contra opinionem in se. ipsi dicunt quod potentia generandi non dicit aliquid sed ad aliud. ergo potentia generandi perfecte includit relationem. sed innascibilitas est notio privativa. nec est secundum dicentes privationem non ad precedentem. ergo non generat quia innascibilis est. Item omnis actus suppositi quo actu in potentia est a tali supposito quod elicitur per perfectissimam rationem illius suppositi alias sub ratione imperfecta haberet operationem perfectissimam. sed generare est huius actus quia in potentia est nobiliorem actum elicit a prima persona quia elicitur ab ea per perfectissimam et completissimam rationem. talis ratio est paternitas per quod ratio completa per personam in esse perfecto et suppositum constituitur. sequitur ergo quod paternitas est quia pater non est. Item Augustinus quinto de trinitate c. 6. Ingenitum non dicitur quod pater est sed quod non est sed per positivum agendi actionem posita oportet esse ad positivum. ingenitum autem dicitur privationem antecessionis. Item Augustinus primo de trinitate c. 1. nulla res seipsam ad esse producit ut sic. ergo similiter non potest seipsam in esse personali constituere quia pater per actum generationis non potest personaliter per quem habet personalitatem acquirere. ergo erit pater ante generationem et sic pater generat et quia non generat est pater. vel sic concludamus. ergo pater per modum intelligendi habet patrem per completam existentiam personalem per actum generandi elicitat et cum paternitas sit idem per eos quo complete constituitur ergo etc. Ideo dicitur quod licet quod potest esse non relatio pater vel communicabilitas vel est non causatio alicuius antecessionis ad communicationem. vel est non antecessionis personale intellectualis. sed per hoc modo sic habet unitatem naturam in patre idem esse

patrem et generare. pro secundo modo sic scilicet quod pater ideo generat et econverso quod generat ideo pater generativus. non similiter non causationis antecessionis ad communicationem. propositio est falsa hec scilicet quia pater ideo generat. nam nullum producens est causa alicuius producti in eo quod talis non quam productum est simile producenti in eo quod talis. sicut patet per hoc a philosopho de sensu et sensato quod dicitur quod ignis in calefaciendo non ipsum ignis sed ipsum calidum. unde quia filius producitur non est similis patri in eo quod pater. quia tunc esset pater. ideo pater non generat quia pater. propter hoc similiter pro eo est falsa quia generat. ideo pater. similiter quia non causalitate antecessionis ad communicationem et ideo est quia oportet concurrentis ab agente non dat esse agenti suppositive. sed presupponit suppositum constitutum. et habet esse a supposito. si tertio modo dicitur antecessionem nihil intelligentie. tunc paternitas accipitur ut proprietas aut ut relatio. si primo modo sic paternitas precedit actum. et hoc modo hoc est vera pater quia pater generat. sed non ut relatio. sic hoc est vera quia generat ideo pater quia relatio ut relatio sequitur actum. Contra opinionem. et primo contra hoc quod dicitur quod non est causa aliquid ipsum tale. nisi quam effectus assimilatur producenti in ipso tali. militas habet instantias. nam deus ipsum omnipotens producit creaturam de nichilo. et tamen creatura non est omnipotens. Item pater quia potens generare generat filium in divinis. et tunc causa est quod non generat filium potentem generare. Item quia deus quia volens quia creat lapidem. et tamen non creat lapidem volentem. Item pater in quantum deus assimilat sibi filium non in quantum pater. ergo hoc est magis vera pater in quantum pater generat quam pater in quantum pater generat. si oportet productum assimilari producenti in eo quod talis. sed hoc est falsa. pater in quantum deus generat. quare etc. Ad aliud quod dicitur hic oportet scilicet quod paternitas ut proprietas constituit non ut relatio. contra ipsi dicunt alibi quod in divinis prius non est ordo. quia cum in patre non sint non duo quem et relatio et ratione essentie non est nec ordo quia in esse sunt simpliciter idem. nec ratione relationum quia relationes sunt simul natura quia si in divinis non est ordo oportet dicere necessario quod sint pater filius. subiecto actum generationis. sic et pater prius subsequitur actum generationis. vel si pater prius sit constituta precedit actum generationis et filius constat subsequenter quod inter personas est ordo. Item isti dicunt quod si species. scilicet non procederet a filio non distingueretur ab eo cum nihil est ratio. sed eos quia in divinis non distinguit nisi relatio opposita sub qua opposita. ex hoc arguitur sic contra eos. id idem constituit aliud et distinguit ipsum. nam id quod constituit dat constituto unitatem secundum quam est in se indivisum et ab aliis divisum. sed ergo nihil distinguit in divinis nisi relatio opposita ut opposita. et sic scilicet quod patris per constituitur paternitate. ut est relatio opposita filio et non aliter quod negatum est supra. Item proprietas absoluta ad positum absoluta sicut relativa ad relativum. sed omne suppositum absolutum constituitur formaliter per formam absolutam ut absoluta est. et nullo modo aliter. ergo omne suppositum relativum ut relativum est constituitur per relationem ut relatio est et nullo modo aliter. quia non ut habet rationem alterius generis. Item si proprietas est constituta tunc habet rationem quam sic constituit. aut ergo rationem absoluti aut respectivi. si primo modo sic tunc faceret suppositum absolutum. si secundo modo tunc constituetur ipsum relatio. dicitur ad istud sicut quod relatio constituat secundum quod. et ut constituit nec habet rationem absolutam nec relativam sed communem rationem. quia sicut conceptus animalis unde animal ut est rationale nec irrationale. unde licet nullum sit animal quin sit rationale vel irrationale. tamen hoc non obstante est dare aliquem conceptum indeterminatum rationalitatis vel irrationalitatis. unde animal secundum quod animal nec est rationale nec irrationale. sed licet nulla sit proprietas quin sit absoluta vel relativa. tamen proprietas unde proprietas neutrum includit. unde proprietas que est relativa constituit non tamen ut relativa sed ut proprietas. Contra non est simile de exemplo posito quod dimittendo conceptum alicuius standum in aliis in conceptum respectivum. sicut dimittendo rationem respectivi standum in aliis in absoluta. Item tunc persona constituta in quantum

ostitutiua non est absoluta non relatiua. sed communis ad utrumque absolutam et relatiuam. sic sua forma. sicut sensus quod pater prius non est sed se ipsa cum potest constitui per paternitatem. sed ipsa paternitas est quod precedit secundum ipsam relationem et ipsa relatio ita sic esset aduenientia post prius quod dici opus est quod pater quod pater generat. Contra. paternitas est relatio communis actiui que non precedit eum. augustinus pater ad .v. c. 6. pater non dicitur pater nisi ex eo quod est ei filius et filius non dicitur filius nisi ex eo quod habet patrem. sed certum est quod filius sequitur actum generationis. ergo paternitas sequitur actum generationis. Item super .6. c. 16. pater si filium non genuisset. patrem ullatenus dici debuisset. ergo est pater quia genuit et sic paternitas sequitur actum. Item hylarius .9. c. 14. extra ad absoluta necessitas est quam per uno est esse consequentia. Item ply. 4. me. c. de relatione. pater filii dicitur quod ... actum passiui est. Ideo dicit quod pater quod generat dicit pater potest generare ... ad personam ad quam est. sic ad terminum ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ſcamũ ul' aliqd' mas. q̃dã ũa ũ oĩs effcãs ẽ actõ ipius
treõ daini. i lo^{cu} ſua. c. 3. 6. Ex hys aũcãbz ĩcludĩ q' ac
t' ĩtellĩ ĩme^{te} attigit obm ex. nc ẽ ĩc pone aliq̃
minũ ĩc differentẽ ab actu. Ad p^{m} eoꝝ aĩ dĩ q' oĩs act
ẽ p͞p alĩq̃ ĩminũ. dĩ q' ũm ẽ. ſ; ñ oʒ q' ſit ip̃ ĩminũ re
alr̃ differentẽ. ſic cum ẽ de ĩmio ipĩ act̃ ĩtellĩ q̃ ẽ
realr̃ cũ ipõ actu p ex̃ de calefacẽ ⁊ calore. ñ ẽ ſile de
ne t' ĩmi ex. q̃ ĩmi ex̃ recip̃ ad ab opõne.
nõ. Ad aᵈ q' ſic aĩ foꝝ ubi ĩ p̃ma apphẽſione
plica obm ẽ ſolũ pnc p ſpẽꝫ p'cepta repſentãtẽ re.
hĩ ĩtellcoꝝ p ſcãꝫ de re ſuffic ſ' q' res ſibi plẽtẽ
foꝛta ⁊ p ſcãꝫ. nc oʒ ad ponẽ ulr̃ foꝛmã

ul hic nō 2 amor sit p se eēn tn̄ quidā nō ꝯiunt oīb ꝑ
ꝑ sic ꝙ nō sequunt p eq̄ lite ita duo ad ūbū nō 2 amor sic
tm̄ ē supr. 6. a. sic filius ūbū dr̄ ꝓp hoc, possꝫ dr̄ s. s.
ūbū ꝓp amorē ymo ūbū ē nō pfēa ad qm̄ seqt̄ amor
Ad ad ꝙ si reat̄ pcedit ē pfe. 2 nō ē pectō qd mīn maifm
pōt pbari p mag̃ maifestū. s; maifestū ē nob h; qd ē
pcede realit ꝙ ūbū ul ꝑ q2 ī nob expīmīt ꝙ ad pcedit
realit. ex q g ad pcedit realit ī dīnis. sꝫ nemo ꝙ sit pfe. ꝙ
nullā ē ī real pcessio nō relatoꝫ ꝓp cō poiōꝫ uitādā. 2 sic oē
ꝙ pcedit realit ī dīs ē notōal alr̄ ꝙ ex q de rōne ūbi ē
realit pcede nō ē pectō pn9 si ūbū pbet p pō ꝙ ē de rōne
sua. Ad ad ꝙ dīce ī dīs dupl dr̄. vno mō qd dīce sit idē
qd maifestare. ul q2 dīce idē sit ꝙ itellectualr̄ pduce ī
ꝙ pn9 diat pductōꝫ. sō mō ē notōal 2 ꝯt soli pri. sꝫ
pō mō accipit̄ ꝑ ꝙ dīc pn9 ipaꝫ maifestatōꝫ. 2 ex ꝯnti
solā pductōꝫ sic ē eēnle 2 ꝯt oībꝫ p9 q2 filius 2 spc̄ scīus
dnt ūbo. i. maifestat ūbo pducto a pre. alr̄ diat aliq
ꝙ sic ꝓp act pducti filij. ut filius ē gn̄ar actie sic ꝓp
act pducens filij ut ūbū ē dīe. vn dīce ē ꝓpū notōa
p2 si alicubi repiat̄ tm̄ eē h h accōmodatōe usus ē. r
diffīut g gn̄ar 2 dīce 2 rōne tmī ad ꝙ 2 rōne tmī a quo. rō
ne tmī ad ꝙ diffīut. q2 tmīt eī qd ē dīe ē ipꝫ ūbū. tmī
nō uo ipī gnare ē filius. sꝫ rōne ī tmī q differut q2 tmīn
a q sunt rō pductiā istī act dīe ē nō ablo te. s; nō ut itelle
ct. sꝫ rō pductiā istī act gn̄ar ē nō ut nō nō ut itellit. ꝯr
pn9 suppo ue ipī act dīe ē dicens tmīn ad ꝙ ē ver
bū. s; pn9 suppo ue istī act gn̄are ē pat. tmīn uo sup
poue ad ꝙ ē filius. Ad ad ꝙ aliq nō hnt p ī ꝯeu ꝙ catā
possit eē nō existe ūbo ul nō pducto. ul ꝯcludt ꝙ ꝯꝫ ū
bū pexiste. nō tn̄ ꝙ qlibꝫ ꝑ cans pō pducat ūbū. sꝫ
ꝙ psuppōat ūbū pductū a pre.
Q r uttū ūbū ī dīs diatr r3 ad cāꝫ. ꝙ nō. au. 5. de
tri. c. 3. de maḡ ūbū q sit. sꝫ filius nō dr̄ respctū ad
cāꝫ. sꝫ ad prēꝫ tm̄. g nec ūbū. sꝫ solū addītē. It si sic
tūc possꝫ dr̄ ūbū cāe ꝙ ē ꝯ aug. mo om. c. 33. ūbū aūt q su
ma sapia cāꝫ dr̄ neq̄ q̄ silr ē ūbū cāe qd nō ē eī. ꝯ ul
filius sꝫ pn9 eē. It vnū tm̄ vni oppo. sꝫ ūbū oppō re
latie dīno. nō g cāe a e It si sic. cū rlatia sit sil nō 2 ūbū
fuit ab etno. sꝫ q fuit ab etno. Ḡ au. 9. de t. c. ult.
ūbū ē qdā oipotens atq sapiens dīars plena oēm
rōꝫ ī uiue m. sꝫ ars dr̄ r3 ad artifita. q r c. Dr̄ ꝙ de
rōne ūbi ē referri ad ūbiante suū dicēte 2 ad ūberatū
suū re trāꝫ ꝙ ut pbare. au. 83. 2. q. q. 63. melr ūbū
ītptam ut sig ficet nō solū ad prēꝫ. sꝫ ad q p ūbū fe
cit opatia pōt. It glō. sr ī ps. sel locut ē de ūbū et
nalr genuit ī q oia disposuit. sꝫ dispō dr̄ r3 ad dispo
sita. It au. mo om. c. 33. pr se ipꝫ 2 ea q fecit collulr ū
bo dr̄ 2 ꝙ dr̄ ꝙ ūbū ī q se dr̄ 2 ūbū q cāe ē vna sua. sꝫ
h nō eēt nō ūbū dīer aliq r3 ad cāꝫ trāꝫ. It au. 5. de
t. c. q. sicꝫ ūbo ꝙ nos pferim tēpale 2 trāsito 2 se ipꝫ
dr̄ 2 ꝙ de q loqut q̄to mag̃ ūbū dī p qd fca st oia q ī
ondit prēꝫ sicut ē p. q2 2 ipꝫ ita ē 2 h ē ꝙ pr. It au. 8.
de t. c. 13. de ma. 239. de p. sic ul indiatr ad. ita iudicatr
se ipꝫ. sꝫ nō se ūbū iudiatr nō se ādiudicatr iudicet. Ex

hys duabꝫ auctibꝫ het̄ ꝙ ūbū ē declatm̄. sꝫ declar cāe
dr̄ r3 ad cāa. It sic ūbū ad filiū. ita donū ad spm sān.
vn au. 15. de t. c. 15. de mag. 2 ey. de p. nō frustr ī tnite
nō dr̄ nō filius nec donū dī nō spc. s. sꝫ donū. s ꝙ tale nō solū ūbū
ht r3 ad dānte. sꝫ ad ea quibꝫ dat̄ s aug. 4. de t. c. 15. de
mag. 233. de p. cōd aūt podī ista op. ē tal. ūbū ē de
aliq. q. mlr 2 ī ab aliq effint 2 ex utroꝫ ht ꝙ sit res res
pectiū 2 ꝙ diatr r3 ad cāa q m ad h ꝙ de aliq. q. mlr ē
pꝫ p h ꝙ ē de rō sua pūs 2 maifestaīs totā sītꝫ eī. vn
au. 15. de t. c. 15. de ma. 2 38. de p. sic sua nra illi scie
dī sic 2 ūbū nrm qd nasat de nra scia dissile illi ūbo
dī qd natū ē de pūs eē. tal aūt ē ac si dicet de pūs sua
2 de pūs sapia qd ē expss de pre sapia. 2 ita ūbū mai
fstatm̄ ē toc scie pūs. de q ē sꝫ sca pūs ht r3 ad oia tā
cāta ꝙ ī cāta. g silr 2 ūbū It sic pr pduc ūbū qd de
eēn pduc. q. matiali. s aug. sꝫ eē pūs ht r3 ad oīs
cāas. g 2 ūbū. vn dnt ꝙ ūbū ī dīs pō ht r3 realem
cāas rlatie distiguēte ipꝫ a dicēte realit. sō ht r3 rōm
ad eēꝫ patris de q ē. 2 q2 eē ht hītudiēꝫ ad cāas s rōꝫ
sc ex ꝯnti ꝙ ūbū heat r3 ad cāas. 2 quadm ī nob ūbū
aliū ē pn9 specatōis tm̄. 2 tc nō icludit amorē. 2 aliū ē
pn9 speculādi 2 opandi ex. 2 tc icludit actū uotis det
miantis ad op. 2 h mō ē ūbū cū amore. 2 nō. 2 p ūbū
ī nob ē pn9 spedi eēs ablo te ut eēn e st. 2 s ūbū h ē so
mō accepū pn9 opandi eēns r ex ī effaī. ita ūbū ī ē
dīs itelr aliū ut pure speclatū 2 pn9 specloīs pure
2 ut sic ht solū r3 ad eēns rez. ut st eēn e. ao mō itelr
ūbū ut ē pcuū 2 pn9 opōis. 2 sic icludt amorē 2 actuꝫ
uotis determiātis ad op. ut puta ꝙ uult ipas cāas eē ī
tēpore. 2 sic ūbū ht r3 ad cāa exn̄aꝫ ut possit eē ī tē
pore. 2 oīs iste rōnes st rōis. Alr dr̄ ꝙ ī ūbo pssuni
ꝯsidare qd ē s ꝓpe ꝓpū. sō ꝙ ī ē s ex rōne ꝓpe sic p
pe ꝓpū ē hōi eē real rōal. ꝯr uo sit risil ī ē s sb rōe
ꝓpi. sic ex pte ūbi rōe ꝓpe ꝯstit 2 rōe ꝓpe ꝓpi refer
r ad prēꝫ. sꝫ tm̄ rōne moī ꝯsequtis ꝓpe tez. q ūbū pce
dit p mod declatm̄ refert ad cāas 2 iste r dr ht fun
datiū. s. r3 quo ūbū refert ad cāas mediatū. s. 2 im
mediatū ē ipa ꝓpetas. sꝫ īmediatū ē ipa ꝓpetas ut mediatū
ꝯcepta 2 definēte illa ꝯcepōe dehc fūdatu s ꝙ fudatu
uū cāe referut ad ūbū isto mō 2 eꝯ. 2 ī utroꝫ ex mo
ē rlo rōis. q2 si sit tmī realis ex pte cāe. tn̄ ī q m cāa
ūbo declat ht solū r3 rōis ad ūbū. sic ē ūbo declat ī ē
cāa sic spc. s. 2 tn̄ ex h ꝙ spc. s. sic declat ht solū r3
rōis ad ūbū. nō ht ad ūbū ī q m declat ūbo nō r3 rōis nec ūbū ht
ī q m ē declatm̄ spc sci. tale r3 nō ē iueire ī aliq a a p ad. s. s. nō r3 rōis
q2 illa rlo ī ē ūbo rōne moī ꝯnu ꝓpe tē nō rōe ꝓpe tas in
se. 2 iste mō ē mod declatiu. sic dm̄ ē ī ex ꝙ rōale
ꝯt hōi ꝓpe. sꝫ risile ꝯuir rōe talis ꝓpetas. alr tm̄ dr̄ ad qōꝫ
ꝙ ūbū dr̄ rlatoꝫ ad cāas. nllaꝫ tn̄ qm nō ht a a p. q2 nō
ht r3 ad cāa nō rōne scie. ul rōne eēn e. ul rōne rlo
nū y dealiū spectatiaꝫ 2 pfectaꝫ. sꝫ h oia st eqlr ī qlꝫ
p h ī duabꝫ p9 sit actia. ex pōam vnā pfcāꝫ scīaꝫ ī
actu ī uno 2 aliā pfcāꝫ ī hītu ī ao hōie. de re eadē nllaꝫ
rlonē actuale hēet sua pfcā ī actu ad sale q m ꝯsilēꝫ hēet

8.29

scīaꝫ hītual ad sale It si pōat ꝙ utꝫ sua sit pfca si
ma 2 ī actu. s ꝙ una eēt ex altā 2 declatia illi q̄ saꝫ re
latōꝫ hēet vna sua ad sale 2 a a hēet ꝯsilēꝫ. silr po
ne duo specla oppo ta. sꝫ vnū declaꝫ ad 2 ymagies q sit
ī ipo tn̄ utꝫ ht r3 ꝯsilēꝫ ad r a q relucēt ī specla. silr
ī ꝓpo to. lꝫ ūbū declaꝫ prēꝫ 2 r3 pūs. nllo tn̄ r ē in
ūbo ad cāas q nō sit ī pre cū eadēꝫ sua 2 eq pfca sit ī
pre 2 filio 2 spū sco nllꝫ g r3 ht st ad ex ꝙ nō ht pr
2 spc. s. h ut expsse dīe ans. mo m. c. 13. 34. ymprīi cō
stet ꝙ ūbū eī ꝯsidale ē illi 2 pfce sile ꝯseq nemo ꝙ oia
q st ī illo eadē 2 eod mō st ī ūbo eī. qmd g pfcm ē sui
uiuat aut nō viuat q̄ saꝫ mī sit ī ipo ī se ē uita ipa 2
ūitas It ans. monol. 38. studiose ē attēdēd ꝯddā qd
valde dissile alys rebꝫ ī summo. s. 2 ūbo eī ut eueire.
pā cū sic ē vnicuiꝫ sigl'ati pfcam sit ī alobꝫ. 2 tn̄ plā
lite nō admitit ī duobꝫ. 2 pm po sūm spūs 2 ūbū eī nō
st duo pares sꝫ nec due pes cād nō duo ad qd sig fic
eēꝫ eoꝫ aut hītudiēꝫ ad cāa ꝓp h ult addiait ꝙ nllā
relatō sq ī vna p ad cām q nō sit ī a a. im filius ht r3 ad
cām ꝯpatōꝫ cōis declatōis q nō ht a a p. nō ꝙ r r9
sit s ꝓpus. sꝫ appat. sic pri appat pō sr sapia. spūi
sco bōitas. q tn̄ eqlr ꝯiunt tbꝫ. Ad pm ī qoe ꝙ ita si
h dr̄ r3 ad cāꝫ. sic ūbū 2 dr̄ pr 2 spc. s. tn̄ ūbū dr̄ isti
r3 mag̃ appare. q2 nōt declatōꝫ. alr s pore op. cū dr̄
filius dīc eudē r3 ꝙ ūbū ūmē eudē r3 realē diait ut ad
prem. nō tn̄ eudē r3 rōis. Ad ad ꝙ ūbū dr̄ r3 pn9 ad
dicētē sturo ad dāi p ūbū. 2 rō nō ē ūbū cāe q nō ht rea
lē rlatōꝫ ad cāꝫ. tn̄ bn̄ pōt ꝯcedi ꝙ ūbū ē declatm̄ cāe.
2 sic sit ūbū eī. q2 declatm̄ eī. Ad ad ꝙ nō ē ī ꝯ ēs ꝙ
unū s rēꝫ oppō uelanie altā s rlatōꝫ reallē. ut ūbū dī
cēti qd oppōat relatie altā s rlatōꝫ rōis. ut ūbū ūbali
ul ūbato qd declar. Ad. 5. dr̄ sic ab aliquibꝫ ꝙ cū a
ūbo cāa heat eē nō solū eē nec sꝫ ī eēn e ꝙ pducto ū
bi nō solū s itellr existētys sꝫ ī eēn is 2 ꝙ ī illo pōn hē
r ꝯplete rō ūbi q tn̄ refert ad cāꝫ. sꝫ h nō ut eē ūm.
cū filius sn̄ ūbo appet nō ī q hnt eē ipe rōes ydealesr. si
aut dm̄ ē. Jō alr dr̄ ꝙ eo m q fuit illa rlo hītualr ab
etno fuūt exma hītualr ab etno. nā ipa cāa nec sꝫ
eēꝫ nec sm exn̄aꝫ ex ē tmī istī rlatōis. sꝫ ꝙ m ad eē exn e
ē tmī eē 2 h ī ꝙ m eē cadit sb cogtōe dī tāꝙ tmī cog
tōis ul dr̄ ꝙ ī a rlo fuit ab etno actualr. q2 exma fuūt
ab etno pūt st exma. q2 cāa solū ut cognita ē est
unū exmū rlatōis. sꝫ ab etno fuit eēn cāe actualr
declati ī ūbo tn̄ r a rlo dī ad cāꝫ ab etno ē sb rōe cāe.
O r utr pductio extn̄a cāaꝫ psuppōat ꝯ exius. eman
netō emanatōēꝫ itn̄ca pꝫ ī dīs. ꝙ sic. sic pdc
tio extn̄a ad pdtōꝫ itn̄ca sic bōitas cāe ad bōitatē di
uīnā. q r pductō cāe pductōꝫ dī p. It nllꝫ artifex
artificialr opat̄ sn̄ arte. s aug. 83. q. q. 6. sꝫ ūbū ē
ars pūs. s aug. 6. t. c. ult. 2 de cogtōe ve uite. filius est
cogtio ul cogtio 2 sapia 2 ars pūs. q r c. It ista se
hnt s ordinē ī dīs. act eēs ad itr act notōal ad itr
2 act eēnl ad ex. sꝫ actus notōal ad itr psuppō actū
eēlē itr. g actus eēlis ad ex psuppōt actū notōalē itr

2 p ꝯnt emanatōꝫ p It act uotis nemo psuppōt actuꝫ
itells. sꝫ cāa pō pactū uotis q2 actōne voluntaria nō nālr. g
psuppōit pdtōꝫ pactū itē. sꝫ actu itē pduc ūbū. q r c. It
ī gn̄e ēns ē dr̄ pcessus vni a pn9 ad pncipiata ū min
dūsū psuppōit mag̃ dūsū al a pncipiantis ad pn. ū
mag̃ dūsū psuppōit mi dūsū. cū g pcessus dāe a sit
sic pncipiati a pn. mior dūsitatis ī psuppōit mare. sꝫ
rlo cāe ad deū ē rlo rōis q ē miōris dūe. g sn psuppo
nit rlōꝫ q ē maiors dūe ī dō. ul dīs sn emanatōne p
sōaꝫ. Ḡ pscia pma cāt pō igeita forti 2 sapia geita
extit ī q spcla. deīn pōt g ūbo cū nō sit rō forius agē
dī pri. sꝫ extīsecus pōt eē cāto. sic si artifex dō hēet
vnā arte fortē 2 aliā extē. depta arte exn̄ possꝫ agē
p fortē artē. It se pōt gn̄are g pōt cāre 2 nō ꝯuti. q2
filius pōt cāre 2 st spc. s. 2 tn̄ nō possut gn̄are. g cāre
ē pus. g psuppō. sic q2 sequt hō g aial 2 nō ꝯuti. g
ē pus nō aial ꝙ hō It si sic cū effcus duatr ī cogtōeꝫ
cāe possꝫ dō nllr deuēire ī cogtōꝫ tmī pꝫ aut ꝯtr
nō dm̄ ē sup. Dr̄ ꝙ sic ī artifice cāto ad h ꝙ opet ad
ex ī effcū reqrit sapia nō solū ulis declatiua 2 idetmia
ta. sꝫ determiata 2 dispoitia reqrit 2 uotis nō simpl q uult
ablo te. sꝫ uotis affectuta q uult rē eē ita ī cō ad h ꝙ p
ducat cāturā req nemo scia dispoitia 2 uotis affectu
ta. sꝫ scia dispoua pduc ūbū. sic ē ipꝫ ūbū 2 volūtate
affectata pducit s. s. sic uotis affectata ē spc. s. 2 sic
nemo emanatō extīseca psuppōit itn̄ca. Ad ꝯtr
rōꝫ h ar ar. oīe nlr pducēs pūs pduc idē ꝙ dui
sū. pūs vnū ꝙ mlta. g pus silr pduc sile ꝙ dissi
mile. h dr̄ pclus ꝓpōne. 38. ū sic dr̄. oē pducēs silia
aūt dissilia sbstituit. sꝫ agēs sup nle uolūtariū nō
p pducē mlta nō ordie nec p9 pduat unū nō dilū nō p9
pduat idē. q r nō dissile ē cāa nō pducat sile cui ē
ūbū ī dētū It aia nra ꝓp sua pōlitē. q2 teꝫ īfimū gra
dū ī gn̄e itelligit nō pōt se itellige nō itelligat alia a se
sic pr hūi ex. s. de aīa. ū dr̄ ꝙ aīa itelligit se sic alia
g cū de sit pmus 2 melius ī termio actualis nō p itelle
alia nō p9 itelligat se 2 ē ūm. Ꝯ mīus. n. dē vno actu
2 sūmo 2 simplic itelligat eēm sua 2 a. tn̄ iste act itelli
gēdi nō respic a a nō p eēꝫ itellctā 2 ut itellctā. nō g pr
deus a a a se itellige nō p9 itelligat se 2 cā. Cōsilr pt argui
de uotē r spc sc 2 cā. sꝫ itellido se pduc ūbū q r cū nō
possit pducē cāa nō itellido pūs pducēt ūbū ꝙ cāaꝫ.
It au. 15. de t. c. 13. de ma. eg. de pūs. ūbū dī possꝫ
eē nlla existe cāa. cātura uo nlla possꝫ eē nō p ipꝫ
p quē fcā st oia. lō de ūbo. h negat au. possibilite cāe
cāis q tō ūbo. q r c. It au. 9. de t. c. 8. de mag. 2. 18.
de pūs. nec agim p mbr corpis itas dās q2 nris quibꝫ
appbat ul ipbat mores hōi. ꝙ nō ūbo ap nos intus
in dito pucien. Nemo. n. volēs ad fac ꝙ ī corde suo
p9 nō dixit h r. ex h sic. oē agēs a ꝓpō pcōapit antqm
agat. dē ē agēs a ꝓpō ī pductōe cāꝫ. sꝫ ꝯcept ī dō ē ū
bū. q r c. It au. mo om. c. 9. nllo pacto st pr ad ab aliq
mūabilr nō ī faaētis rōne pcedat ad uei faciēde. q. ex
suū opui dicat for ul sin do ac ydea. sꝫ ī. c. x. Jlla at

maior

vna

opo

ca

se ꝙ nō catholr pīm ⁊ maxīe bū aug̃ sp̄tus cohēat. pꝫ
g̃ ꝙ btē aũ accip̄ sibi solū dīe ēēlr sic ans. mo^m. v lo
maxīe de dīe. ¶ Ꝯ arguit sic. ꝯ̃uis lr ab aũcte teneat
affirmātiue ñ tñ tenꝫ negatiue. g̃ ñ seq̃ ans. nō accip̄ dīe
ñ ēēnlr. g̃ nō p̄t accipi notiōalr ī diuīs. ¶ Jt̃ ꝓbo po
ꝙ ans. accip̄ idifferēt ēēlr ⁊ notiōalr ⁊ dato ꝙ sic. tñ ꝗ
ans. utit̃ ēēlr tm. qꝛ sic valꝫ ad ꝓpositū suū. ñ ꝓp̄ hoc
discordat ab aug̃. qꝛ accip̄ vnū m̄bꝛū dimittēdo al̃. ſꝫ
si ans. dicet ꝙ dīe ñ accipit̃ ñ ēēnlr discordarꝫ. Ꝙꝛ aũt
ans. solr accipiat dīe ēēlr ꝓbāt ꝙ mo^m. c. 63. dr̃ sic.
ꝯstat ꝙ sic ꝑtinꝫ ad ei^s ēēn^a sciā ⁊ itellīa. sic ei^s scire
⁊ itellīe ñ ē al̃ ꝙ̃ dīe. ⁊ p̄t d̃ ꝙ singl̃s ē dñs ñ tñ sil̃
oms. ꝫ. dicētes. ſꝫ vn^s dic̃. ¶ Con̄ ꝙ ans. accipiat dīe
aliqñ notōr ondr̃ sic. mo^m. c. 33. quis negꝫ summaꝫ
sapiaꝫ cū se dicēdo itellīt gignere ꝯsbalē sibi nē suā. i. v
bū suū. Jdē dr̃. c. 16. ī fine. vn̄ cc̃tū ē ꝙ accip̄ dīe ēēlr
⁊ notiōalr. Jdeo dñt alij sic ꝙ dīe accipit̃ tm̄ notiōalr.
cui^s rō ē. qꝛ ad ōēꝫ t̃minū ꝑ se ⁊ ꝓpiū ē ꝓp̄us actus ⁊ ꝑ
se. ſꝫ vbū ē t̃min^s ꝓp̄ ⁊ itatiuus siue notiōal. g̃ ē ꝓp̄us
act^s ad ipꝫ. ſꝫ nō alr ꝙ̃ dīe. ⁊ io nlla ꝑ̃ dic̃ vbo nisi so
lū p̄r. Q̃ualr aũt ad vbū t̃miat̃ dīe ⁊ nō ad filiū sb
rōne filij. ſꝫ mag̃ gn̄are pꝫ sup̄ v. dict̃ dr̃ia int̃ dīe
⁊ gn̄are. ¶ Ꝯ̃ si dīe solū accipit̃ notiōalr tūc sol^s p̄r di
cēt sic solus p̄r gn̄at. ꝙ ē ꝯ̃ ans. plane. mo^m. c. 63.
v. dr̃ ꝙ singl̃s ē dñs. Jt̃ aũ. mo^m. c. ide summo spiritu ēē
scit̃ ꝙ itellīe suū dīe. ut eodē mō sciat oīa q̄ sciat q̄ mō
dr̃ ea aũt itellīt. g̃ dīe accip̄ ēēlr. ¶ Ad rōeꝫ ultīe opi
niōis dr̃ ꝙ ad vbū ē actus ꝓp̄^s. s. uibare ñ dīe. sic. n. se
hñt ad īuicē. vbans vbare ⁊ vbū. sic gn̄ans gn̄are
⁊ filius. Jo dñt alij ꝙ dīe accipit̃ utroꝫ mō. s. ēēnlr ⁊ no
tōalr. ⁊ tñ ꝙ solus p̄r dic̃ vbo sic sp̄c s̄cs dicet ūbo. ꝙ
ñ p̄t ēē. qꝛ si sic. aut h̃ ēēt qꝛ rō formlis vb^i ēēt s̄ di
cēdi. qđ nō ē vm. qꝛ nlla ꝑ̃ ē rō formli agēdi. alia ꝑ e
ꝯ omīs. ul h̃ ēēt qꝛ sp̄c s̄cs ēēt rō exp̄mēdi vbo puta ꝙ
ꝓducēt. Et h̃ ñ ē. qꝛ vbū ꝓduc̃ sp̄m sc̄m. ⁊ ñ eꝯ. l hoc
ēēt qꝛ vbū ē rō exp̄mēdi. s. ꝓducēdo ipꝫ. ⁊ h̃ nō p̄t
ēē. qꝛ cū sp̄c. s. sit a p̄re possꝫ eadē rōe dici ꝙ sp̄c. s. di
cēt p̄re. ꝙ ñ cōcedr̃. Et io ipi dñt ꝙ filius ⁊ sp̄c. s. ñ dicūt
vbo lic̃ nō sīt vbo. ſꝫ tñ solus pat̃ dr̃ ūbo sic ip̄e sol^s
ꝓduc̃ vbū. ¶ Ꝯ̃ qꝛ isto arguit̃ sic ex dcō ꝓpo. qꝛ si ꝑ
tāto ꝯcedit̃ ꝙ sp̄c. s. dicat vbo qꝛ ñ sit vbo p̄t eadeꝫ
rōne d̃ ꝙ. s. s. dicat p̄re. qꝛ ñ sīt p̄re. ꝙ nō ꝯcedit̃. Jt̃
aũ. sr̃ Jo. om. 22. ī fine. oīs qui dic̃ aliciu aliq̄ vbo.
dic̃ ⁊ seq̄ ipꝫ. q^a alio vbo dr̃ vn^s ē deꝯ. ex hoc hēt̃ ꝙ fili^s
dr̃ vbo. Et silr̃ p̄t hrī ꝙ sp̄c. s. dr̃ vbo. qꝛ vn^s ē de cū pa
tre ⁊ vbo. ¶ Ad rōes eoꝝ dr̃ ꝙ ꝓcedūt ex isufficiētia
qꝛ ē. ꝯ̃ mō iste. s. s. dic̃ vbo. i. intuet̃ in vbo. Et fili^s
dic̃ vbo. i. ituet̃ ī vbo. Jt̃ m̄lti modi ꝯcludūt h̃ t̃ria
iꝯ̃ens. s. ꝙ. s. s. dicat p̄re ⁊ silr̃ fili^s dic̃ p̄re. ⁊ h̃ ꝯfir
mat̃ ꝑ aug̃. 15. de t̃. c. 14. nouit deus t̃taꝫ. p. o^a ī se ip
so nouit ī filio. oīa silr̃ nouit ⁊ fili^s ī se. s. t̃riꝗ ea q̄
nata s̄t de hijs q̄ p̄r nouit ī se ipo. Jn p̄re aũt ea deq
lr̃ nata s̄t. sit g̃ īuicē p̄r ⁊ filius. ſꝫ ī ꝯ gignēdo ꝙ fili^s sp̄c
culat̃ ī p̄re. ⁊ eadē rōne sp̄c. s. io nō ē iꝯ̃ens dīe ꝙ sp̄c

·s· dicat p̄reꝫ summp̄s dīe ēēnlr. Jdē ē a^a op̄. ꝙ dīe ac
capit̃. 6. mōis. vno m̄ p̄ro gn̄are. ⁊ sic ē pui notō
nale. ⁊ ꝯt p̄ri. ⁊ d̃ ei s̄c̃dēs ꝯt soli filio. Et sic Ric.
de t̃. 6. c. 12. dicēs ꝙ solus p̄r dic̃. ⁊ aũ. 6. de t̃. c. 2.
illo ꝯ̃ etnō ūbo nō singl̃s itellr. Sc̃do m̄ accipit̃ ꝓut
addit sup̄ gn̄are coicatōꝫ oūi ēēn^lis filio ꝑ gn̄oꝛ.
Et sic loq̄ aũ. 15. de t̃. c. 12. Jn p̄n^o. de p̄r oīa q̄ sbalr̄
hr̄ ī ꝯetno s̄ vbo suo dixit. ⁊ sic idē ē dīe ꝙ gn̄are.
vn̄ hyl. 9. de t̃. c. 6. nemo abigat n^o q̄ auctoris in
filij natiuitate ꝯfessa ut ex uno ꝯsistat ī unū ⁊ ꝑ v
nū nō discnat̃ ex uno. atqꝫ ita vnū sit ꝑ qđ vn^s ex
uno ē. Jtio mō accipi dīe ꝑ maifestare s^a ī vbo ipꝫ
·s· ꝓductū ⁊ sic dīe ē purū notiōale. ⁊ ꝯt soli p̄ri. Solus
·n· p̄r gn̄at. ⁊ fili^s coicat ēēnlia. ita ꝑ ēēm suā s^a a^a
ī h^o dicitur. icludit. n. dīe isto mō. ñ solū actū mai
festādi. ſꝫ silr cū h̃ actū gn̄andi vbū ut m̄e^{te} vbo t̃
minet̃ ad a^a. ⁊ sic loq̄ aũ. ad orosiū. dō vbi dr̃ ūbū
di. deus vnū vbū genuit. ī q^o oīa efficacit̃ dixit.
vn̄ hijs t̃bꝫ mōis accip̄ dīe notiōalr tm. ¶ Q̃rto mō
accipit̃ ꝑ itellctōe ītuitiua. ⁊ sic lr̃ aũ. mo^m. c. 62. n^r
a^de summo spū dīe ꝙ̃ cogitādo intuū. Et aũ. sr̃ Jo. om.
22. oīs qui dic̃ vbo dic̃. ⁊ om. 28. deus cū ad dīq ⁊ dāt
tota t̃nitas dic̃ ⁊ docet. Jsto mō accipit̃ ēēlr ⁊ ꝯt oībꝫ
p^is. ⁊ sic accip̄ aũ. 2°. sr̃ Gen. c. 6. Dixit de fiat ⁊ c. nō
tēporalr nō sono vocis. ſꝫ ī vbo s^i ꝯetno. ī q^o disposuit ab
etno ut fieret ī tēpore. ⁊ ī eo fanē. ¶ Sexto m̄ accipit̃
dīe ꝑ illuiare. ⁊ sic accip̄ aũ. 8. sr̃ gen. ī fine rō trini
tas ꝑ se ipaꝫ ca^mis rōales illuiat. Et h̃. 3. mō accipit̃
dīe ēēlr solū. ꝑ mis t̃bꝫ mōis. sol^s pat̃ dic̃ vbo. ſꝫ ali
is t̃bꝫ mōis dñt oms ꝑe ⁊ cāre rōales dñt vbo. ut sic
p̄r dicatur vbo qꝛ gn̄at vbū. filius dicat vbo qꝛ ē vbū.
·s·s· dic̃ vbo qꝛ actus ēēlis t̃miat̃ ad vbū. ca^{ra} rōal
dr̃ vbo qꝛ ituet̃ ī ūbo. ⁊ addūt ult̃ ꝙ ī ūbo ē duo ꝯsi
dare. s. ꝙ ē ꝓductū ⁊ qđ ē declatiū. Q̃rtū aũt ad h̃
ꝙ vbū ē declatiū dñt oms vbo. ⁊ iste alr̃ mō accipi^{tur}
dīe ꝑ eo ꝙ ē vbo declare ⁊ maifestare ꝙ ñ solū p̄r p̄.
ſꝫ oē i^d ꝙ actu itellr vbū hñs ipꝫ aũ ē ⁊ fili^s ⁊ s. s. vn̄
p̄r dic̃ vbo ⁊ fili^s dic̃ vbo qꝛ se ipo ⁊ sp̄c. s. dic̃ vbo nō
suo ſꝫ p̄ris. ⁊ sic dīe vbo ē ēēnle. sic̃ itellīe. Q̃ aũt
sit dr̃ia int̃ itellīe ⁊ dīe. rei^re ꝙ vbū icludit utruꝫ
sic solus p̄r dic̃ vbo. h̃ ē ꝙ dic̃ vbū ꝑ mod̃ declatiui. si
aũt tm̄ ē ī. 3^a. acceptōne hr̄ ꝙ ē dīe. ¶ Ad p^m ī qōe dr̃ ꝙ
nō ē silr̃ qꝛ amoꝛ rō formlis dilidi cadēs mediū īt̃ actū ⁊
p̄ōꝫ. vbū aũt cadit mediū solū īt̃ actū ⁊ obm̄. nō tñ ut
ē mediū īt̃ p̄ōꝫ ⁊ actū. sic ī sīl̃ patebit. qñ q̄ret̃ utrū
p̄r sapiat sapīa genita. :~

¶ Trū inasci^{tas} sit ꝓp̄etas p̄ris. ꝙ nō. qꝛ si sic. aut
h̃ ēēt rōne negōnis ꝙ ñ p̄t ēē. qꝛ negō nō dicit
al̃d ad dig̃nitatē ꝑtinēs qđ faciat notō seu ꝓp̄etas. l
rōne illi^s qđ ꝑ̄it. ꝙ ñ p̄t ēē. qꝛ nō rōe ēēn^e ꝙ mai
festū ē cū ēēn sit cōis oībꝫ. n^c rōne rlatōis ad qđ se
q̄ns ꝙ nō rōe cōis spirōis actīe. qꝛ si sic. tūc inasci^{tas}
ēēt notō filij. n^c rōne p̄ni^{tis}. qꝛ ꝑ aug^m. 5. de t̃. c. 6.
ñ ē h̃ q̄d dīe igenitū qđ ē p̄reꝫ dīe. qꝛ ⁊ si filiū ñ ge

nuissꝫ n^r ꝓhibēt dīe eū igenitū. Jt̃ ex hac aũcte ꝑ
aug̃ sc̄e ꝙ inasci^{tas} ñ sit ꝓp̄etas ꝓp̄e ꝓp̄a p̄ri. qꝛ qñ
ad ē ꝓp̄etē ꝓp̄ū alicui i^d ñ p̄t poi ī eē ñ posito illo aũ ē
ꝓp̄ū ñ ꝑ icōꝓo^{le} iplicatū sic ꝙ ñ sit hō. ⁊ tñ sit risil̃e
Si g̃ inascibilitas ēēt ꝓp̄etas p̄ris. aũ. poneret icōꝓo^{lia}
·5· de t̃. c. 6. v dic̃ ꝙ si filiū ñ genuissꝫ n^r ꝓhibēt eū di
cere igenitū siue inascibilē. ⁊ cc̃tū ē ꝙ si nō genuis
set filiū nō ēēt pat̃. g̃ si inascibilitas ēēt ꝓp̄etas p̄ri
s ī depto ipo cui^s ē ꝓp̄etas manet ꝓp̄etas ꝙ ē ipo^{le}. ꝑ
icōꝓo^{le}. Jt̃ qñcūꝫ aliq̄ negō ul̃ p̄uatō dicit al̃d ad dig
nitatē ꝑtinēs. affirmatō sui hr̄ ñ dr̃ aliqđ ad dig̃ta
tē ꝑtinēs. g̃ igenitū ñ dr̃ al̃d ⁊ eꝯ. ſꝫ genitū dic̃ al̃d
ad dignitatē ꝑtinēs. g̃ igenitū ñ dr̃ ad tale. ⁊ per
ꝯ̃ns ñ e^t notō. p. ¶ Ꝯ̃ aũ. 5. de t̃. c. 6. alia notō ē
q^a itelli genitor. alia q^a igenitus. nā ꝯ̃ius de deo p̄re
utrūꝫ dicat̃ i^d tñ ad genitū. i. ad filiū dr̃. h̃ aũt ꝙ
vingēitus dr̃ ad ipꝫ n^r ꝓhibꝫ. Jt̃ mag̃r ī l̃ra dr̃ ꝙ inas
cibilitas ē ꝓp̄etas ul̃ notō p̄ris. Op̄. qđ ē ꝑ p̄ma notō
·p· n^c ipedit ꝙ sit notō qꝛ sig̃tur ꝑ mod̃ negōnis
ſꝫ mag̃ seq̄ oppo^{m} ꝙ h̃ rō ē oīū p̄oꝝ ꝙ nō ꝓssunt
notificari ꝑ ꝓoītia. ſꝫ ꝑ p̄uatīa. sic pꝫ de p̄ūcto qđ
notificat̃ p̄uatīe. qꝛ p̄uct^9 ē cui^s ꝑs nō ē. Et silr̃
unū maxīe positm̄ maifestat̃ l notificat̃ ꝑ p̄uatōꝫ
·s· ꝙ ē idiuisū ī se. ⁊ ab alijs diuisū. ⁊ tñ vnitas ⁊ p̄ūctu^s
sūt p̄n^a ꝙ̃ti^{tis} ꝯti^{ue} ⁊ discrete. nō ē g̃ ꝯ̃ rōꝫ p̄mi^{tas}. imo
mag̃ de rōe ei^s ē notificari ꝑ mod̃ p̄uōnis. ⁊ io sicut
ꝑ p̄ris p̄ma ē ita ⁊ ei^s notō p̄ma sig̃t̃ ꝑ mod̃ p̄uōis.
¶ Ꝯ̃ negatō ut negatō ñ dr̃ al̃d ad dig̃tatē ꝑtinēs. q̄r̃
⁊ c. Jt̃ ꝑ phm̄ ī p̄ro. 2. lib^r. thoꝝ. negatō ē posterioꝛ affir
matīe. Cū g̃ ꝑ ꝑ̄a ꝑ eos debeat notifi^{ri} ꝑ al̃d p̄uati
uū. sc̄e ꝙ ñ ē p̄ma notō p̄ris inasci^{tas}. io ē a^d op̄. ꝙ ē
·3· ꝑ^e ꝯstituat̃ ꝑ relatōes origis. ⁊ sr̃ tm̄. 3. ꝑ^e denñ
tate ē deuenire ad aliqm̄ ꝑ^{sonꝫ} ista qm̄ descēdēdo ñ est
a^a ⁊ a^a. silr̃ altendēdo ult̃ ꝙ ñ ē a^a. p̄t duplicē hr̄ h̃i
tudīeꝫ. qꝛ oms a^e s̄t ab ea. ⁊ ipa a nlla a^a. Jn h̃ g̃ ꝙ oēs
alie s̄t ab ea hr̄ notifi^{ri} ꝑ mod̃ origis affirmatīe. ⁊ io
p̄r p̄t notōꝫ q̄ ē s^i ⁊ fi^o cōis ut p̄t spiratōꝫ actiūꝫ hr̄
duas alias notōnes. sicn. dig̃tatis ī. p. ē ēē p̄n^m
aliꝯ. ita dig̃tatis ē hr̄e a se. ⁊ a nllo p̄oni. Si aũt q̄r̃
ī q^o ē ista noti^a ul̃ fūdat̃. s. inasci^{tas} dico ꝙ fūdat̃ in
ipa ēē. put ē sb tali mō ī p̄re. ꝙ ñ ē ī ipo ab a^o. ⁊ io h̃
ēē sit cōis oībꝫ p^is nō tñ i^a notō ñ ī. p. ⁊ fūdat̃ g̃ inas
cibilitas ī ēēn ñ ñ me^{te} ꝓp̄e^{te} positīa. qꝛ g̃ maxīe
ipa p̄nitas ⁊ inascibilitas se ꝯsēciūt̃. d^o g̃ ꝙ inasci^{tas}
ē notō p̄ris ꝑtinēs ad dig̃tatē. ⁊ qđ dig̃tatis ē hr̄ a
fūdi^{to}. ¶ Ad p^m ꝙ inasci^{tas} ē notō ꝑtinēs ad digni
tatē rōne sui fūda^{ti} ī q^o fūdat̃ puta ēē. n^c seq̄ ex hoc
ꝙ sit ī plibꝫ p^is. qꝛ fūdat̃ ī ēē. ut disposita ꝓp̄etate
dispositia determiata. s. p̄nit^{te}. ¶ Ad aug̃. dr̃ ꝙ itētio
aug̃ nō ē ꝙ ita sit ī diuis. s. ꝙ possit ēē igenit^9 siñ sit
pat̃. ſꝫ h̃ possit ēē ī hūanis. ſꝫ ex ui^{te} h̃ uo^{lis}. p. ñ p̄t
iferri ꝙ sit igenitus n^c eꝯ ē igenit^9. g̃. p. formli ꝯse
q̄n^a q̄ tenꝫ grā forme ꝑ ꝯ̃te. p^o. phi^y. c. 24. 23. ūqꝫ
tenꝫ. lic̃ ꝯ̃nia q̄ tenꝫ g̃ m^e ñ teneat ñ qꝛ ꝯ̃nia. lic̃

g̃ m^e teneat ī diuis. ⁊ ꝓp̄ h̃ dic̃ aũ. ꝙ n^r ꝓhibꝫ eū dīe
igenitū ⁊ ñ ēē p̄reꝫ formlr lo^{do}. alr̃ rn̄dēt̃ ad ar^m ꝙ ē ꝓ
ꝓp̄etas dup^x. vna ꝯ̃ns form. ⁊ ñ determiate. sic risibilitas
ꝯsē hōieꝫ. a^a q^a ñ seq̄ tm̄ vnā i^{tem} imo ꝯseq̄ duplicem
n^{am} ut ꝯmutata ꝓ p̄oꝝ seq̄ nūꝫ ⁊ maitudīem ꝑ idu
dit ipo^{te} ut pꝫ. Sc̄do mō ñ. nā si ñ ēēt mag̃tudo possꝫ ēē
ꝯmutata ꝓ p̄oꝝ ī nūis. ⁊ qꝛ igenitū sui inasci^{le} nō se hr̄
determiate ad unū. puta ad suppo^{tū} ablo^{tū} ul̃ determiate
ad suppo^{tū} rlatm̄. ſꝫ idifferēt̃ se hr̄ ad ēē p̄reꝫ ⁊ ñ ēē
p̄reꝫ. Jo ponēdo igenitū ñ po^{do} p̄reꝫ ñ icludit̃ icōꝓo^{le}
formlr lo^{do}. ſꝫ g̃ m^e ī diuis sic ī a^a rn̄ne dcm̄ ē. ¶ Ad. 3.
ꝙ bñ ꝓbat ꝙ rōne pure negōis nllo m̄ ꝑtinꝫ ad dig̃ta
tem̄ rōe sui fūdi^{ti} ꝑ̄itiue ꝑtīe p̄t ad dignitateꝫ
ut dcm̄ ē. ¶ Alr̃ ꝙ qñ dr̃ ꝙ qñ affirmatio ꝑtinꝫ ad digni
tatē negatō ñ ꝑtinꝫ ⁊ eꝯ. dr̃ ꝙ vm̄ ē ul̃ qñ negō p̄
uat ablo^{tū}. Cū. n. ꝑtineat ad dignitatē negatō p̄ri
uās i^d ñ ꝑtinebit ad dignitatē. ſꝫ nō ē vm̄ qñ p̄uat
rlōꝫ q^a. s. rlō ñ dr̃ ꝑfcōꝫ aliq̄m̄ ſꝫ solū dr̃ mod̃ cū ꝑfcōꝫ
sic̃ sup̄i^9 dcm̄ ē. sic g̃ ñ dr̃ ꝑfcōꝫ ſꝫ mod̃ cū ꝑfcōꝫ sic ñ
dr̃ dignit^{te} ſꝫ mod̃ cū dignit^{te}. ⁊ io negatō p̄uās taleꝫ
rlōꝫ p̄t ēē dignitatis rōe fūdamti. :~

¶ Q^{ritur} utrū gn̄are sit actus ꝯstitutiua p̄ris sui ꝑ^e p̄me.
ꝙ ñ. actus ēꝯ dicit̃ a suppo^{to}. g̃ actus ꝑ se p̄suppōit
suppo^{tū} ꝯstitutū. ſꝫ p̄suppōit ꝯstitutū ñ ꝯsti^{tuit} ipꝫ. q̄r̃ ⁊ c.
¶ Jt̃ gn̄are ē op^9 nēꝑ dam̄. c. 8. ſꝫ ñ ē n^c ablo^{te}. g̃ n^e sup
p̄oꝫ. g̃ p̄suppōit ī ea ꝓp̄e^{te} t̃miante. ⁊ h̃ ꝯstituit ꝑ̄m.
¶ Ꝯ̃ ī p̄ma ꝑ̄ st̃. 3. ēēn gn̄are ⁊ spirare. ſꝫ ēēn ut ēēn ñ
ꝯsti^{tuit} ī ēē ꝑ̄lr. qꝛ si sic ꝯstituet suppo^m ablo^{tū} ñ spi
rare qꝛ ē cōe. p. ⁊ fi^o. q̄r̃ reliquit̃ ꝙ gn̄o actiē ꝯstituat.
¶ Hīc ꝙ gn̄are p̄t accipi ut dr̃ totū qđ ē ī p̄. p. ut. p. dis
tiguit̃ a filio. ⁊ sic ꝯsti^{tuit} eū qꝛ n^l qđ ē ī ꝯstituēs ñ i^d ī q^o
distiguit̃ a fi^o ul̃ p̄t sumi gn̄are. i. q. mediū īt̃ gn̄ās
⁊ gn̄atū cū sit act^9 rlatiu^9 ꝯseq̄ns actoꝫ ⁊ passiōeꝫ l ma
gis p̄ōꝫ actiūꝫ ⁊ passiūꝫ hñt r^{lōꝫ} ad gn̄ans ⁊ genitū. ⁊ hoc
·q̃· aut ut ē me^{m} ꝑ p̄olit^{te}. ⁊ sic sig̃t̃ nōie potētis ge
nare aut ut ē mediū ꝑ actū. ⁊ sig̃t̃ nōie gn̄antis. a^r
sūt̃ mediū pegisse. ⁊. q. ī p̄tiui. ⁊ sic sig̃tur nōie pa
t̃nitatis. n^c ē difficltas ꝙ istoꝝ. ē. ñ ꝯstituat an gn̄a
tiuū. an potēs gn̄are an gn̄ans an gn̄asse siū pat̃
nitas. Q̃ aũt relatō sig̃ta nōe gn̄antis ñ ꝯstituat
ꝑ^{sonꝫ} p̄ma pꝫ. qꝛ actus suppōit ꝑ̄ꝫ ꝯstitutiaꝫ. dr̃ ꝙ p̄nitas
ꝯsti^{tuit} eaꝫ ⁊ nlla a^a ꝓp̄etas. qꝛ oē i^d qđ ē s̄bsistēs ꝑfcē ⁊
ꝑ mod̃ s̄bsistētis se hñs dꝫ distigui ꝑ ꝓp̄etatē q^a maxīe
sig̃t̃ ꝑ mod̃ s̄bsistēs ⁊ iexistēs ꝑ^e. tale ē p̄nitas
q̄r̃ ⁊ c. vn̄ p^o ē p̄nitas ut ꝓp̄etas ē ꝯstitutiua ꝑ^e. ꝑ^t
mod̃ gn̄atiuitas ⁊ tūc gn̄are ⁊ tūc p̄nitas ut relatō
ꝯseq̄ns actū. Jstud ꝯfirmat̃ p^o ꝑ dam̄. li^o. 3. c. 4. dr̃a
at̃ yꝓstati ī solis t̃bꝫ ꝓp̄e^{bꝫ} ī cāli p̄rna ⁊ filiali ⁊ ꝓces
si^{li}. Jn origi^{li} ē sic. diffiniꝫ aũt yꝓstaliū ī solis t̃ibꝫ
ꝓp̄e^{bꝫ} ī cāli. p̄rna ⁊ fili^{li}. cā^{li} ⁊ ꝓcessi^{li} cog^oscim^9. ¶ Jt̃
ꝯ^{or}. sr̄ boe^{m} de t̃. dr̃ ꝙ p̄r ⁊ fili^9 distiguit̃ p̄ni^{te} ⁊ filia
tōne. Jt̃ unūqđꝫ potissime ⁊ p̄ncipaliē notificat̃ suo
ꝓp̄o ꝑ se distictō ⁊ ꝯstitu^o. nllꝫ aũt n^m ita ver ꝓp̄e ꝯue
nit p̄me ꝑ^e. sic̃ h̃ n^n p̄r. sic̃ tradit ēēl^m ⁊ s̄c̃tum ap̄o^{ca}.

— ꝙ̃ siquēꝫ ꝑ dicet ūbo
— ūbum
— vj
— ꝯcedūt qꝛ ipi
— ꝑ hoc sui ꝙ specula mp̄re
— i. speculatur ip̄re
— iste nascendo h̃ ꝑ h̃ plane
— ꝙ
— dicē
— hȳs
— ꝑ aug̃
— ē
— alr̃ ꝙ nō ē silr̃ qꝛ diligē solū ac capi ēēr dicē al̄ utꝫ m̄ ēēr. s. notionalr. Ad a^m ad dr̃ oīs p̄r ⁊ c. ac diligēre ēēlr p̄e h̃ ꝓgignit coitiuē ⁊ alij ꝯcessērūt ꝙ p̄r sapit sapīa genita mediāte actū robm̄
— ī hāc qꝛ ipa ñ hr̄ ab alia h̃ no tificari ꝑ mod̃ origis negatīe
— grā tm̄ forme
— m̄
— tal
— ꝓp̄etas
— ē
— ꝙ
— ut ē
— aptitudīem

quia proprietas a qua imponitur ubi non par ut eo nomine significetur magis ... poni proprietas constitutiva personae. talis proprietas est paternitas. Item baptismus non traditur in nomine genitoris vel genitoris, sed in nomine patris et filii. quia ex quo nomen personae est persona proprietas imposita a qua tale nomen erit per se proprietas constitutiva personae. Item differentia per quam aliquid distinguitur ab alio et in esse proprio constituitur est forma et actus primum esse actus. sed ut habitus ... relatio quae per se distinguit et constituit in esse per se ... per hoc signum per modum formae et habitus, non per modum potentiae vel aptitudinis. non sic autem significatur paternitas magis quam generatio, quia generatio ut sic non significatur per modum formae et actus sed per modum potentiae remotae. aptitudo ... actus est ad quem potentia remota sub ratione potentiae remotae. Item prius est per subsistentes per modum subsistentis se habens ... per se constitutivum ... subsistens est id quod maxime dicitur subsistere scilicet substantia et quod magis subsistens. talis autem est paternitas tamen quam significatur per modum quiescentis et in exitus, quia relatio significata nomine ...

[illegible]

actiones et passiones sunt reales. quaestio mediae. Sed aliqua relatio dicitur ad creaturam esse in deo. quia relatio creatoris ad creaturam sequitur potentiam activam creandi et in ipsis creatoribus activis. quia retro [illegible] relatio sit similiter relatio ex parte eius. Si ergo in deo sit relatio realis ad creaturam cum non realis de novo adveniat. illa relatio fuit in deo ab eterno et per consequens eternitatem creatura. Dicendum quod presupposita relatione esse in deo ad creaturam et quaeritur ulterius utrum sit realis. Quod in deo sit relatio ad creaturam patet per augustinum quinto de trinitate capitulo ultimo. Refugium nostrum dicitur relative id est refertur. hic patet per avicennam quinto metaphysicae capitulo. Quod sicut id stabile capitulo et per algazelem tertio metaphysicae. Sed an illa relatio sit realis dubium est. Avicenna tertio metaphysicae capitulo de relatione recitat opinionem aliquorum qui dixerunt quod nulla relatio esset realis sed quod omnis fuit ab anima quia si aliqua esset realis relatio et realitas dependeret ab obiecto et illo et ita haberet relationem ad utrumque. Et iste relationis sive relatio ad illum est realis ergo habet relationem realem ad illum et iste relationis ad aliud et sic in infinitum in relationibus realibus quod est inconveniens et confirmatur quia sic

fruus for. [C]ar. dicit quod in epistola quadam hugonis contra bernardo querenti quare
hec admittatur pater diligit filio spiritu sancto et hec non pater est sapiens sapientia genita quod eadem ratione
pater diligit filio spiritu sancto per hec intelligitur duplex vel filio spiritu sancto tanquam formali vel materia
spiritu sancto tanquam operatiua et in ratione est via ut sit sensus pater diligit filio spiritu sancto tanquam per
operantia quia quod spiritu sancto diligatur hec habet a patre ad modum quo dicitur quod gratias
genere motum ipsorum quod attribuitur secundum formam per quem modum ad leuam unde quod genere
modo hec habet a generante eodem modo potest concedi quod pater sapit sapientia genita
suo verbo quia quod verbum intelligitur hec habet a patre quod tamen intendit probo incidere ideo dicit
aliter aliquid ulterius sic quod sic a parte intellectus inuenimus unam notionem duplex no
minatam scilicet generare et dicere et per actum scilicet intelligere dicere generare et vnum
terminum duplex nominatum scilicet filium et verbum sic a parte voluntatis pluries inue
nire unam notionem duplex nominatam scilicet spirare et flagrare siue spirito
et flagrato et per actum scilicet spirare diligere flagrare in tercia et unum
terminum dicitur nominatum scilicet spiritum sanctum et zelum et sic ex parte intellectus plurimus dicere
quod pater generat verbum seu filium et non generet verbo et quod pater non solum dicitur verbum
sed in dicitur verbo et quod quilibet persona dicitur verbo licet non dicatur verbum sic a parte voluntatis

[illegible]

- dic
- negare
- nec sape
- ita

[illegible]

latio realis est in ordine ad aliud. Cum igitur ad esse non habeat ordinem realem, sed solum per comparationem ad aliud extrinsecum, solum in comparatione ad aliud extrinsecum erit res, et non per comparationem ad fundamentum, et sic uno modo est res, alio non, et alio modo realis. Item quicquid ponitur in essentia divina esse est aliud esse comparatum in divinis. Si igitur relatio sit in esse et essentia, patet quod est quid compositum ex essentia et relatione. Si igitur relatio realiter differt ab esse, cum pars realiter differens ab alia parte non possit dici de toto, nec una de se invicem, relatio non esset nec esse, nec ens posset dici de toto de parte; esset hec vera: pater est relatio vel esse, quod est falsum. Igitur etc.

Item relatio divina vel relatio est aliquid essentie non extra, non igitur differt ab ea realiter [illegible]

[illegible]

ad absolutum. Contra. si relatio includeret in se ad absolutum cum habitudine tunc
non diceret conceptum primum et simplicem sed conceptum compositum et per consequens non esset praedicamentum
generale quod est falsum. Item si sic esset relatio possit tunc absolutum in se terminari
re motum et esse primum motus quod est contra philosophum v. physicorum. Item absolutum non advenit
aliud sine eius mutatione ut patet similiter per augustinum quod relatio non dicit rem
aliquam absolutam. Item hic dato sequitur quod esset ix. genera accidentis quia conscribendo
habitudinem ad aliud distincta per se. hoc autem quomodo sequitur requisitum superius
rationes eorum non valent. Ad primum quod ista habitudo est in subiecto ad aliud tamen et ideo oportet
ponere esse absolutum in relatione quod habitudo sola sufficit ad inesse et ad aliud esse
quod est in subiecto. non tamen ad subiectum sed quod ad extra unde boetius i. c. 12. quod sic
[illegible]. Quod autem si patet dicitur quod relatio non ad primum refertur de quo procedit. Accidens autem
absolutum dicit ad de subiecto et ad subiectum. Ad aliud quod ista consequentia non valet
[illegible] non potest [illegible] colorum non potest movere visum nisi
extensus non tamen extensio est causa immutationis [illegible] quantitatis
sicut [illegible] de armonia quae est causa delectationis [illegible] dicitur quod aliud est causa alicuius

[illegible]

[illegible]

dicit aliquid quod sicut sunt x genera sic sunt x mutationes ... ad quod libet
... est ... mutatio ... ad rationem ... confirmatur per ...
phi ... c. 1 ... dicit sic quod exitus de potentia ad actum ...
... nulla autem cathedra est quae habet exitum de sua potentia ad suum effectum
...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Explicuit qõnes sup pmu libru sniar fm fratre .. de Ware de anglia de ordie fratru minorum.
Deo gratias.

Circa fm libru qr utr mltitudo car posit ee imediate ab uno pn. q n. ur. 2. de gnone. Jde manes idem sp natu e face ide. s de sp manz vn 1 ide. g tm fac vnu. 1 si fuit ar a. ee me isto vno p fco. Cp. sic de e ca efficies car sic e ca fina car. e g redug ad ipz. sic o pcedit ab ipo. s n redug i fine imete. s cor ha p spualia 1 ingbilia p nobiliora. sic d dyo. q lex diui e ifiora reduce p me i siora. g n o pcessit a d ime. s ifiora me b stio b. Cp. ip dista inter cor celeste et h ifiora n psit h imete pduci a cor celesti. s p agetia ptia. ut ho gnat hoie s maior e distan ei ad ca g cor celestis ad ifiora. g tc. C. s. eth. 18. q viuit i eter nu caurt o ntr. s filitas excludt or ne. q o pcessit in

[illegible]

Q^o 2.

[illegible]

[illegible]

Agens

[illegible]

loquor

soluitur

Anf

[illegible]

a sbo. Calr' d' q' actio pa° p' ofidari d'. v' ut e via ad ca mē intē ipz agēs 7 paciēs .p'dūi. ul' ut ē actūs ipi' p'oti.
Si accip' p' m. s. ut via sic dnr q' n' respic' sbm. q' ut sic
ē ab a ad a' 7 nō i a° 7 sic p'cedit ca. Si accip' s'o m. s.
ut ē actūs ca' sic ē i ca 7 sic sbsq' ea. n' ē i q'ēns q' ide
sb diu'sa rōe p'tē ad 7 sbsq'. Cad' d' q' ca° n' d' reale tīus
mūnē n' ad reale s' ca sic 7 patebit. 7 uō s ul' deber'
sbm n' p' mo' intelli' q' sic p'tē ca p' mo' intelli'. Cad'
d° q' actō ca' i motu sit 7 de actōe ca' intell' i° cōi. 93 ca
tō n' ē actio ap'e n° ē a ca' . y si sit actū h' ca' an' se 7
nō ē via 7 sic n' respic' sbz ut p' dnū ē. Cad' d° p' actō p'
accipi ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

et istum modum scilicet quod motus sit quod non differt a perfectione ad quam vadit nisi secundum magis et minus necesse est ut sit de genere perfectionis ad quam tendit motus. unde motus localis ... non in genere ... post ... perfectionis ad quam tendit motus ... perficiatur et sit in actu ... motus qui est in quantitate ... perficiatur et sit in actu necesse est ut inveniatur in genere quantitatis et qui est in qualitate in genere qualitatis et sic de aliis ... sit de hoc quod ... ponit philosophus ... ut quod motus ... dicatur via ad formam ... ipsam formam et ut est via ... a forma ... sic dicit commentator ... quinti physicorum capitulo 3 motus cum sit a ... ab eo ad quod est motus et est forma ... est quod est motus in moto non in eo ad quod est motus et est forma ... calefactio est in corpore calefactio non in calore ... calefactionis ... motus ... acquisita per motum ... intellectu ... motus ... suam formam ... realiter differt ipse motus et fluxus eius forma ... et est via ad formam ... motus ... accipitur sic ... motus sic accipitur pro forma fluente ...

[illegible]

aº n̄ ēē q̄ vōē negat i q̄ n̄ icludꝫ duc̄e n̄ iduc̄e n̄ p̄t
c̄a ad pdr̄e. ¶ S̄ cū p̄d aīa p̄d p se ex nō aīa · n̄ ex q̄b;
ꝫ n̄ ex n̄ aīa g̃ p se oppoī q̄ duc̄e neg̃ aīaꝫ ⁊ n̄ p̄l · ſic dr̄
aūt · ut · ſ · n̄ ex nō aīa q̄ ē leo ul̄ albū · q̄ ſic n̄ eēt cāº · q̄
negatīue ut̄ s oppō veriata neg̃ ē. ¶ Itē h̄ vīē p; ſic q̄n̄
ad fit q̄ ea coꝫ a q̄ n̄ p̄ ſtare cū tō ad q̄ cū oīs muº ſit
ic̄ cōs ītigētes ꝫ p h̄m · ſicaer n̄ ſtat cū igne ex q̄ īgī
gn̄at · ꝫ n̄ dr̄ ⁊ n̄ cap̄ ⁊ h̄ o p̄ſt ſtare aīa aīa · cāᵃ g̃ nō
cāt ex n̄ ēē q̄ ē dr̄ ꝓ cap̄ · ul̄ h̄ · ¶ Itē n̄ aīa q̄ ē n̄ dr̄ po
u; ē ul̄ ſaltē p̄ uītr · ꝫ n̄ aīa q̄ duc̄e oppō aīe · nllm
ē ꝓ n̄ p̄mīt de v̄ te vol · n̄ g̃ v; ꝓ cauſā q̄ dr̄ q̄ aīa
cāt ex n̄ aīa · i · n̄ tō · i q̄ ex nēne ītīta · ⁊ iō nlla cāᵃ p̄
cāre · q̄ ex nēne aº ēnū · ſ · ex n̄ tō ⁊ ex n̄ an ⁊ ſic de

[illegible]

¶ q. phicor

¶ nō

¶ q

¶ caure

¶ imissa

¶ dei

¶ ex pte effcē

¶ cū

[illegible]

[illegible]

e. sic n[on] fuit p[ro]b[atio] negative an[te] mu[n]di h[uius] creatio[n]em. [illegible] ad h[oc] p[atet]. Dic[endum]
q[uod] mu[n]d[us] p[otes]t d[ici] [con]sidera[ri] p[ro] to[to] vniu[er]si[ta]te [illegible] sic [con]tinetur. [illegible]
n[on] p[otes]t [et]c. q[uia] [illegible] mu[n]d[us] ee[t] [illegible] vniu[er]si[ta]te [illegible] si ee[t] [illegible]. [et] sic n[on]
ee[t] ali[us] mu[n]d[us]. [illegible] ee[t] p[ar]s to[tius] vniu[er]si [illegible] p[otes]t [con]sid[erari] [illegible]
[illegible] i[n] q[uo] ee[n]t [illegible] ela[menta] [illegible] ordi[n]ata sic[ut] [illegible] [et] i[st]o m[od]o [con]tigit q[uo]d
[et] d[icitu]r [illegible] q[uod] n[on] p[otest] [illegible] mu[n]d[us] q[uia] ph[ilosophus] .i. de ce[lo] p[ro]bat q[uod] celu[m]
e[st] t[antu]m vnu[m] [illegible] celu[m] p[ro] toto vniu[er]so [illegible] q[uod] [con]tinet
m[ateri]a[m] sua[m] [illegible] de [illegible] sua p[er]ti[n]e[n]te ad ip[su]m. [et] p[er] [con]
seq[ue]n[ter] tale n[on] p[otes]t m[u]ltiplica[ri] [illegible] m[ateri]a. Et
si ee[t] a[li]q[uo]d celu[m] h[ab]eret a[li]q[ua]m t[er]ra[m]. [illegible] t[er]ra ee[t] ei[us]d[em] sp[eci]e[i] c[um]
[illegible] ad eu[n]d[em] locu[m].
[illegible] alt[er]i[us] celi mou[er]et[ur] ad ce[n]tru[m] i[st]i[us] celi q[ui] e[st] loc[us] i[st]i[us]
celi [et] sic ad [illegible] celi [illegible] n[on] e[st] ee[t] viole[n]t[er]
si d[icu]nt [illegible] i[n] no[m]i[n]e i[st]i[us] mu[n]di sic [et] ela[menta] sua. [et]
sic [illegible] mu[n]di diff[er]ret sp[eci]e ab h[om]i[n]e alt[er]i[us] mu[n]di. [illegible]

[illegible]

[illegible]

fecit. quia secundum philosophum in physicorum omne quod est quando est necesse est esse et sic quando causa-
vit mundum necesse est ipsum causare pro tunc. Si vero dicatur pro eodem non habet propositum
ad contradictionem. quia pro tunc in quo fecit est mundus non potuit non fecisse nec non. videlicet
si dicatur ad istud argumentum consimile argumentum potest fieri de predestinatione.
quia si predestinavit aliquem ab eterno non potuit non predestinare eum quia
si potuit aut antequam predestinavit et hoc non quia ante eternum nihil est aut post-
quam predestinavit et hoc non quia iam preterit. aut quando predestinavit et hoc non.
quia omne quod est quando est necesse est esse et sic sequitur ut prius. quia si aliquem predestina-
vit ab eterno de necessitate predestinavit. Dicendum quod argumentum hoc non valet. quia
predestinatio connotat aliquid pro futuro et in futuro mundus non stat predesti-
natio sicut a principio [illegible]

[illegible]

de necessitate in causa duratione precedat posse non esse posse esse. quia et ei non esse non sol[um] ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

7 a pte pt. vii aus. moom. c. 28. loqns de dia n sic dr ex
eo q n incepit nc desinit ee pl2. qr sep fit e 7 er. g ca
dit i fuisse. ee fore. qr 7 si po a cara ab etno adhc de p
cessit n. sic ca pced canii. sr cira a pte posteriori duar
p mana diaz. i q ar hrer p n ee pt ee 7 sic expor aus.
io reg bit i etnu 7 ult. psor. c. 28. 7 sic i evo e pus 7 p
rius i 9pone ad tpe. q arailr to seq i iden p tacta. si
uo 9per evu ad se ipz 7 b sch pot ee dr. ut p 9sidari fz
se toti n 9phedes n ee pceder suu ee 7 ee sequs. ut 9side
rat ipz solu b se ut q poitu 7 n dust 9 suu n ee. p mi
i p 7 prius. qr eelr n ee pcessit ee p 9pos sp ad tpe. ut
i re ut i itev. qr nc lequi no cu rulclendo tpe 7 e te rlo
rois n ee em ad suu. sz h no ar a ca poru tez r ption te
i. eem eui. sr si desineret ee suu reale pceder suu no ee.

[illegible]

eē suū īdiuisū ⁊ h' eē suū īdiuisū p' eē dr̄ · ī q̄ ꝯsidat ut ē in
diuisū ꝑ s'bāz · ul' ut ē īdiuisū ꝑ durōz n̄ hn̄s p' ⁊ p'ius ⁊ sic
totū sil' ꝑ durōz · uñ sic tp̄s totū mēsurat motū ꝑ p'te ⁊ p'te
mot' ⁊ iō n̄ nūat ip̄z mot' vnitie ꝑ se totū · s; nūarāne
ꝑ p'tes p'ores ⁊ p'tiores ip'ᵒ mot' ⁊ iō formale ē ī tp̄e q̄ sit
nūs mot' ꝑ p' ⁊ p'ᵗ ꝯ g' formale ē ī euo q̄ sit sil'tas tocᵒ
suī mēsurati ꝑ durōz · eē uō ip'ᵒ anli absolute ⁊ ī se acceptū
n̄ dr̄ euū · n̄c eē ꝯsitū ut īdiuisū ꝑ s'bāz · s; eē ꝯsiderātū ut
īdiuisū durōz · ⁊ tē q̄ tp̄s n' addat s' motū ar' sic · q̄ tp̄s nō
ē nisi mot' ꝑ p' ⁊ p' · ī q̄ h' p' ⁊ p' · dicāt duo mōn īclu
den' unū nu'm eē ł duo nu'ta eē īcluden' unū mo'n · s;
tp̄s ē ī utroz mō ut nū'tu [illegible] real' d' ī eis ut nū'tu ⁊ nō
nū'ta ⁊ iō n' tp̄s ⁊ mot' real' dr̄nt q̄ p' ⁊ p' · ut nū'ta ⁊ ip̄e
mot' · ū uō nū'ta s' ip̄z tp̄s ⁊ h' ē ꝯ'ta .4. phi' .4. v'sus fi.
q̄ tp̄s ē p' ⁊ p'ius ī motu ip'o · ꝟ' sic se h't euū ad eutnū
sic q̄ ad id cui' ē q̄n · s; ip'm q̄n n' reale addit' s' i' ē ē
q̄n · q̄ p; ꝑ bo'm decim q̄n s' re ē ē n' addit' n' sola h'itudi
nē ad ad s' simpl' s' p'ᵗᵃ realitās tm̄ c'dā phi ploia ·
q'a d' q̄ q̄n n' absolutū addit' s' re ē ē ⁊ q'ppt' ē simil' ꝟ'
ꝑ q̄ ppt' aduēire aliē sui mutuē reali nō addit' ad absolutū
s' i'd ⁊ h' ē euū · q' euū ē ī p' eui'no ⁊ si de' faceret a'm an'm
nou'e h' s'cd tūc euū eēt ī euo nlla muᵗᶜ fcā ē euū ⁊ i'o
supiore destructo eēt euū ī a'o nobi'n p' ip'z sin' a' muᵗᶜ
ip'ᵒ anli fi · g' n' absolūm d' s' eē anli · s; sol' r' · ꝟ' euū
nō dic' ad n' sil' te rei ī eēndo · s; oī a'o absoluto ꝯsi'to ab
eui'no ip'z eutnū dē se h't siltāte ī eēndo · q' h' ie s' extñ
sua q̄ sit totū sil' ꝟ' t' se h'nt ꝑ ordinē eē an'ᶜᵃ ⁊ euū suī
ip'ᵒ durō ⁊ ꝑp'etes durōis · q' ex h' q̄ n̄c tale h't eē tot' sil' h;
durōz tōz sil' ⁊ q' eē ꝑpe'm ie durō ꝑpetua · s; ꝑp'etas q̄ eē
h't ē ordīe n' addit' s' eēm an'ᶜᵃ · g' mlto for' ip' durō q̄
meat' ī eēm ⁊ an'ᶜᵃ ꝑpetuē n' reale addit' s' eē; anli q'r
m' distat n' saltē n̄ mag' me'm ab extrīo q̄ extmū ꝟ'
ip'z euū aut ē durō eē anli a' ē i'd q̄ mēsurat r' durōez ·
si sit ip'a durō · cū ip'a durō n̄ dr̄at ab eē an' · n' ip'z euū
dr̄t ab eod · q̄ a' ip' durō n̄ sit a' ab eē an'co p't' ē q̄ q̄m
ē ip'z eē tm̄ ē ip' durō · si uō euū sit a' ab ip'a durōne
⁊ mēsura ip'ᵒ durōis tē cū mēsura sit p' mēsurato · p' ē' euū;
q' durō ⁊ ꝑ ꝯns p' ie euū an'lo q' durō · Cū g' durō q̄
remoci' se h't ad ip'z an'm n' addit' n̄ euū q' p' ie n' ad
dit · ꝟ' euū n̄ ē a' q' ip'a durō eē anli · duret g' a'ᶜᵃ
res · tūc q̄ro a' ip'a durō d' a' re sil' re mēsurata a' nō ·
si n̄ · h'e ꝑp'om · si sic · f' res q' addit s' mēsuratū manens ē ·
⁊ h't eē · g' h't mēsurā · tūc q̄ro de t' mēsura ⁊ ip'o mēsurato ⁊ ī
ł' e' stād' ī i'o q̄ mēsura sua n' addit s' mēsuratū · ł' eē p'cessus
ī ifinitū ⁊ iō m' ar'ᵗ ꝯ'a ꝟ auic' x · me'ce · ī p'n · q̄ ꝯnsi vnū
n' addit s' eēm rei · ꝟ' si euū sit a' absolutū ab eui'no
p' h; g' d' face vnū sin' a'o ⁊ dē se ꝯdcio · s; q' eēt durō sin'
duratīe · ł durās sin' durōe · dr̄it g' isti q' euū d' īdiuisitē
durōis ⁊ ē q' d' eē an'ᶜᵃ s'b mō absoluto d' euū s'b eē īdiuiso
⁊ s'b rōne īdiuisili ip'ᵒ mēsure ⁊ q' sic tp̄s mēsurat motū nūa
tē ꝑ p'tes p'ores ⁊ p'tiores ⁊ n' reale addit' · s' euū mē
surat eē an'ᶜᵃ vniue ⁊ ꝑ modū siltatis ⁊ n' reale addit ·
Dr̄it tū aly ar' q̄ tp̄s addit s' motū ad absolutū ⁊ euū
s' eutnū ⁊ q̄n s' i' ē ē q̄n · s' ꝑp'a rē sui g'ⁿ q̄ sic ar'.

accipio oppo'm ei' q̄ ip'i acceperūt · s' q̄ tp̄s ad absolutū addit'
s' mot' · q'r euū s' eutnū · cū' p; ꝑ aug' · 1y · q · c · 33 ⁊
ē eē me'm · li · audium a' q̄ dr̄ h'c decto q' tp̄s n' a' sit q'
mot' p' mot' ⁊ ar' aug' · ꝯ' h' · tp̄s sit q̄n mot' n̄ sit · q'r
tp̄s ē a' a motu · mīor h'z ꝑ t' ꝑ eutē ī q̄ d' ne'o dicat ī
de'ᵘⁱ cor'm mot' ē t' · q'r cēdī uolo cū sol stetiss; iudicū
ꝯsū p'lū ꝑageret · sol stabat · s; tp̄s ibat ⁊ ideo p' in vi
su ē n' a' eē tp̄s q' distensiō; ꝟ' ꝯ'a · q · eth' · c · 13 · ut
tp̄s ⁊ mot' nō idē ꝯ'uis n̄ poteñs vnū eē sin' a'o · sic de l' ē in
oppōne · ꝟ' ꝯ'a · q · phi' · ex mīte'ne p't · q' tp̄s n̄ ē mot' q'
n̄ ē uelox ni tard' · sic mot' ꝟ' si tp̄s eēt idē rea' ē motu
tūc si duo eēnt mot' duo eēnt tp̄a q' ī reputat ph' · ig
ens īdē · s; n̄c h' seq'ret' si eēnt rea' idē · ꝟ' auic' · q ·
phi' · c · 3e · recitat op' · antiq' · de tp̄e q̄ū una ē q' tp̄s
sit mot' · a' q' una reuolu'o celi ē tp̄s · a' q' tp̄s ē ip̄z ce
lū ⁊ d' q' nlla istar' opionū ē vā ⁊ p't q' tp̄s nō ē mo
t' · q' alū duo mot' s' sil' · s; duo tp̄a nō s' sil' · ꝟ' dr̄ē ī
tp̄'s s' a'c a dr̄ys mot' · dr̄ie · n · tp̄'s s' s'b uo ī moniē
⁊ paulo ⁊ q̄ū; n̄ s' de eēn mot' · ꝟ' ꝑ' d' q' velox ē q̄ ꝑ
trāsit c'lū ī breuiori tp̄e ⁊ n̄ ē rō ū dicat' ī motu bre
uiore ꝟ' p't d' q' mot' fuit ī p'rito tp̄e · s; n̄ p't dīa q' mo
tus fuit ī motu p'rito · h' i'c · isto idē ult' · 3 · phi' · c · v ·
7 · s · 7 · 8 · c · d' q' tp̄s ē res acc'n' motu ꝟ' ꝯ'a · v · phi'
· c · 99 · ī cep' declare q' p' ⁊ p'ius q̄ s' ī motu h'nt q̄ū
di'te a' a q' d' ī te mot' · h; sit cū motu · ꝟ' i'd ī s'o p'us aūt
⁊ p'teri' cū fuiūt accepta ꝑ q' sūt ī s'bo tūc eēt p'tes mo
tus · ē ar' fuit ꝯsidata ꝑ diffōz ī q' di'te tūc p' ⁊ p'oste'
erūt a' a motu · h' ꝯ'a · ꝟ' ar' ꝑ tp̄s ⁊ euo q' sit a' a mē
suratis · q' ⁊ si mēsura d' re'ᵘᵉ ad mēsuratū re'ᵘᵉ rōis tm̄ e'
ē re'o re' · cū g' tp̄s re'l' mēs'et motū · mot' dicet' rea'
ad tp̄s ⁊ eutnū ad euū · cū g' ide nō posset d' relatie
ad se ip'z sin' a'o ab'to s' q' euū sit a' ab' ab eutno ·
⁊ tp̄s a' a motu ab'te · ꝟ' euū ē mēsura eē s'b' ⁊ lum'
⁊ q' m' ad sup' ⁊ q' m' ad īferius · q' ad s'rius q' recip' eē ab
a'o s'au' · q' ad ifius · q' eē suū ē recept' ī a'o ut ī eē n;
sua · eē g' deb' an'lo ex h'i'ne ei' ad ifius ut ad eēm · s'
ex h'i'ne ad sup' a quo recip' eē ⁊ ī euū ē ī an'lo ꝑ ta
lē h'itu'ne me' · s; n' ī ē s' ip'i ꝑ rōnē me' q' n̄ sit
idē euū ⁊ eē anli · ꝟ' euū ē pa'o eutnū sic tp̄s pa'o
mot' · s; a' eē absolutū addit' pa'o s' s'b; ut p; ī · 3' · m' eō'
ꝑ se · ꝟ' maior ē vnio actus manēs ad agēs q' me
ꝑe ad mēsuratū · q' n'o m' act' manēs p' eē agētis n̄ sit
s'biue ī agēte · s; mēsura p' eē alic' ꝑ se ⁊ si nō sit s'biue
ī i'o q'r cū ī solo dō idē sit ꝯ'o ⁊ eē ī ip'o solo er ē' idē du
rō ⁊ id q' durat ⁊ iō d' boe' · i · ꝑ p'ar' · s · i · q' q̄n p't h' v
bū eē de dō p't s'bāz n̄ sic q̄n p't de alys · dr̄ g' a' ad q̄oz
q' euū ē a' ab eui'no ⁊ tp̄s a' a motu · q' sic tp̄s dic'
q̄dā extēsiōez durātiaz ē · n · una successiō q̄dā morātia ·
s; mot' d' q̄dā extēsiōez acq'sitā alic' altius n̄ ut for'ᵉ
ꝑ motū · n · ad com'ᵉ acquir' · ꝯsil' ē de euo ⁊ eut' no' q' euū
tīnū d' silitatē eē an'ᵃ · euū uō d' sil' te moreān'ᶜᵉ et
durōis · s · ī q' due sil' tes s' sil' · s · s'be ⁊ more ⁊ d' ē extē
sio ī tp̄re ⁊ motu · ꝟ' ad p'm · q' alti' poit dr̄ q' tp̄s ē mē
s' t' duo mo'n cū uno nū'ᵒ eē intmē · ul' ꝯ' · c'do tū

ꝑod' q' tp̄s sit mēs' duo nu'ta eē ⁊ vnū mot' ⁊ ī n̄ s' ip̄z
tp̄s n̄ s'biue · sic tp̄s ē mot' s'biue · ī p' ⁊ p'ius ī tp̄e sūt
p' ⁊ p' · ī motu s'biue ī q' p' ī tp̄re sit ī p'ori ip'ᵒ motus ·
⁊ p'ti' tp̄'s ī posteriori mot' ⁊ h' d' ꝯ'a q' · s · s' idē s'biue ⁊
a' s' formali · p' ⁊ p'ius h'icunde · ꝟ' ad · 2 · dr̄ q' n̄ ē silis ꝯpo
tp'us ad motū ⁊ eui ad eutnū · sic ē q̄n ad i' ē ē · s; cō' si
milis ꝑpor'o ē tp'us ad motū q̄ ē eui ad eutnū ⁊ n̄ ad a'
dem; tm̄ ꝯpo ī a' q' m' ad h' q' q̄n ē ī eo ē ē sic euū ī eui'no ⁊
sic q̄n deliq' exadiacen' tp'us sic euū deliq' exadiace'
eutnu'ᶠ · vn̄ q̄n addit ad reale s' i' ē ē · s; n̄ ē ita realis
diu'sitas sic ē diu'sitas s'e q'ti'ᵘᵗᵃ q̄li'ᵗᵃˢ · imo sic q'
litas n̄ tm̄ addit' sic q'titas s' s'bā · addit' tm̄ a'ᶜᵃ rē ꝑpi
gn̄is s' i' ē ē · sic euū s' eui'nū ⁊ tp̄s s' motū · ꝟ' ad
· 3 · dr̄ sic q' ī pol'e ē deū destrue p'm euū nū n̄ eēt vnū e
uū ī vno an'o ꝑ eo q' si p'o q' sit vnū euū o'm an'loꝛ;
⁊ vna durō destru'cō p'm an'm cū suo euo destruet' oēs
an'los a'os īfiores · ł eēt s'cm unū nouū euū sic pont'
ph' · q' si destruet' p'm mot' destruēnt' oī mot' īfiore ·
ꝟ' ar' tū dr̄ q' euū ē ꝑ se pa'o p' an'li ⁊ n̄ ī q' m' an' ē · s; ī q' m' p'
m' ē ⁊ q̄n ad ē s'bm īme'tū alic' pa's ⁊ p' m' ꝑ p'o s'bo ꝑp'o
sil' ꝑ p'o' ꝑp'a pa'o · ut p; ī igne c'to q' s'tatī ē ca'usā n̄ ꝑ a'e;
actōz q' ꝑ actōz c'tatū ad s'bm sic a' q̄ c'tu ꝑ ꝑp'a p'n te
dit ad fugi'te sin' a' actōe extn'ᶜᵃ sic dr̄ · q' ex quo an'
n̄ ē s'b; eui n̄ q' p' ⁊ no'm · destructo ē ꝑ īme'te eēt a'
p' · Et se' vnū euū ad ip'z sin' a' mu'ne sui cā'ne ⁊ vnū
nouū euū to'ls h'eret · sic noua cā' ad nouū ignez ·
de h' ar'to patebit' j · ꝟ' ad a' de siltāte dr̄ q' d' ē siltas
s'e ⁊ durōis ⁊ siltas durōis addit' ab' s' re ip'az · n̄ ar'
siltas s'be · sic dc'ē ē p' ī · ī · d' · ꝟ' ad · q · dd · q' ꝑpe'tas ī p't
dic' ī cor'te ⁊ ꝑmanē'ᵃ ⁊ h' ul' ip'ᵒ eē an'ᶜᵉ ł durōis · ꝑpe'tas
eē a'ᶜᵃ ꝑ re ab'ta n̄ dr̄t ab eē · ꝑpe'tas ī durōe rea' dr̄t
ab eē an'ᶜᵉ ⁊ tē ē ꝑ ip' n̄ an'ᶜᵃ ⁊ ꝑpe'tas sua · ꝯ' ē ip' durō
⁊ ꝑpe'tas sua ⁊ si 2'm n̄ dr̄t a p' · sic n̄ · q · a3' · 3 · cū ⁊ · q · r ·
differūt rea' a p' ⁊ s'o · vn̄ h' ꝑpe'tas eui'ᶠ n̄ addit s'
eutnū · tū ꝑpetas eui addit s' eui'nū l; n̄ s' euū ·
ꝟ' ad a' dr̄ q' si euū sit durō sic durō ip' ⁊ ip' mēsura du
ratiōis · tūc dr̄ ad rōez q' h' n̄ ē formalis p'rō q' m' ē ip'z eē
ꝯtā ē ip'a durō · s; ē ꝑ acc' ꝑ cā'te ⁊ se tm̄ cātiue · sic si
tm̄ ē eē · c'ta ē eī durō · Si uō dicā q' ip' durō mēsura n̄ ē
ip' durō · s; mēsura ē mēsurās ip'az durōz · tē n̄ v; ar'm · q' h'
tp̄s mēsurat mot' ⁊ p' s' ip'o motu ī q' m' mēsura ē · n̄ tm̄ p' se
h't ad mo'le ⁊ īmediate q' ip̄e mot' · q' tūc n̄ ꝯpat' ad mo
n̄ ꝑ motū me'm · s' si ꝑoat' eodē m' q' euū sit mēsura durō
nis h; ut mēsura p'tē' n̄ tm̄ īmediate adhēt s'bo remoto
q' ip'a durō q̄ p'o a' · ꝟ' ad a' de ar'ᵐᵉ ꝯ'ᵃ dr̄ q' t; q̄n idē
n' p't ꝯp'ete p' ⁊ t' · sic p; ī ex' suo · si ad sit eius ⁊ u'mu;
⁊ n̄ ꝑ eēm · s · h; ꝑ a'd ⁊ si i' a' sit eī eadē rōe i' eē ens ꝑ
a' ⁊ unū s' sic ⁊ p'm · s; ī alys v' a' ⁊ a' n'ⁿ ꝯpetit p' ⁊
t'o · n̄ tenē; tal' ar' · ut h' ē gn̄atū gn̄ōne · tū ip' gn̄d nō
gn̄at' · s; sol' ē rō gn̄andi ⁊ s' h' refert' relōe ⁊ tū re
lō n̄ refert' · s; ē rō referēndi · ꝟ' ar' dr̄ q' ar'ᵐ ꝯ' n̄ forl'r
tenē; · s; tm̄ tenē; ꝯ' aduersar' p'm p; q' ꝑ aug' · s · de t' · c · 3 · cor'
ē cādid' cādore ⁊ cādor ē cādid' n̄ a'o q' se ip'o ⁊ ē stat'
ī' 2' ⁊ n̄ ī p' · ꝟ' ar' ꝑ ph'm q · me'ᶜᵉ · ad h'eret' h'itū h'ēt nō

h'eret a'o h'itu s; se ip'o ⁊ ē stat' ī · 2' · n̄ ī · 1' · g' ex for' ar' nō
tenē; si ē stat' ī · 2' · g' ī p' · tenē; tm̄ ꝯ' aduersariū suū auic' ·
ꝯ' q' ar'ᵗᵉ q' d' q' eē q' ē ens ē ens ꝑ additū ⁊ i' addit' eēt
simile · p'ᵒ ī eīn'ᵗᵉ · g' ē' ens ꝑ a' additū ⁊ sic ī ifi'ᵘᵐ · ul'
ē' stare ī p' · ꝟ' ad · 8 · dd' · q' h' ꝑp'o eē ab'tū a' ꝑ s' ꝑ se r'
aliū negat' ⁊ n̄ ē gn̄ali' v'm n̄ ab'tū dicat i' q' ē s'b h'i'ne
rel' ad a' ē ē euū ł eutnū ⁊ tp̄s ł mot' · vn̄ auic' · 3 · phi' ·
· c · ult' · tp̄s a' ar' ut eē debil' ī eē q' mot' ⁊ rei eē ut eē s'
q̄ s' ex ꝯpōne a'ᵃˣ q'uis tp̄s ex h' q' ē tp̄s n̄ sit relm tm̄
cōditat' ip'z re' · ꝟ' ar' dr̄ q' de' p't face unū an'm n̄ h'nte;
euū ꝑp'ū · ī tm̄ q' h' ī reali an' s'p eēt apt' nat' ut h'eret
tale mēsura · sic p; de motu ⁊ tp̄e · q' stāte p' motu ad h'
p't mo'n vna rota sigli ⁊ eēt mot' ꝑ tē' sin' motu p'
⁊ sin' mēsura ꝑp'a sua · s · sin' motu p' · q' q't' ꝑ aug' · 1e · de c ·
· c · 1q · q' mot' an'ᶜᵃ q'r una ꝑ s' sil' n̄ p't eē cū a' p'te p'
tp̄s dīa · s; n̄ ꝑp'e dr̄ tp̄s q' ꝑp'e tp̄s ē dim'ᵉˢ tp'ali ū spa
cioꝛ · s' de actīte sin' s'b q' sic sit eēns q' s'p rea' depen
det ad s'bm · vn̄ q' euū ē mēsura an'li extn'ᶜᵃ iō p't an' eē
sin' i'o · h'eret tm̄ mēsura ītn'ᶜᵃ s' ⁊ eēt apt' nat' h'e euū ī
sic mot' supior ē ex eēm mot' ifiōris ⁊ iō mot' ifior
p' eē sin' supiori · ꝟ' ad · 1 · r · p'n'le · q' mēsura extn'ᶜᵃ ē rō
cog'dᵢ extn'ᶜᵉ ⁊ iō vī ī mēsura extn'ᶜᵃ n' addit s' mēsurā ad
dit tm̄ s' mēsuratū ⁊ sic addit euū s' eutnū · ꝟ' ad · 2 ·
dr̄ nno m' sic q' n̄ sint due q'ti'tes s; vna q'titas ē ip'ᵒ
mot' ⁊ ip'ᵒ tp'us · q' tp̄s n' a' ē q' ꝯtinu'o ip'ᵒ · s; ip' co
tinua'o ē a tp̄re · q' p' ex h' q' mot' ē act' ētis ī p'o ꝑ q'
h' ē ⁊ h' diffi'o nllā ꝯti'te īclud' ī se · mot' g' n̄ īclud' a'
ꝯti'te · h' ī d' auic' · 3 · phi' · c · ult' · mot' ꝯtinu' ē ex du
ab' ꝑp'is ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ · s · ꝑ spa'm ⁊ ꝑ tp̄s · s; tūc ē vna ꝯti'tas
ꝟ' ar' dr̄ q' mot' h't ī se ꝯti'tes s; n̄ a se · sic tp̄s h't ꝑp'a ꝯti'te
ī se · s; nō a se · s; mot' a mag'ne ⁊ tp̄s a motu ⁊ n̄ ꝯ' ·
vn̄ ph' ⁊ ꝯ'a · q · phi' · c · 99 · cā ꝯti'ᵘˢ tp'us ē ꝯtinu'o mo
t' q̄dam cā ꝯti'ⁿⁱˢ mot' ē mag'do s' q' ē mot' · ꝟ' ꝯ'a ·
· c · 109 · s'bi tp'us q̄ ē ī eo · q · for' ē nūs ⁊ q' ē ī eo q̄ m'
ē ꝯti'o mot' · q̄n n̄ ē nu', ī mot' ꝯti'o g' accit ei g' m'
discretio · s · nu' g' for' ⁊ ē ꝯpo'm ex duab; q'ti'b' · s · q̄n
discta ⁊ ꝯti'a ⁊ d' ī ꝯ'a q' ex mīte nō ē n̄ mot' ⁊ tp̄s n̄
sit n̄ q̄n me' dīd' motū ī p'us ⁊ p'ius ⁊ h' est ī ītētio
nū mot' · i · motū eē nūat' · s' ar'm ī se n̄ v; cū dr̄ ī dif
fi'ne mot' n̄ īclu' ꝯti'o īmo dr̄ q' sic · q' ē dr̄ mo' ē act' ē
tis ī p'o · li' p'o īclud' ꝯtinuatōz · q' a' ī p'ūcto h'eret ꝑ se
suū totū · ꝟ' i'o dr̄ a' q' mot' h't ꝯtinu'te a spacio · ꝟ' ad
auic' dr̄ q' mot' h't ꝯtinu'te ī se formali' · s; ab a'o effectiue
⁊ s' due ꝯtinu'tes ⁊ extē'nes s' ⁊ h' n̄ ē īꝯ'es q̄n s' al
tius rōis · s; q̄n s' eīdē rōis ē īꝯ'es ut q' sit q'ti'tas d'
mastiua · ul' due q'ti'tes morātie s' ī eodē · s; q' due s'
ī eod' q'r una ē mora'ᵘᵃ ut tp̄s ⁊ a' acq'si'ᵘᵃ alti' · s · n̄
ł for' cui' q'titas ē mot' n̄ ē īꝯ'es · ꝟ' ad · 3 · dr̄ q' ar'm nō
v; · q' ꝑ idē p' p' q' q'titas n' addit' s' s'bāz rei q' ē ī i'o
ut ī s'bo · ꝑp'o q' ide d' ē q' mēsura q̄ ē euū ī a'o ē ut ī s'bo ⁊ iō
dr̄ mēsura eī' ⁊ ē mēsura a'ᵃˣ · l; n̄ sit ī eis ut ī s'bo ⁊ iō dr̄ e
uū mēsura ītn'ᶜᵃ p' eui'ᵐ q' ē ī eod' sic ī s'bo · s; ī alys ē
sol' ē ut mēsura extn'ᶜᵃ ⁊ n̄ ut pa'o n' ē omis mēsura ītn'
seca ē de eēn'ᵃ rei · ~ · ~ · ~ · ~ ·

Queritur utrum tempus unum sit [illegible]

[illegible]

[illegible]

eius per motum et per consequens actiones fient cum unum eius sit idem numero. Sic si ponamus duas albedines eque perfectas cum albedo sit mixtus color hec esset generatio albedinum per consequens actionum: non tamen sit idem numero. [illegible] due albedines quantum ad idem mixtionis habent se ad [illegible] colores ac si non esset nisi unus color scilicet albedo. [illegible] isti duo [illegible] habent unum ordinem ad eosdem [illegible] plus et esset unum eius sit idem mixtione et duo per consequens actiones. Ad 4 dicendum quod recipere tales perfectiones que consequuntur ex actu et non ex potentia et in perfectione non repugnat simpliciter [illegible]

[illegible]

melior

[illegible]

sic per pre

instans

[illegible]

quo

cū scribit̃ īcepit. 11. eē ī loco ... omnes anḡli sunt circū
sup̃lex qm̃. n. sit ī celo n̄ sit ī t̃ra. 7 ī t̃ra a deo missi n̄ manent
ī celo ... tull. de tusculan. q̃ loqui⁹ de aīabꝫ sepatis d̃r sic. si sit
nusq̃ eē n̄ possunt. Ite ph̃s. 4. phẏ. q̃ nusq̃ ē n̄ ē. 7 oē q̃d ē
alicubi ē ... si sol eēt ī loco p̃ opaçōz. seq̃ q̃ oē op̃is eēt ī eo
ī q̃ op̃at̃. q̃r tūc celū eēt ī ouo q̃r op̃at̃ ī ouo. Ite oē id q̃
op̃at̃ ad op̃at̃ id aut sola v̄tute q̃ ē op̃o manens ī te̾ ul̾ p̃
v̄tute a ā ī fluxā a deo ī passū. p̾ mō solus d̃r op̃at̃. si g̃
an̾ op̃et̃ ex se ...
d̃r ī loco eē. Queo g̃ q̃r q̃ v̄te ... 9uīcta ... v̄te
me̾te 9uīcta. si v̄te ī me̾te 9uīcta ...

[illegible]

Margin notes: cū sta angeli; op. sa.; meo; aut; bipedal; r.a.b.c. sic locus ma q̃ .a.c.; ssile

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

in quantum potest applicare se divisibiliter loco quantum est ex parte loci. Ad secundum dicitur quod infinitas non est referenda ad ipsam molem sed ad ipsum spatium, quia spatium in medio quod se habet per modum ad terminum ad quem et ad terminum a quo. Unde sicut proportionaliter divisibiliter est in loco, potest divisibiliter pertransire. Ad aliud dicendum quod instans est in motu locali quod est actus entis in potentia, ut patet, dicitur quod non est infinitum ex quo dictum est quod non habeat omnes perfectiones, sed habet aliquam perfectionem.

Mo. 4.

Quarto utrum angelus possit movere se ab extremo in extremum non per medium. Et quod sic. Maior est [illegible] corporis ad locum corporalem quam sit angeli ad locum corporalem. Sed corpus potest transire de caelo ad terram non transeundo medium, ut patet de corpore Christi in altari. Quare multo magis potest angelus. Item omnis operatio sequitur suum principium per modum agentis, quia operatio sequitur modum naturae, ut patet in calefacere et calidum. Sed angelus est intellectualis, igitur et eius operatio erit intellectualis. Sed angelus potest de una villa cogitare et postmodum de alia absque hoc quod cogitet de aliquo medio. Quare etc. Item angelus tantum est in loco per liberam applicationem, quia potest se applicare extremis non applicando se medio. Quare etc. Contra quando movens nec est in termino ad quem nec est in termino a quo, quia tunc est in termino ad quod non movetur nec in termino a quo. Igitur oportet necessario quod sit in medium ad hoc quod moveatur. Item ipsum est quod ad transeat a situ in partitum non per prius medium, pro eo quod praesens est unitum duorum. Igitur sicut hic cum medium sit connexio extremorum, impossibile est quod ad transeat a termino a quo ad terminum ad quem non per medium. Item pone opinionem [illegible], videas eam in summa quod ad totam potentiam suam [illegible] conclusionem ille [illegible] hoc quod dicitur angelum moveri posse non per medium, et arguo sic. Sicut se habent localia ad continuum medium inter illos terminos, sic se habent augmentabilia ad medium continuum inter illos terminos. Sed augmentabile non potest pervenire de minori quantitate ad maiorem quantitatem nisi per medium. Igitur eadem ratione et in motu locali si ad dicitur de extremo in extremum medium localiter. Et idem potest arguere per alterationem [illegible] ab alteratione. Item 2 de caelo capitulo 28 quaeritur [illegible] de quodam pisce qui vocatur stupor quod [illegible] fieret manum piscatoris [illegible] mortificet [illegible] et sentit quod visus non mortificans tamen alterat ipsum et ipsum medium [illegible] piscatoris. Igitur per [illegible] potest oportet agere in medio quam in extremo. Item 9 de physicis capitulo 30 loquitur de illo pisce et dicit eadem verba. Item de sensu et sensato dicitur contra quod agens prius oportet quod agat in medio quam in extremis. Item habetur in [illegible] capitulo [illegible] et 19. Item omne agens naturale praesupponit esse et ordinem per agentis in actione sua, sed ordo [illegible] agentis est quod inter quaelibet duo extrema sit medium. Igitur oportet angelum talem ordinem servare in actione sua et praesuppositione, quia prius oportet quod veniat ad medium quam ad extremum. Item pono unum totum angelum in toto loco et divido istum locum in duas partes, quarum prima pars vocetur a et secunda pars vocetur b. Volo tamen quod iste angelus moveatur ad alium locum immediate continuum priori loco, et istum secundum locum divido in duas partes, scilicet una pars vocetur c et alia pars vocetur d. Hoc supposito tunc quaero: tunc quando id quod est in angelo de parte b fit in secunda parte secundi loci, scilicet in d, et id quod est de angelo in prima parte primi loci, scilicet in a, fit in prima parte secundi loci, scilicet in c; aut simul id quod est de angelo in b et quod est de angelo in a fit in c; aut quod est de angelo in a fit in d, videlicet in secunda parte secundi loci. Si dicatur primo modo, tunc sequitur intentum, videlicet quod angelus transeat per medium, quia id quod est de angelo in a transibit per secundam partem primi loci, videlicet per b. Si dicatur secundo, tunc sequitur quod id quod est de angelo in a sit penetratum in duplo illi quod est de angelo in b, cum id quod est in a fiat in c. Si motus tertio modo non sit sine medio ipsi c. Hoc autem est inconveniens quod idem sit penetratum secum ipso. Angelus enim secundum se ipsum totus est in una parte et secundum se totum in alia. Si

vna

autem dicatur tertio modo, tunc sequitur quod id quod est in a, cum fiat in d, quod in medio, et quod id quod est in b fit in c, sequitur potentia quod duplo quod est ingenerans eodem modo. Item id quod dicitur quod angelus non potest moveri discrete sive discontinue pertranseundo medium non significat infinita in actu non videtur verum, quia potest per ordinem, ut ponamus quod sit contingua potest transire in spatium et a spatio in 3m et a 3o in 4m et sic tamen [illegible] per prius ad [illegible] non cadit medium et tamen hoc modo discontinue. Item potest [illegible] idem deducere sic quod non videtur esse verum quod angelus non possit moveri discontinue per medium, quia si moveatur a primo spatio in secundum et a secundo in 3m et a 3o in 4m, tunc movebitur discontinue et tamen [illegible] sed inter ista cadit medium secundum 3m. Item locus [illegible] in spatio figuratus ita quod unus signetur ex altero sit finita, igitur cum [illegible] potest se transferre de uno loco secundum totum ad alium locum ex [illegible] non oportet quod sit [illegible] in actu, sed solum finita. Dico igitur ad quaestionem breviter quod eo modo quo pono angelum in loco eo modo pono transitum eius in loco. Angelus autem est ens in loco per exhibitionem sive praesentiam in quod existit [illegible] virtute sua quae est indeterminata per se universalis et ipse sit per se universalis non per esse autem ipse per connexionem partium quales in universo sicut autem est [illegible] circumferentia primi caeli. Sic angelus quo modo applicat virtutem suam locum ipsi et facit se praesentem nec isti necessario non potest transire de extremo in extremum nisi prius applicet se isti medio, et hoc quia angelus praesupponit ordinem per agentis et extrema sub talem ordinem continuitatis per medium receptam inter ipsa. Unde quia omnis applicatio ad aliquam unitatem extremo unitur pluribus arguitur modo applicationis ad aliquam eius unitatem. Tunc applicatio anime ad ipsum corpus, quia ad unitatem esse et quod esse est ab esse, ideo ex quo anima et corpus faciunt unum secundum esse, faciunt unum secundum essentiam et per consequens anima per essentiam suam applicatur corpori quod per potentias. Sed ex hoc quod anima est tota in toto et tota in qualibet parte corporis, ex hoc et potentiae sunt in toto corpore et in qualibet parte corporis. Applicatio autem angeli tantum ad unitatem sed potentialiter et virtute, et propter hoc quod virtus angeli applicatur loco et est praesens [illegible] loco tamen essentia est in loco toto et tota in qualibet parte. Ad primum autem dicendum quod non est simile dicitur. Unum in quantum corpus Christi non fit sub aliqua [illegible] per motum localem sicut fit angelus in loco, ad modum quod sicut corpus Christi in altari fit per virtutem creatam. Applicatio autem angeli fit per virtutem creatam, non non sequitur. Hoc potest facere virtus increata ergo et creata. Ad aliud dicitur quod non est verum, quia omnis operatio alicuius sit per modum specificam alicuius omnes hoc potest esse per ad [illegible] quod convenit cum aliis. Talis autem est hic operatio quae est movere et moveri in loco cum habeat corporibus. Ideo dico quod per [illegible] convenire angelo per potentias motivas. Pono enim in angelo 3 esse potentias, scilicet intellectivam, affectivam et motivam. Vel aliter dicitur quod angelus non movetur se per intellectum speculativum, sed per potentiam quod ordinatur ad opus et praesupponit talem ordinem medii ad extrema, sed intellectus speculativus non praesupponit. Intellectus enim ipse per species. Species autem medii et extremi non habent maiorem mediationem in intellectu quam habeant species extremorum. Ad aliud dicitur quod esse in loco per operationem potest intelligi dupliciter: uno modo quod operatio ducatur aliquid in uno a parte corporis. Et hoc modo non est angelus in loco. Alio modo per operationem potest intelligi applicatio virtutis per exhibitionem suae praesentiae, et hoc modo angelus est in loco, non potest applicare se existens in uno extremo alteri extremo non per medium, sed forte posset operari in extremis non operando in medio.

Mo. 22.

Quinto utrum angelus possit moveri motu continuo. Quod non, dicitur sic: nullus actus divisibilis ut divisibile potest esse in subiecto indivisibili nec in divisibili. Hoc dicitur 9 capitulo 33 de caelo capitulo 8 et de sphaera orbis. Sed motus continuus est divisibilis, sed angelus indivisibilis. Quare etc. Item si angelus est in aliquo loco et debet moveri, cum non habeat partem et partem, movebitur secundum se totum et faciet se tollere ex illo loco, aut si non faceret, sed solum secundum partem locatum in una parte moveretur et in alia quiesceret, sed tale quod est impossibile, quia oportet quod faciat se tollere ex illo loco, et si sit, tamen non movebitur continue, sed erit motus continuus. Praeterea ad idem deducitur sic: aut facit se tollere angelus ex loco illo vel est aut non tollit. Si dicatur quod tollit de uno loco ponat se in alio loco, tamen non erit motus continuus. Si autem dicatur quod partem referendo partem ad partem loci sit ex loco alterius, puta b, sic angelus sit quod indivisibile est secundum se totum ex b et totum in b, et sic movebitur et non movebitur. Contra si non possit continue moveri secundum aliquem videtur posse esse homo custoditus ab angelo, quia si suus angelus eum non potest custodire cum homo possit continue moveri et angelus non oporteret, nisi de necessitate quod alius angelus sit angelus cum et alius potest in quantum potest similiter esse in eo, quia videtur esse inconveniens. Secundo dico quod hoc est in omni motu, scilicet quod sit amissio partis post partem et acquisitio partis post partem in acquisitione autem partis post partem secundum divisibilitatem et diversitatem motuum convenit reperire minimo quidem secundum actum et secundum potentiam, sed ergo est reperire quod est dare minimum secundum actum et non secundum potentiam. Primum est reperire in motu ad formam, quod patet prius ex ratione partis formalis et partis materialis. Et hoc patet respondendo ad quaestionem, et hoc quod probatur primum autem secundum est quod id voco partem formalem ex parte formae quod potest stare et habere esse, et id oportet ex quod in alteratione quod talis pars vocatur formalis quae potest disgregare et in quantum secundum se stat totum albedinis et salvatur. Id autem voco partem materialem quae secundum se non potest stare nec potest operari operationem suam debitam tali formae sed ex parte subiecta sui subiecti id voco subiectum secundum formam quod secundum se potest subiectum ipsi formae et substare. Subiectum autem secundum materiam voco id quod secundum se non potest substare alicui formae. Sed potest in alio esse. Minimum quod secundum se potest recipere formam ignis vocatur subiectum secundum formam. Subiectum autem secundum materiam applicatur pars ipsius minimi quanti quod recipit formam ignis vel caloris. Sed potest in alio existens vel in minimo, quod potest formam ignis per se recipere. Unde vel esse tale secundum formam et secundum materiam invenitur in omni re creata. Hoc autem declaro sic: autem quod transmutatio ad formam est transmutatio ad aliud reale et ad partem formae secundum se et partes formalis sunt formae quae possunt secundum se stare. Cum tale sit minimum in quo potest stare ratione formae, ratione quod in transmutatione ad formam sit minimum hoc dare. Hoc et idem patet ex parte subiecti. Cum enim sit dare subiectum secundum formam quod quidem potest recipere secundum se formam et consequenter sic recipere minimum, quod ultra id non potest minus illo recipere secundum se. Cum hoc sit subiectum secundum materiam, sic dicendum est ideo quod sit dare minimum in motu ad formam. Item hoc autem ex parte quanti talis quantitas sic motus ad formam non est ad quantitatem sub ratione quanti, sed est ad quantitatem sub ratione talis quanti, sed in tali quanto est dare minimum, puta in igne vel carne vel alio. Est enim dare minimum ignem et minimum album. Quare etc. Quod autem in motu locali non sit dare minimum non secundum actum nec secundum potentiam patet hoc videtur, quia motus localis non est ad unam partem spatii secundum se sumptam ad aliam, et quia non est sic ad unam partem per se, sed sic est ad unam partem in comparatione ad aliam. Ideo non est dare partem aliquam primo acquisitam ante finem motus et per consequens non est dare minimum. Unde philosophus 6 physicorum dicit quod in motu locali non est dare primum mutatum esse, primum est minimum. Quare etc. Item patet ex hoc quia motus localis ad quantum est sub ratione quanti in quanto. Autem sub ratione quanti cum sit divisibile in infinitum non est dare minimum in motu autem locali angeli est dare minimum secundum actum, non tamen secundum potentiam, quod sic est videre. Est autem sciendum istius rationis in hoc, scilicet quod angelus non modo per intellectum perceptum, non praesupponit considerationem intellectus speculativi, sic igitur angelus comparatur speculative sic movetur. Sic autem comparatur quod est dare minimum secundum actum et per consequens non modo continue a

genere, scilicet aliquid quod moveatur in tali speculatione speculativa. Primo sit quod dicitur moveri et significatur per intellectum in spatio. Id ad quod percipit se et primo vult se applicare. Omne autem tale divisibile est cum sit quantum, et per consequens non est minimum secundum potentiam, sed sit minimum secundum actum, cum ad in potentia actu est divisibile non est dare ad minus illo quod sit actu divisibile. Ex hoc autem sequitur conclusio principalis, scilicet quod in motu angeli est minimum secundum actum, et per consequens est dare primum mutatum, quia primum in motu idem est quod minimum. Et sic est dare primum mutatum esse. Sequitur quod talis motus non sit continuus, quia in motu locali continuo non est dare primum mutatum esse secundum philosophum 6 physicorum. Dicitur igitur isti sic dicentes quod sicut multiplicatio luminis in medio fit per multa mutata esse, ita quod non cadit ad movens continuum, sic in motu angeli est dare multa mutata esse ita quod non cadit ad continuum motum. Sed in hoc est differentia, quia ipsa mutata esse in ipsa illuminatione habent inter se ordinem secundum successionem realem. Prima enim illuminatio quae est propinquior soli est prius mutata, non sicut ipse mutationes in motu angeli habent in ordine et intellectus sequitur quod est dare primum mutatum esse et habent successionem realem. Sed in motu angeli manente suo moveri idem angelus. Ideo oportet quod ipsa mutata esse in tali motu habeant successionem. In illuminatione vero est alia lux in divisis partibus in quibus se multiplicat. Licet autem sua mutata esse habeant inter se sic successionem realem, non tamen habent moram in essendo. Sed omnia mutata esse et instantia in istam talia sunt simul cum uno continuo nunc, scilicet secundum istos est de intellectu [illegible] angeli et mutabilis, quia cum ipse intellectus sit per se non ordinatur ad aliud, sed morose, est contra secundum physicorum, nisi fiat per se ut statim corrumpatur. Ipsa vero mutata esse quae sunt ordinata ad aliud, et non sunt per se, non habent moram in essendo. Sed omnia sunt cum uno continuo nunc, sic dicitur. Licet habeant successionem realem quo modo hoc possit esse quod sint divisa mutata esse et plura instantia in instanti ipsa sint cum continuo nunc terminantur sic. Videmus enim hoc quod cum indivisibile additur indivisibili unum fit indivisibile, et secundum cum addatur una linea alteri lineae ex parte in qua divisibile est fit una linea. Secundum videmus quod inter tempus et suum instans est successio realis et tamen tempus et suum instans non sunt ad maius [illegible] tempus. Igitur secundum potest esse quod inter tria [illegible] sit successio realis et tamen non sic plus quam unum instans, et per consequens sunt sic cum uno continuo nunc. Ulterius dicunt quod sicut sunt aliqua quae tamen accedunt quod non recedunt, sicut lumen in medio in accedit quod a nullo recedit, aliqua quae recedunt quod non accedunt ad aliud, sicut lumen in recedit a medio cum fuerint tenebrae, quod ad nihil accedit aliqua quae secundum se tota sic recedunt quod aliqua secundum tota adveniunt, sicut una forma tota advenit materiae, alia tamen recedit, aliqua in quibus una pars recedit et alia advenit, sicut patet in continuo motu. In hiis enim una pars accedit et alia recedit. Sic omnibus istis modis potest angelus in loco moveri. Potest enim angelus alium in accedere ad aliquem locum quem non recedit. Exemplum cum angelus est in loco minori, puta a b c, potest se facere in d absque hoc quod recedat a priori loco. Secundo potest angelus recedere in quod non accederet. Exemplum cum est in loco maiori, potest enim se facere in loco minori, et tamen ad locum minorem non accedit, quia in erat prius. Verbi gratia si angelus est in toto loco a b c d, potest recedere a parte d et non accedere ad aliquem locum, sed solum esse in a b c vel prius fuit. Secundo angelus potest dimittere totum a b et facere se in toto alio loco, puta c d. Secundo potest quarto modo se movere, quia potest se in modo dimittere partem a b et non totum a b et subintrare partem alterius loci, puta ipsius c d, ista ultima reperiuntur in brevi. Contra tamen aliter sic arguitur, prius ex dictis eorum, sic ipsi ponunt quod angelus se movet per intellectum practicum non speculativum, sed eos oportet speculari angelum secundum quod moveri dicitur antequam moveatur. Sed secundum eos intellectio angelica est morosa, quia et motus angeli est moro

[illegible]

quere hic intus

[illegible]

C 20·23·

[illegible]

Angelorum

non modificando accomodat sua

[illegible]

ad actõz suã. tale .n. agẽs ñ pr agẽ ĩ pn̄. ƺ ĩ ultĩo. sı in̄ cũã
vtᵉ hẽret a pn̄ sic ĩ ultĩo certis ɔcurẽtibȝ phibȝ ut si gñ eẽt
dispositus sic ĩ pnº sic ĩ fine possȝ agẽ ĩ pn̄ sui motu sic ĩ
fine. Ad pᵐ pn̄le q pbat q anl9 sp debet moū ĩ oū. q sol
multiplicat radiũ ĩ oū cũ sit agẽs cõrle. dr q ñ ẽ sile. qa
sol agit de nũ nᵉ. 7 ñ p actũ suũ diuidiare. io seq q
si sol opet ĩ oū. q de nũ sic opet. ñ sic aũ an̄. ƺ ẽ agẽs
voluntariũ. 7 a pposito uõ ƺ plr moū ĩ oū. ñ tñ oz q sic mo
ueat 9r. q ad aᵐ ñ ẽ sile. q n̄r vnũ 7 idẽ ĩ toto mltnᵉ fac
se ĩ diuisis ptibȝ medij. ƺ an̄ manȝ idẽ ĩ toto motu. 7 si
lux gignat ĩ ĩstãti qr pũctũ lucis gignit pũctũ. ñ tñ oz q
an9 moueat ĩ ĩstãti. Ad aᵐ aĩ dr q si mõ tẽ cor possȝ ẽ
ĩ velocitᵉ eqli. dr q an9 pȝ ĩ oū mou ei uelȝ q ñ posset
cor ad de lege cõi. 7 sic ñ pȝ ei eq̃li tar dr negãdo ɔñaȝ
q põt eẽ tale cor q ñ possȝ eẽ vigorosius ĩ gñe corᵐ. tñ nõ
posset cor vigorosi ĩ ĩfinitũ sic ĩ corbȝ. ut ñ pȝ ĩ ĩfinitũ acciñ
cor sp vigorosi aº. oȝ ĩ rᵉ ẽ. ppius ĩ ĩfinitũ. 7 io si tale cor
nomĩ moueret ĩ tãto adh an9 pȝ moū ĩ mrⁿ. aĩ ñ sit dare
tᵉ minimũ. Ad iᵐ ẽ dr q meᵐ ñ resistat anlo. g ĩ oū pn̄
sit. dr q aucpẽte pºr motũ pse eẽ ĩ ñ ĩ q tarditas sucsuc
cessio motᵉ pr cãm ex ĩ bȝ. s. ex fidelitᵉ vñ moueñtis rº
mor s resistentis. 7 ex resistẽntia medij ad mole. 7 ex dista
ntia tior pº cã 7 ultĩa eẽlĩ. sebiut ad motᵉ suũ pse. 7 resistẽ
ntia medij pactũ. sic pȝ de corbȝ q mouent vᵉ nlla ẽ resis
tentĩ medij. vñ q̃uis ñ resistat anlo. tñ pp distantiᵐ tior
7 vᵉ teẽ suã fitũ motẽ pr ĩ tᵉ 7 moū. ñ arᵐ phi vali. qr ult ĩ
tellir de q̃titᵉ ĩ motu cũta a resistenᵃ. vt loqr ɔ adulãtios
q plĩt iõȝ cãȝ motᵉ eẽ vacuũ. vñ ĩ q ĩ dr acci̅p ab adula
rijs ñ ex se ipo. Ad rᵐ de aĩa ẽ mõ hõ dr q aĩa ĩ oū mor
tis pr facẽ se ex cor. q ɔr dare pᵐ mũtẽ ĩ motu ƀ ɔm.
.g. phi. c. 33. 7 pt pȝ tᵉ mõ ad locᵉ s deri. 7 sic an9 pr ia
pe moui ab aⁿ en 7 pt mod mou ĩ rᵉ ɔᵃ illi oū. 7 tuc
ñ ẽ equlᵉ pr ɔ q ĩ rº oū mortis aĩa ẽ ĩ corᵉ. ñ tñ seq q hẽ
at vitã. ƺ ẽ solũ p cõexiũ. sic forte an̄ ĩ loco. vñ aũ de
mirabibȝ sacᵉ scptu̅re. l. 3. c. 13. pr se osculare ĩ mib9 cor
mortui cũ uult. Ad pᵐ ĩ oppoᵐ aĩ. p q nllo mõ posset
trãsire ĩ oū ẽ dr q oĩs vtus cũta cũ agit ĩ ĩstãti ppinq̃ou.
dr q ñ oȝ q pus tᵉ agat ĩ vnã pte q ĩ aᵃ. oȝ oȝ q pus
ñ ut ut pȝ ĩ ɔgelatiõe q sit ĩstãti. 7 tñ pt p suã ñ ɔgela
tᵉ vna ps q aᵃ ñ pº tpe. Ad aᵐ dr q idẽ pr ɔcludi q si
ɔᵈ corbus pr mou ĩ rᵉ ab aᵒ ñ adh q ab eod ñ posset
mou ĩ tpe dr tuc q si vtᵉ moue mr se sit ppor̄les ñ tñ oȝ
q sit ppor̄les ĩ ɔpõne ad 3ᵐ dr q diuisa rõ pr eẽ ex una

Q ri ut ĩ anlo sit ɔpõ meᵉ 7 forᵉ q sic. p rõe 7 ex alia.
ar. ĩ anº ñ ẽ ɔpõ ex eẽ 7 eẽ. qr st idẽ. si g ĩ eo ñ ẽ ɔpõ
ex m̃ 7 for. tc eẽ anlᵘ ẽ ĩ simpx sic eẽ. q ut absurdũ.
Itẽ q qd recip st se trãsmuᵉ reale ĩ mĩtatiaȝ hẽt mᵃȝ. an̄
recip. qr tc. maior pº p ɔm. ñ. phi. c. 28. res agũt p su
as forᵃ 7 paciũt p suas mᵃ. io ɔ⁰ᵉ gñ. ĩ de gñ. si aᶜᵃ for
ẽm abstcta a m̃ necciñ ẽ ut sit agẽs 7 ñ paciẽs. 7 ñ hẽt
agẽrẽ ñ eq̃ᶜᵉ. Itẽ ɔᵒᵉ. 8. phi. dr q ĩtlĩs hẽt mᵃȝ equiᶜᵉ
Itẽ aug. de mirabȝ sacᵉ scptẽ. l. 1. c. 1. ex m̃ 7 for. tc. Itẽ
ƀ aug. ĩ mltis locis oẽ agẽs pãntᶜ ẽ paciẽte. aĩ g cor
agit ĩ spm. ƀ ad eᶜ pãnᶜ spũ. ƺ nõ ɔpãdo forĩm ad for

mã. cũ ĩ g nc et q for ĩ corbȝ et pãn moriᵐ ĩ spũbȝ
ar arᵐ ñ valet. Ɔiois dio q ẽ ĩ m̃ a tẽ ƀ pole rõȝ meᵉ
arƀ rõeȝ ɔsiloȝ. si sit dio meᵉ ƀ rõȝ pole meᵉ. sic eᵗ m̃al
tuis gñis cũ põ aᵃ. 7 cũ aᵃ 7 aᵃ arguat duisiᵗᵉ ĩ gñe. 7 p
ɔñs si anlᵘ hãnt mᵃ drẽnt tᵗ se gñe. q ñ ut eẽ vm. si
ar ƀ rõȝ ɔsiloȝ aĩ ƺ sit p q̃ntᵉ au p ɔᵗ dustᵗᵃˡ ĩ ptes
eidẽ rõis. 7 ĩ anᵉ nlla sit q̃ntitas dimensiua. sẽ q ĩ eis
ñ m̃ sit m̃ aliq̃n drẽnt gñe cũ p mᵃ dilã p q̃ntiᵗᵉ nõ
plĩt mltᵉ differre. Itẽ q̃to ad plus recedᵗ a m̃ litᵉ cã
to plus accedit ad cog̃ staᵗᵉ. io g q maxᵉ de se ẽ ɔg̃nole
7 itellĩˡᵉ maxᵉ eᵗ ĩ m̃le. tale ẽ an9. qr tc. Itẽ oẽ obȝ p
põ poᵉ cũ g obȝ poᵉ ĩtelleᶜᵘᵉ sit ad ĩ m̃le. ip eᵗ ĩ m̃lis.
ɔsirᵗ ƺ p opoȝ poᵉ q ẽ ĩtellire. Oñ ueqẽ opõ ẽ mĩbs. 7 p
ɔñs eᵗ ipa põ cũ ɔpõ sit ƀ modᵉ poᵉ. Itẽ q̃to aliq̃ for
nobiᵒʳ tãto actualioʳ. 7 q̃to actuaᵒʳ tãto siplᵉᵒʳ. hec pȝ
de se. q̃to .n. plus recedit ad a pol itᵉ 7 plus hẽt de ac
tualiᵗᵉ tãto plus hẽt de nobiliᵗᵉ. cũ g aĩa ĩtlctiua sit
nobiᵐᵃ 7 actualissima eᵗ simplicissĩa. ƺ ẽ dare aᶜᵃȝ
forȝ nõ ɔpõitã ex m̃ 7 for. qr tc. Dicit aliq̃ q oẽ ens
cãũ potẽs p se existẽ ẽ ɔpõtũ ex m̃ 7 for vᵉ. 7 q ipoˡᵉ ẽ q
aᶜᵃ cãᵃ existat p se sñ m̃. eo q ipᵉ ẽ fũdãm cũtuȝ cãᵃ
7 q oĩs for sic ẽ m̃ q ipaȝ pfic ĩ meᵗᵉ. ñ meᵗᵉ aᶜᵗ for. na
ƺ psupponat aᶜᵃ ñ tñ pfic meᵗᵉ aᵃ. sic q̃litas ĩ meᵗᵉ pfi
cat 7 q̃ntitas. ƺ q̃litas psupponat q̃titᵉ 7 utraq; forĩm sba
lẽ. 7 pp ƺ dunt aliq̃ q ĩ sacro altaris ĩ bn̄ ẽ q̃litas sine
sbo. sic q̃titas. eo q sbm q̃litis ẽ ip m̃. sic m̃ ẽ sbȝ q̃titᵃᵗ
7 q tã aĩa q an9 ẽ ens cãũ. tã aĩa q an9 eᵗ ɔpõit9 ex m̃
7 for. Rões ponũt ad ƺ ƀ phm 7 ɔm. ƀo meᵗᵉ. ĩ oĩ gñe
ẽ dare pn̄ distictã m̃ 7 forĩm. g ĩ gñe sbe ĩeluᵉ m̃ va
7 for. cũ g an9 sit p se ĩ gñe sbe. eᵗ ɔpõit9 ex m̃ 7 for. Itẽ
aug. sr gñ. c. 2. dr q aĩa mᵃ hẽt ñ corlẽ ƺ spũalẽ. Itẽ
oẽ mouẽs se p se. oȝ q reaᵗ possit diuidi ĩ p se mouet
7 motᵉ. q sic reaᵗ distincta. an9 ẽ p se 7 p se mouẽs. oȝ da
re g ad rõe aũ. mõ q ñ ẽ aᵒ q m̃. g tc. maᵗᵉ istius
nis dr ɔᵒᵉ. ɛ. meᵉ. 7 m̃. 7 ɛ. phi. de vacuo. Itẽ boẽ de v
niᵗᵉ 7 vno. aᵒ ẽ vniᵗᵉ cõnũ. 7 aᵒ ẽ eẽ vnũ ɔiũctõ
meᵉ cũ for. sic aĩa 7 an9. Itẽ boẽ. sr p̃intã. c. de s. arᵗ
arᵗ relictis exĩmis. s. m̃ 7 for. ag de ɔpõito. g ẽ sbã est
ɔpõita p itũ p̃tũ. oȝ an9 ẽ ĩ pdiᵐᵒ sᵉ. g tc. Itẽ boẽ. de
tri. dr q ĩpoˡᵉ ẽ q simpx sit sbm acciñu. ƺ idẽ dr auic.
2. meᵗᵉ. c. 2. 7 ɔᵒᵉ. c. 8. phi. nc uolumᵗ ptẽ q ĩ q ca
ret põ. ẽ simpx 7 eq̃. ex hac aᵗ sic. nlla for simp ẽ sbm
acciñᵘ. ƺ oĩs cãᵃ acciñᵃ susap. ƀ abȝ. de fide. l. 2. tc. ĩ
pnᵐ. qr tc. Itẽ sic se hẽt actᵒ forᵘˢ ad forĩm. sic põ paᵘᵃ
ad mᵃ. q. meᵗᵉ. q actᵒ debet forᵉ põ meᵉ. ƺ ipoˡᵉ ẽ ĩue
nire põȝ paᵘᵃ. ƺ oĩs cãᵃ ex hac q cãᵃ ẽ põȝ paᵘᵃ hẽt.
qr tc. Illud ĩ ɔsirᵗ p hec q pperas meᵉ q ẽ receptõ
ñ fit ñ cũ m̃ ẽ ip. sic pmᵐ receptiˡᵉ. oȝ recepto ɔᵗ tã aĩe
q an9. qr tc. Itẽ ƀ ɔm. meᵗᵉ. q̃t sũt poᵉ actiẽ in
motore p. tot erũt poᵉ paᵘᵉ ĩ m̃ pᵃ. cũ g an9 7 aĩa sit
siue fiunt ƀ põȝ actiũ ĩ pᵉ motore. g erũt poñs in põ
paᵘᵃ ĩ m̃ pᵃ. qr tc. Istd ñ placȝ aliqs. 7 ph9. 8. meᵗᵉ
dr q̃aȝ ñ hñt mᵃ q̃ ĩ lẽ ñ ĩtelliˡᵉ stãt st vnũ. ɔᵒᵉ. ĩ 12ᵒ
q ñ hñt mᵃ simpx nᵉ sbiˡᵉ ñ ĩtelliˡᵉ 7 lõ de ĩtelligẽtijs.

Itẽ ɔᵒᵉ. 2. meᵗᵉ. ĩ diuisiˡᵉ ẽ oẽ q ñ hẽt mᵃȝ aut huãn9 ĩtlls.
Itẽ eod. l. st iᵒ. ubi ɔe st ex mᵃȝ. ɔᵒᵉ. dr c ñ admiscet põ
ñ ĩ sba. ñ ad locũ lo de ĩtellĩbȝ. Itẽ ɔᵒᵉ loquĩs de aĩa. 3. r
meᵗᵉ. st iᵒ. oĩa ñlia fere. dr fere pp ĩtlletã hois q ẽ
postrema pfãõ hois. 7 abstcta a m̃. Itẽ hug. de tribȝ
diebȝ. dr de ip aĩa. q rõ simp eẽ eẽm eẽ ñ dubitat.
Itẽ boẽ. de duabȝ natũs 7 vna p x. pbat q aĩa nõ pote
rit ɔũti ĩ diuĩtẽ. qr ñ hẽt mᵃȝ. 7 q ñ hẽt mᵃȝ ñ pt ɔũti
ĩ ad. Itẽ dyo. de di. no. dr q st ɔe ĩ m̃les siplices.
Itẽ auic. 1. meᵗᵉ. c. 2. ĩ nllã ẽ m̃ ñ ĩ re sbilᶦ. Itẽ auic.
.1. meᵗᵉ. c. 3. 7. 8. c. 3. Itẽ algazel. 1. meᵗᵉ. c. 2. 7. 3. eid
lib. dr eadẽ sñiaȝ. Itẽ ɔᵒᵉ. de sop. 7 vi. c. 3. Itẽ sic
ĩõe. si aĩa eẽt ɔpõita ex m̃ 7 for. eẽt ex hac m̃ sigñata
7 ñ ex m̃ vl'. ex hac aᵗ sic. q aqd ẽ ĩ hac m̃ ñ ẽ ĩtelliˡᵉ ĩ
actu. qr seqret q iᵒ q ẽ ĩ ĩtellctu q ẽ ĩtelliˡᵉ 7 actuˡᵉ ñ
eẽt ĩtelliˡᵉ ĩ actu. Itẽ oĩs forᵉ q st ĩ m̃ ex vius hũt
eẽ ĩ aĩa q ĩ re ex. si g aĩa eẽt ɔpõita ex m̃ tc eẽt ve
rũ eẽ ligni ĩ aĩa q ĩ re ex. q tc for ligni ẽ for ĩ m̃ exũs
7 si ƺ tuc opᵉ seqt empod. q aĩa eẽt ɔpõita ex oĩbȝ
ut ĩtelliret oᵃ q ẽ ẽ. Itẽ forᵉ ɔtrie plũt eẽ ĩ aĩa nõ
ĩ re ex sui ĩ m̃. ƀ ɔm. 8. meᵗᵉ. oȝ si aĩa eẽt ɔpõᵗᵃ ex m̃
7 for. forᵉ ɔtrie eẽnt ĩ m̃ q ẽ ẽ ĩ m̃ 7 ipoˡᵉ ƀ eu. Itẽ oẽ
cog̃tiuũ forĩũ oȝ q se hẽat p mod puatim rᵉ eor ut
oclᵉ dȝ eẽ nõ color ad ƺ q sit cog̃ stiũ colorũ. oȝ si aĩa
pt ĩtelligẽ oĩs forᵉ m̃les. ip eᵗ ĩ m̃bs. Itẽ q̃ñ aᶜᵃ ppe
tas ĩ ẽ aliĉ ɔpõito p unã ptẽ. 7 q s' repugñt p aliã
ptẽ. tale ñ ĩ ẽ s' pᵒ 7 p se ut pȝ de motu saltĩ alis.
q ĩ ẽ eiᵐ q̃ hẽt aĩaȝ ñ ĩ qᵐ ɔpõ ex. ɛᵒᵉ. eli. ƺ ĩ dr ph9.
ĩ pn̄. 7 ɔᵒᵉ. phi. c. 1x. oȝ si aĩa ĩtellcᵗᵘᵃ eẽt ɔpõᵗᵃ ex
m̃ 7 for. g dare eẽ ɔpõito nõ ɔᵗᵉ ɔᵗ ñ rõe alcuis ptis
s. rõe forᵉ 7 sic ñ dat actũ forlẽ p 7 p se q ẽ ɔ scõs 7
phos. 2. de aĩa. dr q aĩa ẽ actᵒ corᵘ pmᵒ. Itẽ ph9. 1.
meᵗᵉ. 7 ɔᵒᵉ. 1. meᵗᵉ. si m̃ hẽret aĩa forȝ de eẽ sua ipoˡᵉ
eẽt q facet unã eẽȝ ĩ aᵃ forᵉ. g silr si aĩa forᵉ hẽret mᵃȝ
de eẽ. s. ipoˡᵉ eẽt q facet vnã eẽȝ. s. cũ aᵃ m̃. 7 sic ex ĩ
tllctiua 7 cor ñ fiet una eẽm eẽ q ẽ ipoˡᵉ 7 ƺ ɔsirᵗ ph9
q for eidẽ rõis ipoˡᵉ ẽ q vnĩme dȝ eẽ corˡᵉ 7 altã eẽ ĩ
corˡᵉ. q utiq; eẽt si hẽret m̃ȝ. qr ei daret eẽ ĩcorrupˡᵉ
7 cor eẽ corˡᵉ. Itẽ auc. de ĩmort. aĩe. c. 1ɛ. dr q aĩa ĩ
tllctiua ẽ ĩmorᵗˡ. qr ñ hẽt ad ĩ se q plĩt se uigra se q nõ
hẽt ptẽ 7 ptẽ. qr aᵗ ñ eẽt vita. ƺ aĩatũ 7 vinũ. Itẽ tull.
de tuscl. q. li. 1. fac eadẽ deductõȝ q fac aug. q aĩa
ẽ vnũ ĩ diuisiˡᵉ. io ñ pt se uigra se 7 ẽ ĩcorᵗ. Itẽ auc.
.ɛ. de tri. c. vi. lo de t ĩ m̃ expille. Itẽ ñ video nãi
tatẽ podi cũ sã ƺ nõ dicat. vñ hu. de sa. l. 1º. p. 4. c. 6.
loquĩs de anᵗ. c sup aᶜˡ sbe ñ aᵒ eẽ pt q iᵒ de qᵒ ẽ. qa
vnũ siplx 7 ĩ m̃le ẽ iᵒ q ẽ. Itẽ idẽ sup an̄cã ƺ arᵃȝ
.ɛ. c. ĩ eis ñ ẽ aᵒ q vinificat 7 vinificat. qr cor q sit
vitalẽ. io dᵒ q aĩa ĩtellctiua ẽ simpx qᵐ ad sbãȝ 7 ĩ an9.
qr ẽ põ paᵘᵃ arᵗᵉ m̃ȝ. sic ĩ ueĩo tpõẽ mᵃȝ s' corpiᵗᵉ. ĩ
ĩ ueĩo tpᵒᵉ põȝ s' corpiᵗᵉ ĩueĩo .n. põȝ ad ubi 7 põm
ad forĩm acciñˡᵉ 7 põȝ ad forĩm sbalẽ. 7 p põ ñ m̃ arᵗᵉ mᵃȝ
ĩ meᵗᵉ. qr tale q ẽ ĩ loco. vẽ cũ scᵖⁿᵉ 7 tale ñ arᵗᵉ ñ qᵐ
sb rõe q̃ntaᵗ ñ m̃ᵃȝ ĩ meᵗᵉ. si aᵗ sit diffiᵘᵉ sic sol ɔdu

dr ut ñȝ lĩmitã vñ acti q̃ sit ĩ sacro altaris st ĩ loco dif
fiᵘᵉ. 7 tñ st si m̃. si ƀo mõ sumã põ sic ñ ɔdudr ñ sbȝ
ĩ actu. qr sbᵐ ĩ actu pt eẽ ipa for ĩ qᵐ ĩ adᵗ ĩ põltᵉ. si 3ᵒ
mõ sumat põ tuc tal põ ĩ meᵗᵉ ɔduᵗ mᵃȝ paȝ. m̃ p ƀ
se nᶜ ẽ vnũ nᶜ mltiplicat dr. ñ. meᵗᵉ. 7 io ƀ ɔm. trãsmuᵒ
fac nos scire mᵃȝ. vñ ĩ tres sit moĩ trãsmuᶦˢ. 3ᵉˢ enĩ
mᶜ. pp q si an9 ñ hẽt mᵃȝ ad forĩm sbalẽ. hẽt tñ mᵃȝ q ẽ
ĩ põ ad vᵉ 7 ad forᵃ acciñˡᵉˢ. ñ tñ mᵃȝ q sit distĩcta realrᵉ
a sua for. ƺ hẽt mᵃȝ accipᵗᵒ mᵃȝ p oĩ põlᵗ. eẽ .n. cãũ eo
ipõ q cãũ defic ab actualiᵗᵉ dicat 7 p ɔñs ĩ cadit ĩ põlᵗᵉ
q̃dã. 7 qr oĩs põltas arᵗᵉ mᵃȝ. io dico q oĩs cãm hẽt mᵃȝ
ex neo tñ mᵃȝ. 7 io dico q oĩs cãᵐ ɔpõ ex actu 7 põ. s. hẽt
ad ɔsiˡᵉ meᵉ. 7 ad ɔsiˡᵉ forᵉ. ƺ dic ɔᵒᵉ. 3. de aĩa. c. 4. lo
quĩs de aĩa ĩtellctiua. Itẽ algazel. 4. meᵗᵉ. c. ñ. an9 ñ hẽt mᵃȝ
nᶜ forĩm. hẽt tñ ɔsiˡᵉȝ q ẽ sua põltas ex una pte. 7 ac
tualitas ex aᵃ pte. vñ ñ hẽt aᵃ 7 aᵃ pte ƀ eẽm. ƺ hẽt
ad ɔsiˡᵉ meᵉ. 7 ad ɔsiˡᵉ forᵉ. c st actᵒ 7 põ. Ad pᵐ
arᵐ p aᵃ põne q ĩ oĩ gñe st pn̄ distĩcta 7 m̃ 7 for. dr
q. ĩ rõ pt q celo sit ɔpõᵗᵃ ex m̃ 7 for. 7 oẽ g sic sit
ɔpõᵐ q ẽ valde m̃rlᵉ. vñ dᵒ q sic dȝ ĩtelligi q ĩ oĩ gñe
ẽ ĩ ueĩre ad m̃le 7 forle. ñ tñ oȝ q. q iᵒ m̃le sit ĩ eod
gñe. ut illi gñs. ƺ pȝ p ex. s. dic. n. q ĩ gñe q̃litis nigᵐ
ẽ ƀ mᵒ albũ ẽ for. st fiaes ẽ sbȝ. 7 cũ ĩ ẽ aᵗ q st ficᵉˢ ñ ẽ
p9 mlr ĩ gñs eẽm ipi9 q̃litas. exᵐ põit de luce q ẽ tene
bre pᵃ. 7 aer suũ meᵐ ẽ sbm suũ m̃. sult pr dᵒ sic q accip
mᵃ p poˡᵗ 7 forĩm p actuˡᵘ ut hẽat ad qᵒ ɔat. s. põle 7
ad ĩ qᵒ dicat. s. actuale. Ad aug. dᶜ q au. dic ĩ qrẽ
do nõ asserẽdo ut pȝ ĩ fi. septĩ de ĩmorᵗˡᶦᵗᵉ aĩe. v oppoᵐ
determiat. Ad aᵐ dᵒ q ĩ ppo ñ hẽt vtᵉ qñ ad mouẽs
ẽ st se ɔũsiuũ. vñ ɔᵒᵉ. 8. phi. dr q iᵒ hẽt vtᵉ solũ
ĩ corlibȝ. Ad pᵐ arᵐ boecij. dᵒ pr. q sic ɔᵒᵉ. 2. de aĩa. c. ɛ.
dr. q aĩa ĩ ad sacrũ. q. m̃. 7 ip sñã. q. for. sic ĩ in
anlo possit dẽ q ip sᵃ anlᵘ ẽ. q. m̃. 7 ipa opõ sũ hẽt
additᵉ ẽ. q. for. vñ boẽ accip mᵃ p eo q suppoᵐᵉ ĩ ipo
anlo vȝ ip ɔᵃ. 7 forĩm p ipa opõẽ. 7 tuc ẽ plrima ppoᵉ
q ĩ to ñ ẽ ɔpõ opõit cũ eẽ. nᶜ sbi cũ acciᵗᵉ. rẽ9. cũ sit
pura for. ĩ anlo. aᵗ ẽ ɔpõ opõit cũ sbã 7 acciñs ẽ sbo.
7 ulᵗ descẽdo ĩtius ẽ maior ɔpõ ex oĩbȝ pdãs. 7 ulᵗ
ẽ ɔpõ ex v m̃ 7 v for ĩ istis corbȝ. Ad aᵐ de boẽ. dic
q ult dẽ q arᵗ. ĩ ag de sba q ẽ pmũ ñ agit de pᵃ
sᵃ q ẽ pur9 act9 sũ for purũ. nᶜ de m̃ pᵃ q ẽ pura põ. ƺ
de sᵃ cãᵃ q ɔpõ ex actu 7 põlᵗ sic agit de meᵒ. s. de
aᶜᵒ q mediat qᵐ ad pperᵗ nũq̃ ad realiᵗᵉˢ. vñ cõ
ceptᵒ gᵘˢ gnalissĩ ip9. s. sbe ñ ẽ pure sipˣ. ñ pure
ɔpõit. ƺ ẽ ĩdrũs ad utrũq;. aĩ de rõe sua pᵗ sit ɔre
rei sipᵉ 7 ɔpõᵗᵉ. Ad aᵐ dr q dato q ƺ fuit opĩo boecij
ex quo aug. 7 hu. determiat ɔtrũ mag fũdõ ẽ cũ eis
ut dic q ipẽ ĩtellĩt qᵐ ad accñs cõtia. sic pȝ ĩ exᵘ sũt.
ẽtũ ẽ. n. nᶜ ipẽ dẽt ɔtrũ q aĩa ñ ẽ sbȝ sic p cor ĩmo
p se ipaȝ. ra dᶜ q ipẽ uult dẽ q dĩ ñ pt eẽ sbȝ acciñᵘ
cũ sit pura for. Ad aᵐ dᵒ q si accipiat põ paᵘᵃ prᵒ
ad forĩm sbalẽ realẽ. bñ teñȝ ppoᵉ. si aᵗ pr ad q̃cũ
q; forȝ ñ ẽ sile. 7 ƺ ẽ rõ qr m̃ ĩ se. 7 de sui eẽ nlȝ for
le pt hẽ. for uõ 7 si nõ ĩ qᵐ for tñ ĩ qᵐ cãũ iadit in

ꝓ(o)li(ta)te. h(abe)t ei o(mn)is fo(rm)a c(er)ta r(ati)o(n)e(m) po(tentie) pa(ssi)ue. sic n(on) erit ꝓpor(ci)o
q(uia) m(inim)i nulla actu fo(rm)al(ite)r i(n)clud(itu)r. s(ed) fo(rm)a b(e)n(e) i(n)clud(itu)r po(tentia) pa(ssi)ua su(m)
p(ro)p(te)r h(oc) i(de)o po(tentia) pa(ssi)ue sal(ua)t(ur) r(ati)o u(e)l r(ati)o a(ctiui)tatis. Ad a(liu)d q(uod) ad-
duc(itu)r de recept(i)o(n)e d(icitu)r q(uod) (com)m(entator) s(u)p(er) t(er)tiu(m) de a(n)i(m)a. d(icit) e(nim) i(n)q(ui)t q(uod) d(icitu)r e(ss)e
po(tentia) recep(tiu)a un(de) q(uod) (nu)m(er)i recip(iun)t fo(rm)as p(ar)tes p(er) reale t(ra)nsmu-
t(ati)o(ne)m r(ati)o(n)al(ite)r a(utem) ... q(uod) recip(iun)t fo(rm)as i(n)te(n)tionales n(on) p(er)ficie(n)tes eam
(con)s(eque)nt(e)r. r(ati)o(n)al(ite)r n(on) i(n)clud(itu)r m(ag)is n(on) passio(n)e(m) reale(m). s(ed) i(n)clud(itu)r o(mn)e(m) r(ati)o(n)e(m)
l(i)b(er)i. Ad a(liu)d d(icitu)r q(uod) (com)m(entator) d(icit) (con)t(ra)riu(m). f(acit) q(uod) sit tot po(tentie) pa(ssi)ue i(n) m(ateri)a q(uo)t
su(n)t po(tentie) actiue i(n) motore p(rim)o. et sic ui(detur) e(ss)e. n(on) e(st) i(n)(con)u(eniens). an(ima) n(on). et
a(n)i(m)a n(on) su(n)t i(n) po(tentia) pa(ssi)ua i(n) m(ateri)a u(e)l sic dicto q(uod) d(icitu)r u(er)ba (com)m(entator) d(icit)
q(uod) q(uo)t su(n)t po(tentie) actiue i(n) motore p(rim)o ut motor e(st). tot po(tentie) pa(ssi)ue
i(n) m(ateri)a p(rim)a s(un)t. et sic accipi(tur) n(on) e(st) (con)t(ra) nos. q(uia) a(utem) a(n)i(m)a n(on) s(un)t i(n) po(tentia) mo-
toris p(rim)i i(n)q(uantu)m motor e(st). n(on) ei ꝓd(uc)u(n)t(ur) p(er) mot(um). s(ed) s(un)t i(n) po(tentia) ip(s)i(us) i(n)q(uantu)m
c(re)ans e(st). Ad p(rim)um p(ri)n(cipa)le d(icitu)r q(uod) ad simpl(ici)t(e)r e(st) duob(us) mo(d)is. u(e)l p(er) ca-
re(n)tia(m) p(ar)tiu(m) realiu(m) (com)pone(n)tiu(m). et sic accipi(tur) an(gelus) et a(n)i(m)a eq(ue)
simp(li)ces s(un)t cu(m) deo. u(e)l p(er) care(n)tia(m) p(er)f(ecti)o(n)is. et sic n(on) s(un)t eq(ue) simplices.
o(mn)e e(nim) c(re)atu(m) ex eo q(uod) c(re)atu(m) e(st) e(st) dimi(n)utu(m) i(n) p(er)f(ecti)o(n)e. et p(er) (con)s(e)q(ue)ns
i(n)clud(it)u(r) i(n) (com)po(siti)o(n)e(m). alti(us) et a(n)i(m)a e(ss)e. sic c(re)atu(m) e(st). et q(uan)to mag(is) reced(it)
a deo c(re)ato mag(is) i(n)clud(itu)r i(n) talem (com)po(siti)o(n)e(m). Ex (qu)in(t)o p(atet) i(n)p(ri)mis.
q(uod) p(ro)p(ri)eta(s) q(uan)to mag(is) acced(i)t ad sim(plicita)te(m). tanto s(un)t mi(nus) (com)po(sit)i. et q(uan)-
to plus reced(i)t mag(is) s(un)t (com)po(sit)a. n(on) q(uia) plus h(ab)eat de (com)po(siti)o(n)e
p(ar)tiu(m) realiu(m). s(ed) q(uia) mi(nus) h(abe)nt p(er)f(ecti)o(n)is et actualitatis. Ad o(mn)es
auct(orita)tes q(ue) loqu(u)nt(ur) de passio(n)e d(icitu)r b(re)u(ite)r duo u(er)ba q(uod) n(on) loqu(u)nt(ur) de pas-
sio(n)e reali q(uod) u(er)o d(icitu)r q(uod) a(n)i(m)a i(n) s(e)n(s)u patit(ur) passio(n)e reali. d(icitu)r q(uod) s(i)c
pa(ssi)o n(on) e(st) n(atur)alis. s(ed) s(pirit)ualis. i(n)q(uantu)m n(on) agit i(n) u(ir)tute ꝓp(ri)a. s(ed) i(n) u(ir)-
tute dei. Ad (com)m(entatorem). 6. me(taphysice) d(icitu)r q(uod) solu(i)t seip(su)m. q(uia) d(icit) q(uod) a(n)i(m)a
h(abe)t ... eq(ui)p(ar)a(n)t et h(oc) (con)cedim(us). Ad ult(imu)m d(icitu)r. q(uod) c(or)p(or)a n(on) agu(n)t
i(n) u(ir)tute ꝓp(ri)a i(n) ip(su)m s(piritu)m. s(ed) i(n) u(ir)tute alt(er)i(us). sic fa(ntas)ma ag(it) i(n) i(n)tell(ectu)m
po(ssibi)le(m) u(ir)tute i(n)tell(ectu)s age(n)tis s(ecundu)m o(mn)es. sic s(ecundu)m (com)m(entatorem). 2. de a(n)i(m)a. c. 99. se-
n(s)i(bi)lia ext(er)ius ag(u)nt i(n) u(ir)tute i(n)tell(ectu)s age(n)tis i(n) s(en)s(u)m ip(su)m. s(ed) i(de)o n(on) c(re)do
e(ss)e u(eru)m. i(n)te(llectu)s e(nim) age(n)s po(n)it i(n) a(n)i(m)a ut faciat i(n) po(tentia) i(n)tell(igibi)le actu
i(n)tell(igibi)le. s(ed) h(oc) n(on) e(st) ex p(ar)te s(ensu)s. q(uia) ip(s)e color et q(uan)titas ad s(ensi)bile e(st)
actu s(ensi)bile. i(de)o n(on) e(st) si(mi)le hic in. Et i(de)o d(icu)nt alij a(liter). q(uod) sic(ut)
o(mn)is alt(er)atio i(n)te(n)tional(is) depe(n)d(e)t a p(rim)o alt(er)a(n)te i(n)te(n)tional(ite)r. et sic nullu(m)
c(or)p(us) p(ote)st alt(er)are n(isi) i(n) u(ir)tute p(rim)i c(or)p(or)is alt(er)a(n)tis real(ite)r. sic(ut) n(ec) i(n)-
te(n)tional(ite)r. s(ecundu)m p(ri)mo alt(er)a(n)te i(n)te(n)tional(ite)r. p(rimu)m a(utem) alt(er)a(n)s i(n)te(n)tional(ite)r
e(st) i(n)tell(igen)tia mouens i(d) c(or)p(us) p(rimu)m. m(odo) a(utem) i(n) e(st) q(uod) i(n)tell(ectu)s e(st) nobi-
lior c(or)p(or)e. s(ed) h(oc) n(on) c(re)do e(ss)e u(eru)m. ui(detur) q(uod) color n(on) p(ote)rit moue(re) ui-
su(m) nisi i(n) u(ir)tute p(rim)e i(n)tell(igen)tie. i(de)o d(ic)o a(utem) q(uod) e(st) age(n)s rea(l)it(e)r ꝓduce(n)s
ad reale. et de i(st)o e(st) u(eru)m q(uod) e(st) nobili(us) patie(n)te real(ite)r r(ati)o(n)e alic(uius)
a p(ar)te patie(n)tis q(uod) e(st) real(ite)r i(n)fi(mi)us ip(s)o age(n)te. a(li)ud a(utem) e(st) age(n)s
n(on) real(ite)r. s(ed) i(n)te(n)tional(ite)r. et de i(st)o e(st) u(eru)m q(uod) n(on) e(st) nobili(us) i(n)te(n)tional(ite)r ip(s)o
patie(n)te. et op(or)tet q(uod) a p(ar)te ip(s)i(us) patie(n)tis sit ad d(ice)ntis i(n)te(n)tional-
(ite)r q(uod) sit i(n)fi(mi)us ip(s)o age(n)te. et h(oc) e(st) po(ssibi)le ex q(uo) cu(m) ip(s)o actu (com)po(siti)o(n)is o(mn)i-
(n)is c(re)atu(r)a q(uam) quide(m) po(tentia) n(on) d(ic)it ab ip(s)o actu real(ite)r.

[Q]u(eritu)r utru(m) i(n)tell(i)gat se a(n)i(m)a p(er) e(ss)e(n)tia(m) sua(m). et q(uod) n(on) a(rguitu)r sic. si i(n)-
tell(ig)eret se p(er) e(ss)e(n)tia(m) sua(m) h(oc) n(on) e(ss)et n(isi) ꝓp(ter) a(liu)d n(isi) q(uia) i(n)tell(ec)t(us) et i(n)tell(ectu)m
s(un)t s(imi)l(e). s(ed) h(oc) n(on) obstat. q(uia) i(n) a(n)i(m)a s(im)il(ite)r s(un)t h(ec) duo. et t(ame)n i(n)tell(ig)it se p(er)
sp(eci)e(m). q(uia) s(ecundu)m ph(ilosoph)u(m). 3. de a(n)i(m)a. i(n)tell(ig)it se sic(ut) i(n)tell(igi)bilia a(li)a et a(li)a a se
i(n)tell(ig)it p(er) sp(eci)e(m). q(uia) r(ati)o(n)e(m). It(em) a(n)i(m)a i(n)tell(ig)it actu(m) suu(m) p(er) sp(eci)e(m) n(on) ob(stan)te
q(uod) actus suus sit sibi p(rese)ns. (er)go eade(m) r(ati)o(n)e i(n)tell(ig)it se p(er) sp(eci)e(m)
n(on) ob(stan)te p(rese)ntia. s(cilicet) r(ati)o(n)is u(e)l sui ip(s)i(us). q(uod) assu(m)ptu(m) e(st) ex h(oc) q(uia) an(gelus) siue
a(n)i(m)a n(on) p(ote)st i(n)tell(ige)re actu(m) suu(m) q(ui) n(on) e(st). q(uia) si sic tu(n)c e(ss)e(n)t duo act(us)
i(n) ea(dem) po(tentia). q(uod) u(idetu)r i(m)po(ssibi)le. (er)go op(or)tet q(uod) i(n)tell(ig)at actu(m) suu(m) q(ui) n(on) e(st). s(ed)

q(ui) n(on) e(st) n(isi) p(ot)est i(n)tell(ige)re n(isi) p(er) sp(eci)e(m) f(a)c(t)a(m) ab ip(s)o actu i(n) p(ar)te a(n)i(m)a suu(m). q(uia) r(ati)o(n)e(m)
r(ati)o(n)e(m). It(em) an(gelus) e(st) n(atur)a med(i)a i(n)t(er) deu(m) et ip(sa)m a(n)i(m)a(m). s(ed) s(ecundu)m de(us) i(n)tell(ig)at
se et o(mn)ia a(li)a a se p(er) e(ss)e(n)tia(m) sua(m). op(or)tet q(uod) an(gelus) mediet i(n)t(er) deu(m) et ip(sa)m
a(n)i(m)a(m). ui(detur) q(uod) i(n)tell(ig)at se p(er) e(ss)e(n)tia(m) sua(m). et i(n) h(oc) (con)ue(n)iat cu(m) deo. et q(uod) i(n)tel-
lig(a)t a(li)a a se p(er) sp(eci)e(m). et i(n) h(oc) (con)ue(n)iat cu(m) a(n)i(m)a. q(uia) r(ati)o(n)e(m). It(em) ꝓpo(siti)o(n)e
.14. de ca(usi)s d(icitu)r q(uod) o(mn)is sci(enti)a s(ecundu)m e(ss)e(n)tia(m) s(cilicet) reditio(n)e (com)pleta. s(ed)
n(on) e(st) sic q(uod) i(n) reditio(n)e p(er)f(ec)ta redit(ur) ab eod(em) i(n) ide(m). cu(m) (er)go fiat re-
ditio ad e(ss)e(n)tia(m) op(or)tet q(uod) fiat p(er) ide(m) ui(delice)t p(er) e(ss)e(n)tia(m). Hic d(icu)nt alij
q(uod) ip(s)a (m)ilia n(on) s(un)t s(ecundu)m se i(n)tell(igibi)lia. q(uia) s(un)t (con)c(re)ata cu(m) m(ateri)a. an(gelus) a(utem) cu(m) sit
abstract(us) a m(ateri)a s(ecundu)m se e(st) i(n)tell(igibi)l(is) obiectiue. et s(ecundu)m se e(st) i(n)tell(ige)ns actiue. i(dest)
q(uod) sic s(ecundu)m se e(st) obiectiue i(n)tell(igibi)l(is) s(ecundu)m a(liu)d a(liu)d a p(ar)te obi(ecti). sic s(ecundu)m se e(st) i(n)-
tell(ige)ns actiue n(on) p(er) a(liu)d a(liu)d a se a p(ar)te po(tentie). n(on) e(nim) plus req(ui)rit(ur) ad h(oc)
q(uod) po(tentia) i(n)tell(ectiu)a i(n)tell(i)gat n(isi) q(uod) ob(iectu)m sit p(rese)ns i(n) r(ati)o(n)e po(tentie) mo-
ue(n)tis ip(sa)m po(tentia)m. et q(uod) po(tentia) ip(s)a sit b(e)n(e) disposita ad actu(m) elic(ie)ndu(m). ut
sic an(gelus) sit s(ecundu)m se i(n)tell(igibi)lis actiue q(uod) e(st) s(ibi) p(rese)ns et abstract(us) a m(ateri)a.
ult(imu)s d(icu)nt q(uod) a(n)i(m)a an(gelus) i(n)tell(i)gat seip(su)m p(er) e(ss)e(n)tia(m). s(cilicet) i(n) ide(m) e(st) i(de)o et i(de)m.
et ip(s)e i(n)tell(ec)t(us) q(uod) ꝓh(ibe)t q(uia) act(us) capit sp(eci)e(m) ab ob(iect)o et a(liu)d ab eo. cu(m) (er)go
seip(su)m i(n)tell(ig)at p(er) e(ss)e(n)tia(m) ide(m) e(st) ip(s)e i(n)tell(ect)o q(uod) sua e(ss)e(n)tia. et sic ide(m)
e(st) ob(iectu)m q(uod) s(ensu)m. Hec e(st) (con)t(ra) ph(ilosophu)m q(uia) d(icit) i(n)tell(ig)it se et o(mn)ia
a(li)a a se p(er) e(ss)e(n)tia(m) sua(m). i(de)o po(tentia) q(uod) i(n)tell(ect)o d(iu)i(n)a ide(m) e(st) q(uod) sua e(ss)e(n)tia. et
q(uod) i(n)tell(ectu)s et i(n)tell(ectu)m et i(n)tell(ectio) s(un)t ide(m). q(uia) r(ati)o(n)e(m). It(em) au(gustinus). 9. de t(rinitate).
c. 4. It(em) (com)m(entator). 12. me(taphysice). c. q(uod) sic i(n)cip(it). s(ente)n(ti)a e(st) pa(u)ci(s) d(icitu)r s(ed)
exp(re)sse q(uod) q(ua)n(do) i(n)tell(ig)it q(uod) i(n)tell(ectu)s et i(n)tell(ectu)m s(un)t ide(m). It(em) h(ab)et(ur)
ab algaz(ele). 3. me(taphysice). c. 5. s(cilicet) n(on) p(ro)c(ul). Ex h(oc) a(utem) du(o) seq(uu)ntur duo q(uo)r(u)m
unu(m) e(st) q(uod) an(gelus) s(icut) a(n)i(m)a s(em)p(er) i(n)tell(i)gat se p(ro)p(ter) sua(m) i(n)tell(ectio)ne(m) e(st) sua
e(ss)e(n)tia. et e(st) s(ibi) s(em)p(er) p(rese)ns. s(em)p(er) ei stante e(ss)e(n)tia stabit actio. Ad a(liu)d q(uod) se-
q(uitu)r e(st) q(uod) an(gelus) i(n)tell(ig)it pl(ur)a ut pl(ur)a p(ro)p(ter) i(n)tell(ectio)ne(m) an(gel)i e(st) sua e(ss)e(n)tia. et per
(con)s(eque)ns s(em)p(er) se i(n)tell(ig)it et a(li)a. Sequitur po(n)ere tu(n)c i(n)tellig(er)e pl(ur)a ut
pl(ur)a. q(uod) u(idetu)r i(n)(con)ue(niens). Sz (con)t(ra) h(oc) ar(guitu)r i(m)p(ro)ue(n)tem et q(uod) h(oc) u(idetu)r e(ss)e ꝓp(ri)eta(s)
d(iu)i(n)a d(icitu)r q(uod) ide(m) sit i(n)tell(ectu)s et i(n)te(llectu)m et ip(s)e i(n)tell(ectu)s. (er)go r(ati)o(n)e(m). It(em) se i(n)-
telligens q(uod) e(st) p(ro)ductu(m) q(uod) an(gelus) i(n)tell(ig)it pl(ur)a ut pl(ur)a. Ad p(rim)um t(ame)n
d(icitu)r q(uod) h(oc) e(st) ꝓp(ri)etas d(iui)na q(uod) n(on) sol(u)m i(n)tell(ecti)o se. s(ed) r(ati)o(n)e a(li)a a se sit ide(m)
i(n)tell(ectio) q(uod) sua e(ss)e(n)tia. q(uod) n(on) (com)petit an(gel)o. n(ec) a(n)i(m)e. Ad a(liu)d p(ate)t d(icitu)r q(uod) sic
po(tentia) q(uod) e(ss)e et e(ss)e i(n) c(re)at(ur)a s(un)t ide(m) n(on) ob(stan)te q(uod) h(oc) sit ꝓp(ri)u(m) deo. ui(delice)t q(uod) e(ss)e
s(cilicet) et s(cilicet) e(ss)e s(un)t ide(m). q(uia) e(ss)e c(re)ature i(n) e(st) ide(m) cu(m) e(ss)e q(uod) depe(n)d(e)t ab a(li)o. e(ss)e
a(utem) d(iu)i(n)u(m) n(on) depe(n)d(e)t ab a(li)o. un(de) ꝓp(ri)u(m) dei e(st) h(abe)re e(ss)e ide(m) cu(m) e(ss)e
q(uod) a nullo a(li)o depe(n)d(e)t. sic d(ic)o i(n) ꝓpo(si)to q(uod) actio sui i(n)tell(ect)o ip(s)i(us) an(geli)
e(st) ide(m) cu(m) e(ss)e an(ge)li. t(ame)n i(n) h(oc) e(st) d(iffere)n(tia) i(n) deo. et i(n) an(gel)o s(cilicet) a(n)i(m)a q(uod) actio
an(ge)li q(uam) po(tentia) e(ss)e ide(m) cu(m) e(ss)e e(st) depe(n)de(n)s ab a(li)o. actio a(utem) d(iu)i(n)a n(on) depe(n)d(e)t
ab a(li)o. et h(oc) e(st) ꝓp(ri)u(m) deo h(abe)re actio(n)e(m) eade(m) o(mn)i(n)o cu(m) sua e(ss)e(n)tia n(on) depe(n)-
de(n)te ab a(li)o. Ad a(liu)d d(icu)nt q(uod) t(ame)n q(uod) sic s(un)t pl(ur)a q(uod) h(abe)nt (con)nexio-
ne(m) q(uan)da(m) an(ge)l(u)s p(ote)st i(n)tell(ige)re si(mu)l. q(ue) a(utem) n(on) h(abe)nt n(on) p(ote)rit i(n)tell(ige)re si(mu)l.
i(dest) q(uia) o(mn)ia h(abe)nt (con)nexio(n)e(m) cu(m) an(ge)lo a(liquo) m(odo). ad a(n)i(m)a(m) e(nim). (con)p(ar)at(ur) s(ecundu)m
r(ati)o(n)e(m) sup(er)io(r)itatis ad a(n)i(m)a(m) s(ecundu)m r(ati)o(n)e(m) i(n)f(er)io(r)itatis ad a(n)i(m)a(m) s(ecundu)m r(ati)o(n)e(m) eq(ua)litatis
et i(de)o p(ote)st a(n)i(m)a s(imu)l i(n)tell(ige)re. Sz ista opi(ni)o e(st) (con)t(ra) s(an)c(tu)m ansel(mum). mono(logion).
c. 33. et au(gustinum). 9. de t(rinitate). c. 6. q(uod) m(en)s q(ua)n(do) cogitat se gignit si(mi)l(itudi)ne(m)
sui. q(ue) quide(m) e(st) ip(s)a cogitatio sui no(ti)cia. ex h(oc) sic a(utem) n(on) gig-
nit seip(su)m q(uia) cogitatio n(on) e(st) ip(s)a e(ss)e. It(em) au(gustinus). 9. de t(rinitate). c. 3. d(icit)
q(uod) q(ua)n(do) a(n)i(m)a amat se a(li)a res e(st) amans et a(li)a res e(st) amor. (er)go s(ecundu)m
a p(ar)te m(en)tis e(st). It(em) a(n)i(m)a an(gelus) h(abe)nt i(n)ordinata(m) dil(e)c(ti)o(n)e(m) sui ip(s)i(us)
q(ua)n(do) peccau(er)it seq(ue)ret(ur) q(uod) act(us) q(ui) (con)c(re)at(ur) s(ecundu)m e(ss)e(n)tia(m) ip(s)a(m) reflexiue
e(ss)et ide(m) cu(m) e(ss)e an(ge)li. (er)go an(gelus) i(n) p(rim)o i(n)st(an)ti sue c(re)at(ionis) fuit c(re)at(us) a deo e(st)
mal(u)s. q(uod) u(idetu)r absurdu(m). i(tem) seq(ue)ret(ur) q(uod) e(ss)et e(ss)e(n)tial(ite)r mal(u)s. Ad i(d) q(uod)
d(icitu)r i(n) p(ro)ce(ssu) q(uod) act(us) capit sp(eci)e(m) ab ob(iect)o d(icitu)r q(uod) capit sp(eci)em s(ecundu)m ꝓ(p)o(r)c(i)o(n)e(m).

[i(dest)] ꝓp(ri)a q(ua)m sic e(st) ad i(d) ad ob(iectu)m. sic e(st) al(iqu)is et a(li)u(s) act(us). n(on) t(ame)n capi(t) ... dep(ar)ti(ri).
Ad i(d) de aug(ustino). sup(er)i(us) fuit (con)sensu(m) i(n) q(uest)io(n)e de u(er)bo. Ad a(liu)d (com)m(entator)
d(icitu)r q(uod) h(oc) fuit i(n)te(n)tio sua q(uod) n(on) diff(er)u(n)t i(n)tell(igenti)a et actio i(n)te(llectus) et e(ss)e.
Con(tra) i(d) q(uod) d(icitu)r de i(n)tell(ectu) pl(ur)a ar(guitu)r sic. si ꝓp(ter) ista(m) (con)nexio(n)e(m) a(n)-
gel(u)s possit i(n)tell(ige)re se i(n)tell(ige)re a(li)a. seq(ue)ret(ur) q(uod) cu(m) q(uo)dq(ue) sit i(n) (uni)-
u(er)so (com)p(ar)atu(m) ad a(liu)d. a(li)q(uam) h(ab)eat (con)nexio(n)e(m) s(ecundu)m t(em)p(or)e (com)po(siti)o(n)is p(ro)p(te)r
t(ame)n q(uod) an(gelus) p(ote)st i(n)tell(ige)re o(mn)ia. Io d(icu)nt alij q(uod) i(n) q(ues)t(i)o(n)e unu(m) p(re)sup-
po(n)i(tu)r et a(liu)d q(ueri)t(ur). suppo(n)i(tu)r. n(on) q(uod) an(gelus) se ip(su)m i(n)tell(i)gat q(uod) e(st) r(ati)o(n)ale
cu(m) unicuiq(ue) e(nim) i(n)q(uantu)m e(st) actu. et s(ecundu)m q(uod) e(st) i(n) actu (con)ue(n)it agere an(gelus)
cu(m) sit n(on) sp(irit)ual(is) et i(n)tellectual(is). et sic i(n)tell(igibi)lis et i(n)tell(ecti)u(us) actiue et
obiue. un(de) p(ro)clus ꝓpo(siti)o(n)e. 14. q(uod) o(mn)e i(n)corp(or)eu(m) e(st) s(ecundu)m se (con)uersiuu(m)
et i(de)o i(n) q(uest)io(n)e p(re)suppo(n)i(tu)r q(uod) se i(n)tell(i)gat. et q(ueri)t(ur) de m(od)o q(uo) se i(n)tell(ig)it
et q(uia) p(er) i(n)f(er)io(r)a (con)g(nosc)e(n)d(o) deuenim(us) i(n) noti(ci)a(m) sup(er)io(r)um. p(ri)mo uidea-
m(us) q(uo)m(odo) m(en)s h(abe)t s(e) noti(ci)a(m) i(n) s(ens)u exteriori ex illi s(ens)u n(ost)ro. s(ecund)o
q(uo)m(odo) i(n) i(n)t(er)iori. (ter)tiu(m) q(uo)m(odo) i(n) i(n)tell(ectu). et p(er) h(oc) pot(er)im(us) manuduci
ad cog(nosce)nd(u)m mod(u)m an(ge)li e(ss)e(n)t(ia)m. S(ensu)m u(er)o exteriore(m) s(cilicet) (qu)o(d) e(st) q(uod) ip(s)a s(ens)a-
tio n(atur)al(ite)r a(liu)d e(st) q(uod) ip(s)a sp(eci)es ip(s)i s(ens)ui ab ob(iect)o i(m)p(re)ssa. un(de) uisio
n(atur)al(ite)r a(liu)d e(st) q(ua)m sp(eci)es coloris i(n) oc(u)lo. s(ecundu)m q(uod) uult b(ea)t(u)s aug(ustinus). 11. de t(rinitate).
c. 3. u(bi) d(icit) q(uod) ip(s)a uisio q(ue) e(st) a(liu)d q(uia). It(em) ph(ilosoph)us. 2. de a(n)i(m)a. c. de
s(ens)u. d(icit) q(uod) uisio e(st) q(ua)da(m) coloratio et q(uod) auditio q(ua)da(m) sonatio.
It(em) (com)m(entator). 2. de a(n)i(m)a. c. 29. i(n) fi(ne). a(n)t(e) fine(m). It(em) (com)m(entator) s(u)p(er) 11. ph(ilosoph)y(e). c. 23.
d(icit) q(uod) s(ens)us s(un)t de u(ir)tutib(us) pa(ssi)uis. It(em) p(er) r(ati)o(n)e(m) a(rguitu)r. sic(ut) ide(m) e(st) ac-
tus age(n)tis et patie(n)tis ut calefactiu(us) et calefacti. i(dest) q(uod) unu(m)
et ide(m) (com)p(ar)atu(m) ad age(n)s d(icitu)r actio et (com)p(ar)atu(m) ad patie(n)s d(icitu)r passio.
(er)go ide(m) e(st) act(us) s(ensi)bil(is) s(ensi)bil(is) et s(ensu)s. s(ed) act(us) s(ensi)bil(is) n(on) e(st) n(isi) ip(s)a sp(eci)es.
(er)go uisio n(atur)al(ite)r e(st) q(uod) sp(eci)es rei uise. It(em) ista arguu(n)t (con)t(ra) se
sic. uisio e(st) a(liu)d c(re)atu(m) a sp(eci)e. s(ed) ide(m) n(on) p(ote)st e(ss)e ca(usa) sui ip(s)i(us). n(ec) ef-
fectus e(st) ide(m) cu(m) ca(usa). q(uia) r(ati)o(n)e(m). It(em) uisio e(st) a(li)q(ui)d egrediens a fo(r)-
m(a) sp(eci)e. n(atur)al(ite)r a(utem) egredit(ur) a se ip(s)o. q(uia) r(ati)o(n)e(m). It(em) si s(un)t ide(m). tu(n)c u(bi)-
cu(m)q(ue) e(st) sp(eci)es e(st) uisio. h(oc) a(utem) e(st) f(a)l(su)m. q(uia) i(n) me(di)o e(st) u(er)a sp(eci)es et
t(ame)n n(on) e(st) uisio i(bi). Ad p(rimu)m i(storum) d(icu)nt q(uod) sic actio et pa(ssi)o s(un)t ide(m)
real(ite)r. et t(ame)n q(uia) actio d(icitu)r p(er) r(elation)e(m) ad age(n)s. pa(ssi)o d(icitu)r p(er) r(elation)e(m) ad pa-
tie(n)s. sic i(n) se d(icu)nt q(uod) age(n)s d(icitu)r dare pa(ssio)ne(m) i(n) patie(n)te p(er)
actio(n)e(m) sua(m). q(uia) pa(ssi)o effect(us) actio(n)is e(st). sic et e(st) i(n) ꝓpo(si)to. q(uia)
unu(m) et ide(m) real(ite)r p(er) r(elation)e(m) ad s(ensi)bile d(icitu)r sp(eci)es. et ut sic e(st) ca(usa) uisio-
nis. et i(d) ide(m) p(er) r(elation)e(m) ad s(ensu)m d(icitu)r uisio. et p(er) h(oc) p(ate)t ad 2(m). n(on)
e(nim) i(n)c(on)u(eniens) e(st) a(li)q(ui)d s(ecundu)m una(m) r(ati)o(n)e(m) egredi a se ip(s)o s(ecundu)m a(lia)m r(ati)o(n)e(m). et ꝓp(ter) h(oc)
p(ote)st d(ici) q(uod) uisio r(ati)o(n)e(m) e(st) fo(rm)a ip(s)i(us) age(n)tis s(cilicet) uisus. l(ice)t n(on) sit
fo(rm)a pa(ssi). Ad 3. d(icitu)r b(re)u(ite)r q(uod) l(ice)t sit ide(m) sp(eci)es et uisio t(ame)n t(ame)n
sp(eci)es i(d) i(n) me(di)o n(on) d(icitu)r uisio. h(oc) a(utem) e(st) ꝓp(ter) dispo(siti)o(n)e(m) a p(ar)te suscipi-
e(n)tiu(m). q(uia) i(n) me(di)o n(on) e(st) u(ir)tus p(er)cep(ti)ua ip(s)i(us) s(ensi)bil(is). sic(ut) e(st) i(n) oculo
ex(emplu)m p(ate)t ad h(oc). s(ed) p(ote)rit ignis u(e)l ad calid(um) ob(iectum) et p(ote)rit q(uod) i(n)
t(er)ip(su)m et al(iu)d sit ad me(di)u(m). n(on) suscep(ti)uu(m) alt(er)at(i)o(n)is ab igne
alt(er)ab(i)l(i)a alt(er)abit(ur) et mutabit(ur). n(on) i(d) me(di)um q(uod) n(on) e(st) n(isi) ꝓp(ter) aliq(ua)m dis-
po(siti)o(n)e(m) a p(ar)te recipie(n)tis. Se(n)sus a(utem) i(n)t(er)ior sic cog(nosci)t res p(rese)n-
tes q(uod) iudicat sui se(n)tit se se(n)tire q(uod) n(on) fac(it) s(ensu)s ext(er)ior.
et q(uia) n(on) se(n)tit n(isi) p(rese)nte s(ensi)bil(i). n(on) suffic(it) ei sola res p(rese)ns sin(e) s(ua)
p(rese)nti(a) ad cog(nosc)e(ndu)m e(st). i(dest) q(uod) sua cog(nitio) n(on) e(st) a(li)q(ui)d q(ua)m sp(eci)es ip(s)a c(re)ata a re
s(ensi)bili p(re)se(n)te i(n) ip(s)o s(ens)u (com)m(un)i. Y(m)agi(n)a(ti)ua u(er)o q(uia) res absentes
cog(nosci)t et h(oc) n(on) p(ote)st n(isi) p(er) sp(eci)es re(rum) p(re)sentes. i(de)o op(or)tet q(uod) i(n) mem(oria) s(ensiti)-
ua sit sp(eci)es rei. et q(ua)n(do) uolum(us) y(m)agi(n)a(ri) ip(s)a memo(ria) i(n) y(m)agi(n)a(ti)ua i(m)-
p(ri)mit sp(eci)e(m). q(ue) q(ui)de(m) i(m)p(re)ssio sp(eci)ei fac(t)a a sp(eci)e q(ue) e(st) i(n) memo(ria) e(st) ip(s)a
cog(nitio) i(n) ip(s)a y(m)agi(n)a(ti)ua i(dest) q(uod) i(n) tali i(n)t(er)iori s(ens)u req(ui)rit(ur) sp(eci)es i(n) memo(ria)
s(ensi)bil(i) ꝓp(ter) abstine(n)tia(m) rei. et exp(re)ssio ill(i)us sp(eci)ei a mem(oria) i(n)

y(m)agi(n)a(ti)ua n(on) e(st) a(liu)d q(uod) ip(s)a cog(nitio). et h(oc) e(st) q(uod) uult aug(ustinus). 2. de t(rinitate). c. 8. u(bi) d(icit)
q(uod) e(st) a(liu)d cor(por)is s(ensu)m. r(ati)o(n)e(m). ex q(uo) a(utem) a(n)i(m)a h(abe)t ꝓ(cessi)o(n)e(m) q(uod) a sp(eci)e i(n) mem(oria) fit i(m)-
p(re)ssio i(n) m(en)te cogita(n)tis. un(de) i(n) s(ens)u i(n)t(er)iori e(st) sp(eci)es d(iffere)ntis ab ac-
tu cog(nitionis) q(ui) s(cilicet) e(st) ip(s)e act(us) f(a)c(t)us. I(n)tellectus a(utem) s(ecundu)m i(n)tell(ige)re p(er)
se(n)tia(m) et abse(n)tia(m). et i(de)o (con)ue(n)it cu(m) s(ens)u exteriori et i(n)t(er)iori. c(um) exteriori q(uia)
sic ob(iectu)m p(rese)ns i(n) s(ens)u exteriori n(on) c(re)at n(isi) sp(eci)e(m) q(ue) e(st) ip(s)a s(ens)atio. sic
n(on) i(n) i(n)tell(ectu) q(ua)n(do) ob(iectu)m e(st) p(rese)ns. cu(m) i(n)t(er)iori u(er)o (con)ue(n)it. q(uia) q(ua)n(do) ob(iectum) i(n)tell(ectu)s n(on)
e(st) p(rese)ns. t(un)c sp(eci)es exi(ste)ns i(n) mem(oria) i(m)p(ri)mit sp(eci)e(m) i(n) actiue i(n)tell(igenti)e. q(ue) q(ui)-
de(m) e(st) ip(s)a i(n)tell(ecti)o. et i(de)o c(re)atu(m) an(gelus) sit s(em)p(er) p(rese)ns s(ibi) et ip(s)e ei e(ss)e sit i(n)-
tell(igibi)le. et ip(s)e pot(er)it i(n)tell(ige)re se ip(su)m p(er) sua(m) e(ss)e(n)tia(m). i(n)tellig(er)et se si se
reflecte(n)do i(n) q(uod) sua i(n)tell(ecti)o n(atur)al(ite)r a(liu)d e(st) q(uod) sue e(ss)e(n)tie s(ibi) ip(s)i ip(s)i(u)s
s(ibi) (re)spo(n)dit. uult (er)go d(ice)re ist(i) q(uod) i(n)tell(ecti)o n(atur)al(ite)r a(liu)d e(st) q(ua)m ip(s)a i(m)p(re)ssio sp(eci)ei
ab ob(iect)o p(re)se(n)te n(on) exi(ste)nte a(utem) ob(iect)o. n(atur)al(ite)r a(liu)d e(st) i(n)tell(ecti)o q(ua)m q(ua)da(m) ip(s)a i(m)p(re)s-
sio sp(eci)ei f(a)c(t)a a sp(eci)e exi(ste)nte i(n) mem(oria) ip(s)i(us) ac(tiu)e i(n)tell(igenti)e. un(de) q(uia) an(gelus)
i(n)tell(ig)it a(li)a a se u(e)l ab a(li)o i(n) se exi(ste)nte req(ui)rit(ur) ad i(n)tell(ecti)o(n)e(m) ill(i)us
rei sp(eci)es i(n) mem(oria) act(us) i(n)tell(ige)ndi. et po(tentia) i(n)tell(ectiu)a q(ua)n(do) u(er)o i(n)tell(ig)it se
u(e)l aliq(ui)d i(n) se s(ecundu)m p(er) e(ss)e(n)tia(m) plus n(on) req(ui)rit(ur). n(on) e(st) ill(i)us loco sp(eci)ei i(n) a(liquo)
et act(us) i(n) po(tentia). un(de) q(uod) a(li)q(ui)d ab an(gel)o p(er) sp(eci)e(m) i(n)tellig(itu)r accidit q(uia) si(n)e
sp(eci)e possit i(n)tellig(i) si an(ge)lo e(ss)et i(d) p(rese)ns p(er) e(ss)e(n)tia(m) sua(m). u(e)l possit e(ss)e
c(um) sp(eci)es t(ame)n p(ote)rit ꝓp(ter) i(n) p(rese)ntialit(er) et alit(er) ob(iectu)m. Ad a(utem)
differre ab i(n)tell(ect)o(n)e d(iuin)a. q(uia) de(us) i(n) p(er) e(ss)e(n)tia(m). s(cilicet) i(n)tell(ig)it q(uod) s(em)p(er) sua
e(ss)e(n)tia e(st) s(ibi) r(ati)o i(n)tell(ige)ndi. et i(de)o s(un)t ide(m) n(atur)al(ite)r i(n) eo i(n)te(llectu)s et i(n)te(llectu)m. i(n) an(ge)lo u(er)o
t(ame)n s(un)t s(imi)l(ite)r s(ecundu)m actore(m) de ca(usi)s. q(uia) e(ss)e an(ge)li n(on) e(st) s(ibi) s(em)p(er) r(ati)o i(n)tell(ige)ndi
ea q(ue) ip(s)e i(n)tell(ig)it. s(ed) t(ame)n q(ua)n(do) se ip(su)m i(n)tell(ig)it. et si(mi)l(ite)r ꝓpo(siti)o i(de)o i(n) sep(ar)ati(s)
r(ati)o(n)e(m). e(st) u(er)a et simpl(icite)r u(er)a i(n) deo. i(n) an(gel)o u(er)o n(on) u(er)a. s(ed) t(ame)n r(ati)o(n)e i(n)tell(ect)o(rum)
s(cilicet) q(ua)n(do). s(cilicet) se ip(su)m i(n)tell(ig)it. Sz ista opi(ni)o a(rguitu)r (con)t(ra). p(rim)o ex p(ar)te
uisus. s(ecund)o ex p(ar)te i(n)tell(ect)us. q(uod) n(on) sit ide(m) uisio q(uod) i(m)p(re)ssio sp(eci)ei
u(idetu)r d(ice)re au(gustinus). q(uia) de t(rinitate). c. 5. d(icit) q(uod) al(iqua)n(do) fit i(m)p(re)ssio sp(eci)ei i(n) oc(u)lo
et t(ame)n ꝓp(ter) nimia(m) atte(n)tio(n)e(m) i(n) stude(n)do n(on) uidet(ur). s(ed) certe h(oc) n(on)
e(st) ad i(n)te(n)tio(n)e(m) sua(m). i(m)mo d(icit) q(uod) uidet(ur). s(ed) n(on) p(er)cip(itur) se uide(re). It(em)
iudicare de ꝓp(ri)o ob(iect)o e(st) act(us) a po(tentia) elicit(us). si (er)go s(ens)atio n(atur)al(ite)r a(liu)d
sit q(uam) receptio ill(i)us s(ens)us de ip(s)o ob(iect)o pot(er)it iudi(ca)re q(uod) e(st) (con)-
t(ra) (com)m(entatorem). 6. me(taphysice). et ph(ilosophu)m. 3. de a(n)i(m)a. u(bi) uult q(uod) l(ice)t s(ensu)s p(ar)ticularis n(on)
distig(ua)t i(n)t(er) ob(iect)a diu(er)so(rum) s(ensu)u(m). ut i(n)t(er) albu(m) et dulce. disti(n)-
guit t(ame)n i(n)t(er) albu(m) et nig(ru)m. It(em) uidem(us) q(uod) o(r)ganu(m) s(ent)ie(n)di p(ote)st
u(i)di n(on) sol(um) led(i) u(e)l corr(um)pi ꝓp(ter) excelle(nti)a(m) ob(iecti). s(ed) ꝓp(ter) nimis for-
te(m) atte(n)tio(n)e(m) (er)go ꝓp(ri)u(m) ob(iectu)m ob(iect)o s(em)p(er) eod(em) mo(do) se h(abe)nte q(uod) n(on) e(st)
u(eru)m. si ip(s)a nullo mo(do) e(ss)et a(li)ud q(uod) ip(s)a sp(eci)es ip(s)a ab ob(iect)o. It(em)
dam(ascenus) i(n) (con)s(ider)atio(n)e sua d(icit) q(uod) uisus e(st) ip(s)a po(tentia). uide(re) a(utem) e(st) i(n)ta ip(s)a
po(tentia) tota. It(em) si s(ens)atio n(on) sit a(liu)d q(uam) receptio. t(un)c uisi(bi)le
se h(ab)ebit p(er) mod(um) acti(ui) et s(ensu)s t(ame)n p(er) mod(um) passiui. cu(m) (er)go i(dest) re-
l(ati)o nobili(us) h(ab)eat e(ss)e i(n) sua ca(usa). s(ensi)bili n(on) nobiliori mo(do) sit ad i(n)
suo actio q(uod) i(n) pa(ssi)uo. u(n)de ei attribuet(ur). sic calefacie(n)ti u(er)ius
attribuit(ur) efficie(n)ti calore(m) q(uod) calefa(cti)bil(i) et pa(ssi)uo. r(ati)o(n)e(m). et sic q(uod) u(er)i(us)
uideat uisi(bi)le q(uam) uisus. Ex p(ar)te i(n)te(llectus) a(utem) m(ult)i p(re)sumit(ur). ar(guitu)r. x. i(n) p(ri)-
(n)cip(io) eth(icorum). felicitas n(on) (con)sistit i(n) h(abi)tu ut i(n) h(abi)tu. s(ed) i(n) actu. q(uia) feli-
citas (con)sistit s(ecundu)m eu(m) i(n) speculari suo i(n) speculatio(n)e. q(uia) r(ati)o(n)e(m). ip(s)a specu-
latio n(on) e(st) p(ur)a receptio sui i(m)p(re)ssio sp(eci)ei. It(em) s(ecundu)m ph(ilosoph)u(m). 9.
me(taphysice). i(n)tell(ige)re u(e)l ue(l)le et uide(re) s(un)t actio(n)es mane(n)tes i(n) age(n)te.
si (er)go ip(su)m i(n)tell(ige)re e(ss)et act(us) ip(s)i(us) ob(iecti) i(n)tell(igibi)l(is) et n(on) e(ss)et a p(ar)te i(n)tell(ectu)s
n(isi) sola recept(i)o sp(eci)ei seq(ue)re(tur) q(uod) ip(su)m i(n)tell(ige)re e(ss)et actio mane(n)s
i(n) ip(s)o ob(iect)o. et n(on) i(n) i(n)tell(ige)nte. q(uod) u(idetu)r absurdu(m). It(em) uidem(us) q(uod) i(n)-
te(llectu)s iudicat de ob(iect)o et actu suo. l(ice)t a(utem) n(on) e(ss)et n(isi) i(n)tell(ect)o ad
age(re). iudiciu(m) e(nim) act(us) e(st) s(ecundu)m q(uod) d(icit) (com)m(entator). s(u)p(er) fine(m) p(rim)i de a(n)i(m)a. c.

de sensu. Item verbum nostrum secundum omnes sanctos est id quod formatur sive gignitur per operationem intellectualem. Sed si non sit intellectio sive receptio nulla operatio eliciatur intellectus, quare non verbum gignetur. Item si intellectus nullum actum elicitum haberet non posset se scire nec se ipsum cognoscere et per consequens non posset se ipsum intelligere. Item intellectus aliquando oblata a fantasmate per compositionem et divisionem, puta hominem vel asinum. Cum igitur eodem modo offerantur, faceret easdem compositiones. Ergo si intellectus nullum actum elicitum haberet in illa compositione determinate vel sic diceret affirmative vel negative. Contra operatio sit semper secundum modum rei agentis. Item quanto forma est nobilior tanto actualior. Cum igitur intellectus sit nobilissima vel nobilior omnibus corporalibus, si iste formae corporales possunt aliquem actum elicere, puta calor calefacere, multo magis poterit intellectus. Item secundum philosophum 2 ethicorum habitus est qui habentem perficit et opus eius bonum reddit. Ex hoc habeo quod tantum habitus ponitur ad faciendum potentias ad agendum. Cum igitur in intellectu habitus ponatur oportet intellectum aliquem actum elicere et non recipere tantum. Item contra [illegible] de causis dicitur quod scientia scientis est sua et ex eo et ad eum. Ex eo quod est sciens ad eum quod est sciens; sed non diceret quod ex eo nisi esset actio a potentia eliciata. Quare etc. Dico igitur quod ipsa visio non est ipsa impressio in oculo sed prius recipit ipsam speciem, postmodum sequitur actus. Sic in [illegible] ex parte intellectus, quia prius recipit ipsam speciem in ipso intellectu et postmodum per talem impressionem in intellectu consequitur actus ipse intelligendi. Ad argumenta ad alterius partis responsum est. Ad primum de beato augustino quod accipit ipsam speciem [illegible] aliud enim sunt [illegible] ipsa visione aliud per ipsa forma. Ad argumentum primo dicitur quod [illegible] et non forma. Ad auctoritates philosophi [illegible] eodem modo sentiendum quod [illegible] non per actu ipso intelligendi [illegible] sed per actu elicito [illegible] vocat visionem speciem [illegible] quia non tantum species est visio sed ipse actus elicitus. Ad argumentum secundum dicitur quod [illegible] de actu [illegible] ipsam speciem imprimit obiectum et recipit organum, sed ultra habet aliquem actum quod est sentire secundum philosophum 2 de anima expresse [illegible]. Item intellectum esse non tantum potentiam passivam sed activam [illegible] tantum quod ipse actus intelligendi vel videndi quia fit sive procedit ab utroque [illegible] cogitantis et cogitato [illegible] Augustinus 15 de trinitate capitulo ultimo [illegible] actus [illegible] actum habeat sed quia ab utroque causatur scilicet a cogitante et a cogitato. Ad quintum ergo descendendo ad propositum dico quod angelus intelligit se per essentiam scilicet quia non requirat speciem ad intelligendum [illegible] in absentia obiecti [illegible] in ipso obiecto. Sed quia angelus intelligit essentiam suam est ei obiectum et semper praesens et nulla existens in angelo potest melius repraesentare essentiam angeli quam ipsa essentia. Ergo nulla melius ipsam potest assimilare ipsi angelo quam essentia ipsa [illegible] ut melius dicam non requiritur ipsa species quia essentia intelligentis et rei intellectae est maxima proportionalis [illegible]. Item quando potentia est sub perfecta ratione agendi et obiectum sub perfecta ratione immutandi nihil aliud ad intellectum requiritur. Sed angelus ex hoc quod est substantia spiritualis potentiam habet intelligendi et ex hoc quod eius esse est immateriale [illegible] sub perfecta ratione [illegible]. Ergo [illegible] ad intellectorem sui [illegible] non requirit [illegible] secundum philosophum 3 de anima quod [illegible] species rei in ipso quia ipsa res non potest praesens esse [illegible] in ipso intellectu. Unde dicitur quod lapis non est in anima sed species lapidis. Item secundum [illegible] 13 [illegible] Si balneum non esset in memoria [illegible] tamen in anima [illegible] si esset in anima possit ab anima intelligi quare species non [illegible] in ipsa rei absentia. Ergo id quod est praesens potest per se intelligere. Ad

primo principaliter dicitur quod quamvis angelus se ipsum per essentiam intelligat non est tamen deo equalis simpliciter, quia in deo intellectus et intellectum sunt unum quod semper eodem modo se habent. Non unum ab alio differt [illegible] loquendo de [illegible] angeli [illegible] sicut sunt intellectus et intellectum sed sunt similia, quia per aliud [illegible] a se aliud intelligit, puta angelus a se [illegible] intelligens et intellectum [illegible]. Ad [illegible] ultimo dicitur quod anima non se intelligit per essentiam. Ergo nec angelus. Dicitur quod non valet, quia non est simile de angelo et de anima, non enim est praesens in ratione potentiae movere intellectum cum non sit actualiter ens in genere intelligibilium, sicut est materia prima quae tenet infimum gradum in genere entium. Angelus vero est actualiter potens movere intellectum. Aliter dicitur quod anima in se ipsa intelligit [illegible] sicut vult augustinus 9 de trinitate [illegible] in pluribus dicitur quod intelligit se [illegible] quia intellectus [illegible] semper intelligere se habere actum [illegible] ex consequenti potentia [illegible] non intelligere se ipsam [illegible] sicut non negat philosophus [illegible] alium modum ponat. Et sic dico quod angelus potest se utroque modo in ratione intelligere. Ad 4 dicitur quod ex parte intellectus facit actus quod est praesens quod facit species quando actus est absens. Secundum beatum augustinum 14 de trinitate capitulo 3 loquens de fide quod fides non videtur per se ipsam [illegible] in praesentia [illegible] videbitur per vestigium in anima derelictum [illegible] Sed ergo necesse quod quando actus est praesens quod per se ipsum possit intelligi [illegible] ex parte sua [illegible] nec oportet quod si actus relinquit aliquid in ipso intellectu quod ipse actus [illegible] anime [illegible] ipse actus sit ipse [illegible] in intellectu [illegible] ipsi angelo non est in se ipsa [illegible] nec separatur a se ipsa [illegible] non imprimit aliquid. Quaeritur [illegible] utrum quod intelligit angelus debeat dici habitus vel species. Q 26.

Quod [illegible] quod sit habitus. Arguitur sic: nobilissimo intellectui debetur nobilissimus modus intelligendi. Sed intelligere per habitum est nobilissimus modus intelligendi et probatio est quia habitus non dependet a specie sicut patet a parte nostra quod est habitus et non species. Sed species dependet ab habitu, sicut patet ex parte intellectus ubi est species [illegible] habitu. Quare etc. Item habitus scientificus duo habet in se quia est habitus et est scientificus. In quantum habitus [illegible] facultatem, in quantum scientificus assimilat potentiam obiecto. Sed non plura requiruntur ad intellectorem quam facultas et assimilatio. Quare etc. Contra habitus per modum naturae inclinat potentiam. Si igitur intellectus angeli esset sui fiet per habitum sequeretur quod non esset operatio libera et libere elicita. Respondeo [illegible] ut modo pono dico quod talis quod in deo idem est intellectus et intellectum et per quod intelligit, quia se ipsum intelligit per essentiam sed angelus alia a se intelligit per eandem essentiam, puta est sub alia et alia ratione, nam per diversas ideas intelligit diversa ideata. Angelus autem statim [illegible] in quadam dualitate quia non intelligit alia a se per essentiam sed per quandam habitum intellectivam potentiam existentem [illegible] per istum habitum [illegible] distincte intelligere alia et alia [illegible] sit intelligere per istum habitum distincte accipiendo ipsum sub alia et alia ratione. Sic ab parte essentiae [illegible] est sub determinata ratione et est determinata ratio intelligendi determinatum intelligibile. Sic per ideam hominis intelligit hominem et per ideam asini asinum. Sic in intellectu hominis non potest habitus rei nisi alia species impressa. Sed sufficit species ipsa secundum istam opinionem [illegible] ponimus enim istum quod ipsum fantasma existens in ipsa fantasia repraesentat particulare ut particulare est, puta [illegible] illustratione luminis intellectus agentis existentis in ipsa fantasia et organo corporali potest repraesentare ipsum universale ut universale est [illegible] exemplum de nocticula quae existens sub lumine solis apparet sub colore proprio, existens in lumine lunae apparet ut quaedam stella lucida propter hoc quod illustratur alio lumine. Sic dicunt isti in proposito quod ipsum fantasma quod in virtute sua est et illustratum a lumine intellectus agentis repraesentat universale. Sed ipsum in se solum repraesentat particulare ut particulare est et imprimit in intellectu ipso simplicem notitiam sui in intellectu [illegible] quod postmodum intellectus [illegible] se et gignit notitiam perfectam completam. Et quae de notitia completa perfecta et declarata est verbum. Item probatur ad hoc [illegible] quod non requiritur species impressa in intellectu. Sed sol expressa virtute ipsum fantasma

sic illustratum ut ante dictum est. Tale est. Sed ne laboremus in ignoto probo quod [illegible] probabiliter potuimus. Sciendum est quod species impressa applicatur secundum quod est subiective in alio; sicut figura impressa in ipsa cera dicitur figura impressa. Expressa autem species applicatur secundum quod exprimit aliquid alicui non tamen subiective cum sicut figura sigilli comparata ad ipsam ceram non tamen existens in ipsa cera dicitur figura expressa. Dicitur ergo probabiliter quod quanto est proportio luminis intellectus agentis ad ipsa fantasmata et quanto est proportio visus ad ipsos colores. Gratia enim est proportio intellectus possibilis ad ipsa fantasmata. Sed nec est sic quod statim praesente colore et lumine illustrante [illegible] ipsos colores statim visus formatur a colore. Ergo consimili modo fantasmata illustrata lumine intellectus agentis statim in intellectu ipso imprimetur simplex cognitio [illegible] sic dictum est et propter hoc secundum istos quod intellectus semper intuetur in fantasmate suum obiectum [illegible] repraesentativum quia oportet intellectum intelligentem semper recurrere ad fantasmata quod utique non oporteret si intellectus intelligeret per aliquam speciem sed a fantasmate ipsa. Ad hoc ponuntur multae rationes quas breviter tangam. Quia alibi scriptum est tale est: species non potest in intellectu nisi propter unitatem rei intellectae cum intelligente. Sed ipsa posita in intellectu non habet unitatem intellectus cum intelligente sed habet unitatem accidentis cum subiecto sui formae cum materia quare cum species posita non ponitur illa unitas quae requiritur ad cognitionem. Solum enim ei unitas cognitionis est unitas subiecti cum accidente sui formae cum materia. Ergo etc. Item si species talis ponatur quod per ipsam non possit intelligi obiectum intelligibile sub ratione universalis sui ipsius universale sub ratione universalis quia talis species in intellectu esset singularis. Contra pateret ex hoc quod vel esset ipsa ab ipso obiecto vel a deo. Si ab obiecto cum ipse quid non ab obiecto singulari. Si autem esset ipsa a deo cum dicit imprimere eodem modo quando imprimeret ipsum obiectum quia aliter si non imprimeret sic obiectum non duceret intellectum in cognitionem ipsius obiecti et tunc ad hoc esset signum tamen cum per speciem signatam non possit cognosci universale [illegible]. Item non quod species est praesens intellectui, ideo obiectum est praesens sed potius econverso: non enim quod species est coloris in oculo ideo color est in pariete sed econverso, quare cum per talem praesentiam ponatur ipsa species et non propter hoc est quod species est praesens sed econverso. Ponito enim quod dicitur species alicuius coloris conservaretur in oculo colore corrupto, ille color non esset praesens nec visus propter hoc videre posset. Quare etc. Item secundum philosophum 2 caeli si non dedisset natura motum ipsis stellis et non dedisset instrumenta per quae possent moveri vel moventur tunc natura fecisset ad frustra. Ergo si intellectus intelligeret per species cum posset intelligere [illegible] et deus non faceret ad frustra [illegible] ipse a deo in ipso intellectu [illegible] speciem quae est in ipso. Item si intellectus intelligit per speciem sequitur quod non possit rem intelligere quam prius intellexerat et postmodum desistit intelligere quia tunc sequitur quod talem rem intelligeret quam prius non intelligebat. Quod ergo [illegible] ad hoc quod intelligatur non potest dici per speciem quia species semper fuit in ipso intellectu et tamen potentia est quod prius non intelligebat. Quare nec non per ipsam speciem intelligit. Nec potest dici quod moveatur ab ipsa re quia pono quod ipsa res sit absens vel corrupta nec potest dici quod moveatur ab ipsa voluntate quia voluntas non movet nisi praesupposita cognitione. Quare etc. Item si talis species ponatur contra est quod ipsa per se ipsam intelligeretur ab intellectu [illegible] quare aliter si per aliam esset processus in infinitum. Ex hoc arguitur sic: id quod est ratio formalis intelligendi unum ut se ipsum non potest esse ratio formalis intelligendi aliud. Exemplum de essentia angeli quae potest esse ratio formalis in intellectione qua angelus intelligit se ipsum quae non potest esse ratio formalis ad intelligendum aliud [illegible] se ipsum. Quare talis species si ponatur cum sit ratio formalis intelligendi se ipsam non poterit angelus per illam speciem ad intelligere. Item si intellectio fieret per speciem existentem in intellectu cum intellectio sit actio manens in agente sequeretur quod intellectus semper intelligeret rem cuius haberet speciem quod non videtur esse verum. Exemplum de sole et lucere et illuminare quia sol semper lucet licet non semper illuminet quia lucere est actus manens intra et est ab ipsa forma. Quare etc. Item cum species

intellectus sit ad informandum non patet quomodo intellectus ab intellectu [illegible] recipit in passione informante ipsum sicut accidens informat subiectum. Sed hic est modus actionis inveniendi in rebus naturalibus et in aliis entibus. Ergo talis actio non esset ab obiecto intelligibili ut est ad [illegible] in genere entium. Ergo si [illegible] per talem transmutationem sic in intellectu per talem speciei receptionem si eam recipiat. Item si actus intelligendi sit ad talem ut [illegible] tunc talis actus non esset modo ad animam nec ab anima sed esset solum ad in anima sicut lucere non dicitur ad aerem luminosum existentem nec ad aerem luminosum sed tamen dicitur ad in aere luminoso. Ergo actus intellectus non est ad rem tendens in obiectum sed est tantum ad absolutum et per consequens non est ad repraesentativum quod est inconveniens secundum philosophum 3 de anima. Dicunt igitur isti breviter quod angelus cognoscat se et alia per quandam habitum scientialem a deo creatum qui habitus per eum est quaedam qualitas viva nullam esse determinata secundum actum sed tamen in virtute continens omnes in actu liberum determinata ad singulas res successive. Contra istam opinionem quae negat omnem speciem in omni intellectu arguitur per beatum augustinum 14 de trinitate capitulo 3 ubi vult quod in memoria intellectuali est aliqua species. Immo si non sint species in [illegible] non haberet anima per deductionem suam [illegible] curam quod assignatur per hoc quod species in memoria gignuntur species in acie intelligentiae. Item monologion capitulo 10 et 33 et 88 et 88 et 63 anselmus vult quod aliqua species sit in intellectu. Item philosophus 3 de anima vult quod anima sit locus specierum non tota sed intellectiva non principaliter, secundum quod ipsi glosant quod accipiatur species proprie operationem quod idem facit species in anima quod faceret res si esset praesens. Sed res si esset in anima locum operationis non teneret sed potius ab ea in intellectu opus fieret. Quare etc. Item 9 [illegible] si balneum non esset in memoria non esset in anima et moveret ut efficientes [illegible] secundum ipsam. Item algazel [illegible] metaphysicae capitulo 3 [illegible] non invenitur in se conformitatem rei non potest eam scire. Item avicenna 6 naturalium parte 4 capitulo 6 parte 1 capitulo 1 dicitur quod anima recipit formas intelligibiles. Item paulus [illegible] 6 propositione dicitur quod omnis intellectus plenus est specierum. Item 10 propositione de causis. Contra id quod dicitur de specie expressa est quod videtur inconveniens quod corporale manens corporale et corporali non mutatum ex genere corporalitatis possit repraesentare universale [illegible] nullam proclamationem habeat [illegible] fantasmata [illegible] sit proclamare [illegible]. Item restat difficultas quomodo intellectus possibilis intelligere cum ei species expressa sit in actu ab intellectu non videtur ubi quomodo possit esse ipsi intellectui ratio formalis intelligendi. Contra id de habitu arguitur sic quia minime quomodo unus habitus non possit repraesentare nisi solum quod dicit intellectus actu infinita esse [illegible] infinitae in deo. Sed in quo esse scilicet potest repraesentare infinita habebit perfectionem infinitam. Item esse dicitur non potest repraesentare nisi quod non est unius determinati generis, cum igitur habitus sit determinati generis non poterit repraesentare. Item non plus continetur aliquid quam sit diversorum generum quam unus, sed unum universalis speciei non repraesentat alteri quae est diversae speciei existens in eodem genere, ergo multo magis unum ad unius generis non repraesentabit id quod est generis ab eo diversi. Et ideo habitus potest esse generis determinati quare perfectionem omnium generum non posse repraesentare. Item tamen est de ratione habitus potentiam habilitare sive facilitare non actum dare nec repraesentare. Sed igitur repraesentet induit rationem speciei. Item ulterius sic deduco ex quo de ratione habitus non est actum dare sed facilitare ad actum et nos non quaerimus hic de intellectione ut facilitatur sed ut intellectio est oportet ponere aliquid quod det ipsam intellectionem huius et per modum repraesentationis non est nisi ipsa species quare etc. Item si intellectus noster possit intelligere per habitus sine speciebus ergo posset fieri intellectio sine conversione ad fantasmata. Item si habitus non sufficit ad perfectam et completam rationem cognoscendi rem sine specie sicut patet in artibus, non enim sufficit aedificatori habere habitum aedificandi nisi illud habeat speciem domus et aliam magnae domus et parvae quadratae et oblongae. Ergo similiter et in angelo hoc

L

ofirc p aug. 6. de ciui. c. 9. fui ultrio dicere ubi e ar.
Ad 6. ad qo3. q an9 oia q intellit. intellic p spe. l p spes
pl'es n p hitu repletare. n est hitudi. q hitr ponr i po'
pp ineptitudie3 po3 ut eas aptas reddat ipi actuado
ad act9 eliciedos. po'a i ano n hnt tale ineptitudie cu sit po
pfecte. qr n oz pone i eis hitu facilitate ad actu itellidi. sp.
nos videmus q hitr po i po pp ta. s. ad actu ipi3 po' ut p
uide sui forat i sui ferat obz ad di facilit i pp po q
da agitatoe3 ut sp po ad suu obz directoe3 heat 7 directu3
aspectu ad firmit9 ipa3 po3 c suo obo p adhesioe3
7 itima pfidatoe3. s3 pp h no oz pone i an hitu vel ut
actuitate oferat. n ut tale agitatoe3 faciat. sicut p ip3
hitu po firmit adheat. Quia ad o facida talia hitus
no e n i po q hnt ineptitudie e n e po an. Dicit
ad p ar po cai. n. di q unitas spei cu itev e unitas ac
cu cai sbo d q act spei i q spes repletar e q iheat ipi
[illegible]

ad 1. opi.

ad 2.

ad 3.

ad .e.

ad. 4.

[illegible]

II

[illegible]

opan pssupo

actie lo^co q̄ ē i3 ē s et vult^9 ex h cē q si dr i ista spēz cōsua
ret p se sn po ītellctia q p3 ītellte. sic calitas p3 calefa
ce si ea dr sn sbo manutenet. sic videm^9 q albedo i fa
cīn do altans p^r disgregare. ¶ Ad 2^m g^o ad q̄ oz q i g^e entis
fr diuisa gn̄a po ēt n̄ a^ca po ē q n a^ca form siū forle pre
suppo^r an̄ se ex pte sui. n^c ad detīam siū act^9 realr dif
fens a po. ut po dia q ē ad actū suū ītelli^di n form a^cz
an̄ suū actu^le. n^c ad tiam rea^ra po dens p suppo^r a^a u
ē po q n^l forl. siue forle an̄ suū actū p suppo^r. p sup
po^r tm̄ ad detīatam siū act^9. q quidē ē a^d a se. 7 ia^o a se.
ut ītē agēs ad h q agat n oz q a^ca foz a^a a se īforme.
p suppo^r tn̄ form^ma taq̄ sue actōis tiatīn taq̄ et id q
pet. q q̄de famelsma ē ī a^a po ab ītellu agēte. q̄ ī fan
tasia s^r vo^tas ad h q actū suū eliciat n p suppo^r a^a form
ē ipsa. h regrit ad q sua actōz detīmiet. ut ip3 bonum

[illegible]

potest diffiniri per universale, quia sic non esset sua diffinitio propria, quia est universale contra
aliud. aliud autem in proposito per speciem universalem non potest particulare ut particulare
cognosci, quia in specie convenit cum alio, scilicet per applicationem rationum com-
munium potest devenire in aliquod determinatum magis numquam tamen potest devenire
in particulare ut particulare est. ¶ Vel potest sic deduci. singulare non potest diffiniri per
universale, quia unum universale additum alteri non facit ad particulare. et omne quod est in particu-
lari particulare est. quare a simili autem in proposito sic probatur. ¶ Item si autem non per aggregationem
conditionum individui verum tamen debet facere applicationem specierum. si recte appli-
caret ad hoc cognoscendum. hoc esset a casu. quoniam a parte animae esset determinatio
quare magis applicaret ut per talem applicationem in eius notitiam deveniat.
sed si hoc fiat hoc est a casu. hoc confirmatur per Augustinum ... de trinitate ... vbi loquitur
de virgine ... qui quidem numquam viderunt ... et si
depingeret ...
...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

magis in dilectio quam hominibus omnes. sed magis deo quam in ¶ Item de vera relig. c. e. de perfectione iustitie est quod magis deum quam nos diligamus. Item si non peccasset homo diligeret deum plus quam se naturaliter; sed tunc homo faceret sicut est in caritate, quia potest scire se diligere deum plus quam se. Ergo similiter. ¶ Item aug. 83. q. q. 20. De perversione est uti in utendo fruendis et fruendo utendis. ergo sic ponere in aliquo finem. Ergo si naturaliter plus diligeret se quam deum constitueret sibi in seipso finem et per consequens frueretur seipso et naturaliter peccaret, quod est absurdum. Ergo homo naturaliter [illegible]. ¶ Item deus est bonum universale totius universi et finale bonum universale quod actu non potest esse nisi per deum. unde non potest per aliquod in caritate non peccat deo [illegible] non potest caritas. ergo bonitas dei est melior caritate quam sit bonitas propria ipsi, quia per propriam bonitatem non possit fieri conservari. quare magis debet diligere deum quam se naturaliter. ¶ Item bonum quod in se claudit et conservat bonum privatum est divinum, i. magis approbatur secundum philosophum i. ethicorum. sed bonitas dei claudit in se omne bonum privatum secundum aug. [illegible] c. 4. ergo divinum est bonum quod bono privato [illegible] ergo ipsum naturaliter plus diligimus. sic naturaliter plus diligimus totum quam partem, quod patet in exemplo, quia homo naturaliter exponit manum suam propter defensionem totius quam partem. ¶ Item quando aliquid actu [illegible] convenit alicui per essentiam, alii per participationem [illegible] duo propter talem rationem in eis [illegible] tamen magis attribuitur illi in quo est talis ratio per essentiam quam alii. sed ita est in [illegible] quod ratio bonitatis est ratio diligendi et ipse deus per essentiam suam et omnia alia ab ipso per participationem. quia ipse solus est bonus per essentiam. quare si naturaliter ad diligendum se propter participatam bonitatem [illegible] propter dictam bonitatem multo magis diligere deum propter totam bonitatem et finalem. unde debemus diligere deum plus quam nos et propter bonum nostrum. ¶ Dico ergo quod sicut dicit philosophus 3. thop. aliter diligimus inimicos et aliter amicos, quia amicos volumus bonos esse propter se, inimicos ut nobis non noceant. sed sic in proposito de bonis diligere deum quia sumus ab ipso propter se. sic diligimus amicos propter se et si nulli bonum nobis faciant. ¶ Ad primum argumentum dicitur quod verum est de amicitia que est ad alterum propter bonum privatum, non propter bonum universale. cum ipse in dicat. i. ethicorum quod bonum totale est divinum sed quod privatum sit quod divinum. unde hoc habet veritatem si alterum sit privatum bonum non universale. ¶ Ad aliud dicitur quod amicitia alia fundatur super unitatem formalem que est unitas specie. alia fundatur super unitatem [illegible] que est privationis ad suum esse. [illegible] ergo dico quod non est verum quod amicitia que fundatur super unitatem specie fundetur super unitatem formalem. sed prior fundatur super unitatem [illegible] privationis ad suum esse. maxime cum id sit totum unum per essentiam ad quod habet unitatem [illegible] possit dici quod amicitia non super fundatur super unitatem materialem sed super unitatem maiorem et quia bonitas universalis est melior bonitate privata et est maior. ideo etc. ¶ Ad aliud dicitur quod cum dicitur diligere seipsum quam [illegible] quod verum est. sed hoc quod dico tamen quam dicitur modo [illegible] talis obiectio quia se ipsum non potest diligere plus quam se facit, quia ipse non est magis diligibilis ex parte sui quam ipse diligitur. alio modo est [illegible] non potest diligere totum vel [illegible] ut sit [illegible] diligere se quam potest, quia non habet virtutem per quam possit ad plus diligendum et sic non diligit seipsum quam potest. exemplum ad hoc potest dici quod unus homo non potest plus comedere de uno genere cibi quam comedebat [illegible] comedit quam potest. et tamen adveniente alio genere cibi plus comedit. eodem modo est in proposito. argumentum dicit quod [illegible] est ad [illegible] dicit quod refugit nocivum sibi quam potest [illegible] quia libere vellet caritas destrui quam quod perderet summum bonum. ¶ Ad primum [illegible] dicitur aliquid magis quod omnia actus quod potest elicere per habitum potest elicere sine habitu. sed si quereretur quare ergo potest habitus ex quo possunt habere actum sine habitu. respondetur quod propter hoc potest ut habeant per hoc quod ex delectabiliter volumus quod prius naturaliter volebamus. exemplum est ad hoc. nam facio aliquod opus ex [illegible]

propter maximam [illegible] vel ut fortius opera divina possumt adimplere [illegible] [illegible] propter eos. ¶ Aliter dicitur quod naturaliter diligimus propter deum quam nos in [illegible] bonum universale totale et finale. sed per caritatem diligimus [illegible] et in quantum est beatificans et donum. ¶ Ad 2. dicitur quod sola bonitas maior non facit quia tamen eadem ratio concluderet de alio deo et de homine [illegible] sed hec est causa quia bonitas est bonitas per essentiam [illegible] bonitas nostra et quantum ad esse et quantum ad conservationem in esse et per hoc patet. Queritur an angeli fuerint creati in gratia quod sic dicit glo. Jo. ¶ Ad 3. [illegible] id osee 3 diligunt vinatia uvarum quod exponendo dicens: per pedes intelliguntur demones qui creati sunt in pinguedine, sed arefacti et sic [illegible] ceciderunt de celo. ¶ Item omne agens approximatum patienti suo disposito habet immediate inducere suum effectum. ergo in pacia [illegible] intellectualia immediate [illegible] summa dispositione in corde. sed angeli fuerunt in principio creationis sue creati in summe dispositione. ergo deus immediate gratiam in eo induxit cum ipse crearet. ¶ Item aug. 2. super gen. c. ii. celum angelis ex hoc creati sunt ubi dicit eternitate perfruuntur. ¶ Sed contra angelus prius fuit [illegible] et post modum formatus. sed non fuit informis propter defectum forme nature. ergo propter defectum forme supervenientis que est gratia quare in bonitate. ¶ Item nulla forma elicita alicuius actus debet inesse alicui nisi in instanti in quo potest habere actum. sed non est sic. quia actus gratie est meritorius actus qui non potest esse nisi fuisse in instanti cum sit per deliberationem et deliberatio requirit tempus. quare etc. ¶ Dico quod ista questio est questio fidei que dependet a sola voluntate divina et ideo non potest inveniri aliqua ratio apodictica. sed ponuntur aliqui rationes ad congruentiam magis. ¶ Dicunt ergo aliqui quod angeli fuerunt creati in gratia. ad hoc ponunt duas rationes quarum una est sicut nos videmus in corporibus quod simul fuerunt ipsa corpora et ornatus corporis. ut puta simul fuerunt facta firmamentum et luminaria in firmamento que sunt ad ornamenta firmamenti. videtur quod sic etiam in spiritibus quod simul fuerunt natura angelica et eorum ornatus, sed ornatus nature rationalis est per gratiam. quare etc. ¶ Item omne complementum factum in principio creationis primum simul factum fuit in se ut formas seminales sui casus. ergo sic fuit in spiritibus cum ergo angeli in principio creationis sue creati non fuerunt quod [illegible] postmodum fuerunt quia non fuerunt creati in gloria. ergo in principio creationis gloria creata in eis per rationes suas seminales. et causa seminalis ad gloriam est ipsa gratia. quare angeli fuerunt in gratia. unde in tho. ¶ Item aug. 12. de ci. c. 9. bonam voluntatem dicit causam angelos simul condens naturam et largiens gratiam. ¶ Item ans. de casu dya. c. xi. dicit quod angelus non potuisset peccare nisi prius habuisset iustitiam quia peccatum est carentia iustitie cum debito habendi eam. ¶ Item ans. de concept. virgi. dicit quod simul fecit homines et hominem iustum. ergo multo fortius angelum et angelum iustum. sed non est iustus nisi per gratiam. quare etc. ¶ Alia opinio est que plane ponit contrarium et habet suas congruentias quarum prima est hec quod si angeli fuissent in gratia creati, deo placere fuissent angeli peccasse. quia si ex uno actu voluntatis male effectus est angelus malus in quo non potest facere nisi male et hoc propter firmam adhesionem. unde est obstinatus in malo per plenam adhesionem. si ergo in principio creationis angeli fuissent creati in gratia habuissent talem aliquem actum elicitum per illam et per consequens fuissent ex ipso confirmati ad id bonum et nunquam peccassent quod est contra sacram scripturam. hec est bona videtur in. ¶ Item gratia medium inter naturam et gloriam. in quod sicut se habet gratia ad gloriam sic natura se habet ad gratiam. sed angeli statum glorie non receperunt gratiam nisi qui gratia ad ipsam disponit. cum quia statum alium constituit. ergo si angeli statum gratie perceperunt statim [illegible] sed sic sequitur quod angeli non fuerunt creati in gratia aliquando defecissent. statim vel in ordine vacuum sit quod [illegible] unum in ordine nam una statum constituit non ut non est. alium non ut gratiosa. 3m non gratiosa. ut aug. dicit de corruptione et gratia. dicit sic ordinavit angelos ut committeret quod pertineret eorum liberum arbitrium. deum quod gratie beneficium. Ideo sicut dicit magister sententiarum 2. li. d. iii. quod sicut adam fuit

creatus extra paradisum et postea introductus ut videret quod hoc esset ex gratia non ex natura. sic dicit quod angeli primo fuerunt creati in puris naturalibus et postea sit data sibi gratia ut scirent quod hoc esset ex gratia non ex natura. ideo dicit quod angeli fuerunt creati in puris naturalibus sine omni dono supernaturali per respectum ad obiectum supernaturale et cetera [illegible] deum dilectione naturali. sed alia congruentia est quod huius [illegible] est liber et quia non portat congruentie cum tempore per [illegible] cum fuit celebrandum et habet consequens naturaliter que cognosceret deum trinum et unum. sic nisi natura humanis [illegible] ex parte intellectus et eodem modo ex parte voluntatis inchoaretur sibi habitus similis scilicet habitus gratie per dilectionem naturalem et ex tunc per illum habitum ferebatur in deum in quantum trinum et unum. et sic mereretur et per consequens consequebantur gloriam et confirmationem in quo actus naturalis electum excedebat dispositione sed sic poterat melius ut gratia sibi apponeretur et sic fuerunt in eo quasi tres status. unus pure naturalis et alius quasi medius et quasi via tertius et tertius status glorie. sed angelus malus non habuit talem tempus statum nisi in puris naturalibus ferebatur in deum. non excedebat se habitum gratie naturaliter datum debito modo. sed illicite appetebat ad quod non debuit. ita quod ipse habuit primum statum non tamen pervenit ad secundum vel ad hoc quod fuit sibi appositum gratia per quam mereretur. sed tamen cito peccavit et sic patet quod angeli non fuerunt creati in gratia. ¶ Ad primum argumentum pro opinione prima dicitur quod non est simile de corpore et eius ornatu, quia utrumque videlicet ad statum nature pertinet. sed pertinet ista anima non et eius ornatus faciunt alium et alium statum. ¶ Ad 2. dicitur quod non est simile, quia corpora ista habent in seipsis producuntur a deo melius aliis corporibus et ideo necesse fuit in eisdem ponere rationes seminales mediante quibus talia produci possent immediate creata. sed quia spiritualia immediate a deo producuntur et per totum. ideo non fuit necesse tales rationes seminales in eis ponere. ¶ Ad auctores dicitur quod gratia tunc sumitur videlicet in bono est non uno modo gratia ad gratis datum et isto modo potest dicere rationes naturales, alio modo est gratia ad gratum faciens et sic accipitur pro dono simili. 3o modo accipitur pro aliquo dono gratis dato quod non dicit rationes naturales nec ad similem ut per speciales in te. unde aug. accipit in gratia pro ipsis naturalibus et sic accipiat pro aliquibus secundum dictis non accipitur pro aliquo habitu gratuito sed pro aliquibus conditionibus naturalibus vel sic quod sit dicat non simultatem temporis sed simultatem ordinis. ¶ Ad ans. dicitur aliquid quod angelus fuit debitor iustitie non quia accepit eam sed quia aptus natus erat accipere si stetisset. sic puer qui moritur in originali peccato debitor originalis iustitie non quia eam accepit sed quia natus erat eam accipere si stetisset. istud non intelligo quia puer non fuit debitor originalis iustitie non quia est de progenie in qua fuit originaliter, unde si homo fieret unus homo qui non esset de progenie ade dicitur quod non teneret ad originalem iustitiam. cum ergo angeli non propagentur sic homines non erit similis hoc opinio. Ideo dicitur quod ans. accipit iustitiam pro aliquo gratuito addito in ipsis naturalibus dato quod habitu gratuito propriis habitu fidei que est in nobis. ¶ Ad primum dicitur quod angelus in principio creationis non fuit dispositus ad receptionem gratie sed requirebatur quod disponeret se per actum suum. sic poterat quod oportuit prius eliciet actum aliquem habere et postmodum gratiam recipere et in principio creationis non fuit dispositus. ¶ Ad aliud dicitur quod duplex est beatitudo una per privationem omnis culpe et miserie et sic fuit in angelo in principio creationis et per privationem omnis sufficientie et sic non fuit in angelo et hec ista distinctio ab aug. xi. de ci. dei. c. 32. et 13. et ab ans. in li. de beatitudine celestis patrie. c. de voluptate ubi ponit duas beatitudines et duas miserias.

Queritur utrum angelus potuerit peccare. quod non. omne id quod de se semper vult bonum non potest peccare, quia in volendo bonum non peccat. sed talis est omnis natura rationalis secundum boetium 3. de consol. ubi dicit quod in humanis mentibus insita est boni vera cupido. ergo multo fortius in mentibus angelicis. ¶ Item illa natura potest peccare. aut in quantum est a deo aut in quantum est ex nichilo. non in quantum est a deo, quia

sic peccatum esset a deo. non in quantum est ex nichilo quia in quantum ad est ex nichilo non est sibi deficere. sed quod debetur rei ex natura sua non est peccatum. non ergo in quantum est ex nichilo potest peccare. ¶ Item 3. eth. omnis malus ignorans. vel ergo non fuit ignorans non fuit malus. sed in angelo non fuit aliqua ignorantia. quare etc. ¶ Sed omnis qui peccat potest peccare. sed angelus peccavit. ergo potuit peccare. maior manifesta est de se. minor patet per aug. 13. de ci. c. i. ubi dicit quod angelus peccare potuit. ¶ Respondeo primo ostendam quod angelus peccare potuit. secundo quod peccavit. tertio ostendam quod modus peccandi non est certus nobis nisi determinatur. primum sic ostendo. omnis non creatura potest deficere, quia omnis creatura ex non esse ad esse producitur et sic ex natura sua tendit ad defectibilitatem et ad non esse. sed nulla operatio rei est nobilior sua substantia. ergo omnis operatio creature in quantum talis est defectibilis. sed defectus in operatione voluntatis deliberative non potest esse sine non est nisi peccatum. quare omnis natura rationalis potest peccare. ¶ Item omne agens sub regula ab ipso operante dirigente potest ab ipsa declinare sive deviare et per consequens peccare. unde solus deus est impeccabilis quia ipse est sua regula. cum ergo omnis creatura rationalis habeat per regulam directivam voluntatem que non est idem quod ipsa creatura potest peccare quia potest ab ipsa deviare. ¶ Item ans. 2. de cur deus homo. c. 2. ideo deus non potest facere homines impeccabiles sic non potest facere eos deos. sed facere homines eos deos est impossibile. quare etc. ¶ Unde dicunt isti quod dicitur non possit creatura impeccabilem facere cum ipsa sit ex nichilo et non sit sua regula. aliquin creatura non esset ex nichilo et ipsa esset sua regula. ¶ Istud non intelligo quia sicut nunquam gloriosa totum sibi accipiendo potest peccare. quia nunquam gloriosa per intellectum totum est ex nichilo cum totum sit creatura. quia nunquam in gloriosa non est sua ipsius regula. sed habet pro regula voluntatem divinam. quare si ratio sit ratio quia habet regulam dirigentem ideo per agens peccare sequeretur quod angelus beatus posset peccare. ¶ Item non video rationem quare dicitur non possit facere aliquam creaturam que tollit entitatem habeat ab aliquo que tamen de se formaliter semper vellet bonum et eliceret actum rectum. nulla enim contradictio apparet in hoc. ¶ Unde ad primum argumentum istorum dico quod sicut non potest omnino deficere in quo omnino non sit in actus sic deficere omnino ut non sit. non tamen ex hoc videtur consequi actus sic deficere quod propter hoc deficiat in defectione quam fecit voluntate peccandi et constituit. unde est defectus voluntatis ad rationem et est defectus voluntatis defectionis. primum potest esse in nostra operatione ex quo est ex nobis. secundum autem non oportet quod sit. ¶ Ad aliud dicitur quod ad hoc quod aliquis peccet non oportet quod habeat suam regulam extra se sed oportet quod conformiter se istius directioni. non video causam quare creatura non possit fieri a deo talis que totaliter se isti conformaret et per consequens non peccaret. ¶ Ad ans. dicitur quod dicta ans. quare quia dicitur non fecit omnes homines sic christus qui peccare non potuit. sicut christus qui peccare non potuit et sic ans. et dicit quod non esset congruens quod omnes homines et angeli sic essent dii passibiles. sic fuit christus quantum ad humanam naturam qui fuit dicitur passibilis. intelligo auctoritates secundum unum ... precedente. ideo dicitur sed ad hoc rationem non videam quod non possit esse aliqua creatura in patria. unde aug. [illegible] dicit quod omnes homines et angeli qui sunt de numero predestinatorum habent peccandi necessitatem. unde abelardus li. i. de s. s. c. 8. solus deus peccati expers est. omnis autem creatura per esse quia obnoxia peccato per naturam suam. ¶ Item aug. 12. de ci. c. e. loquitur de anima et angelo dicit quod viciari potest quia summa natura non est. ergo omnis creatura cum non sit summa potest peccare si tamen sua sit bona. ¶ 2o ostendo quod peccavit. iob 3. In angelis suis reperit pravitatem et Jo. 3. dyabolus ab initio peccat. ¶ 3o ostendo quod modus peccandi est ignotus, quia peccatum in nobis committitur aliquando quando homo sciat habet in universali. sed propter passiones intervenientes iudicat oppositum in particulari et quod iudicat in universali ut omnis incontinens scit quod non est fornicandum quia non est bonum. tamen propter passiones intervenientes iudicat oppositum in particulari et quod sit in universali. dicit [illegible] hanc delectationem esse bonam et ipsam prosequendo peccat. isto modo angelus peccare non potuit quia nullam habet passionem. aliquando autem peccat quando [illegible]

[illegible]

[illegible]

p io ice poss ho pccare mortalr antequam peccet mortaliter cui
p hoc pono q iste ho uult fornicari et sic vo peccat mor.
Sz n p uelle fornicari n p velle se uelle fornicari si ar
ans. heat efficam ine m te actu elicito. g p or q velit se
uelle forn g pcca mortale q e uelle forni pce a pcca.
s. uelle se uelle forni et p eade roz p3 pcu q an i eet
a q n poss uelle se velle forni n tc. et sic i infinitu. q e st
max m incon. imo p3 p ii p hoc q nlls ho p3 pccare mor
lr. q si an actu vo di elicitu ab ipa vo te e dare a m actu. q
n mor se n vo te. et tamen e deueire ad aliq actu p m q ip
vo tal no ht ex se p q ut dic ans. si itellr de actu elicito
an p illu actu p m q vo tal n ht ex se b3 a deo no poss mo
ui vo ad elicie aliq actu malu se q ipa vo tal iet ut nuq
poit peccare q e absurdu. imo si bn ispiciat sequit mlta
icoetia sua a a. et io d o q hic itelligi de actu forli p no de ac
tu alieno. Et q ipliabat i qdā ar to q tūc seqret q
sil eet adversus a deo et n adversus. d q ille ar m pt fi de aia
itellectiua q i eod istanti i q o cat iniar et p 9ns a do adunit
et io d o q e e adusu de se et n ee adusu i q m e a deo no sut
gria et bn star sil. sic p3 de aia itelle iua. Ad qōz tn d o q
accipiūo sic actu malu sic sup dcm e n e gre pccm et i m
actu pt an pccare i p o oti. tn ad h q sit gre pcc oz q i s q
pcat sciat se teni ad ogt e ctrias. e. n. oe pcc ex 9usioe
ad bonu 9mutle et adusioe a bono i 9mutli. et qz scire o ista
i actu q dcū sit icludit sellan pluu ut pla sit. et an i vno o ti
sil et sel n pt itellie pla ut pla sit. io d o q an n pot pccare
i p o oti. vlt uo scd q oz q ad roez pcci 9ciat scire i actu
sive 9site ul scire i hitu dum illud hit aln huit aliquē
actu et usu. uñ si de ifudet vni hoi hitu scie p q sciret
i hitu quid debet face a quibz abstine et nuq 9sidasset
an istu hitu. n c tūc 9sidatz si tūc 9mittat aliq actu de
fruui. i c actus n eet pccm n c hiet roez pcci. Ad p m pn le
d q no e sile de pcco orli et actuali. q oriale n 9 hit actu p
po n c p suppo pies act sic fac actuale et io i p o oti pt 9trahi.
Ad ad d o q no iuei ad h q aia x mebat actu i p o oti s3 so
lu hitualr sic pt pate p os auctes qs adduc magr. 3. l. ser.
d. 1g. ponto tn q meruiss x actu i p o oti. d o q a d e de xpo
et aliis q aia x fuit aduita p dona sr nalia. et sic pt itellie
pla ut pla. Ad a de aug. d c q d aug n ashedo i q2 ipe
d c grui. ix. sr gen. c. 3. et xi. de ci. di. c. 3. v adduc auctes
sua illa q d dyal ab inio peauit et soluit ea. no. n. dz itelli
gi ab inio h e q o catus e. s3 ab inio pcauit et soluit ea. n
oi dz itelligi ab inio h e ex q catus e. s3 ab inio. q ab ipi h
bia cepit ee pcm. It dum. b. 2. c3. d c q an li oditi sit boi.
et ans de cau dyal ite d c. c. ult. Ad a d c de spu oi q n pa
pit pla i o ti ut pla. s3 i tpe iperptili. io d e q i o ti pcipiat.
P dic q no e sile q sp9 oi ramificat p. v. vtes fortes qua
ipe e qi centru. et sic simp r n e vn sp2. io pt p vna vte for
le pape vnu. et p a a pt pape ad itellra. n ht n vna v te
et io n pt n vnu tm sil apphede. ip q no e sile de spu et
itellectu. Alr dr q sp9 no apphedit pla ut pla distic
te s3 9fuse s3 q da 9ceptoe et r one ipar sp3 lui ad iuu
ce ad mod quo visus apphedit ples ptes i 9tinuo co
fuse. et s3 q da r one ipar ptui ad iuice. et i q m hnt roz

vnus visibilis. Q huana i xpo sit nobilior n ancta p q 9sida Quo. xl.
Q r inmu n) c i p i s n lib3. q sic pt. au. q max m na
qm assupsit ubu sol dr maior e. It nobilior
mobili debet nobilior motor. s3 cor huanu e nobilior oi
a o cor q p3. tu q psiat p nobitte form. tu q ordinat ad
nobiiore fine puta b a ne e. n. ex 9nti ipi3 cor brifile q
aia ipa q e motor cor is brisiln et p 9ns se q n hu i xpo
sit nobilior an lo q e motor celi. It i o q plus diligit
ab illo q dils do n pt errare. i o. n. p se meli et nobili. 93
deus plus dilerit n3 huaz q an ca q p3 q ipaz repauit
p se ipz. n3 an ca n repauit. q r tc. Ct au. 12. 9f. c. xi.
d c q de fecit duo vnu. s. ppe n l. s. m s p az. et ad ppe se. s.
n az an ca. s3 n c e sic q i o q mag appiq t deo p e p se no
bili. q r tc. It 3. de t. c. e. poit au. p naz ioor ea. ptea cor ea
It anbr. li o. de fi. c. e. n solu pie. s3 i an l mior dei fili r
fois. 93 h n itellr q o ad glaz. g o q itelligat q ad n3. Ite alr ex trin
aliq dut q n assupta p mltipl 9sidem. ul quo ad hitu
grie et gre sr ifusu. et sic excellit n3 an ca. ul q m ad stat
n e. et sic e ifra n3 an ca. q n hu p se corrupt n an ca no
ul pt 9si ii quo ad n3 cor lis pase. et sic ad h e mior an lo
ul pt 9si ii q o ad n e pase. ul q o ad tota n3 9pleta ex
cor e et aia. et ist duob3 mois vbis e difficultas et ar tus
q ons. Dnt g q n hu e no or n an ca. q p eos. q no e aliq
a ca spes q heat ctam limitatne ita q sit ex pte y dee no e
acape ctam y dea pfcoz q n ad h sit acape ma te i a pte y de
atoz n e capie hoies aliq ul an lu ita pfca q ad h sit ac
cipe maio 9sistit. n. p eos spes i q da ii te po li. q n hu h3
plus de pfcoe sue spei q heat n an ca i a to an lo. io ipa
i xpo e nobilior n an ca. q uis p istos si utiq3 spes fiet i sumo
ex q o vadit i ifini eent eqles. ex m ad hoc po. e. marche
de ar to argeto sit meliores vno denario aureo q uis auru
p se sit nobili argeto. et h n e q d n q z. e. marche plus
hnt de pfcoe argeti q pe spei. Alii dut q spes oms
de m do hnt limitatoz et 9sistut i q da finitatoe i q e dare
g du ipfcoe n e an ce. et hue ulr q n c an lus n c ho pt ascede
s3 n c e sic p istos. q x c fuit i sumo sue spei n e hue. tc. nl
lus at an l fuis e ad h q attigat sumu sue spei io n hu
i x o e no or n an ca i q tu3 an lo fco. tn si fiet an q attiger
sumu sue spei sic attigit xpc i g e n c hue an excederet
n e. n. p istos spes sr eqles. sic voluit a a opi o. q at n hu
i x o sit no or pbat po sic. ista tn se hnt p ordine. hitus
capacitas et n i q fudat capacitas. v g no or n i no or capa
citas et p 9ns no or hit. si g n an ca eet no i x o n hu et q
hiet nobiliore capacite. s3 cai e q capacitas alic an li re
pleta e. g p 9ns eet a s an q plus hiet de hitu gre et gle
q x c. q fl m e. Ite ois n nobilior pt elice actu nobi
liore et itesiore. si g n an ca e no or n hu i x. nobiliore ac
tu pt elice. s3 h dato seq duo icon. q z unu e q n an ca
plus hiet de mito sui plus meruiss q xpc. ex q o actus
itesior a d e q eet beatior. ex q act el eet pfcior. 93 h e
f a q ac a n cata sit beatior et plus mueat q x q r tc. auc
tas ad h e sit i o ad hebr. 3. miorat e ab an l d c glo. q n hu
i xpo solus de e maior. Ite ide dr glo. sr ad eph. c. i. aia
et an l se n pes. ofio uo dispares. Ite de qun te aie. c. 2.

plu d e ee q d fac nil ee deo ppiquius q aiaz. Ite q g3.
q. q. q q. de t. c. ult. et ult. c. q. q n deu et aiaz nil cadit
mediu. Ite ad n plac aliis et arguit g eos sic. q ex do
ne opoii itelle l oiu do cetui fotilis q ad nobilitte arguit
ex actoe. s3 opo an li itell r e no or opone aie. q itellr sn
dicsu. aia at cu discsu. q r tc. h e do dyo ii. c. q. de di. no.
p rinslatoez albti. v dic q itelli e sr supiores rotalib3. Ite
h creat so ex opone vtutis motie. na an moit vna
die totu celu. aia uo n pt moue i modicu cor q i e
p celi. an vn planeta puta sol p raby. sit maior do ini
ult. viab3. q r cu maior vt motiua arguat cetis pibus
nobiliore n3. q r tc. It q mag appiq t ad simp r no e
i o e nobili. s3 ca do spus q do actuali tas e do simp r no
bi or. q p3 q po i do. do at corpei tas et do poti tas e simp r
i nobili. cu g an plus appiq t doi spi ali et actuali tas q sit
ciat aia. uñ ip aia appetit vniri cor. et ht iclinatoez ad
cor. an n. q r aia e simp r ipo an lo igno or. et h e do sic 2.
de t. c. ult. Ite au. xi. de ci. c. iq. d c q n an ca pce t oia
q de fec. et ide dic. l. xii. de ci. c. iq. y. q n an ca e me a n2
deu et hoiez. Ite 8. g. mor. tc. sup i o. tu sig clau sili ne
dei d c. io e sigtlin q e expssior dei silitudo. Ite algazel. 2.
me te. c. fi. de ite v d c q aia 9pat ad eos sic candela ad so
le. Ite sr i o. ps. minuisti eu paulomi ab an l. d c glo. q
no solu n hu. s3 et x c mior e an l. Ite abz. de fi. l. q. c.
d c loquis de x. ego miore eu an l dico. et n derogo. q dim te
n arguo. s3 di miaz pdico. io abz. sequido q ista qoz der
minat d o q n hu i x o e ifior an lo. q r a n i xpo e eidem
Nota spei cu n nra. et n e ifior an lo. g o tc. et i hoc no derogo. 93 q
9ruu dnt miaz di depmut. na sua max mia i hoc mani
festat q tn nob uoluit 9descede. et i hoc q n3 tn ifimaz
p nra salute voluit assume. et io dic n3 huaz ab eo assup
ta ee nobiliore an lo ipa dei miaz depme. Ad p m ar.
i oppo m d3 q sic aie x i t duo sepatois dabat vn hit
supnalis q o retardabat appetit el ad cor ne mini fru
eret sepata q quida sic n e hue i xpo dabat hit vnus
q o eet capax ma ri s gre q an l. s3 cette no video q oporte
at tot pone. et io d o q i aia x sic et i qlib3 a a cam e 9si te
Potentia dupce, vna q e me obialis et a a q e pure n lis. r a at
vero po a obiale q n reduc ad actu n p deu. i a vero po3
obiale. q no red ad actu n p deu illa vero po3 n ale q re
duc ad actu p conatu et mfa actus v tis cate. m g o d o q
po nlis i an lo e po ma or q sit n lis q e i hoie. et s r obe
dial e maior i hoie q sit n lis po i an lo. uñ q x c acce
pt g az n p conatu v tis sue n e et p ppozoz sui act p q m
ad graz se dispoebat. s3 p deu q de potuit 9ferre illi re
pleto tota capacite ist aie. sic d c mag r sniaz. 3. l. d. 13.
c. i. an uo accepit p conatu et mfa act sue v tutis. p q
sume potuit se dispone pacti et admi ad an l ho recepit io
dico q aia x huit plus de g e q a s an. 9cedo tn q si de vni
ret sibi an lu vnu q plus g e potuiss accipe q huit. n c
aia x q m e de capacite sue n e. Ad a d o q mitu aie
x n fuit a n. s3 ab hitu supnli. io plus huit de mito q l o
addit de b n e d q n nobilior ht nobil te et itesiore actu
n le. s3 n actu sr nale. q qu3 i n mi nabli e plus de tali

hitu sr nali. et i na mag usu e mi. mo at ita e q actu 9i
bus sic ta e act n lis s3 si n lis. et u n se poto q n an l heat
itesiore actu n le q aia x. q ip h plus heat de b n e. ex m
ad hoc de duob3 facieb3 ho u adu. et ut sic hoies adu
n ali i actuo desid ii pcca. aliq ut sic actu debili et mod
forti. et tn q io pcca n 9sistit i actu i q m n alis e. s3 i q tu
deformis e et declinas a lege etna q phib3 ho i ad u et h
mine ut sia io no se q mi forti actu pcausit. s3 tn eet
maiori 9gnatu i actu n li q alr q ip hoc mi ul mag p
cet q ali p suppo ni eqli vo te. eode m e i ppo to de b n e q n
9sistit i actu i q m n alis e. s3 i q m sr nalis e. Ad auctes d c
q e ptas y depta n ore e ptas ppor tis. ex m poto p les an los
i eade spe e. l u n e eos ptat p mo q hnt eande n3 speafi
ca. s3 alii diusas spez sr pes. eo m q sr spi les et hnt co
sile mod eendi. sic d o i ppo to de an lo et aia. q sr pes
spualitte. i q m aia e spual. sic an l e q d spu le. Ad alias
auctes q dnt q n l cadit me m. d c q ee me m e d c. ul p u e
9ditoe. et h mo cadit me m int deu et aiaz. a o m pt ee ad me
q m ad gre ifusioez. rc an li isto m supiores sr ul medii
h sit medii p m o. n. n. i k idi gra aie me te an lo. q uo dnt
q spes an li et hois si ponet i sumo q eent eqles. no ut
v m. q dyo. de di. no. c. fi. et 13. poit cathena aurea p g
dus i ca tis i q nuq due spes sr eqles. q et cdo ee v m
de fco. h3 de poss forte face duas spes eqles. et i o ide dic
9o c de caus ppone. 3. Ite dut diucies g q 9stauit spes
sic se hnt q sp vna ht roez hitus. et reliq ht roz puois.
q r oz q ul vna d a putat t a q ht h mod hitus sit nobilior
et p 9ns seq q t a q ht roz puois sit igno or ul e q. sp. n. hec
gnalr v m e. q2 qu hitus ht roz no tis p u o ht roz ig tis
et e q. qu puo ht roz nobi tis hit roz igno tis sic p3 de mor
et imor li. tc seq 9 ulta q ex q ita de se hnt q sp una d c
e no or alta. q sp una spes ht ii te q m e de se. n ut um. q
tūc p3 sr a ca aia nobilior aia x. et ita ro eoz q assumut
ptas eet g eos. Ite seq h dato q un asin p3 sr nobilior
hoie. et v mis no or eq. n a si pp hoc aia x si u n hu i xpo
eet nobilior n an ca q plus ht de pfcoe sue spei q heat
n an ca i a to an lo. et spes n hnt fines. s3 9sistut i ifi te po
li p3 p 9ns sr vn asin q plus capet de pfcoe n e asi
nine q fac a s ho n e hue. et p 9ns eet nobilior. eod m pt
argui de v mer v eq ul hois. hoc 9trit p 9m. et phi r. c
83. v d c et ar le g opi ne q d c q eent vna n ex pte sriorum
ho ex pte infiori vacta. q ei q eod m poss vitio q ex p
te supiori eet oliua. i pte ifiori vitis. et io 9m e. q ma
ior solit do e n e i sr b3 q i vege b3. q r si pmittit tale mo
stru i ipis sr b3 mlto mag e t hu pmittit i ipis vege b3
eod mo at i ppo to q maior e solit do n e i talib3 c sr ho
an q i sr b3. si g tale mostru pmitt d c sr i n i itelli b3
vi b3 q ho sit sic no or an lo mlto mag pmitter i sr b3. et
p 9ns potit ee q vn v mis sit no or eq o et asin no or ho e
q n e do ee pole. Ad p m pn le d o q v m e g tt ad graz
et gliaz. Ad ad d c q cor hois e nobili i q m pfcale core
celi. n tn i q m mole. ul ar d c q uni e cetis pib3. s3 aia n
tn mou3 cor s3 pfic. Ad a d d c q n plus dilexit hoiez
s3 plus o c ea de signis dilcois. q plus idigebat. q do

Verba ista fuit dns Gilbto petr par mgla ee uolucio ens mgla s; ut petrus sib mp uolle no potis nam si hoc uolueris te ipm nl ee uelles q uelle nequibis

II

[illegible]

Q. 20. 24

[illegible]

no peccavit

[illegible]

Q. 20. 26.

[illegible]

Opio Thome

corruptus

Opio tho

i pccando nlla huit ipedimtu retardatiui sui actus. ad pol
uit ex suo toto conatu. 7 p 9ns a deo fortr ipegit i ma
licia q no pt redire. exm de ferro qn ip igit fortr in
ipo olle q n pt exhi. ta an i corrup. sic dicit ipi de aiab
q ip maym conatu i agedo a deo fortr ipegit i mal
q n pt ini recede. Contra hec ar. ta an nlla ipedimtu extius
heat retardatiuu sui act qn agat ex toto conatu. tn ht
retardatiu itus sui act. cu n. sit agens libm potuit mo
dificare actu suu. ne ager ex toto conatu. qr rc. Itm
tam pot ee mali alic viatoris qta e alic aie dapna
te exntis i iferno. q pz ex hec. q qn ho morit i ma
lia n actsar 9 malia ex h imo ht eande malia q p ha
buit du fuit i via. Si g talis aia n pt peite exns i inf
no. q fortr ipegit i malia. se ntio q nc viator cu he

[illegible]

phicat eam vel formaliter vel virtualiter. Sed anima non potest habere formam corporalem formaliter cum sit quid spirituale. Simpliciter nec potest habere eam virtualiter. Sic enim [illegible]

[illegible]

[illegible]

nis calefaciat. ul' q ad h' fiat i t n q ois tal' actio elicita
a deo n sic ia dixi. Ad p^m pa^a pone cu dr q actio dei
e infta dr q actio dei pt operari ad id ad q e. 7 sic nulla actio
ad ex e infta. dr q actio di pt operari ad id i q e. 7 sic e i
finita. 7 sic no dr ab ee. 7 sic illabit sic ee no elicitado i certa
actu. Ad a^d cu dr q ages p^m oz q agat oez actoez fm age
tis. dr q p^m ages dat forma q res e. 7 hac forma osuat q res
elicit apria opoz. 7 io p tanto dr age omez actoz q elicit a tali
for qmuis p^m n eliciat aliq opoz. 7 sic itelligut auctes. Ad
p^m pn^le ia e solutu. Om. n. ocludit mete lz n imete q. n. o
suat certa 7 dat ei forma 7 vtute p q pt actoez elice. io tal ac
tio attribuit deo. Ad 2. d^c q omi. pcti. Bender ide q h d^r
ipe p tanto. q ipe cause sui bona agentia opoz 7 forma 7 ipm
operari totu a p^o accipiut m^o q deus e. io ei attribuit omes
tales actoes. no q deus heat i oez tale actu elicitu. Ad
3. d^c q quauis acta po dita eelia sit ordinata fm sub 7 sup. sicut
ipa ordinat. sic 7 eoz rones. cu g ens sit p^m pmu 7 ro entis
e simpl' p^a ro. lz de rone pmi entis e ee tale q n^l suppo
nat. lz pmu sbe cu no sit simpl' p^m pmu el ro pt ad
psuppone q roez entis. lz ro entis n^l psupponit. 7 q talis
e ro entis q nil an se psupponit. io dr auctor i^e q ee per
mod cettiuu iduat lz ro sbe iduat p mod iformatiu. vn
no dic h q ee tm sit actitoe lz tm q mod cetto is ht. no
sicat a^a pmitat. 7 sic n^l e ad ppo^m. na n^l ous psupponit an
se q possit pducere. Smoue ad cor. q no. q oe opans

q. 20. 20.

Qr utru an^a possit se tm itellectuale exuis nllaz hnt
poz n itellectuale. n^c i opoz. lz an^a e tm itellec^t. q n he
bit n tm itel^m 7 vote. lz itel n pt moue cor ex. q itells
no e vtus motiva. q opo sua n e a^d ex cu po passiua sit. lz
n^c sola vote pt moue. ostat q h dms ppusoli di. q r c.
Itr p aug. 3. de li. ar^o. c. 18. an^a 7 aia sr na pes. lz q hnt
m sil'ei. lz n e sic q aia separata nlla oio cor pt moue.
q n^c an^a. pbo assupta e p hec q qn ad q alic po^t p se
ad sario. sariu n i e n mete po. lz aia p sua cez e for
cois. sario uo mouz ipz. g cu cor^e destructo ip no sit
for oio n pt moue cor. q r c. Itr si an^a mouz cor aut g
exns i cor^e aut ex cor. n p^m. q sic an^a eet i tne i ee cordi.
7 p ons illabet cor q n ur um. n^c 2° mo. q id q dz mo
ue a^d oz q tangat. tact^u at n pt ee n cor^m q r c. Cosi id
q ht mi de vtute p^t face effin aliq. mlto for id q ht
plus de v^te. lz n e sic q sp plus ht de v^te q cor ul' a^ca
vtus exns i cor^e. q si vnu cor pt moue ad cor. ul' vtus i
cor^e mlto mag potit an^a cu sit sp^s separatus. Pro i ista qo
ne ad e certu 7 ad e dubiu. q. n. an^a possit moue cor h pz
gen. 18. c. 7 thob. q. Sz de mo modi q v^te i eo exnte h fa
ciat vtru sola vo^te ul' itellu ul' q req'rat tria vtus a^d pu
ta vtus motiva. dubiu e. Dnt tn aliq q oio moz corp
itellctu dirigete 7 vo^te ipate 7 exequte. 7 ro pa ad h. plus
e ista q videm q t^a q multiplicat i hoie cogitatia vnuit
i an^l q pz. q vbi ho ht sbm 7 itellm an^l solu ht itellctu
cu g vtus motiua ipas 7 vtus motia exequs req'rant
i hoie taq due vires erut i an^l taq una. s. vtus mo
tiua ipans 7 exequs. Itr ad omes opoz elicita duo suf
ficiut. vnu p q ages assilat passo. 7 ad p q determiat

ad tale passu. 7 ad tale actoz. ex^m de igne q suffic b caldi
tas p qm assilat. 7 n p qm ad actoz vna determiat. lz po^o
ite pradico i an^lo het pfecta assilatoe ad op. het i determi
nato. q vo^tas determiat. q ista duo sufficiut an^lo ad omez
actoz. n^c oz pone a^a poz. Itr si deleat poi tria po aut ht
opoz manete i agete. 7 tuc n^l facit ad motu locale cu mo
tus tal' sit ad op ex. at actoez tuseute ad ex. 7 h ee n pt.
q ois po q ht opoz ad ex n cadit sb dnio vo^tis. 7 sic an^lus mo
uet sp q no ur vm. ex^m ad h q actio ite agens e ad ex.
puta ipa irradiatio sup sam^ta. io sp irradiat n h cadit
sb dnio libtatis. ut aln irradiet 7 aln n q r c. Itr si an^a
het tale poz 3^a cu an^a sit spi^a 7 t po e^t spi^a. p ons refle
xiua sr fb pcz. ppone. 1q. v d^t q oe icoreu e sr se reflexi
uu. tuc g qro an reflectit ad determiandu at ad moued.
n pt d^r q ad determind. q h e sol vo^tis fb phm. o me^e. v d^t
q vo^tas e vetus dns. 7 q ipa determiat ipaz poz. io l e q e
ad oppo^ta. n^c pt d q ad mod. q sic sil' eet i actu 7 i po r
eide q e i po^le. i hec. n. q reflectit se sr se e i actu 7 i eo q
reflectit i se e i po. sic ide i po 7 i actu q e i po^le. Itr o^e
.xi. me^e sr id. moz sic desiderat. d^t q itellec no hnt de
v^lz aie n desiderantiaz 7 itell'ctiaz. Sz pone do q sint tm in
an^lo due po^e v^lz itellctia 7 volita statu ut opinates e
otrusia. quida. n. dnt q iste e ordo p^o. s. e inte spe^uus oms
vo^ti. ptmod e vo^tas oplaces illi speclatoi ultio e ite p^c
tic exequs opoz ipio vo^tis extedentis ipz ite^m p^ctica ad
op. ita q fb istos inte ipe e imetu pn^m execut illi moc
sm locu. 7 ro ad hec e talis id p q d ager assilat passo p id
ide exeq^t ipaz opoz. ex^m de igne. q calore e id p q d assila
t passo calefa^bl. 7 p calore ipe ignis calefacit. ita q si
i^e calor eet quida itellc ipi ager p calore taq p ite^m.
cu g ipe an^a p ite^m p^ctica assilet ipi passiuo ad op^a a
gedu p ite^m p^ctica i me^te moebit. q r c. Ali dnt q
ipa vo^tas e imete executiu. 7 n ite q pbat ex hec q i deo
ipz velle dinu e face re. 7 n itellce dinu. un d^t fac. de t.
.c. q velle dm re ee e re ee. Ite dic ans. 2. cur d^s ho. c. a.
q i e i an^lo. q ipa vo^tas an^li e^t imetu executu. 7 tunc
seq^t q an de nca^te moz. q sic pbat. quauis ita e q ad a
ges agit p forma n le ul' p ad q ht mod n^e tuc opo r^a
e nls. n^c tn cadit sb dnio vo^tis. sic pz i ex eoz q addu
cut de ca^te. q si calor eet qda inte q ignis ager p ite^m
7 tn opo r eet nlis 7 nce. lz n e sic q inte i agedo habz
mod n^e. q si inte e imediatu executu. an^a de ncate
mouebit n^c ipz moue cadet sb dnio vo^tis q ur ee fls.
dnt g isti q vo^tas e imetu executu. 7 q sic dr d^t 7 fat
sr i. q ipm dre di e ipz face. sic r^o eoz q sbiectu sint
pnti an^li dre e 7 ipz ipare e ipz face. Sz o hec ar sic. r
quauis ita e q aliq opones dnt fb pmas dnas actonu
i^e actoes n ur posse reduci i eande poz. h^o forte actoes
dntes g^e 7 spe possut reduci i eate poz. lz n e sic q ip^m
itellce 7 uelle 7 moue fb locu sic se hnt q dnt fb ppas d^s
actonu i hec vi^lz q ipz itellce 7 uelle e actio manes i age
te. moue at fb locu e actio tusies i exteriore m^a. qd e ex
pa d actonu. sic pz p phm. a. me^e. q n reducet in
eate poz. hec ofir p hec q h e rlare. q sp i illis q^z

io a accip ex ospone ad a^d. si id dulsificet dulsificatiu a^d ex^m
de rone rlaria q accip ex ospone ad obm. q dulsificat
ad dulsificue obi. na ho albs p eade albe^ue e sbs albo et
dulsibus nig. q cu io poe accipiat i ordie ad actu lz q
dulsificat act^o oz dulsi^ue poz. lz h po dulsificatio oio. q un
e manes i agete alt tusies. sic dcm e. q r c. Itr omis
effectus cois oz q reducat i poz coez. ul' sic. ois effectus vni
rois oz q reducat i poz vni rois. q cu al' brutu mo^at
ho mo^at 7 an^a mo^at. oz q h sit p a^ca poz eis coez. lz po ons
no p oibz illis ee ite. n^c vo^tas q i bruto no iueit ite
n vo^tas. q oz q sit a^a po ab illis vi^lz po motia. Itr q
sit sola vo^te sua solo nutu 7 ipio vo^tis idient pt sr ad
maiore 7 miore distatia. q vo^tas n mag determiat ad mi
nore dista^a q ad maiore. n magis vna dista^a respiciat
q a^a. n mag unu opa^le q a^d. q si an^a sola vo^te mouet
ita bn pz moue cor remotu. sic cor ppiquu. ita bn t
cor quauis magnu sic cor minimu. q n ur ium imo sl^lm 7
ipo^le. cu h videat ee ppetas soli dei age solo nutu 7 i
pio vo^tis. io d^o at ad qoz breuit q sic ygior i hoie q e
i eo ad hec q moueat ite spe^uus oms vo^ti id q dz opin.
ptmod e vo^tas oplaces tali spe^toni 7 ptmod itells p^c
tic diges qui extedes ad opoz ipio vo^tis. 7 vltio e vtus
motia exns. sic oz ygiam i an^lo q sit i ite speuus spe^e
oms vo^as spe^ui oplaces. 7 ite p^ctic diges 7 po motia a^a
a vo^te 7 ite exns motu. Sm h g ad p^m ar^m al^a poni
cu dr q qauis multiplicat r c. dic q id for^lr n tenz multi
plicat i isfio^bz g i supio^bz q pz q po apphe^ua 7 po indi
ca^ua 7 po meoratia 7 i cogita^ua sr a^a 7 a^a po ex pte sbi 7
tn ex pte ite oms sr una po. Itr id for^lr n tenz multi
plicat i isfio^bz g vnuit i supio^bz. na ita bn itellectia ap
phe^ua 7 itellctia appetitia sui inte sr due po^e sic sitiua
apphe^ua 7 appetitia sitis sr due po^e. q g for^lr tenz dico
iudicio meo q tuc for^lr tenz qn e eade ro 7 ppor i isfio^bz 7
supio^bz. sic videm q dulsis po^us apphe^ua sb itis sendz
una po apphe^ua itelle^ua. lz qn dulse po^e i isfio^bz sr dulsa
ru ronu. sic motia fb locu 7 apphe^ua n vz. Ad. 2. d^t q d x
e opo. s. uolu^a 7 nlis. id at q allicit vtute ht de opone n
li. n de opone volu^a. q i tali opone ult id p q d sit assila
to 7 determiato ad actu oz pone ad executu. Ad a^d dic
q ht istaria multiplice. na po motia i hoie ht opoz ad ex.
7 tn sbiacz dnio vo^tis. pt. n. ho no moue. sil' p a^s sio e ac
tio ad ex. 7 tn pt ho n pate. q r i multis fallit. lz i ex^o ad
ducto de irradiatoe ite agens sr sam^ta teneat. Ad
g ar^m. d^t q id ocludit multa ipo^ua. o^t ei q n e dare ali
qm actoz manete i agete. 7 q nlla po sit reflexiua sr se
ipaz. 7 io d^o q bn pt ee i po 7 i actu sb a^a 7 a^a rone. 7 sic e
i ppo^to. Ad p^m pn^le d^c q ee itellc^le ad pt itelli d^r. ul' q^m
ad roz sui p opoz ad id i q^o e. 7 sic ois po sudata i ee aie
itellcale e itellc^l. a^o m p opoz ad id ad q e sui p opoz ad
obz. 7 sic isto m^o p^t hie a^d n^l ex^m de aia sitia q po su
dari fb a^cus i eade ee aie cu po itelle^ua i hoie. 7 tn dr po se
sitia p opoz ad obm lz p opoz ad sbz sua ad id i q e sbue
possit dici itellc^l. Ad. 2. dic q no seq aia separata n p^t
moue cor. q n an^a. na vna io pha^lior i o^t po q se

pata n pt moue cor. q i cor^e no e n vna po motia spi^ua
q ht sudari i toto ouicto sr i sbo q corrupto vi^lz ipo 1
hoie n manz i ipa aia po motia. 7 io no e miru si no
possit ad cor moue. lz q miru ur q aia separata no pt
moue cor puta vna festuca si allegat s. 7 p hec ipedi
ret q n poss se moue. io dico q aia sepata cu iduat
mod sbe separe q pt moue cor. Ad ppoz at cu dr
destructo pnio. r c. d^t q ad ee pnu e duob mois. s. fb de
bitu ems 7 or^ne n^e. ul' fb oez or^ne si itelligat de i^o q e p^m. po
m no ht v^te. ex^m p istatia fb ordine debitu n^e pus aia
psic cor q itelligat. 7 tn separata. q iduit mod sbe sepa
te. io pot itellce n p psia^o cor eod m^o lz fb debitu or
dine n^e aie pus psiciat cor q moueat tn separata bn
pt moue cor ipz no tn psido. Si at itelligat de illo q e
pnu fb oez or^ne. sic ista ppo ht v^te. lz tuc n^l e ad ppo^m
q psice cor n e pnu ad hec q e moue cor fb or^ne coez. lz
solu fb or^ne debitu n^e. q at ult adducit p ex^o ad ofir
roez ppo^nis sue q aia n pt moue cor n artificialit d^t
q lz aia p se n possit moue tale mbz p se pt tn ipsu
moue p cor. ut puta si una man eet mortifica lz aia
no poss tale manu moue p se poss tn moue ipaz p a^a
manu. 7 hec q aia ouicta n ht roez entis p se. lz e ens i cor^e
7 sic ht roez ptis sbe. cu uo e separata ht mod sbe sepa
te. 7 ht p se mod toci. 7 io lz ouicta n pssit moue p se
n p^o psiciat separata tn bn pt. Ad a^d d^t q an p^t moue
exns i cor^e 7 exns ex cor. n^c tn seq q si moueat exns i
cor^e. 7 p hec sit illapsus simp^l. illapsus. n. pt acipi d^r.
vno m ut dicat exista n^a sb. 7 sic isto m vna ca^ta pot
illabi alti. sic pz de cor^e glo so. 7 de for 7 m. a^o m ut ult
coexna dicat i tinei^te ipis een^e. 7 tuc sit illaps q o^t so
li deo. pt i an^a mo^te exns ex cor. 7 tuc tagere p sua pn
tia. sic d^o q tagit rad' ipz cor. poss. n. an^a exns i vno
pomo mo^te a^d pomu q imete e iux id pomu p sua pn
tia. Ad auctes o^us d^t q phi posuut q ipe itellc moue
ret n arbitry libtate. lz ex q da nlite sui ppornalite n^e
7 q ipi posuut q mouent q nlr n posuerut a^d pom
executiua. eade. n. for nlis e id p q d ages assilat 7 ex
ecit actoz. sic dcm e. a^r dr q i hoie sr duo directia ad
motu ygio spi^ua 7 ite. duo motia. s. appe^t sitis 7 vo^tas
7 duo executia. s. po motia spi^ua 7 po motia itellc^ua mo
g go n ult a^d dre n q itellia ht unu directiuu. s. itellm 7
unu motiu ad dm hois q ht duo. n tn negat q n ipa in
tellia heat ad executiuu. S peare q sic. ur. oe ages

q. 21.

Qr utru an^a bon^a possit se defectu defice pt i agen
do. lz an^a e ages defcuu itellido iclu^do 7 i ipo an^lo g
ngraz causa. q an^a causus i agedo pt defice. 7 p ons peare.
Itr h po ro q ho pt peare. 7 brutu al' n pt. q ho e dns
suoz actuu. al' brutu n. q cu h ro iueiat i an^lo vi q e
dns suoz actuu 7 ht libtar^u 7 p ons e^t dare q ipe p^t
peare. Itr h po ro q ages i agedo pt defice. q no e sua
r. q cu an^a n e sua r. se nce q defice possit. qre i p^o pre
tho. q. Cois aug. xx. sr ge. illa n q peare n pt ln sit a
gelus e. Itr. 2. de t. c. 3a. loqns de visioe dre een^e. d^t
q illa spes e q rapit oez aiaz desidio sui. si rapit eaz

tunc ut quod videns eam non possit se adiuvare. ¶ In ista quaestione tria sunt videnda et declaranda. Primum est quod angelus nunc de facto peccare non potest. Secundum est quod angelus hoc non habet a natura. Tertio inquirenda est causa quare angelus non possit peccare. Quod autem angelus nunc de facto peccare non possit sic ostenditur. Quia Augustinus xi. de civitate Dei c. xi. de ratione beatitudinis est certitudo et firmitas aeternitatis et securitas ut sciant ipsi beati se non posse perdere nec peccare. Quod si de ratione beatitudinis est firma certitudo aeternitatis ... sequitur necessario quod angelus nunc de facto peccare non possit. Quarto. Si post peccare possit, perdere beatitudinem, et per consequens non esset beatus. ¶ Item ubi nulla est potentialitas ibi nulla est mutabilitas, quod patet ex hoc quia motus est actus entis in potentia secundum quod in potentia. Sed in angelis beatis nulla est omnino potentialitas quae non sit repleta. Quare in eis nulla potest esse mutabilitas. Minor probatur quia in eis non sit aliqua potentialitas ... [illegible]

cū ad ista sil[i]lia de hoc q[uod] an[imus] sic debebat ferri i[n] deū loq[uitur] lincol[niensis] de di[vinis] no[minibus] p[arte] 1 c[apitulo] 1. Ad p[rim]ū ar[gumentu]m p[ate]t p[er] p[otenti]s d[ictu]m q[uo]d n[on] nō ē f[a]c[t]a ab[solu]te p[ro]p[ter] b[ea]ti[tudi]ne[m] n[on] i[n]ueniē[n]te me[l]io[re] actu eliciendi[m] to[ta]lio[r] q[ui]a tal[is] act[us] fuit lib[e]r[ē] potuit eē maior e[t] minor. io[stitia] maioritē[m] e[t] minoritē[m] act[us] minorz fuit d[icit]a maior g[radu]s et minor io[stitia] e[t] p[er]mum e[st]. Ad 2 d[ictu]m q[uo]d i[n] h[ab]ē[n]t ui[r]tu[t]e de agē[n]te n[on] li[b]ro de agē[n]te lib[er]o. agēs n[on] libz p[ote]t ex ma[i]o[r]i conatu et minori elicē[re] actū suū. Ad 3 d[ictu]m q[uo]d n[on] ē ita p[ro]ut a g[rati]a e[t] g[lo]ria q[uo]d toēz p[ote]s[tate]n p[er]ficiat q[ui]a d[e]o ē q[uo]d g[rati]a e[t] g[lo]ria nō delet[ur] rei q[uo]d n[on] sua. s[ed] dat[ur] ex mera vol[unta]te e[t] lib[er]ta[te] di[vin]a. hoc ostē[n]dit[ur] p[er] aug[ustinum] i[n] l[ibro] de b[ea]ti[tudi]ne. ce. pa. c. de cōcordia. v[bi] d[icit] q[uo]d q[ua]lis q[ui]s magis q[ui]d[em] hēbit amabit ut statū suū potiori g[ra]du cōmutare n[on] velit q[ui]a q[uo]d cuiusz sufficiē[n]s erit sua felicitas. Alit[er] d[ici] q[uo]d ad ē i[n] p[otenti]a d[ici]t[ur] q[ui]a ul[tima] i[n] p[otenti]a p[ro]pi[n]q[u]a ul[tima] remota. e[t] nō reducat[ur] ad actū n[on] p[ote]st i[n] p[er]f[e]c[ti]o[n]i[s]. si a[u]t[em] sit i[n] p[otenti]a dispo[siti]o[n]is ut sit ex[er]c[iti]a si nō redu

sicut perfectio creature. universum igitur de facto tale habet perfectionem et nobilitatem qualem deus voluit ipsum habere et hec est sua perfectio et sua nobilitas et non credendum est aliquid licet deus possit facere mundum meliorem. habet videlicet quod non careret sicut in quantum deus voluit causam habere. augustinus 21 de civitate dei c. 8.

Ad 2 dicendum quod ad posse esse nobilius dicitur ultra simpliciter ultra hunc. unde licet aliquid ad sit in se nobilius non tamen hunc est nobilius. exemplum a sanctis potest esse in se nobilius quantum ad istum mundum habet enim videlicet de partibus et parte ... armoniam et proportionem istius universi et licet deus possit facere in se simpliciter nobiliorem non tamen nobiliorem secundum istum mundum. et hoc patet de sole qui est nobilissimus secundum istum mundum et habet armoniam et proportionem istius universi licet deus possit facere alium solem simpliciter nobiliorem.

Ad 2 dicitur quod argumentum philosophi debet esse ad oppositum. intentio enim philosophi est de creatura una existente ad perfectionem et formam non de infinitis. quia quando est de infinitis tunc ad dictionem et per consequens ad potentialitatem et infinitatem. quando autem una creatura videtur ad perfectionem tunc ad unitatem et per consequens ad actualitatem et formalitatem. unde quia in proposito loquitur de infinitis creaturis ideo non est inconveniens quod semper ea sit in infinitum possibilis et quod numquam ponatur infinita in actu. unde non oportet esse de infinitis tamen in actu quod tamen in potentia quam causatur ex dictione continui. talis enim additio non est in actu uno. secus autem esset de una creatura si poneretur quod existens una posset augeri in infinitum in perfectionibus. quia tunc ut videtur sequeretur quod si creatura esset in potentia et creatura poneretur in actu.

Ad 3 de sacramentis dicitur quod ipse intellectus quantum ad gradum creature et non quantum ad speciem et individuum. unde non possit deus facere nobilius gradus quam sit gradus angelorum quantum ad spiritualitatem tamen in isto gradu possit facere in infinitum nobilitate speciem et individuum.

Ad 4 est oppositio quod dicitur videlicet quod deus possit talem creaturam facere ultra quam nobiliorem facere non possit et tamen possit facere creaturam aliam ultra quam semper possit facere nobilitate in infinitum.

Ad 5 patet sic. sicut se habet continuum ad divisionem secundum quantitatem et continuum primum ad divisionem secundum deus et continuum speciem ad ipsam generationem suam additionem secundum speciem. sicut ut videtur se habet continuum genus intermedii ad divisionem secundum speciem. non autem est sic quod continuum est limitatum ad certa et determinata genera puta ad x. non enim est dare aliquid continuum entis quod in ipsis non includatur. et similiter continuum generis generalissimi est determinata et limitata ad certas et determinatas differentias. sic patet quod sua determinatur ad suas differentias videlicet ad differentiam corporei et incorporei. similiter continuum speciei est determinata ad certos et determinatos gradus in illa specie. habet enim quelibet forma specifica statum et terminum secundum quem secundum magis et minus. igitur similiter et in genere quod continuum generis intermedii et determinata ad certas species in quibus et limitata ad tot species quod non potest secundum se vel se habere plures species. ita quod cum igitur omnis creatura existens in aliqua specie sit limitata ad certum terminum in illa specie et dare in qualibet specie aliquam creaturam in supremo quod non potuit esse nobilior in illa specie. et tamen sit status in speciebus sic probatum est et dare aliquam creaturam nobilem in specie generis intermedii quod deus non potuit facere aliquam nobiliorem.

Ad 6 impossibile est quod deus faciat aliquod perfectibile aptum natum perfici aliqua tali perfectione et quod non perficiat id perfice. non enim potest producere aliquid formabile non possit id formare. sed eius causa speciem habeat certum gradum et id quod est perfectibile. quia si sic possit esse creature sibi nova a parte perfectibilis et non possit esse creature perfectiva a parte perfectionis et sequeretur quod deus possit facere aliquod perfectibile quod non posset perficere quam aptum esset perfici. non enim est dare quod possit aliquod minimum habitum nobilitatis perficere quod sit habitus eius.

Ad 7 augustinus 12 de civitate dei c. 19 dicitur quod species numerorum sunt infinite per rationem ad divinam intelligentiam. ex hoc autem sic faciendo talem consequentiam si species numerorum sunt infinite et dare aliquam speciem numeri habentem infinitas unitates. hoc autem est falsum. igitur si est abire in infinitum in perfectionibus creaturarum ut possit accipi semper perfectior et perfectior et dare unam creaturam habentem infinitas perfectiones sive infinite perfectam. consequens est falsum. Item quod ideo existens sequitur videlicet quod semper sit abire in infinitum in perfectionibus creature et sic habere proportionem quod est dare aliquam creaturam ultra quam deus non possit semper facere nobiliorem. propter quod autem est per hoc quod sequitur quia si sint x species numerorum et quelibet habundet ab alia per unam unitatem sequitur quod una illarum specierum habebit x unitates. quia dato oppositum quod non habeat x unitates tunc sequitur quod non sunt x species. igitur a simili sequitur si sint infinite species et quelibet habundet ab alia per unam unitatem quod esset dare aliquam speciem in infinitate que habeat infinitas unitates et sic probatum est antecedens. probo consequentiam est hoc quia sicut una species numeri habundat ab alia specie per unam unitatem sic potest causa quod esse licitum abire in infinitum in perfectionibus creaturarum una creatura habundante ab alia per unam perfectionem. quia sicut a parte alia poterunt species numerorum est dare numerum unam speciem numeri habentem infinitas unitates sic probatum est in antecedente supposito in a parte ista poterunt causam ponere semper deus et dare unam creaturam habentem perfectiones infinitas quod est impossibile. et sic probata est consequentia.

Hec videlicet quod dicitur quod non potest facere deus eo modo quo intelligit sicut exemplum potest quod deus sic intelligit totam successionem temporis et tamen non potest totam simul producere. similiter potest intelligere punctum sine linea et tamen non potest facere sine linea quia scilicet species eo modo quo species est habet totam suam existentiam mediante differentia. quia una species numeri habens infinitas unitates esset falsum totum exemplum. licet punctum sine linea non habet totam speciem et ens. et similiter sine punctum et ideo non habet totam suam perfectionem se. et si dicas quod punctum habet perfectionem totam speciei sine linea deo quod possit fieri sine linea. sed ad exemplum non est ad propositum. quia ideo non currit de intellectu divino quod possit facere quamlibet existentem eo modo quo intelligit. sed non quia omne id potest facere existens per quod habet in se perfectionem totam speciei et cum non repugnet sibi existentia secundum modum determinatum sive necessarium non esset species. unde licet totum successivum non possit fieri in tota quia hoc necessarie repugnat. potest tamen fieri secundum modum necessarium sive debitum.

Item si sunt infinite species a parte creature in potentia quod quidem est possibile a parte creature deus unico actu intelligit intelligit. si igitur sunt infinite species in potentia deus quamlibet perfecte intelligit in se et in comparatione ad aliam et per consequens scit quam quelibet immediate distat existentem et sub qua proportione immediate ad aliam speciem. sed quod si essent omnes in actu scivit deus quam immediate se haberent ad ipsum. cum igitur deus eodem modo se habeat cognitione ad ipsas species sive sint in actu sive deus non est quam illarum specierum infinitarum sit potentia immediate se habeat ad ipsum comparatione. non species ipse ad deum se habent quasi in una linea recta. et tunc quero utrum deus possit facere aliquam creaturam sive speciem ultra illam quam scit se habere ad ipsum immediate. autem non potest. si dicatur quod possit facere aliquam ultra illam igitur illa quam ponebatur immediate se habere ad deum esset non fuit immediatior. si non habetur propositum scilicet quod est status in aliqua creatura [illegible] vero probationis sic. scilicet quod ultra aliquam creaturam datam deus possit semper in infinitum facere nobiliorem et accipio creaturam que est modo nobilissima in actu et suppono quod habeat x gradus. hec enim potentia semper esse perfectius in infinitum accipiendo semper nobiliorem et numquam attinget ad 1a volo enim quod tunc deus faciat aliquam creaturam que habeat 3 gradus et postea ultra illam aliam que habeat 3 gradus et dimidium et adhuc ultra illam aliam que habeat tres cum dimidio dimidii sic accipiendo et procedendo non est devenire ad aliquam que attingat illam que posita est x gradus. habemus exemplum ad hoc de uno pedali quod numquam potest attingere ad bipedale quantumcumque diminuatur ex parte bipedalis et addatur secundum diminutionem dummodo divido et additio fiat secundum partes eiusdem proportionis. sicut docet philosophus 3 physicorum. non dicitur perfectum quod semper possum accipere minus et minus. quia licet sit dare minimum per se suppositum non tamen est dare minimum in toto.

Ad primum

argumentum pro parte prima dicitur quod non posse plus assimilari alicui contingit propter defectum utriusque extremi. nam si in duobus albis essent due albedines in summo in duo non possent plus assimilari et hoc esset ex parte utriusque extremi. aliquando contingit ex defectu illius cui fit assimilatio. exemplum si in uno albo cum alio assimilatur esset albedo imperfecta et prava ita quod non possit esse maior repugnante dispositione et non albo. tunc non possit ad album plus illi assimilari ex defectu obiecti cui fit assimilatio. Aliquando contingit ex defectu illius quod assimilatur. exemplum de statua si in summo esset ad ymaginem hominis secundum quod potest esse statua tunc non possit plus homini assimilari licet quantum ex parte hominis possit esse maior assimilatio quia plures perfectiones quas aliquis homo magis assimilatur illi homini quam statua sua. modo igitur dico ad propositum quod creatura non posset plus assimilari est ex parte creature non ex parte dei.

Ad 2 dico quod nulla finita bonitas quam potest esse tres actionis realis repugnat creature in quantum creatura et de illa habet veritatem. non autem habet veritatem de bonitate ymaginata que est tres actionis ymaginarie sive intellectu. unde talis bonitas sic ymaginata sive intellecta repugnaret creature. si poneretur igitur inesse et esset ex hac conditione. quia tunc sequeretur quod esset creatura et non creatura. habet enim in se infinitas perfectiones ut est supra visum.

Ad 4 quod dicit argumentum sit potest de eadem specie et de eodem supposito. nam cum est ad suppositum vel species quod imitetur suam ydeam quantum apta nata est imitari et ex parte sua. quod si propter hoc quod deus est magis et magis imitabilis a creatura sive magis et magis intelligibilis ab intellectu sic esset abire in infinitum a creaturis sequitur eadem ratione de uno supposito vel una specie quod non fieret tamen quantum possit fieri quod est falsum secundum omnes. et ideo dico ad argumentum quod non est defectus a parte dei sed a parte creature.

Ad 4 de infinitate ydearum dico uno modo. quia si poneretur quod ydee essent infinite quod deus possit unam creaturam nobilissimam facere que magis esset sibi approximata accipiendo enim ydeas proprie sunt individuorum sed specierum et per consequens sequitur quod ydee sunt infinite secundum quod et sunt finite proprie et simpliciter. Vel dicendum quod licet ydee sint infinite non propter hoc est in creaturis processus in infinitum. quia totus defectus est ex parte creature. Aliter dicitur quod posito quod ydee specierum in genere substantie sint finite tamen adhuc non sequitur quod deus sit gradu finitus. quia in ipso sunt ydee finitarum que quidem sunt infinite secundum species. similiter in ipso sunt ydee infinitarum specierum numeri et infinitarum cogitationum que quidem possunt differre specie inter se et per consequens sequitur quod in ipso sunt infinite species finitarum et numerorum et quod deus sit gradu infinitus.

Item dicatur ad hoc quod in deo posita aliqua perfectio que a nulla creatura potest imitari et ideo non omnis perfectio in deo est ratione ydealis licet eas bene teneat quod omnis ratio ydealis sit ratio perfectionis. similiter hoc sit verum quod omnis perfectio in deo non habet rationem ydee. tunc non sequitur. sunt ydee infinite in deo igitur deus est perfectionis infinite.

Ad 4 de parvo dicitur quod est aliquod parvum quod perficitur per aliquid et dependet ab alio. et de illo est verum quod dicit augustinus de parvo quod non est ita parvum sed quod perficitur a tanto et non dependet. et de isto non est verum quod assimilari nequeat in proposito cum dicitur de parvulo quod est mutabilis a creaturis dicitur intelligi in passivitate secundo modo et non de primo. ydee enim quas sunt rationes imitabilitatis sunt perfective alterius non perfectibiles ab alio.

Ad nonum similiter dicitur quod non potest creatura semper maior fieri. unde quando ipse dicitur quod deus possit quamlibet creaturam et totum universum nobilius facere concedo tamen in infinitum sed usque in certum gradum et non ultra propter defectum creature.

Ad primum principale concedimus dicitur quod bene arguit quoniam est ex parte dei sed non ex parte creature quia sibi hoc repugnat.

Ad 2 dico quod ratio non est verum generaliter nam hec quod non potest facere nobiliorem effectum sit propter conditionem ex parte efficientis. nam si sit propter aliquam conditionem ex parte effectus non habet virtutem. exemplum solem potest producere maiorem calorem quam calorem in summo gradu. et ideo non sequitur quod in summo gradu calor adequet potentiam solis. quia potest multos alios effectus nobiliores producere. licet quod non producat intensiorem calorem est propter conditionem a parte caloris et a parte producti. eodem modo dicitur in proposito.

Queritur utrum omnes angeli sint eiusdem speciei. Et videtur quod sic per philosophum 3 metaphysice. licet angeli eiusdem ordinis secundum dyonisium c. 10 de divinis nominibus inveniuntur primi et postremi. scilicet enim angeli primi medii et infimi. sed unum quod ratio.

Item si est dare extrema est dare medium. sed est reperire res pares divinas in una natura scilicet duas naturas in una persona. sicut patet in homine. quare est invenire quod et una persona solum in una natura sed hoc non potest inveniri nisi in natura angelica. quare etc. hoc est de sacramentis de trinitate c. 8.

Item quanto aliquid plus accedit ad formam tanto magis accedit ad unitatem et quanto aliquid plus accedit ad materiam tanto plus accedit ad divisionem. sed non est sic in illis quod unum totam materiam occupat tamen est in uno individuo. igitur in spiritibus multo fortius tamen erit unum suppositum in una specie.

Item omnis multiplicatio videtur procedere ex actualitate. nam non est alia ratio quare calor non se multiplicat et quantitas non. enim quia est actualior et quantitas non est actualior secundum commentatorem 4 physicorum c. de vacuo. sed ideo forma creature formalis angelica est actualior maxime quare de se est maxime multiplicabilis.

Item anima et angelus sunt non perfecte secundum augustinum de libero arbitrio libro 3 c. 18. sed non est sic quod non obstante quod ipsa anima sit formalis simpliciter per multiplicationem omnes enim anime intellective sunt eiusdem speciei. quare et ipsa forma sui nature angelice per multiplicationem in eadem specie et multiplicatur. non potest dici quod anima multiplicatur propter inclinationem ad corpus. quia anima secundum se potest precedere corpus. non enim dependet a corpore cum separata possit per se stare. quare etc.

Item quecumque natura quod potentia aliqua sic se habent esse obiectum quod solum distinctum secundum materiam et minus intensionem ipse potentie sunt eiusdem speciei. exemplum de potentia visiva aquile et potentia visiva hominis que sunt eiusdem speciei non obstante quod aquila acutius videat quam homo. sed sic est de angelis quod solum distinguntur per hoc quod unus magis intensive videt suum intelligibile et alius minus intensive. quare omnis angeli sunt eiusdem speciei.

Ad oppositum 3 sunt opiniones de hac una probabilis theologizantium. aliquorum nobis plurimum et tota ratio investigationis partim innititur auctoritatibus sacre scripture et rationibus probabilibus. secunda tollit philosophorum et eius rationibus. 3 pure se ducit rationibus.

Prima dicitur quod omnes angeli sunt eiusdem speciei et est ratio prima quia secundum omnes sanctos ruina angelorum est restauranda per homines. sed igitur omnes homines sunt eiusdem speciei et ita omnis angeli sunt eiusdem. dicit quod si aliquis ordo angelorum non esset eiusdem speciei cum aliis angelis non haberent homines convenientiam ad restaurationem omnium ordinum sed solum haberent convenientiam ad illos homines qui sunt eiusdem speciei.

Item sicut se habent actus naturales eiusdem ordinis sic se habent actus supernaturales eiusdem ordinis. sed actus naturalis eiusdem ordinis concludit potentiam naturalem eiusdem rationis igitur actus supernaturalis eiusdem rationis concludit potentiam supernaturalem eiusdem rationis. sed non est sic quod actus naturalis puta gratia et gloria eadem et eiusdem rationis ponuntur in angelis et hominibus. igitur potentia in eis eiusdem rationis est.

Sed tunc ultra potentia eiusdem rationis concludit naturam eiusdem rationis in omnibus angelis. quare omnes angeli erunt eiusdem speciei.

Item auctoritas in sententiis ad hoc anselmi libro 1 cur deus homo c. 16 videtur dicere quod non humanum non est facta propter restaurationem ruine angelorum. sed est facta propter se. quod probatur ipse per hoc quod cum natura humana sit nobilior quam suppositum nature angelice. et quia est nobilius non fiat propter id quod est minus nobile. humanum non est facta propter suppositam angelorum. licet enim natura sit semper nobilior quam humanum non tamen humana est nobilior quam supposita angelorum. omnis enim species in quantum dicitur quod continet perfectionem non contracta est nobilior in divino existente in non nobilitatis quod dicitur perfectiones

Marginal notes:

sic ipsemet concedit philosophus ibidem.

hic sunt due rationes que videntur ista que videntur sibi repugnare et ideo utraque probatur per philosophum sic.

nec hec plures gradus in magis quam dico gradus sub una potentia contradictione in medio que non cadit medium.

que est perfectio creature ... sunt infinite [illegible]

quamvis possibile esse ita per naturam ignis ... non possunt plures capere ... sane ... non datur ... expectandum

nota

dividitur

Item in mobilibus ubi est per se sup... plurimis quam per philosophum ... non agit ... fortius mobilius ... potest esse ... in eadem ... species sufficienter ... uno individuo ...

et hoc confirmatur per ... eadem est ... sic igitur ... species ... restaurata ...

aliqd qd noluit creare poz dicam 7 io ponunt q pße e plures angelos eē meadem spē ꝗquid sit de fo.

...u' dicta. Ex hoc arguit q si i an̄l' idē eēt suppom 7 spēs tunc ro ant. periret nō valēt q̄ pbat q̄ n̄ hūi sic ē fcā sp̄ suppo an̄lorum. q2 tunc suppo̅m in an̄ cel'ē nobili n̄ hūi cū i uno suppo̅ īcludat' tota ro spēi. 7 spēs an̄l sit nō? n̄ hūi pōnit. q̄ si dz valē ro sua oz dīce q̄ nō sit idē suppo̅m 7 na an̄ n̄ q̄ idē sit spēs 7 īdiuiduū. It. I. 2. ... [illegible]

pugn̄t eē īa° cū sit eidē spēi. Istud n̄ placz 7 io arguit ista. sic oīs n̄ q̄ ex se nō ē qdā singlaritas o' n̄ repugn̄t eē ī mltis. sz nlla eē citra sui formis siū sp̄i ... [illegible]

[illegible]

.ll.

[illegible]

ad ordinē an^{loy} ñ q̄ꝛ h hȳ a ñ ſua. ꝫ ꝑ m̄tũ ſuũ ꝑ g^{dꝫ}
ıõ ſeq̄ ꝙ ñ hȳ ꝓporꝫ^{ne} ꝙ^{m} ad ñlla cũ an^{l}. ꝫ ꝙ^{m} ad ſupⁱⁿ
lia. ſ. ꝙ hẽant ꝯſılẽ m̄tũ ꝛ ꝯſılẽꝫ g^{re} ĩflu^{a}. Ad .2. dꝺ
ꝙ dx ẽ põ pa^{ua} vna tñſmu^{ua} q̄ fit act^{ꝰ} ꝛ a^{a} ſbīua q̄ ñ
fit actꝰ. ſꝫ ſbiat actu. p^{a} põ ẽ eadẽ rõıſ cũ actu. ex^{m}
de alle^{ne}. ĩ põ q̄ ꝑtmodꝰ fit albedo ĩ actu. ıñ de tali põ
lo^{do} v̄m ẽ ꝙ actus eıdẽ rõıſ ꝯcludꝰ põꝫ eadẽ rõıs. talıſ
aŭ põ ſımılıſ ad g^{dꝫ} q̄ ꝑtmodꝰ fıat g^{a} ñ ẽ ĩ an^{lo}. v̄m ptıñ
ſı eẽt tal̄ põ ñ eẽt eıdẽ rõıſ cũ actu. ſı aŭ ıntellıgat̄ de

[illegible]

[illegible]

op. 4a

[illegible]

2ᵒ op.

3ᵒ op.

op. 2

[illegible]

eclipsis lune unde causatur

[illegible]

op. 3

[illegible]

radice q declarat qto n. for ul influentia debilior tanto a plibz dependet. v. g. debilissima influa e influa fore acnl gnalis 7 corruptibilis 7 io a multis dependz. dependz n. a fore 7 accnlis 7 a fore sbali gnali 7 a fore sui influa corlis qnti in meo deferente 7 a deo. influa no fore sbal corlis gnal depe deta a pauciorbz. q solu dependz a core qnto a meo defen te 7 a deo. influa at fore sbalis ipi anli ad hec e fortior qr oz q dependeat a paucioribz. b cui e qoz ipaz dependre a deo 7 a sba anca sic ex radice. restat g ut n dependeat exao corli meo. 7 dnt ult q ipse anl pt ilum face pns ee sui applicatione nec malr spacio nec mir. ita tn q sit da re certu in imaginemcioy q pz qr ipse anl pt sic sua eez applicare nec malr nec mir loco p vte sua 7 sic eez sua sic pt applre malr loco 7 mir sin ipi eem extensione v ostetoe. sic e de isto lume q in radijs intellectualis ipi anli attingat tmam anli q illuiar ut sit pntes ei q ius ee v nl n attingat eez altius ut pz p silne in radijs corlib qs videt ee pntes v radix eor n e pns. sr pz p hoc q si anl pt face eem sua pnte nec malr nec mir loco 7 sr istos radios ut dcm e. 7 pt sr ee ut faciat radios suos pntes maxio loco cui pntes possit ee. eem at sua no faciat ee pnte maxio loco cui pns pt ee q fco id lum pns eet alicui rei cui ee anli pns n eet 7 i si ee ipi anli eet pns maxio loco cui pt pns ee. ad hc forte p qlai lum posz alic rei pses ee. cui ee anli n eet pns q pz p silitne ad sole qr v tniat ee sol e qr origo ipor radio rui io pntes sit v ee sol n e pns. Cui dca at m. d. n. i p arlo q lum i anlo n e sbuie n i dependz a me defen te. 7 tn dz i. 2o arlo q e vm accns. qr eet vm accns sine sbo p nz. q ut ipole. Ep. id q dz q radij ipi dependeret ab anl sic a radice ostuate. n tn st ab eo effatue nc st i eo sbuie. n ut ee um. qr nl depende ut ab ao n id sit ca effatiua ul ca sbuia. uni si radij solares n eent a sole effatue. nc i eet sol sbm eor n m eet ostuati eor. qr rc. Cui i id q dz q si nlla eet mem ad hc anli posset loqui ad i aliu q eet accept a t fieri i anlo cui loqr dur in nb. n ptd q i nb. cui e nc ptd q i anlo loquete qr p hoc nl fi et i illo cui loqr. qr oz dze q fiat i anlo cui loqr. 9z b n por poi si ille anl sit distat ab illo anlo q loqr sibi. qr rc. Cul sic pt argui q dco. Ista pot poit q ista silitdo cepta expsa educat de pot ista luiois 7 e i illo sbuie. b si nlla sit mem e n posit d q sit i anlo loqte. sic ta qtu e. nc possit d q sit i nb. qr oz neco dze q sit i anlo cui loqr 7 fiat i illo imete. Cui id i q dz q accns i meo n e extensu. at sic. oe q recip e i recepto p modu recipi entis qr rc. 7 sic no e vm q possit ee pses maiori spacio 7 minori. Ed deducto q sp influa fortior dependz a paucio ribz at sic. si intell b a paucioribz p nuz. seqr neco q ai in flua alic anli dependeat a deo 7 a sua ca tnqr a radice ai influa si ioris dependeat a paucioribz. ul q n dependeat a deo b a seipo ul e q n a seipo. b a deo. imo i si deducto va leat seqret q influa mag si ioris anli q n dependerat a deo n a seipo. 7 id d q rta ppo n ht vite intellio puncte p nuz. b q tu ad pfatioz. sic supi dcm e. Cad qoz d g

sic. p q un anl pt illuiare aliu al anm de fco. b d aug. sr id ps. da m intellm. rc. 7 sr gg. i mor. p 7 loq de anlo cui ao anlo. b d dam. i loco sua. c. xi. Cl i ho. suiax suax. 7. c. 2. videas i. 2. ondo q e d ir illuiatoz 7 lo cutoz. ipo q sidre q rce e d. qz una e q locuto pt ee de eo de qo alr ht sciaz. illuiato uo sp e de ignoto. 2. d e q locuto indifferent pt ee de flis 7 de vis. b illuo e tm de veris. C3a dca e q illui e de vo p fauo 7 no de qaz vo. locuto uo e de oi vero. exm de hac videas i epo. i p pte. CEx hys sequit duo qz unu e q locai e supior ad illu miatoz. na ois illu e locuto. b n oiuitr. ad e q ad isto re n ptinz illuiare supiore cui eq illuiar se heat i roe p ficientis. 9z eo inioris e illuire iniore. locuto uo oibz ope tit. C2o ondit e d ir scire anu 7 sui intelle 7 suu loqui ipo qd scid q sit eade form nle pmu osidare t. vno m sb ee ioplero iqm e sb motu. exm albene iqm acqrit p dealbane. ao m sb ee coplero. puta albene eade iqm pfic sbm. 3o m sb ee oplero p relaoz ad ad puta eade albene iqm disgregat sic ee ipi intellr sui ipi spei i intellu e t v nu. n. ee ht ista spes i memo q e ee htuale 7 iople tu penes q ante dz sui acip scire. ad e i acie intellie q e ee i actu opleto b se 7 penes tale ee acip ipz intel ligere. C3m uo e ee i actu opleto p relaoz ad ad sui or dine 7 penes tale ee acip loqui angelicu ut sic scire dicat p htuale receptoz. intelle p actuale o u sioez sui opoz loqi p actuale exp ssioez. Ce ondedo e mo i ge nali q anl possit loqi alti anlo. ipo qd sciod q aut anli st distantes at n st distantes si no st distantes tuc fit tal locuto p imediata mltiplione ab uno iam. exm de duob e stallis sil ouinctis. q id q e i uno e stallo imete faciet gignitoz sua iao. exm si eet i color. 9i at anli st distates. tc qn anl ult loqi alti gignit sui exprimit silitne sui ocept imeo q reat e i meo extesa. b n e p reputabilite sic qlz ad silitdo geta i meo. ista siltdo iqm intuit anlo mltit aa silez gignit i intellu anli e fit locuto. q quide silitdo nteio geta e i extesa reali cui sit i sbo i extenso vilz i intellu anco 7 n extesa p repntatoz ut sic i ista mltiplione sui gignitoe sit duo extrema me spualia vilz anl mltiplicas sui gignes silez 7 si milit ipa ultio genita i intellu anli 7 uniu me corle vilz silitdo r a imete mltita ab anlo q e extesa real b sit i extesa repntali. exm istoz e potro q inte ages heat actoz in seute ad ex vilz sr sanma 7 tu inte fac ipssioez alt qui q e i santre sbuie. 7 p oul id ipsiu e extensiu. 7 pt modu id ipsiu i sante sui ipz sanma cui a ipssioe in qm intuit v a luius inte agentis gignit 7 fac silitne in inte u poli. ita q b st duo extma me spualia. s. inte ages 7 silitdo fca sui genita i inte u poli. vnu e i meli corle s. id ipsiu i sante imete ab inte v agete. pz g ex pdcis quo anl vil pt loqi alti 7 quo id q e me spule p imete gignet fuat ad corle 7 extensiu pt gignre ad spule 7 i extensiu q at dz q spes genita i meo sit extesa real 7 i extesa repntali. pz p hoc q e i meo corli extenso. io e extesa reali. tn e i extesa p repntatoz. qr qtuicz alia

p alic spei genite accipiat ad hc repntare pt id totu a qo genita e. exm de spe geta a toto oculo q si accipiat aca ps tota illi spei sic genite a toto oculo q ad hc repntat ret totu oculm q n eet si no hret tal spes i pnitado i extensione. Cqo. ondo e quo pt ee q un anl i loqt uni q n loqt alti si tulsiz p loqui illu v sit talis mlta plio. ad hc qda dnt q p ee ipo hoc q anl q loq alti sic fa ce p actum q sit spes mltipda veniat ad illu cui lo i q n ad aliu anlm. ul ipo b q anli i se hnt signa di spliceni 7 placentia. 7 qn anl q ult loqi o alti anlo p sig nu displicene vilz qs displiz q ipe audiat q ult loqi alti anlo stati recedit sic hoies faciut qn aduitu q n placet loqui q ipi audiat stati recedt. Vmpm d q. at quo pt ee potro duo ex manuductia ad hc quoz unu e q sol n mltiplicaret ex ad n ltr. b vone. sic ptz modificare vte sua i mltiplio q posset se mltiplire plus 7 mi. ita q sic posz modire vte sua i agedo sic p b ut ut face q sua mltiplio puta suus radij veiret ad vnu 7 n ad aliu. Cad exm mag pbale e ao m b bt aug. 2. de t. i m litis c. spes i memo n gignit spez i acie intellie n vone copulate ut manz tal spes geta n coplatoe ma nere votis qpp ipa spes ex se heat q n lir possit se mlti plire i acie intellie. ex qo g tal mltiplio n fit n p coplato ne volis. 9i i uno hoie eent due acies intellie posz vo tas coplatio face q r a spes se mltiplire i una acie intelli ge e 7 n i aa. sic n. spes n obte q ex n sua heat q se mlt tiplicz n mltiplicat se n vote coplante. 7 sic n obte q spes geta qm e ex se pilz fi i utrq acie intellie potro caui isti. n fieret tn n i t acie ad qm coplatz votas. sic eodm m d in proto de anlo loqte q p t ee q solu loq vni 7 n alti. qr vo tas sua ult q sit spes i isto 7 no i ao p qm dz intellre 7 audire q alis s i loqt 7 ro ist q sic pt vo tas face q spes fiat i isto 7 n i ao. cdo q ista sit. qr spes sp se mltiplicat 9z q ht vte exp radice. qr cui p radix ult mltiplinis sit ipa vo tas b modu 7 determinatoz votis fiet mltiplio spei. 7 io si vo tas anli uult q fiat i isto 7 n i ao fiet. qd at si eet vacuu 7 anli eent distates ab iuice. d o bz q nuq posset loqui ad iuice. qr n eet i qo fit posz i spes q dz mlt tiplicri ad aliu anm. si tn fient n distates potro ad hc va cuu posset ad iuice. qr t a spes i mete fiet i ao anlo. Csm b g ad pm arm d c q anl pt illuiari de infiorbz qr o no st sbiecta sic ptati cui st futura ongea si gne. p 7 illuiari de supiobz qr b id q e supi i se sit qda lux. n tn ab oibz eqlr capitr. 7 io q mls bn capit p illuiari ab a q melis capt. Cad. 2. dc q pt cire spez 7 lume. no tn e cao. qr tal spes ul educit de pot medij ul gignit ex se cudi ite 7 forali pleitune sua. Cad. 3. dc q id ht vite de luie corli n de spuli. qr tale no obfuscat. imo fortifi cat 7 clarificat sic pz p arle. 3o. de aia. q qn intellr intellr excelles intellile pt intellre mis intellile 7 oforat ad intellid. COritur p m sit creata a deo. qu. b ax. p ph. ofit. sit exslo aao ao. b m n ht ad 7 ad. qr rc. ipo qd ocludr i fine libri ipaz ee igenita. Cf oe ages pducat silie. b d e actus forlis. manit. Cf oe id q dicit q ad ex oppoito e pura po 7 nllm i actus forlis qr rc.

ps e no e ex illo. 7 sic e de m. 7 deo. q d e p m actm. m p m pa um 7 paum 7 actm ad iuice opponitur. qr rc. Cq au. xi. of. ez. dr q duo fecisti dne. vnu ppe te. 7 ad ppe nl. vilz m pz qr rc. CDuo st oni. p uolo onire m ee p roes. qz una e ca ca a ca capit ee ab aa ca ra. aut g ex nb. aut ex ao n ex nb. qr n eet cato. at ex ao. 7 si ex ao. qr manz ide nuo. at q n manz ide nuo. si p m tuc hent m. id at veni m q manz ide nuo i gnatoe 7 corruptoe. 9i uo fo m qu maneat ita q totu fiat ex toto. 7 totu vrtat i totu. sic eet tulbao 7 tulsupo q b oi scos solu deo ot. 7 tu p onus ages nle n posz pduire. Cfa ao m pbo ide qmuz ita e q ad fit ex ao i q id fit ullo m pfuit an b id ex q fit manz. n c ad el toli hebit p n ee id ex q fit q fiat ad cui id ex q fit n possit mane cui illo q fit ex eo. qr se q id fit fiat ex nb. 7 p onus q sit cato cui p ad m n id ex q fit opteat hre n ee q ipz fiat. nc id q fit aliqn huit ee sic e de m ex. Cf sic se ht ages pducens fors sbales ad tulsimile sbale sic se ht ages pducens fors artifiles ad tulsimile artifitu 7 ages pducens fors qlitatias ad tulsimile qlitie. b n ages artifile n ages pducens fors qlitas potr n psuppoit tulsimile artifitu 7 tulsimile qlitatie. qr nce Choc ofirt p hc q a ges artifile psuppot effam n lis agetis 7 n destruit. qr ages b arum psuppot effam agetis pmi. qr sr ages nle psuppo n t effam pmi 7 n destruit. qr oz pone m q manz 7 no destruit. qr for destruit si dz fra a. Cf i oi dione gnis i dna oz q heant orte te sic for 7 pvo ig e sbe. aliat n fi eret vnu ex ao. b due for n possint ex se mutuo gnari. sic igs ex aere. qr i una for n e po nlr ad aa. qr tuc eet i ea po nls ad sui destructoez 7 appetet sui corruptoez. 7 ex hoc seqr duo q ages nle n potro nt n potr ad pduire. qr n pt pdu ce ad ex ao n i illo sit po nlis. ad q se e q ois gno nalis ex pte ni a qo 7 sbi eet mota cui pura for n heat iclinatoz ad aa form. qr rc. CIo d q opotz pone nce ad sbtu actoi b e itero aug. 24. of. c. 6. 7. s. 7. 13. 7. 33. v pbat m z ee sic ph p bat p ph. qr oz ad ee manes i ro tulsimune 7 de imor litte aie d t si ex aere fiat igus ad manz. Cf ans monol. c. 6. 7. s. 7. e. oia dnt cra ex nb. qr st ex m q e ex nb. Cf boe. i lo de vnite 7 vno. 7 de duabz natis. por m exp sse io d o qr n c sa n c ph. dnt oiui q e pone m. vn auic. li. 1. ph y. c. 9. dispinat ista qoz 7 i cap m io neglexit. Cf ruby. c. 101. dr de arle q qgo dix de ult q st a spa lune ad cra o sin dubio vall. Cso ex hoc uolo onire q m e creata deo. qr p tq m e ad eni catu ip fan e ab illo q e ens p m 7 p fan. 7 ht i se roez ois eni qtines i se pfiones b m p mo du acti. Cad pm dco q n plus pbat n q m no sit p se b sb for. at p dia q ax. intellr de eo q fit a ptii agete. alr n. no ht vite. Cad. 2. dr q dx e ages s. nale 7 libm. libm at e dx potes st toz naz. 7 n potest st toz nm. m g d o q p a apo ht vite de agete nli. 7 de agete libo n potete st tota naz 7 qr e hac qr ages libm potes toz naz pduire pduc ipaz te b q opteat nc. ul alr pt d q lz m n assilet deo i forlite assilat tn i po tia enitre 7 ab so ta. Cad. 3. dr q vm e q id q o i dz directe 7 p se q ad n pt ee ex illo. b nce e sic q d n e p m actm respiciens p m pa um ut passiuu sb roe acti. sic

v d dic sic q ait sic accipit lum adeo q aly p ptr id cnfundit

rubedo i mete gignit silitudi nem rubedo in alio

Loqui

Q. 98.

q

q si ignis fiat de aere 7 si ipius sit ignis cui aer [illegible] no h[illegible] q ignis sit sequitur q ignis [illegible] no fiat q aer [illegible] no e q ignis sit 7 [illegible] aeris manet [illegible] nc g n [illegible] ut [illegible] [illegible] mota q [illegible] de [illegible] g o au sit impole oz neco pone ma

agens nale pducat fors sbales n p supponat [illegible] sbale [illegible] in q [illegible]

pone sbiectum ad q fiat [illegible] ad u[illegible] forma 7 hec [illegible] m [illegible] ut [illegible] au. 12. [illegible]

nale assilat [illegible] [illegible] pducat [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

separata a m̃· s̃ m̃ a for̃· q̃ sic ñ e actu erit i actu· q̃ rc̃
Ite alan̄ de arti̾ fidei· ꝓpone· x· i ōmo· si m̃ i actu diſe
ta ē z dīt· si g̃ sīi for̃ ut h̃t form̄ Ite auic̄· q̄· metē· c· 3·
z· 7· phi· c· 2· me ꝓbat· Ite boe de tri· c· 3· oē eē ē a for̄
qr̄ rc̄· Jo dicit illi· q̄ dē ñ pt̄ facē m̃ sīi for̃· q̄ h̃ icludit r̃p
ɔdicione· ut pꝫ p̃ ex p̃te eē i actu· q̄ eē i actu ul' ē for̃ l'
ɔse ad form̄· Ꝭ sīi sic· sīi sic ponē m̃ eē i actu sīi for̃ i
cludit ɔdictionē· q̄ tūc h̃ret form̄ z ñ h̃ret form̄· qr̄ rc̄·
Ex p̃te me· q̄ m̃ ꝑ se ē pura pō pa̾ua· si g̃ eēt i actu ñ
ēt pura pōtia· qr̄ rc̄· Ex p̃te p̃ se scientie· q̄ oē q̄ ꝑ
se ē ens i gñe sp̄s ē· sꝫ de rōne m̄e ē q̄ sit p̄s sp̄ei z nō

[illegible]

[illegible]

I

rois q̄ sic. q. me͡c. scribit̄ q̄ est unū g̃ e una m̄. s3 o͡a cōe
sit i eod̄ g̃ g̃ o͡a cōi hn̄t m̄z eād̄ rōis. Itē hetas. ei
de rōis ocludit̄ i e sit cē eād̄ rōis. s3 q̄ntas z d̄litas
i istio͡bz z istio͡bz sit eād̄ rōis. q̄ntas .n. ē ācns ime͡te
sequns m̄a3 p ph̄m z om̄. g ph̄i. c. 98. Itē boe. de du
abz nat̄is q̄ o͡a cōi hn̄t ouenienā i m̄. Itē cōe dm̄ma
spe hn̄t eād̄ m̄ nūo. g̃ eād̄ rōe cōi dm̄ma g̃ne hn̄t
eād̄ m̄a spē/aut p̄lo ē. q̄ sic ide nūo ad du͡isa spē. sic
z ide spē ad du͡isa gn̄a. aīs p̄t ex hoc q̄ o͡z d̄r. z me͡c
sit ē. q̄m i hm̄ n̄c. q̄ g̃ nō pōt eē ide nūo i du͡isis. s3
m̄ pōt eē eād̄ nūo i du͡isis. Itē .1. de ge. q̄ ocedit i m̄
sit ad inuicē t̄smu͡ta q̄ n̄ p͡t d̄ de celo z istis. Itē
se h̄t p̄otēcias ad m̄. sic actua͡litas ad formā. s3 actua
litas alı̄ rōis ocludit formā alı̄ rōis. g̃ du͡isitas p͡o͡e
ludere z arguer du͡isā m̄a. Itē ph̄. z. me͡c. iphms
opioē q̄ d͡r e͡e ex nuis d͡r q̄ si celū z oīa eēnt ex nu
mis n̄ eēnt eād̄ rōis. q̄ ē i hens. s3 h̄ ide sens seq̄ p͡o
q̄ celū z elīa sit de m̄ eād̄ rōis. q̄ d̄ic.

ap. 1

ad 2

ad 3

ad 4

II

ad p͡o op. p̄me

sua. sic tamen e. exm e ad hoc de rone q dr ee minimu int
oa etia. 7 gr m dr minimu. 7 tn an h bn stat q m plus
ht de enttte q ip rno. 7 q quaz for accntl. qr aia ad dr ee
minimu qlibz itelli i sua coordine. ad 1o q dr q m est
ad 9. me int ens 7 n es. dd q vm e i suo ordie. s. tn corrup
tibliu q icorruptibliu sic tam e. i q illa i me te sit no es ai
ad 6. m ta h q i sit minimu n simp. h i gne suo. ad ao qn
dr q ois distictio e ab actu 7c. dd q ar m accip stric. qr
accip q m nllz actu heat q stri e. qr m e actus dot
minat 7 ipfais. 7 io actu distiguit ab aa m. sic for ac
ad 7. tu suo ab aa for. ad ao de tnsmune celi dr q vno
m sic q omis celi st eide spei. hec at suppo dr ultr q
p 9 m. 12. me. nus poz e p nu spe. nc at e sic.
q quaz for spca aduenies me toz poltre ad illa spez
iplet. vn m exns sb for ignis n e i po ad form ig
nis. qr an m vni celi exsistat. ita sb eate for spca sb
q existit m i ao celo n e i po ad form illa. sic. v. g. m
exns i plone n e i po ad form sortis. qr i plone e sb
for huana. alr dr q m n e i po nli ad form celi. h
solu i po obuiali. qr ra e po nlis q pt reduci ad actu
p ages nle. nc at m me q form celi n pt iduce n
solus dr q e ages st nle. nc poz illa obuiale q e ad
ad 8. tale form pt ad actu deduce n solu p m ages. ad
ao de dr. dd q n ois dr gnal arguit diusi te m q v
na m e i po ad diusas fois gnie. Sz tn i a diusitas ge
nalis sufficie q e i hac q una for pfie tnc ue 7 m sea p
ad 9. fie vnitie 7 icorrupti lr q q de dr e i ppo. ad id de a
iue. dr q 9m. de illa orbis rep hedr cu i isto cau. 7 io n
e tenedo. ad p pn le dr h q ista ppo e ue i determi
nate. q aca q e vnu gen e vna m. 7 n e va ulr. tn
sua qusa e va ulr. 7 io qr e ua i deho te fallit sb ea
e stla qntis. sic pz i exo. ho curr go for. ulr alr dz q
dr e gen. s. loru 7 nle. 7 q i a ppo ht vi te de gnie nli
n de lo. ad ao de ppete dz dr. vno m p 9m. de illa
orbis. q nl e q i celo 7 i istis i io bz sit eide ronis. So
dz dusi co de ppete spe ppe tas ppat 9is. si accipiat p
petas p m sep ten. ex mte tusi li 7 hoie. sp. n. tusibi
litas 9cludr nz huaz. si at accipiat ho mo sicn tem
qr eate ppetas sic accipido ppete quenit diusis p spem.
v. g. calidtas eate p spez quenit igni 7 aeri. vn cali
ditas n arguit sbm eide spei 7 ronis. i pponto at m
tas 7 celitas st ppe te 9es. 7 io n tem. alr dz
q n spat eide spei arguit form eide spei. h ulr argu
it eate form ul ad hns 9silez v te ut pz de actu cale
r ois 7 ignis. sic g eit ex pte ista q si m illa no
sit eide spei cu ista. ht tn 9silez v te p r ad hoc q e
sbm ee qntati ul q tu e sba cor ea. n ei plus req ad hoc
q sit sbm qntatis n q sit sba corea q at tal actu.
ad hoe m do q ipe n dr q heat eatde ma p spez. nc
q sit unitas spei. 7 io r vnitas pt referri ad vni
tate gnis. 7 h suffic ad itetoez sua. ad ult m do
q istd q assumit e stri. na q sit una m i 9usiua ge
natoe. cdo q sit una. n tn cdo q i duobz i diduis sit
exntibz sit una m nuo. qr ctu e q de posset totu ho

mine vnu cate nl cando de ao 7 gr destrue nl de
cdo de ao. q n possz ee si eet eate m nuo i duobz ul i
oibz. p. nos dnis q tot pns tnsibat i totu cor x
i q m i m 7 for i form. oz si eet eate m nuo i oib
n possz ee tal tnsbato. qr nl tnsbat i se ipz simp.
sr ph. 12. me. dr q a a e m sing tni ut mea 7 tua.
7 9 a. 1. ph. c. 46. dr ult m p q m nuat i eribz q
n e i p uone. h m n sit ad i actu. 7. 12. me. ide 9
dr q 9 cato q itelli i fois cuibz ht ee ex aiaz i po cui
cao no q itelli i m n ht ee ex aiaz. vn bz do q m n e
vna p nuz i duobz. nc i oibz p gnis. ad 9m. de d
gnis. do q suffic ad itetoez 9 tis q vm e q m e 9usiua
gno q e vna m nuo. gen at no e vnu nuo. nc simil
exntiu. nc sil n exntiu. sic m e una nuo sil n ex
ntenu. qn vnu sit ex alio i gnone 9usiua. 7 q tu
ad hoc accipit dra gnis 7 me. p 9 re 7c.

Explicuit qoes sup scm libru sniaz. Deo gras.

Queritur ut m incarnato sit pol q n. incar e q
da vnio p dam. l. 3. c. xi. q at vniuit sil — Qo. 1.
ponitur. q at sil ponit 9ponit. v ant
9po i ps 7 ps. h at arguit ipfcione. 7
diaat n n ht aca ipfcione. qr 7c. It loe i li de ebd.
dr q i do q e pt pncipare aco 7 p 9ns hre pt ad s vnitu.
Sz ipz ee n pt pncipare aco nc hre ad vnitu s. m e i
q q ubz p dia e ipz ee puru. qr 7c. It ipo le e 9tria
sil ee i eode sbo. h nc e sic q i d q dz assume e i mor le
7 i cor le 7 i cor eu q dz assumi mor le cor le 7 cor eu. qr 7c.
n p dra i ppo q 9ria possit i ee eate suppo p diusa
qr i a diusitas ut e ex pte p e vbi ant ex pte vnitox.
n ex pte p e vbi. qr ipz vbu unu e. nc p d ip diusite
vnitox. qr tc 9tria pu albu 7 nigru sic diusa possit — cum
sil vniri 7 ee i eod suppo. qr 7c. It loe i pnoa
tus dr q ex oio dissilibz 7 nllaz hntibz ppor nc n p
ad 9po i. n at icata e dissilio nc cate. 7 nllaz ht ppor ne
ad ea qr fit ad ifitu n e ppor o. 1. ce. 7 m. qr 7c. It q dz
ad adse sume oz q ea n sit i po 7 ipsa n r ei. qr si no
eet i po n possz ad recape. 7 si eet p sca n possz s addi
fi. h n dia e i po nc ad ipfam. g 7c. q e ex pte diusi — no
tate p z i diu te eez. sic i cas. 7 diu te p z i vnite ee
i deo. g e due. 3 m s. diusite nay i vnite p e. qr 7c.
Sed p ou possitas icar nis q ei fam e pole fuit ipi
fi. h v bu cato fam e. Jo. 1. c. qr 7c. It ad hoc e aucte
tas aug. i ep ad volusianu. e roe s a q talis e. si r a
q mag repugnt st sil vnita. m lto fo 7 q mi repug
nat. h mag unir repug te n cor ea 7 i cor ca q vna n i
cor ea 7 aa i cor ea. h n cor ea pu cor. 7 n i cor ea pu aia i
telle ua st sil vnite. g 7 n dia i cor ea 7 ip aia ite ua in
cor ea st sil vnite. q aucte aug. q tal e. sic i vnite
p e aia vnir cor ut ho sit. s i vnite p e dr vnir hoi
ut x c sit. 7 se i d 9ne sit ad pcaritos hoies. h sel fac
tu e ad lucratos hoies. Vmptu diuar te ucarat 9mix

tio facili dici debuit q vni cor ee 7 alti icor ee. 7c.
Ro. ponitur moi qbz o ipaz ee pole. 7 qr icar tmiat ad
aliq vnite cu ip icar sit qda vnio. sic tam e. Pmi
mo q o ee pol sui ex pte vni tis. 2o. ex pte rei vnite.
ex pte at vni tis sic o p p phm. q. me. q e vnitas
s. nuale gnis ppornis 7 spei. Incar at n pt tmiari ad
vni te q q e ppor nis qr vnitas ppor nis e minima vnitas.
vnitas at nr i p vbi e mag pt i tu pz i vna ee dia.
7 tem p m lem 7 arte pt ra p h. q. l. adeug. nc pt tmi
nari ad vni te gnis. qr n dia n e i g ea 7 p 9ns n pt ee
vnl gnis e n icata cata. n pt tiari ad vni te spei. qr
tc oz l q n dia mutaret i nz huaz 7 fiet n hu l eo e
vnitas spei sit ab uni te p nz. h at e ipo le. qr restat q
tmiat ad vni te nuale q e suppo ti. h tal vnitas p ee
dr. ul ita q vnu se heat ut pfale 7 ipo. reliquu ut p
ficies. 7 ut act. ul q vnu ex pte vna heat mod sbam
tiatis 7 reliqu exa pte se heat p mod initetis. p m
n p ee. qr n hu n pt ee ihens die nc. nc eo. nc ex eis
pt fi ad tm. sic sit ex illis q i se hnt q unu se habz
ut po 7 ut pfal 7 reliqu ut act 7 ut pficies. sp. n. ta
lis vnio ar 7 9r ihena 7 pa ua poz 7 resultatoz alic
tay q o st aliena a n dia. g oz q sit 2 m. s. q vnu he
at mod sbam tis ut p vbi 7 reliq m mod initetis ut n
hu. ut sic i ta vnio no sit ad q qda sbantifio nc hue
i suppo vbi dices r loz reale ex pte nc hue 7 r one
rois ex pte vbi. sic videm q actus sbantificat in
suppo 7 p 9ns pt. Et qr aa e io ihene i ipo actu te. 7
a io plitas possz de sbt he ioz ihene. 7 retine s ioez
plitas sic po de ee dia q i pua r vuiois bu fice sehr
ut for pfices. n tn e ihens. sic ex pte ista p limi die
q n hua n pt p n 7 p t pli te vbi abs h q n hu he
at ioz ihentas. a mo sumi ex pte rei unite q talis
e recessus. n. ab univocatoe e accessus ad vni te q r
pz. qr i spe e vniuo io duo eide spei n vniut i aliq
re li. 7 qr p m q d recet e 9 rietas ab uni te spei e 9rie
tas gnis. io duo talia eid gnis vniut i a co 3o. sic
colores exmi vniut i vno colore me. 7 qr i q no st p
se i ge n directe sic m 7 for mag recedr ab uni ne io
mag uniut i 9fuse i ppo q i colores exmi i vno co
lore me. 7 qr sba 7 accns mag recedr ab uni ne cu sint
diusa gna. io mag adh vniut i 9fuse. 7 mag hnt act
9. suos distictos q m 7 for. sbm. n. 7 accns st duo i actu 7
vnu i po p 9m. s. me. qr e n cata 7 icata may e rece
dit ab uni ne cu vnu n sit i g e pu n dia 7 adsit i g pu
ta n cata may e accedr ad vni te 7 vniet mag i 9fuse
q sba 7 accns 7 hebit actus suos distictos 7 i 9fusos.
io at isti dia e qr unu i di d m eide spei v e vniuoca o n e
i po ad i di duu eide spei ut faciat unu suppone. sic duo
colores exmi st i po 7 m 7 for 7 sba 7 accns. 7 n cata e
i po obe li ut sit assup ta vbo 7 pt pli te ei. Alij dnt
q sic e 9po int m 7 form. i int nz 7 suppo m. h e i ueire
m a q p a ppe m exte sua form ut pz i istis corrup bz. et
tal excessus appe t e ca cor ru 7 e iueire form q excedit
sua m a. ut pz de aia ite ua p illos q ponit ea ee 9po ra

ex m 7 for. qr id q e forle i ipa aia suu ip forltas exce
m a aie. 7 talis excessus appe t e ca vnibli tis sic p m e
ca cor tis 7 e iueire form ppor ta m e sue 7 adeqta sic in
corib ce bz. sic dnt q e a ca n q exce t 9 m suppo m 7 suppo m
q exce t nz 7 nz adeqta suppo to 7 eo. suppo m q excedr
nz. sic h sba q e sb for ignis 7 e ignis. pt fi sb for ae
ris 7 ee aer. 7 p 9ns mane ptr q cor igis. 7 ita h sba q
e suppo m cu maneat cor to igne sb for aeris excedit
form igis. n at q exce t suu suppo m e aia ite ua q ma
net pt corrupne suppo ti sui. n at q adeqt suo suppo to
7 eo e n ipoz icorpluu. Sc dnt i ppo q cu n hua r
ex dio mune 7 i fluxu heat q excedat suu suppo m 7
i ex pte sua sit i po obe li ut possit sbam ri i alieno sup
po to. io idinatoz ht ut sbantificet i ao sup to q sit n
suptu huanu. 7 p 9ns se q ipa icar sit pol. Sz h i ta
forte sit bn dca tn ego dr at. q e i icar ne sit 9sidare
nz assuptaz 7 nz assumte. q icar o ee po l 7 ex pte nc
assupte 7 ex pte nc assumntis. Ex pte nc assupte
sic o r. h. n. res uni gnis n possit ee res altr gnis.
qr h iplicat 9dcoz bn tn res vni gnis p r mod altius
gnis hre. sic pz de d q e i g e sbe. 7 tn ht mod qli tis.
h n ur ee maior repug a sbe ad accns sn r act tis q e eo.
sz e pole q id q i se e accns q iduat mod sbe q e p se
stare go id q e sba manes sba pt idue mod acci tis. g
sic accns pt idue mod sbe q e p se stare sic pz i sacro
altaris sic sba pt idue mod acci tis q e p se no stare sn
ee i ao. qr tal mo inhendi pt i ee sbe ma te sba. 7 p 9ns
se q n talis sbantifi i ao suppo to q r s aduenies p mo
dr acci tis. Ita a i oe i di du tis 7 a a pli tis sui suppo ti
sui p e. e. n. suppo m i di du u. h n 9uitr. qr cu n hu
ut i di dua pcedit ioez suppo ti pole e ut ds i fluat ad
i nz. ut sit i di da 7 n ut sit suppo m i se hns suppoz ppa.
7 p 9ns ex q n ht suppoz ppa se q idinet ut sit sup
po tu 7 suppo ne t i ao 7 n i se. ut g q q m e ex pte nc
assupte q icar o sit pol. ex pte at nc assumntis sic o
quaz e i q a ca for ht aliq actu ad h q a for heat
illu actu n oz q sit r a for h oz q ul sit i a for l heat
v te 9silez illi for e. ex m de igne q calefac. 7 tn sol cale
fac. nc ht form ig s l caloris. h ht v te 9silez illi for e
si g suppo m huanu sbanti te nz huaz ad h q ad suppo m — pro
sbam 9 illa nz n oz q sit suppo m huanu. h q heat v tute
suppo ti huani. cu g suppo m diuu heat toz v te suppo ti
huani ipaz nz huaz poterit sbstetare sic suppo m huanu
p ul m lto for cu 9tinuat v te 7 p fcone o m suppo toz m
eminenti 7 excellenti. n oz pp hoc q fiat ihen. qr 7 ip n sb
stan ta ppo suppo to n dz inhere ppo suppo to. 7 p tea vnio
i ppo to e p mod sbam ti s actiua n pa ua. fit ei ista vnio p
mod illapsus 7 illabentu 7 n p mod ihen m. ad p m ar m
dd. q p dam. l. 3. c. 9. 7 si. p vbi pt icar ne e 9 pona ex
istes i duabz natis q sunt pus exns i vna nc ex h se
q i e duene se heant taq ptes. qr nuq debet d ptes
qn ex eis ad tau n 9stituit. h qn sta cl 9po lia q ad i
uice n faciut ad 3 m. sic i ppo to n debet d ptes. qr h ma
net 9po lia p n s suas distictas. ad. 2. dd. q u m e q n — ee

pe. ppe e ut videat unu. 7 p 9ns solo tal' dubonis e maifes
tao vitus. S3 solo dubitatoz exnee n. Exm q dubitat
utr astra sit pia ul' ipia. 7 plur q sit pia. qz nus par e
nus pfcis qui 9petit corib' celestib3 cu sit cor pfca. ul' si
plur q sit ipia. qz nus ipar e nus q n diuidi q bn 9ue cor
b3 celeb3 cu n diuidat p sba p h q a sciret solue istas roes
q faciut dubie exnee 7 n ppe n eet ppe vitet unu. qz cor
celestia q ad pite ul' ipite astroz no sbdut nre cogni
co m di i ppo. q ot argumitatoes q adduc 9 icarne3
st exnee q ad 9gne nuz nle. 7 io p hec q as sit solue
tales roes no maifestar ei vitas. qz ipa icar n sbdit
nre cogni n li. p possit icarnari sua q no. qz si tu
Q ... r utr una tas e isepal' 7 opa ei isepalia. P q d
hug. de t. g si una p e icar ta 7 a. ¶ Si icar q tu
ad deita eade notal' at celus. n p d notal. qz tc 9vet

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

duas tunicas non dicitur nisi unus tunicatus et non duo. Sed non est hic quia filius dei assumens duas naturas humanas cum habitu indutus sit ut homo non diceretur .2. homines. nec posset dici unus homo. quia cum posset egrotare secundum unum corpus suum unam naturam et non secundum aliam. immo esse sanus idem homo esset simul sanus et eger. Ulterius sequeretur ultra posito quod verbum assumeret naturam muliebrem puta matrem suam. sequeretur quod esset mulier et quod christus esset maria. quod est inconveniens. Contra sicut se habet una natura ad diversas personas. sic se habet una persona ad diversas naturas. Sed una natura potest assumi a tribus personis. quare etc. Item omnis persona divina sicut est equalis potentie cum incarnatione et potentia. sed non est sic quod pater possit modo incarnari et assumere naturam humanam quam non habet filius. quare et filius modo potest. quare etc. Responsio dicunt quidam quod hoc est impossibile non propter repugnantiam ex parte nature assumentis. sed ex parte nature assumpte quia in illis que sunt eiusdem speciei non fit generatio nisi per existentiam. quare cum in uno supposito non sit nisi solum unum existens in uno supposito non potest esse generatio eiusdem nature speciei. due enim albedines non possunt esse in eadem parte superficiei. quia non habent esse distincte nisi a distinctis subiectis. sic nec nature nisi a distinctis suppositis. Item suppositum divinum quia continet virtutes suppositorum creatorum ideo potest sustentare naturam creatam sicut supposita creata frequenter. Sed nunc est sic quod virtus suppositi increati et virtus suppositi creati que continetur in deo virtualiter non videtur differre nisi secundum magis et minus intensive. quare cum virtus creata in supposito creato non possit sustentare duas naturas. et per consequens non possit sustentare duas naturas nec suppositum divinum potest sustentare nisi unam naturam quamvis forte possit sustentare modo nobiliori. Item si posset sustentare .2. naturas humanas posset .3. et .4. et tunc posset sustentare infinitos homines si essent quod videtur inconveniens. Aliter dicitur quod posset assumere infinitos homines si essent et assumere naturas plures et diversas eiusdem speciei et diversarum specierum. et hoc patet quia si respiciamus ipsam incarnationem a parte cause efficientis sive a parte cause terminantis suppositum virtus infinita. Sed nunc est sic quod virtus infinita non potest adequari et terminari per aliquid finitum. quare cum virtus sustentativa in incarnatione tam active quam terminative sit infinita per nullum finitum potest terminari. et per consequens sequitur quod non posset sustentare tot naturas quin adhuc posset plures. Item quia suppositum divinum continet virtute virtutem unius suppositi creati potest sustentare unam naturam. quare cum contineat virtutes omnium suppositorum creatorum potest sustentare naturas alias quam sustentant ipsa supposita. puta naturam gaudentii et paulini. quare etc. Item natura quantum ad suam unitatem et indivisionem antecedit suum suppositum sic tamen est et non solum antecedit quantum ad suam indivisionem sed et quantum ad suam naturalem diversitatem. patet enim quod natura est prior quam suppositum suum et eadem ratione in eadem specie cum sua supposita non specialiter quantum ad suam diversitatem naturalem antecedit sed habet ad suppositum. quare si natura antecedit et est prior quantum ad diversitatem naturalem quam ipsum suppositum potest fieri quod in uno supposito diverse nature eiusdem speciei sint que secundum se ipsas erunt indivise et diverse forte et effective per agentem. Ex quo enim natura se ipsa habet diversitatem et non per suppositum non est necesse quod sit diversitas suppositorum propter diversitatem naturarum. et hoc maxime quando suppositum est redundans a natura et virtutis infinite. sicut est in proposito. Item hoc est perfectionis in deo quod multiplicentur in eo relationes secundum rationem. sicut patet ex parte creationis. quare cum posito diversas naturas assumi ab una persona sit multiplicare relationes secundum rationem in eadem persona ad illas naturas hoc erit perfectionis. et per consequens illi persone attribuendum. Sed utrum persona verbi assumens plures naturas humanas esset plures homines vel unus homo est questio. et sunt hic opiniones. quidam dicunt quod cum homo significet naturam in concretione ad suppositum et denominative secundum damascenum libro 3 capitulo 12. dicitur in unaquaque ypostasi denominative ordinatur. dicendum enim quod in habendo diversas naturas et homo humanas in proposito sit tamen unum suppositum quod esset unus homo et deberet christus dici unus homo. Alii dicunt quod non esset unus homo nec plures quod sic declarant. quandoque enim videmus quod de ratione nominis est ipsa vox

et significatum et si significatum non sit unum licet sit una vox non dicitur quod sit unum nomen vel proprie nomen. sed dicitur quod est nomen synonimum sic dicunt quod est in proposito quod de ratione huius nominis homo est quod significet naturam humanam et suppositum. non ad pluralitatem eius non sufficit pluralitas nature solum. sed oportet quod sit pluralitas suppositi. quare ad unitatem eiusdem non sufficit unitas suppositi. sed oportet quod simul cum hoc concurrat unitas nature. unde unus homo dicitur una natura et unum suppositum plures homines plures nature et plura supposita. In proposito autem est unum suppositum et due nature humane. et ideo non esset unus homo nec plures homines proprie. Alii dicunt quod aliud est de nominibus adiectivis et aliud de nominibus substantivis. nam quia adiectiva habent in totali dependentia ad suppositum numerantur et multiplicantur ad numerationem suppositorum. sicut patet in divinis. dicuntur enim persone divine esse equales non tamen equalia. substantiva vero quia non habent talem dependentiam ad suppositum ideo non numerantur nec multiplicantur ad numerationem suppositorum. sed solum numerantur per hoc quod forma significata per tale nomen numeratur. et quia in proposito forma ipsa significata puta natura humana numerata ideo dicunt quod essent plures homines. Ad argumentum primum principale dico quod assumptum est falsum. scilicet quod deus non possit facere duas albedines in eadem superficie. exemplum de divinis in argumento. dico enim quod deus posset facere duas albedines que secundum se ipsas essent indivise et divise forte et effective per agentem. dato tamen quod non posset adhuc non concluditur quia non est similis proportio accidentis ad subiectum et nature ad suppositum. accidens enim quantum ad suam unitatem et diversitatem per subiectum habet. ideo non multiplicatur nisi ad multiplicationem subiecti. non autem natura per suppositum. suppositum immo antecedit. sic frequenter dictum est. Ad id vero quod dicitur in argumento quod non est generatio nature in eadem specie nisi per existentiam subiecti. dico quod generatio nature in eadem specie est specialiter in supposito. non tamen oportet quod si sit unum existens quod ipsa hec sit una natura. nam pono cum uno tali esse existentie vel subsistentie ipsius suppositi quod quelibet non haberet suum proprium esse actuale existentie. Ad quartum dico quod argumentum erit contra sustentationem virginis. virginitatis enim quod divinum suppositum non habeat virtutem nisi unius suppositi creati. quia non solum habet virtutem unius suppositi humani. sed omnium. adhuc etiam non sequeretur virtus unius suppositi creati non potest nisi unam naturam sustentare. ergo nec virtus talis suppositi contenta in supposito divino posset nisi unam naturam sustentare. nam virtus talis in deo est virtus non arctata sed infinita. in supposito vero creato arctata est. Ad .3. dicendum quod propter divina persona sustentare tot creata nec fictum in infinitos homines si essent non adhuc est quererent virtutem suam infinitam sustentandi. in quo patet quod assumptio non est in ipsis consentiens. unde sic sustentat cum collapsu generali totam creaturam in perfecte illapsu speciali infinitas creaturas si essent sustentaret. Ad principale dico quod assumptio non terminaretur per se ad diversas naturas assumptas que secundum se ipsas forte essent diverse et indivise et est quare ut aliquid dicitur quod terminus est suppositum verum est quod natura terminatur ad naturam ut delectam. ut dico quod terminus est cum simultas per se ex communi cum supposito nature autem assumpte sit simultas. exemplum de accidentibus in sacramento altaris. Ad .2. dicendum quod accipiendo suppositum proprie non tenet ista consequentia nam video quod sicut accidens non potest realiter dividi nisi per diversas species. tamen species accidentis non potest realiter dividi per diversa supposita proprie que sit de genere accidentis accipiendo suppositum pro illo in quo esse rei sustentatur. sed diversitatem per diversa subiecta que sunt supposita de genere substantie accipiendo tamen suppositum improprie pro individuo tunc tenet consequentia ut patet. Nam sicut genus accidentis non dividitur nisi per species diversas sic nec species dividitur nisi per diversa individua. quia albedo accepta specialiter dividitur in diversas albedines que sunt nature quedam individue. non tamen supposita proprie. eodem modo dico in proposito quod essent plura supposita accipiendo suppositum improprie quia essent plures nature humane individue. Ad .3. dicendum quod non est simile de isto nomine tunicatus cum sit nomen adiectivum. et de isto nomine homo cum sit substantivum. Ratio autem dicta est superius. in

solonis. quod vero arguitur non est contra nos quia nos ponimus quod essent plures homines. et non unus homo. Verumptamen posset dici quod est dicendum quod verbum esset mulier et quod christus esset maria accipiendo pro supposito tales propositiones essent vere accipiendo autem pro natura non haberent veritatem.

q° .1. Queritur utrum verbum possit assumere naturam creatam rationalem que non frueretur ipso. quod non. agente disposito et passo presente et actione existente necessaria agens immediate agit et elicit actionem suam necessario. sed nunc est sic quod in illa unione agens est dispositum prius ipsa natura intellectuali assumpta et obiectum beatificum presens. et actio et talis obiecti necessaria et necessario quia voluntas necessario vult finem ultimum. quare etc. Item minor est unio cum divina essentia vel cum divinitate per gratiam quam sit unio incarnationis. sed si unio non potest esse sine fruitione. quare et unio incarnationis que est maior non potest esse sine fruitione. probatio assumpti est per hoc quod minor est unio ad divinitatem per habitum glorie quam sit unio nature assumpte cum verbo. et tamen certum est quod non potest esse sine fruitione. quare etc. Item augustinus 13 de trinitate capitulo 19 dicit quod hec est maxima gratia in rebus per tempus exortis que possit esse. sed maior esset gratia si includeret fruitionem quam est gratia coniunctionis. quare etc. Item si natura assumpta non frueretur posset tamen declinare a fine recta. sed declinare a fine recta est peccare. ergo si deus assumpsisset naturam que non frueretur assumpsisset naturam peccatricem et iniquam. quod est contra sanctos omnes. Item lex contradictoriorum talis est quod potest applicari non solum rebus creatis sed et increatis. ex hoc sic arguitur fruens et non fruens sunt contradictoria. quare si verbum assumeret vel posset assumere naturam non fruentem cum ipsum sit fruens idem suppositum esset fruens et non fruens. et sic contradictoria vera essent de eodem. Si dicatur quod ex hoc non habetur quod idem suppositum sit fruens et non fruens que sunt contradictoria. sed quod non sit fruens. Contra secundum philosophum perihermenias dicitur quod ad affirmativam de predicato infinito sequitur negativa de predicato finito cum constantia subiecti. ergo sequitur suppositum est non fruens. ergo non est fruens. Contra dicitur possit assumere naturam irrationalem. ergo multo fortius posset assumere naturam rationalem non fruentem. probatio consequentie est per hoc quod repugnantia maior videtur esse inter naturam irrationalem et suppositum divinum. quare si naturam irrationalem potest assumere sicut iam probabitur. poterit multo magis naturam rationalem non fruentem assumere. Item verbum assumit naturam ad unitatem persone et non essentie. sed nunc est sic quod unio beatifica que est per fruitionem est immediate et per se ad essentiam. unio autem incarnationis est immediate ad personam. quare una unio non includit aliam necessario. Item tenetur adhuc quod non est unio esse vel essentie ad essentiam in unione nature humane cum verbo. scilicet quod essentia sit essentie. vel quod uniretur ad essentiam. Item tunc est unio quod impossibile quando essentia divina sit obiectum fruibile nec humane coniuncte in persona. Responsio dicunt quidam quod actus fruitionis in hoc perficitur quod ipsum fruibile representat se voluntati ipsi voluntati fruenti immutat enim per ipsam potentiam intellectivam ad actum intelligendi et ipsa potentia intellectiva tunc immutat ipsam voluntatem omnino secundum obiectum beatificum quod ipsam afficit et allicit et sic elicit actum amoris in quo consistit fruitio perfecta et ultimata. nec sub istos requiritur in actu fruitionis ut habiliter ipsam potentiam ad proximum et faciliter eliciendum ipsum actum ut sic dicatur ipsi quod idem ratione quod faciunt habitus in aliis causis sive virtutibus. hoc solum facit ipsa unio nature cum verbo et per consequens natura rationalis non fruens non potest a verbo assumi. Rationes ponuntur ad hoc quarum prima est per exemplum. si oculus posset videre ad similitudinem et esset lux ipsius lux non posset immutare oculum sub ratione perspicui ad actum perspicui non immutaretur sub ratione visibilis ad actum videndi. quare cum mens ipsa presit videre ad similitudinem et esset sibi unitum ipsum verbum non posset illam verbo ipsi mentem immutare ipsam ad actum perfectum dicendi nisi immutet ad actum videndi et amandi. et per consequens sed mens intellectiva et amando obiectum beatificum frueretur. quare etc. Item maior est ordo vel quod ad
nal

influendum esse ad potentias quam essentia. quod patet per hoc quod potentie fluunt ab essentia et non econverso. sic dicit commentator. sed nunc est ita quod in patria per beatificatur ipsa potentia et ex redundantia beatificatur ipsa essentia. quare multo fortius ex beatitudine in essentia redundaret beatitudo in potentias. sed in unione nature assumpte a verbo beatificatur essentia. quare ex consequenti beatificatur ipsa potentia. sed beatitudo potentie est beatitudo fruitionis. quare etc. Item si natura assumpta non frueretur cum haberet liberum arbitrium bene posset operari et male. et per consequens mereri et demereri premiari et dampnari. quod quidem de deo abhorrent aures pie. Item actus est ipsius suppositi tamquam elicientis. quare si natura illa posset peccare diceretur quod deus peccaret quod est absurdum. Ad questionem dico quod loquendo de potentia dei absoluta dico quod deus posset assumere naturam rationalem non fruentem. Quod probo primo ex parte persone assumentis. 2° ex parte nature assumpte. primo sic ostendo ex parte verbi assumentis. alia est actio qua beatificat ipsam creaturam rationalem. alia qua sibi unit et sustentat naturam rationalem ita quod iste due actiones sunt diverse et distincte et ipsum verbum alio modo se habet ut sustentat et ut beatificat. sed nunc est sic quod quando actiones sunt diverse et sunt ad extra cum sit voluntarie et libere potest deus facere unam in creatura non faciendo aliam. sicut autem est in proposito. nam iste due actiones sunt ad extra. quia per comparationem ad ipsam naturam creatam. quare etc. exemplum de deo in patria sanctos beatificat et non tamen unit eos sibi personaliter. quare eodem modo potest unire sibi personaliter et tamen non beatificare ipsam naturam rationalem. Item ex parte essentie dicatur sic. alia est ratio ipsius essentie ut entitas vel veritas et alia ut bonitas et per consequens sicut per hoc quia alia ratio est essentie divine et alia ratio ydee cum ratio essentie sit absolutior et prior. et ratio ydee sit posterior et ampliata per comparationem ad rem extra. et ideo potest deus ostendere essentiam suam absolute non ostendendo sub ratione ydee. Ex hoc sic arguitur propter essentia divina sub ratione bonitatis beatificat. et essentia divina potest se ostendere sub ratione entitatis non ostendendo se sub ratione bonitatis. non ergo ideo posset uniri verbo et sic unita verbo non frueretur ipso quamvis videret ipsum verbum sub ratione entitatis et veritatis ex quo non videret sub ratione bonitatis. Concederent aliqui ad hoc quod licet entitas et veritas rationes sint priores bonitate vel ratione bonitatis quantum ad intellectum tamen in se sunt convertibiles et se natura concomitantur. et bene in patria non potest videre unam sine alia. et ad confirmationem dicunt quod non est simile. quia ratio ydee est ratio magis determinata et ratio ad extra et quia extranea ab ipsa esse in quantum beatificativa. non sic autem est de ratione bonitatis. Secundo probatur idem ex parte nature assumpte sic propter quod talis assumpta est libera quia intellectualis. si deus dimitteret ipsam naturam sibi ipsi et sue libertati quantum ad actionem cum libertas voluntatis non sit solum in eliciendo actum. sed in eliciendo hunc vel illum et dimittendo actum quod prius habuit. posset talis natura si delictum quantum ad actionem non elicere aliquem actum circa obiectum de mundo et cum fruitio consistat in actuatione dei sequitur quod talis natura assumpta a verbo posset non frui. immo adhuc dato quod tunc non prius frueretur ex quo de libertate voluntatis sit dimittere actum quem habet et sic dimittere quod vel eliciat aliquem actum vel quod non eliciat aliquem actum de mundo. sequitur quod talis natura posset non frui omnino illo verbo. Item quando res est ipsius esse et potentia ab ipsius actione. hoc enim certissimum est in qualibet creatura de mundo. quare ex quo sit quando res ipsius esse et potentia ab ipsius actione posset deus influere ad conservationem essentie in qua res quedam est conservando ipsam et non influere ad conservationem ipsius in quantum est elicitiva actus. nec per consequens conservare ipsum actum. sic legitur factum in daniele quod ignis lucebat et calebat in se non tamen ardebat illos .3. pueros. nec comburebat missos in fornacem ignis ardentis. et per consequens sequitur quod natura assumpta verbo posset unita esse verbo personaliter. non tamen frueretur eo si deus non influeret ad conservationem eius in quantum est elicitiva actus. cum Hec autem scilicet quod deus possit

influe[n]t ad conservatio[n]em ... elicitu[m] act[us] d[icitu]r. b[ea]t[u]s aug[ustinus]
22. de c[ivitate] d[ei] c. 18. i[n] auctoritate q[ue] sic incip[it]: efficacie p[ar]s. 7. 13. de c[ivitate]
c. 18. i[n] 4[a] auct[oritate] q[ue] sic incip[it] ... h[ec] virginia q[uod] poss[it] suppo[situ]m
divinu[m] i[n] tempore v[ir]tute sua q[uod] n[on] meli[us] ... sta[re]t ...
... faceret suppo[situm] ...
... poss[it] h[abe]re om[n]es
op[er]ationes ... in suppo[sito] ... D[icitu]r t[ame]n q[uod] n[on]
de f[a]c[t]o n[on] assu[m]psit ... ne ... pot[uit] ... sic ...
p[ro]p[ter] tres congruentie: x[ristus] n[on] incarnat[us] fuit ut ee[ss]et cap[ut] n[ost]r[u]m et me
diator d[e]i et ho[min]um et redemptor n[oste]r ... nob[is] spem
g[lori]a[m] regni celestis obti[n]e[n]d[i] ... ut ee[ss]et cap[ut] n[ost]r[u]m ...
... decuit q[uod] h[ab]eret su[m]ma[m] et max[im]a[m] gr[ati]am ... cap[ut] ...
influe[n]t i[n] me[m]bra. Su[m]ma ... gr[ati]a e[st] ... co[n]su[m]mata ... co[n]su[m]ma
ta gl[ori]a e[st]. S[ecundu]r q[ui]a venit ut ee[ss]et mediator. id[e]o debuit et decu

[illegible]

sit nisi rationalis individua substantia. quare etc. ¶ Item si illud quod est in plus cadit sub unito, et id quod est in minus potest cadere sub unito, sed non est sic quod beatitudo quae est perfectio naturae rationalis ultimate cadat sub unito, et est plus quam sit talis unio naturae cum verbo, haec scilicet suppositio quod talis unio potest esse naturae intellectualis cum verbo vel supposito divino, quia talis unio scilicet naturae humanae cum verbo potest cadere sub unito, quod videtur esse inconveniens. Oportet autem beatitudo esset plus quam talis unio: probatio quod non intellectualis possit uniri verbo, probatur ex hoc quod id quod solum perficit naturam rationalem est plus quam id quod perficit naturam intellectualem, quare cum beatitudo non possit esse perfectio nisi naturae intellectualis, si talis unio possit esse in non intellectuali, beatitudo est plus quam talis unio. ¶ In alia littera etiam sic: perfectio perficiens naturam rationalem excedit quamlibet perfectionem perficientem naturam intellectualem quae potest esse in non intellectuali; potest cadere sub unito solum naturae, et ita unio ad verbum caderet sub unito. ¶ Item Augustinus 13 de trinitate c. 19 facit hanc consequentiam et probat eam: quod si filius hominis est unitus deo, ergo homo potest frui deo. ergo videtur si non intellectualis potest uniri deo, potest frui deo. sed non intellectualem frui deo est impossibile. quare etc. ¶ Ista consequentia est bona, sicut consequentia Augustini est bona, et arguatur fortius. ¶ Item esse et posse in quibuslibet rebus sunt proportionata. ergo quod non est potentia assumi ad esse nobilissimum, nec potest secundum se potentia in actum nobilissimum. ergo si non intellectualis potest assumi ad esse nobilissimum quod est divinum, et posset etiam assumi ad actum secundum se nobilissimum qui est fruitio. sed potest non intellectualis non potest assumi ad fruitionem. quare etc. ¶ Dicit ergo iste quod natura divina dicitur esse in rebus uno modo generaliter et naturaliter, et hoc modo est per illapsum communem, et modo nobilissimo et speciali; secundo modo per illapsum specialem in natura assumpta a verbo, in quo illapsu magis unitur divina natura cum ipsa re quam ipsa res cum se ipsa, et permittitur naturam habere suppositum proprium. In isto autem illapsu ad hoc maior est unitas quam unitas personalis, non permittitur propter maiorem unitatem naturam ipsam assumptam habere suppositum proprium, sed assumi ad alienum. Sed in isto illapsu et quantum ad esse et quantum ad actum secundum illabitur natura, non enim permittitur habere suum esse nec suum actum nisi per talem illapsum, sicut dicit beatus Gregorius 16 moralium super illud Iob 23: ipse solus est. unde cum etiam nulla sint per suas operationes et ipsi determinentur secundum philosophum 5 metaphysicae, non illabitur divina natura quantum ad esse nisi illabatur quantum ad operationem et actum secundum quae est operatio, quare eodem modo est in illapsu secundo, quod numquam sic illabitur quantum ad primum actum quod est esse vel subsistentiae quin illabatur quantum ad actum secundum quod est fruitio. cum ergo constet quod non intellectualis non potest illabi divina natura quantum ad actum fruitionis secundum omnes, quare non potest illabi illapsu speciali ad actum primum, scilicet ad actum essendi sive subsistendi in supposito divino. ¶ Haec confirmat per Augustinum de spiritu et anima c. 14 ubi dicit quod humana natura assumpta quae est ad virginem dei. ¶ Item dicit 8 de trinitate c. ult. quod spiritus sanctus non assumpsit columbam in unitatem personae. ¶ Item omnes perfectiones continentur excellenter in supposito divino. quare et perfectio gratiae gratum facientis et per consequens debet naturam assumptam esse gratuitam, sicut gratia gratum faciens facit. ex hoc sic arguitur: non intellectualis non potest habere esse gratuitum, quare a supposito divino non potest assumi. ¶ Item unio per gratiam est minor quam sit unio naturae assumptae a verbo. sed non intellectualis non est capax primae unionis, quare non est capax gratiae maioris unionis quae est naturae cum supposito divino. ¶ Sed ego dico primo quod omnis creatura potest assumi ad unitatem divinae personae quae est assumptibilis. 2o quod per talem unitatem suum assumptorum est communicatio ydiomatum. ¶ 3o quod non intellectualis sic assumpta posset dici uno modo perfecta, 4o modo non perfecta. ¶ Primum patet quia in triduo mortis fuit personae unio ubi cum corpore et anima, tunc non fuit unita corpori, sed corpus per se est non intellectuale. quare a pari potuit assumi natura non intellectualis sine corpore sine ratione ad animam rationalem. ¶ Item hoc est verum in carnis ex parte naturae assumptae, quia natura assumptibilis potest in divino modo accidentis quae est tamen substantia, et quia unitas naturae non praesupponit unitatem suppositi ex parte verbi assumentis quia continet perfectiones omnium suppositorum creatorum. quare est non minus creatura intellectualis praeter id unde modo accidentis quod faciat non intellectualem; unitas naturae intellectualis praecedit unitatem suppositi sui, et verbum continet perfectiones omnium suppositorum tam intellectualium sicut et rationalium. Secundo ratio videtur quod non intellectualis sit assumptibilis. ¶ Item super Genesim 16 dicit Augustinus quod deus est potentiae naturalis et obedientialis, quare cum creatura tantum sit assumptibilis secundum potentiam obedientialem et non secundum potentiam naturalem, et secundum potentiam obedientialem omnes creaturae aequaliter se habeant ad deum, secundum quod videtur dicere Augustinus 12 c. x ubi dicit quod summus deus habet aequalem potentiam respectu omnium. Haec est sententia. quare sicut potest assumi natura rationalis ita potest assumi natura intellectualis. ¶ Hoc confirmatur per Augustinum de vera religione c. 21 dicit quod Christus non assumpsit aereum corpus ut ostenderet se visibilem, sed assumpsit verum corpus. Sed ostendere se visibilem potuisset in corpore aereo assumpto, ideo videas auctoritatem. Certum est autem quod corpus aereum est quaedam non intellectualis. quare etc. hoc ideo teneo ad praesens.

¶ Secundum vero, scilicet accipiendo talem naturam fieret communicatio ydiomatum, quod est secundum declarandum. dicunt aliqui quod non. nam sicut in triduo mortis corpus et anima fuerunt subsistentia in supposito verbi, quia numquam separata a verbo, licet enim fuerint unita, tamen non fiebat communicatio ydiomatum ut diceretur corpus est deus, anima est deus et econverso, sic in supposito non personali, dato quod lapis esset deus, per hoc fieret. non enim talis assumptio ad unam unitatem quod non essent ad invicem communicatio ydiomatum. ¶ Sed contra hoc arguo dupliciter, primo sic: quare est communicatio ydiomatum est quod duae naturae communicant in eodem supposito et unum potest denominare aliud concretive, sicut patet in istis casibus, quia enim grammatica et logica unita sunt in eodem supposito, ideo unum denominat concretive; dicimus enim quod grammaticus est logicus. quare si verbum assumeret naturam non intellectualem, cum duae naturae communicarent tunc in eodem supposito, scilicet natura divina et natura non intellectualis, sicut modo communicant natura divina et humana, eodem modo fieret ydiomatum communicatio sicut nunc, ita quod posset dici quod deus est lapis et econverso, sicut modo dicitur homo est deus et econverso. et quod possit fieri communicatio ydiomatum propter talem concretionem sive existentiam in supposito divino dicit Augustinus libro de baptismo parvulorum libro primo; dicit enim quod propter distantiam existentiae et firmitatis hominis filius hominis ambulabat in terra et filius dei manebat in caelo, propter unitatem vero personae filius dei ambulabat in terra et filius hominis manebat in caelo. ¶ Secundo de trinitate libro primo c. 16 quod talis erat unio quae hominem faceret deum et econverso. ¶ Sed quomodo non intellectualis esset assumpta ad personalitatem, quod est tertium declarandum, dico quod naturam esse perfectam respectu ad personalitatem potest intelligi dupliciter: uno modo quod sit perfecta personalitate intrinseca, et sic dico quod non intellectualis non potest assumi ad personalitatem, quia nec assumitur isto modo ad personalitatem nisi quod est aptum natum perfici naturaliter, quod non est non intellectualis, sed solum intellectualis. ¶ Alio modo comparatur ad personalitatem extrinsecam. sed tunc distinguo quia hoc potest esse dupliciter: quia aut quia ad dicitur assumi ad personalitatem extrinsecam sive extraneam quia substantiatur in alio quod est medium per quod cum sit natura intellectualis, aut quia substantiatur in per se immediate. Si primo modo intelligatur, sic dico quod non intellectualis potest dici perfecta personalitate extrinseca. potest enim sic assumi ad talem personalitatem extrinsecam ut substantietur scilicet in supposito divino cum quibus per naturam contineat virtutes omnium suppositorum creatorum. sic tamen est. ¶ Si autem intelligatur secundo modo, sic dico quod non intellectualis non potest assumi ad personalitatem extrinsecam. non enim potest substantiari naturaliter in persona divina secundum modum perfectum, sed quod persona divina non potest substantiare naturam intellectualem secundum quod habet virtutem perfectionis nisi per hoc quod continet virtutes suppositi talis naturae. creaturae continet non quibus persona divina non solum virtutes suppositorum quae sunt perfecta, et quae non sunt perfecta. sicut enim persona filii assumpsit naturam humanam ad personalitatem, quia habebat virtutem suppositi humani, non assumpsit sicut virginis, quod si diceremus substantiam naturae asini substantiaret eam non in quantum continet virtutem hominis, sed in quantum continet virtutem asini modo excessivo. et sic substantiaret naturam asini vel lapidis non in quantum continet suppositi creati virtutem quod non est perfectum. naturam autem rationalem substantiaret verbum divinum secundum modum perfectum, quia substantiat ipsam naturam humanam

secundum quod continet virtutem suppositi humani quod est perfectum, et quia iste modus ipsi rationi est proprius naturae intellectuali. ideo magis dicitur de ea quod non intellectualis non sit perfecta, sed dicitur quod sit perfecta personalitate extrinseca, quia solum substantiatur in perfecto, sed non sic perfecto modo quod non esset perfecta. ¶ Ad primum patet per dicta quod cum dicitur quod si non intellectualis esset assumpta quod esset perfecta et non perfecta, quod non concluditur. non enim sequitur: non esset perfecta personalitate propria vel intrinseca, sed extrinseca, et ideo non oportet quod esset nec intellectualis intrinsece sed extrinsece. Hoc est dicere quod non oportet ita naturam ad hoc quod esset sic perfecta esse in se intellectualem, sed solum quod substantietur in persona quae est media intellectualis, vel dicendum quod non illa non esset perfecta. Et cum dicitur quod in deo idem est suppositum et persona, dicendum quod quamvis idem sit in deo, tamen quia tamen non esset in persona nisi per modum, ideo dicitur esse ipsum absolute sicut dictum est. ¶ Ad 2m quod tunc unio caderet sub unito, dicendum quod iste modus arguendi non valet nisi quando magis et minus sunt eiusdem generis. ¶ Exemplum non valet: beatitudo est magis quam producere asinum, ergo si beatitudo cadit sub unito etiam producere asinum etc. ¶ Ad 3m de Augustino dicendum quod consequentia Augustini potest esse fortis supposito antecedente et potest esse minus fortis, potest esse isto modo. Augustinus enim vult ostendere quod non debemus desperare quin possimus frui deo vel fruemur deo. nam si filius hominis unitur deo fruitur deo, sequitur quod homo non fruitur deo, sicut sequitur homo est animal rationale ergo homo est rationalis. Si autem isto modo teneatur consequentia Augustini, tunc non valet ad propositum, quia non intellectualis non sic unitur quod possit frui sicut facit natura humana, et ideo non possumus concludere quod non intellectualis possit frui deo. Sed si ideo antecedens esset verum quod non intellectualis uniretur deo et frueretur, tunc sequeretur fortius quod non intellectualis possit frui. Sed non est sic, quia antecedens est falsum et consequens similiter est falsum. ¶ Vel potest esse consequentia bona Augustini gratia materiae non gratia formae. nam cum homo habeat potentiam intellectivam et volitivam per quas potest frui obiecto beatifico et est aptus natus ad fruitionem, ideo sequitur gratia materiae: homo iste unitur, fruitur deo, non quia unitur sed quia habet tales potentias per quas potest frui. ideo sequitur quod homo potest frui deo. sed non sequitur de intellectuali, cum talis non sit apta nata frui deo, sed sit apta nata ad unionem. ¶ Ad 4m cum dicitur elevata esse etc. dicendum quod si intelligatur de esse et potentia quod elevetur ad elevationem consimilem, sic habet veritatem. nam sicut tale esse non substantiatur propria personalitate sed personalitate divina, sic eius potentia substantificaretur in tali personalitate. ¶ Alio modo dicitur quod esse actus secundum potentiam nec proprium nec est actus potentiae, quod sic esse talis non elevaretur ad actum essendi nobilissimum in quo primo esset secundum intentionem, sed solum extrinsece. enim ipsum esse divinum est ipsius suppositi divini. sic potentia eius non elevaretur nec diceretur elevata ad actum nobilissimum in quo esset actus eius elicitive formaliter, sed tamen ipsius divini suppositi vel naturae divinae cui intrinsece est ipsum esse divinum, suus actus primus ad quod assumeretur esse. et sic diceretur quod sicut esse suum non intellectualis assumpta non haberet esse divinum intrinsece, sed solum suppositum divinum, sic diceretur quod potentia fundata in tali esse non frueretur, sed solum suppositum divinum per naturam divinam, non per talem naturam operaretur habere esse divinum. 3o dicendum sic quod quamvis ex parte agentis sint plures rationes et quidem ex parte effectus potentiae est effectum secundum unam rationem comparatum ad agens secundum aliquam rationem ex parte agentis habere proportionem, et tamen comparando effectum ad agens secundum aliam rationem suam non habebunt ad invicem proportionem agens et ipse effectus. sicut autem est in proposito. nam suppositum in quantum substantians habet proportionem ad substantiationem ipsius naturae intellectualis, quia habet rationem ipsius naturae intellectualis, quia sic possit substantiare, quia suppositum divinum continet virtutes omnium suppositorum creatorum et naturarum et per consequens habet proportionem ad substantiationem ipsarum. sed suppositum divinum comparatum ad potentiam fundatam in non intellectuali non habet proportionem in quantum beatificans, quia ut sic non habet proportionem nec ad potentiam quae est naturae intellectualis naturae et ideo non intellectualis fundata, ergo modo dicitur sic quod esse beatitudinis non elevaretur

ad actum essendi nobilissimum, quia elevaretur ad primum substantiae non in quantum habet virtutem perfectam, sed in quantum habet virtutem suppositi creati. sic tamen est supra et in non elevaretur, non deberet elevari potentia ad actum nobilissimum quae est perfectionis quantum ad secundum, et tamen suppositi creati est fruitio. ¶ Ad 2m de Augustino dicendum quod est ratio de congruo, non est impossibile assumi quod non est assumptum. vel quod non est ad virginem, vel dicendum quod non sequitur: est ad virginem, ergo est assumptibilis; si ergo non est ad virginem non est assumptibilis. immo est fallacia consequentis a destructione antecedentis. ¶ Ad 4m de Augustino dicendum quod non loquitur de potentia sed de facto per comparationem ad creaturam. dicit enim quod spiritus sanctus non assumpsit columbam ad unitatem personae. ¶ Ad 4m suppositum quod suppositum vel divina esse posset facere quaecumque facit gratia et gloria, ad hoc non sequeretur quod non assumpta a verbo frueretur eo, quod non est necesse ut esset prius in quantum beatificans, sed solum esset prius in quantum substantians. cum enim beatificet et substantiet, sunt actiones ad extra et per consequens non per unam facere in creatura non facit aliam. Eodem modo dico in proposito, quia si suppositum divinum continet perfectiones gratiae gratum facientis, non tamen oportet quod daret esse gratuitum naturae intellectuali si ipsam assumeret, cum talis natura non sit capax esse gratuiti, et ipsum ut sic continet talem perfectionem animae posset esse absens tali naturae assumptae. ¶ Ad quod dicitur quod minoris unionis quae est per gratiam non intellectualis non potest esse capax etc., dicendum quod unio per fruitionem est nobilior quam ad nobilitatem fruitionis quam sit unio solum naturae assumptae ad unitatem personae. mallem enim habere fruitionem sine unione tali personali quam talem unionem sine fruitione, dato tamen quod talis unio sit absolute maior. unde dicendum quod iste modus arguendi non valet nisi quando magis et minus sunt eiusdem rationis. ¶ Ad primum principale dicendum quod dato quod quaelibet pars lapidis sit lapis et quaelibet pars lapidis esset deus, ad hoc non sequitur quod perfectius unitur quam homo cuius quaelibet pars non est homo, et nec quaelibet pars est deus, quia hoc non est propter maiorem perfectionem unionis, immo esset hoc non causa ut causa, immo est propter modum naturae assumptae quae habet eandem denominationem in toto et in partibus. ¶ Aliter dicitur quod si quaelibet pars lapidis esset deus, quia partes non assumuntur nisi propter relationem ad totum, et ideo totum per se assumitur et non partes, et ideo diceretur quod lapis esset deus et non quaelibet pars lapidis diceretur deus. nam lapis ut est totum ultimate praeter partes lapidis, sed non ut est totum integrale eius sunt istae partes, et quaelibet pars lapidis non esset deus quia illas assumpsit, sicut non dicitur anima vel corpus sed homo. ¶ Ad 2m dicendum quod unio quae est in patria per modum perfectionis per fruitionem est maxima in nobilitate, ad quam non potest attingere non intellectualis. vel dicendum quod prima est vera de potentia naturali, non obedientiali. verum tamen est quod nobilior non habet nobiliorem potentiam naturalem ad nobiliorem perfectionem, sed non est verum de potentia obedientiali quod una creatura habeat potentiam obedientialem ad nobiliorem perfectionem quae est ex parte rei quam alia creatura, licet forte esset nobilior vel posset esse quantum est ex parte modi etc. unde quod si non intellectualis uniretur cum verbo, quod non esset a parte modi in perfecta unio sicut est naturae rationalis cum verbo, licet tamen ex parte rei scilicet ubi sit aequalis. ¶ Ad 4m quod non rationalis sic se habet ad personalitatem quod non potest esse quando habeat personalitatem vel in secundo vel in 4o etc., dicendum quod non est similis ratio, quia si non rationalis deberet assumi ad aliquam unitatem oportet sic assumi quod assumens sit sub ipsa natura assumpta, et quia non est sub ipsa natura rationali, non ideo quod est per se solum. non enim non habens personalitatem excellit naturam humanam, ideo esse non potest quando non rationalis assumpta habeat personalitatem vel in secundo vel in 4o. sed tamen sub tali natura esset ad quod non esset per se et posset ipsam assumere, tamen non haberet veritatem. non sic autem est de non intellectuali, quia cum solum suppositum divinum quod est per se habeat perfectiones et virtutes omnium suppositorum creatorum modo excessivo, et per consequens sequitur quod ipsum non intellectualem quandam modo personalitate extrinseca si potest assumi a verbo. ¶ Ut dicitur quod non est similis, quia si non rationalis assumatur ad unionem oportet quod assumens habeat rationem et virtutem suppositi, sed modo excellentiori. et haec est notatio ...

illa

personetur

habitus respectus per se sicut suum proprium suppositum. ideo potest in illo in quo fundatur. sed non erit fundamentum illo supposito quod non est per se nec obedientie in supposito divino quod sub ratione fundamentis cum habet respectum superiorum non per se quamvis in se sit per se. et ideo non potest concedi quod est predicata per se et communia. sed videtur dicendum non potest. quia non est per modum per se in per se. ¶ Ad aliud dicendum quod in unione anime esset in per se non per modum per se non esset maxima vel nobilissima. et ideo non requiritur in dispositione nobilissima. vel dicendum quod ista propositio habet veritatem quando est unio per inherentiam. et quando ipsum non est per se dispositum. sed requiritur aliquod ex parte sui propter quod disponatur. In proposito autem non esset unio per inherentiam sed per illapsum spiritualem. nec ipsa in se esset disposita immo est ipsum obedientia vel carnis ut fiat de ipsa quicquid ipse vult sine dispositione media. ¶ Ad aliud dicendum quod non esset frustra vel ipsam. nam accipit perfectionem ad potentiam obedientialem non naturalem. ¶ Patet ergo de ratione dicendum unitatis causalis est et de sua

vii perfectione quod sit in pleno dominio et libertate sue cause. Contrarium

virginis quod sicut per illapsum generalem est in omni causata sic per illapsum spiritualem tale possit esse in omni causata sive sit totalis sive inceptio.

Utrum assumpsit totum per partes vel econtrario. quod non totum per partes arguo sic. natura totalis ideo est magis assumptibilis de congruo quam inceptio. quia est ad virginem. sed totum magis est ad virginem. quare etc. probatio minoris. sed augustinus. xii. de trinitate. c. x. ideo mens est ad virginem dei quia eius capax et particeps potest esse. sed ipse homo totus sive totum compositum magis est capax dei. quia anima secundum augustinum. xii. super genesim. recapitulatur per eum in deum propter unionem vel ordinationem ad corpus. quare etc. ¶ Item si assumpsisset totum per partes tunc quot fuissent partes tot fuissent assumptiones. sed solum fuit una assumptio. quare etc. ¶ Item ista assumptio ad hoc facta est ut Christus moreretur et per mortem suam redimeret genus humanum. sed non est sic quod mors possit

respicit totum quam partes. ergo etc. ¶ Item si assumpsisset totum per partes tunc partes magis denominarent generationem assumentis quam totum. consequens est falsum. quare etc. ¶ Oppositum sic se habet assumptio partium ad assumptionem totius sicut partes ad totum. sed partes sunt priores toto. quare etc. ¶ Item ubi fuit prima unio ibi stat ultima resolutio. sed ultima resolutio stat in partibus. quare etc. ¶ Item id est prius a quo non convertitur consequentia. sed si Christus assumpsit totum. ergo assumpsit partes. et non sequitur assumpsit partes. ergo assumpsit totum. quare assumptio partium est prior. quare etc. ¶ Pro solutione videndum quomodo totum se habet ad partes puta homo ad corpus et animam. ¶ Secundo hoc supposito ostendetur propositum. ¶ Circa primum dicunt aliqui quod homo includit in se aliquid absolutum aliud a partibus ita quod addit aliquid supra partes. hoc dicit philosophus. vii. metaphysice. c. ultimo. quod dicit quod hec sillaba ab. est aliud ab. a. et. b. ¶ Item avicenna. iii. metaphysice. c. iiii. dicit quod totum est aliud a partibus. denarius est aggregatio ex decem unitatibus cum acceptis fuerint utique simul et provenit ex eis quiddam aliud ab eis quod est x. et propter hoc dicit eggidius philosophus non putetis quod iii. et iii. sint vi. sed semel vi. sunt vi. et ii. metaphysice. c. iiii. non quidem est quod non habet esse nullo modo nec est in essentia nisi per formam. forma vero est quoddam aliud ab eis quia unum non est aliud. quicumque vero neutrum eorum est. ¶ Item nulla unigenerantia potentia per se potest esse ad relationem. sed est ad absolutum aliud ab ipsis partibus. compositum enim non potest dici quod generetur per generationem partis alicuius relationis. partes autem non generantur per se sed totum sicut dicit. vii. metaphysice. propter quod sequitur quod compositum sit aliud a partibus. ¶ Sed hec est opinio contra philosophum et commentatorem. vii. physicorum. ubi habetur quod totum non est aliud quam aggregatio similium partium. ¶ Item commentator. x. politicorum. c. iii. totum nihil est aliud quam partes. ¶ Item avicenna. iii. metaphysice. c. ii. homo est anima et corpus et neutrum per se. ¶ Item commentator. iii. de trinitate. c. vi. dicit quod in uno elemento non est nisi tantum materia et forma. ¶ Item magister sententiarum libro iii. c. iii. ¶ Item augustinus de civitate dei. homo non est corpus vel anima sola. Item augustinus xiii. de trinitate. c. vi. ubi ponit de abraham et jacob.

quod fuerunt iii. homines et iiii. alia. Item damascenus libro iii. c. iii. Item in symbolo athanasii. sicut anima rationalis et caro unus est homo etc. ubi videtur quod sicut ex divinitate et humanitate non resultat aliquid tertium. sic ex anima et corpore non resultat aliquid aliud quod sit aliud ab eis. ¶ Item et si non sit contra sanctos quod aliquid sit diminutum a divinitate quod fuit assumptum est tamen quod non totaliter assumpta sit divinitas. contra damascenum libro iii. c. xxx. sed si compositum adderet aliquam formam suam aliquam absolutam super animam et corpus. illa non esset totaliter divinitas. quare etc. ¶ Item forma ultima est perfectior. sed si in homine esset forma talis esset perfectior anima intellectiva quod est impossibile cum anima intellectiva sit nobilissima forma est enim creata in ordinatione creaturarum ut scribitur ii. de causis. ¶ Item si ipsa sit necessitas quod ex unione forme cum materia resultet una alia forma distincta a forma et materia. sic eadem ratione ex unione istius forme resultantis ex prima unione materie et forme potest cum materia resultare una alia forma absoluta distincta a materia et forma. propter eandem rationem queretur de illa alia absoluta. et sic arguetur et erit processus in infinitum quod est inconveniens. hoc etiam philosophus. vii. metaphysice. ubi postquam querit de esse compositi utrum sit simplex quia esse compositi non potest esse simplex. quare oportet quod sit esse compositum. et tunc arguitur ulterius si tale esse rei composite sit aliud a partibus resultans sive consurget una alia essentia in partibus a qua essentia que non potest esse simplex per eandem rationem dictam. quia esse rei composite non potest esse simplex et per consequens erit esse compositum. et tunc eodem modo ex illa esse composito et partibus sive consurget sive fiet una alia esse compositum et arguetur sic prius et erit processus in infinitum quod est inconveniens. hoc ipse philosophus arguit idem sub aliis verbis. scilicet quod non potest esse elementum nec ex elementis. ¶ Ideo dico quod nullum reale absolutum addit totum supra partes. immo idem sunt realiter. ita quod id idem quod partes dicuntur sub indifferentia quadam videlicet nec sub actuali unione nec sub actuali separatione. dicitur ipsum totum sub actuali unione. secundum enim boetium de unitate unitate et uno. in prima unione forme cum materia causa est ipsius compositi et divisio forme a materia causa est destructionis. hoc dicit ipse similiter. non enim de ratione partis in quantum pars est res quedam est actualis unio vel actualis separatio. alias si de ratione sua esset actualis unio. tunc quando unio separata esset pars ipsa realiter non remaneret. sed si de ratione sua esset actualis separatio. tunc quando unita esset desineret esse. quod cum est esse falsum quod eadem una est pars quam pluralitatis. quod non ipsa in se non est una. quia

· una

non esset nec posset esse in pluribus. sed non est plures sive multa. quia tunc non posset salvari in uno. ¶ Dico ergo quod totum non dicitur aliud a partibus nisi quod dicitur idem sub relatione actualis unionis quod partes dicuntur non sub actuali unione vel separatione actuali. ¶ Ad primum de philosopho dicendum quod non sequitur ab est aliud ab. a. et. b. ergo est aliud absolutum. immo est sillaba communis. potest enim dici aliud quia est idem absolutum tamen cum relatione quam non dicitur primum. a. et ipsum. b. ut sic alienitas sit non ratione absoluti quod sit aliud. sed ratione relationis superaddite. ¶ Ad rationem dico quod secundum commentatorem philosophus intendit investigare materiam forme per similitudinem in artificialibus. sicut enim in artificialibus non solum requiruntur similes partes sed materia et forma. ideo cum a et b. secundum philosophum in sillaba similes in quantum nec a. est pars formalis respectu b. nec econtrario b. respectu a. In homine autem aliter dicendum quod una pars puta anima est forma respectu alterius

· et a forma

partis puta respectu corporis. non vult philosophus dicere non quod abest aliud ab. a. et. b. forma sua. sicut patet per exemplum quia domus includit tamquam partes materiales ligna et lapides tamquam formam ipsam compositionem. licet sit aliud a lignis et lapidibus sigillatim acceptis et tamen forma domus accepta sigillatim per se non tamen est aliud a lignis et lapidibus forma sua coniunctim accepta sit. eodem modo et dico de composito et corpore et anima quod est aliud a corpore per se accepto corporis et aliud ab anima intellectiva accepta

per se anima intellectiva non tamen est aliud ab utroque simul. et ideo ex hoc est ad propositum

· h quia philosophus non dicit quod absit aliud ab. a. et. b. et forma sua simul. tamen quod sit aliud ab. a. et. b. ¶ Ad aliud de avicenna dicendum quod non plus concluditur nisi quod totum sit aliud a partibus sigillatim acceptis. ¶ Ad aliud cum dicitur quod generatio terminatur ad aliquid absolutum formaliter est. sed ad realem unionem partium. quia enim homo generatur producitur unum ex compositum ex duabus partibus unitum in quo fundamentum huius relationis est anima et corpus. ¶ Ad aliud de corruptione dicendum quod hoc augustinus contra felicianum. quod sicut tenebrositas causatur ex sola carentia lucis. sic compositum corrumpitur ex sola anime separatione a corpore. ¶ Item dionysius in ecclesiastica ierarchia dicit. c. ii. quod mors non est corporis liberatio. sed destructio unitorum. dico ergo ad argumentum quod totum compositum corrumpitur et non relatio solum quia per hoc non esse partes habent esse suum. corrumpitur enim ipsum compositum et materia et forma ut sic sunt tamen ista relationis non manet. virginis enim quod sicut in productione prima hominis compositum unum generatur ex materia et forma aliquid non nisi producta. et in ultimo anima intellectiva per creationem infunditur ipsi corpori ita quod sit unum compositum unum videlicet ipse homo absque hoc quod anima prius eius capiat esse tunc per generationem eodem modo virginis quod ipsum compositum totum corrumpitur absque hoc quod aliqua pars eius capiat non esse per se communem. ¶ Secundum ad id quod implicatur de generatione dicendum quod partes non generantur per se nec ipsa relatio. sed ipsum compositum per se generatur et quod dicit philosophus de relatione dicendum quod verum est quod non potest generari per se et tamen quando autem ulterius compositum non potest esse sine relatione. ergo relatio est de compositi forma. dicendum quod non videtur illa consequentia. hoc non potest esse sine hoc. ergo est de ratione formali. sed fallitur in multis. hoc ergo supposito quod partes dicantur eadem realiter cum ipso toto. dicendum sic ad questionem quod prius assumpsit totum quam partes. quia totum est prius perfectione. et prioritas totius respectu partium est prioritas perfectionis. quia cum talis unio sit perfecta et facta propter perfectionem huius nature prius assumpsit totum quam partes. unde augustinus in epistola ad volusianum dicit in rebus mirabilibus facit. totum totum factum est propter factum. quia cum intentio dei agentis incarnationem fuit ut non totum quod fecerat redimeretur. et ideo cum ipsa redemptio totius prius respiciat quam partes prius assumpsit totum quam partes. ¶ Aliter dicendum quod est accepere partes illas per relationem ad totum. fuerunt posterius partes assumpte secundum damascenum libro iii. c. vi. ubi dicit quod assumpsit prius animam et postea corpus per animam. ¶ Item sic iudicandum est de sua assumptione. sicut de illapsu communi. sed in illapsu communi non est in quod illabitur prius dicit ab ad ipsam rem absolutam quam ad rem ut modificata est sicut prius illabitur ad esse quam ad posse. et prius ad posse quam ad operari. quare si aliquis partes dicantur eandem rem cum toto et non aliud. sicut tamen est prius etiam ipsa assumptio ad partes absolute prius quam ad partes ut unite sunt. sed ut unite sunt actualiter faciunt ipsum totum. quare etc. totum enim in eo quod dicitur ultra ipsas partes unionem actualem partium dicit rem modificatam. vel partium hoc partes dicantur eandem rem. ideo dicunt quod partes fuerunt prius secundum rationem quam compositum. secundo fuerunt partes assumpte. tertio ipsum compositum. ¶ Item quandocumque dico in aliquo prius et per se prius non potest in esse alio non per id autem prius in se. sic quod hec iii. in esse prius et per se tamen non potest in esse alio nisi sit tamen. quare si totum compositum fuit prius et per se assumptum et unitum ipsi verbo non posset aliud in esse et unio non per totum sed hoc est falsum. quia in triduo fuit et unio cum partibus et tamen tunc non fuit totum. quia non fuit homo. quare etc. ¶ Item secundum damascenum libro iii. c. iii. Christus est nec suppositum humanitatis nec unitatem. sed non est sic quod si petrus sigillatim humanam naturam in supposito destrueretur in eo natura supposita non possit dici petrus. sed si Christus non sit suppositum humanitatis natura humana prius et per se unitam et non diceret suppositum humanitatis partes prius et per se unitas cum in illo triduo non fuit homo nec per consequens non homo in triduo in eo non potuisset dici Christus. quod est contra augustinum super johannem. xvi. ubi dicit quod in triduo fuit Christus. ¶ Item si non totum fuisset prius et per se assumptum. tunc

sequeretur quod id quod esset prius et per se unitum fuisset depositum et tamen resumptum in triennio. quia in triduo homo non fuit. ideo distinguunt quod ad esse prius prius esse est tribus modis. videlicet ordinatione. perfectione. et executione. in intentione. loquendo primo et secundo videlicet de prioritate ordinationis et executionis sunt partes prius. si secundo et est sic totum prius. ¶ Ad duas primas rationes pro opinione autem dico quod tamen ostendunt quod totum fuit prius assumptum quantum ad intentionem et perfectionem. ¶ Ad primum de virgine dicendum eodem modo quod non plus concluditur nisi quod totum fuit prius assumptum videlicet quantum ad intentionem et perfectionem. vel dicendum quod id quod adducitur ad probationem in proposito non habet locum. quia anima Christi separata non retardabatur immo perfecte fruebatur. ¶ Ad secundum dicendum quod sic quod ipse partes fuerunt prius assumpte in ordinatione et relatione ad totum. ideo unitas ordinis facit quod fuit una assumptio. ¶ Vel dicendum quod quia partes non fuerunt assumpte in materia quam unite in quantum separate. et per consequens nec in quantum plures. ideo non fuerunt plures assumptiones et uniones. ¶ Ad tertium dicendum quod non est inconveniens dicere quod fuerunt plures assumptiones et uniones ad diversas partes. unde si dicit canis unum homo dicerent multi quod essent plures carnes propter rationem anime et corporis. licet esset una ordinatione quadam quod probatur ex hoc quod sic Christus in triduo deposuit totum et non partes. in deponendo potuisset unam partem non deponendo aliam quod tamen esse non posset si esset una unio unionis cum duabus partibus. ¶ Ad aliud de morte dicendum quod consequitur quantum ad intentionem non quantum ad executionem. ¶ Ad aliud dicendum quod non est inconveniens quod partes in triduo denominarent in concretione. unde augustinus super johannem omelia. dicit Christus autem Christus verbum Christus anima etc. ¶ Vel dicendum quod partes non denominarent quia non sunt assumpte nisi in relatione ad totum et sic per

· homo

fectionem secundum se. nam partes habent imperfectionem et totum perfectionem. totum enim et perfectum idem et ideo totum denominat non partes.

Utrum beata virgo concepta fuit in originali peccato quod sic. damascenus libro

M° o· ii·

iii. c. ii. spiritus sanctus purificavit eam pergratias et purgatio importat peccatum quare etc. ¶ Item augustinus libro i. de baptismo parvulorum. dicit quod solus Christus sine peccato natus fuit. idem dicit libro ii. de eodem. ¶ Item peccatum fuit obstaculum quare anima non potuit ingredi celum ante mortem Christi. sed si non habuisset peccatum beata virgo et mortua fuisset volasset ad celum ante mortem Christi. et sic non indiguisset redemptione quod est inconveniens. ¶ Item de consecratione distinctione iii. c. i. nativitatis virginis non est celebranda quia fuit concepta in peccato. ¶ Contra. nota. xi. si radix sancta et rami sancti. sed parentes beate virginis fuerunt sancti quare etc. ¶ Item autem festum conceptionis non posset celebrari quare quod connexio peccati ad sanctitatem. quare etc. ¶ Dicendum secundum aliquos quod beata virgo fuit concepta in originali peccato et in eodem instanti sanctificata tamen hoc fuit in alio et alio signo eiusdem instantis. ¶ Item quod unum potest esse in uno instanti ratione unius signi et aliud in eodem ratione alterius. ¶ Oportet sic in eodem instanti accipere plura signa in quorum uno prius esse unum esse et in alio aliud. hoc probatur per exemplum de faba obviante lapidi molari. quia tunc in eodem instanti faba accederet ad terminum et recederet. sed in alio signo instantis et in alio instantis. et sic lapis molaris quiesceret quod est impossibile. ¶ Item in eodem instanti est generatio aeris et corruptio ignis. et tamen in diversis signis secundum dicunt in proposito. ¶ Contra hoc autem sic. hoc non intelligo

alias si non accederet et recederet in eodem instanti sed malo

propter causam duplicem. primo propter causam realem. quia contradictio non potest esse in eadem mensura indivisibili propter multitudinem signorum in eodem instanti cum talis multiplicatio sit per rationem et non realis. aliter sequeretur quod nulla esset contradictio de mundo. quia possunt dicere quod unum contradictorium verificatur in eodem instanti pro uno signo et alterum pro alio signo. ¶ Item autem contra potest ad homines. ista dicunt quod actus malus in primo instanti non potest habere malum actum quia tunc haberet actum bonum. sed per istius eandem positionem dicere eadem ratione quod habuisset actum bonum in eodem instanti pro uno signo et actum malum accipiendo pro alio signo. ¶ Ex hoc quod adducitur de generatione et corruptione non valet. quia talis generatio et corruptio cum sit diversorum non est oppositorum. ¶ In proposito autem esset. quia esset generatio et corruptio

eidē pcā. Alij dicūt q̄ fuit 9cepta ī orīli pcō 7 p̄tea mūda-
ta. h̄ pȝ p aug. de 9cep. vḡi. It aug. c. d' hō. c. 16. vgo
ipā ī ūi q̄ttib3 9cepta ē. 7 ī p̄ius 9cepit eā mr̄ eī. 7 atȝo
uli pcō nata ē. It aug. de 9cep. vḡ. c. 12. h̄ ullatenꝰ
refragat̄ nr̄e corruptni ē. q̄ sc̄am de vḡie sūptū asserit
eē mūd'. q̄uis sit de massa p̄ccati. It au. de nupc.
7 9cupi d' q̄ nll'h p 9 api de viro 7 mlre sui pcō orīli. It
q̄ñ ī aco ē effectus p̄sumꝰ eā ī eo argue. s; eā mortis q̄ in
filiis bte vḡi ē pcām. q̄r 7c. Itē nō fuit scificata añ
9cepne. q̄ tē ū fuit. nc ī 9cepne. q̄ tē libido fuit. q̄r fu-
it sc̄ificata p̄t 9cepnē 7 p̄ huīt orīlem pcām. It aug. de
fide ad petrū. firmissime tene q̄ oīs q̄ nascit̄ de viro
7 mlre 9ceptus ē ī orīli pcō. Itē si ū huissꝫ pcām tē ū
īdiguissꝫ redēptōe. q̄ ē 9 aug. ī lº de p̄fatione iustic.
d' ī q̄ xc tm̄ ū īdiguit redēptōe. s; bta vgo fuit a p̄
ao. q̄r īdiguit redēptōe 7 p̄ 9ns ū fuit sn̄ pcō. Itē

d. 3.

d. 1.

d. 2.

d. 4.

d. 6.

di. no. p. e. ignorantia quia licet ex virginis sanguinibus alia pars naturae lege plasmatur est quod in instanti ratio corporis in eodem indivisibili formatum quare etc. Hec idem dicit damascenus l. 3. c. 2. simul caro simul dei caro animata rationalis fuit in instanti conceptio sanguinis in carne et ossa et formatio eiusdem et creatio animae et animatio eiusdem corporis sui unio ipsius animae ad corpus et assumptio animae et corporis sicut ita quod in ordine productionis corpus fuit productum ante animam sed in ordine unionis fuit econverso quia anima prius fuit unita verbo quam corpus modo formationis corporis dicit beda exponens l. io. quadraginta sex annis etc. quare l. Item augustinus 83. q. q. 46. docet idem. Item auicenna 2. li. sen. 13. tractatu 2. c. 2. loquitur de ista materia distinguit 3 tempora scilicet tempus formationis embrionis in utero et tempus motus et tempus nativitatis exitus ab utero. Ad primum argumentum dicendum quod debuit per omnia assimilari fratribus quantum ad ea quae requiruntur ad redemptionem nostram videlicet quod deberet verum corpus habere et veram animam quod autem fuit formatum subito hoc accidit. Ad aliud de figurato dicendum quod bene potest fieri de uno figurato in instanti aliud figuratum sicut patet exemplum de aqua existente in vase quadrato non possit generari in instanti ignis qui habet figuram sphericam. Sed contra hoc non satis facit quia adhuc oporteret quod esset expulsio corporis nec essent duo corpora simul uel ad corpus advenire in instanti et tunc est eadem difficultas et ideo p. pro ad argumentum sic secundum auctores condensatio non fit per hoc quod partes rariores solidantur sed per minimam privationem partium materiae factam oppositione dicta. Vel dicendum quod virtute divina corpus potest fieri localiter subito. Vel dicendum quod hoc potuit fieri in instanti et tamen motus non fuit in instanti in quo sicut quantitas igitur extensa quamvis raritate aeris pars tamen aer tendit ad corruptionem potest habere et habet tantam raritatem quantam habet ignis in primo instanti generationis et hoc satis est possibile immo est necessarium quod sic sit scilicet quod aer habeat tantam raritatem quae non est nullius sed accidentaliter non obstante quod sit sub forma aeris et sic non est inconsistens sed magis ad corruptionem tendens quantitatem habet igitur in primo instanti extensionem ignis dilatat se sicut patet de radio transeunte per foramen quod habet figuram foraminis sed tamen si transeat longe ultra foramen acquirit figuram propriam sibi. de quo igitur generatur in primo instanti non habet aliam formam nisi aliam raritatem quam aer ex quo generatur pars est in ultima dispositione ad formationem eodem modo de omni eo quod fit ex alio quod non habet figuram necessariam soliditatem per raritatem quam id ex quo generatur pars est in ultima dispositione. Si sic ergo patet quod non maiorem vel minorem extensionem habet materia sub forma acquirenda in primo instanti generationis quam sub forma abiicienda. forma enim adveniens praesupponit eam secum materiam extensam. Item enim quantitas praecedit formam quia agens non lenivit eam materiam per motum et per consequens non de materia nuda. Sed quantitas in esse quantitas sequitur et praesupponit formam. Sed quomodo est materia extensa ante adventum formae cum sit indivisibilis quidam dicunt quod ista dubitatio procedit ex malo intellectu ac si materia esset per se indivisibilis et postea deberet recipere extensionem cum non sit sic sed ipsa materia est extensa et ideo omne agens statim invenit eam extensam quia numquam fuit sine extensione. Ideo non solvit quia materia nihil praeter suam extensionem cum sit actus eius et ita nihil extenditur plus materia indivisibilis et tunc est eadem difficultas quomodo recipiatur in ea extensio cum divisibile non recipiatur in indivisibili. Ad hoc quidam dicunt quod est loqui de actione secundum actualem extensionem et secundum virtualem intentionem. secundum modum praesupponit naturam substantiae non autem dicendum quod quantitas est accidens extensum et extendens ut est actus extensum praesupponit naturam extensam sed ut est extendens ut sic praecedit naturam in fieri ut extensa est ut sit talis ordo. primo sit materia. secundo quantitas extendens eam. tertio materia extensa per quantitatem. quarto quantitas extensa sicut fuit in proposito quod ossa sicut caro non habent maiorem soliditatem quam sanguis tendens ad corruptionem quod patet per experimentum quia pueri habent ossa tenera ac si essent caro et postmodum ossa

solida non habent aliam figuram quam habuit sanguis. per hoc patet ad ultimum quod argumentum vel bene fuit etc. ::

Utrum beata virgo in conceptione filii sui fuerit ad cooperata active quod non. primum nulla est secundum se distincta sed non est sic. quod vir et mulier et principium naturalia plus quia cum pater sui vir sit primum actum mulieris et principium passivum. Item nulla virtus finita per coagere virtuti infinite formationis corporis christi fuit facta virtute infinita scilicet spiritus sancti. consignum quia in instanti fuit corpus christi formatum. virtus beatae virginis fuit finita quare etc. Item augustinus x. super gen. c. 20. corpus christi non fuit factum secundum seminales rationes sed non est sic secundum philosophum 2. physicorum. quod semen reducitur ad primum actum quare et non seminaliter. ergo caro christi non fuit producta secundum principium actum ex parte matris. unde ouidius hebaret quare etc. Item augustinus de verbis domini sermone 96. eadem auctoritate formatum fuit corpus christi ante deitatem et corpus christi in virginis utero. sed corpus adae fuit factum auctoritate divina sola et nulla alia quare etc. Contra potentia ueneris secundum philosophum 2. de anima et potentia activa potentia generativa quae fuit in beata virgine est vegetativa quare etc. Item violentum est id cuius principium est ab extra si ergo beata virgo non cooperabatur totum principium fuit ab extra et tunc fuit generatio violenta et per consequens non fuit mater nisi quod est absurdum. Item formae eiusdem speciei habent potentias activas eiusdem speciei. sed non est sic quod forma viri et forma mulieris sunt eiusdem speciei. quare habent potentias activas eiusdem speciei. sed potentiae activae eiusdem speciei idem facere sunt hanc idem facere. quare cum activa potentia viri agat in formatione fetus agere et per consequens mulieris potentia activa. Item experimento certum est quod in mulieribus quibusdam sine commixtione virili inventa fuerunt alia quaedam sicut in mulieribus samaritanis inventi fuerunt bufones in matricibus earum. ex hoc arguitur sic. mulier per coagere ad productionem eius quod est inaequale ut ab ea producatur. ergo multo fortius potest agere ad productionem filii cum hoc sit nobile. Respondeo quod in productione ista sive generatione hominis possumus quinque invenire. videlicet materiae administrationem. corporis formationem et plus in utero educationem et plus ex utero eductionem et quantum ad duo ultima cooperabatur beata virgo. unde ambrosius de incarnationis verbi. dicit in conceptione filii dei mixta inveniens aliud secundum nostrum ut quod fuit mater sed non ut quod peperit virgo quare in quo valde pulchre est audire. sed autem loquendo de administratione materiae. hoc potest esse dicendum uel quantum ad substantiam materiae. hoc potest esse dicendum uel quantum ad substantiam materiae et sic fuit cooperata ut dicit ambrosius in praeallegata auctoritate eo quod de materia ministravit. vel quantum ad modum administrationis et sic non fuit cooperata sed hoc totum fuit virtute spiritus sancti quia excitavit sanguinem deducendo ad certum locum quod ipsa mulier per se non potest facere nisi existente alio excitante. Si autem fiat quaestio per comparationem ad formationem corporis sic sunt duae opiniones quae recitat auicenna 2. canonis fen. capitulo de membris. de ista materia quare una est philosophi 9. de animalibus c. 14. et 16. videlicet quod mulier in tali formatione plus non cooperatur active sed tamen habet se passive in tali generatione. dicit autem generatio activa est a parte viri. semen autem viri est tamen actuum et non cadit in substantiam prolis. immo convertitur in spiritum et calorem membris quibus virtus formativa transfusa in tali semine agit in semen mulieris ad formationem fetus. sed semen mulieris se habet tamen passive et cadit in substantiam prolis et est tota substantia eius. non enim semen viri intrat substantiam et materiam ipsius fetus. sicut dictum est sed convertitur in calorem et spiritum quae postmodum actione peracta resolvuntur in cineres. et quia se passive habet determinatam convenientiam ad agens determinatum. ideo semen mulieris per actionem agit ut inveniens convenientiam in ipso seminis actum enim et passivum in naturalibus agunt et patiuntur ad invicem et per

omnis ipsum semen mulieris sic patitur quod reagit. non sic fuit de beata virgine quia sic non cooperabatur nec per se sicut aliae mulieres non cooperantur isto modo non patiendo. quia non fuit in semen virile ad quod semen virginis haberet convenientiam et per consequens agere in ipsum sicut in generatione aliarum mulierum. de hoc in loco concordantia. sentiens idem cum philosopho. 4. metheororum c. 1. vult autem pater et mater velut sunt causae extrinsecae remotae pater tamquam agens materia tamquam materia est. et g. metheororum c. 11. dicit idem concordiae. videntur enim causam scilicet materiale quae est sanguis menstruus et causam moventem quae est semen viri. Alii dicunt contrarium et haec est opinio galieni quod tam vir quam mulier cooperantur ad istam formationem. sed tamen est ex parte viri principalitas actionis ex parte mulieris minor principalitas. econverso est de passione. quia ex parte mulieris est principalitas passionis plus administratur de materia. ex parte vero viri est minor materia tribuens de materia quae cedat in substantiam corporis formandi. Hec ipsa probatur sic de omnibus mulieribus. nos videmus quod generati non tantum assimilantur patribus sed et matribus quantum ad formationem corporis quare videtur pater a signo quod mulier ad operatur ad formationem aliquid sicut patet. Item mulieres afficiuntur naturaliter amore maternali ad totam prolem non solum ad materiam prolis quantum et patres afficiuntur affectione paternali quod non esset verum ut videtur si mulieres naturaliter cooperarentur ad formationem prolis sed tamen amitteret materiam. quia tamen ad naturaliter afficerentur non ad materiam naturaliter. et hoc videtur esse de intentione anselmi in libro de excellentia beatae virginis. quae in proposito eminenti. vult dicit quod tamen fecit ad filium suum sicut pater et mater faciunt in productione prolis. ideo diligit filium suum. et quod amor virginis computatur amori paterno et materno simul iunctis et eo tamen christus dilexit matrem suam et tamen afficiebatur ad eam quantum filius ad patrem et matrem simul. ideo amor mutuus inter christum et beatam virginem fuit maior omni amore filiali et maternali. quare si hoc sit ideo quia maria virgo afficiebatur ad filium quia fecit quantum pater et mater faciunt ad filium suum. sequitur quod beata virgo fuit ad materiam cooperata in formatione corporis sui. et si naturaliter aliae mulieres cooperentur. autem videtur quod non tamen fuisset affectata erga eum si non fuisset operata. sed solum ministrasset materiam. hoc videtur esse intentio damasceni libro 3. c. 2. vel dedit beatae virgini non solum virtutem susceptivam sed et virtutem generativam. virtus generativa est activa. Item hugo de sacramentis l. 2. p. 2. c. 8. dicit non sola totalis plus est a parte matris. sed per tamen a patre et pro parte matre. Item glossa super illud io. 1. non ex sanguinibus dicit quod ipso hoc dicit sanguinibus in plurali ipso sanguinem mulieris et viri. Item augustinus super idem verbum dicit idem. hoc supposito videlicet quod semen viri et mulieris ita se habent sicut dicit galienus. oportet quod sit materia plus in muliere. non est tamen consistere. videlicet quod est sanguis menstruus quod expellitur totaliter et est sanguis purus ubi est aliqua impuritas in quantum excitatur et ad certum locum deducitur ab agente aliquo excitante ex qua excitatione per semen viri contrahit aliquam impuritatem. modo dicendum quod materia quam administrat mater non est semen purum nec sanguis menstruus. sed ille sanguis purus ut sic dicitur quod semen viri et semen mulieris cedunt in unam virtutem formativam ipsius corporis. per fluxum quod aliqua pars seminis viri cedit in substantiam fetus cum ipso sanguine puro quem administrat mater. ita quod iste sanguis purus administratus a matre cum aliqua portione seminis viri sit materia prolis. huic concordat damascenus l. 3. c. 2. loquens de christo qui fuit ex purissimis sanguinibus matris. iste sanguis purus non reddebatur impurus per excitationem viri. dicendum ergo quod beata virgo cooperabatur naturaliter per virtutem naturalem quam habuit et per virtutem supernaturalem sibi collatam quantum ad formationem corporis supernaturaliter et quantum ad eductionem formae specialis de materia. Ad auctores in contrarium per alia opinione dicendum cum dicitur quod semen mulieris sit tamen passivum formaliter est et diminutive est philosophus hic. et tenendo

est cum sanctis et cum galieno qui fuit magis expertus in ista materia quam philosophus. concorditer intelligitur quod quodammodo sit activum et quodammodo passivum vnde est. Ad primum principale dicendum quod ista propositio debet esse quod hoc principaliter habeat in agendo et hoc in patiendo cum propositio est in proposito. non requiritur quod sit unum activum tantum et aliud tantum passivum. Ad 2. dicendum quod ad hoc quod aliqua virtus non possit operari in instanti potest esse ratio triplex. vel scilicet propter debilitatem agentis vel propter indispositionem materiae vel propter diversitatem formae habentis partes graduales. prima ratio non potest valere in proposito. quia nos videmus quod virtus creata bene potest inducere formam in instanti in materia summe disposita prius expressa omni contrarietate. sicut patet de igne. quare cum ratio tertia materia fuit disposita per virtutem scilicet spiritus sancti beata virgo potuit hic agere in instanti. nec tertia ratio locum habet quantum causam corporis formatum fuit divisibile sicut nos videmus quod virtus nutritiva potest in instanti nutrire multas partes. sic potest esse quod virtus formativa si partes tales sint sibi in obiecto quod sic ipsas habeat directum aspectum potest formare in instanti non obstante divisibilitate partium multas partes. quare cum virtute spiritus sancti tales partes sic fuerunt obiectae dyametraliter suae formativae virtuti potuit agere in instanti. gradus autem ratio locum non habet si forma non habet plures gradus. vnde exemplum si habet adhuc potest educi in instanti. quia non est de ratione talis formae quod introducatur successive. magnum enim ignis potest inducere similiter et secundum caliditatem suam in duobus gradibus et non in uno. Ora autem alia virtus cooperatur deo in agendo non est per necessitatem. sed est quia deus sic ordinavit ex liberalitate sua concreans virtute sua ad agendum. Ad aliud dicendum quod fallit per consequens. nam et si ita sit quod rationes seminales sint activae. non tamen omne activum est ratio seminalis. et ideo quantum est ex modo arguendi non concluditur. tamen potest dici quod non fuit factum secundum rationes seminales quia modo est nullus et determinata. quia tunc esset in determinata potentia activa et determinata potentia passiva. et quia hoc non fuit determinatum actum ad inductum determinato passivo ideo non fuit factum materia non naturaliter sed supernaturaliter. quia virtute spiritus sancti et per consequens non fuit per modum rationis seminalis. Ad aliud de augustino dicit quod verum est quod factum est divina auctoritate principaliter cooperantibus tamen aliis ministrantibus.

Utrum esse divinum possit assumere naturam humanam. videtur sic in proposito. Et sic. quanto aliquid est magis communicabile tanto magis potest assumere. sed esse est magis communicabile quam persona. quare etc. Item quanto aliquid est magis perfectum tanto plus habet de actualitate. et per consequens magis repugnat sibi quod alteri uniatur. sed persona dicit aliquid magis perfectum quam esse. et per consequens habet maiorem actualitatem. sed non obstante ista maiori actualitate persona unitur alteri puta humanae naturae. quare etc. Item non per personam non dicunt nisi rationes solas sed quando sic dicunt oppositio realis quae est ab uno est ab alio. sed assumptio quae est oppositio realis est a persona. ergo ab esse. Item quod unum ab alio denominatur hoc est ipsa assumptione ut paulus est apostolus. sed apostolus quod assumptus est ad apostolatum. quare cum dicatur deus est homo et econverso. ergo est assumptio ad esse et naturam divinam. Contra quando aliquid unitur in alio divisibili non potest adunari illi in divisibili non uniatur cum illis quae uniuntur illi indivisibili. exemplum de duabus lineis quae uniuntur in eodem puncto quod non unitur ad puncto non uniatur lineis. quare cum igitur persona divina uniatur in esse divina indivisibilis et indivisibiliter non potest sed ad unum esse non uniretur omnibus personis. quare cum non habuit sit tamen unita persona ubi non aliis personis talis non non fuit assumpta ab esse nec ad esse. Item esse non habet esse non esse. sed omnis assumptio est ad aliquid esse quare si esse assumeret ad id assumeretur ad esse esse et per consequens sequeretur quod non assumpta fieret una esse cum esse divina quod est impossibile. Quoniam apparet per hoc naturam quae per assumit ipsam non est terminata ad esse personale ideo sit una persona subsistens in duabus naturis. quare eodem modo de esse esse si assumeret aliam naturam quod fieret ex eis una natura et esse. Respondeo quod secundum auctores omnis assumptio oportet quod sit secundum aliquam dignitatem secundum esse assumpte ad

essentiam assumentem non potest esse aliqua unitas. quia licet aliqua ratio probet omnis unitas que consurgit ex unione aliquorum ad invicem aut fit ex ipsis sicut homo ex anima et corpore aut ex perfectis et tamen distinguntur. quia aut ex perfectis manentibus sicut domus ex lapidibus et lignis. aut ex perfectis non manentibus et tamen adhuc distinguntur. quia aut ex non manentibus quia alteratis sicut mixtum fit ex elementis aut non manentibus quia conversis sicut alimentum convertitur in rem alendam et fit unum cum ipsa. Sed nec est sic quod unitas talis que debet esse inter assumentem essentiam et assumptam non potest esse talis que est ex ipsis. quia divina essentia non est imperfecta. nec talis que est ex perfectis manentibus. quia talis unitas est non substantialis sed unitas est unitas domus. Nec unitas autem divine essentie cum aliqua non potest esse accidentalis. nec talis que est ex perfectis non manentibus conversis vel alteratis. quia tunc oporteret vel quod divina essentia converteretur in naturam humanam vel econverso. quorum utrumque est impossibile. quia tunc essentia divina esset transmutabilis. non manerent due essentie distincte. Sed contra hec sic distinguitur arguitur primo quia ista divisio istius deductionis non est sufficiens. quia possibile est esse aliqua unio que est ex uno perfecto et alio imperfecto sicut est ex substantia et accidente. eodem modo possibile dicitur quod unio divine essentie cum alia esset ex uno perfecto scilicet non divina vel essentia et ex alio imperfecto scilicet non creata. Preterea sub omnibus illis membris non comprehenditur talis unitas que est nec illabentis cum eo quod illabitur. que est in illis creatis. Preterea per hanc eandem deductionem probarem quod divina persona non possit assumere naturam humanam. sicut patet deducendo. Ideo aliter est dicendum ad questionem quod assumptio potest comparari ad principium a quo est vel ad terminum ad quem est. Si ad principium a quo est tunc est dicendum vel quia ad principium formale agentis sive in agente quo est secundum rationem agendi vel ad principium efficiens. Si ad principium formale sic dico quod esse est assumentis formaliter sive elicitive. Nam assumptio est actio ad extra. omnis autem actionis ad extra ratio formalis elicitiva est divina essentia. Si ad principium efficiens sic esse non est assumens quia actiones sunt suppositorum. essentia divina ut sic significata non habet rationem suppositi nec dicitur supposita ratione. Si autem fiat comparatio ad terminum ad quem hoc potest esse dupliciter. vel quia fit assumptio ad id quod primo est substantiale et sic non potest esse nisi persona vel per comparationem ad rationem substandi et sic esse est causa rationis substandi formalis ipsi supposito divino. Nam assumpta potest dici quod esse assumitur et quod ad ipsam sit assumptio. quia esse est quodammodo substantie in quantum esse divina relative per quam potest substantiare suppositum divinum omnem naturam creatam possibilem et non relatio sicut probabitur in sequenti questione. Ad primum argumentum dicendum quod ad esse equale potest dici esse vel ... sive ut terminum ad quem vel actione ut terminus ad se ad. Primo modo esse est equalis. modo ... habet veritatem de illo quod est equale et modo et non potest. Ad secundum dicendum quod duplex est unio scilicet per inherentiam que non convenit nec esse nec persone et unio per substantialem actuationem et hec convenit bene actuativi licet prima unio repugnaret. Et per consequens se quod persone cum dicatur materia actualitate et perfectione esse ... ut significatur quod possit uniri magis aliquo isto modo unionis. Ad tertium dicendum quod quamvis aliqua duo per comparationem ad tertium dicuntur relativa sint inter se non dicantur non sola ratione aliqua operatio potest comparari uni quod non comparatur alteri. sicut est in proposito. Sed certe non video quod non assumat naturam in quantum refertur ad aliam personam. quia tunc cum assumere sit ad se sumere. talis assumptio non esset assumptio. Et ideo dico quod relatio in comparatione ad essentiam divinam non dicitur sola ratione. immo dicitur alia relatio realiter manente non solum per comparationem ad obiectum sed in per comparationem ad essentiam sive fundamentum. Cum per divina dicatur divina essentia cum tali relatione quod in manens per comparationem ad essentiam licet non sint due essentie distincte et essentia divina ut sic non dicatur illam relationem nec includat bene potest comparari aliquid operatio per quam non comparatur essentie. Unde licet relatio in divinis non sit ratio elicitiva actus est tamen ratio determinandi. Ad quartum dicendum quod una essentia tamen ... denominat

sic

minat aliam et non persona denominatur. sed iste essentie scilicet essentia divina et humana quia sunt in eodem supposito non quia una assumat alteram sic generat et movet. Nam quia generat et movet Christus assumpta habet naturam qua unum denominata.

Quo. 24

Utrum ad unionem humane nature cum supposito divino ... non fuerit. Videtur quod non. quia divina sequitur unio naturarum inter se quam earum ad suppositum. Si naturae non uniuntur inter se non est perfectissima et unissima unio. Exemplum de duobus brachiis que uniuntur in corpore non inter se. Sed non est sic secundum B. ad Eugenium libro 5 quod ista unio est perfectissima unissima et maxima post unionem personarum in divina essentia. sicut tamen est supra. quare etc. Item ad hoc quod aliqua duo uniantur vel oportet quod utrumque sit in actu quod non potest esse. quia ex duobus entibus in actu non fit unum. vel quod utrumque se habeat in potentia quod similiter non potest esse quia unum non haberet unde perficeret alterum. vel quod unum se habeat in actu reliquum in potentia. ut potentia. Sed quando unum se habet ut actus et alterum ut potentia fit unum per se sicut patet de materia et forma quod cum in carne non fuit unio nature divine cum humana in supposito divino fuerit ibi unio naturarum inter se. Item quia suppositum divinum continet perfectiones omnium suppositorum et est mensura omnium suppositorum et creaturarum per divinam essentiam ipsa essentia divina est mensura omnium suppositorum. cum suppositum hoc habeat per essentiam. quare sicut cum suppositum possit substantiare quibuslibet naturis creatis per virtutem essentie sue per essentiam continere virtute omnium suppositorum creaturarum modo excessivo. sic et divina essentia ipsa esse unietur et uniri potest nature assumpte cum suppositum hoc habeat per essentiam. Contra maior est unio divinarum personarum in essentia divina quam sit unio naturarum in supposito verbi. sed non obstante tali unione et maiestate persone divine sic uniuntur in divina essentia quod non uniuntur inter se. Item quandoque uniuntur non solum in tertio sed ad invicem oportet quod inter ea cadat aliqua proportio vel quod utrumque eorum sit actus vel in potentia. quare cum essentia divina nullo modo sit in potentia ergo etc. Responsio quod ad uniri aliqua per se esse dicitur vel quod unio terminetur ad aliquod unum. sic uniuntur natura divina et humana in persona verbi. vel unio non terminetur ad aliquam unitatem sed magis ad quandam inherentiam et continentiam. sicut corpus gloriosum unitur cum non glorioso ad quandam continentiam sed non unitatem. Si autem terminetur unio ad unum hoc potest esse dupliciter. quia vel ad unum per informationem substantialem vel accidentalem cuius unio non potest esse in proposito. quia unio divine nature sive divini suppositi cum humana non potest esse per informationem sui per substantiam nature. ideo isto modo non potest uniri. Vel ad unum per complationem. et hoc distinguitur quia vel ea que complantur se habent per equalitatem et sic non potest esse in proposito. tum quia divina non se habet ut actus et non humana ut in pura potentia obiectiva et sic non se habent per equalitatem. tum quia talis unio vel unitio est imperfecta et non est vera unio sicut patet de duobus lapidibus simul iunctis. Vel ea que complantur non se habent per equalitatem sed unum se habet ut actualitas alterum ut potentiale et sic dico quod isto modo non potest divina natura uniri humane nature. quia tunc est tantum talis unio quam consurgit ex unitis ad invicem et coniunctis in tertio quod non est hoc secundum Damascenum libro 3 capitulo 3 et 2. Item hoc patet sic scilicet quod ex unione nature in supposito divino non sequitur unio earum inter se quam ad unitatem aliquam per aliquem extrinsecum unione scilicet quod sit tantum unum in tertio unio per quam uniuntur ad invicem sine unum alteri. sicut patet in exemplo alio. Si igitur adiungatur ligno per caliditatem quod tamen ignis et lignum sint unum in caliditate ita quod ex tali unione non sequitur aliqua unitas divisa ab ea. sed tamen unio in caliditate. quare in proposito cum hec unio nature humane ad verbum sit tantum per suppositum et personalitatem quam conveniat verbo ipsi nature humane solum non divina et humana ex ista unione uniuntur in supposito absque hoc quod uniantur in se non per actum. quia talis unio non sit nisi secundum communicationem. patet contra. Si autem fiat quod de unione secundum modum dicta que est ad inherentiam et ad unitatem verum sic uniatur divina non humane et quod fiat de speciali illap-

su. Sic dico quod certum est quod sic. et dico ultra quod ratio ultra magis de illapsu generali et de illapsu speciali que est in ista unione. Sicut enim per illapsum essentie divine non illabitur creaturis nec est creature. sic per illapsum specialem credo quod non divina illabitur humane nature assumpte aliquo modo speciali ad quandam inherentiam ultra illum illapsum generalem secundum quod illabitur sibi sicut illabitur aliis nec est creature. quod sic est videtur ratione in divinis non dicitur perfectione super aliquam si diceret perfectionem simpliciter aliqua perfectio esset in una persona quam non esset in alia quod est absurdum. Sed ista perfectio consequitur ex ipso esse. quare cum ipsa substantia relativa in proposito sit ex perfectione. sic sequitur tamen etiam ipsa substantia per esse continentem perfectiones virtute omnium suppositorum creatorum et non per relationem. Item hoc substantialis sui assumptio est opus ad extra. ergo est formaliter et elicitive ab esse. quia actionis transeuntis ad extra istarum esse divina est ratio formalis elicitiva. Ex hec autem sic. sic se habet virtus ad virtutem et perfectio ad perfectionem. sicut actus ad actum. sed proprie divina substantiat humanam naturam et sibi unitur per virtutem continetur in esse modo excessivo. ergo et esse divina est unita ipsi nature humane ad quandam inherentiam specialem et ipsam substantiam. ut sic sit ista propositio quod sicut ex coniunctione materie cum forma consequitur et consequenter ipsius compositi et coniunctio est potior non sic in ista unione potior est illapsus nature divine cum humana et ex illo illapsu speciali sequitur coniunctio humane nature cum supposito divino. Contra tamen una persona non potest incarnari sine alia. Ad primum argumentum dicendum quod tunc arguit unitatem per inherentiam. Vel dicendum quod id quod compellitur est verum si id tertium in quo coniunguntur non sit idem realiter cum aliquo coniunctorum sicut ex motore. sic corpus in quo coniunguntur brachia non est idem realiter cum alio brachiorum. In proposito autem divina persona est idem vel eadem realiter cum essentia. et ideo unio nature humane in persona divina est nobilissima. Ad aliud dicendum quod in ista unione unum se habet ut actus putat non divina et reliquum in potentia obedientiali putat humana non per quam potentiam obedientialem non oportet quod fiat unum per informationem. sed per quandam inherentiam. potentia namque obedientialis non conducit unitatem per informationem. Ad tertium dicendum quod non est simile de mixtione et unione. quia de ratione mixtionis non est quod faciat unum suppositum cum eo quod miscetur. sicut patet de colore albo qui est mixtus cum aliis coloribus. et ideo esse divina bene potest esse mixta. Sed de ratione unitatis est quod faciat cum illo quod sibi unitur unum suppositum. Unio autem suppositalis sive per modum suppositi substantialis repugnat esse in quantum esse. Sed unio per inherentiam illapsus bene sibi competit quam sibi diximus et concessimus hic. Ad primum rationem in contrarium dicendum quod predicte bene coniunguntur inter se per inherentiam cum sit coniunctio in persona. Et ideo non est verum simpliciter quod assumitur. Vel dicendum quod non est similis propositio esse in comparatione ad personas et suppositum in comparatione ad naturas. Tamen licet esse divina sit quantum singularitatis tamen per comparationem ad personas includit quandam modum communis sub suppositum autem in se est quandam singulare et ratio suppositi est ratio singularitatis. modo dicitur id non vero quod uniuntur in tertio communi non uniuntur inter se. sed secundum quod uniuntur in tertio singulari habente rationem singularitatis non uniuntur inter se. Ad secundum dicendum quod verum est quod est unio per informationem. non autem est verum quod est unio per substantialem in supposito vel per unimentum et est unio non ad invicem.

Quo. 25

Utrum supposito absoluto posito in divinis sicut virgo generat uterum talem suppositum possit incarnari. Videtur quod non. quia quod inest alicui per aliud illo destructo non potest id amplius inesse sibi. exemplum si disgregare inest homini per albedinem destructa albedine non potest disgregare inesse homini. Cum igitur unio fiat ad personam relativam destructa tali personalitate sive relatione facta tale personalitate non potest inesse carnem. Sed hoc suppositum posito suppositorum absoluto quare etc. Item in divinis non sunt nisi duo esse scilicet essentia et relatio. ergo destructa relatione non manet nisi esse. Si ergo fieret unio vel assumptio ad tale suppositum fieret unio nature ad essentiam quod est impossibile. quia cum omnis assumptio sit ad aliquid oporteret quod esset ad esse communem. sed non possit esse ad tale esse non fieret una essentia ex duabus. et per consequens una transmutaretur in aliam quod est condemnatum.

libro 3 capitulo 3 et 2. Item hec unio facta ad substantiam cum relatione quia ad personam relativam est maxima secundum B. ad Eugenium post unionem tamen personarum in divina essentia. Sed facta unione tantum ad esse quod fieret tunc si esset suppositum absolutum esset maior unio quam ista quae est secundum B. plus minus. quod esset maior per hoc quod unio realis maioritate ab excessus. quia est talis unio fieret ad simplicia utrobique. quia esset tantum essentie cum esse et ex parte talis non ergo esset maior. Contra quantum efficacius est ab uno ut priori quam ab alio ut posteriori circumscripto posteriori potest manere prius. et per consequens talis efficacius maxime si potius ... tamen virtutem agendi habet a priori. sicut est hoc. sed non est sic. quia talis unio sive assumptio in persona relativa per esse. quare circumscripta tali persona maneret esse et per consequens talis effectus. Item huius dicitur in primo esse tamen ... quod unio est perfectior. Sed non est sic quod magis convenit suppositum absolutum cum non absoluta quam faciat suppositum relativum. potest incarnari assumendo naturam absolutam ad semel ... potest suppositum absolutum si poneretur. Ad questionem ista supposito quod tale suppositum absolutum si esset possit habere actiones ad extra. dicunt aliqui quod hoc esset impossibile quod tale suppositum incarnetur. ad quod sic deducunt in divinis non sunt nisi duo scilicet essentia et relatio. relatio autem dicitur potest consistere. ut ipsa ... relatio fundatur in ipsa essentia. vel in quantum est distinctiva generativa et determinativa ... esse potest dicitur ... in eo quo fundatur relatio. Alio modo in quantum est determinativa generativa et distinctiva. Si relatio consideretur primo modo et esse secundo modo. sic dicunt ipsi quod manente relatione in divinis tantum secundum rationem per comparationem ad essentiam. Si autem consideretur secundo modo ipsa relatio et esse vel ut unum pertinens ad distinctionem ... sic dicunt ipsi quod manente relatione in divinis per comparationem ad essentiam quia si isto modo non maneret in divinis impossibile esset quod persona assumens non esset assumens humanam naturam. quia assumptio non esset ad personam sed tantum ad se ipsam et ideo si relatio non maneret in divinis non per comparationem ad oppositum et non per comparationem ad essentiam ... Sed tunc supposito uno absoluto sicut posito id quod in persona maneret vel esset esse vel non differret ab esse non sola ratione ex quo nulla esset in relatione per positionem factam in questione quam ... si tale suppositum assumeret esse assumens ex quo non potest differre non solum ratione ab esse et fieret assumptio nec ad ipsam essentiam quod est impossibile quia tunc esse transmutaretur in esse. Istud non placet mihi propter hoc quod habent ... ratio incarnationis ut dictum est supra. quia suppositum divinum continet excessivo modo virtute omnium suppositorum creatorum. et quod est subsistens per se potest substantiare omnes naturas creatas de mundo. Sed non duo requiruntur a parte suppositi quod debet substantiare alicui nature aliquam non propriam. vel quod sit subsistens et quod contineat virtute omnia existentia. quare cum suppositum divinum absolutum esset in perfecte subsistens per se sicut suppositum relativum. immo secundum modum intelligendi talis subsistentia esset nobilior quam subsistentia ... absoluta quam ista subsistentia relativa que est modo relatio. et ita perfecte contineret virtute omnia ... ipso esset divina esse continens virtute et perfectiones omnium suppositorum et ideo non video quare suppositum tale non possit incarnari. Item incarnari per esse identitatem in omnibus prius quam oportet quod ... et non per id per quod distinguitur una ab alia. Sed id quod est subsistentia non ... subsistentia relativa. quia hoc convenit substantiam quod sit talis vel talis subsistentia in se. et ideo dico quod supposito quod tale suppositum haberet actiones ad extra posset melius incarnari quam persona relativa. Ad rationes principales dicendum quod tale suppositum differret sola ratione ab esse si intelligas sola ratione id est sola consideratione intellectus sicut est fallacia posito. dicendum quod ratio suppositi dicitur a ratione esse consequenter omni intellectus consideratione sicut superius dixi de attributis in primo libro. Vel aliter dicendum quod concedo tamen quod differret sola consideratione intellectus quod ad hoc non sequitur ergo assumptio conveniret esse sub ista ratione. Sed bene conveniret ei quod est esse realiter. sicut patet per exemplum positum quod non differunt realiter albedo et sua entitas. sed disgregare realiter convenit entitati. tamen non possit diu-

e

dyo

cum non absoluta relatum

contra predicta rationes

in comparatione ad personam

ratione

qᵃ pſcõꝫ qm̄ ꝯtīn vniūſe. nc aūt ſic ē ꝙ ſuppᵗūᵐ ꝛ n̄ ī diuīa
dn̄r ī eadē n̄ pſcõꝫ aāīaᵃ ꝛ aᵃ vniūe ī ipā ꝯtēta ꝛ ī bn̄ pōt
ad vnitis ipī ipāꝫ n̄ ut ī dīᵃ ꝛ n̄ vnire ſ' ire ē ſuppoᵗᵃ.
Ad .2. dd' ē ꝙ n̄ video qr̄ dſ n̄ pt̄ facē vnū actūſ nūo ī du
obꝫ ſbūſ abᵗūſ ꝛ eodē mō vnā nꝫ nūo ī duobꝫ ſuppᵗūſ hūa
bꝫ duo eē abᵗᵃ. īmo certe ꝙ poſſꝫ. cū vō dr̄ ulᵗ ꝙ eē dīa
ē ī tbꝫ ſuppᵗūſ relatūſ. dd' ꝙ h̄ ē nlr̄ ex n̄ tal' eēᵉ. n̄ tn̄ ſē
ꝑ hoc qn ſr̄nālr ꝑ v̄tē ſr̄ilē rᵃ n̄ cāta poſſꝫ ī duobꝫ
ſuppᵗūſ hūmbꝫ diuiſa eē abᵗᵃ. ſꝫ bn̄ ſeq̄ ꝙ n̄ poſſit hoc
fr̄ nlr̄ ꝛ v̄tē nli. Ad aᵈ dd' ꝙ n̄ ē miſa r bt̄a ſit. īmo
v̄qꝫ ē bt̄a. ſꝫ tn̄ n̄ eēt bt̄a ī ſuppoᵗᵒ ꝑpō ut ī eēt. lꝫ real'
ī eēt bt̄a. Exᵐ ſi ocl' vn̄ nūo eēt rome ꝛ pıſıs ꝛ cla
uiſ eēt ihr̄ ī oclo exn̄te rome ille clauiſ eēt ī ihr̄ ī o
clō exn̄te rome ille clauiſ eēt pıſıs. ſꝫ tn̄ n̄ ut ī eēt. ſ.
pıſıs. 3ᵒ dᵒ ꝙ mag̃ ꝯgruū ē aſſuᵗᵉ nꝫ ī ſuppoᵗᵒ n̄ exn̄
te. cuᵉ vō ē. qꝛ ſi aſſūpſıſſꝫ nꝫ iā ī ſuppᵗᵒ exn̄tē cū rᵒ ſup
poᵗᵃ fuıſſꝫ pᵒ gūatū ꝛ ꝑ ꝯn̄ſ nlr̄aꝫ hūiꝰ ſꝫ vniōēꝫ ad
dīniᵗᵉ ſeq̄retᵉ ꝙ gl'oſa v̄go n̄ dicer̄ mr̄ dī ꝛ hōīſ q̄ eſt
maᵃ noblitaſ v̄gīſ gl'oſe ꝙ ē ꝯ dam̄. lē. 3ᵒ. v̄ dr̄ ꝙ nō
ſolū fuıt mr̄ puri hōīſ. ſꝫ dī ꝛ hōīſ. Ad pᵐ pn̄le dd'
ꝙ ſi arᵐ hēat totū ꝙ dꝫ hr̄e n̄ pluſ hēbit n̄ ꝙ aſſūpſit
tōꝫ realitē ꝑ e. ſꝫ nō ſeq̄ aſſūpſit tōꝫ realitē ꝑ e. ḡᵒ aſſūp
ſit ꝑm̄. qꝛ n̄ ſb̄ certo mō fac̄ ꝑm̄. Aliꝰ pſ dᵗ ꝙ aᵃ pluꝛ
eē mag̃ ī ſepaᵇⁱˡᵃ ī ſe. ꝛ tn̄ ꝑ ꝯpōꝫ ad aᵈ. 3ᵐ. ſꝛ mag̃ ſepāl
exᵐ due q̄liᵗᵉˢ eiꝰdē rōīſ puta due albeᵈⁱⁿᵉˢ mr̄ ſepār
int̄ ſe eēt ꝙ q̄ntitaſ ꝛ q̄litaſ. q̄ntitaſ. n. ꝛ q̄litaſ magiſ
ſepār eēt ꝛ tn̄ ꝑ ꝯpōꝫ ad 3ᵐ. puta ad ſbꝫ q̄ntitaᵗⁱˢ ꝛ q̄litaᵗⁱˢ
n̄ ſepant̄. ſꝫ q̄litaſ eiꝰdē rōīſ bn̄ ſepāt ab aᵃ eiꝰdē rōīſ. n̄
.n. poſſūt eē ī ſbō eodē due albeᵈⁱⁿᵉˢ ſıc ſꝛ ſıt q̄ntitaſ ꝛ q̄
litaſ. ꝑ hoc ḡᵒ ad arᵐ ſıc pt̄ dᵗ ꝙ ſuppoᵐ ꝛ n̄ ꝑ ſe n̄ ſepant̄ ꝛ
mātē faciūt ꝑ ꝯpīᵗᵉ ꝙ hēant actūſ ꝛ ſb̄m int̄ ſe. v̄ımp
tn̄ ꝑ ꝯpōꝫ ad 3ᵐ. ſ. ad aſſumēſ mag̃ ſepant̄ ab īuicē ꝛ
ſuppoᵐ ꝛ n̄ ꝙ ſbā ꝛ actūſ ꝯ vō ē. qꝛ n̄ pt̄ eē ī ꝙ n̄ fūaat
ſuppᵗū ꝑpōū manēſ ſb̄m actūtaſ. ꝛ iō n̄ repugn̄t nᵉ q̄ ē ſbꝫ
actūſ ꝛ ipī actūᵗᵃ cū ā bō n̄ faciāt ſuppōꝫ ꝑpā ut aſſumāt̄
ad īuicē ā dīo ſuppoᵗᵒ. ſꝫ ex aᵃ ꝑte. ſ. ſuppᵗī ꝛ nᵉ lꝫ nō
repugnāt nᵉ ſb̄ cto mᵒ aſſūī. ſ. ī ꝙ tn̄ n̄ ī dīdᵃ ē repugnat
tn̄ ſibi ſbāᵒ cto mō ī ꝙ tn̄ fac̄ ꝑꝫ ꝛ ſuppᵗū ut ſr̄ dām ē.
Ad .2. dd' ꝙ ē ād ꝑfan̄ ꝙ ꝯſtituit̄ ex ipſcō ꝛ ipſan̄ ē ꝑs
eiꝰ ꝛ ē ād ꝑfan̄ ꝙ n̄ ꝯſtituit̄ ex ipſcō. nc tale ipſan̄ ē ꝑs
eiꝰ. Exᵐ ſi actūſ ē ipſan̄ rᵉ ſbī ꝛ ſb̄m ꝑſcō ꝙ n̄ ꝯſtitu
it̄ ex actūᵗᵉ. Exᵐ pᵐı ſıc hō rᵉ corꝰ ꝛ aīe. dᵒ ḡᵒ ꝙ ꝑſcō
ꝙ n̄ ꝯſtituit̄ ex ipſcō bn̄ pt̄ eē ſn̄ ipſcō ꝑpō ꝙ eꝰ. ſic ſbꝫ
ſn̄ actūte. h̄ n̄ eꝰ. ſꝫ ꝑfan̄ ꝙ ꝯſtituit̄ ex ipſcō n̄. vn̄ nō
pt̄ aſſūī n̄ aſſūat̄ corꝰ ꝛ aīa q̄ ſꝛ ꝑteſ hōīſ. bn̄ tn̄ aīa ꝑ ſe
l' corꝰ ꝑ ſe poſſꝫ aſſūī n̄ aſſūᵗᵒ hōīe. ſıc ī ꝑpoᵗᵒ ē ꝙ ſuppᵗū
ē ꝑfan̄ rᵉ nē cū ſuppᵗū hēat tōꝫ tocꝰ ꝛ n̄ ꝑtiſ. ꝛ iō pᵗ aſ
ſumi n̄ aſſūᵗᵒ ſuppᵗū. ſꝫ eꝰ nō pt̄ aſſūī ſuppᵗū n̄ aſſūᵗᵒ
nꝫ. Ad .3. dd' ꝙ n̄ ē ſıle. qꝛ aſſūpᵒ actīa ē actᵒ elicitīa
ꝛ iō n̄ pt̄ attrıbui aliᵉ tāq̄ effīaᵗⁱ n̄ ſuppᵗᵒ. aſſūpᵒ aūt pdᵗⁱᵃ
v̄git ī pōlitē ꝛ ipſcōꝫ. nᵒ ḡᵒ iſta ꝯn̄ᵃ n̄ vꝫ. aſſūpᵒ actīa q̄
dr̄ ꝑſcōꝫ n̄ poſſꝫ eē n̄ ſuppoᵗⁱ ꝙ ē ꝯd ꝑfan̄ ꝛ n̄ nᵉ q̄ ē ꝯd
ipſan̄. ḡᵒ nᵉ paſſiua īmo bn̄ pt̄ eē ipīꝰ nᵉ. ꝛ ſꝫ aſſūpᵒ ac
tiua n̄ poſſet. Exᵐ dn̄ſ ꝙ ꝯpōᵐ ag̃ ſol' ꝛ tn̄ dn̄ſ ꝙ m̄

pati. Ad .5. dr̄ dᵗ. vno mᵒ ſic ꝙ dato ꝙ totū n̄ dicat aliꝙ
realitē ulr̄ abᵗᵃ realitē ꝑtiū dn̄ſ ꝙ totū ꝯpoᵐ corrūpᵗ
ī tn̄ ꝙ nl' realitēſ abᵗᵉ capiat n̄ eē. ſꝫ ſolū ꝑ talē corꝛ̄nē
rlō cap n̄ eē. ſr̄ pſumꝰ dīe ſuppoᵗᵒ ꝙ ꝑ n̄ dicat aᵃ reali
tatē abᵗā ulr̄ nꝫ. ſꝫ ſolū dicat rlōꝫ ꝙ n̄ īcludᵗ n̄ ꝙ ꝑ ip
corrūp. ꝛ tn̄ nl' realitēſ abᵗᵉ capiat n̄ eē. ſꝫ ſol' rlō capi
et n̄ eē ꝑ talē corrūpnē n̄ vꝫ ulr̄ arguᵈᵒ ſuppᵗū addit
ſolū rlōꝫ ſr̄ nꝫ nꝫ. ḡᵒ oē ſuppᵗū ē rlātm̄ ſıc ī dīs eſt
ſuppᵗū rlātm̄ qꝛ addit ſolā rlōꝫ ſr̄ eēꝫ. nā ꝯn̄ᵃ n̄ vꝫ. h̄ n̄
pt̄ eē ſn̄ rlōne. ḡᵒ rlō ē ꝯ cā fōl'. nc ē ſıle de ſuppᵗᵒ dīo
ꝛ hūano l' cāto. nā de rōē dīe eēᵉ ē ꝙ n̄ ſbſıſtat ī ſe. ſꝫ ꝙ
fıat ī ſuppoᵗᵒ rlātiuo. ꝛ ꝑ ꝯn̄ſ ſuppᵗū dīuū ē ſolū rlīn. de
rōne aūt eēᵉ cāte ē ꝙ ſibi relicta ſbſıſtat ī ſe ipā. ꝛ per
ꝯn̄ſ faciat ſuppᵗūᵐ abᵗū. Alr̄ dr̄ ꝙ n̄ addit rlōꝫ ſꝫ modꝰ
reſpectiū. ꝛ iſte mᵒ capit n̄ eē ꝑ corꝛ̄nē n̄ cap eē ꝑ gn̄ōꝫ
nō eī v̄gioꝛ ꝙ capiat n̄ eē tal' mō ꝑ actōꝫ corꝑᵖⁱᵃ. ſꝫ
ſolū ꝑ ceſſıōēꝫ īfluᵉ dīe q̄ n̄ īfluit ad nꝫ ut faciat
ſuppᵗū. ſr̄ n̄ aſſūpta a v̄bo ſi dimitteret̄ ſ' caperet eē n̄ ꝑ
aliꝙ gn̄ōꝫ de nūdo. ſꝫ ſolū qꝛ dimitteret̄ ſ' q̄ ablato ꝑ
hn̄te ſuppō īfluū gn̄ali ꝑ ſimplicē exitū ꝑpriꝰ ꝑ ī
eē. Exᵐ de aq̄ calida q̄ ſi ſ' dimittat̄ redit ad frıgᵗᵉ
q̄ ablato ꝑhıᵗᵉ ꝑ ſiplicē exitū ī actū frıgᵗᵉ n̄ tn̄ dꝫ
dīa ꝙ tal' exitꝰ ſiplr̄ reducat̄ ad gn̄ōꝫ q̄ tūc ſıt. qꝛ tūc
n̄ gn̄at̄ aq̄ ſꝫ dꝫ reduci ad gn̄ōꝫ ꝑoꝛē qm̄ fuit gn̄ata
aq̄ eo. n. ipō ꝙ fuit talıſ n̄ gn̄ata ꝙ tū ē ex ſe n̄ aliūn̄
īpediat̄ ꝙ ſtatꝫ ſıt frıgᵗᵉ. Ad .4. dd' ē bꝫ ꝙ alīn ē eē
ſb̄m ꝛ ſuppoᵐ actūſ. aliū aᵈ ē ſbꝫ ꝛ ſuppoᵐ īmediat.
Exᵐ albedo ē īmeᵗᵉ ī ſr̄fıᵉ q̄ ꝑ ſe n̄ ē ſuppᵗū. mediātē
ꝙ qm̄ ſbꝫ īmetū manꝫ idē nūo ꝑ mane idē actūſ nūo
ꝙ mꝰ ūꝫ ſuppᵗū v̄ariet̄. ꝛ ſıc aᵈ exᵐ ī facto altanſ v̄ ma
nꝫ alᵇᵒ qꝛ ꝯanꝫ eadē ſr̄fıeſ. ī ꝙ ſi cᵃ ſr̄fıeſ fıer ī ſup
aᵒ ꝑou ī q̄ fuit ad h̄ manēt eadē alᵇᵒ ꝛ qꝛ ī ꝑpō aūſe
hr̄ ꝑ ſbō īmeᵗᵉ nꝫ corꝰlē. iō ſi iſta n̄ aſſūat̄ ab aᵃ ſup
poᵗᵒ dūmᵒ maneat eadē n̄ corꝰlıſ manebit idē ēiꝰ nūo
q̄ fuit pᵐ ī aᵒ ſuppᵗᵒ. iō n̄ valꝫ.

(in margin: Mo. 17)

Utrū dicat̄ xᵉ hō ꝑp̄ vniōēꝫ aīe c̄ corꝰᵉ ul' ꝑp̄ vniōꝫ
aīe ꝛ corꝰᵘ cū ſuppᵗᵒ dīo. ꝛ ꝙ ꝑp̄ vnionē aīe cū corꝰᵉ
p ut. aq̄ ād hr̄ eē hōīſ ab illo hr̄ eē hō. ſıc a q̄ ad hr̄ eē
albeᵈⁱⁿⁱˢ hr̄ eē albū. ſꝫ ex unione aīe cū corꝰᵉ hr̄ eē hōīſ
ſıc ex vniōē albeᵈⁱⁿⁱˢ cū ſbō hr̄ eē albū. ḡᵒ ꝛc. Itē ꝯſıt
ꝑ id ꝙ dr̄ aᵈ. 5. meᵗᵉ. ꝙ idē ē hō ēſ hō vn̄ hō. qꝛ ſi idē
ē hō ꝛ enſ hō a q̄ᵒ hr̄ eē hōīſ ut ꝑᵐ ē hō. Itē ꝙ ꝫ ſepᵒ
fac̄ hōīeꝫ morᵐ ꝛ ꝑ ꝯn̄ſ n̄ hōīeꝫ eoꝛ ſıl' ꝯiūctō fac̄ hō
mīnē viuū v̄m. ſꝫ ꝑ ſepaᵗⁱōnē aīe a corꝰᵉ xᵉ fuit v̄e hō mor
tuꝰ. ḡᵒ ꝛc. ꝯ. ſıc albū ꝛ muᵃⁱ ſe hr̄ ad ſbꝫ ſıc aīa et
corꝰ ad ſuppᵗū. ſꝫ nc ē ſıc ꝙ albū n̄ dꝫ muᵃᵐ n̄ qꝛ vniū
t̄ ī eodē ſuppᵒ ex. 4. meᵗᵉ. ḡᵒ aīa ꝛ corꝰ n̄ faciūt hōīeꝫ ſıue
n̄ dn̄r hō n̄ ꝑp̄ vniōēꝫ ad ſuppᵗū. ſıc. n. albū ꝛ muᵃᵐ n̄
faciūt vn̄ ād n̄ ꝑp̄ vniōēꝫ ad ſuppᵗū. ſıc aīa ꝛ corꝰ n̄ faci
ūt ād vnū ꝙ reſultat ex eiſ n̄ ꝑp̄ vniōēꝫ ad ſuppᵗū. Itē
fōꝛ ſpēī ſuī ſbeᵃⁱ n̄ denōīat n̄ ꝑpū ſuppᵗū. ſıc ꝑꝫ de ſe. ḡᵒ
ex vnione aīe c̄ corꝰᵉ n̄ dꝫ hō. ſꝫ ex vnione ad ſuppoᵐ.
Rō h̄ ꝑꝫ opı magrī ſrīaꝫ q̄ ꝑoīt ꝙ xᵉ n̄ dicer̄ hō ꝑp̄ v
niōēꝫ aīe ꝛ corꝰᵘ cū ſuppoᵗᵒ ꝛ n̄ ꝑp̄ vniōēꝫ aīe cū corꝰᵉ

qꝛ tal' vnio ſp̄ fuit ad ſuppᵗū dīnū hic ē ꝙ dr̄ ipſe magr̄
ꝙ xᵉ ī trıduo fuit hō. Aliȷ dn̄r aᵗ ꝙ pāle ex unione aīe
cū corꝰᵉ dꝫ dᵗ hō. rōēſ ponūt ad hoc q̄ꝫ una ē ꝙ ī ꝑoleᵉ ē ꝙ a
liꝙ ſe hēat ꝑ mod' īformīs. ꝛ aᵈ ꝑ mod' īfoīa n̄ rᵒ totū
denōīet̄ ab īforᵗᵉ. Exᵐ de albeⁿᵉ exn̄te ī ſupſıᵉ v̄ al
bedo hr̄ rōꝫ īformīſ ꝛ ſr̄fıeſ hr̄ rōēꝫ īfoꝛa ꝙ ſr̄fıeſ dꝫ alba.
ſꝫ nc ē ſıc ꝙ corꝰ hr̄ rōꝫ īfoꝛa. aīa aūt rōꝫ īforīantīs. qr̄ corꝰ
ꝯpoᵗū dicet̄ hō ī ꝙ ꝑp̄ illā īforīōꝫ dꝫ hō. Itē xᵉ ē vniᵗᵉ
hō c̄ aliȷſ hōībꝫ. qꝛ ad h̄ ut redimet̄ hūaꝫ nꝫ oꝑtuit ꝙ aſ
ſumet̄ nꝫ vniᵗᵉ. ſꝫ nc ē ſıc ꝙ aliȷ hōīeſ dn̄r hōīeſ ex ꝯ
iūctōē aīe cū corꝰᵉ. qr̄ ꝛc. Itē pono ꝙ v̄bū aſſūᵉᵉᵗ ſol'
aīaꝫ q̄ ē ꝯiūcta corꝰ n̄ aſſūᵗᵒ corꝰ. ita ꝙ tal' aīa ſıc eēt ꝯ
iūcta corꝰ. q. ꝑ ſiplicē vniōēꝫ ꝙ n̄ facēt ſuppoᵐ ꝑpū.
Ex hoc aūt aᵗ ſıc ꝯpoᵐ ex aīa ꝛ corꝰᵉ dicet̄ hō ꝛ tn̄ ꝑp̄ vni
onē ī aᵒ vnio ſuppᵗᵒ. qꝛ ꝑ ꝑōꝫ corꝰ ꝛ aīa n̄ ſꝛ ī vno ſup
poᵗᵒ qr̄ ꝑp̄ vniōēꝫ aīe cū corꝰᵉ ſol'. Itē aug̃. 13. de ci.
(in margin: xix)
c. x. dᵗ ꝙ hō nō ē aīa nᵉ corꝰ ſol' ſꝫ utrūꝫ ꝯiūctū ſıl' ē
hō. Aliȷ dn̄r aᵗᵃ melr̄ ꝙ xᵉ n̄ ſolū dꝫ dici hō ꝑp̄ vni
onē aīe ꝛ corꝰᵘ ī ſuppᵗᵒ dīo pcıſe. ſꝫ ꝑp̄ utrāꝙ vniōēꝫ
ſıl' ꝯcurrētē. Rōēſ ꝑſuaſıue due ad h̄ ponūt̄ q̄ꝫ
(in margin: nec sol' ꝑp̄ vni onē aīe cū cor pcıſe)
vna ē. ꝙ tūcaꝫ albedo eēt vnita cū ſr̄fıᵉ n̄ ſr̄fıeſ illa
eēt vnita pam̄. paıſ nūꝙ poſſꝫ dᵗ alb'. ꝛ ī req̄ dᵗ vnio ad
hoc ut paıſ dicat̄ alb'. ſ. vnio albeⁿⁱˢ c̄ ſr̄fıe ꝛ aᵃ ipīꝰ ſr̄fı
cıeī c̄ pane. qr̄ eodē mᵒ ad hoc ꝙ xᵉ dicāt̄ hō req̄ vnio aīe
cū corꝰᵉ ꝛ vnio aīe ꝛ corꝰᵘ cū ſuppᵗᵒ dīo. aᵗ xᵉ n̄ poſſꝫ dᵗ hō ꝛ
ſit ē ꝙ ꝯpoᵐ ex aīa ꝛ corꝰᵉ ex vniōē utrıꝰꝫ poſſꝫ dᵗ hō. ad
hoc tn̄ ꝙ xᵉ dicāt̄ hō nāē ē ꝙ ī eᵉ ꝑteſ nūant̄ ſ' ꝛ int̄ ſe.
Itē n̄ alᵇᵒ īmeᵗᵉ eēt ī ſbō nūꝙ iᵒ ſb̄m poſſꝫ dᵗ albū ꝑ talē
albeⁿᵉ. ꝛ h̄ vō ē qꝛ albū ſıgt̄ albeⁿᵉ ī ꝯcrētōē ad ſbm. qr̄ ſi iſ
(in margin: hūaꝫ)
ta rō ſıt bō eodē mᵒ ſıc arguāt̄ ī ꝑpoᵗᵒ. hō nꝫ ſuā ſıgt̄ ī ꝯcrētōē
ad ſuppᵗū ētū ē qr̄ n̄ pt̄ dᵗ ād hō n̄ fcā vnione hūiꝰ nᵉ ad
ſuppᵗū. dᵒ ḡᵒ ꝙ xᵉ dꝫ hō ꝑp̄ vtrāꝙ vniōꝫ. Ad pᵐ arᵐ poīſ
dd' ꝙ iſta vniuoᵒ q̄ xᵉ dꝫ hō vniᵗᵉ dꝫ referri ad nꝫ ꝛ tn̄
ad ſuppᵗū ſbām cāſ tt̄ dᵒ ſıc ad arᵐ ꝙ ſıc ī aliȷſ hōībꝫ ad h̄
ꝙ dicāt̄ hōīeſ req̄ vnio aīe cū corꝰᵉ ꝛ aᵃ vnio aīe ꝛ corꝰᵘ
ad ſuppoᵐ ꝑpū. lꝫ forte ſıt q̄ᵗ una. ſıc ꝛ ī xᵉ ad hoc ꝙ dicāt̄
hō req̄ vnio aīe ꝛ corꝰᵘ ad īuicē ꝛ vnio utrıuſꝙ cū ſupᵗᵒ
dīo. Ad .2. dd' ꝙ ſuppᵗᵒ tali cāū vᵒ ꝯpoᵐ ul' n̄ eēt hō
ex quo n̄ ē ī hūiᵉ nᵉ vnio ad vnū ſuppᵗū ꝙ req̄ ad hoc ꝙ
dicāt̄ hō cū ſıgıficet hūaꝫ nꝫ ī ꝯcrētōē ad ſuppᵗū ul' ſi eēt
hō eēt hō ipſāſ ī ꝙ eēt ī corꝰ hūanū hn̄ſ ī ſe ꝑpō ſuppōꝫ
ꝑpā ipſāꝫ ꝙ q̄dē corꝰ eē ꝑſ tal' ꝯpoᵗⁱ. Ad aūcē bn̄ ꝛ
aug̃. bꝫ dd' ꝙ ipſe lōq̄ gn̄alr̄ ꝛ ꝑ curſū cōēꝫ ꝛ n̄ lē. nā gn̄a
lr̄ vā ē ꝙ ex vnione aīe cū corꝰᵉ ſtatī ſıt ſuppᵗū ꝑpū ꝛ
ꝑ ꝯn̄ſ pt̄ dici hō. ī ꝑpoᵗᵒ aūt n̄ hn̄ ſr̄nālr ꝛ v̄tē ſr̄ilr n̄
fac̄ ꝑpū ſuppᵗū. Ad pᵐ. dd'. ꝙ ex vniōē aīe cū corꝰᵉ xᵉ nō
(in margin: pn̄le)
hr̄ eē hōīſ īmo req̄ aᵃ vniōꝛ ſıc īnuit̄ maᵒʳ l' dꝫ ꝙ ge
nalr̄ lōq̄ ī oībꝫ hōībꝫ ex ꝯiūctōē aīe cū corꝰᵉ ād n̄ hr̄ eē
hōīſ n̄ appelleſ ipꝫ eē q̄dıtē q̄ntāꝫ ꝛ nꝫ. ſꝫ accıpiᵈᵒ ut m̄ eē
hōīſ req̄ vnio nᵉ ad ſuppᵗū. Ad .3. dd' ꝙ malū ꝯitᵗ ex
mltīſ cāīſ ꝛ bonū ſolū ex cā ꝑfcā. iō n̄ ſeq̄ ſi ſola ſepaᵒ
aīe a corꝰᵉ fac̄ n̄ eē hōīeꝫ. ḡᵒ ſola vnio aīe cū corꝰᵉ faciat
hōīeꝫ. nā ꝛ ſi vā ſıt ꝙ remota vnione n̄ ſıt hō n̄ ꝑp̄ hoc
ſeq̄ ꝙ ī ſola pōita ſıt hō. qꝛ bn̄ vā ē ꝙ qm̄ mlta requirᵗ

ad unū deſtructo vno illoꝛ deſtruit ī. n̄ tn̄ ſeq̄ ꝙ ſıt vnū de
illıſ q̄ req̄ruᵗ ad ād fācᵈ ꝙ ꝑp̄ vnū ſolū pōitū ī eē ſıt l' v
nū 3ᵐ ꝙ oꝫ ex mltıſ ſıt.

Utrū xᵉ ſıt duo l' unū ꝙ n̄ ſıt vnū pbā. ꝛ ī q̄ ſıt
diuīſe nᵉ ꝑ n̄ ē unū. In xᵒ
ſꝛ diuīſe nᵉ ꝑ aug̃. 1. de t. c. 16. ḡᵒ ꝛc. Itē ꝙ ē aᵈ ꝛ
aᵒ n̄ ē vnū. ſꝫ xᵉ ē aᵈ ꝛ aᵈ. qr̄ ꝛc. ꝑᵒ mīᵒʳ ē ꝑ hoc ꝙ xᵉ ē ad
ꝑ nꝫ dīaꝫ ꝛ ād ꝑ hūaꝫ. ꝛ h̄ ꝙ ē ꝑ nꝫ dīaꝫ n̄ ē rᵒ ꝙ ē ꝑ nꝫ hūaꝫ.
qr̄ ꝛc. Itē ꝯm̄. 1. phıcᵒʳ. c. 21. q̄n ad hr̄ ī ſe pla actīᵃ ſıue
ꝑfeſ q̄liᵗᵉˢ puta albedıeꝫ ꝛ muᵃ pt̄ dici vnū ꝛ pla ꝑꝫ eū
ī. qr̄ cū xᵉ hēat ī ſe diuiſaſ nāſ poteſt dᵗ vnū ꝛ pla. Itē
boeᵗ. de vniᵗᵉ ꝛ uno. oē ꝙ ē iō ē qꝛ unū nūō ē. Itē ī ſi
bolo athanaſıȷ. n̄ duo tn̄ ſꝫ vnꝰ ē xᵉ. Ad iſtā q̄ōꝫ dn̄r ali
q̄ ꝙ pt̄ xᵖᶜ dᵗ duo ꝛ vnū aᵒ ꝛ aᵒ m̄ hoꝛ rō ē. qꝛ duo ꝑſıc tenent
maſcline. ꝛ tc̄ ſıgt̄ ſuppoᵐ ꝛ pt̄ teni neutᵗlr̄ ꝛ tc̄ ſıgt̄ nāꝫ.
ꝛ iō q̄n dꝫ ꝑ ſe ſuppᵗū pt̄ ſıgıfıᵗᵉ ſuppᵗū ꝛ nꝫ q̄n pō abᵗᵉ
ſn̄ aᵃᵃ determiaᵗⁱōnᵉ. tc̄ xᵉ pt̄ dᵗ duo neutᵗlr̄ ꝑ ꝙ ſıgt̄ nāꝫ.
ſꝫ accıpiᵈᵒ maſcline xᵉ n̄ ē duo. qꝛ n̄ ē duo ſuppᵗᵃ. ſꝫ vi
ficabꝛ ſıc ꝑ aᵒ ſēn ſuū ꝑ aᵃ accepnᵉ. Aliȷ aūt dn̄r aᵗ
ꝙ xᵉ n̄ dꝫ dᵗ duo. qꝛ ſi poſſꝫ dᵗ duo tc̄ h̄ eēt ꝑp̄ duaſ nāſ.
Sꝫ h̄ rō n̄ pt̄ valē ī ꝑpoᵗᵒ. nā ꝛ ſi ita ſıt ꝙ n̄ dīa n̄ ſolū
ꝑdicāᵗ de xᵒ ī ꝯcrētō. ſꝫ ī abſtracto. qꝛ n̄ ſolū dn̄ſ ꝙ xᵉ ē ꝛ
dr̄ ſꝫ ꝛ ī ꝙ xᵉ ē dītaſ. tn̄ n̄ hūᵃ n̄ pt̄ ꝑdıᵃⁱ ī abᵗᵒ ut dicāt̄
ꝙ xᵉ ē hūanıtaſ. ſꝫ ſolū dꝫ ꝙ xᵉ ē hō ī ꝯcrētō. qꝛ hō ꝑdicāt̄
de xᵒ ī ꝯcrētōē ad ſuppᵗū ꝛ qꝛ unū ē ſuppᵗū n̄ hūᵃ nlr̄aꝫ geī
narōꝫ faciet ut dicāt̄ xᵉ duo. qr̄ ꝑp̄ duas nāſ n̄ pt̄ xᵖᶜ
dᵗ duo. ſꝫ ſi dicer̄ duo ī ut eēt ī geīnatō cū n̄ hūā n̄
ꝑdicet̄ n̄ ī ꝯcrētō n̄ eēt geīatō n̄ ꝑp̄ ſuppᵗū. ſ. qꝛ ſuppᵒ
geīaret̄. ſꝫ ſuppoᵐ h̄ n̄ geīnāt̄. qr̄ xᵉ n̄ pt̄ dᵗ duo. Sꝫ c̄
te ut m̄ ꝙ iſta diſpēcio ſıt ſolū ī v̄bıs. iō dicēꝫ ſi duo
h̄ hēat ꝙ ſıgıfıc ſuppᵗū. tc̄ xᵉ n̄ pt̄ dᵗ duo. ſi aūt hēat ꝙ
ſıgt̄ nꝫ tc̄ xᵉ pt̄ dᵗ duo ꝑp̄ duaſ nāſ. ſ. dīaꝫ ꝛ hūaꝫ. ul'
ꝛ tcā ꝑp̄ nꝫ hūaꝫ q̄ dīdꝫ ī corꝰ ꝛ aīaꝫ. l'. 2. ꝑp̄ corꝰ ꝙ tn̄ dꝫ
ī ꝑte mlē ꝛ fōrlē. eo mᵒ dᵒ de vno ꝙ ſi ſıgt̄ ſuppoᵐ xᵉ
dicer̄ unū. ſi aūt nꝫ n̄ dicer̄ unū. Ṫerıo ad q̄ōꝫ dᵒ ꝙ ē
unū ſıt de trānſcenᵈᵇꝫ ꝛ de pᵐıſ dıſ ēīuſ hr̄ dīa ꝑ at
trıbuᵗⁱōnē ad ſbaꝫ. qr̄ unū hr̄ dᵗ ꝑ attrıbutōēꝫ ī gn̄e ſbe.
vnū aūt ī gᵉ ſbe dīdꝫ. qꝛ ē vnū gᵉ ſpē ꝛ nūō. ꝛ cū tal'
mᵒ q̄ ē ꝑ nūꝫ ꝑ ꝯm̄. 4. meᵗᵉ. ī pn̄ᵒ. ſıt vltımꝰ mᵒ v
nī. oēſ illi moī ī gᵉ ſbe dn̄r ꝑ attrıbuᵗⁱōnē ad unū nūō. nc
aūt ī ē ī ıll' q̄ dn̄r ꝑ attrıbutōēꝫ ad unū ꝙ ſp̄ q̄n id ꝑōabᵗᵉ
ſn̄ aᵃᵃ determiᵗⁱōnᵉ addita ſp̄ ſtat ꝛ accıpᵗ ꝑ illo ad ꝙ oīa aᵃ
dn̄r ꝑ attrıbuᵗⁱōnē. h̄ ꝑbā ex. ꝛ ꝑ ꝯm̄. 8. phıᵉ. c. ſ. ꝑ ex. ſi
cut enſ ī actu ē id ad ꝙ aᵃ ēna dn̄r ꝑ attrıbuᵗⁱōnē. oē. n. eſ
ē ī ipᵐ ē actu. iō q̄n pō abᵗᵉ ſtat ꝑ ēte ī actu. ſr̄ h̄ ꝑꝫ per
ꝯm̄. v̄ dr̄ ꝙ motꝰ dīdꝫ ī mltīſ motibꝰ ꝑ attrıbuᵗⁱōnē ad mo
tū localē. ꝛ motꝰ local' v̄ıſıle ꝛ ꝑpıſıle motꝰ. iō q̄n abᵗᵉ
(in margin: or)
pō motꝰ accıpᵗ ꝑ motu locali. Cū ḡᵒ ſıc ꝑbatū ē ꝙ unū
nūō ſıt tale unū ad ꝙ oᵃ aᵃ ſuī oīſ moī aliȷ vnīꝰ reducat
t̄ ꝑ attrıbuᵗⁱōnē ad unū nūō. ꝛ v̄ıſıle dicāt̄ vnū de uno ſm̄
nūꝫ ſp̄ q̄n pō abᵗᵉ vnū ſtabit ꝑ uno nūō. qꝛ rōē ſuppᵗⁱ
ād ē unū nūō ſuppᵗū. iō dꝫ abᵗᵉ dᵗ ꝙ xᵉ ē vnū. Sı aūt ad
(in margin: cū ſıt unū)
dat̄ aᵃ determiaᵗⁱᵒ tc̄ eēt dıſtīᵈᵒ. qꝛ tal' detrīſ ꝑ ꝯpetē ſo
lū vnī nē. ul' pt̄ ꝯpetē utrıꝙ nē. ſi ſolū ꝯitᵗ m̄ nē tc̄
pt̄ bn̄ addi ad vnū. v. ḡᵒ. bn̄ dꝫ xᵉ ē vnū ꝑ nꝫ hūanā.
(in margin: dīam ul')

[illegible]

modo autem dico bruta quod a mulier[?] ...

q[uaesti]o 22

[illegible]

[illegible]

q[uaesti]o 23

[illegible]

dicimus una scilicet dispositionis de disposito, in qua dispositio et dispositum non differunt nisi ratione, et hec est sola in divinis, ut cum dicitur sapientia est bonitas. Et ista predicatio non potest esse in proposito, quia natura divina et humana differunt secundum rem. Alia est predicatio dispositionis de disposito, in qua dispositio et dispositum differunt secundum rem, sed non actualiter sed potentialiter, et iste modus predicationis est quando partes essentiales vel integrales denominant suum totum, ut homo est corporeus vel animatus, ex quibus fit unum tertium per se; qui modus etiam non potest competere in proposito, quia ex natura divina et humana non fit unum ut natura, secundum Damascenum libro 3. Quarta est predicatio dispositionis de disposito, quando utrumque differt secundum rem actualiter, sicut cum dicitur homo est albus. Subiectum enim et accidens sunt duo in actu et unum in potentia secundum compositionem, id est in aliquo medio; ex subiecto enim et accidente fit unum tertium, et iste modus est in proposito. Tum quia ex natura divina et humana in Christo non fit unum tertium per se quod resultet ex hiis; tum quia natura humana in Christo licet sit substantia, habet modum accidentis. Et ideo ista predicatio cum dicitur deus est homo reducitur ad predicationem dispositionis de disposito, quando dispositio et dispositum differunt secundum rem actualiter, et est similis illi qua accidens predicatur de subiecto. Circa secundum, quo sit vera, dicunt aliqui quod hec est vera per se: deus est homo. Quorum ratio hec est: quia deus significat naturam divinam in concretione ad suppositum divinum, et quia suppositum divinum substantificat per se naturam humanam, ideo natura humana in concretione per se predicatur de filio dei sive de supposito filii, sicut quia suppositum humanum Petri substantificat naturam humanam, ideo hec est vera: Petrus est homo, et homo predicatur de Petro per se. Igitur quia suppositum divinum filii est suppositum humane nature per se, hec est per se: deus est homo. Contra: quod per se predicatur de aliquo primo modo dicendi per se, hoc est quod predicatur de eo per se de intellectu subiecti, sicut philosophus accipit per se in posterioribus. Sed humanitas non est per se de intellectu suppositi divini, quare etc. Item quod ad predicatum per se primo modo dicitur predicari de omnibus suppositis contentis sub illo. Exemplum: hec est per se homo est animal, et ideo sic hec est per se Petrus est animal. Si igitur hec est per se deus est homo, igitur predicatum diceretur de omnibus suppositis divinis, et in hoc esset vera per se: pater est homo, quod falsum est. Item in propositionibus per se subiectum supponit determinate pro predicato et includitur ipsum determinate, et ideo hec non est per se: animal est homo, quia animal non supponit determinate pro homine sed indeterminate, inquantum potest verificari pro aliquo quod est sortes qui est homo. Cum igitur deus non supponit determinate pro homine sed indeterminate, non potest verificari pro isto vel illo supposito, quare non est per se deus est homo. Item non videtur sufficere ad faciendam aliquam propositionem per se ex intellectu, oportet quod subiectum comparetur ad predicatum per se et non per accidens; aliter si comparetur per accidens non est propositio per se. Exemplum: cum dicitur coloratum est album, hec est per accidens, licet hoc sit per se: homo est animal. Accidit enim homini secundum quod supponitur pro colorato, secundum quod stat sub ratione qua sit album. Est enim homo animal rationale, album autem per suam rationem est per accidens, et ideo homini secundum quod stat sub suum substantie subsistentie proprio. Cum igitur in proposito nostro accidat supposito divino quod substantificet naturam humanam, secundum quod stat sub suum subsistere sub eo, hec erit quia per accidens et non per se deus est homo. Si enim ex accidenti ratione hec deberet esse per se, esset propter hoc quod suppositum divinum est per se homo. Sed hoc non sufficit, sicut dictum est, quia accidit supposito ut subsistere suum stat sub deo quod substantificet naturam humanam, et in deo comparatur per accidens ad id predicatum, quia mediante supposito divino cui ut sic assumpti accidit substantificare naturam humanam, sicut ex accidente per se animal rationale comparatur per accidens ad album, quia mediante homine cui accidit secundum quod stat sub suum suppositum pro ratione quod sit album. Dico tertio: dicunt secundum alios quod hec est per se: Christus est homo, quia Christus est nomen suppositi subsistentis in duabus naturis, scilicet divina et humana, secundum Damascenum libro 3 capitulo 3, et includit in suo significato naturam divinam et humanam, et propterea hec est per se: Christus est homo, quia utrumque, scilicet tam deus quam homo, est de intellectu per se huius subiecti quod est Christus. Alii dicunt quod sicut hec propositio homo albus est homo, licet habeat per se veritatem ratione principalis compositionis, quia predicatum est per se de intellectu subiecti, tamen dicitur esse per accidens ratione

implicationis contingentie in subiecto; implicatur enim quedam contingentia in subiecto cum dicitur homo albus est homo: potest enim homo albus, quamvis nunc est albus, postea esse non albus. Sic voluerunt ipsi dicere in proposito quod hec propositio licet habeat per se veritatem ratione principalis compositionis, tamen quia in subiecto est quedam implicatio contingentie, implicatur enim ista contingentia, scilicet deus homo, in subiecto est homo, quia idem est dicere Christus est homo quod deus homo est homo, et ideo hec propositio Christus est homo non est per se sed per accidens; et bene dixerunt quod implicatur contingentia cum dicitur deus est homo, quia deus potest deponere naturam humanam assumptam et aliam assumere et postmodum accipere et iterum resumere eandem numero quam modo habet. Ad primum igitur dicendum quod quicquid predicatur secundum substantiam convenit omnibus personis, et hoc habet veritatem in divinis et secundum divina et secundum substantiam increatam, non secundum substantiam creatam assumptam. Quod patet quia ad litteram in loco de substantia increata sui divina. Vel possumus dicere quod predicatur secundum relationem, sed distinguendum est quod predicatum secundum relationem potest esse dupliciter: vel secundum relationem increatam et implicatam vel secundum relationes explicatam. Primo modo dicitur secundum relationem homo est deus, et non secundo modo. Est enim sensus: deus est homo, id est divina natura est unita humane nature. Ad secundum dicendum quod proprietas non est causa quare unum predicatur de alio, sed proprietas cum incommunicabilitate, quia quecumque proprietas est in persona non in essentia. Unde dicendum quod quamvis est ad personale quod assumitur per medium quod tamen non tenet similis expositio. Unde non valet: deus est pater et deus est filius, igitur pater est filius; sed quando assumitur ad personale bene tenet, videlicet: Christus est deus, Christus est homo, igitur deus est homo.

Utrum in Christo sint due nativitates. Quod non, quia nativitas est proprietas suppositi; sed est solum unum suppositum, quare etc. Item si sint due nativitates reales, tunc est una nativitas realis eterna. Sed nativitas realis eterna est actio absoluta; actio autem absoluta non potest terminari nisi ad terminum absolutum. Iste autem terminus absolutus non potest esse natura humana, quia natura humana non dicitur nata nisi divina per eandem rationem, quia admodum non videtur nata temporaliter, nec potest esse proprie ipsius, quia proprie est suppositum relatum, quare etc. Item si est hec nativitas realis eterna, cum talis nativitas sit quedam mutatio actualis, requiritur ad subiectum in quo sit, tunc quare de subiecto autem est natura humana. Autem est ipsa proprie ubi, non potest dici quod sit ipsius nature subiectum, quia nativitas est via in naturam, via autem precedit id cuius est via, quare etc. Nec potest dici quod ipsius persone sit subiectum, quia nullum accidens habet fundari immediate suum esse subiective in persona divina, quare etc. Contra: Damascenus libro 3 capitulo 7: confitemur in Christo duas nativitates, quare etc. Responsio. Primo videndum est quid sit nativitas. Ad hoc sciendum est quod nativitas nihil aliud est quam generatio quedam viventis coniuncti cum principio vivente, a quo principio ipsum generatum sic coniunctum recipit augmentum et nutrimentum. Ex quo patet quod omnis nativitas est generatio et non convertitur, quia generatur igitur non tamen nascitur, quia igitur non est quod generatum a non vivente coniunctum principio vivente. Et ideo dicimus quod fructus nascitur ex arbore, quia coniungitur sicut tamen quod illi a quo recipit augmentum, et hoc in viventibus; arbores enim et fructus vivunt vita plante. Secundo videndum est cuius est ipsa nativitas, utrum tamquam proprietas. Hoc autem ex primo declarato patet huic, quia proprie nativitas est quedam generatio, et generatio est ipsius suppositi secundum Damascenum libro 3 capitulo 26 et philosophum 7 metaphysice, qui dicit quod compositum per se generatur, sequitur quod nativitas sit ipsius suppositi. Item nativitas est via ad per se existens; per se autem existens est ipsius suppositi proprie et principaliter, quare ipsa nativitas est ipsius suppositi tamquam termini. Tertio videndum quod sicut ex parte agentis consideramus duo, scilicet ipsum agens et rationem agendi formalem, sic ex parte termini possumus considerare duo, scilicet ipsum terminum et rationem formalem terminandi, a qua ratione formali illi motus et mutationes recipiunt specificationem et nominationem. Verbi gratia idem homo simul et semel potest calefieri et dealbari, sed cum calefactio et dealbatio sint duo motus vel mutationes distincte specie, unde sic actiones in eodem supposito et agente nominantur et specificantur a rationibus formalibus elicitivis,

sic mutationes ad idem suppositum tamquam ad terminum terminantes specificantur et nominantur secundum diversas rationes formales terminativas in ipso supposito. Ex hiis autem sic patet tertium quod est hic videndum, scilicet principale, utrum sint due nativitates vel una. Sicut deductum fuit ex primo, quia postquam nativitas est ipsius suppositi tamquam termini et tamen non specificatur neque nominatur penes suppositum suum terminum, sed penes naturam que in supposito est ratio formalis terminativa, cum in Christo sint due nature in eodem supposito, sequitur tamquam conclusum necessario quod in Christo sint due nativitates. Quod autem natura in supposito sit ratio formalis terminandi omnino dicit Damascenus in loco suo 29 capitulo, ubi dicit quod natura dicitur activa vel naturaliter nata. Unde dicit quod nativitas non dicitur nata, sed a natura vel naturaliter nata, et ideo secundum modum nature diverse est diversa nativitas. Causa est autem quod hoc non potest intelligi suppositum, igitur oportet quod intelligatur formaliter et terminative. Ad primum igitur dicendum quod nativitas est proprietas suppositi, non tamen est contractio eius specie vel nominatione, sed sic est eius quod est formaliter ratio terminandi, scilicet natura. Ad secundum dicitur per sic quod autem est in generatione divina et in generatione temporali: in generatione enim divina filius ipse accipit esse, quia esse divinum communicatur per suum esse; in generatione autem temporali per communicat suum esse et non accipit suum esse a natura humana, quia natura ipsa humana est ipsius communicata esse. Unde per hoc ad argumentum, cum dicitur quod actio absoluta non potest ad suppositum relatum tamquam ad terminum, dicendum quod verum est quod non potest esse ad tale suppositum sicut per talem generationem absolutam esse capiat, sed tamen bene potest esse in terminum tamquam in id quod communicat suum esse. Aliter potest dici quod actio absoluta non potest esse ad terminum respectivum sub ratione respectiva, tamen potest esse ad terminum respectivum sub ratione absoluta. Sic fuit in proposito, quia terminabatur ad personam ubi humanatam et non ad personam suppositam et absolutam; non autem humana quedam absoluta est. Ad tertium dicendum quod idem posset dici hic quod dictum est in aliis generationibus: generatio enim secundum formam vel est in generato esse vel in medio; eodem modo in proposito dicimus quod vel fuit in generato ipso, scilicet in ipso supposito verbi humanato, vel in medio ipso, scilicet in purissimis sanguinibus beate virginis. Et tamen autem ulterius quod non potest esse in persona ubi, dicendum quod verum est immediate, tamen mediate bene potest, sicut et multa accidentia insunt mediate nature humane Christi: nam fuit albus, fuit longus, fuit

Utrum in Christo sint due filiationes. Quod non, philosophus 4 physicorum et 5 metaphysice dicit quod intellectus non dicit relationem ad scientiam cum dicit relationem ad scibile, quia tamen accideret idem dici bis, quod est inconveniens, quare per eandem rationem in Christo non sunt due filiationes per quarum unam diceretur relative ad patrem et per aliam ad matrem, quia tunc Christus diceretur bis, quod est inconveniens. Item sicut albedo est causa albi, sic filiatio est causa filii. Sed ubi sunt due albedines, ibi sunt duo albi, igitur si sint due filiationes, erunt duo filii. Sed in Christo non sunt duo filii secundum Augustinum de ecclesiasticis dogmatibus capitulo 2; dicit enim: Christus deum et hominem non dicimus duos filios, quare in Christo non sunt due filiationes. Item duo accidentia eiusdem speciei non possunt esse simul et semel in eodem secundum quod dicit Avicenna 9 metaphysice sue capitulo 8 et 6 naturalium parte 3 capitulo 6 et philosophus 4 metaphysice et Algazel in metaphysica sua; sed filiationes due sunt relationes eiusdem speciei, quare etc. Item si in Christo essent due filiationes, tunc esset in eo una relatio ad matrem, et per consequens sequeretur cum in triduo non fuit homo quod non fuit filius in triduo, et ideo per tunc non fuit homo, et per consequens filius suppositum quod fuerit in eo filiatio per relationem ad matrem etc. Quare autem beata virgo potest tunc esse fuit eadem mater que ante, non potest dici quod fuit eadem mater, tamen quia Christus potest tunc non fuit idem homo numero; tum quia beata virgo fuit eadem mater, non potest dici quod fuit eadem mater, quia ex quo filius suus fuit corruptus, relatio filiationis fuit corrupta, et per consequens relatio maternitatis fuit etiam corrupta, et quod corruptum est si iterum fiat non est idem numero, quare etc. Contra: si natura assumpta a verbo dimitteretur, statim esset suppositum sui per similem modum absolute adveniente, et per consequens iste homo esset filius virginis matris. Ex hoc autem arguitur sic: nulla relatio potest de novo advenire alicui nisi per adventum

alicuius absoluti, quia cum nullum absolutum potest advenire nisi in natura dimissa a verbo non in alio extremo, scilicet in beata virgine, nulla relatio posset de novo advenire in natura dimissa a verbo facta suppositum nisi esset relatio filiationis realis, igitur etc. Item in patre eterno non obstante unitate suppositi et unitate fundamenti due sunt relationes reales, paternitas generationis active et spirationis active, propter diversitatem terminorum realium, quare cum in proposito sint duo termini reales, scilicet pater et mater, in filio erunt due filiationes reales. Item Christus secundum suam qualitatem fuit aliquis similis realiter et per suam quantitatem aliquis equalis realiter, igitur per suam nativitatem fuit filius realiter, dicit Anselmus de conceptu virginali capitulo 18, qui dicit quod Christus filius vel filius fuit virginis, sed quod filius est reale, quare etc. Item si unum oppositorum dicitur multiplicari, et reliquum dicitur multiplicari, quare cum in patre eterno et matre que sunt opposita relative filio sint due relationes reales, et in filio qui est ad oppositum vel extremum relationis erunt due reales filiationes. Responsio. Pro ad introducendum opiniones sciendum est quid sit filiatio; pro quo dicimus quod filiatio non est aliud nisi quedam relatio fundata in supposito vivente generato in similitudinem nature viventis ex vivente. Ex quo patet quod generatio habet comparationem ad suppositum et ad naturam, et propter hoc sunt hic due opiniones, quarum una respiciens filiationem, scilicet per comparationem quam habet ad suppositum, dicit filiationem unam esse in Christo sicut suppositum est unum, scilicet divinum. Alia est opinio declaranda per ordinem, ostendendo quarum unum est quod in Christo est solum una filiatio realis; secundum quod in Christo est alia relatio rationis, scilicet ad matrem; tertium est quod non obstante quod sit in eo relatio ad matrem, non filius secundum rationem, non tamen realiter est filius. Primum sciendum est quod relatio habet triplicem comparationem: unam scilicet ad terminum, et ista competit relationi inquantum relatio est; aliam ad subiectum sui fundatum in quo fundatur, et ista competit ei inquantum causata est, et quia causatum ab aliquo. Modo autem ita est quod relatio per comparationem ad terminum non geminatur secundum multiplicationem terminorum seu extremorum, alias in quolibet filio essent due filiationes, una respectu patris et alia respectu matris. Relatio autem per comparationem ad causam a qua est aliquando geminatur, ad geminationem cause. Quando enim cause specie geminantur, tunc geminantur et relationes. Verbi gratia si unus homo habens scientiam grammatice et musice doceat unum alium hominem grammaticam et alium musicam, statim consequitur in isto homine docente due relationes magisterii. Unde semper ad geminationem cause specie geminatur relatio nisi aliquid obstet. Si autem cause specie non multiplicantur, nec relationes. Verbi gratia unus homo per unam generationem acquirit unam relationem paternitatis producendo unum filium; si tamen generat unum alium filium per aliam generationem, non acquirit sed habet aliam relationem paternitatis, non enim cause specie multiplicantur. Quantum autem ad propositum nostrum, licet possibile dicere quod relationes sui filiationis geminarentur, quia cause specie geminantur, immo plusquam in generatione patris enim eterna et matris temporalis plus differunt quam secundum genus, tamen aliquid est quod obstat, scilicet quod filiatio que est relatio realis est proprietas suppositi; suppositum autem divinum cuius est suppositum Christi nullam potest habere relationem realem ad creaturam. Mater autem, glosa quedam, creatura est, quare in Christo non est nec esse potest relatio ad matrem relatio realis. Rationes ponuntur ad hoc quod sit tacite et que sint tertie, quarum una est quod si in Christo essent due relationes respectu patris et matris, tunc in quolibet alio filio essent due filiationes, una in respectu ad patrem et alia in respectu ad matrem, quod non dicimus. Item in uno homine habente plures filios non potest poni nisi una paternitatis relatio secundum Richardum 6 de trinitate capitulo 2, ubi dicit quod vir coniunctus unum eundem qui habet plures liberos, omnes utique ad ipsum dicuntur una eademque relatione; igitur et vice versa in filio habente patrem et matrem non debet poni nisi una relatio filiationis. Item filiatio est conditio suppositi, in proposito autem est unum solum suppositum, quare una sola filiatio erit in Christo. Item suppositum divinum nullam habet relationem realem ad creaturam, mater autem est creatura, igitur etc. Secundo ostendo contra istam opinionem quod in Christo est una filiatio rationis vel ultimis, primo per auctoritatem Damasceni libro 3 capitulo 24, qui dicit quod in Christo sunt due filiationes. Sed ut probatum est in precedenti articulo, in Christo non est nisi una realis

filiationis quia oportet quod aliqua sit rationis. Item arguitur probando sic: si pater eternus fuisset incarnatus de beata virgine, fuisset filius beate virginis. Sed non dicitur quod pater est filius beate virginis per filiationem eternam, quia filiatio eterna est proprietas filii eterni. Quare diceretur filius per filiationem temporalem. Sed ista filiatio temporalis non esset in patre filiatio realis, quia ut iam probatum est in filio non potest esse realis. Quare cum non aliquo modo suo nobiliori modo fuisset natus pater ex virgine quam filius natus fuit, pater non haberet ad matrem nisi filiationem rationis per quam diceretur eius filius. Et contra ulterius: si pater potuisset tali casu scilicet quod fuisset [illegible] haberet ad matrem suam relationem rationis, ergo per eandem rationem modo filius [illegible] ad matrem habet relationem rationis. Item quia in Christo non est nisi una pluralitas non plurimus dicere de Christo quod Christus secundum quod homo sit per se. Ergo eadem ratione si in Christo non esset nisi una filiatio eterna ad patrem, tamen non posset dici quod Christus secundum quod homo esset filius virginis. Consequens est falsum, quare in Christo relatio est una ad filium, et in non potest esse realis ut in primo articulo est probatum, quare etc. Item ad duo extrema diversa specie vel genere impossibile est quod unum et idem referatur per unam relationem numero, verbi gratia ad filium et ad disciplinam non potest idem homo referri per unam relationem numero. Quare cum in proposito nostro extrema scilicet pater eternus et mater temporalis differant plusquam genere, quia pater eternus non est in genere, non potest filius referri ad ambo per eandem filiationem. Quare oportet quod referatur per aliam filiationem ad matrem, et ista non potest esse nisi relatio rationis. Secundo ostendo quod non obstante quod in Christo respectu matris sit filiatio rationis, tamen adhuc potest dici et dicitur filius realis et naturalis beate virginis. Quia video quod causata refertur ad causatorem relatione reali, et causator ad causata relatione secundum rationem. Et tamen non obstante hoc dicitur realis causator causature. Quare ita potest esse in proposito quod Christus dicatur filius realis virginis non obstante quod sit in filio rationis. Item alia est opinio quam volo tenere modo scilicet quod sicut in Christo sunt due nature quarum una communicata est per generationem eternam, sicut divina, et alia est accepta per generationem temporalem, sicut humana, sic in Christo sunt due filiationes consequentes duas generationes. Nam habet multum generalis certe potest dici et virginem mariam quod magis volo deficere per superhabundantiam sicut debeo deficere plus attribuendo quam deficere per defectum minus attribuendo. Et quia ponendo in Christo duas filiationes reales plus nobilitatur virgo maria, et non sunt contrarie veritati dicta. Rationes enim ad aliam partem facte sunt bene solubiles sicut iam patebit. Ideo dico quod in Christo sunt due filiationes reales. Item ad hec ponuntur rationes et quarum una est hec: Ratio relationis accipitur ex parte fundamenti et parte termini. Cum igitur tres sint extremum multiplicentur quia pater ex una parte et mater ex alia et parte fundamenti relationis multiplicetur, quia filius consurgit in actu per generationem passivam. Sic paternitas consurgit in patre per generationem activam. Scilicet enim paternitas et filiationes relationes fundantur super actionem et passionem ex quinto metaphysice. Cum igitur in Christo sit duplex generatio, non quidem suppositi loco hunc dico accidit ad suppositum, quia suppositum unum est. Sed ad naturam quam in actione formalis ratio continuandi sicut dicitur in quarta questione scilicet quod in Christo erunt due filiationes reales. Item Christus secundum humanitatem eandem habuit certam dependentiam ad beatam virginem sicut quilibet alius homo ad matrem suam. Quare ex hoc fuit certa dependentia sicut in aliis hominibus et in aliis a Christo positis ratione matris realis filiatio, ergo et in Christo dicitur poni propter talem dependentiam. Ex quo patet quod non est simile de relatione causatoris ad causata et de ista relatione filiationis per relationem ad matrem, quia causator per comparationem ad causata non habet dependentiam et ideo non est mirum si non habet relationem realem. Christus autem secundum humanitatem propter dependentiam habet ad matrem, et ideo dicitur habere relationem filiationis realem ad matrem. Sic autem propter nobilitatem virgo maria eo quod posuit Christum a deo habuisse dependentiam secundum humanitatem. Item gradus est communis super hoc Damascenus libro 3 capitulo 7 et sic oppositum est commune super hoc evidenter et tamen hoc non obstante dicitur sicut po-

nuntur in Christo due generationes et due operationes, quare eodem modo non obstante quod filius sit proprietas suppositi non tamen potuit poni in Christo due filiationes, et ideo dico quod in Christo sunt due filiationes forsan loco tamen iste due filiationes reales sunt unius suppositi quia in uno supposito. Ad primum argumentum potest aliter dici breviter quod in proposito non concluditur quod quia pater et mater se habent ut unum agens et ut unum communicans ex parte filii est unum solum generatum in filiatione vivente. Minor autem ista communis non valet, videlicet unum solum generatum est una filiatio. Ergo ubi est unum suppositum bis generatum in ... qui duo generatum non est nisi una filiatio. Sicut non valet est una equalitas ergo una similitudo. Ergo ubi due equalitates est una similitudo, immo est in fallacia consequentis. Et dicitur ad argumentum ad alios quod in uno filio est una sola filiatio numero, quamquam unde filius habet specialiter ... quod in veritate forte in alia relatione que respicit duo extrema ipsa una existens unitas patrem et matrem in quo sua unitas capitur per comparationem ad duo extrema. Exemplum ad hoc si dicemus quod aliqua causa esset a toto continue scilicet patre et filio et spiritu sancto simul, quamquam sunt distincti et non per hoc esse eius concederemus quod una causata haberet unam relationem numero ad tres personas divinas. Item in proposito relatione patris de filio et ulterius quod mortuo patre vel matre altero manente non remanet filius perfectus sed imperfectus quia perfectio relationis est per relationem ad duo extrema scilicet patrem et matrem, et ideo patre remanente et mortua matre vel econverso non est filius perfectus. Item ad aliud dicitur secundum alios quod in uno filio per comparationem ad patrem est una filiatio et per comparationem ad matrem alia filiatio. Item quod sunt due filiationes numero, et hoc verum est, quia corrupto patre corrumpitur paternitas et per consequens filiatio relata ad patrem, et tamen manet perfecta filiatio in filio relata ad matrem. Nec autem valet quod quando uno corrupto alio manente adhuc perfecte relata duo dicuntur ad invicem non sunt idem. Ad secundum dicitur primo quod non concluditur. Secundo quod falsum assumitur. Tertio quod incidit in idem inconveniens quod vitare intendit. Prima autem non concludat sic patet paternitas relatio unius filii est eiusdem speciei et rationis cum paternitate relata alterius filii, omnes enim paternitates in causa in non viventes eiusdem speciei est cum alia paternitate in eadem non eiusdem speciei. Modo ergo ista communia non valet: duo eiusdem speciei non possunt esse simul, ergo duo que non sunt eiusdem rationis non possunt esse simul. Exemplum non, nam videlicet due filiationes non possunt esse simul, ergo similitudo et equalitas non possunt esse simul, quia iste non sunt relationes eiusdem speciei. Item dato quod sit una paternitas in patre causata respectu multorum filiorum, adhuc argumentum non concluditur in proposito, quia iste due filiationes scilicet eterna et temporalis sunt alterius rationis. Minor autem secundo falsum assumitur patet per Avicennam 6 naturalium parte 4 capitulo 3 vel ultimo, quod in uno homine respectu multorum filiorum sunt multe paternitates. Item ultimo 3 metaphysice capitulo 8 vel ultimo quod in duobus equalibus non est equale per eandem equalitatem et probat hoc per rationem, quia unum illorum equalium potest fieri inequale alio remanente equali, quare non est una relatio equalitatis. Minor autem incidit in idem inconveniens quod vitare intendit. Probatur hoc quia non potest quod sint due paternitates in eodem quia tunc accidentia eiusdem speciei diversa essent in eodem. Sed potest unam paternitatem in uno homine respectu diversorum filiorum. Ad hoc sequitur idem inconveniens. Nam dato quod sit una paternitas sed numero adhuc minor oportet dicere quod habeat aliud et aliud respectum ad alium et alium filium. Scilicet omnes isti respectus eiusdem speciei sunt quod probatur ex hoc quod fundamenta et extrema sunt eiusdem speciei in eodem homine. Quare potest eadem paternitas cum alio et alio respectu ad hoc erunt diversa eiusdem speciei in eodem homine. Et sic sequitur idem inconveniens quod vitare intendit. Et ideo dico quod sunt diverse paternitates in eodem ut in uno patre respectu diversorum filiorum et hoc ratio assignata probat. Nam hec paternitas in patre prius habente unum filium dicitur per comparationem ad hanc filiationem et corrupta hac filiatione ad quam paternitas hec in patre dicitur per se non manet ista paternitas, quare eadem ratione propter quod iste homo habet unum alium

filium potest per primum filium manente filio illo corrupto per consequens hec paternitas in patre que fuit respectu huius filiationis in isto filio, et per consequens sequitur quod sit alia et alia paternitas ut sit proportio sic quod sicut se habet ad fundamentum sic se habent species ad speciem. Sic habet relatio ipsius huius paternitatis ad hanc filiationem. Et tamen dicitur ad Ricardum quod non valet ad dicendum quod est eadem relatio paternitatis secundum speciem quod patet per causam suam, dicitur enim ipse in quinto quod pater non refertur eadem relatione ad filium et nepotem. Sed tamen refertur eadem relatione ad plures filios. Si autem certum est quod ipse negat patrem ad filium et nepotem referri eadem relatione secundum speciem, quare eodem modo concedit patrem ad diversos filios referri eadem relatione scilicet secundum speciem. Item ad aliud dicitur quod suppositum divinum per numerum dicitur non potest referri ad creaturam relatione reali. Tamen bene potest referri per naturam humanam assumptam ut sit relatio fundata in natura assumpta non in natura divina. Item ad aliud cum dicitur quod filius est proprietas suppositi dicitur quod non est proprietas suppositi nisi presupposita ratione generatio est suppositi et tamen non est filius. Non est proprietas persone quia persona in divinis est per proprietatem et tamen non est filius. Ad hoc non est filius sed est proprietas ipsius suppositi ut est generatum in filiatione viventis. Et quia hoc est unum suppositum bis generatum in filiatione duplici viventis, ideo hic est duplex generatio vel filius. Item ad primum principale dicitur quod posito una filiatione in Christo magis sequitur idem inconveniens, quia tunc idem per idem diceretur bis vel ideo dicitur quod idem secundum idem non potest dici bis vel referri. Bene tamen idem suppositum potest per aliam et aliam relationem ad diversa referri. Item Minor autem dicitur alia quod intellectus non potest referri ad scientem et scibile, dicendum quod intellectus comparatur ad scientem secundum rationem substantiam et ad scibile secundum rationem mensurandi et ipse intellectus dicitur in se una natura specie. Hic est quod dicitur quod intellectus non potest referri ad scientem et scibile secundum unam rationem specificam quam tamen unum et idem secundum aliam et aliam rationem possit ad diversa referri. Hoc non est de intentione argumenti. Item non exemplum quod album potest referri ad diversa per equalitatem similitudinem quod tamen ad diversa relativa referatur idem per eandem relationem, puta quod diversa plura referatur ad magistrum et dominum per relationem disciplinabilis potest esse. Item ad aliud dicitur quod si filius esset unius alterius et unius ... sic hominem ... dicerentur quod essent duo filii sic dixi sicut quod si assumeret duas naturas quod essent duo homines. Nec autem quia filius habet comparationem ad suppositum et naturam. Sic fuit tantum in primo questionis. Hic est quod non potest esse generatio filii nisi sit generatio nature et suppositi. Bene tamen potest esse generatio filiationis si sit solum generatio nature et non suppositi. Hic est quod Christus non potest dici duo filii ut dicitur quod filius fundatur in natura, in relatione non denominat fundamentum suum, non enim dicitur pater dicitur nisi filiationes sed denominant suum subiectum sive suum suppositum, et quia unum est suppositum, ergo etc. Item ad tertium dicitur quod iste due filiationes in Christo non sunt eiusdem rationis nec speciei immo differunt plusquam genere. Item ad omnes auctoritates que sunt contra hoc dicitur quod ipsi intelliguntur de formis absolutis quod non possunt esse plures forme absolute in eodem subiecto, et non de formis relativis, quod patet per ipsum Avicennam 6 naturalium ... ut sit supra quod plures relationes eiusdem speciei possunt esse in eodem subiecto scilicet unius quod magis est per me credo quod plures forme relative eiusdem speciei possunt esse in eodem subiecto, sed non possunt esse forme absolute. Et huius ratio potest esse quia ratio relationis accipitur per comparationem ad extremum et sic esse relationis sit ad aliud scilicet respectu, ratio autem absoluti accipitur per comparationem non ad extremum immo dicitur ad aliud sed per comparationem ad ipsum et ideo numerato relationis accipitur ab extremis, statim uno fundamento et uno extremo ex alia parte. Sic patet de patre habente plures filios, et per consequens possunt esse plures relationes in uno extremo per comparationem ad diversa extrema. Numerato autem accidentium absolutorum accipitur per comparationem ad subiectum et ad formam et non ad extrema. Et ideo si unum est subiectum et unum accidens absolutum eiusdem speciei. Item ad ultimum dicitur quod Christus in triduo non potuit dici filius nec beata virgo potest dici mater. Et huius ratio est quia filius est proprietas respiciens naturam viventem et similem, quare

cum Christus in triduo non habuit naturam humanam quia non fuit homo, non naturam viventem, quia non fuit vivus sed mortuus, nec naturam similem beate virgini, quia non habuit naturam humanam, sed quia fuit similis matri sue, ideo Christus in triduo non potest dici non fuit filius, tamen post resurrectionem fuit filius et beata virgo fuit mater. Et cum quaeritur ulterius utrum eadem autem alia mater, dicunt aliqui quod fuit eadem mater propter interruptionem abusive quia fuit eadem mulier, non tamen fuit propter interruptionem relationis. Sed contra hoc arguitur si aliquod est album posteriore, et corrumpatur albedo et iterum fiat alia numero in eo quod prius fuit album, idem non potest dici idem album, quia non est eadem albedo. Sed eodem modo si potest corrumpi ipsa maternitas et quod postmodum maternitas fiat quod dicitur maneat idem subiectum, adhuc non potest dici eadem mater cum mater sit formaliter per relationem maternitatis. Et ideo dico quod fuit eadem mater et quantum ad abusivam et quantum ad relationem. Quoniam enim ita est quod eadem communis quod sic se habet ad antecedens quod nullo agente potest fieri quod tale antecedens possit esse sine consequente, si per agentem quod facit antecedens facit consequens, et eo ipso quod facit antecedens idem numero facit consequens idem numero per eandem potentiam et actionem productivam. Relatio autem est huius consequens fundamenti, posita enim extremis in ipso fundamento nullo agente potest fieri quin ponatur relatio. Exemplum positis enim duobus albis et ipsa albedine in ipso est quod ponatur similitudo. Et si agens ponit eandem albedinem numero ponit eo ipso eandem similitudinem numero. Quare cum Christus post resurrectionem resurrexit idem homo numero per potentiam divinam per eandem potentiam facta est quod fuit eadem filiatio numero et eadem maternitas in matre. Nec fuit novum miraculum in reditione filiationis et maternitatis eiusdem secundum numerum ad ea propter quod non reddit eadem numero que fuit mortua. Et tamen addunt in aliis quod id quod est corruptum non potest redire idem numero. Dicendum quod verum est naturaliter, non tamen verum est supernaturaliter, et per potentiam divinam. Quando autem antecedens potest esse verum sine consequente tunc non est verum quod si est idem antecedens quod sit idem consequens. Exemplum de aqua frigida postmodum facta calida si dimittatur sibi naturaliter redit ad frigiditatem, non tamen eadem frigiditas numero. Sed quia frigiditas non est tale consequens ad aquam quod potest esse aqua manens aqua sine ipsa frigiditate.

Utrum caro Christi viva et mortua sit adoranda adoratione latrie. Quod non. Probatur sic oportet latria est cultus soli deo debitus in signum divine veritatis. Sed caro Christi ut unita fuit creatura, et ideo non debetur sibi divina ulterius, quare etc. Item quod caro mortua non sit adoranda adoratione latrie. Dulie sic ostenditur: si talis caro mortua sic deberet adorari, hoc non esset propter aliud nisi quia ipsa caro est adiuncta Christo. Sed hoc non sufficit, quia eadem ratione possent adorari vermis, quia in ipso est adiuncta quod fuit aliquando sua puta in prima parte quod nullus diceret, quare etc. In contrarium Damascenus in tractatu suo capitulo 2 dicit adoro in Christo unum deum incarnatum et carnem sibi unitam et habet in quod eadem adoratione. Sed deus adoratur adoratione latrie, quare etc. Item quod caro Christi mortua possit adorari adoratione dulie ostenditur sic: reliquie aliorum sanctorum adorantur tali adoratione, quare cum caro Christi mortua magis pertineat ad sanctitatem magis habet adorari. Item propter ostendenda est differentia inter ista quatuor que sunt revereri vel reverentia, honorare, laudare, glorificare, adorare. Secundo ostendendum est quomodo Christus debeat adorari et talia que pertinent ad sanctitatem. Circa primum sciendum est primo quod est reverentia. Revereri autem non videtur aliud esse quam hominem animam habitam inclinare in alium sicut in bonum quod in ipso sit reputatur maior et bona sua per comparationem ad bona que sunt in alio reputat parva. Honorare autem addit ad hoc ipsum revereri. Tunc enim dicitur quis honorare alium quando interius in mente conceptus exterius actu indicio et cordis signo exprimitur. Honor enim secundum philosophum 4 ethicorum capitulo 9 et 8 eiusdem capitulo 12 est exhibitio reverentie facta alicui in testimonium virtutis. Laudare autem addit super hoc honorare, non enim laudat aliquis aliquem qui solum mentis conceptum et exterius signum reverentie exprimit suum opere. Sed quando ipsum animo vel corde recommendat unde laudare addit super honorare commendationem alicuius cum aliquo ulterius

corā aº. vn̄ laus ē s̄mo elucidās magne vtus ut dr̄ p̄ recto.
Glificᵉs addᵗ sc̄. laudare. q᷑ laus ip̄ mag̃ stat ī p̄nti 7 glā
mag̃ ī ul̄i. tūc ei āś dī glificare qn̄ v̄bꝫ 7 ſp laudat 7 ꝯm
dat. glia. n. dī freqns fama cū laude. 7 io glificare addit sc̄.
laudare frequētiā 7 qͫ ad locū 7 qͫ ad tp̄s. Adorare aūt ad
dr̄ sc̄o ⁱ h. q᷑ adorare nᵉ adᵒ ē q̄ totā suā fiduciā ī talē q̄ ad
orat̄ ponē. io dī altius 7 p̄ut. aī. n. colit ad fiduciā ī deo
adorōm to deuotōe [illegible] se uis sbic 7 submittit ei aū orōi
[illegible] ptinēᵈ ad
sā te. d[illegible] p̄ se 7 adorō p̄ actus.
7 itm adorō p̄ se disting. q᷑ ē adorō p̄ se 7 ꝑ se 7 ē adorō p̄
se 7 n̄ ꝑ se. ꝫ ꝑ aᵒ. ꝑa adorō ē ipī fīs. s. ipīus tīnitatis p̄x. so
lū. n. tīnᵃ p̄x debet adorō p̄ se 7 ꝑ se. 7 ista adorō vocat la
trīa. fine. n. ꝑ se volumꝰ aᵈ ꝑ fine. Adorō aūt p̄ se ꝫ nō
ꝑ se ī mo ꝑ aᵒ debet aliqbꝫ ꝑ ꝯiūctōꝫ ad deū. ipā aūt cō
iūctō ad deū dīxē. qdā ē ꝑ ineffabilē vniōēꝫ. 7 h solū ꝯpe
tit hūanitati xp̄i q̄ vnita ē dīnitati p̄ spālissimā vniōēꝫ. sic dr̄
hug. ī libello de sāa aīe x. ī aūcte q̄ sic icip ī forte p̄ua
pāmꝰ 7c. hūanitas aūt xp̄i p̄t ꝯsidarī. vno m̄ rōe p̄e ī qua
subsistit 7 sic ē adorāda adorōe latrīe. sic 7 p̄s aᵈ. de hac dr̄ aug.
liᵒ de v̄b dnī ī s̄mōe. ī vna aūcte q̄ sic icip. adoro dnīcā
carnē 7c. 7 ī liᵒ de eccl. dog. c. 2. dr̄ ī una aūcte. sic p̄r 7 fiᵒ
7. s. s. adorat ab anᵏ. 7 p̄t p̄ay dr̄ q᷑ hō adorādꝰ ē ī deo et
dī ī hoīe. h dr̄ dam. liᵒ. 3. c. 8. Alio m̄ p̄t ꝯsiᵈ hūanitas xp̄i
s q̄ ē vnita dīnitati. 7 sic aū isto mᵒ ꝯsidet sit ī sīta dīnitate et
s pura cr̄a dꝫ adorari adorōe yp̄dulie q̄ ē mīor latrīa q̄ de
bet soli deo p̄ se 7 ꝑ ē maior adorōne aᵈ q̄ debet cr̄e pu
re q̄ ē dulia. 3ᵒ m̄ p̄t ꝯsidarī hūanitas s q̄ ꝯiugit deo
p̄ tōa gr̄tuitā 7 sic dꝫ adorari adorōe dulie. Sꝫ qd dd delās
aliꝫ qᵗ ꝯiūctōꝫ hñt ad dm̄ solū p̄ tōa gr̄tuitā. dᵒ q᷑ adorari
debet adorōne dulie aū sit pure cr̄e. Adorō aūt p̄ actus hr̄
fit. 6. mōis signe sui rōe signis 7 imitatōe sui rōe 7 ym
tatōis spāli. ꝯtinētia p̄ritatōe. ꝯdescēsiōe 7 ꝯiūsiōe dᵒ p̄o
q᷑ adorō p̄ actus fit signe sui rōe significatōis q̄ adorat sui
possit adorari sacrā q̄ lr̄ sig̃ grē 7 v̄ba sci euāᵍ q̄ lr̄ signa
sci̅ al. eadē aūt adorō q̄ debet grē ul cuiꝫ signo sco p̄ se. de
bē sacris sui aulꝫ alia rei sacre signo p̄ actus. 2. dᵒ q᷑ fit
īmitacōe ul rōne imitatōis. 7 hac m̄ adorat ymagies 7 spālr ī
ymago q̄ ē rome qm̄ depīxit b̄ts lucas. ita q᷑ eadē adorōe de
bēt adorari p̄ actus q̄ adorat p̄ se illa q̄r lr̄ ymagines. Quod
dicā de ymagine aliq̄ facā ad repn̄ᵈ xp̄ꝫ dꝫ ne adorari adorōe
latre. dᵒ q᷑ n̄. q᷑ h ē rō. q᷑ dr̄ aū sit ī figurat. sic dr̄ dam. liᵒ.
. 8. c. n̄ p̄t depicta ymagie corᵖli repn̄ⁱ. 7 p̄ ꝯns tal ymago xp̄i n̄ ē
ipīꝰ dī nᶜ dꝫ adorōne latre adorari. Si. n. dꝫ ymago tali adorōe
adorari oportet q᷑ eēt ipīꝰ dī q̄ solus adorat latrīa. eadē. n. ad
oratōe adorat ymaginatū 7 ymago q̄r aū nᶜ sic p̄ūt eē ipīꝰ dī ta
li adorōe latre n̄ dꝫ adorari. 3ᵒ dᵒ q᷑ fit adorō p̄ actus ꝯtinēᵈ.
7 isto m̄ debuit adorari ipā columba latrīa sic. s. s. q̄ fuit ī co
lūba p̄ ꝯtinēᵈ. sᵗ sp̄es ī sacrō altaris q̄ ꝯtinet cor xp̄i vni
tū dīnitati debuit adorari yp̄dulia sic ipꝫ cor vnitū dīnitati
dꝫ ut sic p̄ yp̄dulia adorari. sᵗ s̄o m̄ adorauit abrahā illos
. 3. anᵍˡᵒˢ figuris hūtes hoīm de q̄bꝫ hr̄ gen. 18. si. n. credidit
ī ipīs ꝯtinā trīnitatē adorauit eos latrīa. si aūt credidit eos anᵍˡᵒˢ
adorauit eos dulia. 6ᵒ m̄ fit spāli p̄ritatōe. isto mō dꝫ

adorari b̄ta v̄go q̄ p̄ritauit spāme xp̄m 7 ī crux ī q̄ xp̄s pepēdit.
b̄ta aūt v̄go dꝫ adorari p̄ se adorōne dulie ī q̄m p̄ qdā ī se
ꝯiūcta deo p̄ dona gr̄tuita. vlt̄ aūt dᵒ q᷑ dꝫ adorari yp̄dulia
ī q̄m p̄ritauit hūanitatē xp̄i ꝯiūctā deo p̄ ineffabilē vniōēꝫ
7 ī q̄m fuit mr̄ n̄ solū hoīs ꝫ dī 7 hoīs. s dam. liᵒ. 3. c. 2. dꝫ
adorari adorōe p̄ actus. sic dꝫ dr̄ adorari tali adorōne p̄ se
7 ꝑ se. mag̃. n. ꝑp̄e p̄ dᵗ q᷑ b̄ta v̄go fuit mr̄ dī hūati q̄m
hoīs deificati v̄l a deo ꝑp̄e s dam. ut. s. 7 ī dꝫ v̄go maria oī
bꝫ illis mōis adorari q̄bꝫ adorat ipē xp̄s. ꝫ tn̄ ipē xp̄s ad h̄
nobiliori m̄. q᷑ xp̄c p̄ se. b̄ta v̄go p̄ actus. q᷑ p̄ rlōꝫ ad xp̄m
puta q᷑ p̄ritauit hūaītē xp̄i ꝯiūctā dīnitati p̄ ineffabilem
vnionē. 7 q᷑ fuit mr̄ dī 7 hoīs. crux aūt ipā ī q̄ xp̄c pepē
dit ī q̄m spāme caro xp̄i fuit ī ea mactata 7 crucifixa q̄ fuit
vnita dīnitati p̄ ineffabilē vniōꝫ ꝫ n̄ fuit crucifixa ut vni
ta dꝫ adorari adorōne yp̄dulie n̄ dꝫ adorari ut crux adorō
ne latre. q᷑ ipā crux n̄ dr̄ eē crux dī ꝫ xp̄i. q̄uādm̄ b̄ta vir crux
go dꝫ mr̄ n̄ solū hoīs ꝫ ī dī. 4ᵒ m̄ adorat ad p̄ actus er
ꝯdescēsiōe. l' aūt adorat p̄ actus ꝯdescēsiōe q̄aꝫ stat s̄b lrᵃ
ꝯdescēsiōis cᵒ ē cadauꝰ alicꝰ sci mortui. 7c. hꝰ ī q̄ ime te re
soluit s mod determiatū cor ipꝫ tēdēs ad corrupnē sic
. n. ī gn̄abilibꝫ n̄ q̄libꝫ fit ex q̄libꝫ. ꝫ determiatū ex determi
nato s q̄dā lr̄a sic gn̄ōnis. nō. n. hō fit imete ex albo ul
pane ꝫ ex sāgūe. sic ī corrupne ī ipīs corrupbꝫ n̄ q̄lꝫ
p̄ n̄lē descēsū sic resoluit ī q̄libꝫ imete s ordinē n̄lē
ꝫ determiatū resoluit ī determiatū sic hō ī cadauꝰ 7 cadauꝰ
ī formā putredis 7 tādē forā putredis resoluit ī puluēs
7 cīs. q̄dm aūt stat talia s̄b lrᵃ n̄lis descēsiōis cādyt re
tinꝫ nᵃ p̄mi. dꝫ. n. cor mortuū iacēs exaīe eē cadauꝰ tal
sci. 7 s̄p dū tale nᵃ retinꝫ sic s̄b tali descēsiōis lrᵃ sit ado
rāda. aū v̄o tale lrᵃ egdiūt n̄ retinēt nᵃ p̄mi n̄ sit de
adorāda. v. g. elm̄ ī q̄ soluit tale cor mlcis resoloibꝫ
intmedys n̄ ē adorād. q᷑ n̄ stat s̄b tali lrᵃ. nᶜ hr̄ p̄ descē
sū ordinē imetū ad tale cor. p̄t ei sit tale elm̄ ex ā quā
ex tali cor. 6. m̄ adorat ad p̄ actus ꝯtinētia 7 ꝯiūsiōe quo
adorari p̄sūt mbra alicꝰ corīs sci ul m̄ eiꝰ exñs s̄b forā v̄
mis puta brachia ul manꝰ ul m̄ p̄ᵈ q̄ fuit p̄s corīs illꝰ
n̄lis. un̄ m̄ alicꝰ sui corīs exñs s̄b forā v̄mis p̄t dᵗ ꝯsiᵈ. vno
mō ī q̄m ē relata ī latōe actuali. 7 sic n̄ dꝫ adorari 4ᵒ mō.
4ᵒ m̄ p̄t ꝯsiᵈ p̄ rlōꝫ ad ipꝫ scm̄ s̄b cuꝰ forā fuit. sꝫ te distin
guo. q᷑ aūt q̄r de adorōne īriori 7 extiori aūt de adorōe īriori
solū. si p̄mō sic dᵒ q᷑ n̄ dꝫ adorari ne videat adorare ver
mē ul ad aᵈ al' ī q̄ ē tal m̄ ab hoibꝫ cōstrābꝫ si s̄o mō de
adorōne īriori solū. sic dᵒ q᷑ p̄t adorari tal m̄ exñs s̄b ver
me v̄l quocūꝫ aᵒ ali n̄ tn̄ ī q̄m ē īsecta relata actu tali
forā. ꝫ p̄ rlōꝫ ad scm̄ cuꝰ tal m̄ p̄s fuit 7 eē itꝰne. si aūt
stet s̄b forā ꝯdescēsiōis sic dᵒ q᷑ p̄t adorari adorōe īriori 7 ex
tiori. dᵒ ḡ q᷑ caro xp̄i siue viua siue mortua q᷑ s̄p dꝫ adora
ri q᷑ s̄p fuit vnita dīnitati 7 nūq̄ sepata. Ad p̄m dd q᷑
caro xp̄i adorat adorōe latre rōe p̄e ī q̄ subsistit q̄ quidē
p̄ dīa hr̄ sic ᵒ vlē dnīū. Ad. 2. dd q᷑ cor siue cadauꝰ ex
istēs s̄b forā dispata ē q̄dā forā n̄lis ꝯdescēsiōis. un̄ p̄t ca
dauer adorari utrōꝫ adorōne īriori 7 extiori. crēdo. n. q᷑ sic
ē ul ad mīꝰ eē p̄t q᷑ ī mlcis reliq̄is scōꝫ q̄ hoīe p̄ toti mū
dū adorat manear eadē forā s̄balis nūo q̄ p̄ꝰ fuit ī core

vniō 7 tūa q᷑ manꝫ s̄b forā ꝯdescēsiōis n̄lis adorant. Se
cūs aūt ē de m̄ sā isōrta q̄ nō se hr̄ ad p̄aꝫ forā s ꝯdes
cēsiōnē n̄lem. ꝗ n̄. ambr. ī qᵒ. libᵒ. de fide. c. xi. p̄bat
Mo. 21. Utrū xp̄c sit crā q᷑ xp̄c n̄ ē crā. q᷑ crā ē s̄biecta vīrītati
s p̄aplāa ad rō. xp̄c aūt n̄ ē hr̄. q̄r 7c. 7 icap̄ aūcta sic.
v̄ lr̄ q̄ x̄ dnit crā. Itē de icarnōe dr̄ idē ambr. ī vna aūc
te q̄ sic icap̄ qd p̄fidꝰ q᷑ dīe ul cr̄ē q᷑ xp̄c ē crā. Itē aug. ī
liᵒ de agone xp̄ano dr̄ n̄ eos audiamꝰ q̄ dnit q᷑ xp̄s ē crā.
Itē hug. ī liᵒ de synodo. hr̄si dnīte xp̄m eē crām dāpnamus.
Itē si eēt crā eēt filꝰ adoptīs. ꝯns ē flm̄. ḡ 7c. p̄bō filiꝰ
ꝯntis ē p̄ hac q᷑ de rōne filij adoptī ē q᷑ sit ext̄neus. 7 q᷑
ali sit nō filꝰ ul sit filꝰ ire. h n̄ ꝯpetit xp̄o. q̄r 7c. p̄bō
ꝯnīe p̄ h q᷑ si xp̄c eēt crā eēt crā rōᵇˡ. oīs aūt crā rōᵇˡ p̄
grāꝫ acceptā a deo ē filꝰ adoptīs. q̄r 7c. In ꝯtrū ē aug.
ī s̄mōe. 3. de nati. dō. 7 s̄mone. 9. v̄ dr̄ q᷑ creator fit cre
tura. q̄re aūctes. Itē xp̄c s n̄ꝫ corēā dꝫ ipra lr̄. nat. ḡ mᵍ
to forā s n̄ꝫ spūlē q̄ ē p̄ crānē p̄t dᵗ creatus. nā p̄s forīlis ma
gis denoiat q᷑ mlis. Itē iᵈ q᷑ repugnat alicꝰ s se 7 simpr
n̄ p̄t sᵈ ꝯpete aliq̄ ꝯdōne adiecta. exᵐ q᷑ repugnat hoī
simplr q᷑ sit asinꝰ. iō nō p̄t sᵈ ꝯpetē s q᷑ musice 7c. q̄r
si eē crā repugnat simplr xp̄o n̄ potit dᵈ q᷑ xp̄c s q᷑ hō ē crā
ḡ ē flm̄. ḡ 7c. Hic p̄o vna opiᵒ q̄ breuissime tāgā. q᷑
alibi ē. s. q᷑ xp̄s n̄ p̄t dᵈ simpr crā. Roēs ponut tr̄ q̄r p̄ae
q᷑ crāo ī hac dnit ab aᵍˡᵒˢ mutatōibꝫ. q᷑ p̄ ipāꝫ acq̄rit toti eē
7 n̄ p̄s ipīꝰ eē. xp̄s nō acq̄rit toti eē p̄ crānē q̄r 7c. Itē eē
nō ꝯuᵗ ipīs p̄tibꝫ īmo ē ipīꝰ supti 7 ꝯuᵗ p̄ se supto. ḡ si pos
set dᵈ q᷑ xp̄s eēt crā ul creatus cū h eē dicat eē supti eīni
q᷑ quidē ē eē eīnū 7 specificā p̄ crā sequet q᷑ eē eīnū eēt
creatū ꝯns flm̄. q̄r 7c. Itē de rōe crē ē q᷑ sit de nō 7 q᷑ hē
at eē p̄t nō eē. sꝫ h n̄ repugnat xp̄o cū sit eīnꝰ. q̄r 7c. Adᵈ opi
ē ad ꝯtrū q̄m nc ad p̄ns teneo vilꝫ q᷑ xp̄c ē crā. h p̄bat p̄
aūcte Jō. sc̄i iᵈ apli. eph. 2. ipīꝰ. n. factura sumꝰ. v̄ dr̄ q᷑
nos lulē clamamꝰ n̄ eē p̄tiꝫ xp̄ꝫ ꝯfiti crā. Itē n̄ plꝰ
icludt crā n̄ ētitē q᷑ icludat creator ētitē. sꝫ n̄ obte q᷑ crea
tor dicat ētitē ex se n̄ ex aᵒ xp̄c dꝫ creator simpr rōe die nᵉ.
ḡ sᵗ n̄ obte q᷑ crā dicat n̄ ētitē ex se 7 ētitē acq̄sitāꝫ
ab aᵒ xp̄c potit dᵈ crā rōe hue nē. Itē q̄ nad ē supꝰ
ad ad 7 sic supꝰ q᷑ n̄ dr̄ aā re poitiaꝫ de q̄ p̄dicā īfius
p̄dicā sr̄uis de ncīte. ꝫ crā sic se hr̄ ad hoiēꝫ q᷑ est
supꝰ 7 n̄ dr̄ aā re poitiaꝫ abrā ab hoē. q̄ aū hc ꝯcedā
simpr q᷑ xp̄c ē hō seq̄ q᷑ xp̄c ē crā. h ut eē ītērō leonis
ꝑp̄e. ī s̄mōe de ꝯpasiōe dō. v̄ dr̄ q᷑ paris p̄ndi ē q᷑ ī xpᵒ
nᵉ nre neget vitas. 7 q᷑ p̄ne grie neget eq̄litas. q̄r
sic debenꝰ dīe de xp̄o illa q̄ ī sūt ei rōe dīe nᵉ 7 n̄ nega
re sic debemꝰ dīe de xp̄o illa q̄ īsūt sᵈ rōe hue rōe cui est
crā al' negare ut eē p̄tiꝫ. Itē supꝰ fuit dcm̄ q᷑ ī
xp̄o ē eē exn̄ᵉ creatū. ex hac sic v̄ q᷑ ē eē creatū abᵗᵉ iᵈ si
vᵗ p̄t dᵈ crā. q̄r ex dcīs supꝰ seq̄ q᷑ xp̄c simpr p̄t dᵈ crā.
Itē sic crā se hr̄ ad nō ētitē antecēte sic se hr̄ mori ad
ita n̄ ētitē antecēte a p̄te postiori q̄ bn̄ repugnat deo sic nō
ētitas a p̄te āriori. ꝯcē aūt q᷑ xp̄c ē mortuꝰ abᵗᵉ. ḡ sᵗ
p̄t ꝯcedi abᵗᵉ q᷑ ē crā. Itē xp̄c ē hō de q̄r an hō creatꝰ
aᵗ icīatꝰ. n̄ icīat ḡ creatus. ḡ crā. 7 iō sic magr̄ dr̄. 3.
sniay. di. 32. c. ult. q᷑ q̄a q᷑ ē passus hō passus ē dꝰ. 7

q᷑ dꝰ fuit mortuꝰ 7 n̄ mortuꝰ 7 v̄bū fuit crucifixū 7 n̄
crucifixū. sic ī p̄p̄oᵗᵒ ego dᵒ q᷑ xp̄s ē crā rōe hue nē. v̄mp
tn̄ ꝑ se scōs q̄ dnit q᷑ xp̄s n̄ ē crā. sād q᷑ sci aū disputarēt
ꝯ hr̄ticos v̄ba eoꝫ accipidā sc̄ p̄ sp̄u ꝯ q̄ fuit 7 n̄ p̄ sp̄u
ꝯ q̄ sūt eoꝫ aūctas ī arguēdo sui ꝯ sp̄u q̄ fuiūt. 7 iō
aug. qn̄ disputauit ꝯ arriū q̄ dicebat xp̄ꝫ eē purā crā
dixē ex oppoᵗᵒ xp̄ꝫ n̄ eē crā q᷑ itaq̄ ī illis v̄ē. p̄ sp̄u p̄ q̄ sit
vilꝫ q᷑ xp̄s n̄ ē pura crā 7 n̄ p̄ sp̄u [illegible] q᷑ simpr n̄ est
crā. sꝫ tūc n̄ v̄ꝫ. n̄ ē pura crā [illegible] hō. Ad p̄m aūt p̄
opīneā dd q᷑ crāo ē mūa acq̄sitia [illegible] eē ī ul' p̄tis eē
crāo. q᷑ crā n̄ dꝫ p̄ ydēpte de toto x̄ aᵗ ꝯ ph̄r utrinq̄ n̄ꝫ. s.
dīaꝫ 7 hūaꝫ. 7 iō ad h q᷑ dicā crā n̄ oꝫ q᷑ cadat sr̄ totuꝫ
ꝯpoᵐ. ꝫ sufficit q᷑ sr̄ hūaꝫ m̄ꝫ cadat. 7 s hāc ē crā. Ad
. 2. dd q᷑ quāuis v̄bū ē p̄dicā. 3ᵐ adiacēs n̄ p̄t eē suptī ꝫ ē
p̄dicā. aᵗ h eēt flā. xp̄s ē passus. xp̄c ē mortuꝰ. ꝫ q̄m p̄dicat
s adiacēs. sic bn̄ p̄t eē supti dīni q̄ dᵈ eē eē eīnū. Ad. 3.
dd q᷑ p̄t ꝯcedi q᷑ xp̄c hūit eē p̄t n̄ eē. sic ꝯcedꝫ. de ē crā.
Vl' aūt dꝫ q᷑ n̄ ē sile q᷑ crā dr̄ p̄ōꝫ 7 affirmē. ꝫ eē nᵃ ul' n̄ eē
dr̄ negōꝫ. nc aūt ita ē q᷑ affirᵒ n̄ pōit totū. ꝫ neᵒ totū des
truit. 7 iō n̄ p̄t dᵈ q᷑ xp̄c sit ex nb̄ ul' q᷑ heat eē p̄t nō eē
ꝫ possit dᵈ q᷑ sit crā. ꝯsigficatiē. n. q᷑ xp̄c s totū eē ha
bēt pᵒ p̄t nō eē 7 p̄tea eē. q᷑ tn̄ flm̄ ē. Exᵐ ī aᵒ h. n. be
ne ꝯcedꝫ xp̄c ē mortuꝰ. xp̄c ē imortꝰ. ꝫ ista n̄ ē ꝯcedē xp̄s n̄ ē
mortꝰ. q᷑ tūc videt ꝑ negōꝫ q̄ totū aufert 7 destruit q᷑
xp̄c n̄ m̄ eēt mortꝰ. Ad aūctes ābrosij dd q᷑ plō de xp̄o s n̄ꝫ
dīnā. v̄l dr̄ q᷑ lō ꝯ adulārios. sic dcm̄ ē. Ad aᵈ q᷑ dꝫ de
filiatōne dd q᷑ s aᵒˢ n̄ ē sile. q᷑ filiō respic supposᵐ. crā uō
respic n̄ꝫ ī supposᵗᵒ. Jō h ꝯcedꝫ xp̄c ē crā n̄ tn̄ q᷑ sit filꝰ
adoptīs. 7 rūptū ego dᵒ 7 cdo q᷑ possꝫ ꝯcedi sit filꝰ adop
tīs. aūꝰ p̄bō ē p̄ h. nā p̄ūp̄ xp̄c ē filꝰ n̄l' p̄ūt solū s dīnitatē
7 s hūaītē ē solū filꝰ b̄te v̄gis n̄lr 7 eē acceptꝰ deo 7 grāt.
seq̄ ncō q᷑ xp̄c s hūaītē sit filꝰ adoptīs. na h ē eē filiū ad
optiuū vilꝫ n̄ eē n̄lē 7 eē acceptū deo 7 grātū. q̄r 7c. 7 c dꝫ
q᷑ filiaᵒ respic suptū dd q᷑ v̄m ē q᷑ respic suptū grātū
ī tali n̄. 7 cū dꝫ q᷑ filꝰ adoptīs vꝫ q᷑ sit ext̄neꝰ dd q᷑ ī ext̄
neitas dꝫ sic itelligi ī q̄m tn̄ n̄ ꝯpetit sᵈ h̄ire ex n̄ sua. ī
mo ext̄neū h fuit ī xp̄o. q᷑ s hūaītē n̄ ꝯpetit sᵈ ex illa
n̄ q᷑ sit filꝰ n̄lis. 7 q᷑ adduc q᷑ ide n̄ p̄t eē tale p̄ eēꝫ 7 p̄
p̄ticipatōꝫ. q̄r nō p̄t sit' iste due filiatōes ī eē xp̄o. dd
q᷑ v̄m ē s eand' n̄ꝫ. tn̄ s diuisas n̄ bn̄ p̄t. ::
Utrū aīa xp̄i sn̄ h̄itu crāto grē possit fruitōis adū
elicē s suptā solū vniōe aīe xp̄i ad v̄bū q᷑ sit a
gēs q᷑ p̄t agē p̄ v̄tē miorē ad p̄t iᵈ p̄ maiorē q̄ ꝯtiꝫ
v̄tē miorē 7 plus. ꝫ nc ē sic q᷑ ip̄ dīnitas vnita aīe xp̄i
ī se ꝯtinꝫ ipāꝫ grāꝫ 7 v̄tē excellētiꝰ q᷑ ipā sᵈ ī se ipā. q̄r p̄ p
face q᷑qd fac sᵈ. Itē agēs oīpc agit p̄ iᵈ q᷑ ē oīpc. s. oī
poᵃ suā. ꝫ aīa xp̄i ē oīpc. s q᷑ dr̄ dam. l. 2. c. 18. ḡ q᷑qd agit agit
p̄ iᵈ q᷑ ē oīpē q̄r n̄ req̄ sᵈ. Itē si agēs istrūl' n̄ possit dᵈ
ad agē ult̄ suā sp̄ēꝫ. tn̄ ī v̄tē agētis p̄ul' bn̄ p̄t. ꝫ nc ē
sic q᷑ v̄ꝰ hū s dam. l. 3. c. 14. ē istm̄ dīnitatis. q̄r 7 si s
se n̄ possit elicē actū fruitōis sr̄ n̄āl' excellētis sp̄ēꝫ aīe
ī op̄ido bn̄ tn̄ potit elicē ī q̄m istm̄ dīnitatis. Itē v̄aiꝫ p̄ō
ad reaᵗ n̄ p̄ dᵈ poi iᵈ q᷑ ē silīᵗᵒ eē. exᵐ v̄ ē de color n̄ p̄ō silitᵒ
coloris. ꝫ nc ē sic q᷑ sᵈ ē q̄dā silitᵒ dīnitatis 7 ista vniōe
Mo. 28. (right margin, beside "p̄ticipatōꝫ")
p / agit (right margin, beside "face q᷑qd fac sᵈ" and "poᵃ suā")

unitur divinitas anime Christi realiter quia nulla est gratia in eius anima. C. 9. ysa. xi. dicitur repleuit eum spiritus sapientie et intellectus etc. Item hanc augustinus 14. de trinitate c. 26. in Christo fuit gratia ex hoc sic arguitur quia posita in Christo ut eleuet eius animam ad dei fruitionem. etc. Item actus fruitionis non competit anime secundum suam naturam. nam actus est ab agente forma. sed divinitas non potest esse ipsi anime ut forma. ergo etc. ad ad ut forma per quam elicietur iste actus videtur ipsa gratia. quia etc. Item sic se habet agens increatum ad formam suam sic se habet agens creatum ad formam suam. sed agens increatum non potest nisi per formam increatam. ergo nec agens creatum nisi per formam creatam. quia etc. Item actus non est cui creatur sed disponitur ad actionem sicut in passivo et disposito ut dicitur 2. de anima. ita quod in agente est dispositio apta ad agendum et in passivo ad patiendum. sed est dispositio ad eliciendum actum fruitionis non est ad quod etc. quia etc. Ad quod dicunt aliqui quod hoc sufficit sola unio ad ...

[illegible]

[illegible]

ta si sit in statu viatoris ... vnificata sive
vnificante. Cum igitur x fuit viator dicitur positum in eo scientia vna acquisita ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

aug. 14. l. de t. c. 16. quando in eis non erunt volubiles cogitationes. quare etc. Item quia non in habitu cognoscit infinita arguitur sic. Item agentem et formam que est ratio agendi dicitur esse eternam proportio sed cum anima sit finita habitus qui dicitur esse ratio agendi sui cognoscendi dicitur esse finitus habitus ratione finita sub ratione finita. quare etc. Hic ponitur positio opinio et hoc quod dicitur quod non cognoscit anima christi quecumque verbum potest. arguitur istam opinionem 3. sunt declaranda. quorum unum est ex parte anime quod in ea est duplex potentia ad scientiam scilicet naturalis et spiritualis. sive obedientialis et quod tendit ad actum naturalem primum per agentem naturalem. potentia obedientialis forte est solum in anima ad donum sapientie et scientie quod quidem datur a solo deo infunditur. sic in mundo corpore est duplex potentia ad formam scilicet naturalis et obedientialis. secundum est ex parte verbi per quod enim verbum voluit unire sibi talem naturam humanam ut esset capax eius et ultra omnem creaturam per dona gratuita recepit illimitata fuit quod sed dicitur quod omnia gratuita que potest dare et ipse potest recipere. Tertium declarandum est ex parte scientie quod que media inter animam et verbum scilicet quod est duplex scientia in deo. una que dicitur esse visionis et alia que dicitur esse scientia simplicis intelligentie. dicitur autem esse scientia visionis respectu eorum que fuerunt esse in preterito vel habent nunc esse in presenti vel habebunt in futuro existentiam realem extra mentem divinam et esse distinctum extra mentem divinam et esse distinctum extra ipsum videntem. Scientia vero simplicis intelligentie est respectu eorum que possibilia sunt non tamen sunt distincta sunt nec erunt aliquando extra mentem divinam in actu ex quibus ... sequuntur duo. quorum unum est quod scientia visionis includitur sub scientia simplicis intelligentie et ad plus se extendit quia scit deus scientia visionis scit scientia simplicis intelligentie et non convertitur quia scientia simplicis intelligentie se habet in plus quam scientia visionis. Aliud est quod scientia visionis habet pro obiecto ens reale. scientia vero simplicis intelligentie ens possibile. videtur autem distinguuntur quando aliquid esse possibile potest intelligi dupliciter vel dicitur possibile per comparationem ad potentiam creatam vel per comparationem ad potentiam increatam. sic enim aliquid sunt que deus potest facere que nunquam fuerunt fient in actu. sic et multa sunt que potest creatura facere que nunquam fient in actu. Si igitur fiat questio de scientia visionis. sic dicitur quod anima christi scit omnia que verbum scit scientia visionis eo quod talia sunt finita et finita possunt sciri a virtute finita. Si autem fiat questio de scientia simplicis intelligentie sicut quod transit super possibilia creata a potentia creata. sic dicitur quod non. quia tunc cognosceret omnia que verbum et per consequens comprehenderet verbum quod est impossibile omnibus creaturis. Si autem fiat questio de scientia simplicis intelligentie per comparationem ad possibilia creata a potentia creata. sic dicitur quod potest. nam anima christi potest comprehendere totam potentiam creature et per consequens omnia ad que se extendit talis potentia. Contra primum membrum quod dicitur quod scit omnia que scit verbum scientia visionis arguitur sic. ex quo anime beate stabunt in eternum habebunt actus infinitos unum scilicet post alium et eodem modo anime dampnate in inferno habebunt cogitationes et affectiones infinitas. respondeo quod cognitionum infinitarum multiplicabilium potentia sub eos quod dicitur habere scientiam visionis. 1. p. q. 14. ar. 10. utrum deus sciat infinita. Ex hoc sic arguitur. maioris virtutis est comprehendere posse in tantum quod in duo et in duplum quam in tantum. quare si anima christi sciret omnes tales actus sic infinitum multiplicabiles. anima christi sciret infinita et per consequens haberet virtutem infinitam. consequens falsum. quare etc. Item accipio animam christi cum illius et superillius. aliter habens potentiam finitam et est virtutis finite et per consequens habet scientiam per actum finitum circumscriptam tamen adequantem totam illam potentiam. sed actus finitus non potest transire nisi super obiecta determinata. quare cum talia scilicet que scit scientia visionis sint infinita et habeant quandam infinitatem. anima christi non potuit omnia scire. Ex quo enim non potest habere nisi actum finitum secundum proportionem ad virtutem suam et actus finitus non possit transire super tot obiecta puta super mille quod non potest super plura transire sequitur quod anima christi non potest scire omnia que scit verbum scientia visionis. Hoc confirmatur per commentatorem 8. phisicorum c. 62. dicentem quod formaque libet determinata est magnitudine et potentie. sed dicitur quod a ... actus eius ... propter ... quantum de

et qualitate. Item dicitur commentator 2. de celo et mundo. c. 3. ubi dicitur quod omnis motus sui nullus sui totius terminatur et velocitate et tarditate. ex hoc accipitur quod omnis virtus creata est finita et sic quod omnis actus creature est finitus et limitatus. Item contra hoc quod dicitur quod si cognosceret omnia que verbum tunc comprehenderet verbum. anima christi videt divinam essentiam sub ratione unius ydee. adhuc non comprehendit illam ydeam cum ratione quare non videt totam quantum visibilis quia eadem ratione si videret divinam essentiam sub omnibus ydeis et ydealibus rationibus adhuc non comprehenderet divinam essentiam suum verbum. quia non videret quantum omnes rationes ydeales quantum sunt visibiles eorum intensive. et ideo propter istam rationem non negarem istam partem. Item contra quod dicitur quod cognosceret possibilia que fieri possunt a creatura. arguitur sic. talia possibilia existunt in potentia creature sunt infinita. sed virtus non est infinita sic est virtus anime christi non potest extendere se ad infinita cum solum possit habere actum finitum qui requirit obiecta certa et non infinita. quare etc. Alia opinio est quod cognoscit omnia que sunt possibilia et omnia que cognoscit verbum scientia simplicis intelligentie ut notum est et non solum ista que cognoscit scientia visionis et sic cognoscit quod non cognoscit omnia in actu sed in habitu velud in quadam specie quod habitus se extendit ad omnia possibilia et habet infinitos respectus in potentia ad talia obiecta possibilia et distinguit ulterius quod esse in potentia ad infinita potest esse tribus modis. vel in potentia essentie vel in potentia accidentis. vel in potentia actus continuitatis scilicet cum actu. Item primum esse in potentia ad infinita non repugnat creature sicut patet quod materia est in potentia ad infinitas formas individuales. Item secundum non repugnat creature esse in potentia accidentis ad infinitum. applicatur hec potentia accidentalis quando est respectu unius ... et respectu omnium accidentium sed quomodo habet attributionem ad ... unum per ... sub ratione qua introducitur exemplum de habitu mentis quod considerat ipsam sciam per respectum se sicut accidens vel ipsum ens inquantum se potest extendere ad infinita etiam in potentia ex quo enim ens inquantum ens est de consideratione mentis que etiam quamlibet modo possunt cadere sub consideratione intellectus habitus. non obstante quod talis habitus sit unus habitus numero. esse autem in potentia actualem sive continuitatis actum ad infinita repugnat creature. contra istam opinionem in a quantum vide est melius determinata ... opinione istam arguitur sic. primo fuit argutum in ... libro de ... anima quod nulla creatura limitata finita possit repraesentare infinita. nam hoc est unum in habitibus maioris virtutis est repraesentare et intelligere in 3. quam in duo. et 4. quam in 3. et loquitur hec de obiectis formaliter distinctis. sed repraesentare infinita formaliter divisa concludit potentiam infinitam sui virtute infinitam in habitu. sicut patet de geometrica cognoscente 2. libro. 3. generes species ... quod arguunt in eo intellectore habitum. Item non est contra rationem actus quod tendat suum attingat infinitum et tamen est contra rationem habitus habitus vel speciei quod possit repraesentare infinita secundum opinantes hodie. Ex hoc sic arguitur. ex quo non est contra rationem actus quod attingat infinitum magis videtur posse competere alicui actui quod contingat infinitum sub rationibus infinitis quam habitus. sed primum non concedo videtur quod actus possit attingere infinitum sub rationibus infinitis actus inquantum unus numero. quare non dicitur concedi quod vel habitus numero possit repraesentare infinitum sub rationibus infinitis. Item si talis habitus haberet infinitos respectus cum scientia per se refertur ad scibile essent in tali habitu infinite rationes reales in actu quod est impossibile infinita abstracta poni in actu et hoc propter infinitatem. Ad hoc tamen dicitur quod non est impossibile in actu esse infinitas rationes in habitu si non quantum referuntur ad ipsum sint infinita. exemplum de uno ligno quod potest esse equale infinitis lignis vel maius vel minus. Si enim accipiatur lignum bipedale quod est maius ligno pedali et quod tale lignum pedale potest dividi in infinitum et hoc potest illud lignum bipedale ad omnia ligna pedalia divisa ex ligno pedali sive ad partes illius ligni habere infinitas relationes maioris. Ad idem vero quod obicitur de habitu mediatorum quod se extendat ad infinita dicitur quod non extendit se directe nisi ad species. species autem sunt finite secundum philosophum. indirecte tamen et quasi per accidens se extendit ad individua que sunt infinita. philosophus enim in libro de animalibus probat quod non est abire in infinitum in speciebus. non sunt infinite species. preterea dato quod essent infinite species possibiles dicerentur

quod nullus habitus acquisitus mediatorum in anima aliquis adhuc se extenderet ad infinitas species cognoscendas. sed species habitum illum sunt species magis intellectum in virtute adhuc quod possit extendere se ad species plures formaliter distinctas. Item ad quod dicitur quod ipsa anima christi novit omnia que verbum habitualiter et tamen non omni habitu quo verbum exprimit anime christi quecumque exprimere potest non omni occultatione. hec confirmatur per primum dictum. 6. sententiarum. p. e. c. 2. omnia que immo sunt preterita et presentia etc. Ioannes anima christi capit capax secundum suam voluntatem nec 3. nec 2. nec istud vel illud per suam voluntatem et possibilitatem ad modum quod si in speculo aliquo relucerent .20. species aliquis videntium quod videns non possit secundum suam totam capacitatem capere nisi 10. possit tamen videre si esset agens voluntarium videre nec 2. nec 3. vel 4. per voluntatem suam. eodem modo anima christi ex quo non potest omnia simul capere que verbum exprimit simul potest capere et videre nec istud nec illud determinatum congruum seu conveniens que potest non vult in actu cum pro tempore considerare. a nunc plus requirit ex quo ipsum verbum divinum exprimeret obiectum plures ipsi anime christi non quod sit anima actum eliciens et lumen glorie disponens et elevans. quod enim in actu nichil intelligendi requiritur anima actum eliciens et lumen intellectus agentis disponens et ulterius tale lumen habitus aliquis habilitans et facultans et inclinans. hoc est ex ipsa ratione luminis intellectus agentis quod non potest sibi dispositionem et facultatem ad actum. lumen autem glorie per suam perfectionem potest sibi utrumque facere in anima christi quod facit lumen naturale et habitum alium cum luce nichil ad eliciendum actum naturale. Contra autem non debeat aliquis habitus poni sed solum lumen ideo est tale. sic enim ex parte gratie ponimus in christo gratiam nominatam et minime nobilissimo. sic ex parte scientie anime christi ponimus eam minime nobilissimo. sed modo est nobilius quod fiat tamen lumine quam quod fiat per habitum simul cum luce ex quo potest in bono fieri per lumen solum. quare habitus non debet poni cum lumen glorie possit facere quecumque in actu nichil facit lumen naturale et habitus simul cum tali luce. Contra autem dixi quod anima christi potest videre nec istud nec illud per suam voluntatem in verbo quod sibi exprimente. hoc dicitur intellectum per comparationem ad actum non stante. nam anima christi habet unum actum beatificum continuum sine esse et continue divinam quod actus semper stat et manet et et habet unum alium actum non semper stantem et est actus qui transit super esse divinam non abstracte sed contente sicut ea que relucent in esse divina et loco de actu isto secundo non manente secundum virtutem habet quod dictum est. Ad primum dicendum quod non oportet quod qui maius et minus sunt eiusdem rationis et proportionis in comparatione ad 3. unum non valet. oculus potest videre lumen quod maius est. igitur potest videre tenebram que minus est. In proposito autem licet esse divina sit maius quam ea que relucent in ea tamen quia est per modum unius habet proportionem quandam ad intellectum creatum. Ista autem que relucent in ea non se habent per modum unius sed per modum infinitorum et per consequens non habent proportionem ad intellectum creatum. Ad 2. dicendum quod ratio salvatoris tenet ratione essentie in qua unum sunt pater et filius et in ratione relationis quia enim cognoscit patrem in quantum pater est cognoscit filium cum filius referatur ad patrem et pater ad filium cognitio enim uno relativorum cognoscitur et reliquum. In proposito autem de ydeis non valet. quia licet sint unum in ratione essentie. tamen una ydea non refertur ad aliam. sed ydea refertur ad ydeatum. ideo cognita una ydea non cognoscitur alia ydea. sed ydea forte si cognoscitur ydeatum suum cognoscatur. Ad 3. dicendum quod non intendit plus dicere nisi quod 1a trinitas non est christi homini excellentior. Sumptum tamen videtur quod ipse intendit hoc vel quod sic trinitas non est persone et non alia tamen humanitas christi unita quomodo sit unita non est persone et non alia. quia nichil creare. Ad 4. dicendum quod anima christi ratione humanitatis non se extendit ad infinita sed hec est solum ratione unionis cum persona divina. nam sic unita suffit ad satisfaciendum per infinitis peccatis infinitorum hominum.

Mo. 32. Utrum in anima christi fuerit simul dolor et gaudium. quod non. quia perfecte beatus non potest recipere dolorem in se. quia non esset eque beatus cum haberet dolorem et cum non haberet dolorem. sed christus fuit eque beatus. quare etc. Item hugo de sacramentis. l. 2. p. 1. c. 6. dicit anima christi tantum in sensu carnis patiebatur.

Item dolor et gaudium ex quo sunt abinvicem contraria ex genere ex quo sunt contrarie cause ornantur sunt contraria. exemplum de albo et nigro que sunt contraria ex quibus causis contrarie ornantur. sed contraria non possunt simul esse secundum aliquid. dicente in predicamentis. que est distinctio opposito rum que convenit omnibus oppositis secundum boetium exponentem aristotelem. quod mutuo se expellunt. quare cum distinctum non possunt esse sine distinctione. non in idem possunt facere. quare etc. Item 2. metaphysice. sicut est impossibile contradictoria esse simul et contraria. sed contradictoria non possunt simul. quare etc. Item commentator 2. de anima. c. 2. cum fine dicit contraria non possunt simul. quare etc. Item quod non est possibile contraria simul in esse secundum partem individualem. Item impossibile est cor simul dilatari et constringi. sed ex gaudio se dilatat ex dolore constringitur. ideo etc. Item 2. ethicorum. delectatio fortiter expellit tristitiam etc. Item 9. ethicorum. c. 4. non est possibile aliquem simul tristari et delectari. ideo etc. Item sicut gloriosum et non gloriosum ad corpus sic dolor et gaudium ad animam. sed corpus non potest simul esse gloriosum et non gloriosum. quare etc. Item maior est colligantia virium spiritualium cum anima intellectiva quod sit corporis cum viribus spiritualibus. sed patiente corpore dolori aliquo statim est sensus doloris in anima spirituali. quare etc. Item christus ideo assumpsit nostros defectus ut nos redimeret. sed nunc est sic quod peccatum et delectatio consumata in adam fuit in portione superiori. quare ratio dolor in christo satisfacere debuit esse in parte superiori. Ad quod ista questio respondendo secundum auctores quod christus solum secundum animam spiritualem habuit verum dolorem et non gaudium. et secundum animam intellectivam verum gaudium et non dolorem. quod sic ostenditur. dolor non est aliud quam passio quedam sive motus appetitive partis. motus autem appetitive partis causatur ex apprehensione boni vel mali. et talis passio habet et siquidem sit ex apprehensione boni non est dolor sed gaudium. Si autem sit ex apprehensione mali hoc potest esse dupliciter scilicet vel mali presentis et tunc est dolor. vel mali futuri et sic est timor. apprehensio autem dupliciter est. vel secundum vires interiores vel exteriores. et maxime illa que est secundum tactum que est que est fortius in dolore. requiruntur enim ad dolorem duo. unum tamquam in materia. videlicet passio illata et aliud tamquam formale scilicet perceptio secundum tactum est enim dolor sensus divisionis. sic dicit augustinus 2. de libero arbitrio. c. 8. et damascenus. l. 3. c. 21. et philosophus 3. topicorum. cum igitur passus fuit secundum locum passiva maxime in quo viget sensus tactus sicut in manibus et pedibus ubi sunt loca nervosa scilicet quod christus maxime doluit secundum animam spiritualem. maxime secundum potentiam tactivam. non tamen patiebatur nec fuit passus dolorem secundum animam intellectivam quia in parte intellectiva erat plenitudo divinitatis et gaudii. talis autem plenitudo non permittebat eum aliquem dolorem sentire nec habere. hoc confirmatur per cesarium. di. 8. ubi dicit quod sicut quod si dampnati qui sunt in inferno haberent visionem divinitatis non sentirent aliquem dolorem et quod essent beati. talis est sententia. Item hoc habetur a rabi moyse in 9. ubi reddit rationem quomodo sancti martyres potuerunt sustinere tam inexcogitata tormenta. dicit quod hoc erat propter hoc quod aspirabant ad bonum eternum et ponit in exemplum de pugnantibus propter appetitum victorie qui quamdiu pugnant non sentiunt dolorem dum actu bellant. licet postmodum sentiant. hoc idem videtur dicere philosophus 3. ethicorum. c. 9. ubi dicit quod multum gauderent nec tamen discernunt. licet autem hoc videatur bernardus contra videtur esse contra damascenum. l. 3. c. 1. ubi sic habetur quod christus habuit mestam intelligentiam. intelligentiam autem pertinet ad partem intellectivam et distinguitur contra spiritualem. Item per rationem arguitur sic. anima mors christi fuit naturalis autem violenta non naturalis. quare tunc fuisset christi mors in eodem omnino in quo mors est et occasus sicut non fuisset sed ad casum passio illata quod ... est. igitur oportuit quod fuit violenta. sed omne violentum est nichil conferens. quare cum non solum fuit violenta per comparationem ad animam spiritualem sed in per comparationem ad animam intellectivam que violenter fuit separata. igitur in anima intellectiva que violenter fuit separata fuit aliqua tristitia. Item dicitur anima intellectiva dicitur potest considerari uno modo inquantum est. alio modo inquantum potentia. anima inquantum est habuit verum dolorem et patiebatur. inquantum vero potentia non patiebatur nec habuit dolorem. Exemplum ad hoc

potentia de virtute sensitiva visiva quae fundatur in virtute sensitiva tactiva et potest pati a tangibili sed non proprie tamen sic fundatur in virtute tactiva ut si quis patiatur secundum visum et non patiatur ab obiecto visibili tamen potest. ¶ Si igitur haec arguitur sic: secundum istos non fuit dolor in potentia quia fuit in ea gaudium. et ergo tale gaudium in potentia non aliter in potentia quam redundaret in naturam animae. sequitur quod in anima ut non esset sic dolor per potentiam et gaudium per redundantiam. et sic iam dicitur in id quod creditur veritate videlicet quod in eodem sit simul dolor et gaudium.

¶ Item adhuc potentia dolori in Christo quae per illum debuit mereri. sed non est sic quod minimum non est in anima ut non est. immo magis respicit ipsam potentiam cum sit a non deliberante et deliberatio respiciat potentiam. quare etc. ¶ Item in Christo fuit virtus operativus. sed non est sic quod virtus sit habitus respiciens potentiam. quare etc.

¶ Item maior est colligantia animae ut non est ad se ipsam ut ratio sive ut potentia est quam sit virtutum sensitivarum ad ipsam animam ut non est. sed ergo propter talem colligantiam factum passive in virtutibus sensitivis patiebatur anima ut non secundum quod patiente anima ut non quod patiatur anima ipsa ut potentia sive ut ratio superior. Ideo propter ista volo dicere ad quaestionem sic quod anima potest considerari ut natura est et sic dico quod patiebatur non potentia quod anima intellectiva et sensitiva sit fundata in eadem re. ideo si sensitiva patiebatur utraque et intellectiva. ¶ Secundo modo potest considerari ut ratio inferior est et sic dico quod habuit unum dolorem quia ratio inferior respicit obiectum temporale et ideo ex quo inferebatur sibi pena quam patiebatur. ideo in parte inferiori habuit unum dolorem. ¶ Tertio modo potest considerari ut ratio superior est et quia rationis superioris est tendere in deum ex ista autem tendentia non potuit habere dolorem aliquem sed gaudium non forte dicatur dampnum propter actionis quae fiebat in quo fundatur ipsa ratio superior patiebatur. sed hoc est propter dampnum quia tamen possibile cum gaudium et dolor sit in eadem anima quod gaudium habet dolorem propter dampnum quia gaudium et dolor fundatur in eadem anima. ut sic sit iste ordo in Christo quod primo fuit dolor in toto composito ex corpore et anima sensitiva et intellectiva. secundo in ipsa sensitiva. tertio in ipsa anima intellectiva ut natura est. Ex parte gaudii fuit econverso quia primo fuit in ratione superiori. secundo in ipsa anima ut natura est. et tertio fuit gaudium in toto composito. dolor autem et gaudium in Christo simul potuerunt esse bene quia non habent contrarietatem ad invicem. nam in contrariis contrarietas ab aliis secundum modum eorum accipiendus est modus essendi. ¶ Exemplum quia album et nigrum perfecte contrariantur et eorum causae contrariantur puta calidum et frigidum. sed hoc non potest reperiri in proposito. quia causa gaudii in Christo erat esse divinum. causa doloris autem spirituale et temporale quod non contrariatur esse divino. quare etc. ¶ Item aliqua sunt contraria quae ex rebus propriis et absolutis habent contrarietatem ut album et nigrum. aliqua sunt contraria solum ex relatione ad aliquid. sic albatio et denigratio dicuntur contraria quae sunt ad terminos contrarios. sed non est sic quod in talibus contrariis quae solum sumuntur ex relatione ad aliquid quod si causae in quarum relatione dicuntur habere contrarietatem non sunt contraria quod ipsa non sunt contraria. Exemplum si album et nigrum non essent contraria. dealbatio et nigratio quae solum habent contrarietatem ex relatione ad album et nigrum non essent contraria. Cum igitur dolor et gaudium solum habeant contrarietatem ex relatione ad aliquid cum sit motus quidam et passiones quae habent contrarietatem ex relatione ad aliquid et gaudium et dolor in Christo accipiantur ex relatione ad id quod inter se non contrariantur. sic gaudium ex relatione ad esse divinum. dolor ex relatione ad aliquid temporale quod divino esse nullo modo contrariatur. ideo gaudium et dolor in Christo non contrariantur. et ideo sic dico unum et idem simul et semel moveri ad unam partem per se et moveri ad aliam partem per accidens. sicut patet de homine moto in navi contra motum navis. sic dico quod in Christo fuit dolor per accidens in quantum anima coniungitur corpori et fuit gaudium per se in quantum fuit de ratione superiori cuius per se est tendere in deum ex quo tendens gaudebat. et in gaudium et dolor fuerunt in Christo secundum diversas facies.

¶ Illi quod dicunt quod in Christo non fuit dolor secundum animam intellectivam. Respondent ad argumenta leviter. ¶ Ad primum quod dicitur de colligantia dicendum quod bene concedo quod sic fuisset ex parte naturae sibi relictae. In Christo autem ipse non animae intellectivae ipsi Christo fuit concupiscentia gaudio unde quod potentia omnino non potuit secundum intellectivam ubi erat plenitudo et fons totius gaudii. ¶ Ad secundum de peccato in adam quod in superiori portione rationis fuit dicendum quod non oportet quod ibi satisfactio fuit in eadem parte in qua aliquis deliquit. et maxime qualiter satisfacit per eo. Peccat enim homo in interioribus et satisfacit per exteriora. ¶ Ad primum principale contrarium ad aliam partem dicendum quod verum est quod non causaretur bene si dolor adveniens diminueret ad dolorem bene tamen in proposito autem non diminuit. ¶ Ad quartum de hugone dicendum quod per nobis est quaedam proximo quod in superiori ratione non fuit dolor per se et hoc ut est intentio hugonis. ¶ Vel aliter dicitur potest quod non fuit dolor contrariis si solum tangens. ¶ Ad quintum de contrarietate dicunt aliqui quod dolor et gaudium sunt semper contraria vel quocumque accipiatur. hoc probatur per rationem aristotelis in predicamentis capitulo de quantitate. facit enim tale argumentum si parvum et magnum sunt contraria. cum secundum quod eidem unum et idem possit esse respectu unius parvum et respectu alterius magnum. quod in eodem contraria erunt simul et semel. sed argumentum non valet nisi illa quae secundum se sunt contraria in quocumque ratione essent contraria. quare eadem ratione si dolor et gaudium absolute supra sunt contraria per comparationem ad quemcumque semper erunt contraria. sicut philosophus concludit quod quia magnum et parvum sunt per se contraria quod per comparationem ad aliquid semper sunt contraria. ¶ Item hoc probatur per ambrosium de incarnatione ubi quidem dicitur quod vestitus dispar non facit dispositionem. ergo ex hoc accipitur quod oportet non variatum fuisse non mutatum naturam. ergo si dolor et gaudium sunt secundum se contraria variatum semper erunt contraria. ¶ Item habetur genesis de ysaac quod gaudium quod habuit de uxore temperavit dolorem quem habuit de sarra matre sua mortua. et tamen certum est quod gaudium primum et dolor secundum fuerunt de alio et alio. Ideo certum quod dicitur potest in aliquo facere simul et semel contraria secundum suas excellentias sicut est in corporibus dampnatorum summa caliditas et summa frigiditas. Hic dicit una glossa super iob capitulo 9. in ecclesiasticus Fletus et stridor dentium. et in alia glossa sapientiae 11. ¶ Item hoc probatur ratione. forma habens contrarietatem duo facit. unum est quod qualificat subiectum et aliud quod expellit proprium oppositum. qualificare autem subiectum et expellere oppositum sunt duo in ipsa forma. ergo potest deus non influere ut expellat contrarium ex quo est aliud expellere oppositum et qualificare subiectum. sic video quod ex parte corporis duo sunt. unum est quod habet extensionem et aliud est quod expellat aliud corpus. et potest deus influere ad hoc quod corpus habeat extensionem non influere ad hoc quod expellat aliud corpus. sic quod faciat corpus gloriosum esse simul cum non glorioso. quare si potest esse qualificans subiectum et non expellens oppositum sequitur quod duo contraria possunt simul esse in eodem.

¶ Item contraria possunt simul esse in eodem citra suas excellentias. sicut videtur dicere commentator 2. metheororum capitulo de generatione. et hoc probatur exemplo cum aqua frigida ignis imprimit aliquam caliditatem stantem simul cum frigiditate. ex hoc sic arguitur. sicut gradus caliditatis potest stare cum gradu frigiditatis aliquo gradu quod maximus est ex parte speciei et essentiae caliditatis non repugnat nec implicat contradictionem quod simul sit cum frigiditate. aliter si repugnaret cum tali gradu salvetur ratio speciei caliditatis talis gradus non possit esse cum alio gradu frigiditatis ubi esset ubi sibi non repugnat caliditas. sic unus gradus caliditatis potest simul esse cum alio gradu frigiditatis in caliditate in summo poterit esse cum frigiditate in summo sine implicatione contradictionis. non plus enim calidum in summo excluditur frigidum in summo quam faciat gradus ad gradus frigiditatis gradum aliquem caliditas non maiorem habent repugnantiam. immo secundum proportionem habent equalem repugnantiam sicut extrema habent repugnantiam. sicut enim calidum in summo includit non frigiditatem in summo sic calidum in tali gradu determinato includit non frigidum in gradu alio determinato. quare etc. ¶ Ad probationem autem intellectus predictae rationis fuit adducta auctoritas commentatoris 3. celi et mundi capitulo 6. et 8. ubi docet quomodo elementa maneant in mixto secundum suas qualitates quae sunt contraria citra suas excellentias. patet de commentatore 2. celi et mundi capitulo 28 et 26. ¶ Item de generatione et corruptione. super primum de elementis etc. ubi dicitur quod mixtum est calidum et frigidum. ¶ Item probatur eadem minor per rationem sic. cum ex aqua fit ignis tunc quaeritur aut quando ignis imprimit primo caliditatem in aqua corrumpitur tota frigiditas aquae et nova forma totaliter inducatur aut remanet aliqua pars frigiditatis quae prius fuit cum caliditate ipsa ab igne primum. non potest dari primum quia tota frigiditas in primo instanti facta ab igne corrumpitur. certum est quia tunc in ipso primo instanti igitur forma substantialis aquae corrumperetur si sua propria passio scilicet frigiditas tota tolleretur. quare oportet dare secundum quod frigiditas stetit cum caliditate ab igne primo impressa. et sic probata est minor et per consequens sequitur conclusio principalis. ¶ Item suppono primo quod dicitur potest deus quod non implicat contradictionem. secundo suppono quod contradictio est respectu eiusdem et secundum idem ut sit eadem conditio negata quae prius fuit affirmata. ¶ Tertio suppono quod in materia est alia et alia potentia ad aliam et aliam formam specialem et specificam. hoc tertium supponitur probatur per auctoritatem commentatoris metaphysicae quia dicitur quod numerus potentiarum est secundum numerum specierum. philosophus in dicitur 3. physicorum quod posse sanari et posse egrotari est aliud posse. sicut sanitas est aliud ab egritudine. secundo probatur per rationem. quia nunc eidem est perfectum per unam formam secundum unam potentiam adhuc est in potentia ad aliam. Exemplum cum aliquid est actu calidum est in potentia ad frigiditatem. quare alia est potentia ad frigiditatem quam ad caliditatem cum una sit perfecta et alia remaneat imperfecta. ¶ His suppositis sic arguitur contrarium. unum quod est in subiecto non est ei per eandem potentiam sicut per eandem potentiam secundum quam in est aliud. ut puta album non est per eandem potentiam per quam est nigrum. sed ad hoc quod aliqua sit contradictio oportet quod insit eidem secundum idem. quia non album secundum quod includitur in nigro quod est contrarium albo et album tamen ab eodem subiecto respectu eiusdem sibi non sunt contradictoria. quia non insunt per eandem potentiam. cum igitur ut dicitur (?) aliquid non obstet quin contraria possunt esse simul in eodem subiecto non contradictio implicata in contrariis. nam potest deus facere simul duo contradictoria esse in eodem. et hoc ut probatum est non obstat quod unum contradictorium secundum quod includitur in alio contrario non opponitur contradictorie. Exemplum non album sumptum absolute opponitur contradictorie albo. sed non album sumptum secundum quod includitur in nigro non opponitur contradictorie albo. quare etc. ¶ Item non (?) quod si contraria non possunt simul esse. quia ad hoc sequitur contradictoria simul in eodem quod et potentia formis disparatis esse in eodem ad hoc sequitur contradictoria simul esse in eodem. ut si dicatur quod ad potentiam formarum disparatarum simul in eodem non sequitur positio contradictoriorum. quia ut sic non sunt contradictoria. eodem modo etiam dicere quod ad potentiam contrariorum in eodem non sequitur positio contradictoriorum. quia ut sic assumpta non sunt contradictoria. sed non propter hoc negatur contraria esse in eodem. non quia ad hoc sequitur positio contradictoriorum. quare etc. probo maiorem per hoc quod in eadem anima musica et grammatica sunt quae sunt formae disparatae et per hoc musica et non musica opponuntur contradictorie. Ex hoc sic arguitur. aut de grammatica quae est in anima vel est musica pure musica aut non musica secundum quod opposito contradictorie musice non est dare medium. quia sunt contradictoria. non autem est dicere quod predicetur musica. quia grammatica non est musica. ergo oportet dicere quod predicetur non musica secundum quod opposito contradictorie musice. et per consequens sequitur quod in eadem anima sunt contradictoria scilicet musica posita et non musica tamen dicitur de grammatica quae est in eadem anima. quare etc. Si autem dicatur quod non musica non opposito contradictorie musice quae est in anima tamen dicitur de grammatica quae est in eadem anima. eodem modo dicetur ex parte ista quod non calidum secundum quod dicitur de frigido non opposito contradictorie calido in eodem subiecto sint receptae. et sic sine implicatione contradictionis idem simul et semel poterit esse calidum summe et summe frigidum. ¶ Ad hoc igitur quod dicitur potest facere contraria simul in eodem subiecto sicut forte iam factum est in dampnatis. ¶ Hoc etiam videtur esse rabi c. 8. ubi dicitur sic quod coniunctio contrariorum in eodem subiecto est unum de impossibilibus quae creator non potest facere. sicut non potest coniunctionem subiecti in accidentibus non esse et numerum in materia incorporea. ¶ Tamen dicendum est quod negandum est in hoc et non tenendum. quia in ipse dicit quod est impossibile creatori subiectum coniunctione in accidentibus etc. et tamen fidem est secundum doctrinam catholicam. ¶ Ad argumentum de libro predicamentorum dicendum quod non est differentia oppositorum. sed quaedam descriptio secundum ordinem naturalem quam modo est.

¶ Ad aliud de aristotele 2. metheororum commentatoris dicendum quod ad contraria non sequitur contradictio formaliter. sed tamen gradus materiae. et secundum ordinem naturalem quae modo currit. et ideo quia non est unum formaliter ideo dicitur potest facere. Exemplum secundum ordinem naturalem quae modo currit unum corpus expellit aliud et includit contradictionem quod duo corpora sint simul in eodem sed viam aristotelis. si enim est hoc corpus in hoc loco puta a. cum expellat b. non est in eodem loco a et b secundum viam aristotelis. et quia contradictio solum sequitur materialiter et non formaliter dicitur potest facere duo corpora simul sine contradictione. si autem sequeretur formaliter dicitur non posset facere nec mutare. ¶ Ad quartum dicendum quod locus secundum aristotelem nec quomodo est et ideo non debet cogere quia idem dicit de duobus corporibus quod non possit facere deus simul esse. ¶ Ad aliud de dilatatione dicendum quod non est ad propositum. quia dilatatio cordis respicit gaudium corporale. In proposito autem fuit gaudium spirituale in superiori portione rationis sine redundantia ad corpus. vel ad vires corporales. ¶ Vel aliter potest dici quod gaudium et dolor possunt se per se habere quando simul sunt in eodem. videlicet quod gaudium excedat dolorem vel econverso. vel possunt se habere per equalitatem. Si primo modo scilicet gaudium excedit dolorem tunc erit solum dilatatio et nulla constrictio. et si non esset dolor esset adhuc maior dilatatio. Si autem dolor excedat gaudium tunc erit solum constrictio et nulla dilatatio. Verumptamen gaudium faciet quod erit minor constrictio. Si autem se habent per equalitatem tunc distinguuntur. quia aut tangunt cor secundum eandem partem aut secundum aliam et aliam partem. Si autem secundum aliam et aliam partem tunc dico quod in una parte erit dilatatio et in alia parte constrictio. hoc probatur per simile quod dicit proclus in propositione quod si ponatur ferrum inter duos adamantes equaliter attrahentes quod tunc ferrum existens in aere nec movetur nec cadet. sicut dicitur de corpore machometi existente in aere sine aliquo supportante per adamantes equaliter attrahentes. immo tamen stat in medio quia undique recipit influentiam. et isto modo fecit machometus. ¶ Ad argumentum de aristotele in 10. ethicorum dicendum quod non est ad propositum. ad litteram enim loquitur ibi de corporali delectatione quae est bona usque ad aliquem terminum. et non loquitur ibi de delectatione spirituali. de qua nobis est sermo. unde delectatio corporalis ex cibo non solum expellit tristitiam oppositam ex cibo. sed etiam expellit tristitiam contingentem quae provenit expellere tristitiam ex potu. vel potest dici quod dictum philosophi habet veritatem quando de una potentia naturaliter fit redundantia in aliam potentiam. In proposito autem scilicet in Christo dispensative non fuit redundantia gaudii ad vires alias nec in corpore. ¶ Ad aliud quod dicitur de 9. ethicorum dicendum quod secundum commentatorem id dicitur dubitative non assertive. nam ipse idem philosophus 9. ethicorum capitulo 12. docet quomodo idem potest simul et semel tristari et gaudere et ponit exemplum quod homo videns amicum tristem delectatur in quantum videt amicum et dolet in quantum videt eum tristem. ¶ Ad aliud de glorioso et non glorioso dicendum quod supposito quod dolor et gaudium non sunt contraria quod tunc non est simile. quia gloriosum et non gloriosum sunt contradictoria vel ad minus contraria simpliciter. et non est idem argumentum. sed idem corpus non potest simul esse gloriosum et non gloriosum. ergo dolor et gaudium non possunt esse simul. ¶ Vel aliter dicendum quod non gloriosum potest accipi dupliciter. uno modo negative secundum quod opponitur contradictorie. et sic non possunt esse simul. alio modo potest sumi secundum quod dicitur sola natura ipsarum sine aliqua qualitate addita et sic etiam non possunt esse simul. quia gloriosum dicit aliquam qualitatem ultra naturam ipsarum. ¶ Tertio modo potest accipi pro aliqua qualitate ipsa ipsi mere contraria illi qualitati quae dicitur glorioso. et sic dico quod possunt simul esse. non plus repugnat gloriosum et non gloriosum sic acceptum quam faciunt calidum et frigidum. ideo etc.

Q. 20. 23.

Utrum Christus vere fuisset mortuus si pena aliqua illata sibi non fuisset. quod non videtur quia in composito aliquo vel est ex parte materiae vel ex parte formae vel ex parte dispositionis. In proposito autem non potest dici quod fuisset corruptio ex parte formae. quia forma quae est de se semper est ad esse. nec ex parte materiae quia

ipsa est incorruptibilis. Ex parte vero physica, nec ex parte dispositionis, quia dispositio oportet quod habeat proportionem ad dispositum, videlicet ad materiam et formam. Unde autem et forma sit de se incorruptibilis, quare etc. ¶ Item Ro. 5: per peccatum intravit mors. ¶ Item Augustinus de trinitate li. 1 c. 12: si nullus deliquisset nullus moreretur. Idem dicit Augustinus li. 13 de ci. c. 3. Item e. de t. c. 36: mors fuit inflicta homini ratione criminis. Ergo ex hiis omnibus auctoritatibus habetur quod ubi nullum peccatum est ibi nulla mors debet esse. In Christo autem nullum peccatum fuit, quare etc. ¶ Item pena non infligitur nisi propter culpam, sed mors est finis omnium terribilium et per consequens maxima pena, ex 3 ethicorum. In Christo autem nulla fuit culpa, quare etc. ¶ Item corruptio est in mixto propter dominium virtutis elementi super alterum, sed in Christo non fuit tale dominium, cum in eo fuit summa equalitas et proportio elementorum, quare etc. ¶ Item Christus assumpsit alimentum, sed per hoc potest fieri restauratio per alimentum tantum quantum fuit de ipsa deperditio; ergo videtur quod Christus semper vixisset et numquam defecisset. ¶ Item si aliquis homo in puris naturalibus existens moreretur, sequeretur quod anima eius non esset in gaudio paradisi, quia non habuit caritatem, nec in pena, quia non habuit culpam. Consequens autem est falsum, quia omnis anima separata vel est in gaudio vel in pena. Quare id ex quo sequitur, scilicet quod ille moreretur. ¶ Contra: omne corpus per se corruptibile potest deficere; corpus Christi fuit naturaliter corruptibile, quare etc. ¶ Item quamvis actualis passio est in multis, oportet quod illud sit per actualem causam communem. Cum ergo moveri et corrumpi insit hominibus et animalibus brutis, oportet quod hoc insit per aliquam causam communem. Causa autem ista communis non potest esse culpa, quia culpa non potest inveniri in brutis. Quare oportet quod sit alia causa, sed non videtur esse alia nisi quia omne corpus compositum ex contrariis est naturaliter corruptibile. ¶ Ad quod dicendum quod omnis homo quantum est ex parte corporis est naturaliter corruptibilis in quocumque statu, nec solum in statu nature institute sed in statu glorie. Sed bene potest esse et fuit a deo ex aliquo dono superaddito quod corpus eius non corrumperetur. Et hoc donum in statu innocentie fuit iustitia originalis, in statu glorie erit dos impassibilitatis. Christus ergo ex quo fuit homo fuit corruptibilis et habuit causas corruptionis intrinsecas. Causa autem intrinseca assignatur et ex principiis materie, quia fuit Christus compositus ex materia et forma, et ex parte diverse proportionis mixtionum elementorum. Ex parte materie sic, quia materia cum sit in potentia ad alias formas semper inclinatur ad malefi…cium illius forme sub qua est et appetit esse sub alia forma, et per consequens sequitur corruptio. Ex parte autem diverse mixtionis quam requirit ipsa anima sensitiva que habet multas vires, oportet quod in uno ordine dominetur calidum, in alio frigidum, sicut patet quod in cerebro dominatur aqua etc. Quare cum in una parte dominetur calidum et in alia frigidum, et unum contrarium naturaliter appropriatum alteri contrario agat in ipsum et corrumpat, sequitur quod Christus fuit causa corruptionis intrinseca ex parte diversorum elementorum proportionis in alia et alia parte. Causa autem extrinseca assignatur et ex parte continentis, puta aeris vel frigiditate per quam impeditur in corpore actio caloris, per quam que est causa corruptionis, et ex parte alimenti ad quod homo necessitatur pro conservatione, et debet esse ad assumendum alimentum quod debet habere convenientiam ad ipsum alendum et per consequens facit passionem in ipso alendo. Omnis autem passio de mundo que est a contrario disponit ad corruptionem, cum talis sit salutis deperditio. Ergo cum in Christo fuerint omnes iste cause corruptionis, Christus fuisset mortalis nullo loco et si nulla passio sibi illata fuisset. Sed in statu innocentie peccatum fuit causa mortis ut solvens prohibens, quia per iustitiam originalem homo habuit posse non mori, qua perdita et ablata per peccatum incurrit homo necessitatem moriendi. Hec est intentio Augustini ubi dicit quod homo in statu innocentie habuit quod posset non mori per originalem iustitiam, super li. de baptismo parvulorum in una auctoritate que sic incipit: si non peccasset Adam non esset mortuus. ¶ Sed hec est intentio Augustini de Christo quod fuisset mortuus etiam si nulla pena sibi inflicta fuisset, 2 li. de baptismo parvulorum circa medium libri, ubi dicit quod habuit similitudinem carnis peccati, quia nisi violentus occasus fuisset, senio ipso senescere ad mortem venire potuisset nullo loco posito miraculo circa ipsum. Unde primum ubi sancti dicunt quod propter peccatum et sancti loquuntur de morte hominis, sed differunt,

quia philosophus loquitur de morte per attributionem ad aliquam causam que fuit intra; reducitur naturaliter mortem ipsam in compositionem ex contrariis tamquam in causam per se et naturalem. Sancti autem loquentes, et sancti autem quia videntes quod corpus corruptibile per aliquod donum supernaturale poterat preservari ab actuali corruptione, sicut fuit in statu nature institute in Adam, ipsam reducunt in ipsum peccatum, quod quidem abstulit donum iustitie originalis quod fuit prohibitivum mortis, tamquam in causam solventem prohibens. Sequitur quod ipsum peccatum non habuit rationem cause naturalis et per se, sed solum rationem cause removentis prohibens mortem, scilicet ipsam originalem iustitiam. Unde Hugo li. Cur deus homo c. 2: mortalitas non immortalitas est de quiditate hominis, quia non habita per aliquod donum superadditum potest fieri immortalis et preservari a morte, sicut fuit ante peccatum, et sine aliquo addito per se esse mortalis et corruptibilis, sicut modo est communiter in omnibus hominibus. Unde naturam humanam possumus triplicem considerare: uno modo in puris naturalibus sine aliquo dono supernaturali; alio modo cum aliquo dono supernaturali, sicut fuit in Adam; tertio modo cum aliquo habitu vitioso, sicut modo contingit in omnibus. Primo modo consideratio nostra, secundo quod fuit Christus: non habuit scilicet donum originalis iustitie, quod quidem fuit prohibens mortem quasi ligans ipsam potentiam ad corruptionem et mortem, sicut habuit primus homo. Et ideo dico quod non habita in Christo quamvis fuisset sibi unita divinitas, relicta tamen sibi ut ageret que sunt propria, fuisset aliquando corrupta et defecisset morte naturali sine inflictione alicuius pene ab extrinseco irrogate sibi illate. In tertio autem statu est non habens nisi puram naturam cum habitu vitioso privato dono supernaturali, et habet originale peccatum nisi per baptismum tollatur, et ideo nunc omnis homo naturaliter moritur. In statu autem innocentie Adam habuit naturam puram cum habitu iustitie originalis que prohibuit eum a morte quamdiu habuit eam. ¶ Ad primum argumentum dicendum quod forma simplicis corporis compositi ex contrariis in Christo in quantum talis forma fuit temporalis et perdibilis et per consequens habens certam durationem, per aliquid ex quo determinatur eius periodus. Secundum potuit esse ex parte materie, quia licet materia sub sua essentia sit incorruptibilis, tamen quantum est in potentia ad multas formas et per consequens habet privationem admixtam, per quam appetit esse sub alia forma, causa est corruptionis. Secundo potuit fieri ex parte dispositionum, quia licet dispositiones fuerint in principio proportionate materie et forme, tamen per modum per actionem intrinsecam unius in alterum et per actionem continentis ab extra in corpore Christi per tales dispositiones potuissent fieri improportionate et per consequens discordantes, et sic ex parte dispositionis potuisset esse via ad corruptionem, sicut dictum est. ¶ Ad omnes auctoritates sanctorum dicendum quod loquuntur de natura sic instituta sub iustitia originali, sive cum iustitia originali homines prohibentur a corruptione quamdiu quia non fuit ablata nisi per peccatum; ideo sancti dicunt peccatum esse causam mortis. ¶ Ad secundum, quod pena non debet esse ubi non fuit culpa, dicendum quod in statu innocentie fuit deperditio aliqualis naturalis, tamen non fuit pena sed defectus suus conditionis nature. Dico quod si Christus fuisset naturaliter mortuus, talis mors sibi contingens talis non fuisset pena sed contingens nature defectus, nec plus fuisset pena quam mors alicuius bruti, quod certum est quod non dicitur pena esse sed defectus nature. Et hoc confirmatur per magistrum Sententiarum 2 li. d. 20 c. 1 et li. 3 d. 15 c. 3, ubi loquitur de defectibus qui non sunt penales, et dicit quod si tales fuissent in natura instituta ante peccatum non fuissent penales. ¶ Ad aliud dicendum negando quod in Christo non fuit summa equalitas, quod quia elementum predominaretur, nam vita magis consistit in calido quam in frigido et in calido humido quam in calido sicco. Quare cum Christi corpus fuit vivum, oportuit quod dominaretur aliquod elementum. ¶ Secundo ad hoc idem est quod forme sensitive virtus organica que non requirit eandem proportionem mixtionis et potentie tales sunt alterius et alterius rationis. Ideo oportuit quod in uno organo dominaretur ignis et in alio aqua, et sic de ceteris etc. Dicitur quod Christus habuit summam equalitatem: dicendum quod habuit equalitatem summam quam patitur natura corporis humani in se recepte unitati ab anima, et non habuit summam equalitatem simpliciter,

vel dicendum supposito quod habuit summam equalitatem, quia adhuc potuisset corrumpi, et potest causa corruptionis assignari extrinseca, scilicet per corpus continens sive corpus adiacens, quod quidem per aliquam suam qualitatem, puta caliditatem vel frigiditatem, potuisset facere in corpore inequalitatem quamvis per se haberet equalitatem. ¶ Alia causa est per hoc, quia secundum philosophum 2 de generatione quibus res naturales habent proportionatam periodum secundum quod durabit, ex quo per virtutem suam non potest plus durare. Exemplum: si duo homines equaliter fortes tenuerint ad bis unum non possunt supra proportionale sicut aliud, tandem deficient in se propter virtutem limitatam quam habent. Eodem modo dico in proposito quod contrarietas elementa in mixto habentia summam equalitatem in quo non prevaleret unum super alterum, quia tamen illud mixtum habet virtutem finitam ad certam durationem, tandem deficeret. Sed contra hoc secundum philosophum 2 de c. et m., ubi dicit quod igitur duobus modis contingit: uno modo per contrarium, alio modo propter defectum materie. Eodem modo dico in proposito quod tale mixtum licet non deficeret propter actionem contrarii, deficeret tamen propter defectum virtutis. ¶ Et ideo similiter per id quod dicit philosophus 2 de c. et m. in principio et commentator 3 de c. et m. c. 14, assignans causam corruptionis aliam, ubi docet quod mixtum corrumpitur et propter contrarium et propter hoc quod elementa existentia in mixto habent quandam tendentiam ad loca propria, cum non sint in locis propriis existentia in mixto, solo elemento terre excepto. Et ideo ex tali tendentia vel nisu ad loca propria et per consequens ad dissolutionem mixti sequitur quedam mollificatio in forma mixti, et ulterius per consequens virtus forme mixti recipiens mollificationem debilitatur, et talis debilitatio est causa corruptionis. Cum ergo ista causa de necessitate possit sumi in proposito in corpore Christi habente summam equalitatem, sequitur quod corpus Christi fuisset aliquando corruptum naturaliter. ¶ Ad aliud de alimento dicendum quod propter duo requiritur, videlicet ut per alimentum alia generata sub quantitate imperfecta acquirat quantitatem perfectam et debitam, et ut per alimentum fiat restauratio deperditi. Et tamen quia ulterius ad argumentum cum dicitur ex quo possit semper fieri deperditi restauratio, possit fieri in eternum continuatio, dicendum quod in omnibus viventibus est generatio naturalis et corruptio secundum naturalem ascensum et descensum, semper virtus potentie manet. Exemplum: quia acetum generaliter ex vino descendit, manet in aceto quodammodo virtus vini. Sic quia ex elementis fit per naturalem ascensum ipsum mixtum, virtus elementorum manet et residuatur in forma mixti. Cum ergo alimentum conversum in rem alendam, quod in principio est dissimile, in fine simile secundum doctrinam philosophi 2 de anima c. 18, manet in corpore ipsius hominis quod secundum virtutem contrariam quam habuit ad ipsam rem alendam, et propter ipsam remanentiam contrahit ipsum humidum radicale vel saltem virtus caloris naturalis quandam impuritatem et fit magis impurum, et semper plus quanto plus convertitur de alimento tanto fit maior impuritas, donec in fine fiat tanta impuritas quod non plus possit convertere ut sic nutriatur. Exemplum de aqua et vino: cum semper apponatur aqua, in fine totum fiet aqueum nec plus convertet ipsam aquam in se. ¶ Ad aliud dico quod si deus faceret unum hominem in puris naturalibus sine aliquo statu, sicut habita talem aliquam. Unde sicut ponis novum statum in antecedente, sic pono ego novum habitandi in consequente, vel possum dicere quod talis anima esset in celo, nec tamen haberet adhuc gaudium supernaturale quod non videret essentiam divinam cum privaretur supernaturali dono supernaturali.

·facere

q. 29 Utrum in triduo fuit homo. Quod sic, quia sequitur: in triduo Christus est Christus, ergo in triduo Christus est homo. Antecedens probatur sic: nulla propositio affirmativa est falsa nisi propter repugnantiam predicati ad subiectum; quod repugnantia non est hic, cum idem secundum ipsum non repugnat. Consequentia autem est bona, quia sic probatur: Christus includit hominem, quare sicut Christus est Christus, ita Christus est homo. Cum ergo antecedens sit verum et consequentia bona, sequitur consequens de necessitate. ¶ Item omne id quod habet sui unitatem corporis et anime est homo. Christus in triduo habuit corpus sive unitum et animam intellectivam, quia nullam partem dimisit, quare etc. ¶ Item supposito quod in triduo omnis homo fuit mortuus, tunc sequitur: omnis homo est mortuus pro illo triduo, ergo

Christus est mortuus, et id est bonum enthymema. Declaro autem bonum enthymema: potest reduci in sillogismum per assumptionem alicuius propositionis vere assumpte cum qua nulla alia possit assumi ad faciendum de enthymemate illo sillogismum nisi ista: Christus est homo, ut si dicatur omnis homo est mortuus, Christus est homo, ergo Christus est mortuus. Quare illa fuit vera quod pro illo triduo Christus est homo. Christus est homo ¶ Contra: a quo anima remota semper et infinitus; cum ergo corpus animatum sit super ad homines et in triduo Christus non fuit corpus animatum, sequitur quod Christus non fuit homo. ¶ Pro ista questione potest dici particulariter: uno modo sicut tractant eam logici et sophiste, alio modo sicut tractant theologi. Primo modo volo eam pertractare, secundo modo sicut tractant theologi. Opinio Hugonis de sacramentis li. 1 p. 1 c. 2 fuit quod Christus in triduo fuit homo, quia homo secundum eum est anima formaliter utens corpore, quia quod Christus habuit unitam in triduo. Unde secundum eum fuit homo, ut sic ipse Hugo non differentiat a Platone, qui posuit quod homo formaliter est ipsa anima unita utens corpore. ¶ Pro ista opinione est auctoritas commentatoris 10 ethicorum, ubi dicit quod intellectus est verus homo. ¶ Hanc opinionem credo esse contra intentionem Aristotelis primo de anima et 7 metaphysice, ubi dicit quod quelibet res naturalis non solum habet formam partem sui esse sed et ipsam materiam. Unde commentator 7 metaphysice dicit quod impossibile est intelligere homines sine carnibus et ossibus, et quod anima est pars sua corporis quia materia. Quod ergo ex hiis est totum aliud est homo. ¶ Item Augustinus 3 metaphysice c. 2 dicit quod homo non corpus tantum nec anima tantum sed utrumque. ¶ Item Ambrosius de incarnatione, ubi dicit homo constituitur ex anima et corpore, et destructa unitate destruitur homo. Item dicit Augustinus de ci. dei 13 li. c. 18. Hanc opinionem non teneo, quia Hugo in hac parte non tenetur. ¶ Ad commentatorem dicendum quod si hec dicit recitative dicit; si autem sic dicat per opinionem propriam non est tenendum, sicut Hugo non tenetur. ¶ Aliter dicendum quod propter rationem dicitur quod intellectus est verus homo, in quantum est principalis pars hominis et per quam habet distinctionem a brutis. ¶ Alia tamen est opinio magistri li. 3 d. 22 quod Christus fuit homo quia corpus habuit unitum et animam unitam divinitati, quamvis non inter se, quod potest intermedio recitare, quia satis non est in proposito eius. Quare supra in questione ubi querebatur utrum Christus dicatur homo propter unionem ad suppositum vel propter unionem partium adinvicem. Et ideo dico cum queritur utrum in triduo fuit homo, quod potest intelligi dupliciter: vel materialiter vel formaliter. Si intelligatur materialiter, sic dico quod Christus in triduo fuit homo, quia post mortem nulla entitas realis partialis fuit destructa, et ideo fuit homo materialiter in quantum habuit partes sive unitas ex quibus componitur et integratur. Non tamen fuit homo formaliter, nam ad hoc quod aliquis sit homo formaliter, sicut patet per Augustinum li. 3 c. 18, requiritur unio actualis existens anime cum corpore. ¶ Item ad hoc potest videri aliter ratio, quia suppono tria, quorum unum est quod aliquis terminus communis significat veram rem extra animam, puta homo albus, et aliquis non significat veram rem extra animam, puta chimera, tragelaphus. ¶ Secundum quod sunt aliqui termini significantes rem singularem veram extra animam, puta sicut homo Sortes; alii non, ut iste qui non significant rem veram extra animam, ut hec chimera. ¶ Tertium est quod hoc verbum est quando est secundum adiacens predicat esse actuale, quando non, ut tertium adiacens, potest esse illius predicati quod ipsi adiungitur. Cum ergo homo significat rem extra animam, non potest dici quod Christus in triduo fuit homo, quia tunc idem esset dicere Christus est homo et quod Christus in triduo realiter est homo realiter extra animam. Sed certum est quod hec est falsa: Christus in triduo est homo realiter extra animam; quare et hec erit falsa: Christus in triduo est homo. ¶ Pro ista opinione facit id quod dicit commentator 9 ethicorum c. 4, quod sicut non dicimus factorem non habentem artem et potentem operari, sic non dicimus homines non viventes et potentes operari. Christus autem in triduo non fuit vivens nec potuit ut homo operari, quare etc. ¶ Ad primum argumentum dicendum quod propositio ista, quia hec est falsa: Christus est Christus, quia tunc significaret quod Christus haberet entitatem realem in triduo extra animam. Et cum dicitur quod non est repugnantia predicati ad subiectum, dicendum quod licet simpliciter non sit repugnantia, tamen quia in ista copula verbi essendi includitur quantitas temporis in omni verbo, includitur tempus et per consequens in hoc verbo est; ideo est repugnantia predicati ad subiectum pro tali tempore. Non enim Christus in triduo est Christus realiter nec existens pro illo triduo. ¶ Alii dicunt quod tales propositiones

nes ee vas qn ide p^m p^a p voce. sic ut dicit aug. de concordia p
scie et li^o ar. c. 2. dato q signa illoz cioz n sit i re. 2 io d^o
q q x^c i triduo n fuit suppo^m hois. 2 si debeat valere talis
cona n valet n p virtute sup^ti ad id cui e suppo^m seu p
virtute superioris ad inferius. io d^o q tal cona n valz. x e x^s.
g^o xps e ho. Ad a^d d^r q maior h^t viri si i unione pu
um i supposito dino fuisset unio pti inter se. Ad .3. dd. q
alia contia tenz ex pone alie iplicita. 2 alia ex pone ali
cuius explicita. 2 qn tenet ex pone alic explicita tc mi
nor sumi p^t sump^r i p^posito at no tenz ex ponde expli
cita s3 iplicita. n ei h e va. ois ho e mor^s p hoie q mo e
ho. s3 p hoe qui i p^terito fuit ho. ut sb^s sit. ois ho p^terit
e mor^s. 2 io minor n d3 sumi sic x e ho. s3 xps fuit ho. 2
sic ddd 2 assu^to n concludit ad i^tentus de mundo. io 2c. :-

Q^o .24. Utrum cor^s x^i fuit putrefactum. q sic. q^a sic assupsit nam
viventem sic assupsit os defectus contes ad nam vive
tem. g eadem ratione cum assumpsit naz morie sui hunt i triduo
naz mortuam debuit hre defectus ptinentes 2 contes naz mor
tua. s3 putrefactio e h^s defectus. q^a consequitur ad mortem. q^r 2c.
It qn ad assumit a^ca naz speca assumit oez p^p^e te contes ta
le naz. cum g putrefactio sit p^a^o cor^is mixti corrupt^e 2 xps as
sumpsit cor^s mixtum corrle. qr 2c. It sic i x^o potuit fuisse va
mors. sic po fuisse va re. s3 nc e sic q maior e 2 vior re q
e a cor^e putrefacto ad cor^s vivum q^e r^a q e a cor^e n putrefacto
ad cor^s vivum. cum g re x^i debuit poni i x^o 2 vissima qr ipa e
for 2 extra nre ronis. g 2c. It .3. me^te 2.3. de. 2 mi. 2 in
multis alijs locis d^r q n n^r iap q 3 possit termiare. cum g n (margin: no)
i x^o incepit qi via ad putrefactionem p mortem ut q tmi
navit. Q^o pre ctdr de cor^e bte vgis 2 bti Jo. euan^te. q n
fuerit p^r putrefacta. imo q bta virgo fuit assumpta i aia et
cor^e. si g hoc cedit de cor^e bte vgis a in 1^a d3 credi de cor^e
ihu x^i. Pro p^o vi^r e qd sit putrefactio. sc^o q cor^s x^i n fuit
putrefactum. 3° .o^2 q fuit ca qr n fuit putrefactum. De p^o
sciend q putrefactio e cor^o p^pri^us elibi i mixto p exalatioez
humidi continuatis ptes i mixto facta a calido cotis cai^stitas
ut sic intelligit ordo q p^o calido cotis adiacentis p educit
humid ad supficiem 2 humido educto p^tmod educit caliditas 2
in educto calido seq^r tnq tnc ipa incinatio cor^is putrefactl.
Hoc totum pz p experimentum. na cor mortua p^o fuit humida i
supficie 2 p^tmod sicca. 2 demum p^t desiccatioz seq^r incina
tio. S^m sic o^r p^t putrefactio e pa^o cor^is mixti i cor
rupt^e. 2 x^c assupsit cor^s mixtum corrle sic pz ex p^tcedbz ime^te
ut ee conclusum q cor^s x^i fuit putrefactle no tn fuit putrefac
tum. q^a putrefactio e p hoc q i cor^e n e a^ca virtus contines ipa
ela i mixto. i x^o at fuit sui ee potuit talis vtus ela con
tines i mixto. s. ipa divinitas. It x^i n assupsit alique defectum
q n pficeret ad redemptionem humani gnis. g cum p mortem x^i fca fu
erit redemptio 2 misteriu redemptionis hu^c i morte fuit pfecti
me consumatum putrefactio ipi n^l faciebat ad redemptionez. q^r 2c.
Hoc confir p aug. de assup^ne bte vgis dicentem q cor^s x^i sup
tum de virgine n habuit n^c vidit corruptionem. assignando at cam ipu
tfactionis q e 3^m p^rn^le e varietas opinionum magistroz. qdam n. di
cunt q fuit p naz. qdam q fuit p miracl3. dicentes at q fu
it p naz muniunt sic opinionem suam qm ad p^t saluari p naz

ad hoc q talis effectus sit n d3 poni miraculum. s3 nc e sic.
q talis iputrefactio pot fi p naz nullo miraculo posito. qr 2c.
Oz at possit saluari p naz o sic. ipa cor separata aia ha
bet determinatum tpe permanentie anq putrefiat. cum g tpe
putrefactionis fuit pventum i x^o p resurrectionem i .3^a. die. sed3 ipm
cor fuit nl n putrefactum. qr 2c. It p aug. 3. de t. c.
.19. ad hoc q a^ca cor no ita cito putrefiat iuvat locus 2
tpe. s3 m e ita q locus v fuit cor^s xpi fuit frigidus q fuit la (margin: sepultum)
pis. tpe at fuit frid. q p3 q d^r i Jo. frig^s erat. cum g locus
frid^s 2 tpe frid^s iuvent sui conferat ad iputrefactionem. p q ha
bet i auctate aug. q^a q^ras v. S. qr 2c. It cor x^i fuit uc
tum unguentis desiccantibus. sic p^t hm ex euan^o. vngueta at
desiccantia nl fr p^hbentia putrefactiones. qr 2c. Ad hoc
i adducitur auc. actuum .13. v btus petrus dix. q caro ei n vid^t
corruptionem qm resurrexit. Ide i d^r aia. i ep. de psca di.
q q^a resurrexit n vidit corruptionem. g si n resurrexisset vidis
s3 corruptionem 2 p cons seq^r q i^a iputrefactio fuit p naz cum
cor^s heat certum tpe permanentie an putrefactionem. 2 tpe put
fictionis x^c pveniret resurgendo sic dictum e an. qr 2c. It alij
dnt q i^a iputrefactio fuit p miraculum ad h ponunt .2. roes
fundate sr duas auctes. q^rz p^a h e glo. sr i^o ps. non da
bis sanctum tuum vi. cor. Cum g tal sactio i illo tpe fuit p miracu (margin: co^ra te sanctificatum / n^o pacietis cor / rupi 2 caro n^o pu / trescet sup^lfa)
lum. q^a p unionem r^a sacratissima 2 t^a iputrefactio fuit p sa
ficatioz tale p q ut dicit glo. seq^r necio q tal iputrefactio
fuit p miraculum. It si cor^s x^i n fuit p naz iputrefactu3 ip
determinatu tpe permane^e an tpe putrefactionis q xps pveniet
resurgendo se q si x^c n resurrexisset p^tmod p naz cor eius
putrefactum fuisset. 2 p cons q xps ad dimisisset de eo q as
sumpsit. q e 9 dam. l. 3. c. 3. si ei cor x^i dimisisset ee cor
desinisset ee vnitum divinitati. 2 i x^c ad dimisisset q p^o huit
s^l unitum. Q^ualiter sit de vi^te nescio. tn ut m dd q i pu
trefactio 2 fuit p naz 2 fuit p p^tdictas duas i p^posito lz dia p^o so
la potuit ee. seu fuit sufficiens ca. Auctes adducte in
p^a pte bti petri i actibz 2 aug. de psca di. n concludunt q re
tinus n incedit i dare cam 2 ondere q^a a p^ori q cor^s x^i n fuit
putrefactum p hoc q dixit. qm resurrexit. s3 mag vult h ondere
q^a p signum. 2 q^a a posteriori. unum e arg^m a p^ori q si cor^s x^i
resurrexit n vidit corruptioz. 2 eodem m d^r ad aug. Ad p^m
roz dd q no e silr sic dictum e. q^a defectus consequens ad naz vi
ventem faciebat ad redemptioz. defectus vo cons ad naz mor
tuam c^o e ipa putrefactio n ponit ad facere ad redemptioz. q^a
misterium redemptionis hu^c i morte x^i fuit pfecte consumatum.
Ad .2. dd. q d^r x e p^p^rietas sui pa^o. qdam n. e separabilis 2 qdam i
separabilis. mo g d^o q maior p^po h^t viri de p^p^e te iseparabili. s3
de ulta distinguendum e de separabili q qda fuit ca 2 nce ad fi
nem redemptionis cuius fuit ipa mors. 2 hanc assupsit 2 huit. q
da vo n fuit nce. 2 hanc n assupsit n huit. h^l at e ipa pu
trefactio sic dictum e an. Ad .3. dd q lz re^o a cor^e putrefacto (margin: illa)
ad cor^s vivum fuisset maior tn n fuisset i decente facta q xps. n.
sel assupsit decens fuit q nunq deponeret. imo deceret q ha
beret sp sibi unitum. Dicatur si cor^s x^i putrefactum fuisset
tal unio n stetisset q e 9 dam. Ad .4. dd. q n n^l iap
q n possit ciare. s3 bn iap ad q n actualr ciat. p^hita p
agens sennale 2 adiutoria sennalia q^m. n. de se e n iapiens

putrefactionem sp tendit conti^e 2 actualr ad putrefactioz n cedo
q sit dare ad certum tpe permane^e i q actualr n tendat ad
putrefactionem ut tandem deveniat ad incinatioz. :-

Q^o .26. Utrum cor^s x^i fuit idem numero vivum 2 mortuum q n. i Jo.
d^r solvite templum h. 2c. 2 i p euan^ta lo^r de templo cor^is
sui. sic p^bat i luca. s3 si cor^s x^i mansisset idem nuo vivum 2 mor
tuum n fuisset solutum. qr 2c. It cor^s viui e gnro alti^s exp
te gnone. g cum i x^o fuit cor^o p mortem novo fuit i a^a gno
alic for^e. s3 n p^t d^l q alti for^e q^a for^e cor^e. q^a i cor^e mor
tuo n apparet i ee a^d for q for cor^ea. g novo fuit i t duc
ta a^d for cor^ea. 2 si a^d for cor^ea a^d cor^s p nuz. qr 2c. It for
cor^ea i hoie e dispo ncia^ria ad aiaz. s3 mo e ita q stante
dispone de ncia^te stat ipa for. g si cor^s manz idem nuo ma
net eadem for cor^ea eadem nuo dispones ad aiaz. 2 p cons si
manet aia i tali cor^e. 2 si manet aia i tali cor^e seq^rtr
q x^c n fuisset mor^s. 2 i seq^rtr q nllz cor^s aiatum moretur
imo p se eet vivum. s3 cons e flm. qr 2c. It aiatum 2 i
aiatum dnt gne. 2 s^r vivum 2 mortuum. si g idem corp^s
nuo eet aiatum 2 iaiatum vivum 2 mortuum. seq^rtr q idem
nuo eet divisum g^e q e ipo^le. h confir p a^x. 4. me^te. di
centem q si e idem nuo e s^r e idem spe 2 idem gne. 2 si no e idem
g^e n e idem spe. 2 si no e idem spe no e idem nuo. qr 2c. It
quandoz a^ca uniunt sic i a^co q utrumq illoz p^t ee p se i
uniunt p actus. h p^t hr ab ar^le. 2. phi^x. q d^r q iste
ho 2 medic^s uniunt p accns. q^a iste ho p^t ee sine medi
na 2 medicina p^t ee sine isto hoie. sz si cor^s maneret
idem nuo p^t separatoz ab aia tc p^t mane p se sine aia
2 de aia intelctiua certum e q p^t mane separata a cor^e. q^re
aia 2 cor^s faciunt solum unum p accns. s3 cons e flm. qr 2
i^o ex q seq^r vi^h q maneat idem cor^s nuo separatum ab aia.
Q^o glo. sr i^o. n dabis sanctum tuum vide^re 2c. cor^a te sanctificatum
n paciens corrumpi. 2 caro n putrescet. s3 req^l escet. 2c.
It i euan^o. Jo. h^r q Joseph p^t q x^c obijt pecijt cor
a pilato. s3 si n fuisset idem cor^s nuo n fuisset cor^s ihu n pe
tiuisset cor^s ihu. s3 cor^s alti^s. qr 2c. It ultimo conto ultie p^po
uis de casu d^r finalr q aia adveniens cor^i constituit hoiez
2 separata destruit hoiez cor^e tn ipo integre remanente. 2
h ultimum e ad p^po^m qr 2c. Pro i h finalr dnt vi^h q
xpi cor^s fuit vivum 2 idem p^p unitatem suppo^ti divini. 2 p^p vni
tatem fuit 2 unum p suppo^m. q^a cor^s x^i mor^m ita fuit subsi
stens i suppo^to vbi. sic 2 cor vivum. nunq n. deposuit q sel
assupsit. fuit 2 unum p m^a sic i oi consimilia gnone eloz
manz eadem m nuo. 2 i hoc n. os dnt vi^h q cor^s x^i vivum
2 mortuum fuit idem nuo ide sup^ti divini. q^a cor^s vivum 2 mor
tuum substantificabatur sup^to divino. respiciendo at ad formam vi
te 2 mortis n idem nuo fuit vivum 2 mor^m. sz diversitas opi
nionum e i descendo i spali concusia. Quidam n. dnt q x^i
cor^s solum fuit unum p^p ydeptitem sup^ti 2 p^p unitatem m^e. 2 no
p^p unitatem for^e sbal eidem i nuo p^hiantis talem naz cor^ea q p^o
fecerit aut d^l unum i idem cor^s nuo p^p ydeptitem suppo^ti p^hat p
hoc q nos videm^s q lz spes panis ex mus nig^c p^tmod fiat
alba n p^t d^l q sp maneat alba ul nig^a tn bn p^t d^l q ma
neat sp colorata. 2 q manz coloratum idem q^a sp manz sup
ficies q eadem ratione i p^te ista cum cor^s heat roz gnalis for^e

manente sp eodem suppo^to q^m cum fiat a^d for cor^ea i m illi cor^is
mortuu potuit d^l q maebit idem cor^s. q at possit d^l idem
cor^s p^p unitatem m^e p^bat p a^x. 4. me^te dicentem q q^a sr unum
p m^a sr unum p nuz. g 2c. Hanc opinioz n cedo ee vaz. 2 io
9 eam arguo sic. quandoz ad d^r ee idem aliq^ale oz q i^o p q d^r
aliq^ale sit idem. ex^m si ad d^r album ee p totam diem p albe^ne
oz q maneat eadem albedo p totam diem. 2 io h^r ab ar^le
.4. phi^x. q albedo corrupta i nona 2 albedo gnata i ves
pe n e eadem nuo. g cum ad dicatur cor^s p formam cor^ea oz q
maneat eadem for cor^ea ad hoc q dicatur idem cor^s 2 maneat. s3
p istos n manz eadem for sbal q p^us. qr 2c. It n^l d^r ee
idem spe cum a^o n conveniat i eadem spe^ca for cum illo. g^o ista eadem
roe n^l d^r idem ee nuo cum a^co n heat eadem formam nuo cum illo.
s3 cor^s mor^u p eos n h^t eadem formam cum cor^e vivo. qr 2c. It
si p^p unitatem sup^ti possz d^l idem cor^s nuo cum vbum ipz possz assu
mere plures nas sui ois nas creatas. omis n^c eent eedem nuo. s3 h
e inconveniens. qr 2c. imo spalr e 9 eos q dnt q si vbum assu^z
plures nas humanas q no eet x^c un^s ho s3 plures hoies. It de
i^o q e idem nuo ee ult e idem spe. cum g cor^s mor^u n sit idem spe
cum vivo cum ois trasmutatio sp no sit ad idem p spez imo ad a^d
p spez. u. n. corrupt aer ut gnet aer. s3 ut gnet^r ignis
ul ter^a qr tale cor^s mortuum n p^t ee idem nuo. Rones p
opi^ne a^a n concludunt. na lz unitas suppo^ti possit aliquaz
dare denoiatioz. n tn p^t dare oez ut pz i ex^o adducto. licet
.n. de supfi^e p^us nig^a p^tmod fca alba possit d^l q maneat
idem coloratum n tn p^t d^l q maneat idem color. g^o s^r ex pte is
ta lz possz d^l q eet idem cor^eum ul corporatum. n tn p^t dici q
maneat idem cor^s. Ad a^d q q hnt una m^az sr unum p nuz
dd q vm e de illis q hnt eadem m^az i eodem 2 n i diviso tpu
l^z alias seq^rtr q aer ex q fit ignis 2 ignis p^tmod gnat^s eent
idem nuo cum i eis sit eadem m^a nuo. Alij dnt q cor^s mor^u
d^r idem cor nuo n p^p unitatem alic for^e cor^l d^r mtus real^r ab in
telectiua. q nulla e talis i hoie ut dnt. s3 p^p eandem m^az 2 eam
dem q^n tite. ponunt n. q sic p^p q^n titas extensa hns pte ext^a
pte d^r cor^s sic ponit q ipa m^a extensa p q^n titatem hns tn i se
a^a extensioez ab extensione q^n titatis n a se. s3 a q^n titate d^r cor^s. 2
q^a i cor^e x^i mortuo fuit m^a extensa sbeadem q^n titate io potuit
dici cor^s 2 idem cor^s nuo. s3 2 q^a caro x^i mortua fuit eadem
caro nuo adducunt ult^a q caro n^l a^d e q m^a affecta p ipas
q^litates. 2 q ip^a affectio tal n^l reale d^r ab ea ult^a eez m^e. sic
n^c ipa extensio d^r ad potiam ab ea sr eez ipaz nudam m^e. 2 tc
sic p^o cum i cor^e x^i mortuo mansit eadem m^a affecta p q^litates po
tuit d^l p cons caro x^i mortua eadem caro nuo. Sz 9 h ut^r
ee una auctas aug. de va relig. c. 19. v d^r q no p^t d^l a^d
cor^s n p spez for^e heat aliquam spez cor^is sin q cor^s no e cor^s.
qr p aug. n p^t d^l m^a extensa p q^n titatem sine for cor^ea sbali
cor^is x^i q^re auct. It p phm. x. meth. caro e id q resultat
ex commixtione eloz. g si resultat ex commixtione magis se
tenebit ip^a caro ex pte for^e 2 io n e^t m^a affecta. It sm
aplz ad cor^a. c. 15. n ois caro eadem caro. s3 a^l caro hois. alia
piscis. s3 si caro no eet a^d q m^a affecta. tc cum m^a affecta
i oibz istis isto^bz sit eadem rois ois caro eet eadem q e 9 aplz.
2 i die veneris possunt comedi carnes pecoz sic piscium. h^c
p^t d^l q sit a^a caro p^p a^a affectione. q^a talis affectio n ab ea po

alia

defectus contingentes ad naturam. Ideo videtur esse probabile propter eo quod in opinione quae ponit contrarium sunt argumenta ex parte ... non habent ad argumentum ideo videtur quod ex quo Christus per mortem suam fuit humiliatus factus obediens usque ad mortem quod per ipsam nobis meruit non debuit reportare ad detrimentum sed argumentum reportasset si fuisset eius gloria diminuta. Quaestio etc. Dicunt igitur aliqui ad quorum distinctionem de beatitudine quod quaedam est celestis quae consistit in visione et fruitione divine essentie et est beatitudo accidentalis quae consistit in [illegible] data. Secundo distinctio de intensione beatitudinis: beatitudo dicitur posse augeri vel intensive vel extensive. Loquendo de beatitudine celesti et intensive anima Christi nec aliqua anima separata nihil desiderat corpus suum secundum unionem ... cum beatificatur nec tamen est beatificatum quando anima est separata. Sed postremo dum beatificatur in tempore nec cum tamen corpus reunietur et tunc augetur beatitudo accidentaliter vel extensive. Quaere de hoc in correctione de lamarra.

Ad confirmationem huius opinionis apponuntur duae rationes quarum una est quod omnis operatio consistens aliquid certum per accidens operationem potentiae quod aliquod tale ens habeat aliquem defectum dummodo ille defectus non attingat illam potentiam operantem non est defectus ex hac in actione talis potentiae. Exemplum quia visio est libera ab ipsa potentia visiva licet quis habeat tibiam claudicantem quia ipsa claudicatio non attingit illam potentiam operantem propter tale claudicationem nec minus homo clare videbit. Sed cum actio in qua consistit beatitudo conveniat soli ipsi animae secundum rationem superiorem et non secundum rationem inferiorem seu partem, quia solum beatitudo consistit in fruitione divina et in tantum dicitur ratio seu portio superior in ipsa in quantum vacat ipsis divinis secundum Augustinum 14. de Trinitate. Defectus qui est in ipsa anima non attingens rationem superiorem ut superior est non diminuit ipsam fruitionem beatificam. Sed talis defectus quem habet anima ex separatione solum attingit rationem inferiorem et non superiorem cum nihil sit talis defectus per comparationem ad corpus et ad inferiora. Quaestio etc.

Item si appetitus naturalis quem habet anima ad corpus dum est separata diminueret ipsam beatitudinem cum non minorem appetitum habeat ad corpus habitum ut ipsum contineat quam ad ipsum corpus habendum ut ipsum acquirat, sequeretur quod talis appetitus existens in anima coniuncta diminueret beatitudinem quod non dicitur. Quaestio etc.

Ista opinio non teneo quia videtur esse contra intentionem sanctorum et contra veritatem. Nam Augustinus 12. super Genesim ad litteram dicit quod animae retardantur ferri in summum caelum propter appetitum quem habent ad corpus. Item Bernardus de diligendo Deum. Item idem Bernardus de libero arbitrio. Item Anselmus de beatitudine celestis patriae. Praeterea argumentum sit quod virtute probatur per rationem. Nam potentia animae sive sit ipsa essentia animae sive sit accidens secundum tamen generantur fundantur in ipsa essentia animae. Igitur secundum quod essentia habet nobiliorem modum existendi sic per consequens potentiae fundatae in ea habebunt nobiliorem modum essendi. Cum igitur essentia animae ex coniunctione ad corpus habeat nobiliorem modum essendi suum sit ratio fusior sive inferior, et tunc habebunt nobiliorem modum essendi et per consequens operandi. Item secundum Philosophum 1. de anima et Augustinum 14. de Trinitate. Intelligere est actus compositi et non partis. Ex hoc arguitur quod cum est ita quod est aliquis actus conveniens parti et toti perfectius competit talis actus composito seu toti quam parti. Intelligere autem est huiusmodi quod competit homini et animae separatae quae est pars hominis etc. Ad argumentum autem cum eius adductio per illam potentiam non concluditur quia licet defectus non sit in potentia immediate est tamen in fundamento potentiae. Iam exemplum autem adductum de claudicatione non est per claudicationem quae est in tibia defectus nec in potentia ipsa visiva nec defectus in fundamento potentiae visivae sicut est ex alia parte propter separationem ipsius animae, et ideo non est simile. Ad secundum dicendum quod nulla anima separata retardatur a gloria propter separationem a corpore et in hoc dato quod in quibus animae retarderentur tamen non anima Christi nec eius gloria in aliquo diminuta fuit ad quod ostendendum sic procedit: ad actum fruitionis duo

requiruntur suum concurrunt videlicet obiectum fruibile nobilitate sive repraesentans potentiae fruenti et subiectum recipiens videlicet ipsa anima. Si igitur debet esse aliqua diminutio gloriae debet esse quia consumatur vel ex parte obiecti vel ex parte subiecti. Ex parte obiecti non potest sumi aliqua ratio non in anima Christi specialiter nec in quantum aliquid generaliter quod autem non in anima Christi sic ostenditur. Christus per mortem maxima nobis meruit cum illa actio summe fuit meritoria. Igitur per mortem Christi obiectum ipsum voluntarie se repraesentans non debuit se animae Christi subtrahere immo magis ostendere quod in quibus aliqua anima non perstat summi ideo ex parte obiecti. Licet sic patet dicitur quod est obiectum beatificum hominis sui animae propter quod meruit beatitudinem et est in statu patriae non se subtrahebit immo magis se ostendit nemini. Non dicitur se subtrahit nisi propter culpam quod Deus commisit. Si dicitur quod non potest sumi ratio diminutionis gloriae in ex parte subiecti scilicet ipsius animae quia tunc vel esset hoc per subtractionem vel per retractionem et si esset per retractionem tunc posset esse duobus modis videlicet propter ad impedimentum et accidentale additum. Sic potest exemplum quod omnis homo naturaliter vult et desiderat esse et tamen quando est adversitas aliqua patitur desiderat non esse et per consequens magis desiderat esse. Sic dicit Philosophus 3. Ethicorum quod homo modice passus desiderat non esse vel propter inclinationem accidentalem et appetitum naturalem non potest dici quod hoc fuit in Christo propter retractionem propter ad impedimentum accidentale additum quia si ita sit quod esset aliqua ratio doloris in passione Christi quae diminueret vel impediret gaudium secundum se et ita fuisset gloria animae Christi diminuta, tamen post passionem et mortem consummatam non videtur esse aliquid, et de hoc quaeritur quod utrum post separationem animae a corpore fuit gloria animae Christi in aliquo diminuta. Quaestio etc.

Neque potest dici hoc modo scilicet propter inclinationem naturalem quia inclinatio ipsa convenit animae in quantum est ens naturale, actus autem beatificus convenit animae in quantum ratio sui agens liberum. Modo autem ita est quod actus naturalis sui inclinatio naturalis non impedit nec diminuit actum deliberativum. Nec potest dici quod hoc fuit in Christo propter subtractionem quia tunc ipsa subtractio vel esset ex parte potentiae vel ex parte essentiae animae. Non ex parte potentiae nam ipsa potentia quanto magis fuit separata a corpore tanto magis habet de immaterialitate quia cum potentia animae separatae a corpore sit magis abstracta quam quando coniuncta plus habet de immaterialitate et ita non fit subtractio immo magis videtur fieri additio immaterialitatis in ipsius potentiae. Nec potest dici quod ipsa subtractio fuit a parte essentiae animae quia anima secundum suam essentiam est incorruptibilis. Quaestio etc. Ulterius declarant secundum videlicet quod dato quod in quibus anima retardaretur tamen adhuc non posset dici de anima Christi cuius ratio est ut breviter tangam quod adhuc quod aliqua actio sit perfecta duo requiruntur quod ipsa actio secundum se respicit videlicet ipsum suppositum agens et ipsam rationem agendi. Igitur in proposito cum in tali actione fruitionis non defuit perfectio rationis suppositi quia anima Christi fuit substantialiter in supposito verbi propter eo quod numquam fuit separata a tali supposito non defuit perfectio rationis agendi quia eadem anima quae fuit ratio agendi talem actionem quando fuit coniuncta corpori fuit pari modo separata ratio agendi eandem actionem et ista sufficiunt ad perfectionem actionis videlicet perfectio rationis suppositi et perfectio rationis agendi. Secundum necessario quod anima Christi non fuit diminutio gloriae quia tanta perfectio actionis in qua consistit beatitudo fuit quando fuit separata sicut quando fuit corpori coniuncta. Contra istam opinionem quoniam licet ideo quod dicit primo quod in nulla anima separata sit retardatio a gloria primo arguitur per eadem argumenta per quae fuit argutum contra primam opinionem et ideo non curo de novo ipsa argumenta replicare nec ea quae dicta sunt superius iterum recitare. Nec etiam videtur id quod dicit quod non potuit esse per subtractionem nec a parte potentiae nec a parte substantiae quia licet non fuit subtractio ipsius potentiae vel ipsius substantiae secundum se tamen

fuit subtractio perfecti modi essendi quia anima separata non habet ita perfectum modum essendi sicut coniuncta et per consequens potest dici quod in anima separata fiat subtractio talis modi perfecti existendi. Contra non aliam partem opinionis de anima Christi arguitur primo ostendendo quod ipsa potentia non vitat difficultatem. Nam video quod anima separata habet duplicem imperfectionem videlicet

hoc

in quantum non habet perfectionem suppositi existentis sicut anima Christi a corpore separata perfectionem suppositi non habet. Alia vero imperfectionem habet in quantum non habet rationem suppositi vel in quantum non est coniuncta cum corpore cum quo nata est facere suppositum. Ex hoc sic arguitur per hoc quod ab anima Christi substantialiter in supposito verbi tollitur prima imperfectio cum sit verbo non coniuncta, quando tamen est separata ab eo cum quo nata est facere suppositum proprium non tollitur secunda imperfectio et per consequens sequitur quod non habet tantam perfectionem separata sicut coniuncta, et tunc ultra si non habet tantam perfectionem essendi separata non obstante quod substantificetur in supposito verbi sequitur quod non possit habere in perfectam operationem. Quia vero ad argumentum sed illa forma fuit de levi potest tendere quod per idem argumentum posset probare quod non humanitas in Christo non haberet nec habere posset perfectam actionem cum non haberet rationem suppositi proprii quod tamen certum est esse falsum quia habet nobiliorem operationem quam haberet in supposito proprio. Ideo certo ideo argumentum facio sub ista forma. Anima Christi ex hoc quod coniuncta est corpori aliquam habet perfectionem non autem utrumque supposita vel ad quod sic probatur quod anima Christi inclinabatur ad corpus. Nec autem inclinatur nisi ad suam perfectionem quare ex hoc quod anima Christi fuit perfectio modo coniuncta corpori habuit maiorem perfectionem ex quo concluditur quod habuit nobiliorem actionem. Secundo arguitur deducendo ad inconveniens sic. Nam si anima Christi non obstante quod habuit imperfectionem existendi per comparationem ad se

ut

ipsam coniuncta est corpori non tamen propter hoc quia habuit semper perfectionem eius rationis suppositi separata et coniuncta non habuit minus perfectam actionem quam fuit separata. Et sequitur quod si verbum assumeret unam animam quae esset nobilior quam humanitas a verbo modo assumpta et tamen non haberet actum clarum quam habet non assumpta a verbo quia tunc non habet talem non anima assumpta verbo perfectionem suppositi cum substantificaretur in eodem supposito in quo substantificatur humanitas. Quod est maximum inconveniens. Quaestio etc. Tertio arguitur sic. Perfectio actionis est secundum praemissam opinionem et a perfectione rationis suppositi et a perfectione rationis agendi. Ex hoc sic arguitur: omne agens quanto habet perfectionem rationem agendi tanto elicit nobiliorem operationem. Exemplum de calido quia quanto est magis calidum tanto magis calefacit. Igitur cum ipsa anima Christi quando se habet ut ratio agendi induat perfectiorem modum et nobiliorem essendi coniuncta quam separata et per consequens sit nobilior agendi ratio, sequitur necessario quod ipsa coniuncta sit ratio agendi nobiliorem et perfectiorem actum. Hoc confirmatur ulterius per hoc. Certum enim est quod in omni actione tanta elicitur a Christo ipsa non humana sit perfectior ratio agendi quam sit ipsa anima propter eo quod non humanitas se habet ad animam ut totum ad partem. Igitur cum totum sit perfectius parte sequitur quod sit ratio nobilior agendi. Et ideo autem dico ad quaestionem quod licet spiritualis in anima Christi fuit dolor cum summo gaudio nec tamen ipsum diminuebat quod non fuit in aliqua anima. Sic dico quod anima Christi separata in nullo fuit a gloria retardata. Licet forte in quibus alia anima separata retarderetur et hoc modo dico quod fuit sive fieri potuit per miraculum et eo quo fieri potuit suspendere. Nam potuit Deus in illo triduo illius inclinationem animae ad corpus actualem et per consequens potuit facere quod propter talem inclinationem ad corpus non impediretur nec retardaretur a gloria. Vel aliter modo potuit fieri videlicet quod propter collationem alicuius habitus in ipsa separatione animae confortantis ipsam animam ad eliciendum actionem perfectam quam ipsa anima fortificata fuit in coniunctione cum corpore ut sit in Christo

datur in separatione solum ad fortificandum ipsam ad eliciendum perfectam actionem. Nec tamen desineret esse in statu comprehensoris in ipsa coniunctione. Sic fuit propter datur in ipsa separatione et ideo dico quod potuit fieri propter talem habitum collatum ipsi animae ipsam fortiorem tamen quantum fuit debilitata ex separatione a corpore quod in perfectam actionem eliceret separata sicut coniuncta et per consequens quod fuit tamen de gloria. Secundum hoc respondetur ad argumentum utriusque partis. Ad primum contrarium quod actus tanto magis est perfectus quanto est ens magis perfectum dicendum quod verum est quanto ens est magis perfectum per comparationem ad talem actum sed modo dico quod anima coniuncta non fuit magis perfecta per comparationem ad talem actum quam separata quia separata habuit habitum ipsam fortificantem tantum quantum fuit fortificata ex coniunctione sicut dictum est. Ad secundum patet per idem. Dicendum nempe quod verum est quod virtus quanto magis unita tanto est maior quam quando dicitur. Sed quando sic dividitur aliqua virtus ita quod de novo aliqua virtus ei non confertur quando autem confertur sic fuit in proposito collatus habitus non habet unitatem. Ad tertium dicendum quod non est simile quia ex parte animae Christi post quod fuit aliquis virtus collata fortificans ipsam et ideo non fuit minor gloria. Sed ex parte reproborum non potest aliqua talis virtus. Aliter posset dici quod non est simile quia gloria consistit in actione ipsius animae et redundat ex ipsa anima in corpus. Et propter hoc propter gloriam corporis non maior fit intensive gloria animae. Poena autem consistit in passione non ut redundat ab anima in corpus immo magis eius in dolore corporali redundat a corpore in animam. Facta namque divisione per unionem corporalis statim fit dolor in anima et ideo non est argumentum si assumpto corpore crescat poena reproborum intensive quod propter hoc crescat resumpto corpore gloria beatorum intensive.

Ad quintum dicendum de Gregorio scilicet apostolorum quod non concludit. Potest enim esse quod anima separata sit in minori dignitate actualiter et tamen non habeat propter hoc sic intelligendo vel aliter potest dici quod non loquitur de anima Christi dato quod in aliis anima beatitudine habeat. Ad primum in contrarium de accidente dicendum uno modo sic non est simile quia accidens non habet inclinationem actualem. Anima vero separata habet inclinationem actualem et ideo non sequitur si accidens separatum perfectam operationem

potest habere

quod propter hoc ipsa anima habebit. Ideo dicendum quod divina virtus facit tali accidenti per comparationem ad talem actum quod quid in mundo faceret sibi secundum in quantum datur talis accidenti in perfectam existentiam sicut habuit in subiecto modo autem ex parte animae separatae nec facit nec datur sibi aliquid non solam separationem et reliquit ipsa anima suae ipsi huius substantificata perfectionem per substantificationem suae supposito perfectam. Aliter dicitur quod sensus est in compositione ex substantia et accidente et dico compositio ex ista et forma. Nam in compositione ex substantia et accidente vel ens additum enim non est operatio ipsius supposito immo ipsius partis quae est in supposito prima aliquid cuius existens in homine. Sed non compositio vero per se ex materia et forma cum est compositio ex corpore et anima non est operatio ipsius partis sed ipsius compositi. Et quia ex una parte

est ipsius accidentis existentis in subiecto ex alia parte non est ipsius formae. Et ideo non est

opacio

mirum ex quo manet idem quod possit habere ita perfectam operationem separatum sicut coniunctum. Sed ex alia parte cum operatio sit ipsius compositi et non formae cum forma non habeat tantam perfectionem quantam habet totum compositum ideo non est mirum si ipsa anima non habeat in perfectam operationem sicut habuit coniuncta. Ad secundum de immaterialitate dicendum est quod ad esse immateriale potest esse duobus modis vel quia non est perfectio materiae sicut fuit substantia angelica separata et de isto habet veritatem quod quanto aliquid plus habet de immaterialitate tanto habet nobiliorem et perfectiorem operationem. Vel alio modo dicitur aliquid immateriale non quia sit perfectio corporalis seu materiae sed quia non vivitur organo corporali et isto modo dicuntur immateriales istae potentiae animae sed anima per se est perfectio corporis et de isto immateriali non habet veritatem propter eo quod tale immateriale sicut dictum est scilicet ipsa anima quando ad ipsam essentiam quae est fundamentum potentiarum coniuncta ipsi corpori habet nobiliorem modum existendi et ex consequenti habent ipsae potentiae fundatae in ipsa esse. Ad tertium dicendum quod non est conclusio quia

[illegible]

... cantus act(us) ie in q(uo) tal(is) agens nobilioris n(atur)e. et in q(uo) n(atur)e n(atur)alis
est nobilior et p(er) (con)s(equen)s maior vi(r)tute n(atur)ali. Sz vi(r)tute s(upe)rnaturalis sunt
eq(ua)l(e)s porro habitu sup(er)nali equali. :~

Explicunt q(uesti)ones sup(er) 3^m librum Sententiarum fratris
W. de Ware de anglia. Et incipit sup(er) q(ua)rtum
s(ecundu)m eundem :~

Q(ueritu)r utrum sacra(mentum) possit efficere ad Q(uesti)o .1.
absolutam potentiam in a(n)i(m)a q(uo)d n(on) sacr(amentum) q(uo)d fo.1.
ad m(ateri)am et formam (con)si(st)it e(st) q(uo)d corporale q(uo)d n(on)
p(otest) agere i(n) a(n)i(m)am q(ui)a corporale n(on) p(otes)t agere i(n)
spi(ritu)ale ...

[illegible]

[illegible]

hec idem o(stendi)t p(er) bedam q(ui) d(icit) s(upe)r .3. c. luce. q(uod) d(omi)n(u)s tactu mundissime
sue carnis contulit ip(s)is aq(ui)s u(ir)tutem regenerati(u)am. s(ecundu)m aug(ustinum) s(upe)r Jo-
(hannem) et i(n) luca. d(icitu)r a(ute)m (quo)d e(st) son(us) tr(an)siens. aliud e(st) u(ir)t(us) i(n)tus manens
i(n) la(tu)s. Item (contra) e(st) l(itte)ra. d(icit). p(er) e(a)d(em). Item de (con)secratione d(istinctione) 4. .
q(uo)d e(st) p(rim)a i(n) app(ar)it(ione) d(ici)t i(d) idem ex h(is) p(ate)t. e(st) m(odus) s(cilicet) q(uod) sacra(men)ta
mo(do) se h(ab)ent ad gra(tia)m q(uod) s(un)t disponentia ad g(rati)am. h(oc) mo(do) intelligi de-
b(en)t auct(orita)tes s(an)c(t)or(um) dicentium q(uod) sa(cramen)ta i(n)ducant g(rati)am. q(uia) v(idelicet) dis-
ponunt ad g(rati)am. n(on) t(ame)n ip(s)am c(re)ant i(n) a(n)i(m)a. Ad p(rim)u(m) p(ri)ncip(a)l(e) d(icendu)m q(uod) n(on)
v(alet). q(uia) p(er) i(d) a(rgumentu)m posset p(ro)bari q(uod) n(on) e(ss)et sacr(amentu)m aliq(uo)d q(uia) p(re)se(n)-
tia d(e)i p(ote)st face(re) totu(m) si(n)e sacr(amen)to. et id(e)o d(icendu)m q(uod) sic d(eu)s posset
o(mn)es op(er)atio(n)es n(atu)rales face(re) p(er) se. et t(ame)n n(on) obstante h(oc) (com)municat u(ir)tute(m) crea(tu)re
ad agend(um) sic i(n) p(ro)p(osi)to. Ad .2. q(uod) n(on) c(re)at(ur) n(e)c educ(itu)r. s(ed) co(n)cr(ea)t(ur) i(n)-
ducit(ur) i(n) ip(s)a. et h(oc) tollit c(ontrariu)m. ex(emplu)m de lu(m)i(n)e q(uod) i(n)duc(itu)r i(n)
me(di)o et n(on) educ(itu)r p(er) a(ctione)s de p(otenti)a medij. et t(ame)n n(on) c(re)at(ur) q(uia) p(ri)us
n(on) sit ex a(li)q(u)o m(ateria)li. e(st) t(ame)n ex a(li)q(u)o orig(ina)t(ur). sic d(icend)o i(n) p(ro)p(osi)to q(uod) i(n)d(uci)t(ur)
p(otenti)a e(st) a tali u(ir)t(u)te o(rta) vel a(utem) q(uod) d(icitu)r e(ss)e p(otenti)a s(cilicet) n(atur)alis et obedial(is)
q(uod) q(ua)n(do) d(icitu)r vna e(st) me(dium) p(er) i(d) ad age(n)s p(rim)u(m). a(li)a q(uae) e(st) p(er) r(espectum)
ad age(n)s n(atura)le i(n) q(uantu)m i(m)itat(ur) age(n)ti p(ro)p(ri)o. d(icit) g(rati)a q(uod) i(d) educ(itu)r
de p(otenti)a obedial(i) a(n)i(m)e s(ecundu)m mo(dum) d(ic)tu(m). et sic d(ic)to n(on) (con)clud(itu)r a(rgumentu)m
i(n)d(uc)e(n)s q(uo)d d(e)ducit. Ad .3. q(uod) ista u(ir)t(u)s e(st) i(n) fine u(er)bor(um)
i(n) r(elati)one t(ame)n ad p(re)cede(n)t(i)a u(er)ba. et (con)t(ra) ad p(ro)b(atione)m d(icendu)m q(uod) q(ue)da(m) sunt
e(ss)entia q(uae) p(er) se et n(on) ordi(na)ta ad a(li)q(uo)d sic ignis et aq(ua). et de ta-
lib(us) e(st) u(er)u(m) q(uod) n(on) fuit ut sta(tim) (cor)ru(m)pat(ur). q(ue)da(m) u(er)o s(un)t en-
tia n(on) p(ro)p(ter) se. sic g(e)n(erati)o ho(min)is u(e)l ig(ni)s e(st) p(ro)p(ter) ho(m)i(n)e(m) u(e)l igne(m).
et de talib(us) n(on) e(st) u(er)u(m). g(e)n(erati)o n(on) fit ut sta(tim) corru(m)p(a)t(ur) op(or)te(t)
to eo p(ro)p(ter) q(uod) fuit. sic d(ic)o i(n) p(ro)p(osi)to de ista u(ir)t(ut)e sic de g(e)n(erati)o(n)e
ho(m)i(n)is u(e)l ignis d(ic)tu(m) e(st). Ad .4. de illo d(icit) q(uod) i(n) h(ab)et p(ro)p(ri)a op(er)a(tione)m
(com)petente(m) sue for(m)e. ex(emplu)m de aq(ua) bap(tisma)li q(uae) abluit cor(pus). n(on) n(on) o(porte)t
s(ed) q(uod) op(er)e alic(uius) i(nstrumentu)m i(n)str(umentu)m e(st) et a(cti)o q(uae) h(abe)t s(ecundu)m for(m)a(m) p(ro)p(ri)a(m) cad(i)t
s(upe)r id(e)m. u(e)l d(icendu)m q(uod) h(abe)t aliq(ua)m op(er)at(i)o(n)e(m) co(mmun)e(m) s(ecundu)m et aliq(ua)s (cor)p(or)ib(us) a(n)i(m)e
(con)gnuitio(nis) (s)pe(ciale)i i(n) a(n)i(m)a. u(e)l d(icendu)m q(uod) i(d) h(abe)t u(ir)tute(m) q(ua)n(do) ad accip(ien)d(um)
ut i(n)str(umentu)m p(rim)i age(n)tis p(ro)p(ter) q(uo)d t(ame)n n(on) p(ote)st h(ab)ere a(cti)o(n)e(m) op(er)atio(n)is q(uo)d n(on) h(ab)eat
i(d) ca(usa) i(n)q(uantu)m e(st) i(n)str(umentu)m p(rim)i age(n)tis. et i(n) n(on) p(ote)st disti(n)gui i(n)t(er) op(er)ation(em)
p(ro)p(ri)a(m) et op(er)atio(n)e(m) ei(us) i(n)q(uantu)m i(n)str(umentu)m e(st) p(rim)i age(n)tis. op(er)o n(on) p(ro)p(ri)a e(st) i(n) q(uantu)m h(abe)t
i(n)q(uantu)m e(st) p(rim)i age(n)tis i(n)str(umentu)m. s(ecundu)m au(tem) e(st) r(espectu) age(n)tis limitati. q(ui) c(u)m n(on)
h(ab)eat tota(m) u(ir)tute(m) sua(m) i(n)q(uantu)m i(m)itat(ur) age(n)ti c(ir)ca limitato p(er)
h(ab)ere op(er)ation(em) p(ro)p(ri)a(m) p(ro)p(ter) r(elation)e(m) q(ua) (con)p(et)it ei i(n)q(uantu)m e(st) i(n)str(umentu)m age(n)tis c(re)at(i).
s(ed) h(oc) n(on) soluit. na(m) lux ca(lefacien)t(is) i(n) n(on) possit age(re) op(er)atio(n)e(m) a(li)q(ua)m sp(irit)ale(m)
n(isi) i(n)q(uantu)m e(st) i(n)str(umentu)m dei sp(irit)ale t(ame)n a(li)q(u)a op(er)atio(n)e o(porte)t d(icere) q(uod) h(ab)eat i(n)q(uantu)m
e(st) i(n)str(umentu)m d(e)i g(e)n(er)ale. cu(m) g(rati)a sacr(amentu)m i(n) ista op(er)atio(n)e sit i(n)str(umentu)m
sp(irit)ale o(porte)t d(ic)e(re) q(uod) p(re)t(er) op(er)atio(n)e(m) sp(irit)ale(m) h(ab)eat a(li)q(ua)m q(ua) op(er)et(ur) s(ecundu)m i(n)q(uantu)m
e(st) i(n)str(umentu)m g(e)n(er)ale. cu(m) g(rati)a ista op(er)atio q(ua) op(er)et(ur) s(ecundu)m i(n)q(uantu)m e(st) i(n)str(umentu)m
g(e)n(er)ale n(on) possit h(ab)ere seq(ui)t(ur) q(uod) n(e)c a(li)q(ua)m op(er)atio(n)e(m) possit h(ab)ere sp(irit)ale(m).
et sic stat a(rgumentu)m. Ad a(liu)d d(icendu)m q(uod) n(on) seq(ui)t(ur). ista u(ir)t(u)s p(ote)st c(re)are d(e)-
p(otenti)a i(n) a(n)i(m)a g(rati)am. i(m)mo e(st) (con)t(ra) (con)ntius. u(ir)t(us) n(atur)alis (?) illa e(st) u(ir)t(us) ac-
tiua. et id(e)o p(ote)st h(ab)ere op(er)ationem. sic n(on) v(idelicet) caliditas p(ote)st h(ab)ere op(er)ation(em) ad
ex(emplu)m g(e)n(er)ando calidit(atem) i(n) a(li)q(u)o. g(rati)a q(ua)litas p(ote)st h(ab)ere g(e)n(er)ando
q(ua)litate(m) i(n) a(li)q(u)o. Ad a(liu)d d(icendu)m q(uod) i(d) h(ab)eret u(ir)t(u)te(m) si i(d) fieret n(atur)ali ex
ige(n)tia. s(ed) n(on) n(on) e(st) sic. i(m)mo fit tot(aliter) vo(lunta)te et libe(ra)lit(a)te di(ui)na. et
i(de)o g(rati)a e(st) g(rati)a ex vo(lunta)te. n(ost)ra di(ui)na et sua libe(ra)lit(a)te e(st) q(uod) sac(ramen)ta sic agant
dispo(sitiue) et p(er) t(a)l(e)m mod(um) q(uod) ip(s)e i(n)ducat g(rati)am. sec(undu)m a(ute)m e(st) de dispo(siti)o(n)e
ad a(n)i(m)a(m) q(uae) fit n(atur)ali exige(nti)a. Ad a(liu)d cu(m) d(icitu)r q(uod) (con)(trarium) i(n) leg(ibus) de for-
mis realib(us) q(uae) n(on) s(un)t ex a(li)q(u)o or(igin)e q(uod) si e(ss)ent sue fient i(n) m(ateria)
s(ecundu)m (con)tin(uatio)ne q(uod) (contra) e(ss)et c(ontra)ri(um). et d(icitu)r h(oc) (contra) aui(cenna) q(ui) posuit dato-

re(m) forma(rum). sec(undu)m a(utem) de for(m)is i(n)tentio(n)alib(us) q(uae) s(un)t ex a(li)q(u)o orig(ina)t(ur) q(uod)
uitat c(ontra)r(iu)m. l(icet) p(ote)st d(ici) q(uod) tal(is) dispo(sitio) educ(itu)r de p(otenti)a obedie(n)tiali p(ro)-
p(ri)a a(n)i(m)e. n(on) t(ame)n n(on) sic d(ic)tu(m) e(st). et p(er) (con)s(equen)s seq(ui)t(ur) q(uod) n(on) e(st) i(n) a(n)i(m)o. Ad
p(ri)m(u)m p(ri)nc(ipa)le d(icendu)m q(uod) sic i(n) for(m)is realib(us) ita e(st) q(uod) for(m)e q(uae) educu(n)t(ur) a m(ateria)
extedu(n)t(ur) et tene(n)t lege(m) m(ateri)e sic s(un)t for(m)e m(ateria)les. s(ed) for(m)e q(uae) n(on)
educu(n)t(ur) de m(ateria). s(ed) mag(is) i(n)duc(u)nt(ur) n(on) extedu(n)t(ur). sic p(ate)t de i(n)te(llecti)ua
sic e(ti)a(m) acci(dent)is e(st) extensu(m) q(uod) edu(citu)r de m(ateria). q(uod) u(er)o i(n)duc(itu)r n(on)
e(st) extensu(m). n(e)c o(porte)t seq(ui) illa(m) lege(m) m(ateri)e. et q(uia) i(n) p(ro)p(osi)to ista u(ir)t(u)s
i(n) sac(ramen)to e(st) i(n)ducta et n(on) educta. id(e)o n(on) o(porte)t q(uod) sit extensa. (con)tra
ut(ique) a(rgumentu)m. o(mn)e receptu(m) recip(itu)r p(er) mod(um) recipie(n)tis. d(icendu)m q(uod) ex eo
d(ic)to a(rgumen)to p(ote)st p(ro)bari q(uod) a(n)i(m)a i(n)te(llecti)ua e(ss)et extensa. q(uod) t(ame)n f(als)u(m)
e(st). et id(e)o ista p(ro)p(ositi)o e(st) u(er)a i(n)finite et n(on) u(niuersa)l(ite)r. q(uod) n(on) recip(itu)r e(st) p(er) mo-
du(m) alic(uius) recipie(n)tis. s(ed) n(on) s(ecundu)m o(mn)es. et t(ame)n e(st) f(als)a (com)mu(ni)t(er). sic a(ute)m
receptu(m) e(st) i(n) recipie(n)te s(ecundu)m aliq(uem) mod(um). g(rati)a s(ecundu)m h(oc) u(ir)t(u)s iste a(utem) mo-
d(us) atte(n)d(itu)r q(uantu)m ad h(oc) q(uod) q(uan)to (ali)q(ui)s m(agi)s e(st) nobilis et p(er)fect(us) ta(n)to
actiu(u)s h(abe)t nobiliore(m) et firmiore(m) (con)siste(n)tia(m). u(e)l d(icendu)m q(uod) da-
to q(uod) tal(is) u(ir)t(u)s e(ss)et (cor)p(or)al(is) b(e)n(e) posset age(re) i(n) sp(irit)ale ut i(n)str(umentu)m i(n)i-
tat(ur) sp(irit)ali u(ir)tute agentis p(ri)mi. Ad .2. d(icendu)m q(uod) si ista di(s)ti(nc)-
tio refe(r)at(ur) ad ca(usa)m p(ri)n(cipa)le(m). t(u)nc tal(is) ca(usa) agit ut e(ffectu)s c(re)a(ti). et n(on)
u(er)ificat(ur) i(d) q(uod) (con)clud(itu)r i(n) a(rgumen)to. na(m) tal(is) ca(usa) s(cilicet) d(eu)s e(m)inenter co(n)tinet
mo(do) (con)tin(en)s u(ir)tute illa(m) sui effectu(m) q(uod) sit i(n) se ip(s)o. Si au(tem)
refe(r)at(ur) ad ca(usa)m instr(umenta)le(m). s(ecundu)m d(icendu)m q(uod) agit ut ca(usa) e(ffecti)ua. s(ed) t(ame)n
d(icendu)m q(uod) i(d) q(uod) (con)clud(itu)r n(on) u(er)ificat(ur) de ca(usa) e(ffecti)ua i(n)str(umenta)li. s(ed) de ca(usa)
eq(ui)uo(c)a p(ri)n(cipa)li. Ad .3. d(icendu)m q(uod) ista q(uaesti)o p(ote)st fi(er)i u(e)l de u(ir)tute
exi(ste)nte i(n) sac(ramen)tis. u(e)l de dispo(siti)o(n)e fc(t)a i(n) a(n)i(m)a p(er) tale(m) u(ir)t(ut)e(m). Si
fiat q(uaesti)o de u(ir)t(ut)e q(uae) e(st) i(m)p(er)fc(t)a i(n) du(r)a(n)do. n(on) e(ni)m manet n(is)i q(uan)-
tu(m) sa(cramen)tu(m) manet s(u)b usu. s(ed) n(on) u(ir)t(u)s securis i(n)fluxa s(ecundu)m ab
artifice manet n(isi) du(m) securis appli(catur) ad op(us). e(st) a(utem) ip(s)a
i(n)(com)ple(n)do. q(uia) n(on) seq(ui)t(ur) ip(s)a(m) ex fo(rm)a rei i(n) se. s(ed) (con)seq(ui)t(ur) ip(s)a(m) i(n) re-
l(ati)one age(n)tis. et id(e)o n(on) h(abe)t e(ss)e n(isi) du(m) e(st) tal(is) r(elati)o actual(is) ad a-
ge(n)s. et e(st) i(m)p(er)fc(t)a i(n) op(er)a(n)do q(uia) p(ro)bat(ur) d(icitu)r. t(ame)n q(uia) tal(is) u(ir)t(u)s
e(st) age(n)tis instr(umenta)l(is) q(uod) agit ut i(n)str(umentu)m. et p(er) (con)s(equen)s agit i(n)-
f(ra) ex p(ar)te sui. t(ame)n q(uia) n(on) p(ote)st i(n)duce(re) i(d) q(uod) e(st) p(ri)n(cipa)l(ite)r i(n)te(n)tu(m)
cui(us) e(st) g(rati)a q(uae) p(ri)n(cipa)l(ite)r i(n)te(n)d(itu)r. si de tali u(ir)t(ut)e p(ro)cedit a(rgumentu)m d(ic)o
q(uod) e(st) i(n) .3. sp(eci)e q(ua)l(ita)tis s(ecundu)m c(ommun)e(m) via(m). sic e(ti)a(m) o(mn)is p(otenti)a actiua n(ec)l(ess)aria
accid(entalis) p(otenti)a i(n) .3. sp(eci)e q(ua)l(ita)tis ut t(ame)n dixi. s(ecundu)m d(ic)o q(uod) o(mn)is p(otenti)a ac-
tiua s(ecundu)m n(atur)al(em) accid(ent)al(em) si(cu)t p(otenti)a i(n) g(e)n(er)e e(st) i(n) .3. sp(eci)e q(ua)l(ita)tis. Si a(utem)
p(ro)cedat a(rgumentu)m de dispo(siti)o(n)e t(ame)n q(uia) a(utem) ista dispo(siti)o e(st) caract(er). et
sic de ista dispo(siti)o(n)e n(on) mo(do) ad p(re)se(n)s. q(uia) de caracte(re) e(st) sp(eci)a-
lis q(uaesti)o i(n) q(u)o g(e)n(er)e sit. Si a(utem) sit a(li)a q(uae)d(am) dispo(siti)o solu(m) dispo-
ne(n)s ad gr(ati)am et n(on) actiua. sic d(ic)o q(uod) e(st) i(n) p(rim)a sp(eci)e q(ua)l(ita)tis u(e)l e(st) h(ab)i-
tus et dispo(siti)o. Ad q(uartu)m cu(m) d(icitu)r q(uod) q(uia) tal(is) u(ir)t(u)s i(m)me(diat)e n(on) ag(it)
n(isi) i(n) r(elati)one ad age(n)s p(ri)n(cipa)le. et age(n)s imme(dia)tu(m) aut e(st) minister
(con)fere(n)s sac(ramentu)m. cu(m) i(n) tal(i) u(ir)t(u)s sit age(n)tis i(n)str(umenta)l(is). et deus
q(ui) e(st) p(ri)n(cipa)le age(n)s sic uoluit et ordi(n)auit q(uod) solu(m) h(ab)eret ef-
fectu(m) suu(m) i(n) isto s(ecundu)m q(uod) dirigit(ur) i(n)te(n)tio sac(er)dotis (con)fere(n)tis
u(e)l i(n) m(odo) ista ad q(uo)d dirigit(ur) i(n)te(n)tio. id(e)o q(ua)n(do) (con)ti(n)gat u(e)l ut a(li)q(ui)s
g(e)n(er)at istu(m) ho(m)i(n)e(m) u(e)l illu(m) bap(tiza)nd(u)m u(e)l ha(n)c hostia(m) (con)secrand(u)m
u(e)l illa(m). n(un)q(uam) bap(tiza)t(ur) n(isi) ip(s)e s(ecundu)m q(uod) dirigit sac(er)dos seu bapti-
zat sua i(n)te(n)tio(n)e. n(e)c a(li)q(u)a hostia (con)secrat(ur) n(isi) illa s(ecundu)m q(uod) fer-
t(ur) i(n)te(n)tio sac(er)dotis.

Queritur (u)tru(m) circu(m)cisio (con)ferat gr(ati)am. q(uod) sic a(rgumentu)m. sic se h(ab)et
bap(tismus) i(n) noua lege. sic se h(ab)uit (cir)c(um)cisio i(n) ue(teri). s(ed)
bap(tismus) (con)fert g(rati)am. q(uare) et c(etera). Item q(uia) ad opp(ositu)m aliq(uid) p(ri)uatiue

no(n) p(ote)st i(d) auferri n(isi) p(er) h(ab)itus. ex(emplu)m de tenebris q(uae) n(on) p(ossunt) a me(dio)
auferri n(isi) p(er) h(ab)it(um) p(ositi)uo lucis. s(ed) c(u)lpa opp(osit)o p(ri)uatiue ip(s)i g(rati)e
e(st) c(u)m c(u)lpa i(n) a(n)i(m)a q(ue)da(m) tenebre et gr(ati)a e(st) lux q(ue)da(m) i(n) a(n)i(m)a. q(uare) n(on)
p(ote)st auferri c(u)lpa n(isi) p(er) g(rati)am. s(ed) circu(m)cisio (con)t(ra) o(mn)is aufe(re)bat
c(u)lpa(m). q(uare) et c(etera). Item i(n) opp(osi)t(u)s h(oc) e(st) q(uod) g(e)n(er)ali u(er)u(m) q(uod) corrup(tio)
vni(us) e(st) g(e)n(erati)o alt(erius). ex(emplu)m corrup(tio) frigit(atis) e(st) g(e)n(erati)o calidit(atis). s(ed) c(u)lpa
q(ua)n(do) circu(m)cisio tollebat seu delebat opp(osit)o g(rati)e (con)t(ra) o(mn)es. q(uare) cir-
cu(m)cisio corru(m)pe(n)do c(u)lpa(m) i(n)duxit gr(ati)am. Contra magistru(m) .4.
sent(entiarum) d(istinctione) .1. c(apitulo) .4. et ei rei g(rati)a q(uia) cui(us) signu(m) e(st) et ca(usa). s(ed) circu(m)cisio
n(on) h(abe)t si(mi)li(tudi)ne(m) ad aliq(uem) effc(tu)m p(osi)tiuu(m). s(ed) solu(m) ad effc(tu)m p(ri)ua-
tiu(u)m. sic p(ate)t q(uia) p(er) (cir)c(um)cisio(n)e(m) fiebat a(m)motio alic(uius) p(ar)tis puta
ip(s)i(us) pellicule a me(m)bro. q(uare) n(on) pot(era)t e(ss)e ca(usa) p(ositi)ua alic(uius) effc(tu)s
p(ositi)ui c(uius)m(odi) e(st) g(rati)a i(n) a(n)i(m)a. s(ed) solu(m) expellebat q(uia) q(ua)n(do) e(st) face(re) ali-
q(uem) effc(tu)m p(ri)uatiu(u)m. Item ad gal(atas) .2. ex op(er)ib(us) no(n) erit ius-
tific(ati)o. s(ed) (cir)c(um)cisio fuit op(us) legis. q(uare) n(on) iustificabat. s(ed) iusti-
fic(ati)o e(st) p(er) gr(ati)am. g(rati)am ergo n(on) (con)fe(re)bat. Item si (cir)c(um)cisio (con)tulisset
g(rati)am tu(n)c ip(s)a (con)tulisset caractere(m). cu(m) caract(er) sit dispo(siti)o ad g(rati)am. s(ed) n(on)
pot(era)t i(m)p(ri)me(re) caractere(m) q(uia) mi(nu)s e(st). g(rati)a m(u)lto fo(r)t(ius) n(on) pot(era)t (con)fer-
re gr(ati)am q(uia) mai(us) e(st). p(ro)b(atio) mi(n)o(ri)s e(st) p(er) h(oc) q(uia) si ip(s)a (con)tulisset cara(c)-
te(re)m cu(m) circu(m)cisus pot(era)t bapti(zari) et bap(tismus) i(m)p(ri)mat caractere(m).
seq(ui)t(ur) q(uod) i(n) eade(m) a(n)i(m)a e(ss)ent duo caractere(s) e(ss)e(n)t dispo(siti)o(n)is dispo(n)e(n)te(s)
ad gr(ati)am. (con)s(equen)s f(als)u(m). q(uare) et c(etera). Dicit q(ui)da(m) q(uod) bap(tismus) ex sui (ra)-
tio(n)e duo h(abe)t face(re). s(cilicet) c(u)lpa(m) expelle(re) et gr(ati)am (con)ferre. s(ed) cir-
cu(m)cisio solu(m) expellebat c(u)lpa(m). s(ed) no(n) (con)fe(re)bat gr(ati)am. ad
h(oc) s(un)t due auct(orita)tes q(uaru)m vna e(st) aug(ustini) i(n) ep(istol)a ad Jo(hannem). v(bi) d(icit) q(uod)
(cir)c(um)cisio solu(m) expellebat c(u)lpa(m). a(li)a e(st) auct(orita)s s(upe)r i(d) ad ro(manos)
.4. signaculu(m) fidei iusti(ti)e. v(bi) d(icit) glo(sa). q(uod) i(n) (cir)c(um)cisio(n)e solu(m) re-
mittebat(ur) c(u)lpa. et q(uod) g(rati)a n(on) dabat(ur) n(e)c augebat(ur). Contra istam
op(inionem) a(rgumentu)m sic. p(ri)mo o(mn)i mo(do) q(uod) i(m)plicat (con)t(ra)dic(tio)n(em). na(m) si i(n) circu(m)cisione
delebat(ur) c(u)lpa s(ecundu)m q(uod) d(icitu)r op(inio). (contra) placabat(ur) offe(n)sa. s(ed) placa(ti)o
offe(n)se no(n) e(st) si(ne) accep(tatio)ne di(ui)na. accep(tati)o a(utem) di(ui)na n(on) e(st) si(ne) gr(ati)a.
g(rati)a dice(re) q(uod) (cir)c(um)cisio expellebat c(u)lpa(m) et n(on) (con)fe(re)bat g(rati)am e(st) dic(ere)
q(uod) i(n) (con)fe(re)bat(ur) g(rati)a et q(uod) n(on) (con)fe(re)bat(ur) q(uod) e(st) (con)t(ra)dic(ti)o manifesta. Item
mai(or) p(otenti)a s(em)p(er) h(abe)t aliq(uem) effc(tu)m p(osi)tiuu(m). s(ed) i(n) colla(ti)one (cir)c(um)-
cisio(n)is erat a(li)q(u)a mi(n)or p(otenti)a. q(uia) n(on) solu(m) expellebat c(u)l-
pa(m) q(uae) e(st) effc(tu)s p(ri)uati(uu)s. s(ed) i(n) (con)fe(re)bat g(rati)am. Item ca(usa) p(ositi)ua
s(em)p(er) h(abe)t aliq(uem) effc(tu)m p(ositi)uu(m). (cir)c(um)cisio e(st) sacr(amentu)m p(ositi)uu(m). q(uare)
n(on) solu(m) expellebat c(u)lpa(m). Item (con)t(ra)rie(tas) i(n)e(st) aliq(ua)n(do) effc(tu)s
p(ri)uati(ui) et p(ositi)ui. p(ro)b(atio). p(er) na(tura)m i(n)e(st) s(ecundu)m p(ositi)o effc(tu)s q(ui) p(ri)uat(ur).
p(ri)u(atio)s. n(on) p(er) m(odu)m ig(n)is calefac(tio) q(uae) destruit frigi(di)t(ate)m cu(m) g(e)n(er)at ip(s)i(us) g(rati)e
(con)gregat t(ame)n q(uan)do effc(tu)s p(ri)uati(uu)s expelle(n)do c(u)lpa(m) et p(er)fice(re) a(n)i(m)a(m) ta(m)q(uam)
effc(tu)s p(ositi)u(u)s p(ro)b(atur) p(er) i(d) p(er)ficeret a(n)i(m)a(m) g(rati)a q(uam) c(u)lpa deleat. q(uare)
d(icend)o q(uod) i(n) (cir)c(um)cisione deleat(ur) c(u)lpa et n(on) (con)fera(tur) g(rati)a ip(s)i a(n)i(m)e e(st) dic(ere)
q(uod) no(n) expellat(ur) c(u)lpa et q(uod) n(on) (con)ferat(ur) g(rati)a q(uantu)m ad effc(tu)m p(ri)uatiu(u)m.
e(st) (con)t(ra)riu(m) d(icitu)r op(inio). q(uod) s(cilicet) (con)fe(re)bat(ur) g(rati)a i(n) (cir)c(um)cisio(n)e q(uantu)m ad effc(tu)m p(ri)-
uatiu(u)m s(ed) n(on) (con)t(ra)riu(m) ad effc(tu)m p(ositi)uu(m). Item (contra) h(oc) e(st) beda sup(er)
luca(m) .c. 2. v(bi) u(u)lt q(uod) circu(m)cisio faciebat q(ui)cq(ui)d n(un)c sacr(amentu)m bap(tismi)
s(ed) solu(m) ex(cep)to q(uod) n(on) ap(er)iebat ianua(m) sic n(un)c fac(it) bap(tismu)s. (et) id(e)o d(icun)t
isti ad q(uaesti)o(n)em q(uod) sic g(rati)a h(abe)t e(ffectu)s effc(tu)s p(ri)uoi(s) p(ri)uatio(n)is face(re) i(n)
a(n)i(m)a q(ui) s(un)t deletio c(u)lpe. absol(uti)o pene et(er)ne. di(m)i(n)utio (con)cu-
pi(scenti)e et libera(ti)o a (pote)state diaboli. Similit(er) sic h(abe)t e(ti)a(m) effc(tu)s p(ositi)uos q(ui) s(un)t
p(er)fectio a(n)i(m)e (con)tinua(n)do accep(ta)bilis dei p(ro)(mo)uis ad bonu(m) h(ab)itu(m) (?).
et ianue celestis ap(er)tio. s(ed) g(rati)a daret(ur) i(n) (cir)c(um)cisio(n)e q(uantu)m ad ues
effc(tu)s p(ri)uatiuos p(ri)mos. sic n(un)c dat(ur) i(n) bap(tism)o (con)t(ra) n(on) t(ame)n p(er)fe-

n(on) i(n) t(ame)n plen(itudi)ne. sic n(un)c dat(ur) i(n) bap(tism)o. t(ame)n n(on) dabat(ur) g(rati)a i(n) circu(m)ci-
sione q(uantu)m ad effc(tu)m p(ositi)uu(m) q(uantu)m t(ame)n et h(oc) n(on) erat ex p(ar)te circu(m)cisi-
o(n)is. s(ed) q(uia) no(n) erat solutu(m) p(re)ciu(m) s(ecundu)m q(uo)d nullus pot(era)t i(n)gredi reg-
nu(m) celeste. Alia t(ame)n op(inio) e(st) q(uod) (cir)c(um)cisio q(uantu)m e(st) ex vi sac(ramen)ti no(n) (con)-
fe(re)bat g(rati)am t(ame)n (con)comita(n)ter ad circu(m)cisio(n)e(m) seq(ue)bat(ur) colla(ti)o g(rati)e. p(ri)mu(m) p(ate)t.
d(icitu)r. p(ri)mo p(er) auct(orita)tes q(uae) sup(ra) allegate s(un)t. s(ecundu)m p(ate)t id(e)m p(er) r(ati)o(ne)m. sic se h(abe)t
lex noua ad lege(m) a(n)tiq(ua)m. sic se h(ab)e(n)t h(abe)re sac(ramen)ta no(ue) le(gis) ad
sac(ramen)ta ueteris le(gis). s(ed) n(un)c e(st) sic q(uod) lex noua e(st) p(er)fc(t)a lex. lex uo-
uet(eris) i(m)p(er)fc(t)a. et ub(i) no(ue) le(gis). q(uare) sac(ramen)ta noue le(gis) debe(n)t e(ss)e p(er)fc(t)a
et sac(ramen)ta a(n)tiq(ue) legis i(m)p(er)fc(t)a. s(ed) p(er)f(ect)io sac(ramen)tor(um) no(ue) le(gis) (con)sistit
i(n) h(oc) q(uod) (con)ferunt gr(ati)am ex ui sac(ramen)ti. q(uare) sac(ramen)ta a(n)tiq(ue) legis
no(n) (con)fe(re)bant gr(ati)am ex vi sac(ramen)ti. p(er) (con)s(equen)s n(e)c circu(m)cisio. t(ame)n (con)comi-
tatiue (con)fe(re)bat gr(ati)am. sac(ramen)ta s(cilicet) a(n)tiq(ue) le(gis). et p(er) (con)s(equen)s (cir)c(um)cisio. q(uod)
p(ro)bat(ur) ex duob(us). s(cilicet) ex largi(ta)te d(e)i p(re)cipie(n)tis et ex dispo(siti)o(n)e ho-
mi(n)is obe(dien)t(is). ex(emplu)m q(uia) n(on) d(eu)s p(re)cepit ho(min)i circu(m)cidi et ho(mo) hu(m)il(ite)r
obediuit (cir)c(um)cisio(n)i. recipi(en)s debuit d(eu)s ex lib(era)litate sua
gr(ati)am i(n)funde(re) cu(m) sit lib(era)lissim(us). et ho(mo) sic se h(ab)uit h(ab)ilitatus e(ss)et ad
gr(ati)am ap(er)te. (con)t(ra) e(st) t(ame)n di(fferenti)a i(n)t(er) bap(tis)m(u)m et circu(m)cisio(n)e(m). q(uia) d(eu)s exi(ste)ns i(n)
sac(ramen)to bap(tismi) ex ui sac(ramen)ti. et n(on) solu(m) p(er) assiste(n)tia(m) sac(ramen)to (con)fert
gr(ati)am. s(ed) i(n) circu(m)cisio(n)e solu(m) p(er) assiste(n)tia(m) tali sac(ramen)to (con)fe(re)bat
g(rati)am. et n(on) ex ui sac(ramen)ti. s(ed) solu(m) ex lib(er)ate sua. Ad p(rim)u(m) d(icendu)m q(uod)
i(n) h(oc) e(st) si(mi)le. q(uod) sic n(un)c bap(tismus) e(st) i(n) reme(diu)m (contra) ori(gina)le p(ec)c(atu)m. sic t(un)c
erat circu(m)cisio. s(ed) q(uantu)m ad colla(ti)o(n)e(m) g(rati)e n(on) e(st) si(mi)le. t(u)m q(uia) sac(ramen)ta
no(ue) le(gis) s(un)t no(ui)ora et p(er)fc(t)iora. q(uia) h(ab)ent r(elati)o(n)e(m) actuale(m) et p(er) se ad pas-
sione(m) (Christ)i. sac(ramen)ta a(utem) a(n)tiq(ua) h(ab)ebant r(elati)o(n)e(m) h(ab)ituale(m) et p(er) acc(ide)ns ad
ip(s)a(m) passio(n)e(m). i(n) q(uantu)m n(on) erat sig(na) istor(um) sac(ramen)tor(um) no(ue) le(gis). q(uae) t(ame)n
h(ab)ent r(elati)o(n)e(m) ad passio(n)e(m) (Christ)i (et) h(ab)ebant r(elati)o(n)e(m) p(er) accid(en)s. Ad
.2. d(icendu)m q(uod) n(on) (con)clud(it) nos. q(ui) ponim(us) q(uod) (cir)c(um)cisio (con)fe(re)bat g(rati)am (con)comita(n)t(er) u(e)l
a(liter) d(icitu)r q(uod) mi(n)or n(on) h(abe)t u(er)itate(m). n(on) q(uae) i(d) q(uod) opp(osit)o p(ri)uatiue e(st) p(ri)ua-
p(ri)uo. n(un)c a(utem) ip(s)a c(u)lpa d(icitu)r q(ui)da(m) h(ab)itu(s) uiciosu(s) p(ositi)uu(m) s(ecundu)m ad-
ditu(m) ip(s)i a(n)i(m)e. et no(n) d(icitu)r pura p(ri)uo(ratio). Ad .3. q(uod) n(on) e(st) (con)t(ra) ista(m)
op(inionem). ut p(ate)t. q(uia) p(osu)it op(inio) q(uod) g(rati)a (con)fe(re)bat(ur) (con)comitanter. u(e)l a(liter) d(icitu)r
q(uod) maior n(on) h(abe)t u(er)itate(m) q(ua)n(do) s(ub)iectu(m) q(uod) e(st) i(n) p(otenti)a ad (con)t(ra)ria n(on) e(st) i(n) d(icen)tis
ad p(ri)uo(ratio)n(e)s (con)t(ra)rior(um) sui oppositor(um). n(un)c a(utem) a(n)i(m)a e(st) i(n) d(icen)tis ad p(ri)-
uo(ratio)nes h(ab)itus u(ir)tuosi et h(ab)it(us) uiciosi. p(ote)st e(ni)m e(ss)e si(ne) utroq(ue) sic
p(ate)t i(n) statu i(n)noce(n)tie. v(bi) h(om)o potuit e(ss)e si(ne) h(ab)itu uicioso et si(ne)
h(ab)itu u(ir)tuoso. Ad a(lte)r(a)m i(n) (con)t(ra)riu(m) q(uae) p(ro)bat q(uod) (cir)c(um)cisio n(on) fuit
ca(usa) colla(ti)o(n)is g(rati)e. d(icendu)m q(uod) u(er)u(m) e(st) eo m(odo) quo d(ic)tu(m) e(st).

Queritur utru(m) bap(tismus) i(m)p(ri)mat caractere(m). q(uod) n(on). fides disti(n)guit
fidele(m) ab i(n)fidelib(us). et t(ame)n n(on) i(m)p(ri)mit caractere(m). g(rati)a nec
bap(tismus). n(on) ob(stan)te q(uod) disti(n)guat baptizatos a n(on) baptiza(n)tis.
Item ca(ri)tas disti(n)guit bonu(m) a malo. q(uia) diuidit i(n)t(er) filios ge-
he(n)ne et filios regni. et t(ame)n n(on) i(m)p(ri)mit caractere(m). g(rati)a n(e)c bap(tismus).
Item sac(ramen)ta no(ue) le(gis) disti(n)guebant illu(m) p(o)p(u)l(u)m ab o(mn)i a(li)o p(o)p(u)lo.
et t(ame)n n(on) i(m)p(ri)mebant caractere(m). q(uare) n(e)c bap(tismus). Item si i(m)p(ri)me-
ret caractere(m) a(ut) e(ss)et s(u)b(iectu)m (?) i(n) p(otenti)a a(n)i(m)e a(u)t i(n) e(ss)e(ntia) a(n)i(m)e. et si i(n) p(otenti)a
a(u)t i(n) vna a(u)t i(n) plib(us). n(on) i(n) una q(uia) p(er) ca(racte)r(em) fit (con)figura(ti)o t(ri)ni(ta)tis
c(re)ate ad i(n)c(re)ata(m). t(ri)nitas a(utem) c(re)ata n(on) (con)sistit i(n) una p(otenti)a. n(on) i(n)
plib(us). q(uia) id(e)m acc(ide)ns nu(mer)o n(on) p(ote)st e(ss)e i(n) plib(us) s(u)b(iect)is. n(on) p(ote)st d(ici) q(uod) s(it)
i(n) e(ss)e(ntia) a(n)i(m)e. q(uia) cu(m) p(er) caractere(m) fiat (con)figura(ti)o t(ri)ni(ta)tis c(re)ate ad i(n)c(re)a-
ta(m). et t(ri)nitas c(re)ata n(on) (con)sistit p(er) se i(n) e(ss)e(ntia) a(n)i(m)e. seq(ui)t(ur) q(uod) n(on) e(st) i(n) e(ss)e(ntia)
a(n)i(m)e. et si n(on) i(n) e(ss)e(ntia) n(e)c i(n) p(otenti)is (con)t(ra) reliq(uu)m q(uod) n(on) i(m)p(ri)mat. Item q(uia) q(uae)da(m)
sac(ramen)ta n(on) i(m)p(ri)mu(n)t caractere(m) possu(n)t reitera(ri). bap(tismus) g(rati)a si n(on) i(m)-
p(ri)meret p(ote)st reitera(ri). (con)s(equen)s f(als)u(m). g(rati)a et c(etera). Quida(m) d(icun)t q(uod) n(on) videt(ur)

Marginal notes, left margin: magi(ster) · ad p(rim)u(m) · ad p(rim)u(m) op(positum) .1. · ad 2. · p(rim)o dup(liciter) · ad 3 · ad 4 · (pro)p(ri)am · Alia(m) a(utem) non ut accip(it) ut instrumentum agentis p(ri)mi · h(abe)nd(o) op(er)atione(m) sp(irit)ale · ad 4. · Sed aut no(n) e(st) u(irtus) acti(u)a id(e)o no(n) pot(est) h(abe)re op(er)a(tionem) · ad 6. · ad 7.

Marginal notes, middle margins: ad p(rimu)m p(ri)n(cipa)le · ad 2 · ad 3. · item · ad 4. · q(uaestio) 2. · sac(ramentu)m sili(tudi)nem · legis · op(inio) .1. · 2. op(inio) · op(inio) 2.

Marginal notes, right margin: op(inio) 3. · op(inio) .1. · est · op(inio) · (con)tra

rorum quod talia sacramenta imprimant caracterem. Tamen ego nolo dicere quod
volo, sed probo quod decens est ponere quod imprimant caracterem in ipsa anima. Secundo
quod hec decens ponere. Tertio quod in est de sacramento. Quarto in quo sit tamquam in subiecto.
Quinto quomodo se habeat ad hoc quod deleatur. Primum istorum patet ex predictis, quod decens
fuit tamen quod possibile est quod sacramentum novae legis imprimat dispositionem ad gratiam
sed dispositionem ad gratiam per sacramentum baptismi ipsa vocamus caracterem. Quare
imprimi caracterem est possibile. Secundo propter caracter est ad spirituale ipsum
sui a deo tamquam per agentem principalem et per ipsum sacramentum tamquam per agentem
instrumentale cui non repugnat; principaliter ad agentem divinum quod sit ad imprimendum
a tali agente. Secundo natura quod caracterem imprimi in ipsa anima est possibile.
Tertium ondo sic. Sicut in lege carnali imprimebatur caracter dans caracteris
sui signum carnale, cui erat ipsa circumcisio, sic decens est po-
nere quod in lege spirituali imprimatur in ipsa anima caracter ad spiritualem quod ...
Sic nos videmus quod in formis naturalibus spiritualiter est quod ad formam perfectam
...

[illegible]

[illegible]

si cēneo. lȝ ġ repugnet ꝯ̉ actus ꝓ̄pⁱ· nā loᵘᵒ de actu ꝓ̄p̄o ipiꝰ
hītus. ſꝫ hītus ſit bonꝰ ī gn̄e ſuo hēbit actū ꝓ̄pⁱū bonū tm̄
ex gn̄e actus· ⁊ ſi ſit hītus malꝰ ut uiciū hēbit ꝑ ſe actū
malū· ⁊ n̄ p̄t ēē īdifferēs ad actū bonū ⁊ malū· ſic̄ pȝ q̄ꝛ
actꝰ fidei ꝓ̄pⁱus q̄ ē crede ī deū ꝗ̄ ē bonꝰ ꝑ genꝰ ſuū· lȝ
actꝰ exīneus cū quo p̄t ſtare ipā fides īdifferēt poſſȝ
ēē bonꝰ ul malus ī q̄ntū p̄ ſtare fides cū pccō morꝲⁱ ⁊
cū carit̄e. lȝ n̄ hēat cācā ūtute ⁊ n̄ lite q̄n ē cū pccō morꝲ
ſic̄ q̄n ē cū carit̄e. q̄ꝛ fides ex n̄ ſua diſpōit ad carit̄ ꝑ quā
ꝑficiat̄ fides ¶ ad p̄ᵐ dꝛ negādo minorē· q̄ caract̄ h̄t aliq̄
opōꝫ q̄ ē mitigare ꝯcupiām· ¶ aliṫ dꝛ q̄ maior nō ē ſēper
ulr̄ ueꝛa· nā ꝯ̄pitaſ ⁊ figā dn̄r eē ſoꝛle abſoᵘᵗᵘ tn̄
nō hn̄t actūc ꝑ om̄· x· ph̄ȝ· c· de uacuo· ī fine· ¶ ad ꝯ̄ᵗᵉ dꝛ
q̄ ſiguī̄t dꝛ ꝯ̄ᵒᵃ ſn̄ opōne oīo· q̄ꝛ ſi fiet ſn̄ opōne elia
ta n̄ tn̄ ſn̄ opōne ꝑima· cū opō ē ipȝ eē ul eē· ⁊ iō lȝ ī ꝑ
poīto nō h̄t opōꝫ ſcā· h̄t tn̄ actū ꝑmū· ⁊ iō nō ē ociosū a
fruſt̄· ¶ ul̄ dꝛ q̄ ꝑ cacto dꝛ ꝯ̄oa ſn̄ ꝯpōne oīo· q̄ꝛ ſi fiet
ad q̄ n̄ ꝑ ſe eēt p̄nᵖⁱᵘᵐ opacōiſ· n̄c eēt diſpōim ad opōꝫ·
te iᵈ eēt oīo fruſtra· ſꝫ n̄c ſuffic̄ ad uitādū ociolitateꝫ
eīus q̄ ipȝ diſpōit ad opōꝫ· ſic̄ pȝ de ſtā q̄ nō ē p̄nᵐ ꝯ
ꝑitōiſ· ſꝫ ſolū diſpōitā ad opōꝫ ita q̄ certa figum ad crā
opōꝫ· ſic̄ pȝ ſtatā ī artubꝫ· caract̄ aūt pōt dꝛ p̄nᵐ opōnis ⁊
ī q̄ᵐ dat pōꝫ ſṗnālē· ⁊ ī q̄ntū diſpōit ad grām· cū ꝑ ſe delē
actꝰ· ⁊ ſ n̄ ē fruſtra· ¶ ad .2ᵐ. dd q̄ nō ē ꝯ nos· nāc ē· n·
ꝑ op· nūtȝ q̄ caract̄ ſit ī ꝑma ſpē ī q̄ntū ſolū h̄t ūtutē
diſpōitiāȝ ad grām· ūmpcū pōt dꝛ cū dꝛ q̄ hītus īclinat
ad certū actū ita q̄ ꝑ oppoᵐ actū corrūpit̄ q̄ iᵈ nō ē ūm
de hītu qui ꝑ ſe diſpōit ad actū ꝯ̉ extīneū· Exᵐ de fide
diſpoᵗᵉ ad dilcōꝫ q̄ nō corrūpit̄ ī hac p̄ h̄ q̄ n̄ diligit·
īmo ī ceciuū poſſȝ ſtare fides ⁊ ſi nō diliget̄ minorē cari
tatiue. Eodꝫ mō de caractē poīto q̄ ſolū diſpōit ad ac
tū q̄ n̄ corrūpit̄ ꝑ actū ꝯ̄rīu illiactiu ad q̄ diſpōit· ¶ ad
·3· dꝛ ꝑmo negādo q̄ caract̄ x̄ ⁊ caract̄ dyaᵇˡⁱ h̄nt oppōꝫ
poſſȝ· n· caract̄ xp̄i ſtare cū pccō morꝲ q̄ ē de ſe n̄ adī
pediret. ſic̄ ⁊ caract̄ dyaᵇˡⁱ ¶ aliṫ dꝛ q̄ nō ē ſilr̄ q̄ caract̄
xp̄i ē ad opatū ꝑ ſacr̄m a x̄ ī ipā aīā· ⁊ iō ē ad abſoᵘᵗᵘ ſꝫ
caract̄ dyaᵇˡⁱ n̄ ē ad opatū a dyaᵇˡᵒ· q̄ꝛ dyaᵇˡ nō pōt ad ipꝰu
m̄e ī ipā uoᵗᵉ ⁊ iō q̄cq̄d ē ī ē ꝑ ipāꝫ uoᵗᵉ q̄ ꝑ ſe ē deficiēꝫ
ꝑ ſe ipāꝫ defic̄· ⁊ iō n̄ ē miruū ſi caract̄ iſte nō dicat aliq̄d
abſoᵘᵗᵘ ſup ipāꝫ culpā. :~

Q. 9. Qᵒ ⁱ utrū virtutes morales ⁊ thoᵉᵉ īfūdant̄ ī baptiſ
mo· q̄ nō. ūtutes moꝲes dn̄r eē ꝑ ꝯſuetudīeꝫ· ⁊ pu
er q̄ baptizat̄ n̄ h̄t ꝯſuetudīeꝫ alicuꝰ actꝰ q̄ꝛ n̄ h̄t aliq̄
actū· q̄ ⁊c. ¶ It̄ e ꝑ. de t̄· a· ūtus ē ars bn̄ uiuēdi· ſed
puer n̄ h̄t talē actōꝫ artē· q̄ ⁊c. ¶ It̄ .2· eth· ūtus ē q̄ hi
bētē ꝑfic̄ ⁊ opꝰ eiꝰ bonū reddit· ſꝫ puer nō ꝑ h̄ē actū boᵐ
q̄ꝛ nec ūtutē q̄ꝛ deſtructa una ꝑtica diffiōiſ deſtruit̄ ipū
diffitō ⁊ diffinī· q̄ ⁊c. ¶ Con ī bapꝰ īfūdit̄ iᵈ ꝑ q̄d ꝑ
hō uiuē bn̄ ſꝫ ſn̄ ūtubꝫ morabꝫ ⁊ thoᵃˡ nō bn̄ uiuit̄·
ꝑ magiſt̄· ⁊· ſent̄· d· 23· q̄ ⁊c. Jn iſtā· q· ē ad īq̄ꝰ om̄s
ꝯūt· ūlȝ q̄ ī bapꝰ īfūdut̄ thoᵉᵉ ūtutes q̄d pȝ ꝑ glo· ſr̄
iᵃ ad ro· e· ſignacl̄ȝ fidei cacē ⁊ alle ī .3· d· huꝰ· e· li· dꝛ
·n· ī q̄ ūtutes īfūdut̄ ⁊ auget̄ ⁊ ꝯ̄ſiſt· ipā grā ¶ h̄ec de
pȝ ꝑ rōēſ· nā ꝑ apoᵐ ad thyt̄ ·3· bapꝰ· ē q̄dā regnatio ⁊

ſpūlᵉ. ſꝫ ī gn̄ōne n̄lr̄ n̄ꝰ capᵗ eē n̄le n̄ acq̄rat ſoīm· q̄re
eadē rōne ī regn̄ōne ſpūˡⁱ n̄ hēbit aliq̄d eē ſpūˡᵉ ſn̄ cariᵗᵉ
⁊ grām q̄ ꝯſtituūt hōeꝫ ī eē ſpūˡⁱ ¶ nā grā dꝛ uita eīna
ſic̄ dꝛ ad rom· 6· ⁊ 1q· de ti· ſola caritaſ diuīdit īt̄ filios
regni ⁊ filios ꝑditōiſ· q̄ ī bapꝰ īfūdit̄ garitas ¶ It̄
ꝑ bapᵐ pōt hō ſtatī īgrdi regnū celoꝝ n̄ ad oſtacl̄ ipe
dimēti· ſꝫ nullꝰ h̄ pōt ſn̄ cariᵗᵉ. ſic̄ pȝ ex auct̄e aug ꝑ
allegatā· q̄ ⁊c. ¶ It̄ ꝑ bapᵐ ſit hō mēbrū eccē cuꝰ caput
x̄ ē capᵗ. ſꝫ mēbrū recip̄ a capite uitā ⁊ īfluētiā· q̄ hō
ꝑ baptiſm̄ recip̄ a x̄ uitā ⁊ īfluētiā ſpūalē. ſꝫ uita ſpūˡ
n̄ ē ſn̄ cariᵗᵉ. cū g̊ ꝑ glo· ſr̄ iᵈ· Mᵗ· 1· c· abrahā genuit y
ſaac. fides gn̄at ſpēꝫ· ⁊ ſpes īroduc̄ cariᵗᵉ ſꝫ q̄ cū caritas
īfūdit̄ ī bapꝰ ⁊ fides ⁊ ſpes introducūt cariᵗᵉ. ut dꝛ glo·
q̄ fides ⁊ ſpes īfūdit̄ ī bapꝰ. ¶ It̄ ſic̄ ſe h̄t actus ad actū
ſic ſe h̄itus ad hītū· ſꝫ dilcō ſupn̄lis ī uia ꝑſuppoᵗ cogᵗ hic
tōꝫ ſpūālē ī uia· q̄ ⁊ hītus caritᵗⁱˢ ꝑſuppoᵗ hītū fidei· ⁊
tn̄ ſic ꝑuis cū caritas īfūdit̄ ī bapꝰ ut ꝓbatū ē· ſequit̄
q̄ fides ⁊ ſpes h̄ īde dꝛ ī nacēēᵈ· ꝑ· de bapꝰ ⁊ eiꝰ effcu ¶ a
uō ī q̄ diffeūt ē utrū īfūdat̄ ūtutes morales· dn̄t q̄
quidā q̄ n̄ īfūdut̄ realr̄· ⁊ ꝑ ſe ſolū ī ūtute· ī q̄ᵐ īfūdi· ſꝫ
caritas q̄ ꝯtīnꝫ ī ſe om̄s ūtutes morales ¶ Oꝫ nō īfū
dant̄ realr̄ ꝓbat̄ ꝑ rōꝫ deduᵗᵃ ad īc̄ens· q̄ꝛ ſic tūc ſeq̄ q̄ ſi
hō n̄ pt̄ ꝯ̉ acq̄re tales ūtutes q̄d ut̄ ī c̄ens. ſic̄ ſi ꝑ
gr̄oꝫ h̄ret altitudīeꝫ poſtmod n̄ poſſȝ acq̄re altitudi
nē· ¶ aᵈ rō ſum̄t a ſigno· ꝑ ph̄m .2ᵒ. eth. ſignū grati hi
tus ē delcō ſupueniens opōni· ſꝫ nc̄ ē ſic· q̄ ſi ād hūꝰ
uitioſū hītū poſtmod baptizat̄ n̄ ſtatī opat̄ dele
tabilr̄ oppoᵗᵘ actu hītus uiaoſi· Exᵐ ſi ꝑus hūit
hītū ītēpāᵉ n̄ ſtatī pt̄ baptiſm̄ opat̄ delectabilr̄
actū tēpāᵉ· imo opat̄ cū tr̄ſtiᵃ· q̄ ī bapꝰ n̄ īfūdu
t̄ tales ūtutes morales. ¶ It̄ ad h̄ ē auctas anſ de
ꝯceptu ūgīˡⁱ. c ult̄· ū q̄r qōeꝫ quō pui cū n̄ ſit iuſ
ticiā pt̄ baptiſm̄ poſſint ſaluari· ⁊ ſndet q̄ ſaluant̄
ꝑ iuſtiāꝫ x̄ ⁊ eccē· ſꝫ aūt iſtā op· pȝ q̄ oīs iuſtiaā
ē eiuſdē ſpēi· ⁊ ſꝫ oīs tēpāī· nec ē dare ūtutes mo
rales īfūſas dr̄ēntes ſpē a ūtubꝫ acqſitis ¶ alij dn̄t
q̄ īfūdut̄ ūtutes morales· nā ꝑ ꝑmū pccm̄ p̄mi hōīs
nō ſolū corrupta ſuit caritas· ſꝫ ī q̄libꝫ ūtus alia· oꝫ
g̊ ad h̄ q̄ ſiat recta reformatio ūgīs q̄ ē ī bapꝰ ꝑ q̄ ſit pa
reformatio oīs ūtutes īfūdut̄· aꝲ n̄ ſiet ꝑfcā reformatō.
¶ It̄ ſi nō ſeq̄ret̄ cū puer poſſȝ ſtatī mori pt̄ baptiſm̄ q̄
ī eīnū remaneret ipſuīs ī tlibꝫ ūtubꝫ· q̄ ut̄ mag̊ īcō.
¶ h̄ec pōt dꝛ q̄ tūc acquireret ꝯ̉ tales ūtutes ⁊ q̄ꝛ q̄ꝛ aīa ſic̄ q̄n ē cō uicta
ut ſepata ē n̄ h̄t tale obꝫ ⁊ mēꝫ· ēt q̄ n̄ ſe exaᵈ ꝑ ſi
ꝯ̉ acq̄rere tales ūtutes ſic̄ h̄t dn̄ ē quictā tō· ¶ It̄
ſi poſſȝ ꝯ̉ tales ūtutes acq̄re tūc eadē rōne poſſȝ dꝛ
q̄ poſſȝ mēri· ſꝫ ꝯ̄tū ē ꝑ oms q̄ nō mēt̄· q̄ ⁊c. ¶ Qd
ſit de ūitate neſcio· q̄ꝛ q̄d ē de ſcō· tn̄ q̄ꝛ auctes ſcōꝝ
uidet̄ dīe q̄ ūtutes morales īfūdat̄ ī bapꝰ· iō diſtin
guo q̄ baptizatꝰ aut h̄t an baptiſm̄ ūtutes aut n̄· ⁊ ſi
h̄t· aut h̄t ꝑfcās ī ſūmo· aut n̄ h̄t ꝑfcās ī ſūmo· ſi
h̄t dico q̄ n̄ īfūdut̄ ꝯ̉ aᵉ. ſi nō h̄t ꝑfcās tūc dꝛ q̄ ī
bapꝰ auget̄ ꝯ̉ tales ūtutes. ſi ūo an bapᵐ ſup̄ n̄
h̄t· dico q̄ ꝯ̉ ī bapꝰ īfūdit̄ nō tn̄ ī ſūmo gradu· ſic̄

n̄ caritas īfūdit̄ ī ſūmo g̊du· ſꝫ poſtmod ꝑ actus ſreq̄nt̄
elicitos exercendo ſe ī opibꝫ ūtutū augmētat ꝯ̉ tales vir
tutes īfūſas cū ꝑfcōm̄ ⁊ ſūmū g̊dū ſic̄ ꝑ actꝰ caritᵗⁱˢ ſre
q̄nt̄ elicitos diſpoᵗᵉ ſe ꝑ maiorē ut de ꝯ̉ ipā ipāꝫ caritē aug
mētet· ¶ Oꝫ aūt īfūnt̄ realr̄· ⁊ nō ſolū ī ūtute pōt pate
re· nā ſic̄ uideo q̄ n̄ obſtante q̄ caritas cōtiᵃᵗ ī ūtute fidē
⁊ ſpeꝫ· q̄ꝛ ꝑ apl̄m· ad coꝝ· caritas oīa c̄dit ō ſpat· ⁊ tn̄ ad h̄
īfūdut̄ realr̄· ſpes ⁊ fides ſic̄ caritā ē· ſic dd ex ꝑte iſta q̄
nō obſtāte illa ꝯtinētia ūtuali q̄ caritas h̄t ꝯtin et
morales· q̄ ad h̄ īfūnt̄ realr̄· lȝ ītra ſūmū gradū·
¶ ad p̄ᵐ arᵐ ꝑ oīs q̄ pōit q̄ nō īfūdat̄ dd q̄ iā nc̄ pȝ q̄ nō
ſeq̄ īcōueniens· q̄ꝛ talis c̄ īfūdut̄ ūtutes morales ī bapꝰ
pōt ꝯ̉ acq̄re poſtmod augmētū eaꝝ cū nō īfūdāt̄ ī ſū
mo g̊du· ¶ ad aᵐ dd ꝑ q̄ ī ē ſlla ꝯ̄ūal ex ſoꝛ argudi
nō· n· ſeq̄t̄· delcō ē ſignū hītus· g̊ ū n̄ ē delcō nō eſt
hītus· arguīt n· a deſtructōe anteᵗⁱˢ ad deſtructōꝫ
ꝯn̄tis. ¶ ul̄ aᵗ dꝛ q̄ phꝰ ī loq̄ ad lr̄āꝫ de hītu acq̄ſito
ꝑ exatū· n̄ om̄s poᵉ ⁊ oᵈ aᵃ mēbra ꝑ ſreq̄ntes actus
elicitos ſꝫ· q· ꝯ̄uicta ad ipȝ actū ꝑ hītū ⁊ ꝑ talē ꝯ̄ntōꝫ
ad actū ē delcō ī actu· Sed aūt ē de hītu nō acq̄ſito· ī· n·
ipā pō nō ē ꝯ̄cta ad ipȝ actū· ⁊ iō n̄ ē miruū ſi n̄ ſtatī hē
āt delcōꝫ ī actu· ⁊ iō dꝰ q̄ tale ſignū defic̄ ī hītu īfuſo·
¶ ad h̄ pō exᵐ· ſi eēt h̄ unꝰ hō q̄ eēt carpētator ꝑ artē
talē acq̄ſitā ex actibꝫ ſaret utiq̄ opari dolare ligna
deducē manū ⁊ applicare ipā īſtrā ad opōꝫ ſn̄ defat·
⁊ q̄ h̄ ē te q̄ꝛ h̄ret uſū· tn̄ ſi eēt alꝰ hō qui h̄ret eēlē
hītū cū iſto ꝑ īfuſionē a dō neſciret ſtatī ita applica
re īſtrā ad opand īdefābilr̄· ⁊ ſn̄ tāto labore· ⁊ q̄ ē te
n̄ ꝑ aᵈ n̄ q̄ꝛ nō h̄ret exatū ⁊ uſū· ¶ ad anſ. dꝛ q̄ loq̄ ad
h· de iuſtiᵃ ꝯigiⁿˡ ꝯigiˡⁱ q̄ pui ipi nō h̄nt· ⁊ n̄ uult
dīe q̄ abſeīt talꝰ iuſtīc at an bapᵐ īputat̄ eis ad cul
pā· poſtmod uō n̄ īputat̄ eis ad cl̄pā ¶ Sꝫ certe ad
h̄ ſtat arᵐ· q̄ ipē dꝛ q̄ n̄ ſaluat̄ iuſtiā ꝓ̄pā· ſꝫ iuſtiā
xp̄i ul eccē. ¶ ad q̄d dico ſic· q̄ h̄ uīn ē ꝑ tāto q̄ ipē
h̄tꝰ ūtutis nō ſuffic̄ ad mitū ꝑ ſe ſn̄ actu· imo oꝫ
utruꝫ cōcurrē· ⁊ q̄ꝛ ipi pui n̄ poſſūt h̄ie aliq̄ actuꝫ
mitorie· iō q̄ aūꝫ hēant hītus morales n̄ poſſūt dꝛ
ſaluari mito iuſtie ꝓ̄pē· ſꝫ ſolū iuſtiᵃ x̄ ſiu eccē· ⁊ h̄
credo eē īteᵐ anſ· ī iſta ꝑte. ¶ ad .3. p̄nᵉ dꝛ q̄ nō
dꝛ ūtus moralꝰ q̄ꝛ de ſcō ē acq̄ſita ꝑ ꝯſuetudinē· ſꝫ q̄ꝛ
apta nata ē acquiri· talis at̄ ē hītus ⁊ ūtus moralꝰ
īfuſa· lȝ· n· ſit acq̄ſita de ſcō ſuit tn̄ apta nata acq̄ri·
¶ ad .2. dꝛ q̄ ūtus n̄ dꝛ ars bn̄ uiuēdi· q̄ꝛ ꝑ ipāꝫ bn̄ vi
uat actuaᵗ actu elicito· q̄ꝛ tūc n̄ eēt ūtus ī dormiente· q̄
ſlm̄ē· ſꝫ dꝛ ars bn̄ uiuēdi· q̄ꝛ ꝑ ipāꝫ bn̄ pōt uiuē ꝑ
locū ⁊ tp̄o ¶ ꝑ idē ad .3ᵐ. ūitelli dꝛ ē q̄ ūtus h̄t q̄dupli
cē actū· vnꝰ ē ī expellēdo oppoᵐ· alꝰ ī ꝑficiēdo ſbꝫ· tcius
ī īclinādo pōꝫ ad finē debitū. q̄rto ūo h̄t actū elia
tū. Dūc dꝰ q̄ ūtus īfuſa ī bapꝰ ipi puo tres ꝑmos ac
tus h̄t· lȝ nō hēat actū elicitū. Oꝫ uō dꝛ phꝰ· q̄
ūtus opꝰ bonū reddit· nō ē īctliᵈ q̄ ſēꝑ actualr̄ opꝰ
bonū reddat· ſꝫ q̄ꝛ pt̄ ꝑ ipāꝫ ūtutē opꝰ bonū reddi·

Qo. 6. Qᵒ ᵉ utrū cū ūtute moꝲⁱ acq̄ſita oporteat pon̄e
ūtutē moralē īfuſā· q̄ ſic· ꝯ̉ qui h̄t vnū pōt le

gē ꝑfcē ipl̄e h̄t ūtutes morales īfuſas. ſꝫ q̄ h̄t ca
riᵗᵉꝫ ꝑ legē ipl̄e· ſic̄ dꝛ ad ro· 13· c· Qui diligit ꝓxī
mū legē ipleuit· q̄ q̄ h̄t caritē h̄t ūtutes morales
īfuſas. ſꝫ pōlᵉ ē q̄ aᵈ cū īfūdit̄ caritas hēat ūtutes
morales acq̄ſitas· q̄ ⁊c. Item· ꝓbat̄ hō ꝑ legē ordiat̄
ad deū ⁊ ad ꝓximū· ſꝫ nō pōt iplē legē ꝑ ꝯpōꝫ ad deū
⁊ ad ꝓximū· n̄ ꝑ caritatē ⁊ ūtutes morales· q̄ꝛ īfu
ſa cariᵗᵉ ſilr̄ īfūdut̄ ūtutes moꝲes cū hītu cariᵗᵉ ꝑ ſit
lex iplen īmeᵗᵉ· q̄ q̄dē iplecō n̄ pōt eē ſn̄ ūtubꝫ mo
ralibꝫ ¶ It̄ rō mouꝫ ⁊ ordiat uoᵗᵉ ſic̄ uoᵗᵃˢ moꝝ ap
petitū ſſītiū· ſꝫ ſi ad h̄ q̄ hītus exiſtēt ī appetitu ſſi
tiuo acq̄ſitꝰ h̄ret actū ſṗnālē ſufficēt pon̄e ſolū ha
bitū ſṗnālē ī ipā uoᵗᵉ. ēt pari rōe ad hoc q̄ uoᵗᵃˢ ha
bēt aliq̄ actū ſupn̄lē ſufficēt pon̄e hītū ſupn̄leꝫ
ī ipō intēᵘ nullo poīto ſṗnāli hītu ī ipā uoᵗᵉ. ſꝫ ꝯ̄ⁿˢ m
ſlm· g̊ ⁊c. ¶ It̄ hītus moꝲ ꝑ ſe ſert̄ ī boᵐ ita q̄ dī
dꝛ ⁊ diſtiguit̄ ꝑ diōꝫ boī· bonū aūt pō diīdī ī bonū q̄
ē finis. ⁊ ī bonū q̄ ē ad finē· ſilr̄ utruꝫ bonū diīdꝛ q̄ꝛ
bonū q̄ ē finis q̄dā ē n̄le ⁊ q̄dā ſṗnāle· g̊ cū ꝑōa
mꝰ vnā ūtutē īfuſā rᵒ finiſ ſṗnālis· puta caritēꝫ
⁊ aᵃ ūtutē ſui hītū rᵒ finis n̄lis· puta amorē n̄alē
tc̄ eadē rōe oꝫ pon̄e ut uꝰ hītū moꝲē acq̄ſitū rᵒ boī n̄
lis q̄ ē ad finē· ⁊ aliū hītū moꝲē īfuſū rᵒ boī ſṗnālis
q̄d ē ad finē· ex quo hītꝰ moꝲ ē ꝑ ſe rᵒ boni oꝫ pon̄e
aliū ⁊ aliū hītū· ſic̄ bonū n̄le ⁊ ſṗnāle· ſꝫ aᵈ ⁊ aᵈ ¶ It̄
ad h̄ q̄ aᶜᵃ pō eliciat actū mitorᵐ ſi hēat ad retarda
tiuū oꝫ pon̄e ad īclinaᵗ ad talē actū facilitēᵉ ad ipſū ⁊
actū· ſꝫ n̄c ē ſic q̄ ſuſtine mortē ꝑ deū ē maxᵉ mito
riū ad q̄d hō h̄t retardatiū· q̄ꝛ n̄ īclinat ad ꝯ̄riū· q̄re
oꝫ q̄ ſit actus ūtutis fortiⁿⁱˢ. ſꝫ n̄ pōt eē ūtutis fortiⁿⁱˢ
acq̄ſite· q̄ hītus n̄ lis acq̄ſitus ꝑ modꝰ n̄c īclinat ꝑmo
dū n̄ē· n̄ aᵗ īclinat ad hoc q̄ hō refugiat mortē· q̄re
oꝫ q̄ ſit actꝰ fortiⁿⁱˢ īfuſe· g̊ ꝑ fortiⁿᵉ acq̄ſitā oꝫ pon̄e ·pō
īfuſā ¶ ꝯ̉· 1· thop· dꝛ q̄ ſi vnū oppoᵗᵘᵐ dꝛ mltipꝰ ⁊ re
liquū dicēt mltipꝰ. ſꝫ ſolū ē una ītēpātia q̄ omeꝫ tem
pātiā excludit· q̄ ēt ſolū vna tēpātia ¶ It̄ ipōlᵉ ē q̄
hō h̄at vnā ūtutē paſſiuā ut iuſtitiā a diuers̄ ſtimitē prat
ꝯ̉ ꝑ rōne ipōlᵉ ē q̄ hūt vnā ūtutē acq̄ſitā a ſimat
iſtā ſtatē· ¶ It̄ ſi ūtus īfuſa delēt pōi aut h̄ eēt ꝑ ſbaꝫ
actꝰ aut ꝑ facilitēᵉ actus· nō ꝑ ſbaꝫ actꝰ q̄ꝛ ſba actꝰ eli
cit̄ ab ipā pō ſn̄ hītu aliq̄· n̄c ꝑ facilitatē actꝰ q̄ꝛ ipā
pō ꝑ ſreq̄ntes opatōes pt̄ ꝯ̉ acq̄re facilitatē circa
actū ſui ad unū facilr̄ ⁊ ꝓ̄pte eliciat actū· q̄ ⁊c.
¶ Dꝛ q̄ cū hō ordiet̄ ad duplicē btitudinē· ſ· n̄lē ⁊ ſu ⁱ duplicē finē
ꝑn̄lē· ⁊ finiſ n̄ ſit q̄cuꝫ ſꝫ opō elicita oꝫ pon̄e dupᶜᵉ
ūtutē· ſic pōint duplicē finē ⁊ dupᶜᵉ btitudineꝫ·
ulīꝰ q̄ꝛ finiſ ſupn̄alis ī quo ꝯſiſtit btīdo ſupnalis
ē ſīd ipīꝰ hōiſ cogſcētiſ ⁊ ſinis n̄ moꝝ cogſcēte n̄ pre
cogītur· iō dꝫ pon̄e ī ipō hōie vnū hītū ſṗnālē ꝑ q̄
poſſit h̄ie cogīcōeꝫ ſn̄ lē· h̄ at hītus fides ē· ⁊ tūc ulr̄
poſtq̄ hō h̄t cogīcōꝫ finis ſṗnālis· uult q̄ n̄ pōt ipſuꝫ ⁱ uideo
attigē ex n̄ ꝓ̄pa n̄ aliuū aduiuet̄· ēt h̄t vnā ꝯfidētiā
attigendi ipȝ adiutō diō· h̄ aūt ꝯfidētia ē ꝑ ūtutē ſpei
ſilr̄ cū hītu fidei ⁊ q̄ꝛ talis ꝯfidētia nō ſuffic̄ cū cogn̄i

ratione fidei supernali. quia finis non movet nisi cognitus et non movet nisi ut desideratum et amatum. ideo oportet ponere unum habitum amativum spiritualem. hic autem est habitus caritatis. quare oportet ponere habitum caritatis et sic omnino est necessitas ponendi tres virtutes theologicas. videtur autem istas virtutes theologicas distinguere quod non videtur necessarium quod oporteat ponere dona alia infusa a virtutibus theologicis quia sine talibus donis posset homo obtinere vitam eternam. ita quod non videtur quod dona requirantur propter necessitatem salutis. immo quod sola caritas que dividit inter filios regni et filios perditionis secundum augustinum sufficiat cum fide et spe ad obtinendam vitam eternam. Si autem dicto sit quod oporteat ponere alia dona hec ratio quia sicut ad motum duplex active sic modo duplex passive. modo autem homo passive a ratione dictante et a deo inspirante sive instigante. quia sicut non obstante quod ponuntur principia naturalia ad hoc quod homo moveatur bene a ratione recta secundum quod debet moveri oportet similiter ponere aliquos habitus additos acquisitos. sic non obstante quod ponantur principia spiritualia videlicet ipse tres virtutes theologice ad hoc quod homo bene moveatur a deo sive a spiritu sancto oportet ponere aliquos habitus spirituales preter habitus virtutum theologicarum. hec autem videtur esse intentio augustini. gregorii. in moralibus quare scilicet ponantur dona ut videlicet per ipsa reddatur homo bene mobilis a deo. ratio autem finis naturalis in quo consistit bonum nostrum cum talis bonum sit duplex speculativum scilicet et practicum sive politicum oportet ponere virtutes intellectuales speculativas propter bonum nostrum speculativum et virtutes morales propter bonum nostrum practicum sive politicum. ¶ Secundum hoc ergo propter quod omnino est necessitas ponendi virtutes supernaturales theologicas ratione finis supernaturalis descendendo ad propositam questionem dicendum quod sicut secundum rem de sompno et vigilia scientia per acquisitionem et scientia infusa differunt specie. sic dicunt quod virtus moralis infusa et virtus moralis acquisita differunt specie. et tunc ulterius. si virtus moralis acquisita et infusa differant specie. possibile est quod simul insint eidem cum sit alterius et alterius rationis et ad quod una ordinatur alia non ordinetur et una det potentie perfectionem similem quam non det alia. Ex quo autem differant specie et quod oportet ponere videtur hic ipsum ostenditur ex parte finis primo. secundo ex parte obiecti. tertio ex parte actus. quarto ex parte modi circa actum. ¶ Ex parte autem finis secundum philosophum in ethicorum c. 13 et 2 physicorum c. ultimo. Sic se habet finis in practicis sicut principium in speculabilibus. sed nunc est sic quod ubi sunt alia et alia principia secundum speciem ibi conclusiones erunt alie et alie secundum speciem. ergo pari ratione ubi alius et alius finis secundum speciem ibi alia et alia virtus secundum speciem. sed nunc est sic quod finis temperantie acquisite sive abstinentie est ut habeatur valitudo corporis ne impediatur ratio recta. finis vero temperantie infuse ut corpus maceretur et totaliter subdatur spiritui et sic deo. et hic est finis alius et alius secundum speciem. quare et cetera. quere rationem in prima secunde thome q. 63. ¶ Item obiectum virtutis moralis est bonum acceptum et diffinitum per rationem. sed bonum quod est obiectum virtutis moralis infuse diffinitum est per rationem supernalem. ... differunt specie. quare et cetera. et hanc secundum rationem quere in predicta parte secunde thome in eadem questione quo prius. ¶ Item quicumque actus elicitur ab aliqua potentia in eadem potentia oportet ponere principium elicitivum actus talis. sed nunc est sic quod actus aliquis potentie inferioris est meritorius et supernalis. quare in eadem potentia oportet ponere habitum spiritualem et non solum in voluntate. ¶ Item virtutes morales habent duplicem comparationem. unam scilicet ad finem et aliam comparationem ad actum. per comparationem ad finem distinguuntur sic. quia per aliud virtutis moralis est alius finis quam sit alterius. et in virtutibus theologicis est alius finis a fine virtutis moralis. sed per comparationem ad actum distinguuntur per diversum modum actus. quia cum virtutes morales acquisite tendant in obiecta sua modo naturali et humano. virtutes autem morales infuse modo spirituali et supra humano. ideo virtus moralis acquisita et virtus moralis infusa differunt specie. ¶ Item si cum temperantia acquisita non oportet aliam ponere infusam temperantiam spiritualem propter hoc quod talis temperantia acquisita per caritatem posset habere actum spiritualem. et pari ratione potest dici quod cum habitu scientie acquisito in ipsa potentia intellectiva non oportet ponere aliquem alium habitum spiritualem. quia talis habitus scientie acquisite potest habere actum spiritualem per caritatem existentem in voluntate. hoc est falsum. quare et cetera. ¶ Item voluntas non est minoris potentie immo maioris respectu actus proprii eliciti quam respectu actus imperati. sed nunc est sic quod non obstante tali maioritate ipsa voluntas non potest habere aliquem actum spiritualem nisi simul cum amore illo sive habitu amoris naturalis habeat habitum amoris spiritualis. quare eadem ratione multo fortius respectu actus imperati. sed nunc est sic quod non obstante tali maioritate ipsa voluntas non potest habere aliquem actum spiritualem. quod ipsa potentia inferior non potest habere aliquem actum imperatum spiritualem nisi simul cum habitu morali acquisito habeat habitum moralem infusum spiritualem. ¶ Contra opinionem autem sic. video quod potentia intellectiva habens aliquem actum nulla circumstantia facta specialiter ipse ex assistentia caritatis potest habere actum meritorium qui prius non fuit meritorius nisi propter caritatem. exemplum de actu credendi elicito ab habitu fidei informis et formato. quare similiter poterit esse quod eadem temperantia habeat actum meritorium ex assistentia caritatis quamvis secundum se non est meritorius nisi cum caritate. ¶ Item sicut fuit dictum in prima deductione non est ponere nisi duplicem finem scilicet spiritualem ratione cuius sufficiunt virtutes theologice et finem naturalem ratione cuius sufficiunt virtutes morales acquisite. quare cum non sit nisi duplex finis et per eam sufficiant virtutes sufficienter ... non debent poni. ¶ Sed nunc est hic una difficultas utrum per imperium voluntatis voluntas aliquem actum inferioris potentie ex quo ipso actus ille reddatur meritorius impressio aliqua fiat ab ipsa voluntate in inferiori potentia. ¶ Ad quod dicunt aliqui quod sic. secundum eos in tantum dicitur caritas forma virtutum omnium inquantum ex imperio voluntatis que est actus virtus motiva movens omnes alias potest fieri quedam impressiones in aliis habitibus virtutum. que impressiones sunt quedam formalitates virtutum. et non dicitur caritas forma virtutum hoc modo scilicet quod caritas forma sit intrinseca. sed solum propter talem impressionem. eodem modo volunt ipsi dicere in proposito quod ex imperio caritatis forte caritate fiunt quedam impressiones in ipsis habitibus moralibus acquisitis se habentes ad ipsos ut quedam formalitates per quas quidem impressiones postmodum possunt habere stante caritate in voluntate et modo tales actus meritorios et spirituales. Sed hoc ergo ad primum argumentum positionis dicendum quod est finis intrinsecus et finis extrinsecus. modo propositio assumpta habet veritatem de fine intrinseco et non de extrinseco. exemplum finis temperantie intrinsecus est valitudo corporis ne impediatur rectitudo rationis. finis extrinsecus potest esse ut non inferatur nocumentum proximo. quicumque finis est extrinsecus circa predicamentum similiter potest esse alius finis extrinsecus scilicet esse temperatum ut non fiat aliqua lesio in bono ut observetur bonum rei publice quod quidem est finis intrinsecus virtutis iustitie legalis. Eadem ergo temperantia existens potest habere diversos fines extrinsecos. propter hoc ad propositum dico quod finis temperantie intrinsecus est solum unus. licet extrinseci possint esse diversi. et ideo temperantia est solum una. et eodem modo dico de qualibet alia virtute morali. ¶ Ad secundum dicendum quod obiectum temperantie vel cuiuscumque alterius virtutis moralis est bonum diffinitum per rationem naturalem. Quod vero tale bonum existens sic ordinetur et habeat aliquam aliam comparationem seu ordinationem annexam. hoc non tollit quin sit idem obiectum. ¶ Ad 3 dicendum quod actum aliquem esse spiritualem potest esse dupliciter uno modo secundum substantiam et hoc modo habet veritatem propositio assumpta. Alio modo potest esse supernalis ordinative et principaliter et sic non habet veritatem. immo sufficit quod solum ordinetur ille actus potentie inferioris a potentia superiori informata

habitu spirituali ad hoc quod dicatur esse actus spiritualis ordinative et principaliter. ¶ Vel aliter dicendum potest quod sufficit ipsa impressio facta ex imperio voluntatis ad hoc quod sit spiritualis. ¶ Ad 4 dicendum quod diversitas modi intrinseca bene distinguit virtutes morales. sed diversitas extrinseca non variat nec distinguit. in proposito autem est solum diversitas extrinseca sicut iam tactum est. ¶ Ad 4 dicendum quod non concludit quin possit poni donum aliquod spirituale intellectuale cum habitu scientie acquisito. quia donum et virtus non sunt eiusdem rationis. sed forte concludit quod non potest poni alius habitus scientificus in quantum qui sit virtus. et ideo non est cura si donum intellectuale potest esse simul cum scientia acquisita que non est eiusdem rationis. ex propter hoc temperantia acquisita et infusa que sunt eiusdem rationis possunt esse simul. ¶ Vel aliter dicendum quod non est simile. quia idem est obiectum caritatis et virtutum moralium. scilicet ipsum bonum. non est autem idem obiectum habitus scientifici et caritatis. quia obiectum scientie est verum. obiectum caritatis est bonum. ergo non est argumentum quod si virtutes morales possunt tendere in bonum spirituale per capacitatem et habere actum meritorium quod propter hoc scientia acquisita possit attingere consequenter verum spirituale ex assistentia caritatis. et quare hoc. certe non propter aliud nisi quia caritas non attingit ipsum deum sub ratione veri. sed solum sub ratione boni. ¶ Ad 5 dicendum quod non est simile quia ultra voluntatem non est aliqua superior potentia per cuius directionem et ordinationem possit ipsa voluntas cum habitu supernali existente in ea habere actum spiritualem sicut ulterius inferiores potentie. scilicet ipsum appetitum sensitivum est ipsa voluntas per cuius directionem potest habere actum spiritualem. et quia in eo ideo voluntas non potest habere actum amandi spiritualem nisi ponatur in ipsa habitus caritatis. ¶ Ad melius autem intelligendum quod pertractum est sciendum quod sicut videmus quod calor secundum se potest habere actum infra speciem vel actum proprium secundum suam speciem et in virtute alicuius alterius. puta forme substantialis potest habere actum supra speciem. sic videmus quod temperantia acquisita non potest habere nisi actum proprium secundum suam propriam speciem. in qua tamen potentia in qua est talis temperantia modo per imperium voluntatis caritate informate. in virtute eius potest habere actum spiritualem et meritorium. unde propter hoc oportet ponere aliam temperantiam infusam alterius rationis. sed sufficit talis impressio facta a voluntate movente caritative in ipsa potentia inferiori in qua ponuntur habitus morales. ¶ Sed contra istum modum ponendi. scilicet quantum ad talem impressionem arguitur sic. Si esset verum quod per tale imperium voluntatis informate caritate fieret impressio spiritualis in ipsa potentia inferiori cum voluntas ipsa moveatur modo caritativo. sequeretur quod non possent esse aliqui actus de novo eliciti morales per directionem prudentie dirigentis. quia per talem directionem semper fieret in ipsa potentia ad cuius actum dirigit prudentia ipsa nova impressio. quod tamen non videtur esse verum ex parte voluntatis. scilicet quod per imperium eius fiat talis impressio in inferiori potentia. ¶ Videtur quod illud autem deficit in ... Contra nunc hoc arguitur non intelligit virtutum moralium generationem. nam sicut hoc videtur esse generaliter verum quod quicquid ad se habet ut movens et aliud ut motum quod movens faciat aliquam impressionem in moto. cum ergo voluntas se habeat ut movens respectu aliarum potentiarum ipsas inducendo eas ad actus suos per imperium eius potest aliquam impressionem in eis et facere talem impressionem quam ponimus. hic est quod magister dicit ponentes virtutes morales in voluntate quod per motiones et imperium voluntatis fiunt quedam impressiones in ipso appetitu sensitivo ut per tales impressiones quasi sint habitus quidam faciliter ipse appetitus sensitivus promptius faciliter obediat voluntati in eliciendo actum imperatum. potentia autem directiva ex hoc quod dirigit non habet quod imprimat et hinc est quod non est simile de impressione voluntatis moventis ut efficientis et de directione prudentie non moventis principaliter. prudentia enim ex ratione sua sibi non habet quod imprimat et moveat certas potentias. sicut habet caritas existens in voluntate que est potens movere omnes alias. ¶ 2. Et deficit in hoc autem quia si ita sit quod per talem di-rectionem fieret impressio in potentia inferiori. non tamen oportet quod semper fieret de novo impressio quamvis esset de novo aliquis actus. propter quod cum impressio esset perfecta. sic nec actus aliquis imprimunt in potentia cum habitus quis acquiritur per actus et perficitur ... non obstante quod tales habitus acquirentur sive generentur per ipsas motiones actuum. ¶ Et deficit quia quando ita est quod potentia ... habitus habet omnem modum tendendi in obiectum non oportet in potentia tali aliquam aliam impressionem per habitum. et quia potentia inferior habet omnem modum tendendi in obiectum suum sine aliqua impressione facta in ipsa per directionem prudentie per eo quod non fert in obiectum suum nisi modo naturali et per directionem et non habet omnem modum tendendi. ipsa potentia informata alia virtute morali sine impressione a voluntate movente caritative per eo quod secundum se non modo nisi modo naturali et per modum per talem motionem et imperium voluntatis modo modo spirituali. ¶ Et hic est quod ex parte ista oportet ponere impressionem cum voluntate in caritative movente non ex alia parte cum prudentia dirigat modo illo directionis. ¶ Ad primum autem dicendum quod legem adimplere est duobus modis. scilicet ita quod sufficit ad salutem et in ... sic habent virtutes morales. est duobus modis scilicet vel in virtute vel secundum actum. secundum hoc ergo dico quod qui habet unam legem possit adimplere primo modo quantum scilicet sufficit ad salutem quod habet virtutes morales in virtute nam fides spes caritas sufficit ad salutem. Quo vero habet unum possit legem adimplere modo excellenti virtutes morales secundum actum et actualiter. et cum dicitur ... quod qui habet caritatem potest legem implere. dicendum quod habet veritatem primo modo loquendo de adimpletione. ¶ Ad 2 dicendum quod non est simile. quia virtus motiva est virtus impressiva. virtus vero intellectiva non est impressiva. sed directiva. quia non est proprie motiva. et ideo si ita sit quod voluntas possit impressionem facere in potentia inferiori movente qua ipsa potentia inferior possit habere actum spiritualem. ipsa tamen ratio non potest hoc facere in voluntate cum ratio sit solum directiva ut dictum est. ¶ Vel aliter sic quod si ita sit quod existente habitu spirituali in intellectu voluntas possit habere actum spiritualem sicut hoc quod potentia duos habitus spirituales in voluntate non tamen potest ex hoc habere actum meritorium per eo quod nullus habitus intellectualis existens in intellectu est meritorius sive radix merendi. sed solum habitus caritatis existens in voluntate. meritum enim et premium attenditur penes voluntatem secundum omnes sanctos. ¶ Ad 3 dicendum quod est flagitiosus. non enim se est ad bonum spirituale ut finem. ergo est obiectum actus virtutis moralis cardinalis. nam idem penitus est obiectum virtutis cardinalis acquisite et virtutis cardinalis infuse. sicut de penitus est obiectum virtutis visive que est per generationem et que est per creationem. obiectum autem virtutis cardinalis acquisite est bonum naturale. et ideo non sequitur quod est talis boni spiritualis debeat esse alia virtus moralis sed bene forte sequitur quod esset alia virtus quam cardinalis virtus. ¶ Ad 4 dicendum postquam quod et si ita sit quod virtus fortitudinis acquisite non possit habere talem actum meritorium qui est sustinere mortem propter deum cum sit actus spiritualis. bene tamen potest habere talem actum cum tali impressione facta a voluntate movente modo caritativo cum talis impressio sit spiritualis. sicut dictum est. quia est a potentia constituta in esse supernali per habitum caritatis.

Queritur utrum ad hoc quod fides sit in intellectu oporteat ponere unum habitum correspondentem a parte voluntatis qui semper stet in voluntate quamdiu homo est in peccato mortali sicut manet fides. Et quod sic arguitur secundum augustinum de verbis domini. cetera potest homo nolens. credere autem non potest nisi volens. Ex hoc sic si illam actionem voluntatis ad actum credendi se habet ut agens principale ... Si ergo a parte ... scilicet intellectus oportet ponere habitum multo fortius hoc oportet ponere a parte voluntatis. ¶ Item secundum augustinum de predestinatione sanctorum. credere est voluntatis preparate ... hoc est misericordie. hoc ex dictis videtur. ergo secundum augustinum credere est ... a voluntate preparata in bonum misericordie. sed bonum misericordie dicitur aliquis habitus infusus. quare et cetera. ¶ Item sicut se habet intellectus

ipsorum in via ad voluntatem ipsorum in via. sic se habet intellectus ipsorum in
patria ad voluntatem ipsorum in patria. sed non potest esse aliquis profectus in intellectu in
patria nisi sit habitus profectus in voluntate. ergo eadem ratione non esse habitus (pt)
ipsorum in intellectu in via cum est fides informis sine aliquo habitu sal
tem ipsorum a parte voluntatis. ¶ Item habitus se habet ad habitum sicut obiectum ad
obiectum et actus ad actum. sed nunc est sic quod obiectum fidei sive intellectus
precedit naturaliter obiectum voluntatis. quare habitus intellectus precedit naturaliter habitum voluntatis. (et actum)
sed si precedit naturaliter per se tunc potest esse in intellectu absque hoc quod sit aliquis
habitus in voluntate. quod concedo. ¶ Item fides est principale fundamentum totius spiritualis
edificii secundum glossam ad hebreos xi. sed fundamentum precedit et potest esse sine
aliis licet alia non sine ipso. quod concedo. ¶ Item oculus corporalis puta
cati potest aliquid videre a propinquo lumine intrinseco et cum nichilominus sine lumine
extrinseco quedam a remotis lumine extrinseco. sed nunc est sic quod ad hoc
quod caritas bene se dirigat in lumine uniendo et ambulando non indiget
nisi lumine vel extrinseco in uniendo remota vel intrinseco ad hoc quod
videat propinqua. nec oportet quod sit ad aliud in umbris aliis propter talem ac
tum. quod sicut ... cum intellectus videat quedam a propinquo lumine na
turali et quedam a remotis lumine infuso lumine scilicet fidei non oportebit
ad hoc quod videat hoc vel illa ponere aliquem habitum in voluntate. ¶ Hic
primo ponitur una opinio que duo dicit quorum unum est quod oportet ponere habi
tum aliquem a parte voluntatis. aliud vero quod dicit est quod sit iste habitus. ¶ Primum
sic probant. nam quia obiectum fidei est obiectum supernaturale et ergo finis ac
tus supernaturalis. nec ad hoc potest attingere potentia ex propriis naturalibus.
¶ Ideo ad hoc quod potentia intellectiva conformetur tali obiecto supernatura
li ut possit elicere actum credendi qui est actus supernaturalis oportet po
nere habitum in intellectu. ergo pari ratione cum actus credendi elicitur per im
perium voluntatis secundum omnes et actus iste imperandi sit supernaturalis pro eo quod
tendit super obiectum supernaturale oportebit ponere in ipsa voluntate aliquem
habitum supernaturalem ad hoc quod talem actum credendi supernaturalem imperet et
ut conveniente habeat ad tale obiectum. ¶ Item si credibilitas de sua
ratione includit consensum. omnis autem consensus vel est ex evidentia obiecti vel
per imperium voluntatis. In proposito autem non potest esse iste consensus qui est ex evidentia
obiecti quia ipsa credibilia non habent per se evidentiam. aliter non essent credibilia.
ergo oportet quod sit iste consensus qui est per imperium voluntatis et aliquis voluntatis est (credulitas)
primum tale quod ipse consensus voluntatis interest essentialiter et ratione. Et tunc arguitur
sicut prius talis consensus voluntatis in credendo est supernaturalis actus. quare oportet
ponere in voluntate aliquem habitum supernaturalem. ¶ Quis vero sit iste habitus.
quidam est secunda. dicunt aliqui quod nec est caritas nec gratia nec ad pertinens
sunt intrans esse gratie vel caritatis. immo quod est unus habitus non gra
tum faciens sed gratis datus qui potest stare et cum caritate et cum pec
cato mortali et potest esse informis sicut fides. ¶ Alii dicunt quod op
positum huius scilicet quod est ad intrans esse caritatis et tamen quoniam dicitur dicitur ca
ritas simpliciter sed caritas secundum quid. ad hoc manuducunt per exemplum tale
dicentes nam quoniam habeo tantum unum angulum non habeo triangulum. sed ad de
terminandum triangulo et cum habeo duos angulos habeo plus de triangulo. sed non habe
am triangulum. sed cum habeo tres angulos habeo simpliciter triangulum. sic autem
caritas sit unus amor quo diligo deum diligendum cum diligo
unum diligibile habeo aliquid de caritate et cum diligo omnia habeo caritatem
simpliciter. sed tunc postmodum si de omnibus diligere unum diligibile quod
plus diligo puta deum non habeo caritatem simpliciter. tamen habeo caritatem
secundum quid. quod etiam convenit cum peccato mortali. ¶ Ad exemplum ponunt de cre
dulitate ad hoc ut cum quis credit unum articulum solum non habet fi
dem. sed sic congregat quod postmodum credat omnes articulos et ex hoc non
perdit secundum primam credibilitatem de uno articulo immo adhuc postmodum

potest habere illam eandem. et ita quod ista credulitas sit pars illius credulitatis
fidei postmodum infuse. et ergo potest contingere quod discedat aliquis propter hu
ius fidem omnes articulos preter unum ita quod illum solum credat non habendo fidem (preter)
que est habitus infusus. quare eodem modo potest esse de caritate. applicando sic
patet. ¶ Ista opinio reputatur satis probabilis. patet hoc quod dicit quod iste habitus in voluntate (pt)
est habitus caritatis secundum quid qui potest instare cum peccato mortali. Et quia
hoc cetera non habeo aliam causam nisi illam quia quando ad per se repugnat ali
cui si destruit unam partem alterius totum potest destruere. exemplum de ca
liditate que per se repugnat frigiditati et si destruit partem frigiditatis
potest destruere totum. quare cum peccatum mortale per se repugnet caritati
si destruit unam partem destruere potest totam caritatem et per consequens se
quitur vel saltem esse caritatis possit manere cum peccato mortali. ¶ Alia
opinio est que distinguit quod ipsa fides potest comparari ad causam effectivam et
ad potentiam subiectivam in qua habet esse sicut in subiecto. Si primo modo comparetur distin
guitur ulterius. quia aut comparatur ad causam effectivam quantum ad statum infusio
nis vel quantum ad continuationem sequitur. Si primo modo sic dico quod fi
des non potest esse in intellectu nisi pariter infundatur caritas in voluntate quia
hoc certe est quia deus non infundit aliter fidem nisi tollit sequitur
ad eum. cum autem quis se convertit ad deum tollit et accepit deo et
deus infundit gratiam acceptam que est gratia sive caritas. ¶ Si fides
comparetur ad causam efficientem secundo modo scilicet quod est causa continuans et conser
vans fidem. sic dico quod fides potest bene esse in intellectu et continuari absque
eo quod sit caritatis habitus in voluntate. Si autem fides comparetur ad
potentiam in qua est hoc potest esse dupliciter. vel per primo instanti infusionis et
non potest esse in intellectu nisi caritas infundatur in voluntate. ¶ Secundo hoc dicitur vel pro est pro
tempore continuationis et hoc dupliciter. vel per comparationem ad actum ipsam quia vel
per comparationem ad actum credendi perfectam ultimate vel per comparationem ad actum
ipsam quia vel per comparationem ad actum ipsam vel per comparationem ad
actum credendi perfectam ultimate vel per comparationem ad actum ipsam sim
pliciter perfectam tamen in suo genere. Si primo modo sic non potest esse fides
in intellectu nisi caritas sit in voluntate. quia perfectio ultima actus credendi
est quod sit meritorius. meritum autem non potest esse sine caritate. Si secundo modo
bene potest habere actum credendi habere perfectam in suo genere. licet non perfecte
simpliciter sine hoc quod aliquis habitus sit in voluntate. et quia hoc non est alia ratio nisi quia
omnis habitus habet determinare potentiam ad actum suum sine omni alio deter
minante. quare cum fides sit habitus determinabit ipsam intellectum ad
actum credendi per se et secundum se. ¶ Sed contra hoc arguitur ad alterius potius
dicendo primo in terminando assumptum. nam video quod aliquis potest habere
actum credendi supernaturalem ex sola consuetudine. nec oportet quod per ipsam con
naturetur per habitum fidei infusum. nam si aliquis puer esset nutritus in
ter homines fideles et deus non infunderet sibi habitum fidei adhuc haberet ac
tum credendi sicut possibile est credere aliquem articulum ex sola consuetudine.
¶ Hoc etiam patet de aliquo heretico qui credit aliquem unum articulum et discre
dit omnes alios quoniam secundum omnes non habet habitum fidei. quare eodem modo potest
esse a parte voluntatis quod non obstante quod habeat actum imperandi qui est actus
supernaturalis non oportet propter hoc ponere habitum aliquem supernaturalem immo videtur
quod sit multa habitus scientia sicut in intellectu et voluntate imperare illi habi (pt)
tui vel illi ut eliciat actum suum hoc quod potest aliquis habitus a parte
voluntatis propter tale imperium. nullus enim philosophus hoc posuit. immo solum suf
ficit simpliciter motio et volitio voluntatis. sic potest esse ex parte ista de
fide quod ad hoc quod eliciat actum credendi sufficit simpliciter motio sive
volitio. ¶ Aliter dicitur quod potentia dicitur habere comparationem ad actum uno modo sicut potentia
elicitiva. alio modo sicut potentia imperativa et directiva. sic autem video
quod in illa comparatione secundum quam comparatur potentia ad actum ut elicitiva si sit

diversi actus differentes specie oportet quod sic habitus differentes specie in
eadem potentia. ¶ Exemplum quia fortiter agere et temperate agere sunt actus elicitivi
a potentia alia differentes specie. ideo in ipsa potentia elicitive tales actus dif
ferentes specie sunt habitus differentes specie. secundum autem illam comparationem
secundum quam comparatur ut imperativa vel directiva non oportet quod si sint diversi ac
tus differentes specie imperati diversi quod propter hoc habitus diversi vel
imperans diversi secundum speciem. immo solum unus sufficit. exemplum de caritate
que secundum se est una et imperat omnes actus virtutum. et de prudentia
que dirigit in omnibus actibus virtutum moralium. sic potest esse quod licet
non possit esse aliquis actus supernaturalis elicitus ab aliqua potentia nisi in ipsa potentia
sit habitus supernaturalis. bene tamen potest esse actus imperatus supernaturalis absque
hoc quod in potentia imperante sit habitus supernaturalis et absque hoc quod ipsum sit ac
tus supernaturalis. ¶ Ad 2 dicendum quod assumptum est falsum. nam non omnis con
sensus est ex evidentia obiecti vel ex imperio voluntatis immo consensus potest
esse per habitum consequentem potentiam ipsi obiecto et per consequens faciente ipsam potentiam
consentire obiecto. unde evidens signum ad hoc est quod quanto quis habet
maiorem habitum perficientem ipsam potentiam commitentem obiecto et facientem eam
ipso quasi quodam unitam. tanto magis consentit. et quanto minus habet de ha
bitu tanto minus consentit. ¶ Ad primum principale dicendum quod est falsa consequentia
in modo arguendi. nam non sequitur requiritur voluntas ad actum creden
di. ergo requiritur voluntas cum habitu. immo dico quod sufficit simpliciter
volitio. vel saltem requiritur quod si voluntas non velit hoc actualiter
quod non habeat actum oppositum. ¶ Ad secundum dicendum quod quidam habent intelligi quantum
ad statum ipsius fidei et non quantum ad continuationem. multa enim requiruntur
ad statum alicuius rei que non requiruntur ad eius continuationem in esse. ¶ Vel dicendum
quod hoc dicitur per tanto quia voluntas non potest velle non cognitum. ideo deus
infundendo solum fidem ipsi intellectui dicitur quodammodo ipsam voluntatem
preparare. ¶ Ad 3 dicendum quod non est simile quia habitus glorie a parte intellectus
in patria non potest esse informis. ideo non potest esse sine caritate. habitus autem
fidei potest esse informis in via. nec tenet ista. propterea aliter si teneret
tamen possemus arguere quod sicut in patria habitus iste non potest esse sine
caritate sic non habitus fidei in via possit esse sine caritate quod nimis falsum.

(Questio 8) ¶ Queritur utrum baptizati a iohanne debuerunt rebap (?) e-
tizari baptismo christi. quod non videtur. non plus fit in accedente
ficte ad baptismum christi quam in accedente devote ad baptismum iohannis.
immo minus. sed baptizatus baptismo christi ficte non debet rebaptizari. quare
non baptizatus baptismo iohannis. ¶ Item quando aliquid est vere factum in aliquo sacra
mento non debet reiterari. immo si aliquid est dimissum debet suppleri. sicut patet
in sacro ordine. Sed in ablutione baptismali quam fecit iohannes fuit
vere factum quare non debet iterari. ergo per consequens non baptizati baptismo iohan
nis tamen debuerunt rebaptizari baptismo christi. ¶ Item baptismus
iohannis fuit per comparationem ad baptismum christi sicut quedam preparatio ad in
medianam. sed nunc est sic quod ex appositione preparationis non oportet sub
trahi appositionem mediane. ideo magis ponitur quod etc. ¶ Item baptismus iohannis
non conferebat gratiam ex opere operato. sicut dicit glossa super 1. Jo. e
go baptizo etc. ubi sic dicitur. ego quidem corpora abluo sed culpam non
deleo sive remitto. sed baptismus christi confert gratiam ex opere opera
to. quare baptizati illo baptismo debent rebaptizari in baptismo christi.
¶ Hic patet opinio magistri 4 sententiarum distinctione 3. ubi dicitur sic quod omnes baptizati
baptismo iohannis qui habuerunt notitiam spiritus sancti et fidem trinitatis non debue
runt rebaptizari. Qui vero non habuerunt debuerunt rebaptizari. sed
hoc probatur per auctoritatem Jo. 2 Joel 3. Effundam de spiritu meo dicen
tis quod qui non habuerunt notitiam spiritus sancti fuerunt rebaptizati. Ex hac
arguitur magister sic. si per contrarium omnes qui non habuerunt notitiam fue

runt rebaptizandi. ergo omnes qui habuerunt notitiam non fuerunt rebaptizandi.
Sed certum est quod hoc est falsa consequentia in arte. nam non sequitur si non habuerunt no
titiam fuerunt rebaptizandi. ergo si habuerunt non fuerunt rebaptizandi. exemplum in
aliis non fuerunt sequitur. Si hoc non est ista convertibilis. non est eius diffinitio. ergo
si sit convertibilis est sua diffinitio. arguitur enim eodem modo affirmative et ne
gative. nam bene sequitur ad hoc quod aliquid sit diffinitio alicuius quod sit sibi
convertibile. et ideo si non est convertibilis non est sua diffinitio tamen quia plus
requiritur ad hoc quod possit esse diffinitio quam convertibilitas sola ideo non
sequitur affirmative hoc est convertibile. ergo est sua diffinitio. nam proprium est con
vertibile. et tamen non est diffinitio. eodem modo est in proposito quia plus requiritur
ad hoc quod aliquis non debeat rebaptizari quam sola notitia trinitatis scilicet in
pressio caracteris quod non faciebat baptismus iohannis. ideo etc.
¶ Alia opinio est quod fuerunt rebaptizandi. sicut dicit augustinus super Jo. quaestio 4. Et quia
hoc certe quia baptismus christi omnes obligantur generaliter secundum sententiam salvato
ris. Jo. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto etc. quare propter obli
gationem generalem omnes fuerunt ex aqua et spiritu sancto etc. quare propter obligationem
generalem omnes fuerunt rebaptizandi. ¶ Alia ratio est ad hoc quia baptis
mus imprimit caracterem qui est fundamentum omnium sacramentorum aliorum et dis
positio ad susceptionem omnium aliorum et ad executionem omnium actuum
sacramentalium. et ideo qui sic dispositione caruerunt fuerunt rebaptizandi. ¶ 3a
potest ratio talis quia ad hoc quod baptismus sit verus debet habere unum mi
nistrum conferentem et unum tempus. nam si unus conferret verba et alius
baptizaret non esset baptismus. ergo si aliquis proferret alia verba postmodum
cuius residuam partem verborum non esset baptismus. ergo si Jo.
baptizavit abluendo exterius solum et postmodum in alio tempore
apostoli contulerunt gratiam per impositionem manuum super baptizatos
a Johanne non fuit verus baptismus nec per consequens verus baptismus. quare ad hoc
quod sit verus oportet quod sit unus et tunc ulterius si non fuit verus baptismus sequitur
quod debuerunt rebaptizari. ¶ Aliter dicitur quod sic concordant scripture diffi
niendo tempora sicut concordari poterunt opiniones dictorum tempora propter quod dicitur
est de baptizatis a Johanne quod aut fuerunt baptizati a Johanne antequam
Jo. baptizavit christum aut post christum. Si ante sic dico quod
fuerunt rebaptizandi baptismo christi. et quia quando ante baptismum christi non baptizavit
Johannes sub forma debita christi quia scilicet institutum christi. nec adhuc ipsa aqua
ex contactu mundissime carnis christi acceperat virtutem regenerativam
sicut dicit beda. Si loquimur de baptizatis a Johanne postquam christus baptiza
vit postmodum sub forma debita quando scilicet christus instituit tunc quia recepe
rat aqua virtutem regenerativam. aliter oportet dicere quod christus qui fuerat
baptizatus a Johanne tamen debuit rebaptizari. si baptizati a Johanne
essent rebaptizandi postmodum baptismo christi. probabile enim est et credibile quod quando
baptizavit christum quod tunc incepit baptizare sub forma instituta
a christo scilicet in nomine patris et filii et spiritus sancti. et in sub tali forma christus bap
tizavit. et per hoc cum utroque concordari possunt ambe opiniones. ¶ Ad primum ar
gumentum dico quod plus sit in accedente ficte ad baptismum christi quam in accedente
devote ad baptismum Johannis. et quod est primum plus collatum in
baptismo christi ficto scilicet impressio caracteris et ideo non debet talis rebaptizari.
¶ Ad aliud dicendum quod quando est aliquid vere factum pertinens ad sacramentum non debet
reiterari. sed dimissum debet suppleri. modo dico in proposito quod ablutio
baptismalis quam fecit Johannes non fuit aliquid pertinens ad sacramentum baptismi
christi. et ideo debuit reiterari. etc.

¶ Queritur utrum 4ta creatura puta panis possit transsubstantiari
in divinitatem quod sic. Quia liberius mutationis esse divina per esse creature
et ex illa mutatione non sequitur aliquod malum in esse divina. sicut patet in
exemplo quod esse divina potest esse terminus volitionis et intellectionis et aliis modis non

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[margin: loco] [margin: ista] [margin: panis magis conveniat cum substantia corporis] [margin: ibi corpus Christi] [margin: quantitas ibi] [margin: super]

et per consequens circumscriptive. Item quia non comparatur ad locum per quantitatem nec circumscriptive in loco quia non comparatur ad ipsum per hoc quod habet partem extra partem quod est ratio causae. Sed corpus Christi non comparatur ad hostiam per quantitatem suam sicut supradictum est. Item impossibile est quod corpus maius sit in minori per circumscriptionem vel circumscriptive. Ergo cum corpus Christi sit maius quam hostia et sit totum in hostia, impossibile est quod circumscriptive sit ibi. Item in quaestione ista sunt quatuor declaranda, quorum primum est quod Christus non solum est in altari secundum corporalem substantiam sed secundum totalitatem. Secundum est quod quantitati hostiae non repugnat quod simul cum ea sit quantitas corporis Christi. Tertium est quod corpus Christi non sit ibi dimensive. Quartum est quod non sit ibi circumscriptive. De primo scilicet quod substantia corporea Christi est per se [?] dicitur immediate ex vi sacramenti in sacramento altaris quod patet ex utriusque [?] ... et verborum prolatorum forma. Ex primo accipitur probabilitas talis: nam postquam substantia corporea Christi quod faciat animam cum anima intellectiva vel quantitate vel dimensione, probabile est quod substantia corporis Christi in quam fuit transsubstantiata substantia panis immediatius sit sub isto sacramento quam sit anima intellectiva vel divinitas. Secundum hoc patet ex forma scilicet ex forma verborum quae habent non solum significantiam sed et efficaciam. Nam ipsa verba magis respiciunt substantiam corpoream quam faciant animam intellectivam vel quantitatem ipsius. Quare immediatius est sub sacramento substantia ipsa corporis Christi quam sit ad praesens [?]. Et quia substantia corporis Christi non habet per se existentiam cum solum substantificetur in ... ubi, ideo immediate sequitur quod propter transsubstantiationem est quod sit ibi divinitas substantificans talem naturam corpoream. Nam licet divinitas sit ubique, tamen non est ubique ut substantificat talem naturam. Et ultra quia substantia corporea Christi est substantia una vivens vita perfecta, ideo concluditur immediate quod sit ibi anima intellectiva cum per intellectivam sit vita perfecta. Et quia anima est actus corporis organici et organicum non potest esse sine quantitate, ideo concluditur immediate ex quo est anima ibi quod quantitas sit ibi. Quarto ratio potest ad probandum hoc scilicet quod sit ibi quantitas et omnia accidentia existentia in corpore Christi, quia talis est corpus gloriosum, est immortale, impassibile et indivisibile. Sed corpus Christi est gloriosum, ergo est impassibile et impermutabiliter et indivisibiliter se habens. Et si impermutabiliter se habet et indivisibiliter, impossibile est quod quantitas separetur a corpore Christi vel una pars quantitatis ab alia vel unum accidens ab eodem, puta qualitas vel aliud accidens. Nam si fieret talis separatio caderet in corpore glorioso aliqua passio, quae passio per se repugnat. Et ita patet primum scilicet quod corpus Christi est sub sacramento secundum omnes suas naturas et secundum totalitatem suam. Et secundum hoc dicunt aliqui quod hic sunt duo miracula quorum unum est magnum, propter quod scilicet fit quod per conversionem sit in altari corpus Christi, et ad maius miraculum est quod sit ibi anima intellectiva, quantitas et divinitas et cetera accidentia. Nam maius miraculum est quod sit alicubi anima per conversionem, et quia corpus Christi ibi est per conversionem panis in ipsum, anima intellectiva est ibi per conversionem alicuius in ipsam. Ideo maius miraculum est quod anima intellectiva sit in altari quam quod corpus Christi sit ibi. Istam tamen non assertionem non credo esse verum sicut dicitur, quod patet ex eodem miraculo: maius quod angelus portavit Abacuch ad lacum leonum ubi erat Daniel portavit animam. Ideo namque habeo pro regula generali quod quandoque sunt antecedens ad quod sequitur necessario consequens, eodem miraculo et non alio sit consequens quo et antecedens. Facto enim tale antecedens de necessitate fit consequens sicut est in proposito, quod facto quod hic sit corpus Christi factum est quod hic sit anima intellectiva et quantitas corporis Christi, cum tale corpus nullo modo esse possit sine illis. Et ideo uno miraculo fit utrumque. Item de secundo articulo. Sciendum quod ex 4 physicorum patet habitum quod resistentia propter quam corpus unum non potest esse simul cum alio sumitur vel sumi potest vel ex corpulentia vel ex quantitate. Cum igitur deus possit auferre talem resistentiam sicut patet in miraculo de corpore suo quod simul fuit cum corpore portarum quando intravit ianuis clausis sicut habetur Io. 20, potest per consequens facere hic et alibi quod duo corpora vel duae dimensiones sint simul et infinita secundum philosophum et consequenter ubi si duo corpora possunt esse simul et infinita possunt esse simul, et corpus maius potest esse ubi est corpus minus, et una pars potest simul esse cum parte

eiusdem corporis. Declarationes istarum conclusionum 37. 8. quaestione tractat Egidius ex hoc sic arguens: Deus potest facere quod pars quantitatis corporis Christi sit cum parte quantitatis hostiae ex quo potest auferre resistentiam sicut patet in miraculo de corpore suo. Et si potest facere quod pars quantitatis corporis Christi sit cum parte quantitatis hostiae, potest hoc in isto sacramento facere quod una pars corporis Christi sit simul cum alia parte corporis Christi et sic per consequens erit in eo una pars, alia pars sine aliqua repugnantia. Egidius 8. propositione ostendit quod simul cum dimensionibus unius partis corporis Christi possunt esse dimensiones alterius partis et ubi est una pars ibi possunt esse omnes. Item advertendum est quod ex eadem causa procedit quod duo corpora non possunt esse in eodem loco et non possunt esse simul, ex hoc scilicet quod dimensiones unius dimensionibus alterius resistunt. Quod si tollatur huiusmodi resistentia non esset dare causam quare duo corpora vel infinita simul esse non possunt. Unde Philosophus 4 c. de vacuo arguit: si duo corpora possunt esse simul in eodem loco et quaelibet plura vel infinita, ut supplet Commentator. Si igitur resistentia tollatur sequitur quod non duo vel mille possunt esse simul, et si duo possunt esse simul et multa, sequitur necessario quod ubi est minus corpus potest esse maius. Nam si duo corpora quae plus occupant de loco quam unum corpus, quia dimensiones resistunt dimensionibus, et ideo ubi est unum corpus aliud esse non potest sic sit talis resistentia, sed propter resistentiam corporum ubi est unum corpus maius esse non potest, et plus occupat de loco maius corpus quam minus quia partes magnitudinis sibi invicem resistunt, et ubi est una pars alia pars esse non potest. Quod si possit simul cum parte esse, possunt non plus occupare magnum corpus et totum corpus quam pars una. Clare igitur manifestum est quod si dimensiones dimensionibus resistant secundum quod ad plures spectant, extensum sequeretur primum scilicet quod unum corpus sit duo et quaelibet infinita, sed quod est minimum corpus possit esse maius et maximum et infinitum. Et quia ubi est una pars corporis possent esse duo et etiam omnes partes, et ultimum quod ubi existit una pars totum corpus existere possit et ubi existit pars singula posse totum corpus existere. [margin: tollatur quod unum corpus possit esse simul cum alio corpore non plus occupat ... plura corpora ... infinita quam unum solum corpus] [margin: quatuor] [margin: ubi]

Huius visis de levi patet propositum. Nam cum corpus Christi et quaelibet pars eius non sit sub speciebus hostiae modo dimensivo secundum quod dimensiones dimensionibus resistunt, quia non est ibi mediante quantitate, sicut cum dimensionibus unius partis esse potuit dimensiones alterius partis, sic igitur simul dimensionibus panis possunt esse dimensiones corporis eo quod istae dimensiones non resistunt dimensionibus illis. Sic simul cum dimensionibus unius partis corporis Christi possunt esse dimensiones alterius partis et etiam cum quibuslibet et totius corporis quia resistentia est amota. Et sic patet conclusio secunda in quaestione accepta. [margin: sed quantitas mediante substantia] Item quia ignis comparatur ad lignum calefaciendo per calorem ipsum calefacit et per calorem mediante. Sed si possit immediate coniungi ligno et comparari ad ipsum sine calore, tunc non calefaceret ipsum. Cum igitur causa resistentiae sit per quam unum corpus expellit aliud corpus dimensio quantitativa vel ipsa corpulentia, quod non est dare in proposito cum corpus suum sit gloriosum, et per consequens habeat substantialiter et non corporaliter vel dimensiones quantitativas, cum corpus Christi non comparetur ad hostiam mediante quantitate per quam habet expellere alias dimensiones, sequitur immediate quod possit esse cum dimensionibus hostiae. Panis non comparatur ad hostiam mediante quantitate; patet ex hoc quod quantitas corporis Christi in sacramento est mediante substantia et non e converso. Quare haec rationes [?] ... Igitur propositio Egidii circa tractatum [?] ... istae duae propositiones scilicet 8. et 9. sic ad probandum quod simul cum dimensionibus hostiae possunt esse dimensiones corporis Christi et cum dimensionibus unius partis corporis Christi possunt esse aliae dimensiones partis eiusdem corporis Christi. Sic patet inventio ex prima sequitur. Nam postquam probatum est quod simul cum una parte quantitatis hostiae potest esse una pars corporis Christi, et ubi est una pars corporis Christi in toto corpore est,

sequitur necessario quod totum corpus Christi sit sub parte quantitatis hostiae et per consequens sequitur quod non sit ibi modo dimensivo nec dimensive. Nam esse dimensive alicuius et maxime quantitatis est habere partem extra partem, in quo ubi est una pars non est alia pars. Item quandocumque aliquae causae sunt ordinatae ad invicem, si prima non influat in secundam, nec secunda influet in tertiam. Cum igitur istae tres causae sint ordinatae ad invicem, deus, quantitas et locale, si deus non influat in quantitatem ut quantum maneat quantum et non ut habeat esse locale, quantitas ipsa non influet ad hoc ut habeat esse locale, et per consequens nec quod ipsum quantum habeat esse dimensive, quia ex loco sequitur esse dimensive, scilicet alicubi sic esse vel secundum positionem. Igitur sequitur sic quod quantum possit manere et non habere esse locale et per consequens corpus Christi quantum sub sacramento non habet esse dimensive. Ex isto tertio sequitur quartum, scilicet cum corpus Christi non habeat in esse dimensionali et per consequens non habeat partem extra partem quantitatis ad existentiam in loco secundum quam commensuratur loco, sequitur necessario quod non sit sub ipsa hostia in sacramento circumscriptive. Item quia angelus est per eandem virtutem et substantiam in toto loco totus et totus in qualibet, non dicitur esse in loco circumscriptive. Igitur consequenter cum idem corpus sit secundum se totum in tota hostia et totum in qualibet parte hostiae, sequitur necessario quod non sit circumscriptive. Ad primum principale dicitur quod maior non est vera nisi quando id quod non excedit nec exceditur habet partem extra partem secundum quod figuratur et commensuratur loco; exemplum de anima quae nec excedit totum corpus nec exceditur et tamen non est in corpore circumscriptive. Ad 2. dicendum quod maior est vera nisi quando id quod non excedit nec exceditur habet partem extra partem secundum quod figuratur commensuratur loco; exemplum de anima quae nec excedit totum corpus nec exceditur et tamen non est in corpore circumscriptive. Ad 2um dicendum quod maior est vera quando modus ille non repugnat illi cui inest ipso praecontinens. Quando autem repugnat non est verum; exemplum corpus modo per se et anima intellectiva modo praecontinens. Sed tamen non oportet quod sicut corpus modo quod sit secundum partem et partem suam modo in aliquo uno aliud et aliud, quod sic modo anima secundum partem et partem sui, quia talis modus repugnat animae cum non habeat partem et partem. Eodem modo est in proposito: non sequitur si circumscriptive sit hostia in loco et per se quod corpus Christi circumscriptive et praecontinens sit in loco, quia talis modus existendi repugnat corpori Christi sub sacramento. Ad 3. dicendum quod si intelligatur quod quantitas formaliter sit extensio sicut potest formaliter de se, tunc esset impossibile quod deus faceret quod esset ibi per modum extensum et extensive faceret partem extra partem, sicut impossibile est quod faciat aliquid sphaericum sine grossitie. Si autem intelligatur formaliter, sic dico quod ipsa non causaliter apta nata est facere suppositum per essentiam suam formaliter et non per aliquam essentiam additam facere suppositum, et primum sic habet veritatem. Nam ipsa quantitas formaliter est extensio et extendit per se ipsam, et sic dico non est inconveniens. Nam sic video quod non obstante quod quantum per se ipsam formaliter faciat suppositum, tamen potest deus facere quod maneat non faciendo propriam suppositum. Sic potest facere quod maneat in sacramento non quantitas sine tali modo extensivo non obstante quod se ipsa extendat formaliter. [margin: et non per alia naturam aliena]
Aliter potest dici et melius: require in tractatu Egidii propositione 8.
Ad confirmationem vero dicitur sic primo secundum Boethium in primo arithmeticae suae: numerus est simplicior quam quantitas continua et tamen potest; igitur non est argumentum sive de non posse ex hoc est ad simpliciora, igitur nec ad compositionem. Aliter dicitur et melius quod ipsa actualitas quantitatis quae est mensura est ab extra, proprietas vero numeri quae est paritas vel imparitas est ab intra. Modo igitur non valet: deus non potest facere rem sine proprietate intrinseca, igitur non potest facere rem sine proprietate extrinseca sine suo respiciente ad extra. Exemplum de potest facere quod albedo non disgregetur et tamen non potest facere quod albedo sit in subiecto et quod non albificetur.

[margin: Q°. 14.]
Utrum corpus Christi sit totum in toto et totum in qualibet parte hostiae. Quod non, quia superficies hostiae ut patet potest dividi in partes infinitas. Si igitur esset totum in qualibet parte, tunc idem esset totum in parte

vel infinities, quod videtur impossibile quod idem sit alicubi infinities. Item sic sequeretur inordinatio et confusio partium, ut puta ubi esset manus ibi esset oculus, quod videtur absurdum et inconveniens. Item subtilitas animae proportionaliter excedit subtilitatem corporis, sed non est sic quod non obstante maiori subtilitate talis ipsius animae est coarctatio in parvum quod non potest esse in corpore minori. Igitur multo fortius hoc erit ex parte corporis, quod erit dare aliquam superficiem determinatam in parvam quod non poterit esse in minori, et sic hoc non poterit esse in qualibet parte totum. [margin: +] Item si totum esset in toto et totum in qualibet parte hostiae, tunc pars sequeretur totum et tamen contineret pars quam totum. Sed hoc est contra communem conceptionem. Contrarium dicit de sanctis [?] ... 1. parte 8. c. xi. [margin: hug.]
Item substantia panis est totum homogeneum. Igitur ex ratione sui non habet quod magis convertatur in unum membrum secundum unam partem sui et secundum aliam partem convertatur in aliud, sed secundum quamlibet partem sui convertitur in totum corpus Christi. Et per hoc totum corpus Christi est sit in sacramento hic per conversionem substantiae panis in ipsum, sequitur quod esset totum in toto et totum in qualibet parte. Item sed dicitur ab aliquibus quod manente hostia integra tunc totus Christus esset in tota hostia sed non est totus in qualibet parte hostiae. Exemplum ponitur de speculo integro, quod quando speculum integrum est non resultat nisi una facies in toto speculo, et si frangatur apparebit una facies ex una parte speculi et alia facies in alia parte eiusdem speculi, si speculum uni faciei soli obiciatur. Contra istam opinionem tractatur propositione Egidii cum impugnatione exempli quod non est simile. Item contra hoc est apertum, dicitur 2. in c. 3. quod sicut in aperto confringatur et in sepulchro. De consecratione, Berengarius. Item propterea corpus non est in sacramento nisi per consecrationem et prolationem verborum. Et igitur fracta hostia non sit de novo consecratio nec verborum prolatio, sequitur quod non esset totus Christus si prius non fuit ibi totus. Item animae est tota in tota hostia et in qualibet parte ante divisionem, et si sic habet propositionem ante partes corporis et partes hostiae, quod non potest dici quia tunc circumscriptive esset in hostia contra veritatem in 4a quaestione. Item substantia panis secundum totalitatem suam substantialem est tota in tota superficie et tota in qualibet parte, sed cum substantia corporis Christi sit hic per conversionem substantiae panis in ipsam, sequitur eodem modo quod corpus Christi est totum in toto et totum in qualibet parte ante fractionem. Ideo dicitur quartus ad quaestionem distinguendo de duplici totalitate scilicet quantitativa et essentiali; require de hoc in 10 propositione Egidii. Ubi sic distinguit et probat per tres rationes quod secundum utramque totalitatem sit totum in tota hostia et totum in qualibet parte. Prima per comparando substantiam corporis ad panis substantiam quae in ipsam convertitur. Tertia per quantitatem corporis comparatur ad quantitatem hostiae, et per quantitatem unius partis ad quantitatem alterius partis. [margin: 2a per quantitas corporis comparatur ad speciem eius in qua radicatur]
Item quod albedo sicut albedo in libro [?] dicitur totalitas scilicet quantitativa et essentialis. Totalitas dimensiva est quae comparatur secundum quod extendit ad extensionem superficiei, ita quod albedo secundum hanc totalitatem est tota in tota superficie et pars in parte, et secundum sic superficies alba. Totalitas essentialis vel diffinitiva quae non extenditur secundum extensionem superficiei, et probatur non secundum sic superficies non sic est tota in toto quod pars in parte. Sed est tota in tota superficie et tota in qualibet parte; probatur: data una parte superficiei a superficie albi, ista pars data est alba; cum igitur non sit alba sine albedine nec sit albedo non habeat ea quae pertinent ad albedinem, [margin: ad rationem] sicut nec est homo non aggregatum quod sit de ratione hominis, sequitur quod est in omni parte superficiei albedo tota loquendo de totalitate diffinitiva et essentiali, et sic loquendo est tota in omni parte, quia quaelibet pars de se est alba. Sic etiam est in accidentibus sic suo modo in substantiis corporalibus. Nam lapis secundum suam quantitatem dimensivam sic est in loco est totus in toto loco et pars in parte. Si autem quaelibet pars lapidis est lapis [margin: loca] et in qualibet parte reservatur tota ratio lapidis quae in concurrunt omnia quae requiruntur sive pertinent ad diffinitionem sive rationem lapidis, erit tota substantia lapidis in toto lapide et tota in qualibet parte, et hoc dico secundum diffinitivam rationem lapidis et totalitatem essentialem. Huius visis patet quod addendum est de

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

afir p ex. si dicez alic sic. h e bonu ubu dum time. li hec
termiat h q e dum time. qr tn ultio pferet q cuz li hec
p pferuc. sic dnt i ppo q li hec termiat cor x q cucaz
li cor ultio pferuc. qr ppo n ht vitate n i fine pronis.
n obtce q una dicto am a pferuc. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

n.

ex parte sui fuerit quod non obstante quod forma vini perexistat de novo potest reiterari mediante nutritione in nutrito. Deinde si per generationem ista accidentia possunt iterari et ex illa potest generari ad animatum, eadem ratione et mixto forma posset ex illo fieri ad corpus inanimatum, quod quidem non potest accidere nutrimentum, et tunc sequitur quod si forma substantialis fiat in mente in illis dimensionibus quod forma sic stabit dum durabit tale compositum. Sed non in substantiali cum non possit dici quod accidat hic commixtio per nutrimentum. Sic potest dici quod non generatur ad animatum post vinum. Sed hoc videtur magnum inconveniens quod semper forma stet sine materia.

Op. 3. Et ideo est alia opinio quae dicit quod ex talibus speciebus potest generari substantia quia talia accidentia retinent totam virtutem substantiae, ideo ex eis potest generari substantia. Contra hoc videtur sic. Sicut non est accidens quod habet modum substantiae, sic est dare substantiam quae habet modum accidentis; sed ex substantia quae habet modum accidentis, cum non in se assumpta, non potest generari accidens; ergo nec ab accidente habente modum substantiae potest generari substantia. Et arguitur contra istam opinionem sic. Fuit argutum contra primam opinionem per quartam artem; iudicio tamen meo in nullo differt ista opinio a secunda opinione, quia ad primum modum ponendi generationem licet dicat quod ad hoc quod primo ponit totum unum compositum quantum ad materiam et formam de novo generatum, secunda autem ponit formam generatam in dimensionibus.

Op. Egidii. Alia est opinio quae dicit quod redit materia sua novo miraculo, immo certum miraculum si materia non rediret. Ad hoc ponitur exemplum de anima intellectiva quae non obstante quod sit per generationem, dicitur tamen non fieri nisi includi ipsi corpori sine miraculo, quare de hoc in diligentia in Egidii compositione. Contra hoc sic arguitur, ideo potest dici quod anima intellectiva includatur nisi quia fit dispositio aliqua naturalis ad ipsam; sed ex parte ista non est sic, non enim est aliqua dispositio naturalis ad materiam, cum sit fundamentum indispositum. Item cum accidentia panis non habeant maiorem inclinationem ad substantiam panis quam ista accidentia introducta de novo habent ad materiam, immo forte habent maiorem, ut tunc quod posset dici eadem ratione quod substantia panis rediret in sui aliquo miraculo, quod nullus dicit.

Op. 4. Ideo dicatur aliter quod redit in per miraculum materia ex qua fit generatio talium substantiarum, puta vini vel alicuius alterius. Sed hoc videtur inconveniens, invenitur de officio missae c. 26. Et ex hac parte potest poni isto miraculo, scilicet quod rediret vel crearetur in alia materia. Possumus salvare generationem substantiae ex illis accidentibus et nutritionem eodem modo, quod ad hoc quod aliquid nutriatur oportet quod incipiat alteratio et transmutatio, 2 Physicorum, 1 de generatione. Nec autem fit alteratio nisi sint qualitates potentes fundatae in quantitate, desinit in esse corpus Christi, quia per talem alterationem facta est introductio accidentium aliorum et corruptio priorum quae non possunt per se esse; ideo per alterationem sive materialem fit in nova materia quae per nutritionem additur priori materiae secundum materiam rei augmentandae et nutriendae. Sic possumus salvare motum localem ex quo tales dimensiones sunt per se existentes et per se continuantur et configurantur loco. Secundo possumus salvare alterationem per hoc quod per se fit, et tandem et qualitates in quantitate fundatae materia ipsa quantitate possumus salvare augmentationem et diminutionem, quia sic se habet quantitas ad diversas rationes sui informationes accidentales sicut quod potest fieri ipsa quantitas indeterminata nec sub minori determinatione nunc sub maiori, materia esse ipsa quantitas indeterminata incorruptibilis sicut esse materiae. Sic enim agens naturale non attingit materiam corrumpendo ipsam esse materiae, sic non attingit esse quantitatis ut corrumpat ipsam esse totaliter; manet enim incorruptum, sed solum sic attingit ut nunc sub una nunc sub alia determinatione fiat. Quare de modo salvandi istas omnes mutationes in Egidii compositione praeallegata. Patet ergo ex praedictis quomodo possumus salvare duobus miraculis, uno scilicet quod accidentia per se existant, et secundo quod in per miraculum sui per creationem fiat materia, non possumus salvare omnes mutationes praedictas. Ad primum argumentum dicendum quod prius dicebatur sic dico quod non ponimus generationem alicuius substantiae fieri ex accidentibus adnihilatis, dato quod adnihilarentur ipsa accidentia, sed ponimus fieri de novo ex materia accidente existente in per miraculum. Secundo dicendum quod cum quantitas se habeat in potentia passiva ad formas accidentales sicut materia se habet in potentia ad formas substantiales secundum commentatorem Metaphysicae, sic ergo quando corrumpuntur formae substantiales non est in adnihilatio sed resolutio ad potentiam passivam materiae; sic quando corrumpuntur formae accidentales non adnihilantur sed fit resolutio ad potentiam passivam quantitatis. Et licet ista materia non habet simpliciter virtutem, non in talia accidentia non erunt fundata in quantitate, habet tamen esse in proposito. Ad tertium patet iam quia non ponimus quod substantia fiat ex accidentibus sed ex materia. Sic tamen est. Ad quartum quod non fit ex substantia corporis Christi nec ex substantia panis sed ex materia quae redit in per miraculum, quamquam materia non redit nisi corruptis accidentibus panis et introductis in quantitate aliis accidentibus, quod dicitur; enim manent accidentia ista panis sub tali compositione habere ad substantiam panis tamen dum manent in solum corpus Christi. Statim autem cum solutum talis compositio, scilicet quod non manent accidentia panis sub illa compositione sub qua convertebatur substantia panis, statim desinit ibi esse corpus Christi et materia redit per miraculum. Sic tamen est.

Quarto utrum illis accidentibus possit aliquis liquor misceri. Quod non. Accidentium substantiae non est mixtio ex primo de generatione c. de mixtione, sed liquor est substantia, istae autem species sunt mere accidentia, igitur etc. Item permixtorum fit una superficies, sicut patet cum aqua admiscetur alicui, scilicet vino, aquae vel econverso. Sed liquoris appositi et illarum specierum non potest esse una superficies, quia tunc eadem esset per se existens in quantum esset istorum accidentium separatorum, et inhaerens substantiae in quantum esset liquoris. Sed hoc est impossibile. Hoc argumentum facit Thomas in 4 Sententiarum et Contra gentes. Item quando ad unitatem aliquam ad modum unius non est mixtio sed unitio vel unio. Sed liquor appositus unitur illis speciebus ad modum illarum, quod patet. Probatio minoris est per hoc quod verba per quae fit benedictio non sunt maioris virtutis quam ista verba per quae fit consecratio hostiae. Sed modo est sic quod si aqua addatur aquae benedictae totum fit benedictum, et illa aqua benedicitur ad modum prioris aquae benedictae, non fit mixtio nec cum ea. Ergo similiter est ex parte ista quod liquor additus speciebus fit sanguinis Christi, conversi in sanguinem Christi, et non esset mixtio sed unio. Istud argumentum facit Thomas ubi supra lenior et perfectior modo. Contra est experimentum ad sensum. Item quae sunt bene dissimilia in minima sunt bene miscibilia, ex primo de generatione; species vini sunt huiusmodi, quare etc. Maior satis habetur 1 de generatione. Istud argumentum facit Thomas ubi supra. Responsio. Licet communis opinio philosophorum fuit quod per se existentium accidentium non est potentia mixtio, ut dicit philosophus 1 de generatione c. de mixtione, tamen si consideretur eorum motum et ex quo radice dicitur sermo habeat veritatem, non obviat theologicae veritati quod dicimus quod si consecratione facta accidentia vini maneant sine substantia quod possit liquor aliquis immisceri; nam causa quare tangit philosophus quare accidentis non est mixtio est quia non habent per se esse. Unde c. de mixtione ait quod tum album in medicina non est separabile commisceri, quia oportet utrumque istorum separabile esse primum. Et ut ait non est separabilium ergo cum per se et quae ait accidens non est miscibile quia sunt inseparabilia. Sed si haberent esse separata misceri possent. Liquor ergo autem misceri poterit speciebus vini in sacramento altaris, non quod sanguini misceatur sed miscebitur accidentibus vini, ut in hoc dicetur. Sunt enim ista accidentia separata, immo mixtio eorum potest esse; non enim misceretur liquor sanguini quia non fit mixtio non dissimilium, ideo de fine primi de generatione dicitur quod quae sunt dissimilia sunt bene miscibilia. Cum ergo sanguis Christi non sit sub sacramento dissimilis, quia sub differentiis accidentibus sub quibus est sanguis Christi sub qualibet parte est totus sanguis, accidentia ergo vini possunt misceri quia sunt inseparabilia et per se existentia, sed non sanguis cum non sit de dissimilibus ut iam tactum est. Cum ergo secundum philosophum de generatione ut dicitur mixtio

Q° 23.

sit alteratorum unio, sed ex hoc duo, unum est quod unum dicitur est mixtio in alteratione. Ad est quod alteratio sit propter suum principium et passum qualitates et per consequens accidentia commiscentur, quod mixtio propter est proportionem commixtorum, et quia sunt commiscentia habent ad aquam secundum qualitatem propriam secundum liquiditatem, ideo talium est mixtio ex quantitate sine variatione non simpliciter. Cum ergo ista accidentia vini habent liquiditatem, constat liquori apposito patet quod sunt miscibilia. Declaratio ergo quod habeat possibilitatem, scilicet talia accidentia misceri cum liquore apposito, et supposito quod de facto fiat talis mixtio, ex quo tollitur cum argumentum quod assignatum ad oppositum quod non est possibile accidentia misceri. Sic sequitur ex dictis unum dubium, scilicet utrum ad immixtionem alterius liquoris desinat esse sanguis Christi ad quod videtur.

Q° Nota quod sanguis est sub sacramento altaris quamdiu est in speciebus vini sub quibus erat sanguis; totiens ergo modis potest desinere sanguis Christi quot modis potest tolli species vini conversi in sanguinem corporis Christi. Sed autem quod spectat ad propositum ad praesens ad potentiam corrumpi dicitur vel per contrarium vel per divisionem.

Corpus d. Dicitur enim secundum corrumpi caro vel aqua vel per actionem contrarii, ut si contrariae qualitates quae carnis vel aquae inducantur in materia in qua est aqua vel caro, vel per divisionem, scilicet quod adeo accipiatur materia quod in salvari non possit species aquae vel carnis. Sic et dicitur potest tolli species vini conversi in sanguinem Christi per contrariam actionem, ut si introducantur contraria accidentibus vini conversi, vel per divisionem, ut si adeo modicum de illis speciebus accipere quod in salvari non possit species vini. Quocumque autem istorum modorum fieret, in esse desinit sanguis Christi. Cum ergo aliquis liquor admiscetur accidentibus illis, vel est similis liquor, puta vinum, vel alius aliquis similis vel contrarius. Si similis, non posset desinere species vini conversi per actionem contrariam, quia agentes et patientes in proprio sunt dissimilia, non similia, nec fieret aliqua mixtio, quia cum talia sint eiusdem rationis non est alteratio, et per consequens nec mixtio, cum mixtio sit alteratorum unio. Ideo non sit ex eis unum secundum mixtionem, sed sit unum secundum continuationem; fieret ex eis unum secundum quantitatem et non fieret unum secundum quale substantiale. Sic patet de ligno vivo secundum unam partem et mortificato secundum aliam quod est unum, scilicet quantum, et non secundum quale substantiale. Poterit ergo in esse desinere species vini per divisionem, quia si tantum liquoris apponitur de accidentibus illis sub quibus est sanguis Christi includeretur adeo modicum quod in non posset reservari species vini, in illa parte desineret sanguis Christi. Non dico obviam quod per appositionem similis non possit in modicum de illis accidentibus includi in liquore apposito quod in esse desineret vini species, quia non posset esse similis apposito nisi appositum esset vinum. Item vinum autem non potest adeo modicum includi quod species vini destruatur, unde sanguis Christi est sub speciebus determinatis, propter quod non sufficit quod in remaneat species vini ut sit sanguis Christi, sed requiritur quod maneat tales species vini quod conversum est in sanguinem Christi. Licet ergo non possit adeo modicum de illis accidentibus includi in liquore simili apposito quod in desineret esse species vini simpliciter, poterit tamen in desinere species talis vini, scilicet vini conversi in sanguinem Christi, unde dicitur in speciali talis vini. Sufficit in ut in desinat esse sanguis Christi, nam si ita sit quod sanguis

sui cor. Christi sit in infinitis partibus quae non possit per se existere seorsum sed solum in toto, in quantum ex ista parte quantum est ideo in quarto toto composito ex primo liquore et ex illis speciebus in quibus resolvitur vini species, quia tamen non sunt in ista parte species vini per rationem ad tale compositum resultans ex tali appositione liquoris ex illis speciebus sub quo toto composito non habet esse corpus Christi, et non salvatur ibi species per resolutionem ad vinum transsubstantiatum in sanguinem Christi sub quo ex vi consecrationis habuit in esse sanguis Christi, nam manent in species vini talis transsubstantiati, licet maneat species, ideo dico quod sub tali specie desinit esse sanguis Christi et deficit in substantia vini sub illis accidentibus. Per liquorem ergo similem appositum vino non possunt in desinere sanguis Christi, ut si ita modicum de illis accidentibus sub quibus

est sanguis Christi includeretur in liquore apposito quod in salvari non posset species talis vini. Sed si liquor appositus non sit eiusdem rationis, sed contrarius illis accidentibus quibus admiscetur, tunc distinguendum, quia aut talis liquor vincit tales species ad sequi intentionem et ipsas alterando tollit, aut se habent in minimo sui in agendo per aequalitatem, et tunc species et liquor appositus, aut istae species vincunt liquorem. 2.

Si primo modo sic dico quod sanguis Christi desinit in esse et redit in materia sua creata de novo sub qua substantia accidentibus talibus. Necessitas autem ponendi talem creationem sub est ex hoc quod talia accidentia alterantur et non manent sed fiunt alia, et ideo oportet quod alia sit sub qua substantia talibus accidentibus. 1

Si autem loquimur secundo modo, scilicet quod in est mutua victoria in quod quantum una pars agit in aliam tantum econtra alia agit in ipsam et sit corpus neutrum, et redit per creationem materia in qua habet fieri alia forma corporis neutri. 2

Si autem loquimur tertio modo sic dico quod tales species vini ex virtute propria non habent per divinam in consimiles species, tamen per novum miraculum et influxum divinum specialem agunt ultra propria species corrumpendo accidentia liquoris appositi et formam eius substantialem et inducendo accidentia propria et formam vini in materia liquoris. Sic enim pono unum miraculum ex parte panis in proposito quomodo generetur ex illis accidentibus panis. Sic pono unum miraculum actionis eorum in quantum, scilicet agunt ad ultra species propria ipsas. 3

Egidii. Egidius n. 19 propositione ubi supra dicit leviter quod si liquor appositus sit contrarius dicitur potest in desinere sanguis Christi vel per actionem contrariam vel per inclinationem praedictam. Dicitur enim in tantum apponi partem istorum accidentium desineret esse sanguis Christi in quanta inducerentur accidentia contraria, et in desineret esse hic sanguis in tota parte quae inclusa est liquori apposito, non posset in species talis vini conversi in sanguinem Christi salvari. Patet ergo quomodo per appositionem liquoris alicuius sive accidentia contraria sanguis Christi in desinit esse totius sanguis Christi. Ad primum argumentum dicitur tantum cum in proposito propter quod dicitur Aristoteles non est possibile talem mixtionem, scilicet accidentium et substantiae, quia haec accidentia esse separata quod non posuit ipse, et ideo non vidit mixtionem accidentium cum substantia. Sic patet ratio. Ad secundum dicitur quod est una superficies et non est inhaerens quod una superficies secundum unam partem sit inhaerens et secundum aliam partem sit per se subsistens. Sic patet de ligno suo arbore quod una medietas est viva alia mortua, et tamen est unum continuum. Secundum sic non est inconveniens quod una superficies secundum diversas partes sit alba et nigra, ut patet de scuto cuius medietas est alba et alia nigra. Ad tertium quod non est simile, quia aqua benedicta attingitur ab alia aqua quae sibi apponitur, liquor autem appositus non attingit sanguinem Christi vel aliud dicitur quod non valet, quia ex illa turbe sic est illud quod quamvis dicatur sanguis Christi esse vel corpus Christi sub aliquibus speciebus de novo oportet quod hoc per plures verborum sacramentalium, non autem sic est in situ de aqua benedicta. Immo sic est illud quod si apponatur aqua aquae benedictae dummodo sit in debita quantitate quod est totum benedictum. Videte quomodo solvit hoc Thomas quod facit argumentum dist. 16.

Q° 24. Quarto utrum ista conversio panis in corpus Christi sit instantanea vel successiva. Quod non sit instantanea, quia omnis actio instantanea cum quando actio est tunc et per tunc habet subiectum actus eius in ipso termino, sed ista mutatio non habet nec potest habere ad subiectum dicto quod sit subiectum. Maior patet de se. Probatio minoris: non potest habere panem pro subiecto, quia dum manet panis non est transsubstantiatio; non ad corpus, quia non manet ad corpus non potest dici quod sit corpus Christi, tunc quia corpus Christi mutaretur realiter cum ista mutatio sit actio realis, tunc quia talis mutatio est via ad corpus Christi et perfectio ipsius, et per consequens non potest esse in ipso termino, tum quia actio denominat subiectum suum sicut motus mobile, et ideo motus non potest esse sub motore quam movetur, quod est contra philosophum 4 Physicorum. Sicut albedo denominat album, sic motum, sed transsubstantiatio non denominat corpus Christi, non potest denominare, nunc ut dicitur corpus Christi transsubstantiari, sed id in quod transsubstantiatur, quare etc. Item ista conversio fit per plurium verborum prolationem, nec est instantanea, quare etc. Item sub panis et ad corpus Christi non habeant esse permanens in substantia non est in eodem ordine, sed corpus Christi et substantia panis quod hoc est in alio ordine, sed inter quaelibet duo instantia cadit tempus medium, quare in isto tempore

inter me fiet ista conclusio et ponitur esse successiva post de fugiendo quod
arguitur consequentia falsum. consequentia nota quod sit dare ultimum mutatum esse passis
sed hoc est falsum. si enim esset ultimum instans esse passis tunc non valeret argumentum.
Contra quod sit dare ultimum esse passum arguitur sic. philosophus facit talem consequentiam. 6.
physicorum. si motus est in tempore toto tunc est in ultimo tempore. hanc autem consequentiam non valet nisi esset da-
re ultimum esse. igitur arguo eodem modo passum mensuratur in tempore suo et in tempore igitur est
in ultimo tempore. quod est ultimum esse. Item cum libet finitum positive sunt duo termini positivi
quia dicitur quod sit finitum et tamen quod non finiatur est dicere duo contradictoria. vel quod sit
positive non per terminos positivos. ex maxime declaratur finita quae habent duobus punctis. sed
tamen tempus quod esse duratum passis quod mensuratur tempus est quoddam finitum positive. quod
oportet dare duos terminos positivos quibus finiatur unum inchoativum et al-
terum terminativum sive ultimatum. quod est accipere ultimum temporis mensurantis
esse durationem ipsius passis quod est quoddam continuum. Ergo habetur quod per hoc quod
sit passus ex quo mensuratur tempore dato aliquo tempore mensurante quantum ad est istud
ultimum esse. ad non. si sit habitum propositum si non est dare ultimum tunc esset da-
re aliquod esse quod mensurat suum passus et quando de primo incipit in quo tacite est de-
venire ad hoc quod oportet dare esse vel est processus in infinitum quod est inconveniens. Item

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

op. 1. ro. 1. 2. 3. op. 2. ro. 1. ro. 2.

[illegible]

3. ro. ad p. ad 2. ad 3. ad p. p. ad 2. ad 3.

[illegible]

Mo. 25. 1. 2. 3. potens m. natura m.

[illegible]

[illegible]

Mo. 29.

Op. p^o.

Mo. 30.

ar. 1.

ar. 2.

dina. v. d. q felicitas et miseria a... p. argum. pbari et
demonstratione. s. cu n p ... n. e via ad pbandu ipsu
testidio .... que i de h. ex pte appet sic pba. eis hoc
appetat bonu. sic d. aug. de ci. d. x. 22. c. v. sic hec
et ... nobis ... velle eet bonu ... de ...
c. 14. d. q omnes hoies bu ee volunt et si ...
n possit hnri pfca bonu q e ple. ... po
ne aliqd ... ee et ... ee pole. aliqn appet eet
a ho ... totu suu appetat boni ... ee ... de po
mo q ... aliqd dnr q pot p ... i ho
mie ... i morte hois corruptic q e ... q p po
supnale ut nale reper de nuo ... g ... eet i no
na muta ... p h q eet ... ma n ...
s. si eet nova mu. oporteret q ... p omi ali ... n eet
de nuo reparatu. ...

op. gra.

Glo uli.

[illegible]

lo dram me agns nle & supnaturale

Sup.

Ap. 3.

Ronet adh q pn ... n fit n. q ... Bo. di. 43. ar. 3. q. 1.

Adrom op. gne.

107

siua · q dr q for exiūs i pō eāte fit i actu · z tñ n̄ sꝫ rōne
pia di nc sꝫ rōe ꝯ ūdi · exm ad h dr dam · 3 · de igne tuz
prior · hat · s · q n̄ patiat er p ꝯte ipassitas · sic dicat
ag · i epistola ad dyoscor · v dic q tā potētis ne fec ds aiaz
qz ex redūdātia aie bte i cor e i cor qda sāitas uigor · si
at sbtraher tal cos imediate ducēz q eēt i actō z pa · ad
pm dd q nr de pfcōe sz id q ē i pfcōis tollit z ligat c
ē pō ad corrupcōne · ad ad dd q tede i ad ē duob mo
dis · s · ul ex pri defcūa · z tūc n̄ h̄t vite ul ex pri pa
pfcūo · z sic h̄t vite · ad 9ie dd q n̄ vz ar sium ide · n ·
[illegible]

Mo · 3y ·

op · aliqz

no e

sine

[illegible]

[illegible]

cur

Mo · 3r ·

[illegible]

[illegible]

a ſimilibus rationabilibus.

Explicuit q[uesti]o[n]es sup[er] 3m libri [illegible] fr[atr]is Willi. de [illegible] anglic[i] ordi[ni]s fr[atru]m m[inorum]. Deo gracias.

Utru[m] [illegible] phicieus [illegible] .1. ſr. plogu
[illegible]
Utr[um] [illegible] .2.
[illegible]
Utr[um] [illegible] .3.
Utr[um] [illegible] ſpeculativa. .4.
Utr[um] [illegible] .5.
Utr[um] [illegible] .6.
Utru[m] ſcire ſit actus vo[lunta]tis. .7.
Utr[um] vo[lunta]s poſſit frui [illegible] .8. ſ. d. 1. ſr. p[ri]mu[m].
Utr[um] vo[lunta]s [illegible] actu [illegible] .9.
[illegible]
Utr[um] frui [illegible] .10.
Utr[um] [illegible] una fruitione [illegible] .11.
Utr[um] [illegible] frue[re]. .12.
Utr[um] [illegible] ſit actus vo[lunta]tis. .13.

Utrum deus sit. ·13·
Utrum quod deus sit unum tantum sola fide teneatur. ·14·
Utrum attributa divina distinguantur re vel ratione vel neutro. ·15·
Utrum in divinis sit pluralitas personarum. ·17·
Utrum in divinis sint tantum tres persone. ·18·
Utrum quando intellectus intelligat aliquid per se sit lumen intellectus agentis. ·19·
Utrum per creaturas possit homo ad sciendum de deo. ·20·
Utrum deum esse sit per se notum. ·21·
Utrum trinitas personarum possit ostendi per rationem naturalem. ·22·
Utrum vestigium dicatur ad aliquod sicut esse creature. ·23·
Utrum vestigium sit in omni creatura. ·24·
Utrum potentie anime sint idem quod eius esse. ·25·
Utrum memoria intelligentia sit una potentia. ·26·
Utrum in potenciis anime sit aliquis naturalis ordo. ·27·
Utrum intellectus agens pertineat ad ymaginem. ·28·
Utrum anima semper se intelligat actu elicito. ·29·
Utrum ymago secundum quod pertinet ad ymaginem sit nobilior. ·30·
Utrum generatio sit potentia in divinis. ·31·
Utrum pater sit verum deum generat deum. ·32·
Utrum pater sit verum deus non generat deum. ·33·
Utrum pater sit verum deus generat alium deum. ·34·
Utrum esse divina generetur active. ·35·
Utrum esse divina generetur obiective. ·36·
Utrum esse divina generetur formaliter. ·37·
Utrum pater producat filium de natura. ·38·
Utrum pater genuerit filium voluntate. ·39·
Utrum potentia generandi in divinis de nomine suo dicat quid vel ad aliquid. ·40·
Utrum esse sit formaliter ratio eliciendi generationis. ·41·
Utrum in filio sit potentia generandi active. ·42·
Utrum in divinis possint esse plures filii. ·43·
Utrum in patre sit potentia pullulandi generandi. ·44·
Utrum esse existentie creature sit idem quod eius esse. ·45·
Utrum esse carens sit indifferens ad esse et non esse. ·46·
Utrum vita addat aliquid ad suum esse viventis. ·47·
Utrum deus sit in genere. ·48·
Utrum quelibet creatura sit mutabilis secundum se. ·49·
Utrum anima intellectiva sit tota in toto corpore et tota in qualibet parte. ·50·
Utrum spiritualia sint extensa. ·51·
Utrum generatio in divinis sit proprietas distinctiva personarum. ·52·
Utrum spiritus sanctus procedat per modum voluntatis. ·53·
Utrum spiritus sanctus procedat a patre et filio. ·54·
Utrum pater possit producere spiritum sanctum si non haberet virtutem producendi filium. ·55·
Utrum pater et filius sint unus spirator. ·56·
Utrum spiritus sanctus principalius procedat a patre quam a filio. ·57·
Utrum generatio precedat spirationem. ·58·
Utrum spiritus sanctus possit dici filius. ·59·
Utrum generatio dicatur a spiratione. ·60·
Utrum spiritus sanctus possit dici ingenitus. ·61·
Utrum spiritus sanctus sit caritas qua homo formaliter diligit deum. ·62·
Utrum caritas sit nobilissimum habitum qui sit in anima vel qui esse possit. ·63·
Utrum aliquis possit scire se esse in caritate. ·64·
Utrum caritas augeatur per additionem alicuius partis potentie. ·65·
Utrum augeatur in quolibet actu. ·66·
Utrum possit augeri in infinitum. ·67·
Utrum caritas nostre possit adequari caritati patris. ·68·
Utrum possit minui secundum substantiam. ·69·
Utrum spiritus sanctus sit donum ab eterno. D. 18. ·70·
Utrum una persona sit in alia. D. 19. ·71·
Utrum sub omnibus cadat potentia generandi. D. 20. ·72·
Utrum persona sit nomen secundum intentionis vel prime. D. 23. ·73·
Utrum persona dicatur secundum substantiam vel secundum relationem. D. 26. ·74·
Utrum sit potentia in divinis. ·76·
Utrum relatio realis sit potentia in divinis. ·77·
Utrum relationes in divinis constituant personas. ·78·
Utrum circumscriptis per intellectum relationibus maneant ypostases distincte. ·79·
Utrum in divinis cum tribus suppositis relativis sit ponendum tercium suppositum absolutum vel plura. ·80·
Utrum in creaturis in eodem fundamento reali possint fundari diverse relationes reales. ·81· ·82·
Utrum pater generet quia pater vel econverso. D. 27. ·83·
Utrum verbum mentis nostre sit ad intentionem mentis nostre. ·84·
Utrum verbum secundum quod pertinet ad ymaginis sit de intellectionis vel per notitiam. ·85·
Utrum verbum in divinis dicatur essentialiter vel notionaliter. D. 29. ·86·
Utrum verbum in divinis dicatur relative ad creaturas. ·87·
Utrum qualibet persona dicatur verbum. ·88·
Utrum innascibilitas sit proprietas patris. ·89·
Utrum generare sit proprietas constitutiva patris. ·90·
Utrum generari sit proprietas constitutiva filii. ·91·
Utrum deus referatur ad creaturas relatione reali. D. 30. ·92·
Utrum deus refertur ad creaturam quia creatura refertur ad ipsum vel econverso. ·93·
Utrum pater et filius diligant se spiritu sancto. D. 32. ·94·
Utrum pater sit sapiens sapientia genita. ·95·
Utrum proprietas sit idem quod persona realiter. D. 33. ·96·
Utrum relatio in divinis dicatur ab esse in quo fundatur. ·97·
Utrum relatio in creaturis addat aliquid ad suum fundamentum. ·98·
Utrum finita sit realis principia creatum. ·99·
Utrum ydee sint in deo. ·100·

sz. 2. D. 1.
Utrum multitudo creaturarum possit esse immediate ab uno principio. ·1·
Utrum deus possit creare. ·2·
Utrum creatio sit mutatio. ·3·
Utrum creatio primo dicat aliquid absolutum sicut esse creature. ·4·
Utrum creatio primo realiter dicat a conservatione passive. ·5·
Utrum creatura propria virtute vel sua innixa possit creare. ·6·
Utrum mundus fuerit eternus. ·8·
Utrum deus possit facere alium mundum similem cum isto. D. 2. ·9·
Utrum repugnet alicui creature in quantum creatura est fuisse ab eterno. ·10·
Utrum angelus et anima sint eiusdem speciei. ·11·
Utrum angeli mensurentur evo. ·12·
Utrum in evo sit successio. ·13·
Utrum evum addat aliquid absolutum supra eviternum. ·14·
Utrum sit tantum unum evum omnium eviternorum. ·15·
Utrum operationes angelorum mensurentur evo. ·16·
Utrum angelus sit in loco corporali. ·17·
Utrum angelus possit esse in loco punctali. ·18·
Utrum unus angelus possit esse simul in diversis locis. ·19·
Utrum angeli possint esse simul in eodem loco. ·20·
Utrum angelus possit moveri successive. ·21·
Utrum angelus possit se movere ab extremo in extremum non per medium. ·22·
Utrum angelus possit moveri motu continuo. ·23·
Utrum angelus possit se movere de loco ad locum subito. ·24·
Utrum in angelo sit compositio materie et forme. ·25·
Utrum angelus intelligat se per essentiam suam. ·26·
Utrum ad hoc quod per intellectum angelus debeat dici habere vel species. ·27·
Utrum species mediet inter actum et potentiam vel inter actum et obiectum. ·28·
Utrum angelus intelligat per species innatas. ·29·
Utrum angeli superiores intelligant per species universaliores. ·30·
Utrum angelus naturali dilectione possit diligere deum super se et super omnia. ·31·
Utrum angelus possit peccare. D. 5. ·32·
Utrum angelus potuerit peccare in primo instanti sue creationis. D. 5. ·33·
Utrum natura humana in Christo sit nobilior quam natura angelica. D. 6. ·34·
Utrum lucifer potuerit appetere equalitatem dei et sic peccare. ·35·
Utrum malus angelus possit penitere. D. 7. ·36·
Utrum malus angelus semper sit sub actu malo. ·37·
Utrum angeli possint inducere veras formas. D. 8. ·38·
Utrum actiones quibus res producuntur in esse sint totaliter a deo. ·39·
Utrum angelus possit movere ad corpus. D. 9. ·40·
Utrum angelus bonus possit peccare. ·41·
Utrum angeli receperint gratiam et gloriam secundum capacitatem suorum naturalium. ·42·
Utrum deus quocumque angelo dato semper possit facere nobiliorem. ·43·
Utrum omnes angeli sint eiusdem speciei. ·44·
Utrum unus angelus possit loqui alteri angelo. D. 10. ·45·
Utrum unus angelus illuminet alium. ·46·
Utrum prima materia sit creata a deo. D. 12. ·47·
Utrum deus possit facere aliquam formam in materia ad materiam non est in potentia naturali. ·48·
Utrum materia fuerit creata sub formis perfectis specificis. ·49·
Utrum materia in se habeat aliquem actum. ·50·
Utrum deus possit facere materiam sine forma. ·51·
Utrum materia existens sub quantitate habeat aliam extensionem ab extensione quantitatis. ·52·
Utrum materia que est sub quantitate celi et istorum inferiorum sit eiusdem rationis. ·53·

sz. 3. D. 1.
Utrum incarnatio sit possibilis. ·1·
Utrum una creatura possit similiter ad sic suppositum divinum naturam humanam. ·2·
Utrum unio ista possit ostendi ratione naturali. ·3·
Utrum una persona possit incarnari sine alia. ·4·
Utrum tres persone possint assumere naturam humanam eandem numero. ·5·
Utrum una persona possit assumere plures naturas humanas. ·6·
Utrum verbum possit assumere naturam irrationalem quando non fruetur ipso. D. 2. ·7·
Utrum deus fuisset incarnatus si homo non peccasset. ·8·
Utrum deus possit assumere naturam irrationalem. ·9·
Utrum assumpserit totum per partem vel econverso. ·10·
Utrum beata virgo concepta fuerit in originali peccato. D. 3. ·11·
Utrum corpus Christi fuerit formatum subito. ·12·
Utrum beata virgo in conceptione filii fuerit ad cooperata. ·13·
Utrum ad unionem humane nature cum supposito divino sequatur unio in persona. D. 4. ·14·
Utrum suppositum absolutum si esset in divinis possit incarnari et esse. ·15·
Utrum suppositum possit assumere suppositum manens suppositum. ·16·
Utrum persona possit assumere naturam existentem in supposito non assumpto supposito. D. 6. ·17·
Utrum Christus sit duo vel unum. ·18·
Utrum in Christo secundum naturam humanam sit diversa esse actualis existentie. ·19·
Utrum hec sit concedenda deus est homo. ·20·
Utrum in Christo sint due nativitates. D. 8. ·21·
Utrum in Christo sint due filiationes. ·22·
Utrum caro Christi viva et mortua sit adoranda adoratione latrie. D. 9. ·23·
Utrum Christus sit creatura. D. 11. ·24·
Utrum anima Christi sibi habitualiter gratie creato possit elicere actum fruitionis. ·25·
Utrum in anima Christi sit potentia scientia creata acquisita. ·26·
Utrum intellectus agens in anima Christi habeat aliquam operationem in relatione ad dicendam eam. ·27·
Utrum anima Christi cognoscat omnia que cognoscit verbum. ·28·
Utrum in anima Christi fuerit simul dolor et gaudium. ·29·
Utrum Christus nisi mortuus fuisset si pena aliqua illata sibi non fuisset. ·30·
Utrum Christus in triduo fuerit homo. ·31·
Utrum corpus Christi fuerit putrefactum. ·32·
Utrum corpus Christi fuerit idem numero vivum et mortuum. ·33·
Utrum anima Christi in triduo fuerit retardata a gloria per separationem a corpore. ·34·

sz. 4.
Utrum sacramentum possit efficere aliquem absolutum potentie in anima. ·1·
Utrum circumcisio conferret gratiam. ·2·
Utrum baptismus imprimat caracterem. ·3·
Utrum caracter dicat aliquid absolutum in anima. ·5·
Utrum virtutes morales et theologice infundantur in baptismo. ·6·
Utrum cum virtute morali acquisita oporteat ponere virtutem moralem infusam. ·7·
Utrum quando divina fides est in intellectu oporteat semper manere in voluntate aliquem habitum correspondentem fidei. ·8· ·9·
Utrum baptizati a Johanne debuerint rebaptizari baptismo Christi. ·10·
Utrum aliqua creatura possit transsubstantiari in divinitatem. ·11·
Utrum creatura corporalis possit a deo transsubstantiari in spiritualem. ·12·
Utrum deus possit convertere substantiam panis in substantiam corporis sui. ·13·
Utrum corpus Christi sit sub sacramento altaris. ·14·
Utrum corpus Christi sit circumscriptive in altari. ·15·
Utrum corpus Christi sit totum in tota hostia et totum in qualibet parte. ·16·
Utrum forma carnis alicui apparens in hoc sacramento sit forma Christi. ·17·
Utrum hec sit competens forma: hoc est corpus meum. ·18·
Utrum panis transsubstantiatus in corpus Christi sit adnichilatus. ·19·
Utrum angelus possit cognoscere substantiam corporis Christi esse sub hostia. ·20·
Utrum oculus glorificatus possit cognoscere corpus Christi in altari. ·21·
Utrum Christus possit se ipsum videre oculo corporali ut est sub hostia. ·23·
Utrum deus possit facere accidens sine subiecto. ·24·
Utrum accidentia separata possint habere actiones ad extra. ·25·
Utrum ex illis speciebus sacramentalibus possit generari aliqua substantia. ·26·
Utrum illis accidentibus possit aliquis liquor misceri. ·27·
Utrum ista conversio panis in corpus Christi sit subita. ·28·
Utrum homo resurgens a peccato mortali resurgat semper in equali caritate. ·29·
Utrum expulsio culpe et infusio gratie sit una mutatio. ·30·
Utrum expulsio culpe precedat infusionem gratie. ·31·
Utrum confessio vel contritio peccatorum nisi ex vi clavium habeat effectum. ·32·
Utrum indulgentie tantum valeant quantum sonant vel plus quam semel. ·33·
Utrum resurrectio sit possibilis. ·34·
Utrum agens naturale possit idem numero reparare. ·35·
Utrum si deus nutriatur de carnibus humanis in quo resurget ille caro in comedente vel in comesto. ·36·
Utrum corpore existente sic male disposito ut anima propria virtute possit se unire illi corpori et informare. ·37·
Utrum corpus glorificatum sit impassibile et incorruptibile. ·38·
Utrum quantitas sit causa quare duo corpora non possint esse simul. ·39·
Utrum semper sit per miraculum quod duo corpora sint simul. ·40·
Utrum corpus dampnatorum possit perpetuari. ·41·
Utrum spiritus separatus possit pati ab igne corporali. ·42·

Explicit tabula super primum, secundum, tercium et quartum sententiarum.
Deo gracias.

Actus intelligendi puta intelligere deum et alia stans sit in bt intuitu sit et semel possit intelligere plura non plura li. 1 d. 3 q. 3.

Attributa in diuinis circumscripta omni operatione intellectus distinguuntur precise quia ex parte sua con[tinentur] diuina natura est distinctio modi in natura intellectus et non fictione. li. 1 d. 2 q. 3.

Anima semper cognoscit se actu eliciendo licet imperfecte et indistincte li. 1 d. 3 q. 10.

Anima intellectiua secundum essentiam suam est tota in toto corpore et tota in qualibet parte licet non sit secundum potentias sensitiuas. li. 1 d. 8 q. 6.

Anima spiritualis extenditur extensione corporis quod dicitur ad distinctionem eius. li. 1 d. 8 q. 1.

Actus diuinus magnus continens inse [illegible] intensione potest augeri caritatem. li. 1 d. 17 q. 9.

Accidens potest fieri sine subiecto et inherentias accidentis nisi super formam absolutam dicit sed solum relationem actualem. li. 4 d. 10 q. 3.

Accidens separata possunt habere operationem non excedentem suam propriam ad esse et alia non habent nec habere possunt nisi de plus eius addatur. li. 4 d. 12 q. 1.

Possunt solum duobus miraculis in accidentibus separatis quo quod per se sint et quod recedat nihil quia possunt saluari omnes ... in sacramentali li. 4 d. 12 q. 2.

Accidentibus in sacramentis liquor aliud non admiscetur sed uniatur et fit excessus unius secundum quantitatem non secundum qualitatem et in ibi quam species manent corrumpitur. li. 4 d. 12 q. 3.

Agens naturale non potest eandem formam numero reducere in saltem absolutam quod corrupta fuit tamen non manet potentia naturalis eadem in numero in re et sic non potest reducere eandem formam in numero. li. 4 d. 44 q. 1.

Anima separata potest se sentire cum disposito naturalis quam inclinationem habet naturalem li. 4 d. 1 ... in dubia

Anima realiter patitur ab igne infernali li. 4

Angelus et anima sunt duplex species quod habent duplicem modum essendi nec anima per se est in specie sicut angelus li. 2 d. 1 q. 1.

Angeli mensurantur distincta mensura a mensura aliorum istorum mensura fuit corporalium secundum eum. li. 2 d. 2 q. 1.

Angelus est in loco non localiter secundum perfectionem sed ... sicut deus est in mundo non ... uniuersi. li. 2 d. 2 q. 6.

Angelus potest se applicare loco puncti quod ... si nunc fuisset ... applicare ... loco punctali. li. 2 d. 2 q. 5.

Angelus ... non potest esse in duobus locis ... sicut deus ... li. 2 d. 2 q. 7.

Angeli duo possunt esse in eodem loco ... li. 2 d. 2 q. 8.

Angelus ... moueri localiter ... continuum ... spatium ... motum colere ... li. 2 d. 2 q. 10.

Angelus non potest transire de extremo ad extremum nisi prius transeat medium medio existente tamen ad extremitatibus in spatio quod medium et extrema sint contigua ... quod potest unum extremum totaliter dimittere non potest post primo acquirere nouum. li. 2 d. 2 q. 4.

Angelus propria uoluntate potest se mouere continue et discrete. li. 2 d. 2 q. 12.

Angelus si non mouetur se secundum totum conatum suum mouetur se libere quod motus si autem totum conatum potest se mouere in instanti li. 2 d. 2 q. 13.

Quia esse angeli est simplex ita quod non habet potentiam suam sed tamen esse quod est forma simplex potest esse possibilitas ... alicuius. li. 2 d. 3 q. 1.

Angelus intelligit se per essentiam suam quod species non ponitur ... duo ... absentia obiecti ... ad esse ... li. 2 d. 3 q. 2.

Angelus cognoscit omnia que cognoscit per species non ... sicut ... ponatur ... potentia ad ... angeli ... ad intelligendum de se. li. 2 d. 3 q. 3.

Utrum angeli intelligant per species innatas uel acquisitas ... respondet ad rationes ... que probant quod non ... unum potest ... angelus ... speciem de nouo ut ... li. 2 d. 3 q. 4.

Angeli superiores intelligunt per species ... maiores ... non ... inferiores ... representantes. li. 2 d. 3 q. 6.

Angelus fuit creatus in puris naturalibus. li. 2 d. 4 q. 1.

Angelus potuit peccare et peccauit actu et ibidem modus peccandi exprimitur ualde bene. li. 2 d. 6 q. 1.

Angelus potuit peccare in primo instanti ... sicut ... actus ... de ... se ... li. 2 d. 6 q. 2.

Angelus malus non potest penitere ... non dare gratiam ... potest ... penitentie ... li. 2 d. 7 q. 1.

Quod angelus malus ... actu malo ... li. 2 ... q. 2.

Quod angeli ... formas ... li. 2 d. 8 q. 2.

In angelis est potentia ... immediate mouet se et alia que mouet. li. 2 d. 8 q. 2.

... angelus ... forma ... agere. li. 2 d. 8 q. 2.

Quod angeli recipiunt gratiam secundum capacitatem ... li. 2 d. 9 q. 2.

Quod angeli ... li. 2 d. 9 q. 2.

Quomodo unus angelus loquitur alii et illuminat alium et loquitur alii. li. 2 d. 10 q. 1. 2.

B In baptismo infunduntur uirtutes morales si baptizatus ante non habuerit non tamen in gradu ... si ante habuit tamen in baptismo augmentatur li. 4 d. 2 q. 4.

Baptizatus a ... postquam baptizatur non est necesse rebaptizari quod probabile ... debita baptizatus si baptizatur ante oportet rebaptizari. li. 4 d. 2 q. 1.

In beatis ... impeccabilitatis ... libertatem ... li. 2 d. 7 q. 4.

C Cognoscitur ... colores ... species ... cognosci ... li. 1 d. 9 q. 4.

Omnis creatura de sua natura mutabilis est ... passiua et recedit ab actu puro. li. 1 d. 8 q. 4.

Quod caritas qua formaliter diligimus deum non est spiritus sanctus ... li. 1 d. 14 q. 6.

Quod caritas est habitus nobilissimus simpliciter ... deus facit habitus nobiliores li. 1 d. 14 q. 6.

Quod non possumus nos cognoscere habere caritatem ... li. 1 d. 14 q. 1.

Quod caritas augetur ... li. 1 d. 14 q. 4.

Caritas potest augeri in infinitum ... li. 1 d. 14 q. 10.

Caritas ... potest ... li. 1 d. 14 q. 11.

Caritas non diminuitur ... ad diminutionem caritatis

Circumcisio ... sacramentum ... li. 4 d. 2 q. 1.

Character ponitur ... li. 4 d. 2 q. 2.

Character est ... ad quatuor species. li. 4 d. 2 q. 3.

Nulla creatura potest ... li. 4 d. 8 q. 2.

Corpus Christi sub sacramento altaris esse non potest ratione ... li. 4 d. 11 q. 3.

Corpus Christi non est circumscriptum in hostia consecrata li. 4 d. 11 q. 2.

Nulla creatura potest cognoscere naturaliter corpus Christi sub sacramento et hoc propter nobilitatem sacramenti. li. 4 d. 10 q. 2.

Corpus Christi sub sacramento altaris esse non potest ...

Corpus Christi sub sacramento altaris potest ... li. 4 d. 10 q. 3.

Conuersio panis ... li. 4 d. 16 q. 2.

Confessio ... li. 4 d. 17 q. 3.

Carnes ... resurgent ... li. 4 d. 44 q. 1.

... glorie ... corpus gloriosum ... li. 4 d. 49 q. 2.

Duo ... li. 4 d. 4 q. 3.

Creatio passio ... creatura ... li. 2 d. 1 q. 4.

Creatio et conseruatio ... li. 2 d. 1 q. 4.

Nulla creatura ... li. 2 d. 1 q. 4.

D Deus est infinitus ... potentia li. 1 d. 2 q. 1.

Dei ... li. 1 d. 2 q. 2.

Deus ... li. 1 d. 4 q. 2.

Deus non generat ... li. 1 d. 4 q. 2.

Deus generat alium deum ... li. 1 d. 4 q. 3.

Deus non est ... li. 1 d. 8 q. 4.

Dicitur ... li. 1 d. 29 q. 1.

Deus ... li. 1 d. 30 q. 1.

Deo nulla noua rło aduenit ex[illegible] li sibi aduenat noua appellaco ut dnacon̄ et creator et rło dei ad creatura ī[illegible] pducte tis et ēē efficacis ē prior rłone creature ad dm̄ ī[illegible] pducta. li. j. d. 30. q. 2.

Et diligē tenetur actus sic pr̄ et filius nō diligunt se. s. s. quia nō sunt s. s. si autē teneā medio modo s[illegible] dr̄ medio modo expte intelle sic accedit q pr̄ et filius diligunt. s. s. li. j. d. 32. q. j.

Dapnati p[illegible] impressit p[illegible] actor rupcōe licet nō apassione sicut bā p[illegible] quedam p[illegible] acorrupcōe omi et ab oī passione. li. e. d. e9. q. e.

Cum deus ē pimū agens sunt ipius effē ē totū ens et sic tota rē pt̄ imediate pd̄ ucē. li. 2. d. j. q. 2.

Deus agit macōe aliaq agēns nō solū eliciendo accōm si dando forma agenti si et iō dr̄ agē accōne si agnat. li. 2. d. g. q. 2.

Deus pt̄ vnā creaturā ita nobilē sicut quia nō pt̄ face nobiliorē infinitū. li. 2. d. g. q. 6.

Essencia nō gnāt actē et ad hoc ponun tur tres rōnes. li. j. d. g. q. j.

Eē diuina acē pacadns gnatur. li. j. d. g. q. 2.

Essen que manet incorrupta gnacōne s. q. s. modū intelligendi s. rōne prius et post s. rōe filio pt̄ dia gnari s[illegible]. li. j. d. g. q. 3.

Essencia ē rō formalis eliciendi acū gnandi et hoc ē ueniū q ad id quod ē absolutū in ipso gnāte et gnato eē s. spēcias relata in pr̄e ē rō solū eliciendi eā q eē respectum in ipso gnāte et gnato eē ita q absolutū comparatū ad absolutū et rētiū ad rētiū et multa alia bona sunt in illa q[illegible]. li. j. d. g. q. 2.

Esse eīn eē et eē cōnec diffiunt solaē sic entitas iutas et bonitas. li. j. d. 8. q. j.

Rel hūc tercio eē vnū solū immpsa auc tualitate ad ī[illegible] ppinquius ē m[illegible] aprys remotas et multa de eē et eē bo. li. j. d. 8. q. 2.

Creatura repugnat eē abetno et hoc pp auctoritates sctor max. li. j. d. j. q. 4.

Cum totū accepitū s[illegible] et reali ad an gelm succedit s[illegible] stalis et ad angelm ita q meus po nō succedit pt̄ s tocū tocū. li. 2. d. 2. q. 2.

Cum dī dē simltate eē anglm cum eē dē simltatē more anglice et duracōis et ibidem tpē dē successiōe et excessiōe mo tacum s mocius dē qndam excessiōe et successiōm aproacōm alterius quia ibi ut sol et ibidem q cum q abs dē differens abeu tno sic tpē amoru. li. 2. d. 2. q. 3.

Tamē unū euū ē omīū angelorū q poteur s[illegible] in pmo angelo et simplici [illegible]. li. 2. d. 2. q. g.

Fruicō ē actus p[illegible] uolūtatis. li. j. d. j. q. 2.

Fruicō nō ē ad q actus ultim q hātur fi nis ultimis ille finis pt̄ h[illegible] realr ut īn[illegible] cōnalr hoc ē mi[illegible] in ipse ad hoc at q realr hātur ut inpaca requiritur hītus si at hēa tur inpse et inpsat esta inpfecto pt̄ eē et psat macōne fruicōis inpria ut minima p m. s. sit psecta fruicō minima inpsecta ou r fruicōis parte sic adhuc dicē q psecta fruicō minima nō pt̄ eē sine hītu si et in intellido. s. q illa inpfecto frui cōis accedatur p psecōis et sic de aliys que ibi dūr.

Fruicō ē actus b[illegible]. li. j. d. 2. q. e.

Unus actus fruicōis ē trū psonar tm q tres; psonis ē vna rō fruibilis. s. bonitas s. p. li. j. d. 4. q. q.

Solo deo ē fruendū q solus deus ē finis nō resistit ad ad qlz at catū resistibile. li. j. d. j. q. 6.

Indiuis nō possūt eē duo silij q actus p ducendi silim semp stat et tota potencia gnatam adēqe et sendicatam exhaurit. li. j. d. 4. q. e.

Fides pt̄ eē intelleu sine hītu caritatis et hoc cōpando fidem ad eām actum ut effectum nō at ad s[illegible] et hoc q ad primū instans infusionis s. q ad actū cōunacōis sic pt̄ ea alr̄ nō. li. e. d. 2. q. 6.

Genacō pt̄ poni indiuis supposita distinc tē psonar alr̄ nō. li. j. d. e. q. j.

Genacō nō ē spēcias distincta psonar q p supposit distincāls et ondit distincās q n gnāc scipm. li. j. d. 9. q. j.

Cuo gnaco intell[illegible] realr spiracōm et q[illegible] nō. li. j. d. 12. q. 2.

Genacō et spiracō se [illegible] solū diffinit s. ostiue p[illegible]. li. e. d. 13. q. 2.

Gra dr̄ tpē et gra angli fuiluīt citra ingra et quo pt̄ ē [illegible]. li. 2. d. [illegible]. q. j.

Anglis nō ē data gra ut gloria s capacitate po ob[illegible] et hoc p omiū acuū quod hūc posse s. dem ē at gra s capacitate potēcie nālis q sexbatur p acū s totū conatū in[illegible]. li. 2. d. g. q. g.

Hoc ē corpus meū q hoc sor ibor est s[illegible] q p j cx. v. et quo li hoc demiat cor infine p[illegible]. li. e. d. 8. q. ultīa.

Inf[illegible] ut pt̄ finita nō ē mai scipo finis pt̄ finita nec ē tota ad scipm cui p finita [illegible] nec ē mai nec mi nec equale nec tota nec ps q omia talia sunt cōdicōis finite. li. [illegible] d. 2. q. 3.

Intellectus agens hēt duas capacitas vna s fantm s[illegible] intellectm possibilē ipm dispo nēdo adspēm recipiendā ymago dr̄ ordine inols s[illegible] accipiendo ymaginem sic intellectus pu nec ad ea et sic ē [illegible]. li. j. d. 3. q. 9.

Ignis sed nō dr̄ ingenitus q ab[illegible] possit di ci inspiratus et inter liona ī de s[illegible] et nega cōe. li. j. d. 13. q. 3.

Inmaterialitas ē rō[illegible] prius et dicit dignitate

rōe fundamēta. li. j. d. 28. q. j.

Indulgencie tm ualēt q sonat lz nō tm q illi glosat qui prat. li. e. d. 16. q. e.

Memoria et intelligencia sunt eadem po q sic eadem po ē que n eliciat acū hūs cū hītu et que eliciat acū p applicacōm uolūtatis copulatis intellm cū [illegible] ita q pnt ipse hēt hītu et nō eliciat acū manet. q. memo re dica memi pnt ut papulacōm uolu tatis eliciat acū dr̄ intellm. li. j. d. 3. q. 4.

Memoria psca pcedit intelligenciā psectam q ē penes intelligencie psce et sic solū mem puncē ad ymaginem. li. j. d. 3. q. 4.

Alia ē mutacō expulsio culpe et infusio grē q vna ab alia poss separi. li. e. d. 16. q. j.

In mutacōe ipse dm̄ sunt duo vnū sinile s q existit. s. mutabile et ad sole. s. agsico eē et si iste desicād g[illegible] nobilitetur sole nō remanet ipse mutacō s q indicat desiū ille lz n sole iō dā nō ē ne mutacō. li. 2. d. j. q. e.

Multitudo creaturar imēdiate pt̄ eē abiuuc p q ymiēt hēt inse psectacōe omiū rerū. li. 2. d. j. q. j.

Motus mitr̄ supacus pecs sup quod desic successio et motū nō ē aliud li pcs forme gradatim inducte sol at nō ē ad n successiua pmotū so in nō. li. 2. d. j. q. e.

Mundus nō fuit abetno et h sustinet s ad. 3. leges maun pani et ind[illegible]. li. 2. d. j. q. 6.

Neccitas dr̄ e modis pr̄ gnāc silim de nece q de cōdicōe nē dic ē q nō sistat in ac s siliat inpsonas. li. j. d. 6. q. j.

Ordo ē aliqr distinctor hītudo ad alios q infra meos q sunt duo [illegible] nō hūt eldm sibi ad p[illegible] medium duo eldm spei nō ē ordo. li. 2. d. 3. q. g.

Opacō angelica ē dr̄ quedā ad ex[illegible] et [illegible] tpē alia ē opo ipse ipsa sicut uel sib manet licet alr consicat rapa. li. 2. d. 2. q. q.

Oracō cū sic a nale a supnale sic po alia nālis alia supnālis et lum sibi a nale ad supnale et sicut po nālis in [illegible] eliciat eldm nālē sic inc[illegible] supnā li eliciat sm supnalem p. li. in plogo. q. 2.

Psone dic de nece sunt plēs q psona ē quid rlcm rlōe reali cōstituta q plom q ē ad incera q realis omis autē rlo p alios ad incera requirit rlom appositam sibi et sic sunt plura relata. li. j. d. 2. q. e.

Ppōsito p[illegible] nota ē s mag et m[illegible] et dm [illegible] ē p[illegible] nota [illegible] li nō inst[illegible] statu poss[illegible] sed q tm cū labore cognoscatur. li. j. d. 3. q. oc. 3.

Pō sunt diuersas ipius oen pq[illegible] eliciat diuersas opacōes que cū diuersas sint ipsa eē et distinguūt inse sic arbuit dia vn sic albedo p una diuersitē ē p[illegible] disgregandi et colora et. li. [illegible] d. 3. q. 6.

Pō significat rlom solū s. eēm. li. j. d. 4. q.

Pō gnandi actē nō ē in filio q pō gnandi fundatur in eē nō abit s. pnt ē s[illegible] cōpetate. s. prina et q lz desicat filio et. li. d. 4. q. 3.

In pr̄e aliqm ē pō passiua gnandi s icō remota et illa pō ē incē prius pnt ē s primate filij ē inēs pō [illegible] inqua et illa ē incē pnt cōsidatur eē nec nec s spe tate prius nec ut ē s sp[illegible] filij s inēs ut ē sm gnacōis quo ē ina ad filium. li. j. d. 4. q. e.

Quo vna pō ē inalia supposit et pmoym aa n pinformacōm in p[illegible] pse et sic s. p. p pt̄. li. j. d. 19. q. j.

Pō gnandi q ad [illegible] uocabuli cōdicē s o[illegible] s q ad acceptorum scōz nō. li. j. d. 19. q. 2.

Pō ē n se inatois q de plutib; pdicatū. li. j. d. 23. q. 12.

Hoc nom p sinapalius et sous sig rlom intēcōnale et indtiata sine cōpositā expressa te et eē s solius spēcias ultio ipam eēm. li. j. d. 23. q. 2.

Pat q gnāt iō pr̄ n q pr̄ iō gnāt. li. j. d. 21. q. j.

Psona cōstituta expposita inouata. s. p rlom acēmlē prius ad silim pōlē. li. j. d. 28. q. 2. et ibidem multa eē quo p rlo [illegible] pē stare in vno exēmo acūli alio pōli [illegible].

Pat sapit sapiā genita lz pt̄ eē s[illegible] si sapiā genita indicet ins prem sapiētē et acū sapiendi sicē indicat ins acū uolm pō eē ucra. li. j. d. 32. q. 20.

In pānis cōsūbacōe panis nō cōsūbaciā lz psclr poss tamē opp. li. e. d. 9. q. j.

Pō pt̄ dr̄ cōsidain ut in q sbialit ut in q distingui sbī spēcias pt̄ cōsidain ut q ad modū essendi ut q ad modū distinguendi si cōside tur pō in q sbialr et spēcias q ad modū essen di sic sunt idm s q ad modū distinguendi sic nō sunt idm q n scipm distinguit. Cū in pin ē ea s[illegible] dr̄ excōsecā pō dare gratiam in [illegible] ea auso abono [illegible]. Cū in[illegible] ople ta ē dia sma q ps[illegible] ē tpē si cadēd nō resur get. li. 2. d. 4. q. j.

Quantitas sola ē eā sic eē nō possunt et de dm quid corpus gloriosū pt̄ eē sic cū corpe nō glōso in[illegible] pan. li. e. d. e9. q. 2.

Rlcō nō manet indid sm rōm spēm sm gnūs s s inō eminētorie et nō s rōm in [illegible]. li. j. d. 26. q. j.

Inded sunt inter rlcō reales ad inuicē ex [illegible]. li. j. d. 16. q. 2.

In diuinis sunt quedam rlcōs. q. s[illegible] q cō situunt psonas quedā. q. eēles que cōstitutas psupponit. li. j. d. 26. q. 3.

// [illegible] realis [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] q [illegible] non [illegible]
[illegible] in uo [illegible] acta [illegible]
[illegible] l. [illegible] 2 [illegible] q. [illegible]
// [illegible]
[illegible]
// [illegible]
[illegible]
[illegible] ff. l. [illegible]
// [illegible]
[illegible]
[illegible] alii [illegible]
[illegible] realis
[illegible] l. [illegible] 33. q. 3.
// [illegible]
[illegible]
[illegible] l. [illegible] 33. q. ult.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE MSS

Dar